ISSN 1300 – 9729

A n a y a s a M a h k e m e s i

KARARLAR DERGİSİ

SAYI : 39

2. Cilt

A N K A R A – 2004

YAYIN KURULU

Ertuğrul ERSOY
Ahmet AKYALÇIN
Mehmet ERTEN

Anayasa Mahkemesi Yayın İşleri Müdürlüğü'nce, Resmi Gazete'nin özgün metninden tıpkı basımla kitap haline getirilmiştir.

ISSN 1300 – 9729
ISBN 975-7427- 30 -6

GAZİ ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ – ANKARA 2004

Esas Sayısı : 2003/42
Karar Sayısı : 2003/44
Karar Günü : 27.5.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Zile Ağır Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 21.5.2002 günlü, 4758 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"un 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 4616 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 9. bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Hırsızlık suçundan Turhal Asliye Ceza Mahkemesi'nin 25.2.1997 günlü, E.1991/343, K.1997/64 sayılı kararıyla 3 yıl hapis cezası verilen ve hükmü kesinleşen kişi hakkında Zile Cumhuriyet Başsavcılığı'nın aynı Mahkeme'nin 4616 sayılı Yasa uyarınca şartla tahliye isteminin reddine ilişkin 24.3.2003 günlü, 2003/74 Müt. sayılı kararının kaldırılarak cezanın tecili istemi üzerine görülen davada, 4758 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 9. bendini Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bulan Mahkeme iptali için başvuruda bulunmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Yapılan incelemede sanık Rıza Korkmaz'ın Turhal Asliye Ceza Mahkemesinin 25.02.1997 tarihli, 1991/343 esas, 1997/64 sayılı kararıyla kilit kırmak suretiyle hırsızlık suçundan 3 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, hükümlü Rıza Korkmaz'ın 4616 sayılı Yasadan yararlandırılarak cezasının ertelenmesine karar verilmesine dair C. Başsavcılığının taleplerinin önce Turhal Asliye Ceza Mahkemesinin 09.02.2001 tarihli ve 2001/24 müteferrik sayılı kararıyla reddedildiği yine C. Başsavcılığının bu doğrultudaki daha sonraki taleplerinin de Turhal Asliye Ceza Mahkemesinin 24.03.2003 tarihli 2003/74 müteferrik karar sayılı talepleri ile reddedildiği anlaşılmaktadır.

21.12.2000 kabul tarihli 4616 sayılı Yasanın 1/9 maddesinde haklarında yakalama, tutuklama veya mahkumiyet kararı bulunupta

firar halinde olanlar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 1 ay içinde resmi mercilere baş vurup teslim olmadıkları takdirde bu madde hükümlerinden yararlanamazlar denilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 2001/4 esas, 2001/332 karar sayılı 18.07.2001 tarihli kararıyla 4616 sayılı Kanunun 1. maddesinin 9. bendi Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

21.05.2002 kabul tarihli 4758 sayılı Yasanın 1. maddesinin 9. bendinde ise haklarında yakalama, tutuklama veya mahkumiyet kararı bulunupta firar halinde olanlar bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içinde resmi mercilere baş vurup teslim olmadıkları takdirde bu madde hükümlerinden yararlanamazlar denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi 4616 sayılı Kanunun 1. maddesinin 9. bendi yani 4616 sayılı Yasadan yararlanmayı belli sürede mercilere baş vurma koşuluna bağlayan hükmünü Anayasaya aykırı bularak iptal etmiş, Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra yürürlüğe giren 4758 sayılı Kanunun 1. maddesinin 9. bendi bu kanundan yararlanmayı yine belli sürede (3 ay) resmi mercilere baş vurma şartına bağlamış, sonradan yürürlüğe giren bu kanun maddesi Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla çelişmektedir, şöyle ki;

Haklarında yakalama, tutuklama veya mahkumiyet kararları bulunanların bu durumdan haberleri olmaması nedeniyle ön görülen süre içerisinde başvuramamaları halinde yasadan yararlandırılmamalarının Anayasanın Hukuk devleti ilkesine açıkça aykırı olduğu bellidir. Bu nedenle anılan kanun maddesinin iptali gerekir. Şöyle ki aynı suçtan değişik mahkemelerde yargılanan sanıklardan biri hakkında gıyabi tutuklama kararı verilmesine karşılık diğeri hakkında adres araştırmasına karar verilmesi halinde hakkında gıyabi tutuklama kararı verilen ancak 3 ay içinde teslim olması koşuluyla diğeri ise bu koşul aranmaksızın yasadan faydalanacaktır.

Ceza Muhakemeleri Usul Kanununun 401. maddesine göre cezasını çekmeye gelmeyen veya kaçacağından şüphe edilen hükümlüler hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazını sağlamak için bir yakalama müzekkeresi verileceğinden bu hükümlüler haklarınki yakalama müzekkeresinden haberdar olmayabileceklerdir. Öte yandan 9. bentte haklarında yakalama, tutuklama veya mahkumiyet kararı bulunupta firar halinde olanlar bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içinde resmi mercilere başvurup

teslim olmadıkları takdirde bu madde hükümlerinden yararlanamazlar ibaresinde hükümlü veya tutuklu iken cezaevinden kaçanlar, haklarında tutuklama veya yakalama kararı bulunanlar, gıyabi tutuklu olanlar, 647 sayılı Yasa uyarınca izin verilipte cezaevine dönmeyenler anlaşıldığından bunlardan gıyabi tutuklular ile haklarında tutuklama ve yakalama kararı bulunanlar yasada öngörülen 3 aylık süre içerisinde bu kararı öğrenememeleri durumunda yasadan yararlanamayacaklardır.

Bu nedenle, hakkında karar istenilen sanık Rıza Korkmaz'a ait infaz dosyasında olduğu gibi yokluğunda hüküm verilmiş olup verilen kararın ve müzekkerelerin kendisine tebliğ edilmediği durumunda olduğu gibi, yasadan yararlanabileceklerin haklarında verilen tutuklama veya yakalama kararlarından her zaman haberdar olamayabilecekleri de gözetildiğinde itiraz konusu bent ile öngörülen 3 aylık sürenin 4758 sayılı Yasa ile tanınan olanaktan yararlanmalarına elverişli olmadığı anlaşıldığından açıklanan bu nedenlerle, kural Anayasanın 2. maddesine aykırıdır iptali gerekir."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

21.5.2002 günlü, 4758 sayılı "*23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun*"un 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin itiraz konusu 9. bendi şöyledir:

"9. Haklarında yakalama, tutuklama veya mahkumiyet kararı bulunup da firar halinde olanlar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde resmi mercilere başvurup teslim olmadıkları takdirde bu madde hükümlerinden yararlanamazlar."

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında Anayasa'nın 2. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU,

Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 27.5.2003 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunup da firar halinde olanların 4616 sayılı Kanun'da hükümlü lehine getirilen düzenlemeden yararlanabilmek amacıyla yetkili mercilere başvurabilmeleri için 4758 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 9. bendinde öngörülen 3 ay sürenin yeterli olmaması ve adres araştırmasına karar verilenlere süre öngörülmemesi nedenleriyle kuralın Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir." denilmektedir.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan Devlettir."

İtiraz konusu kuralda, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunup da firar halinde olanların Yasa'nın yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde resmî mercilere teslim olmadıkları takdirde madde hükümlerinden yararlanamayacakları belirtilmiştir.

4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un 9. bendi Anayasa Mahkemesi'nin 18.7.2001 günlü, E: 2001/4, K:2001/332 sayılı kararıyla iptal edilmiş, doğacak yasal boşluğun giderilmesi için yasakoyucuya 6 aylık süre verilerek karar 27.10.2001 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Yeni bir yasal düzenleme yapılabilmesi için verilen 6 aylık sürenin 27.4.2002 tarihinde sona ermesine karşın düzenleme yapılmamış ancak, bu sürenin geçirilmesinden sonra 23 Mayıs 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4758 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile kuralın 27.4.2002 tarihinde geçerli olacağı öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararıyla öngörülen sürede yeni düzenlemenin yapılmaması karşısında, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunup da firar halinde olanların herhangi bir süreye bağlı olmaksızın 4616 sayılı Yasa'dan yararlanma hakları doğmuştur.

Açıklanan nedenlerle, adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu sürdürmekle yükümlü olan hukuk devletinde, itiraz konusu kuralda olduğu gibi aleyhe sonuç doğuran bir düzenlemenin adil olduğundan söz edilemez. Kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

VI- SONUÇ

21.12.2000 günlü, 4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un 1. maddesinin 21.5.2002 günlü, 4758 sayılı Yasa ile yeniden düzenlenen 9. bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 27.5.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Samia AKBULUT	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2003/46
Karar Sayısı : 2003/46
Karar Günü : 4.6.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Adana 4. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun;

A- 2. maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin ilk paragrafının "... Elektrik enerjisi iletim faaliyeti Türkiye Elektrik Kurumu İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür." bölümünün,

B- 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin;

1- (2) sayılı alt bendinin ilk paragrafında yer alan "... mevcut ve ..." ibaresinin,

2- (3) sayılı alt bendinin ikinci, beşinci ve altıncı paragraflarının,

C- Geçici 3. maddesinin (b) bendinin (2) sayılı alt bendinin "... Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca ... Bu faaliyetlerden iletim faaliyetiyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür." bölümünün,

Anayasanın Başlangıcı ile 2., 5., 10., 13., 35., 48., ve 167. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin 4628 sayılı Yasa ve buna göre çıkarılmış yönetmelikler uyarınca Çukurova Elektrik Anonim Şirketine ait iletim tesislerini devir almaya ve bu konuda görüşme yapmaya 19.2.2003 tarihinden itibaren hazır olduğuna ve Şirketin görüşmeye gelmemesi halinde durumu Bakanlığa ileteceklerine ilişkin 17.2.2003 gününde noter aracılığı ile gönderdiği yazı üzerine "elatmanın önlenmesi ve ihtiyati tedbir talebi" ile açılan davada, 4628 sayılı Yasa'nın dava konusu kurallarının Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Yasa'nın 2., 3. ve Geçici 3. maddelerinin itiraz konusu kuralları da içeren ilgili bölümleri şöyledir:

1- "Madde 2. ...

İletim faaliyeti gösterebilecek tüzel kişiler: Elektrik enerjisi iletim faaliyetleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür.

...

2- Madde 3. ...

2. İletim lisansı:

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin mevcut ve inşa edilecek tüm iletim tesisleri üzerinden iletim faaliyetlerini yürütebilmesi için Kurumdan almak zorunda olduğu lisansı ifade eder.

...

3. Dağıtım Lisansı:

Belirli bir bölgede dağıtım faaliyetinde bulunabilmek için tüzel kişilerin Kurumdan almak zorunda oldukları lisansı ifade eder.

Özel sektör dağıtım şirketleri, dağıtım ve perakende satış faaliyeti dışında, lisanslarında belirtilen bölgelerde üretim lisansı almak kaydıyla ve yıllık elektrik enerjisi üretimi bir önceki yılda bölgelerinde tüketime sunulan yıllık toplam elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisinden fazla olmamak üzere üretim tesisi kurabilir.

...

Diğer taraftan, mevcut sözleşmeleri kapsamında bölgelerinde dağıtım hizmeti yapma hakkı elde etmiş özel sektör dağıtım şirketleri, mevcut sözleşmelerini Kurulca belirlenecek bir süre dahilinde serbest rekabet koşullarını sağlayacak şekilde tadil etmekle yükümlüdürler. Sözleşmelerin niteliği bu hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Dağıtım şirketleri, tanımlanan bu faaliyetler dışında piyasada başka bir faaliyette bulunamaz.

3- Geçici Madde 3.- ...

2. Birden fazla piyasa faaliyetini sürdürmekte olan tüzel kişilerin, bu hizmetlerin yapılması için görev verilmesine ilişkin imtiyaz sözleşmeleri, bunlardan doğan hak ve vecibeleri ile bu kanun hükümleri göz önüne alınarak, Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca tadil edilir. Kurul, tüzel kişilerce vazgeçilen faaliyetlerin sürdürülebilmesi için gerekli önlemleri alır. Bu faaliyetlerden iletim faaliyetleriyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür.

..."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 35., 48. ve 167. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralları ve dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun"un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Mahkeme'de bakılmakta olan davanın konusunu oluşturan işlemlerden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın, davacı Çukurova Elektrik A.Ş.ne noter aracılığı ile gönderdiği 10.2.2003 tarihli yazıda, bu Bakanlık ile Şirkete görev verilmesine ilişkin İmtiyaz Sözleşmesi'nin 9.3.1998'de imzalanmış olduğu, 2001 yılında çıkan 4628 sayılı Yasa'da ise elektrik iletim faaliyetinin yeni kurulan Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülmesinin öngörüldüğü, aynı Yasa uyarınca çıkarılan ve 28.11.2002 tarih ve 24950 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Elektrik Piyasasında Birden Fazla Piyasa Faaliyetini sürdürmekte olan Tüzel Kişilerin Mevcut Sözleşmelerinde Yapılacak Tadillere ve İletim Faaliyeti ile Vazgeçilen Faaliyetlerin Devrine İlişkin Yönetmelik"e göre de adı geçen şirket tarafından işletilmekte olan iletim tesislerinin devrinin ivedilikle TEİAŞ'a yapılması ve devrin en geç 28.2.2003 tarihine kadar gerçekleştirilmesi gerektiği, aksi taktirde İmtiyaz Sözleşmesi hükümlerine göre işlem tesis edileceği belirtilmiştir. Dava konusu ikinci idari işlem olan TEİAŞ'ın yine noter aracılığı ile Şirkete gönderdiği 17.2.2003 tarihli yazıda da 4628 sayılı Yasa ve buna göre çıkarılmış yönetmelikler uyarınca TEİAŞ'ın Şirkete ait iletim tesislerini devir almaya ve bu konuda görüşme yapmaya 19.2.2003 tarihinden itibaren hazır olduğu ve Çukurova Elektrik A.Ş.nin görüşmeye gelmemesi halinde durumun Bakanlığa iletileceği bildirilmiştir. Davacı Şirket 24.2.2003 tarihinde davalılar TEİAŞ ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na karşı Adana Asliye Hukuk Mahkemesine başvurarak "elatmanın önlenmesi ve ihtiyati tedbir talebi"nde bulunmuş, bu bağlamda, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun bazı maddelerinin Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları ile genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar idari yargının yetki alanına girmektedir.

Davacı Şirkete, 9.3.1998 tarihinde imzalanan imtiyaz sözleşmesi ile belli bir bölgede elektrik üretim, iletim ve dağıtım faaliyetini yürütme görevi verilmiş, ancak daha sonra çıkarılan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile elektrik iletim tesislerinin TEİAŞ'a devredilmesi öngörülmüştür. Bu devir işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi için davalı Bakanlık ve TEİAŞ tarafından, idare hukukuna özgü yöntemlerle oluşturulan uyuşmazlık konusu işlemlerin

idari nitelikte olması nedeniyle bunlara ilişkin davaya bakmak idari yargı yerlerinin görev alanına girmektedir.

Bu durumda, itiraz yoluna başvuran Adana 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, idari nitelikteki bir davaya bakma yetkisi bulunmadığından itiraz konusu kurallara ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı "Elektrik Piyasası Kanunu"nun;

A- 2. maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin ilk paragrafının "... Elektrik enerjisi iletim faaliyetleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür." bölümüne,

B- 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin;

1- (2) sayılı alt bendinin ilk paragrafında yer alan "... mevcut ve ..." ibaresine,

2- (3) sayılı alt bendinin ikinci, beşinci ve altıncı paragraflarına,

C- Geçici 3. maddesinin (b) bendinin (2) sayılı alt bendinin "... Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca ... Bu faaliyetlerden iletim faaliyetleriyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür." bölümüne, ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 4.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN

Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN

Üye	Üye
Enis TUNGA	Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/8
Karar Sayısı : 2003/47
Karar Günü : 4.6.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Diyarbakır İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 2178 sayılı Yasa ile değiştirilen 3. maddesinin (b) bendinin Anayasa'nın 10. ve 70. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun ve idari yargı hakimi olarak görev yapan davacının, avukatlık mesleğine kabul için Diyarbakır Barosu Başkanlığı'na yaptığı başvuruya süresinde cevap verilmeyerek zımnen reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemi ile açtığı davada, Mahkeme, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 3. maddesinin (b) bendinde yer alan avukatlığa kabul edilebilmek için hukuk fakültesinden mezun olma şartını arayan hükmün, Anayasa'ya aykırılığı savını ciddî bularak iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz başvurusunun gerekçe bölümü şöyledir:

"T.C. Anayasasının 10. maddesinde, Herkesin kanun önünde eşit olduğu ve kimseye imtiyaz tanınmayacağı hükme bağlanmış olup, 70. maddesinde ise "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiç bir ayrım gözetilmez" hükmüne yer verilmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3/b maddesinde Avukatlığa kabul şartları arasında "Türk Hukuk Fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket Hukuk Fakültesinden mezun olup da, Türkiye Hukuk Fakülteleri Programlarına göre noksan kalan derslerden, başarılı sınav vermiş bulunmak "hükmüne yer verilmiş; 4. maddesinin 1. fıkrasında ise "Adli, idari ve Askeri Yargı hakimlik veya savcılıklarında, Anayasa Mahkemesi raportörlüklerinde, Danıştay üyeliklerinde bulunan kimselerin 4 yıl süreyle bu hizmetlerde bulunmaları halinde Kanunun 3. maddesi "c" bendinde staj şartından

muaf tutulmak suretiyle mesleğe kabul edilecekleri" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan ve Mayıs 1993 tarihinden itibaren idari yargı hakimi olarak görev yapan davacının, avukatlık mesleğine kabul edilmesi, yönünde Diyarbakır Barosu Başkanlığına yaptığı, 2.2.2001 tarihli başvurunun zımnen reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bakılan davada, Siyasal Bilgiler Fakültesi ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunları ile birlikte Hukuk Fakültesi mezunlarının da maliye müfettişliği, hesap uzmanlığı, gümrük müfettişliği, sayıştay denetçiliği gibi mesleklere girebilmeleri olanaklı iken, ve Siyasal Bilgiler Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunlarının Danıştay ve Anayasa Mahkemesi üyesi olabildikleri halde, 1136 sayılı Kanun'un 3/b. maddesi hükmü uyarınca Avukat olamamaları nedeniyle bu hususun Anayasanın 10. ve 70. maddelerinde belirtilen "Kanun önünde eşitlik" ilkesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 28. maddesinde "...Bir davaya bakmakta olan mahkeme: ...taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa taraflardan bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayıcı kararı; dosya muhtevasını mahkemece bu konu ile ilgili görülen belgelerin tasdikli örnekleri ile birlikte Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderir. Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterliği gelen evrakı kaleme havale eder ve keyfiyeti ilgili mahkemeye bir yazı ile bildirir. Evrakın kayda girişinden itibaren 10 gün içinde noksanlıkların olup olmadığı incelenir. Anayasa Mahkemesince yapılan bu incelemede, eksiklikleri olduğu anlaşılan işlerin geri çevrilmesine, mahkemesinin yetkisiz olduğu tespit edilen başvurmalarında reddine karar verilir. Anayasa Mahkemesi, işin kendisine noksansız olarak gelişinden başlamak üzere beş ay içinde karar verilmezse ilgili Mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır." hükmü yer almıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2949 sayılı Kanun'un 28. maddesi hükmü uyarınca 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 3/b maddesinin Anayasanın 10. ve 70. maddeleri birinci ve ikinci fıkralarına aykırılık iddiası hakkında karar verilmek üzere dava dosyasındaki belgelerin onaylı örneklerinin Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, dava

dosyasının bu hususta karar verilene veya 5 Aylık süre geçene kadar bekletilmesine, 23.10.2001 tarihinde oybirliği ile karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlığa Kabul Şartları" başlığını taşıyan 3. maddesinin iptali istenen (b) bendi şöyledir:

"b- Türk hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak,"

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 10. ve 70. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Enis TUNGA'nın katılımlarıyla 15.1.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle karar verildi.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleriyle diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Başvuru kararında adli, idari ve askeri yargı hakimlikleri, Anayasa Mahkemesi raportörlüğü ve Danıştay üyeliklerinde görev yapan hukuk fakültesi mezunu hakimlerin dört yıllık hizmet süresi sonunda avukatlık stajı yapmadan ve avukatlık sınavına girmeden avukatlık mesleğine kabul edilmelerine olanak sağlanmasına rağmen, aynı görevi yapan Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler

Fakültelerinden mezun olan hakimlerin avukatlık yapmalarını engelleyen 1136 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (b) bendinin, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine ve 70. maddesinde yer alan kamu hizmetine girme hakkına aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlığa Kabul Şartları" başlığını taşıyan 3. maddesinin iptali istenen (b) bendinde avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için "Türk hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak," şartı aranmaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." denilmektedir. Bu mutlak yasak, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Ancak, farklılık, haklı bir nedene dayanıyorsa bu kuralın eşitlik ilkesini zedelediğinden söz edilemez. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. Durum ve hukuki statüdeki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir.

Kuruluş nedeni, okutulan dersler ve konular ile yetiştirme amaçları gözönünde tutulduğunda, Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarıyla Hukuk Fakültesi mezunları eşit durumda değildirler. Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının idari yargı hakimi olarak görev yapmaları, Hukuk Fakültesi mezunlarının elde ettiği bütün hakları elde edecekleri anlamına gelmez. İdari yargıda görev yapan Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunları avukatlık mesleğine giriş yönünden Hukuk Fakültesi mezunu olan hakim meslektaşlarıyla başvuru anında aynı hukuksal statüde bulunmadıklarından 1136 sayılı Yasa önünde eşit durumda değildirler. Bu nedenle değerlendirmenin aynı statüde olan

hakimlerin avukatlık yapması yönünden değil, hukuk fakültesi mezunu olup olmamaları bakımından yapılması gerekir.

Bu durumda 1136 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (b) bendi Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesinde, "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." denilmektedir.

Bu madde ile güvence altına alınan kamu hizmetine girme hakkı idare hukuku esaslarına göre devlet memuriyetine girme hakkını ifade etmektedir. Serbest meslek olan avukatlık bu anlamda bir kamu hizmeti değildir. Her ne kadar Avukatlık Yasası'nın 1. maddesi, avukatlığın kamu hizmeti olduğuna işaret ediyor ise de, yasakoyucunun herhangi bir serbest meslek faaliyetini kamu hizmeti olarak tanımlaması onun Anayasa'nın 70. maddesi anlamında bir kamu hizmeti olduğunu göstermez.

Bu nedenle, iptali istenilen kural Anayasa'nın 70. maddesine aykırı değildir.

İstemin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

19.3.1969 günlü, 1136 sayılı "Avukatlık Kanunu"nun 2178 sayılı Yasa ile değiştirilen 3. maddesinin (b) bendinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 4.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/132
Karar Sayısı : 2003/48
Karar Günü : 4.6.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Van İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 2178 sayılı Yasa ile değiştirilen 3. maddesinin (b) bendinin Anayasa'nın 2., 10. ve 70. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun ve idari yargı hakimi olarak görev yapan davacının, avukatlık mesleğine kabul için Van Bölge Barosu Başkanlığı'na yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemi ile açtığı davada, Mahkeme, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 3. maddesinin (b) bendinde yer alan avukatlığa kabul edilebilmek için hukuk fakültesinden mezun olma şartını arayan hükmün, Anayasa'ya aykırılığı savını ciddî bularak iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz başvurusunun gerekçe bölümü şöyledir:

"1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlığın amacı" başlıklı 2. maddesinde, "Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır.

Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Yasanın 3. maddesinde; "Avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için: a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, b) Türk hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket hukuk fakültelerinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş

bulunmak, c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak, d) Avukatlık sınavını başarmış olmak, e) Levhasına yazılmak istenen baro bölgesinde ikametgahı bulunmak, f) Bu Kanuna göre avukatlığa engel hali olmamak gerekir.", 'istisnalar' başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasında da; "Adli, idari ve askeri yargı hakimlik ve savcılıklarında, Anayasa Mahkemesi raportörlüklerinde, Danıştay üyeliklerinde, üniversiteye bağlı fakültelerin hukuk bilimi dersleri dalında profesörlük, doçentlik, yardımcı doçentlik görevlerinde dört yıl, kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirliği görevinde on yıl süre ile hizmet etmiş olanlarda 3 üncü maddenin (c) vs (d) bentlerinde yazılı koşullar aranmaz." hükümlerine yer verilmiştir.

Yasanın "Baroya yazılma istemi" başlıklı 6. maddesi ise; "Avukatlık sınavını başarmış olanlar veya 4 üncü maddedeki koşulları taşıyanlar başvurdukları yer barosu levhasına yazılmalarını dilekçe ile isteyebilirler." hükmünü amirdir.

Olayda, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan ve on yıla yakın bir süredir idari yargı hakimi olarak görev yapmakta olan davacının ikametgahının bulunduğu Van Bölge Barosu Başkanlığı'na dilekçe ile başvuruda bulunarak Avukatlık Kanununun ilgili maddeleri uyarınca avukatlık mesleğine kabul edilerek tarafına ruhsatname verilmesi ve levhaya yazılma talebinde bulunduğu, Van Bölge Barosu Başkanlığı tarafından talebin 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 3/b maddesi hükmüne uygun bulunmayarak 02.01.2002 tarihli ve 7219 saydı işlemle reddedildiği anlaşılmaktadır.

Mahkememizce re'sen dava konusu işlemin gerekçesini teşkil eden 1136 sayılı Avukatlık Kanununun avukatlık mesleğine intisap etme hakkını sadece hukuk fakültesi mezunlarına hasreden 3. maddesinin (b) bendi hükmü 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun Önünde Eşitlik" başlığını taşıyan 10. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile "hizmete girme" başlığını taşıyan 70. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı görülmüştür.

1136 sayılı Yasanın 3. maddesinin (b) bendinin Anayasamızın ilgili maddelerine aykırılığı hususunun sırasıyla incelenmesinden:

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 70. maddesinde, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme haklarına sahip olduğu, hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiç bir ayrımın

gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Hukuk fakültesi mezunu olmamakla birlikte hukuk fakültesi mezunu olan diğer hakim ve savcılarla aynı görevi yapmakta olan ve dolayısıyla görevin gerektirdiği niteliklere haiz olunduğu halde hukuk fakültesi mezunu olmadıklarından bahisle aynı statüde bulunan hakim ve savcılara avukatlık mesleğine intisap etme hakkının verilmemesi nitelik itibariyle aynı işi yapmakta olan ve hukuk fakültesi mezunu olan hakim ve savcılar gibi görevin gerektirdiği niteliklere sahip olan hukuk fakültesi mezunu olmayan hakim ve savcılardan görevin gerektirdiği niteliklerden başka koşulların aranması sonucunu doğurduğundan bu haliyle belirtilen Yasa hükmü Anayasa hükmüyle çelişmektedir.

Yine Anayasamızın 10. maddesinde; herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı, Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları bildirildiğinden, 1136 sayılı Yasanın 3. maddesinin (b) fıkrası hükmü ile avukatlık mesleğine girme hususunda getirilen sıralamanın aynı Yasanın 4. maddesinin birinci fıkrası hükmü yönünden fonksiyonel olarak eşit statüde bulunan hukuk fakültesi mezunu ve hukuk fakültesi mezunu olmayan hakim ve savcılar arasında hukuk fakültesi mezunu olmayanlar aleyhine bir eşitsizlik yaratıldığı, hukuk fakültesi mezunu olsun ya da olmasın hakim ve savcılık görevinde bulunan kişilerin nitelik itibariyle aynı işi yaptıkları ve aynı statüde bulundukları, buna göre eşit durumda bulundukları halde hukuk fakültesi mezunu olmayan hakim ve savcıların avukatlık mesleğine kabul edilmemesinin Anayasada öngörülen eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı görülmektedir.

Öte yandan; başvuruya konu yasa hükmü şeklen Anayasa'ya aykırı olmamakla birlikte, doğurduğu sonuçlar nedeniyle özü itibariyle aykırılık oluşturmaktadır. Anayasa'nın 140. maddesinde, hakim ve savcılar "adli" ve "idari" yargı hakim ve savcıları olarak ayrılmıştır. Yargı türleri arasındaki bu genel ayrım dışında hakim ve savcılar arasında statü ve sorumluluk yönünden bir ayrım yapılmamıştır. İdari yargı mensuplarından hukuk fakülteleri veya diğer fakültelerden mezun olanlar arasında da gerek Anayasa'da, gerekse uygulamada herhangi bir ayrım yapılmamıştır. Eşit koşullarda yapılan sınavla alınarak yine eşit koşullarda tamamlanan staj programından sonra mesleğe başlayan yargı mensupları arasında herhangi bir ayrım yapılması Anayasa'nın eşitlik ilkesine açık bir şekilde aykırılık

oluşturmaktadır. Yasa koyucunun hukuk fakültesi dışından yargı mensubu alıp almama konusunda takdir yetkisi bulunmakla birlikte, hakim veya savcı olarak mesleğe kabulü yapılmış kişiler arasında mezun olduğu okula göre ayrım yapılmasının hukukla ve Anayasa'yla bağdaşmasına olanak yoktur.

Anayasa'nın 2. maddesinde 'Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklama saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir." hükmü yer almıştır.

Hukuk devleti olmanın önemli bir koşulu yargının ve yargı mensuplarının yasal konumunun hukuk devletinin gerektirdiği temel ilkelerle bağdaşır olmasıdır. Bu nedenle aynı konumdaki yargı mensupları arasında hak ve yükümlülükler yönünden ayrım yapılmış olması, Anayasa'nın 10. maddesiyle belirlenen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği gibi, 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmaz.

Anılan yasa hükmünün diğer bir sonucu da hakimlik veya savcılık mesleğini avukatlık mesleğinden daha düşük bir statüde değerlendirmesi, hakim veya savcı olmuş bazı kimselerin avukatlık yapma yeterliğine sahip olmadığını varsaymasıdır. Bu ise yargının Anayasa'daki konumuna ve Türkiye Cumhuriyeti'ni "hukuk devleti" olarak tanımlayan Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.

Buna göre, netice itibariyle yargılama işlevini yerine getirmeleri hesabıyla eşit statüde bulunan hakim ve savcıların avukatlık mesleğine kabul edilme yönünden mezun oldukları fakültelerin baz alınarak eşitler arasında eşitsizlik doğmasına yol açan 1136 sayılı Yasanın 3. maddesinin (b) bendi ile getirilen kısıtlayıcı hükmün yukarıda belirtilen gerekçelerle Anayasamızın 2, 10 ve 70. maddelerine aykırı olduğu kanaatindeyiz.

Sonuç itibariyle 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 3. maddesinin (b) bendinin Anayasanın 2, 10 ve 70. maddelerine aykırı olduğu yolundaki davacı sav'ı mahkememizce ciddi bulunduğu kanısına varıldığından söz konusu 1136 sayılı Yasanın 3/b maddesinin iptali gerekeceği görüşü ile konunun Anayasa Mahkemesine intikal ettirilmesine, kararla birlikte dava dosyasının onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesine gönderilmesine ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına T.C.

Anayasasının 152. maddesi uyarınca 7.6.2002 gününde oybirliği ile karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlığa Kabul Şartları" başlığını taşıyan 3. maddesinin iptali istenen (b) bendi şöyledir:

"b- Türk hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak,"

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2., 10. ve 70. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Nurettin TURAN, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılımlarıyla 11.9.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verildi.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleriyle diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında adli, idari ve askeri yargı hakimlikleri, Anayasa Mahkemesi raportörlüğü ve Danıştay üyeliklerinde görev yapan hukuk fakültesi mezunu hakimlerin dört yıllık hizmet süresi sonunda avukatlık stajı yapmadan ve avukatlık sınavına girmeden avukatlık mesleğine kabul edilmelerine olanak sağlanmasına rağmen, aynı görevi yapan Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler

Fakültelerinden mezun olan hakimlerin avukatlık yapmalarını engelleyen 1136 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (b) bendinin, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine, 70. maddesinde yer alan kamu hizmetine girme hakkına ve ayrıca aynı konumda bulunan yargı mensupları arasında hak ve yükümlülükler yönünden ayırım yapılması sonucu hakimlik mesleğinin avukatlık mesleğinden daha düşük bir statüde değerlendirilmesinin Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlığa Kabul Şartları" başlığını taşıyan 3. maddesinin iptali istenen (b) bendinde avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için "Türk hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak," şartı aranmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Yasaların, kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle yasakoyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir. Avukatlık mesleğinin niteliğine göre bu mesleğin gerektirdiği formasyonu vermeye en elverişli öğretim kurumları hukuk fakülteleridir. Hukuk Fakültesi mezunlarının hakimlik, avukatlık ve noterlik bakımından ülke ihtiyaçlarını gereği gibi karşılayacak sayıda olmadıkları dönemlerde yasakoyucunun bu açığı kapatacak geçici önlemler alması olağandır. Böyle bir uygulama sonucu hukuk fakültesi mezunu olmayanlara hakimlik hakkı verilmesi, bu hakkın avukatlık yapmak için kazanılmış bir hak olarak düşünülmesine olanak vermez. Günümüzde hukuk fakültesi mezunu olanların bile avukatlık mesleğine ancak sınavla girebildikleri gözetildiğinde, yasa koyucunun sözü edilen mesleği ülke

gerçeklerine uygun olarak sadece Hukuk Fakültesi mezunlarına özgülemesinde kamu yararının bulunduğu kuşkusuzdur. Bu yönüyle Avukatlık Yasasının 3. maddesinin (b) bendi Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir.

Anayasa'nın 10. maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." denilmektedir. Bu mutlak yasak, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Ancak, farklılık, haklı bir nedene dayanıyorsa bu kuralın eşitlik ilkesini zedelediğinden söz edilemez. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. Durum ve hukuki statüdeki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir.

Kuruluş nedeni, okutulan dersler ve konular ile yetiştirme amaçları gözönünde tutulduğunda, Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarıyla Hukuk Fakültesi mezunları eşit durumda değildirler. Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının idari yargı hakimi olarak görev yapmaları, Hukuk Fakültesi mezunlarının elde ettiği bütün hakları elde edecekleri anlamına gelmez. İdari yargıda görev yapan Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunları avukatlık mesleğine giriş yönünden Hukuk Fakültesi mezunu olan hakim meslektaşlarıyla başvuru anında aynı hukuksal statüde bulunmadıklarından 1136 sayılı Yasa önünde eşit durumda değildirler. Bu nedenle değerlendirmenin aynı statüde olan hakimlerin avukatlık yapması yönünden değil, hukuk fakültesi mezunu olup olmamaları bakımından yapılması gerekir.

Bu durumda 1136 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (b) bendi Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesinde "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." denilmektedir.

Bu madde ile güvence altına alınan kamu hizmetine girme hakkı idare hukuku esaslarına göre devlet memuriyetine girme hakkını ifade etmektedir. Serbest meslek olan avukatlık bu anlamda bir kamu hizmeti değildir. Her ne kadar 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 1. maddesi, avukatlığın kamu hizmeti olduğuna işaret ediyor ise de, yasakoyucunun herhangi bir serbest meslek faaliyetini kamu hizmeti olarak tanımlanması onun Anayasa'nın 70. maddesi anlamında bir kamu hizmeti olduğunu göstermez.

Bu nedenlerle iptali istenilen kural Anayasa'nın 70. maddesine aykırı değildir.

İstemin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

19.3.1969 günlü, 1136 sayılı "Avukatlık Kanunu"nun 2178 sayılı Yasa ile değiştirilen 3. maddesinin (b) bendinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 4.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Enis TUNGA		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/392
Karar Sayısı : 2003/60
Karar Günü : 4.6.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME :

Adana 1. Vergi Mahkemesi : Esas: 2001/392
: Esas: 2001/393
: Esas: 2001/394
: Esas: 2001/395
: Esas: 2001/396
: Esas: 2001/397
: Esas: 2001/398
: Esas: 2001/399
: Esas: 2001/400
: Esas: 2001/401
: Esas: 2001/402

İTİRAZLARIN KONUSU : 23.11.2000 günlü, 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bakmakta olduğu davalarda, 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme kuralın iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

Başvuru kararlarındaki gerekçe bölümü şöyledir:

"Anayasa'nın 2. maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir.

Kişi ve kuruluşların devlete güven duymaları, maddi ve manevi varlıklarını korkusuzca geliştirebilmeleri, temel hak ve özgürlüklerden

yararlanabilmeleri ancak hukuk güvenliği ve üstünlüğü sağlandığı bir hukuk devleti düzeni ile gerçekleştirilebilir.

Hukuki güvenlik ilkesi ise herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesi, tutum ve davranışlarını buna göre düzene sokabilmesidir. Zira ekonomik yaşam belirlilik ve kararlılık ister. Hukuki güvenlik ilkesi, vergilendirmenin belirliliğini, vergi hukukunda kıyas yasağını ve vergi yasalarının geriye yürümezliğini içerir.

Yetkilerle güçlendirilmiş olan hukuk devletinin vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirken hak ve özgürlükleri koruması, devlete kaynak sağlamak amacıyla hukuksal ilkelerin yıpranıp yıkılmasına duyarsız kalması ve gelir elde edilmesi amacıyla hukuk devleti niteliklerinden vazgeçmemesi gerekir.

Mahkememizin Anayasa'ya aykırı gördüğü 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendi, dava konusu gelir vergisi ve fon payı tahakkukunun yapılma esaslarını belirleyen yasa maddesinin yürürlük tarihiyle ilgili olduğundan bu madde davanın çözümüne direkt etkide bulunmaktadır.

Anayasa'ya aykırı olduğu görüşüyle iptali istenen 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinde; bu Kanunun 5. maddesinin 2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. 23.11.2000 tarihinde kabul edilen 4605 sayılı Yasa 30 Kasım 2000 tarih ve 24246 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasayla mükelleflere vergiyi doğuran olayın vukuundan 11 ay sonra aleyhe yükümlülükler konulmuştur. Bilindiği üzere kanunilik ilkesinin geçerli olduğu vergi ve ceza hukuku genel ilkelerine göre aleyhe hükümlerin geçmişe yönelik olarak uygulanması veya aleyhe hüküm içeren düzenlemeler yapılması mümkün değildir.

Bu itibarla 30.11.2000 tarihinde yayımlanan yasa maddesiyle 2000 yılının tümünü kapsayacak şekilde geçmişe yönelik olarak mükelleflere daha ağır vergi yükü getirilmesi sonucunu doğuran 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendi Anayasa'nın 2. maddesinde değinilen hukuk devleti ibaresine aykırılık teşkil etmektedir.

İptale konu edilen yasa maddesinin her ne kadar ülke ekonomik koşullarının gerektirdiği finansman ihtiyacının karşılanması için konulduğu düşünülse dahi, yetkilerle güçlendirilmiş devlet gücünün

temel öğelerinden başlıcası olan “Vergilendirme”, adaletli davranışın ve hukuk güvenliğinin en belirgin bir biçimde yansıdığı alan olup, bu alanda yapılacak olan yasal düzenlemelerin mükelleflerin geleceğe kaygısız ve güvenle bakabilmelerini sağlayacak, belirsizliklere yer vermeyecek nitelikte istikrarlı düzenlemeler olması gerekir. Salt devlete kaynak sağlamak amacıyla yukarıda değinilen ilkelere duyarsız kalınarak ve vergi alanındaki güveni azaltacak şekilde yapılan yasal düzenlemelerin hukuk devleti nitelikleriyle bağdaştığından söz edilemeyeceği gibi vergi yükünün ağırlaştırılması ve güvenilir olmayan vergi sistemlerinin uygulanması halinde vergi gelirlerinin azalmasına yol açılacağı vergi biliminin bilinen ilkelerindendir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle mahkememizin bakmakta olduğu davada; dava konusu vergi ve fon payı tahakkukunun dayanağını oluşturan ve davanın çözümünde direkt etkisi bulunan 4605 sayılı Yasa’nın 12. maddesinin (a) bendinin Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ibaresine aykırılık teşkil ettiği kanısına varması üzerine bu düzenlemenin iptali istemiyle konunun Anayasa Mahkemesi’ne intikal ettirilmesine, bu kararla birlikte dava dosyasının onaylı örneğinin Anayasa Mahkemesi’ne gönderilmesine ve Anayasa Mahkemesi’nin bu konuda vereceği karara kadar davanın GERİ BIRAKILMASINA, T.C. Anayasası’nın 152 ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 28. maddesi uyarınca 27.9.2001 tarihinde karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralı

23.11.2000 günlü, 4605 sayılı “Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun”un itiraz konusu kuralı da içeren 12. maddesi şöyledir:

“MADDE 12 **-** Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesi 2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle, 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (9) numaralı bendine eklenen hüküm 1.1.2001 tarihinde,

c) 9 uncu maddesi yayımı tarihinde,

d) Diğer maddeleri yayımı tarihinde

Yürürlüğe girer."

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında, itiraz Anayasa'nın 2. maddesine dayandırılmış, 73. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılımlarıyla birleştirilen dosyalarla ilgili, 25.10.2001 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 4.6.2003 gününde yapılan toplantıda;

23.11.2000 günlü, 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularına ilişkin davaların, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2001/392 Esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esaslarının kapatılmasına, esas incelemenin 2001/392 Esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Birleştirme kararına konu başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararlarında, itiraz konusu kuralın, mükelleflere vergiyi doğuran olayın vukuundan sonra aleyhe yükümlülükler getirdiği belirtilerek Anayasa'nın 2. maddesine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

4605 sayılı Yasa'nın 30 Kasım 2000 tarihinde yürürlüğe giren itiraz konusu 12. maddenin (a) bendinde, Yasa'nın 5. maddesinde yer alan hayat standardı esasının 2000 yılı gelirlerine de uygulanacağı belirtilmiş, bu maddeye göndermede bulunulan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddede, 1.1.2000 - 31.12.2002 tarihleri arasında gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı olanların tabi olacakları hayat standardı temel ve ilave gösterge tutarları belirtilerek bu esasın uygulanmasına ilişkin ilke ve esaslar düzenlenmiştir.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi yasaların, kanun hükmünde kararnamelerin ve TBMM İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebileceğinden, itiraz konusu kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 73. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, tüm eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunu başlıca geçerlilik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, hukuk güvenliği sağlayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuk güvenliği, kural olarak yasaların geriye yürütülmemesini gerekli kılar. Bu nedenle "Kanunların geriye yürümezliği ilkesi" uyarınca yasalar yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki hukuki durumlara uygulanabileceklerinden, sonradan çıkan bir yasa, yürürlüğe girdiği tarihten önceki olaylara uygulanmaz.

Vergi hukukunda geriye yürümenin söz konusu olup olmadığının saptanabilmesi için vergiyi doğuran olayın ne zaman meydana geldiğinin tespiti gerekmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun vergiyi doğuran olay başlıklı 19. maddesine göre, vergi alacağı, vergi yasalarının vergiyi bağladıkları olayın meydana gelmesi veya hukuksal durumun oluşması ile doğar. Buna göre, vergiyi doğuran olay meydana geldiği anda yürürlükte olan yasa uygulanacaktır. Vergiyi doğuran olay, bir yandan devletin vergi alacağının diğer yandan da mükellefin vergi borcunun doğmasına neden olur.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 1. maddesine göre gelir, bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve iratların sâfi tutarıdır.

30.11.2000 günlü, Resmî Gazete'de yayımlanan 4605 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 58. maddedeki hayat standardı esası, vergilendirme dönemi kapanmadan ve hukuki sonuçlarını doğurmadan yürürlüğe girdiğinden 2000 yılı vergilendirme dönemi için uygulanacaktır. Önceki yasa yürürlükte iken başlamakla birlikte henüz sonuçlanmamış hukuksal ilişkilere yeni yasa kuralının uygulanması geriye yürüme olarak nitelendirilemeyeceğinden vergiyi doğuran olay tamamlanmadan yürürlüğe giren kuralın uygulanması, mükelleflerin hukuksal güvenliklerini sarsmaz.

Gelirin gerçek tutarının vergilendirilmesi, Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında yer alan verginin adaletli ve dengeli dağılımını sağlayan malî güce göre vergilendirme ilkesinin bir gereğidir. Buna göre, bir faaliyet sonucunda elde edilen gelirin vergilendirilmesinde bir yöntem olan hayat standardı esası, gelirin gerçek miktarının vergilendirilmesi amacına yönelik olduğundan verginin adaletli ve dengeli dağılımını sağlayan malî güce göre vergilendirme ilkesine aykırılığından söz edilemez.

Bu nedenlerle, kural Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Ali HÜNER bu görüşe katılmamıştır.

VII- SONUÇ

23.11.2000 günlü, 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 4.6.2003 gününde karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 2001/392
Karar Sayısı : 2003/60

23.11.2000 günlü, 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinin iptali istemiyle açılan dava sonucunda verilen 4.6.2003 günlü, E.2001/392, K.2003/60 sayılı karara aşağıda izah edeceğim nedenlerle katılmıyorum.

Başvuran Mahkemece, 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinde yer alan "Bu Kanunun; 5. maddesi 2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde ... yürürlüğe girer" şeklindeki kuralının Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı nedeniyle iptali istenilmiştir.

4605 sayılı Yasa'nın kimi madde veya bentlerinin ve bu arada 12. maddesinin (a) bendinin de iptali istemiyle açılan iptal davası sonucunda Mahkememizin 16.1.2003 gün, E.2001/36, K.2003/3 sayılı oyçokluğuyla verilen kararla iptal davasına konu edilen Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olmadığına ve iptal isteminin reddine karar verilmişti. Bu karar üzerine yazdığım karşıoy yazımda, 4605 sayılı Yasa'nın dava konusu edilen kimi kuralları ve bu arada 12. maddenin (a) bendi ile bu Yasa'nın esasını oluşturan hayat standardı konusunda geniş açıklamalarda bulunmuştum. Aynı hususları tekrar etmeksizin hayat standardı esasına ve itiraz konusu 12. maddenin (a) bendinde yer alan kurala ilişkin görüşlerimi kısaca belirtmek istiyorum.

4605 sayılı Yasa'nın itiraz konusu 12. maddesinin (a) bendinde, bu Yasa'nın hayat standardı esasının düzenlendiği 5. maddesinin 2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği öngörülmüştür.

4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle 31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na Geçici 58. madde eklenmiştir. Getirilen Geçici 58. maddenin (1) sayılı fıkrasında, "1.1.2000-31.12.2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir." kuralı yer almakta ve sözü edilen müteakip fıkralarında da, hayat standardı temel gösterge tutarları, hayat standardına hangi ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin tabi alacakları, bazı istisna edilen

vergi miktarları, indirim ve yatırım indirimleri, hangi hallerde ne miktar oranlarda eksilme ve artırma yapılabileceğine ilişkin kurallara yer verilmiştir.

Yasa'nın 5. maddesinde, Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 58. maddenin birinci fıkrasındaki kural uyarınca, 1.1.2000-31.12.2001 tarihleri arasında hayat standardı esasının kapsamına giren mükellefler gösterilmiştir:

1) Gelir vergisine tabi ticari kazancı gerçek ve basit usulde tesbit edilen ticari kazanç sahipleri,

2) Gelir vergisine tabi serbest meslek erbabı olanlardır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 37. maddesinde, ticari kazanç "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazanç" olarak tanımlanmıştır. Ticari kazancın tesbiti, gerçek veya basit usulde olmak üzere iki şekilde yapılmakta, gerçek usulde kazanç da bilanço veya işletme hesabı esasına göre tesbit edilmektedir. Serbest meslek kazancı elde eden mükellefler de, 2000-2001 yıllarında uygulanacak hayat standardı esası kapsamına alınmışlardır. Gelir Vergisi Kanunu'nun 65. maddesine göre, her türlü serbest meslek faaliyetlerinden doğan kazançlar serbest meslek kazancı olarak kabul edilmiştir.

Hayat standardı esası, Gelir Vergisi Kanunu'na 31.12.1982 günlü, 2772 sayılı Kanun'la 1.1.1983 tarihinden itibaren uygulanmak üzere Mükerrer 116. madde ile getirilmiştir. Zaman içerisinde değişik yasalarla getirilen kurallarla hayat standardı esası yeniden uygulanmış, iptali istemiyle açılan davalarda Anayasa Mahkemesi'nce, kimi kuralların iptaline, kimi kuralların Anayasa'ya uygun olduğuna ve iptal istemlerinin reddine dair kararlar verilmiştir.

"Hayat Standardı Esası", vergi yükümlüsünün ulaştığı yaşam düzeyini sağlayabilmesi için yaptığı gideri karşılayan bir gelirin olması gerektiği varsayımı ile getirilmiş bir vergi kontrol sistemidir. Bu sistemle, yükümlünün yaşam düzeyi ile vergi ödeme oranı arasındaki tutarsızlığın belirlenip verginin gerçek gelire uygun düzeye çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, yükümlünün yaşam ve harcama düzeyi yüksek, yıl sonunda beyan ettiği geliri hayat standardı esasına göre bulunacak miktardan düşük ise, ödemesi gereken vergi bu sistemle gerçek gelire uygun duruma getirilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında da gösterildiği gibi hayat standardı esası, "yapılan gideri karşılayan bir gelir olmalı ki yaşam düzeyi sağlanabilsin" varsayımına dayanan götürü asgari vergi görünümündedir. Elde edilen gelirlerin asgari gider düzeyinin altında kalamayacağı varsayımından hareket eden dava konusu kural, bu haliyle ve getirilen fıkra ve bendlerdeki kriter ve durumlarıyla sert ve tüm gelir açıklamalarına kapalı biçimiyle gerçek gelire yaklaşma olanağını ortadan kaldırmaktadır. Yeni getirilen Geçici 58. maddenin (1) sayılı fıkrasında ve müteakip fıkra ve bendlerinde yer alan düzenlemeler, kimi gelirlerin kanıtlanması yolunun kapatıldığı gibi gerçek belli iken varsayımına dayanmaktadır. Oysa, hayat standardı esasının varlık nedeni, gerçeğin bulunmasına yardımcı yöntem olarak kabul edilmesidir. Bu yöntemle, gerçeğe ulaşmaya, yükümlülerin gerçek kazançlarına yaklaşılmaya çalışır. Yoksa gerçek kazanç belli iken veya belli bulunabiliyorsa, bir varsayıma veya belirtilere, ihtimallere dayanılmaz ve buna değer verilemez.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk Devleti ilkesi gereğince, tüm Devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olması gerekmektedir. Hukukun üstünlüğünü, toplumsal barışı ve ulusal dayanışmayı amaçlamayan, Anayasa'nın öncelik ve bağlayıcılığını gözetmeyen, hukukun evrensel kurallarına saygılı olmayan, adaletli bir düzeni gerçekleştirmeyen, kişilere değer vermeyen, çağdaş kurum ve kurallarla uyum sağlamayan Devletin hukuk Devleti olduğundan söz edilemez. Yetkilerle güçlendirilen Devlet, vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirken de hak ve özgürlükleri özenle korumalı, Devlete kaynak sağlamak amacıyla hukuksal ilkelerin yıpranıp yıkılmasına duyarsız kalmamalı ve gelir elde edilmesi amacıyla hukuk Devleti niteliklerinden vazgeçmemelidir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin hukuk Devletiyle birlikte aynı zamanda, sosyal Devlet de olduğu belirlenmiştir. Bu ilke, bireyin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisinin kullanılmasına Devletin, sosyal adalet gereklerince olanak sağlamak yükümlülüğünü içerir. Sosyal Devletin temel amaç ve görevleri, sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin sağlanmasıdır.

Anayasa'nın 73. maddesinde öngörülen temel ilke, malî güce göre vergilendirme esasını oluşturmaktadır. Bu ilkeye uyulmakla, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı da sağlanmış olur.

Böylelikle Anayasa, malî güce göre vergilendirme ilkesini kabul etmekle, 2. maddesinde öngörülen sosyal Devlet ilkesini vergilendirme alanında, somut olarak ortaya getirmektedir.

Yasakoyucunun, belirtilen bu ilkelere uygun olarak vergi yasaları gerçekleştirmesi zorunludur. Yeni düzenlemeyle getirilen "hayat standardı esasının" söz edilen ilkelere uygun olduğu söylenemez. Yeni düzenlemede, Geçici 58. maddenin (1) sayılı fıkrasında hiçbir kriter, şart ve haller gösterilmeden "hayat standardı esası" uygulanacağı kuralı getirildikten sonra müteakip fıkralarda ve bu fıkraların bendlerinde belirtilen hallerinde kendi malî güçlerini aşan vergi yükümlüler karşı karşıya bırakılmakta olduklarından sosyal Devlet ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu kurallar sosyal Devlet ilkesiyle bağdaşmadığı gibi malî güce göre vergilendirme esasına da ters düşmektedir.

Diğer taraftan yeni getirilen kurallarla, gelirle-vergi arasında bulunması zorunlu bağı koparmak ve gerçeği gözardı eden bir yöntemi yeğlemekle, vergideki belirlilik ilkesi yok edilmektedir. Bu sistemle ortaya çıkan sonuçla, kişilerin kazanamadıkları gelirler üzerinden ağır biçimde vergilendirilmeleri ve bazı mükelleflerin mesleklerinden ayrılmak zorunda kaldıklarıdır. Anayasa'nın 49. maddesinde öngörülen "çalışma hakkı" bir temel hak ve özgürlük olarak anayasal güvenceye bağlanmıştır. Çalışmanın bir hak olduğu noktasından hareketle, Devletin çalışma imkanlarının, iş alanının dengeli gelişmesi için gerekli tedbirleri alması temel ödevlerindendir.

Yeni düzenlenen 4605 sayılı Yasa, 23.11.2000 tarihinde yapıldığı ve 30.11.2000 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandığı halde Yasa'nın itiraz konusu 12. maddesinin (a) bendinde, bu Yasa'nın 5. maddesinin 2000 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe konulacağı kuralı getirilmekle yasa yürürlüğe girmeden öncesindeki bir zaman için uygulanmaya getirilmiştir. Böylece mükelleflerin aleyhine olarak geriye yürümektedir. Aleyhteki yasaların geriye yürümesi ise, hukuk Devleti ilkesine aykırı düşer. Hukuk Devleti ilkesi uyarınca, bütün vatandaşlara hukuki güvence sağlanmasıdır. İptal konusu kurallarla, geriye dönük olarak vergileme yapılmaktadır. Yasa kapsamına giren mükelleflere bir yıl önceki (1999 yılı) gelirleri için de 2000 yılı için vergi alınmaktadır. Bu yönden de 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinde yer alan kurallar, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.

Yukarıdan beri izah edilen nedenlerle özet olarak belirtmek gerekir ki, hayat standardı esası da mükellefin gerçek gelirine ulaşmak amacına yönelik bir düzenleme ve sistem olarak kabul edilmiştir. Ancak bunun için mükelleflere, beyan ettikleri gelirin hayat standardı esasına göre bulunacak miktardan düşük olması halinde bunu açıklama ve kanıtlama hakkına yer verilmesi gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, hayat standardı esasında bu ilkeyi gözönünde bulundurarak gelir açıklamasına ve kanıtlama hakkına tam olarak yer veren yasal düzenlemeleri Anayasa'ya aykırı bulmamış, ancak gelir açıklama ve kanıtlama hakkına yer vermeyen yasal düzenlemeleri de Anayasa'ya aykırı görerek iptal etmiştir. Bu kararlarında da, gerçeğin bulunması olanaklı iken varsayımına dayanılamayacağı, gerçeğe karşın aksi kanıtlanabilecek karinelere geçerliliğin tanınmasının, hukuk Devletinin öngördüğü hukuk güvenliği ile bağdaşmayacağı açıkça ortaya konulmuştur.

Belirttiğim nedenlerle, itiraz konusu 4605 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin (a) bendinde yer alan kurallar, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı olduğundan iptaline karar verilmesi gerekirken iptal isteminin reddine ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Ali HÜNER

Esas Sayısı : 2001/375
Karar Sayısı : 2003/61
Karar Günü : 11.6.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Afyon Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddenin altıncı fıkrasında yer alan "... 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler ..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Hayat standardı esasının uygulanmaması ve sakatlık indiriminin beyan edilen kazançtan düşülmesi gerektiği ileri sürülerek yapılan tahakkukun kaldırılması istemiyle açılan davada, Gelir Vergisi Kanunu'na 4605 sayılı Yasa ile eklenen Geçici 58. maddenin altıncı fıkrasında yer alan "... 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 58. maddesinde düzenlenen hayat standardı esası gelir vergisi mükelleflerinin ulaştıkları yaşam düzeyini sağlayabilmeleri için yaptıkları giderleri karşılayan gelirlerinin olması gerektiğini varsayarak gerçek gelire yaklaşabilme ve böylece Anayasa'da öngörülen mali güce göre vergilendirme ilkesini gerçekleştirme amacına yönelik olarak kanuni karine getiren bir vergi güvenlik müessesesidir. Bu yöntemle zirai, ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin elde ettikleri gelirlerin asgari bir yaşam seviyesini sağlayacak düzeyin altında kalamayacağı varsayımından hareketle ve ayrıca hayat standardı göstergelerinin de nazara alınması suretiyle, yaşam düzeyi, beyan edilen gelirin sağlayabileceğinin çok üstünde olan mükelleflerin gerçek gelirlerine vergi incelemeleri dışında da yaklaşabilme olanağı sağlanmaktadır. Başka bir anlatımla, mükellefin yaşam ve harcama seviyesi yüksek, beyan ettiği geliri hayat standardı

esasına göre hesaplanan tutardan düşük ise ödenmesi gereken verginin matrahı bu sistemle gerçek gelirine uygun hale getirilmektedir.

Bu itibarla, bir ölçüde varsayıma dayanan hayat standardı esasının haksızlık aracı olmaması için öze uygun yani vergilendirmede vergiyi doğuran olayın gerçek mahiyetine uygun donelerle bu esasın desteklenmesi gerekir. Diğer taraftan da vergi hukukunun neredeyse her alanında yer alan istisnalar, muafiyetler, indirimler gibi kalemlerin getiriliş amacına çatışmayacak ve toplumdaki adalet düşüncesini rencide etmeyecek dengelerin de gözetilmesi gerekmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendinde yer alan "Sakatlık İndirimi"nin getiriliş amacı özürlü vatandaşların, içinde bulunduğu zor koşulların giderilmesine katkıda bulunmak ve özürlüler ile özürlü olmayanlar arasında rekabet eşitsizliğini gidermektir. Bu doğrultuda öteden beri vergi kanunlarında çeşitli düzenlemelere yer verile gelmiştir. Zira Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddeleri bunu zorunlu kılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan ve Cumhuriyetin temel niteliklerinden birisi olarak sayılan "hukuk devleti" tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olmasını gerekli kılar. Hukukun üstünlüğü, toplumsal barışı ve ulusal dayanışmayı amaçlayan, Anayasa'nın öncelik ve bağlayıcılığını gözetmeyen, hukukun evrensel kurallarına saygılı olmayan, güçsüz vatandaşlarını korumayan, bunlar için gerekli düzenlemeleri yapmayan, adaletli bir düzeni gerçekleştirmeyen, kişilere değer vermeyen, çağdaş kurum ve kurallara uyum sağlamayan bir devletin hukuk devleti olduğundan bahsedemeyiz. Yetkilerle donatılmış ve bir gücü elinde tutan devlet, vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirken de hak ve özgürlükleri özenle korumalı, devlete kaynak sağlamak amacıyla hukuksal ilkelerin yıpranıp yıkılmasına duyarsız kalmamalı ve gelir elde edilmesi amacıyla hukuk devleti niteliklerinden vazgeçilmemelidir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin sadece hukuk devleti değil, aynı zamanda sosyal devlet olduğu belirtilmiştir. Bu ilke, bireyin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisinin kullanılmasına devletin, sosyal adalet gereklerince olanak sağlamak yükümlülüğünü içerir. Sosyal devletin temel amaç ve görevleri, sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin sağlanmasıdır.

Hukuk kuralları birbirinden çok farklı alanları düzenleyen ve dolayısıyla da birbirleriyle hiç alakası olmadığı sonucuna varılabilirse de Montesquieu'nun belirttiği gibi kanunlara biçim ve yön veren ortak bir ruhun varlığının kabulü zorunlu olup, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan düzenleme vazgeçilemez olduğuna göre, bu maddenin kanunlara biçim ve yön veren bir ruha işaret ederek söz konusu ruhun tarifini yaptığını anlamak gerekir. Kanun yaratıcı ruh uzun deneyimlerin neticesinde vardır ve bir günden ertesi güne yap-boz tahtası gibi değişemez. Onla çatışan gelişi güzel ve rüzgar nereden eserse ona göre kural konamaz. Anayasa kuralları dahi aynı ruh çerçevesinde yorumlanır. Bir kuralın istisnasında dahi bu aranmalı ve dengeler her zaman gözetilmelidir. Gelişmişliğin ölçütü de budur. Öze gelecek olursak Anayasa'nın 49. maddesinde yer alan; "Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır." hükmü, Anayasa'nın 50. maddesindeki, "küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel alarak korunurlar." hükmü, Anayasa'nın 61. maddesinde yer alan "Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır." hükmü ile Anayasa'nın 73. maddesindeki, "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödenekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı maliye politikasının sosyal amacıdır." hükümlerinin tamamen birbirinden ayrıksı alanları düzenlediği iddia edilemeyeceği gibi tersine belli bir amaç doğrultusunda bir zincirin halkalarını oluşturduğu görülmektedir. Kimi endişelerle veya kimi ön yargılarla, çalışmasıyla gelir elde eden özürlü bir vatandaşa aynı oranda vergi konması adalet duygusunu rencide etmektedir. Gelir elde eden herkesten aynı oranda vergi alınacaktır demek ilk anda adil gözükebilir. Ancak adil olan bu olmuş olsaydı muaflık kavramına anlam yüklemek zor olurdu. Yine daha fazla gelir elde edenden daha fazla oranda vergi alınması da açıklanamazdı. Belki devlet işleyişinde üstün bir kamu yararı veya ağır bir kriz nedeniyle siyasi tercih nedeniyle toplumun gözden çıkarmaması gerektiği bir kesim feda edilebilir ancak bu da gelişmemişliğin ve sosyal hukuk devleti olunamadığının bir göstergesi olabilir ve kamu yararı, hizmet gereği, ağır ekonomik kriz gibi aslında somut olan kavramlara soyut anlamlar yüklenerek asla feda edilemeyecek değerlerin siyasi tercihe malzeme haline getirilmemesi gerekmektedir. Kaldı ki ekonomik kriz ülkemizde son yarım yüzyıldır üstesinden gelinemediği süreğen bir hal almıştır. Bunun sebebi de hukuk devleti kavramının ülkemizde yerleşememesiyle yakından ilgisi olsa gerek.

Olayımızda illerin durumuna göre belli, bir birim hayat standardı belirlenmiştir. Aynı ilde kalanlar için sübjektif bir farklılık yaratabilmek için de izah nedeni kabul edilmiştir. İzah edeceği bir geliri yoksa o ildeki bütün avukatların en az hayat standardı kadar kazanç sağladığı yorumu getirilmiştir. Belirlenen bu sisteme göre hayat standardının üstünde kazananlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 88 ve 89. maddelerindeki mahsup, indirim gibi konularda hayat standardına kadar, fazla kısım üzerinden matrahı düşürüp daha az vergi verebileceklerdir. Bu durum siyasi tercihini kullanan devlet açısından vatandaşlarına kanun önünde eşitlik getiriyor gibi gözükse de sosyal hukuk devleti açısından bir eşitsizliğin ve çelişkinin getirildiği açıktır. Davacı avukat açısından belli bir orana kadar (sakatlık indirimi tutarı kadar) hayat standardının üstünde kazanç sağlaması ile hayat standardının altında kazanç sağlaması arasında bir fark oluşmamakta ve sakatlık indirimi bir limite bağlanmaktadır. Bu da belli bir meblağa kadar aynı verginin ödenmesi gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Zaten Mahkememizin re'sen itiraz gerekçesi de, belirli bir ile göre verilmesi zorunlu olan verginin (izah nedeni gelirler hariç) Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddeleri dikkate alınmaksızın çelişkili ve vergi adaletine aykırı bir şekilde belirlendiği noktasından çıkmaktadır.

Doğası gereği daha fazla efor sarf ederek çalışmak zorunda kalanla doğası gereği daha kolay çalışan arasında eşitsizliğe yol açılmakla Anayasal koruma altına alınmış olan sakat serbest meslek sahibinin bu noktada korunmadığı, teşvik edilmediği görülmekte olup, bu da açıkça Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddelerindeki hükümlere aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 31.12.1960 tarih ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 23.11.2000 tarih ve 4605 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen geçici 58. maddenin 6. fıkrasında yer alan "...89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler..." ifadesinin Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varıldığından iptali için, 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesinde öngörülen belgelerle birlikte Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına 2.7.2001 tarihinde karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralı

31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddenin birinci

fıkrası ile iptali istenilen itiraz konusu ibareyi de içeren altıncı fıkrası şöyledir:

1) "1/1/2000 - 31/12/2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir."

6) "88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu, **89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler** ve yatırım indirimi istisnası dahil istisnaların uygulanması, yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla 12.9.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

Gelir Vergisi Kanunu'na 23.11.2000 günlü, 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddede, 1.1.2000-31.12.2001 tarihleri arasında gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı olanların tabi olacakları hayat standardı temel ve ilave gösterge tutarları belirtilerek, bu esasın uygulanmasına ilişkin ilke ve esaslar düzenlenmiştir.

Hayat standardı esası, vergi yükümlüsünün ulaştığı yaşam düzeyini sağlayabilmek için yaptığı gideri karşılayan bir geliri olabileceğini varsayarak gerçek gelire ulaşabilmek amacıyla getirilmiş bir vergi kontrol sistemidir. Bu sistemi, malî güce göre vergilendirme ilkesini gerçekleştirmek amacına yönelik düzenleme, gerçek gelirin bulunmasına yardımcı yöntem, vergi gelirlerinin güvencesi ve vergi güvenlik önlemi olarak da nitelendirmek mümkündür.

Hayat standardı esasına göre, ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, temel gösterge tutarlarına hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde vergi tarhı, hayat standardı esasına göre belirlenen tutar üzerinden gerçekleştirilecektir. Hayat standardı esası, asgarî götürü vergi olmayıp, vergi yükümlülerinin gerçeğe uygun beyanda bulunmalarını sağlamaya yönelik bir vergi güvenlik önlemidir.

4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 58. maddenin altıncı fıkrasında yer alan itiraz konusu ibareye göre, Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca yapılacak indirimler, hayat standardı esasına göre tespit edilecek geliri aşan kısım için mümkündür.

Gelir Vergisi Kanunu'nun sigorta primi, teberru ve diğer indirimler başlığını taşıyan 89. maddesinde de, mükelleflerin yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirlerden belirli bir tutara kadar şahıs sigortalarının primleri ve 4697 sayılı Yasa ile değişen ve 7.10.2001 tarihinde yürürlüğe giren 1. bent hükmüne göre, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile maddede sayılanlara yapılan bağış ve yardımların indirilebileceği kabul edilmiştir. Ayrıca, mesleki faaliyet icra eden veya basit usulde vergilendirilenlerden tüccar ve ücretli duruma girmeksizin yapılan imalat, tamirat ve küçük sanat işleriyle uğraşan özürlülerin gelir vergisi matrahına esas kazançlarına, 31. maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık sakatlık indirimi uygulanacaktır.

B- Anayasaya Aykırılık Sorunu

Başvuru dilekçesinde, Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesinin üçüncü bendinde yer alan sakatlık indiriminin getiriliş amacının özürlü vatandaşların, içinde bulunduğu zor koşulların giderilmesine katkıda bulunmak ve özürlüler ile özürlü olmayanlar arasında rekabet

eşitsizliğini gidermek olduğu, hayat standardı esasına göre, belli bir tutara kadar aynı verginin ödenmesi sonucunu doğuran yasa kuralının, özürlü olan ile özürlü olmayan arasında sosyal hukuk devleti açısından bir eşitsizliğe yol açtığı, vergi adaletine aykırı olduğu, Anayasa ile koruma altına alınmış olan sakatların bu noktada korunmadığı ve teşvik edilmediği, bu nedenle Gelir Vergisi Kanunu'na 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "... 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler ..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, tüm eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı 73. maddesinin ilk üç fıkrasında, "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." denilmektedir.

Anayasa'nın 73. maddesinde belirtilen herkesin vergi ödemekle yükümlü olması ve verginin malî güce göre ödenmesi ilkeleri birlikte değerlendirildiğinde, bu ilkelerin vergilendirmede eşitlik ve adalet ilkelerinin gerçekleştirilmesi amacına yönelik olduğu görülmektedir.

Malî güce göre vergilendirme, verginin yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır. Bu ilke, malî gücü fazla olanın malî gücü az olana göre daha fazla vergi ödemesini gerektirir. Vergide eşitlik ilkesi de, malî gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayanır.

Yasakoyucu, anayasal ilkelere uymak koşuluyla gelir, servet ve harcamaların vergilendirilmesinde konu, miktar ve niteliklerine göre

değişik ölçütler getirebileceği gibi, gelirin unsurlarına ve miktarına göre ayrı yükümlülükler ve oranlar da belirleyebilir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun vergilendirilmesini öngördüğü gelir, kazanç ve iratların safi tutarıdır. Vergi, gelirin safi tutarı üzerinden alınır. Gelirin gerçek tutarının vergilendirilmesi, adil bir vergilendirmeyi gerçekleştirmekle yükümlü sosyal devlet olmanın ve verginin adaletli ve dengeli dağılımını sağlamaya yönelik malî güce göre vergilendirme ilkesinin bir gereğidir. Aynı hayat standardına ulaşmış kişilerin aynı kurallara bağlı tutulması doğal olup, bunların özel durumları gözetilerek aralarında farklılık yapılmamasında Anayasa'nın vergi ödevinin temel ilkelerini belirleyen 73. maddesine ve hukuk devleti ilkesini içeren 2. maddesine aykırılık yoktur.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu ibare, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı değildir. İstemin reddi gerekir.

Ali HÜNER bu görüşe katılmamıştır.

Konunun Anayasa'nın 49., 50. ve 61. maddeleri ile bir ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

31.12.1960 günlü, 193 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu"nun 4605 sayılı Yasa ile eklenen Geçici 58. maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "... 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler..." ibaresinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 11.6.2003 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Ali HÜNER
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye		Üye
Ahmet AKYALÇIN		Mehmet ERTEN

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 2001/375
Karar Sayısı : 2003/61

Başvuran Mahkemece, 31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 4605 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "...89. maddeye göre yapılacak, indirimler..." ibaresinin iptali istemiyle açılan dava sonucunda verilen 11.6.2003 günlü, E.2001/375, K.2003/61 sayılı iptal isteminin reddine ilişkin karara aşağıda izah edeceğim nedenlerle katılmıyorum.

4605 sayılı Yasa'nın kimi madde veya bentlerinin ve bu arada 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddenin altıncı fıkrasının da iptali istemiyle açılan davada Mahkememizin 16.1.2003 gün, E.2001/36, K.2003/3 sayılı oyçokluğu ile verilen kararla, itiraz davasına konu edilen Geçici 58. maddenin altıncı fıkrasının tümü hakkında, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olmadığına ve iptal isteminin reddine karar verilmişti. Bu karar üzerine yazdığım karşıoy yazımda, 4605 sayılı Yasa'nın dava konusu edilen kimi kuralları ve bu arada Geçici 58. madde ve fıkraları ile bu Yasa'nın esasını oluşturan hayat standardı konusunda geniş açıklamalarda bulunduğumdan aynı konuları tekrar etmeksizin hayat standardı esasına ve itiraz konusu kurala ilişkin görüşlerimi kısaca belirtmek istiyorum.

4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle, 31.12.1960 günlü, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na Geçici 58. madde eklenmiştir. Getirilen Geçici 58. maddenin (1) sayılı fıkrasında, "1.1.2000-31.12.2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir" kuralı yer almakta ve sözü edilen müteakip fıkralarında da, hayat standardı temel gösterge tutarları, hayat standardına hangi ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin tabi alacakları, bazı istisna edilen vergi miktarları, indirim ve yatırım indirimleri, hangi hallerde ne miktar oranlarda eksilme ve artırma yapabileceğine ilişkin kurallara yer verilmiştir.

Yasa'nın 5. maddesinde, Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 58. maddenin birinci fıkrasındaki kural uyarınca, 1.1.2000-31.12.2001 tarihleri arasında hayat standardı esasının kapsamına giren mükellefler gösterilmiştir.

1) Gelir vergisine tabi ticari kazancı gerçek ve basit usulde tesbit edilen ticari kazanç sahipleri,

2) Gelir vergisine tabi serbest meslek erbabı olanlardır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 37. maddesinde, ticari kazanç "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazanç" olarak tanımlanmıştır. Ticari kazancın tesbiti, gerçek veya basit usulde olmak üzere iki şekilde yapılmakta, gerçek usulde kazanç da bilanço veya işletme hesabı esasına göre tesbit edilmektedir. Serbest meslek kazancı elde eden mükellefler de, 2000-2001 yıllarında uygulanacak hayat standardı esası kapsamına alınmışlardır. Gelir Vergisi Kanunu'nun 65. maddesine göre, her türlü serbest meslek faaliyetlerinden doğan kazançlar serbest meslek kazancı olarak kabul edilmiştir.

Hayat standardı esası, Gelir Vergisi Kanunu'na 31.12.1982 günlü, 2772 sayılı Kanun'la 1.1.1983 tarihinden itibaren uygulanmak üzere Mükerrer 116. madde ile getirilmiştir. Zaman içerisinde değişik yasalarla getirilen kurallarla hayat standardı esası yeniden uygulanmış, iptali istemiyle açılan davalarda Anayasa Mahkemesi'nce, kimi kuralların iptaline, kimi kuralların Anayasa'ya uygun olduğuna ve iptal istemlerinin reddine dair kararlar verilmiştir.

"Hayat Standardı Esası", vergi yükümlüsünün ulaştığı yaşam düzeyini sağlayabilmesi için yaptığı gideri karşılayan bir gelirin olması gerektiği varsayımı ile getirilmiş bir vergi kontrol sistemidir. Bu sistemle, yükümlünün yaşam düzeyi ile vergi ödeme oranı arasındaki tutarsızlığın belirlenip verginin gerçek gelire uygun düzeye çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, yükümlünün yaşam ve harcama düzeyi yüksek, yıl sonunda beyan ettiği geliri hayat standardı esasına göre bulunacak miktardan düşük ise, ödemesi gereken vergi bu sistemle gerçek gelire uygun duruma getirilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında da gösterildiği gibi hayat standardı esası, "yapılan gideri karşılayan bir gelir olmalı ki yaşam düzeyi sağlanabilsin" varsayımına dayanan götürü asgari vergi görünümündedir. Elde edilen gelirlerin asgari gider düzeyinin altında kalamayacağı varsayımından hareket eden dava konusu kural, bu haliyle ve getirilen fıkra ve bendlerdeki kriter ve durumlarıyla sert ve tüm gelir açıklamalarına kapalı biçimiyle gerçek gelire yaklaşma olanağını ortadan kaldırmaktadır. Yeni getirilen Geçici 58. maddenin (1) sayılı fıkrasında ve müteakip fıkra ve bendlerinde yer alan

düzenlemeler, kimi gelirlerin kanıtlanması yolunun kapatıldığı gibi gerçek belli iken varsayımına dayanmaktadır. Oysa, hayat standardı esasının varlık nedeni, gerçeğin bulunmasına yardımcı yöntem olarak kabul edilmesidir. Bu yöntemle, gerçeğe ulaşmaya, yükümlülerin gerçek kazançlarına yaklaşılmaya çalışılır. Yoksa gerçek kazanç belli iken veya belli bulunabiliyorsa, bir varsayıma veya belirtilere, ihtimallere dayanılmaz ve buna değer verilemez.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk Devleti ilkesi gereğince, tüm Devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olması gerekmektedir. Hukukun üstünlüğünü, toplumsal barışı ve ulusal dayanışmayı amaçlayan, Anayasa'nın öncelik ve bağlayıcılığını gözetmeyen, hukukun evrensel kurallarına saygılı olmayan, adaletli bir düzeni gerçekleştirmeyen, kişilere değer vermeyen, çağdaş kurum ve kurallarla uyum sağlamayan Devletin hukuk Devleti olduğundan söz edilemez. Yetkilerle güçlendirilen Devlet, vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirken de hak ve özgürlükleri özenle korumalı, Devlete kaynak sağlamak amacıyla hukuksal ilkelerin yıpranıp yıkılmasına duyarsız kalmamalı ve gelir elde edilmesi amacıyla hukuk Devleti niteliklerinden vazgeçmemelidir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk Devletiyle birlikte aynı zamanda, sosyal Devlet de olduğu belirlenmiştir. Bu ilke, bireyin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisinin kullanılmasına Devletin, sosyal adalet gereklerince olanak sağlamak yükümlülüğünü içerir. Sosyal Devletin temel amaç ve görevleri, sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin sağlanmasıdır.

Anayasa'nın 73. maddesinde öngörülen temel ilke, mali güce göre vergilendirme esasını oluşturmaktadır. Bu ilkeye uyulmakla, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı da sağlanmış olur. Böylelikle Anayasa, malî güce göre vergilendirme ilkesini kabul etmekle, 2. maddesinde öngörülen sosyal Devlet ilkesini vergilendirme alanında, somut olarak ortaya getirmektedir.

Yasakoyucunun, belirtilen bu ilkelere uygun olarak vergi yasaları gerçekleştirmesi zorunludur. Yeni düzenlemeyle getirilen "hayat standardı esasının" söz edilen ilkelere uygun olduğu söylenemez. Yeni düzenlemede, Geçici 58. maddenin (1) sayılı fıkrasında hiçbir kriter, şart ve haller gösterilmeden "hayat standardı

esası" uygulanacağı kuralı getirildikten sonra müteakip fıkralarda ve bu fıkraların bendlerinde belirtilen hallerinde kendi malî güçlerini aşan vergi yükümlüleri karşı karşıya bırakılmakta olduklarından sosyal Devlet ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu kurallar sosyal Devlet ilkesiyle bağdaşmadığı gibi malî güce göre vergilendirme esasına da ters düşmektedir.

Diğer taraftan yeni getirilen kurallarla, gelirle-vergi arasında bulunması zorunlu bağı koparmak ve gerçeği gözardı eden bir yöntemi yeğlemekle, vergideki belirlilik ilkesi yok edilmektedir. Bu sistemle ortaya çıkan sonuçla, kişilerin kazanamadıkları gelirler üzerinden ağır biçimde vergilendirilmeleri ve bazı mükelleflerin mesleklerinden ayrılmak zorunda kaldıklarıdır. Anayasa'nın 49. maddesinde öngörülen "çalışma hakkı" bir temel hak ve özgürlük olarak anayasal güvenceye bağlanmıştır. Çalışmanın bir hak olduğu noktasından hareketle, Devletin çalışma imkanlarının, iş alanının dengeli gelişmesi için gerekli tedbirleri alması temel ödevlerindendir.

Yeni düzenlenen 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen Geçici 58. maddesinin birinci fıkrasında, 1.1.2000-31.12.2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının bu maddede belirtilen hayat standardı esasının bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabi olacakları denildikten sonra itiraz konusu kuralıda içeren aynı maddenin altıncı fıkrasında, 88. maddeye göre yapılacak zarar mahsubunun, 89. maddeye göre yapılacak, indirimler ve yatırım indirimi istisnası dahil istisnaların uygulanmasının, yalnızca bu madde gereğince tesbit edilecek geliri aşan kısmı için mümkün olacağı kabul edilmiştir. Böylece itiraz konusu kural uyarınca hayat standardı esası benimsenmiş ve 89. maddeye göre yapılacak indirimler için de yalnızca bu madde gereğince tesbit edilecek geliri aşan kısmı için uygulanacağı gösterilmiştir. İtiraz konusu kuralla gerçeğin bulunması mümkün olmadığından ve hukuki güvenliği ile bağdaşmadığından Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bulunmaktadır.

Yukarıdan beri izah edilen nedenlerle özet olarak belirtmek gerekir ki, hayat standardı esası da mükellefin gerçek gelirine ulaşmak amacına yönelik bir düzenleme ve sistem olarak kabul edilmiştir. Ancak bunun için mükelleflere, beyan ettikleri gelirin hayat standardı esasına göre bulunacak miktardan düşük olması halinde bunu açıklama ve kanıtlama hakkına yer verilmesi gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, hayat standardı esasında bu ilkeyi gözönünde bulundurarak gelir açıklamasına ve kanıtlama hakkına tam olarak yer

veren yasal düzenlemeleri Anayasa'ya aykırı bulmamış, ancak gelir açıklama ve kanıtlama hakkına yer vermeyen yasal düzenlemeleri de Anayasa'ya aykırı görerek iptal etmiştir. Bu kararlarında da, gerçeğin bulunması olanaklı iken varsayımına dayanılamayacağı, gerçeğe karşın aksi kanıtlanabilecek karinelere geçerliliğin tanınmasının, hukuk Devletinin öngördüğü hukuk güvenliği ile bağdaşmayacağı açıkça ortaya konulmuştur.

Diğer taraftan, Anayasa'nın 61. maddesinde, devletin harp vazife ve şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malûl ve gazileri koruyacağı ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlayacağı, sakatların korunmasını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alacağı hükme bağlanmaktadır. Yapılacak düzenlemelerde bu kuralların gözönünde tutulması, sosyal güvenlik ve sosyal Devlet olmanın gereğidir. İtiraz konusu kuralda, hayat standardı esası kabul edilirken varsayımlara dayanıldığı, gerçeğin bulunması araştırılmadığı, gelir açıklamasına ve kanıtlama hakkına yer verilmediği gibi, 61. maddesi uyarınca özel olarak korunması gereken malûller ve sakatlar hakkında bir indirim yapılmamıştır. Bu nedenle itiraz konusu kural Anayasa'nın 61. maddesine de aykırılık oluşturmaktadır.

Belirttiğim nedenlerle, 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen geçici 58. maddenin altıncı fıkrasında yer alan itiraz konusu "...89. maddeye göre yapılacak indirimler..." yolundaki kural Anayasa'nın 2., 61. ve 73. maddelerine aykırı olduğundan iptaline karar verilmesi gerekirken, iptal isteminin reddine ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Ali HÜNER

Esas Sayısı : 2001/346
Karar Sayısı : 2003/63
Karar Günü : 11.6.2003

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grubu adına Parti Genel Başkanı Mehmet Recai KUTAN

İPTAL DAVASININ KONUSU : 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un;

A) 1. maddesiyle değiştirilen, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinin;

1- Altıncı fıkranın, ...*liyakat koşullarını belirlemek*..., ...*Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu*...,

2- Yedinci fıkranın, ...*liyakat koşullarını belirlemek*..., ...*Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu*...,

3- Onikinci fıkranın, (B) Grubu komiser yardımcıları ve komiserler için öngörülen 6'şar yıllık en az bekleme süreleri,

4- Ondördüncü fıkranın, ...*polis amiri olduktan sonra yapılan*...,

5- Onbeşinci fıkranın, ...*paraya çevrilse veya tecil edilse dahi* ...,

6- Onyedinci fıkranın, ...*% 10'unu* ...,

bölümlerinin,

B) 4. maddesiyle 3201 Sayılı Yasa'ya Eklenen Ek Madde 23'ün;

1- Birinci fıkranın, ...*yaş şartı aranmaksızın,* ...*emekli edilir,*

2- İkinci fıkranın, ...*emekliliğe sevk edilebilir*,

3- Üçüncü fıkranın, ...*tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp*...,

bölümlerinin Anayasa'nın 2., 6., 7., 10., 70. ve 128. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren 8.6.2001 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü aynen şöyledir:

"I- 4638 SAYILI KANUNUN MAHİYETİ

4638 sayılı Kanun, 4.6.1937 tarih ve 3201 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanunu"nda değişiklik yapan bir Kanundur.

Kanun özü itibariyle, Emniyet mensuplarının terfi ve emeklilik durumlarını düzenlemektedir.

Yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte toplam 7 maddeden oluşan Kanun'un bir kısım hükümleri açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

II- 4638 SAYILI KANUN'UN ANAYASA'YA AYKIRI HÜKÜMLERİ

4638 sayılı Kanun'un, l ve 4. maddelerinin bir kısım hükümleri Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

A) 1. Maddenin Anayasa Aykırı Hükümleri:

4638 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 4.6.1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun değişik 55. maddesi 18 fıkra olarak yeniden değiştirilmiştir. Ancak bu değişikliklerin bir kısmı Anayasa'ya aykırı olarak yapılmıştır.

Nitekim :

1) Altıncı Fıkra Anayasa'ya Aykırıdır :

6. fıkra aynen şöyledir :

"Üst rütbeye yükselmek için, kıdem şartlarını yerine getirmiş Komiser Yardımcısı, Komiser ve Başkomiserlerin liyakat koşullarını belirlemek, üst rütbedeki boş kadro miktarına göre sıralayarak terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu

oluşturulur. Bu Kurul Emniyet Genel Müdürlüğü personel işlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, İnci Hukuk Müşaviri ve Genel Müdürün uygun göreceği iki Daire Başkanı ile Tefriş Kurulu Başkan Yardımcılarının birinden teşekkül eder. "

Bu fıkra iki bakımdan Anayasa'ya aykırıdır.

a) Bu fıkrada yer alan "... liyakat koşullarını belirlemek..." hükmü Anayasa'nın 7. maddesine, "Yasama yetkisi ... devredilemez" hükmüne aykırıdır. Çünkü Anayasa'nın 128/2. maddesine göre;

"Memurların ... nitelikleri kanunla düzenlenir."

Hiç kuşkusuz "liyakat" memurlar için bir "nitelik"tir. Liyakatin bir nitelik olduğu hem de ilke düzeyinde bir nitelik olduğu Anayasamızın 128. maddesinin gerekçesinde açıkça belirtilmiştir:

"Getirilen önemli bir ilke de kamu hizmeti görevlilerinin hizmete alınmalarında yetenek ve liyakat ilkelerine uyulması zorunluğudur. "

Bu niteliğin, liyakat ilkesinin "kanun" ile düzenlenmesi gerekir.

Anayasa'nın buyurucu hükmüne rağmen değişik 55. maddenin 6. fıkrası, liyakati düzenlememiş, liyakatin şartlarını belirleme yetkisini Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu'na devretmiştir. Bu devir, bir "yasama yetkisi devri" olup açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında belirttiği gibi;

"Yürütmenin, tüzük ve yönetmelik çıkarmak gibi klasik düzenleme yetkisi, idarenin kanuniliği çerçevesinde sınırlı ve tamamlayan bir yetki durumundadır. Bu bakımdan Anayasa'da ifadesini bulan yukarıdaki ayrık haller dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda yürütmenin sübjektif hakları etkileyen bir kural koyma yetkisi bulunmamaktadır. Yasa ile yetkili kılınmış olması da sonuca etkili değildir." (AYMK, 13.6.1985 günlü, E.1984/14, K.1985/7, RG: 24.8.1985: T.01.02.1990, E.1988/64.K.1990/2,RG: 21.4.1990)

Kısaca, değişik 55. maddenin 2. fıkrasında "... terfiler... kıdem ve liyakata göre yapılır" denildiği, söz konusu maddenin 3. fıkrasında "kıdem"in ölçütleri belirtildiği halde, Kanun, Anayasa'nın buyurucu hükmüne rağmen "liyakatın ölçütlerini koymamış, bu yetkiyi, Anayasal dayanağı bulunmayan bir Kurul'a Anayasa'ya aykırı olarak devretmiştir.

b) Altıncı fıkra ile oluşturulan "Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu" Anayasa'ya aykırıdır.

Çünkü bu Kurul'un Anayasal dayanağı yoktur.

Anayasa'mızın 6. maddesinin son cümlesine göre:

"Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz."

Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu'nun Anayasal Kaynağı yoktur, iptali gerekir.

2) 1. Madde ile Değişik 55. Maddenin 7. Fıkrası Anayasa'ya Aykırıdır.

Söz konusu 7. fıkra aynen şöyledir:

"Üst rütbeye yükselmek için, kıdem şartlarını yerine getirmiş Emniyet Amirleri ile 4 üncü, 3 üncü ve 2 nci Sınıf Emniyet Müdürlerinin liyakat koşullarını belirlemek, üst rütbedeki boş kadro miktarına göre sıralayarak terfilerini ve ikinci meslek derecesindeki görev unvanlarına ataması yapılacak personeli değerlendirmek ve öneride bulunmak üzere Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürünün başkanlığında, Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı ve Emniyet Müdürü APK uzmanlarınca seçilecek birinci meslek derecesindeki üç Emniyet Müdürü APK uzmanından teşekkül eder."

Yedinci fıkra da tıpkı altıncı fıkra gibi iki bakımdan Anayasa'ya uygun düşmemektedir. Şöyle ki:

a) Memurların niteliklerinden olan ve Anayasa'nın 128/2. maddesine göre "kanun" ile düzenlenmesi gereken "liyakat" koşullarını belirleme yetkisinin bütünüyle bir idari organa, yeni kurulan "Genel

Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu"na bırakılması, bir "yasama yetkisi devri" niteliğinde olup Anayasa'nın 7. maddesine aykırıdır.

b) Altıncı fıkra ile ihdas edilen "Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu"nun Anayasal dayanağı yoktur, bu yüzden Anayasa'nın 6. maddesinin son cümlesi hükmüne aykırıdır.

Kuşkusuz ki Yasama Organının geniş bir düzenleme alanı vardır. Ancak bu alan, ne kadar geniş olursa olsun, Anayasa'ya dayanmak zorundadır. Çünkü bir "Hukuk Devleti"ndeki düzenlemeler muhteşem bir ağaca benzer. Anayasa bu ağacın kökünü (temelini), kanunlar gövdesini, tüzük ve yönetmelikler kollarını, tebliğ ve genelgeler dallarını, çeşitli açıklamalar ise yapraklarını oluşturur.

Bir ağacın, kaynağını kökünden almayan bir "uzvu"nun hayatta kalması mümkün olmadığı gibi bir "Hukuk Devleti"nde kaynağını Anayasadan almayan bir düzenlemenin hukuk aleminde varlığını sürdürmesi düşünülemez.

3) Sekizinci fıkranın durumu:

Sekizinci fıkra bir tek cümleden oluşmaktadır. Fıkra aynen şöyledir:

"Kurullar her yıl Mayıs ayı başında toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. "

Görüldüğü gibi sekizinci fıkra Kurullar'ın (Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu ile Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun) toplantı zamanı ile karar alma nisabını düzenlemektedir. Buna karşılık oylamanın şeklini, kararların gizli oyla mı, açık oyla mı alınacağını belirtmemektedir. Ancak altıncı ve yedinci fıkraların iptal edilmeleri ile sekizinci fıkranın uygulanma olanağı kalmayacaktır. Bu yüzden sekizinci fıkranın da 2949 sayılı Kanun'un 29/2. maddesi uyarınca iptali gerekir.

4) Onikinci Fıkra, Anayasa'nın 10. Maddesine Aykırıdır.

"Rütbelerde ve meslek derecelerinde en az bekleme sürelerini düzenleyen onikinci fıkra (B) sınıfı komiser yardımcıları ve komiserler terfi edebilmek için (A) sınıfı komiser yardımcıları ve komiserlere göre yüzde elli nisbetinde daha fazla bekleyeceklerdir.

Nitekim, anılan (12.) fıkraya göre (A) sınıfındaki bir komiser yardımcısı veya komiserin bir üst rütbeye geçebilmesi için bulunduğu rütbede 6 yıl beklemesi gerekmektedir.

Yapılan iş ve bulunulan makamlar aynı olduğu halde terfi edilecek rütbe için adaylardan birinin bekleme süresini diğerinkine oranla %50 daha geciktirmek Anayasa'nın eşitlik ilkesine uygun düşmez. Bu sebeple (B) sınıfı komiser yardımcıları ve komiserler aleyhine sonuç doğuran altışar yıllık bekleme sürelerinin iptali gerekir.

5) Ondördüncü fıkranın ikinci cümlesindeki "polis amiri olduktan sonra yapılan'' ifadeleri Anayasa'nın 10. maddesine, eşitlik ilkesine aykırıdır.

Herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için 14. fıkrayı buraya aynen aktarmak faydalı olacaktır.

Ondördüncü fıkra aynen şöyledir:

"Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, master, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik hizmeti, yurt dışı misyon koruma, yurt dışı kurs ve diğer görevler sebebi ile geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri rütbe terfiinde değerlendirilir."

Görüldüğü gibi 14. fıkra, askerlik hizmetini, rütbe terfilerinde sadece polis amiri olduktan sonra yapanlar için dikkate almakta, daha önce yapılan askerlik hizmetlerini dikkate almamaktadır.

Böyle bir uygulamanın, Anayasa'nın 10. maddesine, eşitlik ilkesine aykırı olarak, polis amiri olmadan önce askerliğini yapan emniyet mensupları aleyhine sonuçlar doğuracağı gayet açıktır. Bir Hukuk Devleti'nde bu tür (farklı) uygulamaların yeri olamaz.

Nitekim bu tür (farklı) uygulamaları, idari yargı hukuka aykırı bularak iptal etmiştir.

(Ek: 3, 4, 5) Bu sebeple 14. fıkranın ikinci tümcesinde yer alan "polis amiri olduktan sonra yapılan'' sözcüğünün iptali gerekir. Söz konusu sözcüğün iptali ile hüküm genelleşecek; eşitlik sağlanacaktır.

6) Onbeşinci Fıkra Anayasa'ya aykırıdır.

Onbeşinci fıkra şöyledir:

"Taksirli suçlar hariç, paraya çevrilse veya tecil edilse dahi alınan hapis cezaları, aylıksız izinde geçen süreler, uzun ve kısa süreli durdurma cezaları ile meslekten ve memuriyetten men cezaları, ceza süreleri kadar rütbe terfiini geri bıraktırır. Her olumsuz sicil, rütbe terfiini bir yıl geciktirir,"

Bu fıkranın ilk cümlesinin "paraya çevrilse veya tecil edilse dahi" bölümü hem paraya çevirme ve tecil etmenin amacına, hem de Anayasa'nın 2. maddesine "Hukuk Devleti" ilkesine aykırıdır.

Çünkü hukukumuza göre "kademe ilerlemesinin durdurulması" ve "rütbe terfilerinin geri bırakılması" birer disiplin cezasıdır.

İdarenin, usulüne uygun bir şekilde disiplin soruşturması açıp ilgilinin savunmasını almadan bu cezaları vermesi -hukuken- mümkün olmadığı gibi paraya çevrilmiş veya tecil edilmiş hapis cezalarına dayanarak olsa bile bir memurun terfiini geciktirmesi uygun düşmez.

Aslında böyle bir uygulamaya gerek de yoktur. Çünkü aynı (15.) fıkranın son cümlesine göre "her olumsuz sicil rütbe terfiini bir yıl geciktirecek"tir.

Başka bir ifadeyle hapis cezası paraya çevrilmiş veya ertelenmiş memur için "olumsuz sicil" verilmişse mesele yoktur, "olumlu sicil" verilmesine rağmen rütbe terfii geciktirilirse bu bir dolaylı bir disiplin cezası teşkil eder ve hukuka aykırı düşer.

7) Onyedinci fıkrasındaki %10'luk kontenjan Anayasa'mızın;

a) 2. maddesindeki "adalet anlayışı"na ve "insan haklarına saygılı"lık ilkesine

b) 128. maddesindeki "liyakat" ilkesine,

c) 70. maddesinin ikinci fıkrasına,

aykırı düşer.

Dava konusu (17.) fıkraya göre:

"(B) grubundan (A) grubuna geçecek olan amirlerin sayısı, o yıl itibarıyla (A) grubundan Emniyet Amirliği rütbesine terfi edenlerin sayısının % 10'unu geçemez."

Ama % 10'luk kontenjanın altında kalabilir, hatta hiçbir amir (B) grubundan (A) grubuna geçememiş (geçirilmemiş)de olabilir.

Böyle bir düzenlemenin hukuka uygun düşmeyeceği açıktır. Çünkü bir amirin (B) sınıfından yer alması onun "ikinci sınıf amir" (ikinci sınıf vatandaş) olduğu anlamına gelmez.

Eğer %10'luk kontenjan uygulaması devam edecek olursa (B) sınıfındaki bir amir, hizmetin gerektirdiği bütün nitelikleri taşısa (Any.M.70/2), hizmet için tam liyakat sahibi olsa (Any. M. 128/2) ve yapılan sınavda tam not (100 üzerinden 100 puan) alarak (A) sınıfına geçmeyi hak etse (Any. M.2), sırf %10'luk kontenjan engelinden dolayı (A) sınıfına geçemiyecek (ikinci sınıf amir olmaya devam edecek)tir.

Böyle bir uygulamanın Anayasa'ya aykırı düşeceği açıktır.

B) 4. Maddenin Anayasa'ya Aykırılık Durumu:

4638 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle 3201 sayılı Kanun'a "EK MADDE 23" eklenmiştir.

Ek madde 23, beş fıkradan oluşmaktadır. Bu beş fıkradan ilk üçü Anayasa'ya aykırıdır; iptalleri gerekir.

İlk üç fıkranın iptali ile, dördüncü fıkranın uygulanma olanağı kalmayacak, bu yüzden (2949 sayılı Kanun'un 29/2. maddesi uyarınca) dördüncü fıkranın da iptali gerekecektir.

1) Ek 23. maddenin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırılık durumu:

Birinci fıkrada adı geçen Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun Anayasa'ya aykırı olarak kurulduğu, yukarıda gerekçeli olarak belirtilmişti. Bu münasebetle burada tekrar edilmeyecektir.

Birinci fıkranın, Yüksek Değerlendirme Kurulu'ndan başka "...yaş haddi aranmaksızın..." bölümü ile "...emekli edilir." hükmündeki "edilir" sözcüğü Anayasa'nın 10. maddesinde ifadesini bulan "eşitlik" ilkesine aykırıdır.

Hemen belirtelim ki bu fıkra, (ikinci fıkra ile birlikte), "Hukuk Devleti" ilkesine ters düşen, "gerekçesi" ile beraber birçok insanın "yüzünü kızartacak kadar" "ayıplı" bir fıkradır.

Çünkü bu fıkra bir "kıyım fıkrası", bir "tasfiye hükmü"dür.

Nitekim 4638 sayılı Kanun'un "Genel Gerekçesi"nde aynen şu ifadeler yer almıştır:

"Ayrıca, rüşvet ve yolsuzluk eylemleri ile bölücü ve laikliğe aykırı faaliyetlerde adı geçen ve bu sebeple soruşturmaya tabi Emniyet Müdürlerinin, hakkında somut verilerin elde edilmemesi nedeniyle ceza ve disiplin işlemi tesis edilmemiş dahi olsa, oluşan kanaatten hareketle iddiaların kuruma zarar vermemesi ve halkın polise güvenini kaybetmemesi için, bu durumdaki personelin "kadrosuzluk nedeniyle emekli" edilerek kurumla ilişiğinin kesilmesi amaçlanmıştır." (T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararnameler Genel Müdürlüğü, "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Sayı: B.02.0.K.KG.0.10/101-1588/l827.) (l7.4.2000 tarihinde TBMM Başkanlığı 'na sunulan Tasarı, Genel Gerekçe Kısmı)

Metni hazırlayanlar maksatlarını gizleme ihtiyacını dahi duymamışlardır.

Böyle bir gerekçenin, dolayısıyla bu tür gerekçelerle hazırlanan kanunların Anayasa'nın;

- 15. maddesinin son cümlesi,

- 38. maddesinin 4. fıkrası, hükümlerine göre kabul görmesi mümkün olmadığı gibi,

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/2. maddesine de aykırı düşeceği kuşkusuzdur.

ÇÜNKÜ DEVLETİN BİR GÖREVİ DE SUÇUN DELİLLERİNİ BULMAKTIR.

Delilsiz bir suçlama YARGISIZ İNFAZDIR.

Öte yandan 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 40. Maddesinin "Emniyet Mensupları" başlığını taşıyan 1. bendinde,

"Her derecedeki Emniyet Müdürleri ve Emniyet ve Polis Müfettişlerinin yaş haddinin 60" olduğu ifade edilmesine rağmen, 4638 sayılı Yasanın 4. maddesi ile getirilen Ek 23. maddenin 1. (ve 2.) fıkrası bu sürenin aşağıya çekilmesine yol açmaktadır. Geçmişte gösterdiği başarılı çalışmaları sebebiyle 1. sınıf emniyet müdürlüğüne terfi eden ve 5 yılını dolduran emniyet müdürleri yaş haddine bakılmaksızın emekli edilerek müktesep hakları ihlal edilecektir. Bu Kanunun uygulaması yürürlük tarihinden sonraki terfiler için sözkonusu olmalıdır. Personelin lehine olmayan bu düzenlemenin geçmişe şamil olarak yürütülmesi hukukun genel kurallarına ve Anayasa ile teminat altına alınan memur güvenliğine aykırı olduğu gibi "eşitlik" prensibine de aykırıdır. Çünkü sadece 2. (ve 1.) sınıf emniyet müdürleri "yaş şartı şartı aranmaksızın" emekli edileceklerdir, diğer emniyet mensupları ise 60 yaşına kadar çalışabilecek işgüvencesinden istifade edebileceklerdir.

Ek 23. maddenin 1. (ve 2.) fıkrası aynı zamanda başarıyı cezalandırır niteliktedir.

Şöyle ki;

Aynı tarihlerde Amir olan personelden, ülkesine, milletine ve mesleğine sadakatle çalışan, başarılı olduğu için yönetimce süresi içinde terfii ettirilen personel "Başarılı olduğu ve süresi içerisinde terfii ettiği için", idarenin taktirine bağlı olarak emekliliği söz konusu olacakken, disiplinsiz davranışları ve başarısızlığından dolayı devre arkadaşları ile birlikte terfii edememiş personel, "başarısız oldukları, zamanında terfii edemedikleri" için 4638 sayılı Kanunun çıkışında derecelerinde 5 yılı tamamlamadıkları ve süreleri dolmadığı gerekçesi ile idarenin de takdiri dışında göreve devam ettirileceklerdir.

Ek 23. maddenin birinci fıkrasının sonundaki "edilir" sözcüğü Anayasa'nın 10. maddesindeki "kanun önünde eşitlik" ilkesine aykırıdır.

Çünkü aynı maddenin ikinci fıkrasının sonunda "aynı durumdaki" birinci sınıf emniyet müdürleri için "emekliliğe sevk edilebilir" ifadesi

kullanıldığı halde, burada, yani birinci fıkrada, 2. sınıf Emniyet Müdürleri için “emekli edilir” ifadesi kullanılmıştır.

Bilindiği gibi “emekli edilir” ifadesindeki “edilir” sözcüğü, bağlı yetkiye dayanan, mutlak bir kesinliği ifade etmektedir. Halbuki “‘emekliliğe sevk edilebilir” ifadesindeki “edilebilir” sözcüğü bir “bağlı yetkiyi değil, bir” “takdir yetkisini” ifade etmektedir:

“Emekliliğe sevk edilebilir” demek, aynı zamanda “emekliliğe sevk edilmeyebilir” “birinci sınıf Emniyet Müdürleri, İDARENİN TAKDİRİNE GÖRE, çalışmaya devam edebilirler” demektir.

Hemen belirtelim ki çalışma hakkı, temel haklardan olduğu için “idarenin takdirine” bırakılamaz, hatta “kanun hükmünde kararnamelerle” bile düzenlenemez, çalışma hakkının mutlaka “kanunla” düzenlenmesi gerekir.

İkinci olarak, Emniyet Müdürlerinin emekliliği konusunda, idareye bir takdir yetkisi tanımak gerekiyorsa bu yetkinin, Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin emekliliği konusunda değil, İkinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin emeklilikleri konusunda tanımak gerekirdi.

Çünkü böylesi hakkaniyete ve hukuka daha uygun düşerdi. Zira Birinci Sınıf Emniyet Müdürleri, yükselebilecekleri son kademeye gelmişlerdir, bunların artık ilerleyebilecekleri bir kademe yoktur. Halbuki İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, emekli edilmedikleri takdirde belki Birinci Sınıf Emniyet Müdürü olabilirler. Kesin olarak emekli edilmekle, ikinci Sınıf Emniyet Müdürleri için Birinci Sınıf Emniyet Müdürü olma imkan ve ihtimali ortadan kalkacaktır.

2) Ek 23. maddenin ikinci fıkrasının Anayasa’ya aykırılık durumu:

İkinci fıkra aynen şöyledir:

“Meslek derecelerinde fiilen beş yılını dolduran 1 inci Sınıf Emniyet Müdürleri, kadro durumuna göre emeklilikle ilgili diğer şartları haiz olmak kaydıyla yaş şartı aranmaksızın, Yüksek Değerlendirme Kurulunun önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile emekliliğe sevk edilebilir.”

Birinci fıkra sebebiyle belirtildiği üzere, ikinci fıkra, sonundaki “...edilebilir sözcüğü sebebiyle “keyfilik” taşımakta ve Anayasa’ya

aykırı düşmektedir. Bu fıkra hükmüne göre Birinci Sınıf Emniyet Müdürleri,

- Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun önerisi ve

- İçişleri Bakanı'nın onayı ile, "emekliliğe sevk edilebilir", yani emekliliğe sevk edilmeyebilirler de.

Burada Hukuk Devleti bakımından şu soruların cevaplandırılması gerekmektedir:

- Birinci Sınıf Emniyet Müdürleri ne zaman emekli edilirler, ne zaman emekli edilmezler ?

- Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinin emeklilikleri "hangi ölçütlere göre" "kaç yıl" ertelenebilir?

- Hiç kuşkusuz "ölçütleri" ve "erteleme süresi" belli olmayan "emeklilik", Birinci Sınıf Emniyet Müdürleri için bir "tehdit aracı" olarak kullanılabilir, keyfi uygulamalara sebep olabilir.

Keyfi uygulamalara sebep olabilecek hiçbir uygulama "Hukuk Devleti" ilkesine uygun düşemez.

3) Ek 23. maddenin üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırılık durumu:

Hem sözü uzatma, hem de dilekçeyi sevimsiz hale getirme pahasına da olsa, konuyu açık bir şekilde ortaya koyabilmek için dava konusu fıkrayı yine aynen yazmak faydalı olacaktır.

Dava konusu (3.) fıkra aynen şöyledir:

"Kadrosuzluk nedeni ile emekliliğe sevvk edilenlerin tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp, emekliliğe sevk edildikleri tarihi takip eden ay başından itibaren rütbelerin yaş haddine kadar olan süre için, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil), I inci Sınıf Emniyet müdürlerinden birinci meslek derecesinde olanlara %60'ı, ikinci meslek derecesinde olanlara %50'si, 2 nci Sınıf Emniyet Müdürlerine ise %40'ı oranında zorunlu emeklilik ek ödemesi yapılır.

Bu fıkranın "... tekrar Emniyet Hizmetleri sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp..." bölümü Anayasa'nın 70. maddesine açıkça aykırıdır.

Bilindiği gibi 70. maddeye göre:

"Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete (alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez."

Yaş haddini doldurmadığı halde sırf kadrosuzluk sebebiyle emekliye sevk edilen Birinci ve İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, bilahare kadro temin edilse ve bu müdürlerin hizmetlerine ihtiyaç duyulsa bile "tekrar Emniyet Hizmetleri sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayacak"tır.

Böyle bir düzenlemenin, Anayasa'nın 70. maddesine ve Kamu hukukunun ortak amacı olan "kamu yararı" ilkesine aykırı düşeceği ortadadır.

Bu sebeple dava konusu bölümün, "... tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp..." hükmünün iptali gerekir.

Ek 23. maddenin 1. ve 2. fıkraları ile 3. fıkrasının anılan bölümünün iptal edilmesi halinde;

- 3. fıkranın diğer bölümleri ile,

- 4. fıkranın da uygulanma imkanı kalmayacaktır. Bu yüzden 3. fıkranın tamamı ile 4. fıkranın da

- 2949 sayılı Kanun'un 29/2. maddesi uyarınca iptali gerekecektir.

III- YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA SEBEPLERİ

Malumları olduğu üzere Kamu hukukunda yürütmeyi durdurma kararının verilebilmesi için iki şartın birlikte bulunması gerekmektedir.

Bu iki şarttan biri düzenlemenin açıkça hukuka aykırı olması, diğeri ise dava konusu düzenlemenin uygulanması halinde ortaya telafisi imkansız veya telafisi güç bir zararın doğacak bulunmasıdır.

06.04.2001 tarih ve 4638 sayılı Kanun, yürürlüğün durdurulması için gerekli olan her iki şartı da taşımaktadır. Çünkü;

1) 4638 sayılı Kanun'un 1. ve 4. maddeleri Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

Örneğin; 4638 sayılı Kanun'un çerçeve 4. maddesiyle, 4.6.1937 tarih ve 3201 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 23'ün ikinci fıkrasına göre:

"Meslek derecelerinde fiilen beş yılını dolduran I inci Sınıf Emniyet Müdürleri, kadro durumuna göre emeklilikle ilgili diğer şartları haiz olmak kaydıyla yaş şartı aranmaksızın, Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile emekli" edilebileceklerdir.

Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun, emekliliğini önereceği meslek derecelerinde 5 yılını doldurmuş 1. Sınıf Emniyet müdürlerini hangi kıstas ve kriterlere göre belirleyeceği hususu Kanun'da belirtilmemiştir.

Anayasa Mahkemesinin yukarıda arz edilen (T. 13.6.1985, E.1984/14, K.1985/7 ve T.01.02.1990, E.1988/64, K.1990/2) kararlarında da vurgulandığı gibi;

"Yasalarla düzenlenmemiş bir alanda yürütmenin subjektif hakları etkileyen bir kural koyma yetkisi bulunmamaktadır. Yasa ile yetkili kılınmış olması da sonuca etkili değildir."

Kısaca, 4638 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle getirilen Ek 23. maddesinin 1. ve 2. fıkraları Anayasa'nın 128/2. maddesine açıkça aykırıdır.

4638 sayılı Kanun'un iptali istenilen diğer hükümleri için de durum aynıdır. Onlarda açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

2) Anayasa'ya açıkça aykırı olan - dava konusu - hükümlerin uygulanması halinde hem Emniyet mensupları için, hem de "Hukuk Devleti" bakımından bir takım telafisi imkansız zararların doğacağı çok açık ve kesindir.

3) Dava konusu hükümler hakkında yürürlüğün durdurulması kararı verildiği zaman, hukuk sistemimizde herhangi bir boşluk meydana gelmeyecektir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi 12.7.2000 tarih ve 611 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"yi iptal ederken, "Ek madde 23" ile ilgili iptal hükmünün, Resmi Gazete'de yayınlandığı, an yürürlüğe girmesinde hiçbir sakınca görmemiş, yürütme organına da "Ek madde 23"ün yeniden düzenlenmesi için bir süre tanımamıştır. (Any. Mah. Kararı, T.31.10.2000, E.2000/69. K.2000/42, R.G: 07.11.2000-24223)

SONUÇ

Yukarıda arz ve izah edildiği üzere, 06.04.2001 tarih ve 4638 sayılı Kanun'un:

A) 1. maddesiyle değiştirilen Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinin:

1) 6. fıkrasında yer alan;

a) "...liyakat koşullarını belirlemek..." hükmü, Anayasa'nın 7. ve 128/2. maddelerine,

b) "Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu", Anayasal dayanaktan yoksun olup Anayasa'nın 6. maddesinin son cümlesine,

2) 7. fıkrasında yer alan:

a) "...liyakat koşullarını belirlemek" hükmü, Anayasa'nın yine 7. ve 128/2. maddelerine,

b) "Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu", keza, Anayasal dayanaktan yoksun olup Anayasa'nın 6. maddesinin son cümlesine,

3) 10. Fıkrası, Anayasa'nın 10. maddesinin "kanun önünde eşitlik" ilkesine,

4) 14. fıkrasının ikinci cümlesindeki "polis amiri olduktan sonra yapılan" sözcüğü yine,

Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine,

5) 15. fıkrasında yer alan "... paraya çevrilse veya tecil edilse dahi..." hükmü,

Anayasa'nın 2. maddesine, adalet ve Hukuk Devleti ilkelerine,

6) 17. fıkrasındaki %10'luk kontenjan, Anayasa'nın;

- 2. maddesindeki "adalet anlayışı"na ve "insan haklarına saygılılık ilkesine,

- 128. maddesindeki "liyakat" ilkesine,

- 70. maddesinin ikinci fıkrasına,

B) 4. maddesiyle, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen Ek Madde 23'ün:

1) 1. fıkrasında yer alan "... yaş haddi aranmaksızın..." ve "... emekli edilir." Hükümleri, Anayasa'nın,

- 2. maddesine, "Hukuk Devleti" ilkesine,

- 10. maddesine, eşitlik ilkesine,

2) 2. fıkrasının sonundaki "... emekliliğe sevk edilebilir" hükmü, Anayasa'nın,

- 2. maddesine, Hukuk Devleti ilkesine,

- 10. maddesine, eşitlik ilkesine,

3) 3. fıkrasındaki "... tekrar Emniyet Hizmetleri sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp..." hükmü, Anayasa'nın 70. maddesine, açıkça aykırı olup bunların uygulanması halinde hem emniyet mensupları için hem de Hukuk Devleti bakımından telafisi imkansız birtakım zararların meydana geleceği çok açık ve kesindir.

Bu münasebetle;

a) Söz konusu hükümler hakkında acilen yürürlüğü durdurma ve iptal kararı verilmesini,

b) Dava konusu hükümlerin iptali üzerine, uygulanma olanağı kalmayacak olan ve yukarıda belirtilen- hükümlerin de iptal edilmesini, saygılarımla arz ederim. 30.05.2001"

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un iptali istenilen bölümlerini de içeren 1. ve 4. maddeleri şöyledir:

1- "MADDE 1 - *4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanunun değişik 55 inci maddesi, madde başlığı ile birlikle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

Terfi ve atama

Madde 55 - Polis Amirleri, rütbe sırası ile Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser, Emniyet Amiri, 4 üncü Sınıf Emniyet Müdürü, 3 üncü Sınıf Emniyet Müdürü, 2 nci Sınıf Emniyet Müdürü, I inci Sınıf Emniyet Müdürü ve Sınıf Üstü Emniyet Müdürüdür.

Bu rütbelere terfiler, bu maddede öngörülen sınav ve eğitim şartı saklı kalmak üzere, kıdem ve liyakata göre yapılır.

Kıdem sırasının tespitinde, bulunulan rütbeye terfi tarihi esas alınır. Aynı tarihte terfi edenlerden sicil notu yüksek, sicil notlarının eşitliği halinde ödül ve takdirnamesi fazla, ödül ve takdirnamelerin sayıca eşitliği halinde ise sicil numarası daha küçük olanlar diğerlerine göre kıdemli sayılırlar.

Kıdem sırası, Emniyet Genel Müdürlüğünce her yıl Mart ayında topluca Teşkilâta duyurulur.

Terfiler ve atamalar, kanuni zorunluluk halleri dışında her yıl Haziran ayında topluca yapılır.

Üst rütbeye yükselmek için, kıdem şartlarını yerine getirmiş Komiser Yardımcısı, Komiser ve Başkomiserlerin liyakat koşullarını belirlemek, üst rütbedeki boş kadro miktarına göre sıralayarak terfilerini önermek üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürlüğü personel işlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, I inci Hukuk Müşaviri ve Genel Müdürün uygun göreceği iki Daire Başkanı ile Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılarının birinden teşekkül eder.

Üst rütbeye yükselmek için, kıdem şartlarını yerine getirmiş Emniyet Amirleri ile 4 üncü, 3 üncü ve 2 nci Sınıf Emniyet Müdürlerinin liyakat koşullarını belirlemek, üst rütbedeki boş kadro miktarına göre sıralayarak terfilerini ve ikinci meslek derecesindeki görev unvanlarına ataması yapılacak personeli değerlendirmek ve öneride bulunmak üzere Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul, Emniyet Genel Müdürünün başkanlığında, Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı ve Emniyet Müdürü APK uzmanlarınca seçilecek birinci meslek derecesindeki üç Emniyet Müdürü APK uzmanından teşekkül eder.

Kurullar her yıl Mayıs ayı başında toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır.

Rütbelerde belirlenen zorunlu bekleme süreleri sonunda, bir üst rütbeye terfi edebilmek için üst rütbede boş kadro bulunması ve bekleme süresi içindeki yıl sayısı kadar olumlu sicil alınmış olması şarttır. Ancak, Başkomiserlikten Emniyet Amirliğine ve 3 üncü Sınıf Emniyet Müdürlüğünden 2 nci Sınıf Emniyet Müdürlüğüne terfi edebilmek için ayrıca, çıkarılacak yönetmeliğe uygun olarak yapılacak yazılı sınavda başarılı olmak ve Polis Akademisi Başkanlığınca düzenlenecek yöneticilikle ilgili hizmet içi Eğitimi başarı ile tamamlamak şarttır.

Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az dört yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur.

İhtiyaç halinde meslekte fiilen altı yılını dolduran, 37 yaşından gün almamış olan ve yönetmelikte belirtilen diğer nitelikleri taşıyan polis memurlarından, yönetmelik hükümlerine göre açılacak komiser yardımcılığı sınavını kazanıp dokuz aydan az olmamak üzere eğitim kursunu başarıyla bitirenler komiser yardımcılığı rütbesine atanır.

Rütbelerde ve meslek derecelerinde zorunlu en az bekleme süreleri aşağıda gösterilmiştir.

Rütbeler	Meslek Dereceleri	En Az Bekleme Süreleri (A)	(B)
Komiser Yardımcısı	9	4	6
Komiser	8	4	6
Başkomiser	7	3	Yaş Haddi
Emniyet Amiri	6	4	
4 üncü Sınıf Emniyet Müdürü	5	3	
3 üncü Sınıf Emniyet Müdürü	4	3	
2 nci Sınıf Emniyet Müdürü	3	3	
1 inci Sınıf Emniyet Müdürü	2	3	
I inci Sınıf Emniyet Müdürü	1	Yaş Haddi	
Sınıf Üstü Emniyet Müdürü	Derece Üstü	Yaş Haddi	

Polis amirlerinin bir üst rütbeye terfiinde, bu rütbedeki fiili çalışma süresi esas alınır.

Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, master, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik hizmeti, yurt dışı misyon koruma, yurt dışı kurs ve diğer görevler sebebi ile geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri rütbe terfiinde değerlendirilir.

Taksirli suçlar hariç, paraya çevrilse veya tecil edilse dahi alınan hapis cezaları, aylıksız izinde geçen süreler, uzun ve kısa süreli durdurma cezaları ile meslekten ve memuriyetten men cezaları, ceza süreleri kadar rütbe terfiini geri bıraktırır. Her olumsuz sicil, rütbe terfiini bir yıl geciktirir.

(B) grubu polis amirlerinden en az dört yıllık yüksek öğretim kurumunu bitirenlerin (A) grubuna geçmeleri aşağıdaki şartlara bağlıdır:

a) Başkomiserlik rütbesinde (A) grubu polis amirleri için öngörülen en az bekleme süresi kadar çalışmış olmak.

b) Başkomiser rütbesinden Emniyet Amiri rütbesine terfide bu grup için ayrı yapılacak yazılı sınavda ve meslek içi yöneticilik eğitiminde başarılı olmak.

c) Değerlendirme Kurulu kararıyla Emniyet Amiri rütbesine terfi etmiş olmak.

(B) grubundan (A) grubuna geçecek olan amirlerin sayısı, o yıl itibarıyla (A) grubundan Emniyet Amirliği rütbesine terfi edenlerin sayısının % 10'unu geçemez.

Bu şekilde terfi edeceklerin sıralamasında sınav notu esas alınır.

Rütbe, terfileri ve sınavlar ile meslek içi yöneticilik eğitim kursları, eğitim tarih ve süreleri ile değerlendirme kurullarının çalışmalarına ilişkin esas ve usuller bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

2- "MADDE 4 - *3201 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.*

EK MADDE 23 - Zorunlu bekleme süresini tamamlayarak terfi durumu üç kez Yüksek Değerlendirme Kurulu tarafından görüşülmesine rağmen, bir üst rütbeye terfi edemeyen 2 nci Sınıf Emniyet Müdürleri, kadro durumuna göre emeklilikle ilgili diğer şartları haiz olmak kaydıyla yaş şartı aranmaksızın, Yüksek Değerlendirme Kurulunun önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile emekli edilir.

Meslek derecelerinde fiilen beş yılını dolduran I inci Sınıf Emniyet Müdürleri, kadro durumuna göre emeklilikle ilgili diğer şartları haiz olmak kaydıyla yaş şartı aranmaksızın Yüksek Değerlendirme Kurulunun önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile emekliliğe sevk edilebilir.

Kadrosuzluk nedeni ile emekliliğe sevk edilenlerin tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp, emekliliğe sevk edildikleri tarihi takip eden ay başından itibaren rütbelerin yaş haddine kadar olan süre için, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil), 1 inci Sınıf Emniyet Müdürlerinden birinci meslek derecesinde olanlara % 60'ı, ikinci meslek

derecesinde olanlara % 50'si, 2 nci Sınıf Emniyet Müdürlerine ise % 40'ı oranında zorunlu emeklilik ek ödemesi yapılır.

Emekli Sandığı, üçer aylık devreler halinde bu meblağı, fatura karşılığında Hazineden tahsil eder. Bu ödemeler, damga vergisi hariç, herhangi bir vergiye tâbi tutulmaz ve yaş haddinden önce ölenlerin varislerine intikal etmez.

1 inci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanların sayısı 500, 2 nci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde bulunanların sayısı ise 800'ü aşamaz."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava konusu kuralların, Anayasa'nın 2., 6., 7., 10., 70. ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. Maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılımlarıyla 19.6.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un 4. maddesiyle 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen Ek madde 23'ün, Birinci fıkrasında yer alan "...*yaş şartı aranmaksızın,....emekli edilir*" ibaresi ile İkinci fıkrasında yer alan "...*emekliliğe sevk edilebilir*" ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı konusunda güçlü belirtiler bulunması ve uygulanmasından doğacak ve sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi için yürürlüklerinin durdurulmasına, Mustafa BUMİN, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ ve Tülay TUĞCU'nun karşoyları ve oyçokluğuyla;

dava konusu diğer hükümlere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına, 19.1.2001 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesindeki dava konusu bölümlerin incelenmesi:

1- Altıncı fıkrasının; ...*liyakat koşullarını belirlemek*..., ...*Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu*... bölümü ile yedinci fıkrasının ...liyakat koşullarını belirlemek..., ...Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu... bölümü

Fıkra hükmüyle, üst rütbeye yükselmek için kıdem şartlarını yerine getirmiş komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserler ile kıdem şartlarını yerine getirmiş emniyet amirleri ve 4., 3., 2. Sınıf Emniyet Müdürlerinin liyakat koşullarını belirlemek, üst rütbedeki boş kadro miktarına göre sıralayarak terfilerini önermek üzere değerlendirme kurulları oluşturulmuştur.

Dava dilekçesinde, liyakatin, Devlet memurları için bir nitelik olduğu, Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen kanunilik ilkesi uyarınca liyakat koşullarının kanunla düzenlenmesi gerekirken bu yetkinin Kurul'lara bırakılmasının Anayasa'nın 7. maddesi ile 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olduğu, Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu ile Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun Anayasal dayanağının bulunmadığı, bu nedenle söz konusu Kurullara ilişkin düzenlemenin, Anayasa'nın 6. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Anayasa'nın kamu hizmetine girme hakkını düzenleyen 70. maddesinin ikinci fıkrasında, *"hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayrım gözetilmez*" denilmekte; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Genel Hükümler" bölümünde yer alan 3. maddesinde de, liyakat görevin gerektirdiği temel ilkeler arasında

sayılmaktadır. Buna göre liyakat, bir göreve layık olmayı, görevin gerektirdiği nitelikleri ve yetenekleri taşımayı ifade eder.

3201 sayılı Yasa'nın 4638 sayılı Yasa ile değiştirilen 55. maddesinin birinci fıkrasında, polis amirlerinin rütbeleri sayılmış, ikinci fıkrasında bu rütbelere terfilerin maddede öngörülen sınav ve eğitim şartı saklı kalmak üzere, kıdem ve liyakata göre yapılacağı belirtilmiş, üçüncü fıkrasında da kıdem sırasının tespitinde, bulunulan rütbeye terfi tarihinin esas alınacağı, aynı tarihte terfi edenlerden sicil notu yüksek, sicil notlarının eşitliği halinde ödül ve takdirnamesi fazla, ödül ve takdirnamelerin sayıca eşitliği halinde ise, sicil numarası daha küçük olanların diğerlerine göre kıdemli sayılacağı öngörülmüş, dokuzuncu fıkrasında da rütbelerde belirlenen zorunlu bekleme süreleri sonunda, bir üst rütbeye terfi edebilmek için üst rütbede boş kadro bulunması ve bekleme süresi içindeki yıl sayısı kadar olumlu sicil alınmış olmasının şart olduğu hükme bağlanmıştır.

Genel personel kanunu niteliği taşıyan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 109. maddesinde, her memur için bir özlük dosyası tutulacağı, 110. maddesinde, her Devlet memurunun bir sicil dosyasının bulunacağı, sicil amirleri tarafından düzenlenecek sicil raporları ile varsa müfettişler tarafından verilen denetleme raporları ve memurların mal beyannamelerinin sicil dosyalarına konulacağı, 122. maddesinde, verilen takdirnamelerin sicile geçeceği, 133. maddesinde, disiplin cezalarının memurun siciline işleneceği belirtilmiş, 111. maddesinde de, Devlet memurlarının ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye çıkarma veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde özlük ve sicil dosyalarının başlıca dayanak olduğu belirtilmiştir.

Bu hükümlerle, ilgililerin sicil ve özlük dosyalarında yer alan bilgiler temel ölçüt olarak kabul edilerek liyakatin belirlenmesi bakımından genel çerçeve çizmiştir. 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinin altıncı fıkrasıyla oluşturulan Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu ile Yüksek Değerlendirme Kurulu'nun, fıkra kapsamındaki polis amirlerinin terfilerine ilişkin liyakat koşullarını yasakoyucu tarafından çizilen söz konusu çerçeve içinde belirlemesi gerekeceği açıktır.

Anayasa'nın "Egemenlik" başlığını taşıyan 6. maddesinde; "*Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya*

sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz", 7. maddesinde; *Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez,* denilmektedir. 128. maddesinin ikinci fıkrasında da, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir denilerek, memuriyete girişten emekliliğe kadar memuriyet statüsünün kanunla düzenlenmesi esası öngörülmüştür.

Anayasa'nın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesi'nin bir çok kararında açıklanmıştır. Buna göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasa'nın 7. maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasa'nın 8. maddesinde yer alan, "yürütme yetkisi ve görevi anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" hükmünün anlamı da budur.

Emniyet personelinin terfileri konusunda karar verme yetkisi, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun ilk şeklinde Umum Müdürlük (Merkez) İntihap Encümenine verilmiş, 1993 yılına kadar terfi işlemlerine ilişkin kararlar bu Encümen tarafından alınmıştır. 1993 yılında çıkarılan 3870 sayılı Kanunda konuya ilişkin yeni bir düzenleme yapılmamakla birlikte, bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan ve 5.8.1993 günlü, 21659 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Emniyet Hizmetleri Sınıfı Personelinin Rütbe Yükselmeleri ile Görev Unvanlarında Uygulanacak Esaslara Dair Yönetmelik"in 3. maddesiyle Merkez Değerlendirme Kurulu ve Yüksek Değerlendirme Kurulu adında iki yeni kurul oluşturulmuş, 17. maddesiyle de terfi işlemlerini yürütme yetkisi bu kurullara verilmiştir. Söz konusu yönetmeliğe dayalı olarak faaliyetlerini sürdüren bu Kurullar ilk kez 12.7.2000 günlü, 611 sayılı KHK ile yasal dayanağa kavuşturulmuş, 4638 sayılı Yasa ile de aynı şekilde kanunlaştırılmış, Kanun'un gerekçesinde de, her iki Kurulun, Terfi Yönetmeliğiyle oluşturulduğu, ancak bu Kurulların yasal dayanaklarının bulunmadığı, bu nedenle doğan hukuki boşluğun giderilerek ortaya çıkması muhtemel sıkıntıların önlenmesi amacıyla Kurullara ilişkin düzenlemelerin yasayla yapıldığı belirtilmiştir.

Dava konusu bölümlerin yer aldığı 55. maddede polis amirlerinin rütbeleri, bu rütbelere terfi esasları, kıdem sırasının saptanmasında gözetilecek ilkeler, kıdem sonrası, terfi ve atama zamanı gibi hususlar belirtilerek bu konularda çerçeve çizilmiş, buna göre liyakat koşullarını belirleyecek üst rütbedeki boş kadro sayısına göre terfileri önermek ya da ikinci meslek derecesindeki görev unvanlarına ataması yapılacak personeli değerlendirmek ve öneride bulunmak üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme ve Yüksek Değerlendirme Kurulları oluşturulmuştur. Bu durumda Anayasa'nın 128. maddesine uygun olarak yasada bulunması gereken temel esaslara yer verilmiş ve idarenin düzenleme yapacağı alanın sınırları çizilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu bölümler Anayasa'nın 6, 7 ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

2- Onikinci fıkrasının, (B) Grubu komiser yardımcıları ve komiserler için öngörülen 6'şar yıllık en az bekleme sürelerine ilişkin bölümü

Maddenin onuncu fıkrasında, polis amirleri (A) ve (B) şeklinde iki gruba ayrılmış, onikinci fıkrasında da rütbelerde ve meslek derecelerindeki en az bekleme süreleri (A) ve (B) grubu için ayrı ayrı gösterilmiştir. Buna göre, en az bekleme süreleri, 9. ve 8. meslek derecelerinde olan (A) grubu komiser yardımcıları ve komiserler için 4 yıl, (B) grubu komiser yardımcıları ve komiserler için 6 yıl olarak düzenlenmiştir.

Dava dilekçesinde, (B) grubu komiser yardımcısı ve komiserler için öngörülen en az bekleme sürelerinin (A) grubunda yer alan komiser yardımcısı ve komiserlere göre daha fazla olmasının Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Yasaların uygulanmasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep aykırılığı gözetilemez ve bu nedenlerle eşitsizlik yaratılamaz. Bu ilke, birbirleriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Durum ve konumlarındaki özellikler kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

3201 sayılı Yasa'nın değiştirilen 55. maddenin onikinci fıkrası incelendiğinde, (A) grubu polis amirlerinin komiser yardımcılığından başlayarak sınıf üstü emniyet müdürlüğü dahil olmak üzere on farklı meslek derecesi içinde yükselme olanaklarının bulunduğu, (B) grubu polis amirlerinın ise komiser yardımcılığı, komiserlik ve başkomiserlik olmak üzere en fazla üç meslek derecesi içinde yükselebildikleri görülmektedir. Yasakoyucunun, eğitim durumlarındaki farklılığı nazara alarak (B) grubu polis amirleri için daha fazla bekleme süreleri öngörecek biçimde düzenleme getirmesi her iki gruba dahil amirlerin durumlarındaki farklılıktan kaynaklandığından kuralın eşitlik ilkesine aykırılığından söz edilemez. İptal isteminin reddi gerekir.

3- Ondördüncü fıkrasının; "...*polis amiri olduktan sonra yapılan*..." bölümü

55. maddenin ondördüncü fıkrasında, rütbe kıdeminde değerlendirilmeyecek durumlar gösterilmiş, ancak polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik hizmeti ise değerlendirilecek süreler arasına alınmıştır.

Dava dilekçesinde, polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik hizmeti rütbe kıdeminden sayıldığı halde polis amiri olmadan önce yapılan askerlik hizmetinin rütbe kıdeminden sayılmamasının, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yukarıda belirtildiği gibi, Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi, aynı hukuksal durumda bulunanların farklı kurallara tabi tutulmalarına engel oluşturur.

Anayasanın 72. maddesinde vatan hizmeti olarak nitelendirilen askerlik hizmeti, her Türkün hakkı ve ödevi biçiminde düzenlenmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda da askerlik hizmeti kamu hizmeti niteliğinde sayılmış, 81 ve devamı maddelerinde memuriyet öncesinde veya memuriyet sırasında yapılan askerlik hizmeti süresinin, Devlet memurluğu kıdeminde değerlendirilmesi kabul edilmiştir.

Askerlik hizmetinin rütbe kıdeminde sayılması ya da sayılmamasına ilişkin düzenleme anayasal ilkelere uygun olması koşuluyla yasama organının takdirinde olan bir husustur. Askerlik hizmetinin yerine getirilmesinde kişilerin kamu görevlisi olup olmamasının ya da yürüttüğü kamu görevinin niteliğinin farklı bir konum yarattığı kabul edilemez. Kamu görevlisi iken askerlik

yapanlardan, bir rütbeyi aldıktan sonra veya önce askerlik yapanlar aynı hukuksal durumda bulunduklarından bunlara farklı kuralların uygulanması sonucunu doğuran dava konusu bölüm, Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine aykırıdır, iptali gerekir.

4- Onbeşinci fıkrasının; "...*paraya çevrilse veya tecil edilse dahi* .." bölümü

Onbeşinci fıkrada, paraya çevrilse veya tecil edilse dahi alınan hapis cezalarının ceza süresi kadar terfiiyi geciktireceği hükme bağlanmıştır.

Dava dilekçesinde, hukukumuza göre kademe ilerlemesinin durdurulması ve rütbe terfiinin geri bırakılmasının birer disiplin cezası olduğu, usulüne uygun bir soruşturma açılmadan ve savunma alınmadan bu cezaların verilmesinin hukuka uygun olmadığı, 3201 sayılı Kanunun 55. maddesinin onbeşinci fıkrasına göre her olumsuz sicilin rütbe terfiini bir yıl geciktireceği, hapis cezası nedeniyle olumsuz sicil almış olan bir memurun rütbe terfiinin zaten geciktirileceği, olumlu sicil verilmesine rağmen bu sürenin rütbe terfiinden düşülmesinin ise dolaylı bir disiplin cezası teşkil edeceği, söz konusu kuralın paraya çevirme ve tecilin amacına ve dolayısıyla Anayasanın hukuk devletine ilişkin 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasakoyucu, yasaların yalnız Anayasa'ya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Ceza hukukunda, doğrudan doğruya bir suçun karşılığı olmak üzere öngörülen asli cezaların yanında, asıl cezanın etkisini artırmak, suç işlenmesinde caydırıcılığı sağlamak için asıl cezaya ek olarak, feri ve mütemmim cezalar ile kimi hak yoksunlukları (kısıtlılıklar) getirilmektedir.

Cezaların paraya ya da diğer emniyet tedbirlerine çevrilmesi veya ertelenmesi, suçluların hapiste tutulmak yerine daha insancıl yöntemlerle ıslah edilerek topluma kazandırılmasına yönelik çağdaş ceza ve ceza infaz hukuku uygulamalarıdır. Yasakoyucu cezalara erteleme ya da paraya çevirme olanağı tanıyıp tanımama, paraya çevrilse veya ertelense dahi asıl cezalara bağlı olarak kimi kısıtlılıklar öngörüp öngörmeme konularında Anayasal ilkeler çerçevesinde takdir hakkına sahiptir.

Dava konusu kuralla ülkenin iç güvenliğine ilişkin kamu hizmetinin önemi ve gerekleri gözönüne alınarak, bu hizmeti yürüten amir durumundaki kişilerin paraya çevrilse ya da ertelense dahi kasıtlı olarak işledikleri suçlar nedeniyle aldıkları hapis cezası süresi kadar rütbe terfiilerinin geri bırakılması şeklinde yasal bir kısıtlılık öngörülmüştür. Tüm polis amirleri için geçerli olan söz konusu kuralla getirilen hak yoksunluğu, belirtilen konumdaki kişilerin kasıtlı suçları işlemesinde caydırıcı etkiye sahip olmasının yanında ceza mahkumiyetinin sonucunda ortaya çıkan bir disiplin cezası niteliğinde de değildir.

Açıklanan nedenlerle, kamu güvenliğini sağlamak amacıyla, kamu gücü ve bu bağlamda silah kullanma yetkisi bulunan polis amirlerine asli ceza yanında hak yoksunluğu cezası da uygulanmasında Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır. İptal isteminin reddi gerekir.

5- Onyedinci fıkrasının *"...% 10'unu* ..." bölümü

Onuncu fıkrada, polis amirleri eğitim durumlarındaki farklılık gözetilerek (A) ve (B) şeklinde iki gruba ayrılmış, onaltıncı fıkrada, (B) grubu polis amirlerinden en az dört yıllık yüksek öğrenimi bitirenlerin belli şartlarla (A) grubuna geçmelerine olanak tanınmıştır. Maddenin dava konusu olan onyedinci fıkrasıyla da, (B) grubundan (A) grubuna geçecek olan amirlerin sayısının o yıl itibariyle (A) grubundan emniyet amirliği rütbesine terfi edenlerin sayısının % 10'unu geçemeyeceği hükme bağlanmıştır. Maddenin onsekizinci fıkrasında ise, bu şekilde terfi edeceklerin sıralamasında sınav notunun esas alınacağı belirtilmiştir.

Dava dilekçesinde, (B) grubunda yer alan bir amirin yasada aranan nitelik ve liyakat gibi bütün şartları taşımasına rağmen öngörülen %10'luk kontenjan nedeniyle (A) sınıfına geçemeyeceği, bu durumun Anayasa'nın 2. maddesinde ifade edilen adalet

anlayışına ve insan haklarına saygılı devlet anlayışı ile 70. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ifade edilmiştir.

(B) gurubu polis amirliğinden (A) grubuna geçiş konusunda öngörülen koşullarla ilgili olarak Kanunun genel gerekçesinde şu hususlara yer verilmiştir:

"Mevcut kanun ve yönetmeliklere göre, 3 yıllık fiili hizmetinden sonra yapılan sınavda başarılı olan polis memurları, polis amiri olabilmekte ve 4 yıllık herhangi bir yüksek okulu bitirdikleri takdirde, hiç bir şarta tabi tutulmaksızın doğrudan Polis Akademisinden mezun olan amir statüsünü belirleyen (A) grubu polis amiri olabilmektedirler. Yeni düzenleme ile polis memurlarının amirliğe geçiş sürecinde fiili memurluk süresi 3 yıldan 6 yıla çıkarılmış ve (B) grubundan (A) grubuna geçiş belli şartlara bağlanmıştır. Çünkü;

a) Mesleğin çok çeşitli dallara ayrılması, yoğun meslek bilgisi ve tecrübe gerektirdiğinden, personelin 3 yılda gerekli bilgi ve birikime sahip olamayacağı,

b) Emniyet Teşkilatı personelinin rütbelere göre dağılımını gösteren mevcut personel piramit yapısı incelendiğinde, Emniyet Müdürleri rütbesinde yığılma olduğu, alt rütbelerdeki personele ise ihtiyaç duyulduğu,

görülmüştür.

Diğer taraftan, sadece 1996 yılında açılan komiser yardımcılığı sınavında 532 polis memuru (A) grubu statüsünü kazanmıştır. Bunların öğrenim durumları incelendiğinde hemen hemen tamamının Açık Öğretim Fakültesinden mezun oldukları görülmektedir. Teşkilatımız bünyesinde çalışmakta olan polis memurlarının yaklaşık % 60'ı halen Açık Öğretim Fakültesinde öğrenimlerine devam etmekte ve her geçen gün bu sayı artmaktadır. 3087 sayılı Polis Yükseköğrenim Kanununun 3 üncü maddesinde ise, Polis Akademisi, Emniyet Teşkilatının orta ve üst kademe amir ve yönetici ihtiyacını karşılayan yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, Emniyet Teşkilatının orta ve üst kademe amir ihtiyacını karşılayacak olan yegane birim, Polis Akademisidir" denilmektedir.

Kamu hizmetine girişin ve hizmet içinde yükselmenin koşulları, statü hukukunun gereği olarak kanunlarla belirlenmektedir. Bu durum Anayasa'nın kamu hizmetine girme hakkının düzenlendiği 70.

maddesi ile kamu hizmeti görevlileriyle ilgili genel ilkelerin düzenlendiği 128. maddesinden kaynaklanan bir zorunluluktur. Yasakoyucu bir kamu hizmetinde görevin gerektirdiği niteliklerin saptanmasını veya saptanmış niteliklerin değiştirilmesini, Anayasa çerçevesinde kalmak kaydıyla, takdir edebilme yetkisine sahiptir.

Kanunun gerekçesinde de belirtildiği gibi, Yasakoyucu, polis amirlerinin eğitim durumlarına, sayılarına ve kimi rütbelerdeki yığılmalara ilişkin objektif verileri gözönüne alarak, personel piramit yapısını sağlıklı bir yapıya kavuşturmak amacıyla bu statüye ilişkin yeni düzenlemeler getirmiş ve yönetici personel piramidini emniyet hizmetlerinin gereği olarak hedeflenen mesleki nitelikli eğitime dayalı bir yapıya kavuşturabilmek amacıyla (B) grubundan (A) grubuna geçişte % 10 gibi bir oran belirlemiştir. 4638 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesinde yer alan: "*Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir*" şeklindeki kuralla da kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, önceki mevzuata göre (A) grubunda değerlendirilmesi gerekenlere ilişkin kazanılmış haklar korunmuştur.

Buna göre yürütülen kamu hizmetinin gerekleri dikkate alınarak (B) grubundan (A) grubuna geçişte bu şekilde bir oran belirlenmesinde Anayasa'nın hukuk devleti ilkesine aykırılık görülmemiştir. İptal isteminin reddi gerekir.

B- 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa'nın 4. maddesiyle 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'na Eklenen Ek Madde 23'ün, dava konusu bölümlerinin incelenmesi:

1- Birinci fıkrasının, "...*yaş şartı aranmaksızın*,...*emekli edilir*" bölümü

Dava konusu Ek 23. madde ile 1. ve 2. sınıf emniyet müdürlerinin 5434 sayılı Yasa'da öngörülen yaş haddine ulaşmadan önce de kadrosuzluk nedeniyle emekli edilebilmelerine olanak tanıyan yeni bir düzenleme getirilmiştir. Maddeyle, bu yeni sistemin uygulanabilmesi amacıyla 1. ve 2. sınıf emniyet müdürlerinin sayısı 500 ve 800 olarak sınırlandırılmış, ayrıca zorunlu emeklilikten kaynaklanan mali kayıpların giderilmesi için bu personele belli miktarlarda zorunlu emeklilik ek ödemesi yapılması öngörülmüştür.

Dava dilekçesinde, Kanunun gerekçesine göre rüşvet, yolsuzluk, bölücü ve laikliğe aykırı faaliyetlerde adı geçmekle birlikte suçluluğu yasal olarak kanıtlanamamış olan emniyet müdürlerinin de dava konusu kurala göre re'sen emekli edilebilecekleri, bu uygulamanın hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, kimi emniyet müdürlerini yaş haddinden önce emekliye sevk etmenin kapsam dışında olan (3. ve 4. sınıf) emniyet müdürleri ile bunlar arasında eşitsizliğe yol açtığı, kadrosuzluktan emekliliğin ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki terfiler için söz konusu olması gerektiği, düzenlemenin görevdeki personeli de kapsamasının kazanılmış hakları ihlal ettiği, kadrosuzluktan emekli edilecek 1. sınıf emniyet müdürleri için idareye takdir yetkisi tanındığı halde 2. sınıf emniyet müdürleri için idareye bağlı yetki tanınmasının 2. sınıf emniyet müdürleri aleyhine eşitsizlik oluşturduğu ileri sürülmektedir.

Emeklilik, belli bir yaşa gelmiş veya belli görev süresini doldurmuş bulunan bir memurun, memuriyet statüsünden çıkıp emeklilik statüsüne girmesini ifade eder. Devlet memurlarının emeklilik hakkı 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'yla düzenlenmiştir. Kanunun 40. maddesinde, zorunlu olarak memuriyetten ayrılmayı, emekliliği gerektiren azami yaş haddi genel olarak belirlendikten sonra, özelliği olan kimi hizmet grupları için bunun üstünde veya altında yaş hadlerine yer verilmiş, (ç) bendiyle emniyet müdürleri için bu yaş 60 olarak öngörülmüştür.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun kadrosuzluktan emekliye sevketme uygulamasıyla ilgili olarak genel gerekçesinde; "*Emniyet müdürleri için öngörülen yaş haddi 60'dır. Mülga mevzuat hükümleri gereği 46 ve 47 yaşlarında 1. Sınıf emniyet müdürü olan bir personel aktif bir görevde bulunmasa dahi, günün emeklilik şartlarının zor olması nedeniyle yaklaşık 13-14 yıl bu rütbede bekleyerek emekli olmamaktadır. Bu ise teşkilatın iç yapısında hizmetin ötesinde disiplinsizliklere ve kadro yönünden olumsuzluklara yol açmaktadır. Bu olumsuzlukları gidermek için 1 inci sınıf Emniyet Müdürleri ve bir üst rütbeye terfi ettirilemeyen 2 nci sınıf Emniyet Müdürleri için emeklilikle ilgili diğer şartları taşımaları kaydıyla erken emekli edilmeleri zorunluluk arz etmektedir",* ifadelerine yer verilmiş; madde gerekçesinde de*; "Üst rütbelerdeki yığılma nedeniyle oluşan olumsuzlukların giderilmesi, hiyerarşik yapıya uygun olarak olması gereken personel piramidinin oluşturulması ve hakkaniyet ölçüsünde alt rütbelilere yetenekleri oranında yükselme imkanı tanınması amacıyla, Türk Silahlı Kuvvetlerinde olduğu gibi 'kadrosuzluk nedeni ile zorunlu emeklilik' sisteminin getirilmesi zorunluluk arz ettiğinden,*

emeklilikle ilgili diğer şartları taşımaları kaydıyla erken emeklilik sisteminin getirilmesi ve Teşkilatın sağlıklı bir personel piramit yapısına kavuşturulması ve sağlanan dengenin korunması amacıyla, 1 inci ve 2 nci sınıf Emniyet Müdürlerinin sayıları bu kanunla sabitleştirilmiştir. Bundan sonra doğabilecek üst rütbedeki yığılmalar ise, bu düzenleme ile sistem içinde kendiliğinden önlenmiş olacaktır." denilmektedir.

Bu gerekçeden Yasakoyucunun, emniyet personelinde rütbe esasına dayalı olarak oluşturulan piramidin taban ve tavanında uyumu koruyabilmek amacıyla tepede yer alan emniyet müdürleri kadrolarını belli sayılarla sınırlandırarak, 1. ve 2. sınıf emniyet müdürlerinin kanunda öngörülen yaş haddinden önce emekli edilebilmelerine olanak tanıdığı, böylece hem bir amirin çok uzun yıllar aynı kadroda görev yapmasının hizmet verimi bakımından ortaya çıkaracağı sakıncaları önlemek hem de mesleğin alt kadrolarında bulunan genç ve yetenekli personele terfi imkanını sağlamak istediği ayrıca, bu tür personele belli miktarlarda kadrosuzluk tazminatı ödenerek hizmetin getirdiği zorunluluktan kaynaklanan görevden ayrılmaya bağlı mali kayıpların giderilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

3201 sayılı Yasa'ya 4638 sayılı Yasa ile eklenen Ek 23. maddenin birinci fıkrasında: "*Zorunlu bekleme süresini tamamlayarak terfi durumu üç kez Yüksek Değerlendirme Kurulu tarafından görüşülmesine rağmen, bir üst rütbeye terfi edemeyen 2 nci Sınıf Emniyet Müdürleri, kadro durumuna göre emeklilikle ilgili diğer şartları haiz olmak kaydıyla yaş şartı aranmaksızın, Yüksek Değerlendirme Kurulunun önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile emekli edilir*" denilmektedir.

Kazanılmış hak kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır. Hukuk devletinde bu hakların korunacağı kuşkusuzdur. Ancak, bir statüye bağlı olarak ileriye dönük, beklenen haklar bu kapsamda değildir. 2. sınıf emniyet müdürü kadrosunda bulunanların dava konusu kuraldan önce emeklilik konusunda 60 yaş haddine tabi olmaları bu yaş haddini kendileri yönünden kazanılmış bir hak haline getirmez. Hizmet koşulları bütün hukuki sonuçlarını doğurarak kişisel hak haline gelmedikçe kazanılmış hak olarak nitelendirilemeyeceğinden dava konusu kuralla kazanılmış hakların ihlal edildiği savı yerinde görülmemiştir.

Fıkra hükmüyle, 2. sınıf emniyet müdürlerinin kadrosuzluktan emekliye sevkedilme koşulları, zorunlu bekleme sürelerini tamamlamış olmak, terfi durumları Yüksek Değerlendirme Kurulunda üç kez görüşülmesine rağmen bir üst rütbeye terfi edememiş olmak, emeklilikle ilgili diğer şartları taşımak, şeklinde hizmet gerekleri ve liyakat ölçütü esas alınarak objektif bir şekilde belirlenmiştir. Dolayısıyla, kapsamdaki personelin haklarındaki kanıtlanmamış kimi subjektif nedenlere dayalı olarak emekliliğe sevkedilebileceği yönündeki sav yerinde görülmemiştir.

1., 2., 3. ve 4. sınıf emniyet müdürlerinin hangi görev unvanlarını kapsadığı 3201 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde gösterilmiştir. Her bir sınıfa ilişkin emniyet müdürleri arasında görev unvanları, sayıları, yetki ve sorumlulukları, yükselme koşulları gibi çeşitli yönlerden farklılıklar bulunmaktadır. Aynı hukuki durumda bulunmayanların farklı kurallara tabi tutulmaları eşitlik ilkesinin ihlali anlamında olmayacağından, 3. ve 4. sınıf emniyet müdürleri için kadrosuzluktan emeklilik söz konusu değilken, 2. sınıf emniyet müdürleri için kadrosuzluktan emeklilik öngörülmesinde ve yine 2. ve 1. sınıf emniyet müdürlerinin kadrosuzluktan emeklilik koşullarında farklılık bulunmasında eşitlik ilkesine aykırılık yoktur. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2 ve 10. maddelerine aykırı görülmemiştir. İptal isteminin reddi gerekir.

2- İkinci fıkrasının, "...*emekliliğe sevk edilebilir*" bölümü

Ek 23. maddenin ikinci fıkrasında, "*Meslek derecelerinde fiilen beş yılını dolduran 1 inci Sınıf Emniyet Müdürleri, kadro durumuna göre emeklilikle ilgili diğer şartları haiz olmak kaydıyla yaş şartı aranmaksızın, Yüksek Değerlendirme Kurulunun önerisi ve İçişleri Bakanının onayı ile emekliliğe sevk edilebilir*" denilmektedir.

Dava dilekçesinde, 1. sınıf emniyet müdürlerinin kadrosuzluktan emekliye sevkedilmesi konusunda belirli bir ölçüt konulmadığı, kanunilik ilkesine uymaması nedeniyle keyfiliğe yol açabileceği, kimi emniyet müdürlerini yaş haddinden önce emekliye sevk etmenin kapsam dışında olan emniyet müdürleri ile bunlar arasında eşitsizliğe neden olacağı, kadrosuzluktan emekliliğin ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki terfiler için söz konusu olabileceği, düzenlemenin görevdeki personeli de kapsamasının kazanılmış hakları ihlâl ettiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2 ve 128. maddelerine aykırılığı ileri sürülmektedir.

Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu personeline ilişkin statü esaslarının ve bu bağlamda hizmetten ayrılmaya ilişkin kuralların kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Yasayla düzenleme belirli konulardan kavram, ad ve kurum olarak söz etmek anlamına gelmeyip, düzenlenen alanda temel ilkelerin konularak çerçevesinin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak, yasada temel esasların belirlenmiş olması koşuluyla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntılar yürütme organının takdir yetkisine bırakılabilir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için yönetimin görev ve yetkilerinin sınırının yasalarda açıkça gösterilmesi bir zorunluluktur.

İkinci fıkrada, 1. sınıf emniyet müdürlerinin kadrosuzluktan emekliye sevkedilmelerinde meslek derecelerinde 5 yılın doldurulması, emeklilikle ilgili diğer şartları taşımaları dışında bir koşul getirilmeyerek idareye sınırları belirsiz bir takdir yetkisi tanınmıştır. Böylece 1. sınıf emniyet müdürlerinden kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayrılacakların belirlenmesinde başarı, sicil, yeterlik gibi hizmet gereklerine ve mesleki niteliklere yönelik hiç bir objektif ölçü öngörülmemiştir.

Açıklanan nedenle ikinci fıkra ile getirilen "emekliye sevk edilebilir" biçimindeki kural, Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

3- Üçüncü fıkrasının, "...*tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp*..." bölümü

Ek 23. maddenin üçüncü fıkrasında, kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenlerin tekrar emniyet hizmetleri sınıfına dahil bir görevde çalıştırılmalarının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Dava dilekçesinde, kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayrılmış olanların daha sonra kadro temin edilmesi ve hizmetlerine ihtiyaç duyulması halinde bile atanma olanaklarını ortadan kaldıran dava konusu kuralın Anayasanın 70. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 70. maddesinde "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." denilmektedir.

Yasakoyucu statü hukuku çerçevesinde yürütülen memuriyet hizmetine giriş, yükselme ve sona ermeye ilişkin koşulları anayasal ilkelere uygun olarak belirleme yetkisine sahiptir.

Yasa ile emniyet hizmetlerinin özellikleri ve gerekleri gözeterek belli üst düzey polis amirlerinin kanunda gösterilen yaş haddinden önce zorunlu olarak emekliye sevk edilebilmelerine olanak tanıyan bir sistem getirilmiştir. Rütbe esasına dayanan, ast-üst ilişkisine tabi hiyerarşik bir yapısı olan emniyet teşkilatında çalışan kişilerin başarısızlık ya da diğer zorunlu nedenlerle kadrosuzluktan emekliye ayrıldıktan sonra tekrar aynı kadrolara atanmasının, piramit yapısına dayanan ast-üst ilişkileri bakımından hizmeti olumsuz yönde etkileyeceği düşünülerek getirildiği anlaşılan dava konusu kural, emniyet hizmetleri sınıfı dışında başka hizmetlere atanmayı engellemediğinden, Anayasa'nın 70. maddesine aykırı görülmemiştir. İptal isteminin reddi gerekir.

C- İptal Sonucu Yasa'nın Diğer Hükümlerinin Uygulama Olanağını Yitirip Yitirmediği Sorunu

2949 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrasında, "*Ancak başvuru, kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya içtüzüğün sadece belirli madde veya hükümleri aleyhine yapılmış olup da, bu belirli madde veya hükümlerin iptali kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya içtüzüğün bazı hükümlerinin veya tamamının uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa, Anayasa Mahkemesi, keyfiyeti gerekçesinde belirtmek şartıyla, kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya içtüzüğün bahis konusu öteki hükümlerinin veya tümünün iptaline karar verebilir*" denilmektedir.

4638 sayılı Yasa'nın 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 23. maddenin ikinci fıkrasındaki, "...emekliliğe sevk edilebilir." bölümünün iptal edilmesi nedeniyle fıkranın kalan bölümü de uygulanma olanağını yitireceğinden 2949 sayılı Yasa'nın 29. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iptali gerekir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı "Emniyet Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un:

A) 1- 1. maddesiyle değiştirilen 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanunu'nun 55. maddesinin;

a- Altıncı fıkrasının "... liyakat koşullarını belirlemek,... Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu..." bölümüne,

b- Yedinci fıkrasının "...liyakat koşullarını belirlemek,... Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu..." bölümüne,

c- Onikinci fıkrasının, (B) grubu komiser yardımcıları ve komiserler için rütbelerde ve meslek derecelerinde öngörülen 6'şar yıllık en az bekleme sürelerine,

d- Onbeşinci fıkrasının "...paraya çevrilse veya tecil edilse dahi..." bölümüne,

e- Onyedinci fıkrasında yer alan "... %10'unu ..." bölümüne,

2- 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 23'ün üçüncü fıkrasının "... tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp,..." bölümüne,

yönelik iptal istemleri, 11.6.2003 günlü, E. 2001/346, K. 2003/63 sayılı kararla reddedildiğinden, **BU BÖLÜMLERE İLİŞKİN YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,**

B- 1. maddesiyle değiştirilen 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinin ondördüncü fıkrasının "... polis amiri olduktan sonra yapılan ..." bölümüne ilişkin **YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN KOŞULLARI OLUŞMADIĞINDAN REDDİNE,**

C- 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 23'ün;

1- Birinci fıkrasının "... yaş şartı aranmaksızın, ... emekli edilir." bölümüne ilişkin iptal istemi, 11.6.2003 günlü, E. 2001/346, K. 2003/63 sayılı kararla reddedildiğinden, daha önce verilen 19.6.2001

günlü, E. 2001/346, K. 2001/6-1 sayılı yürürlüğün durdurulması kararının, **BU BÖLÜM YÖNÜNDEN KALDIRILMASINA,**

2- İkinci fıkrasının "... emekliliğe sevk edilebilir." bölümü, 11.6.2003 günlü, E. 2001/346, K. 2003/63 sayılı kararla iptal edildiğinden, uygulanmasından doğacak ve sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için bu bölüm hakkında daha önce verilen 19.6.2001 günlü, E. 2001/346, K. 2001/6-1 sayılı yürürlüğün durdurulması kararının, **İPTALE İLİŞKİN KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANACAĞI GÜNE KADAR DEVAMINA,**

11.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- SONUÇ

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı "Emniyet Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un:

A- 1. maddesiyle değiştirilen 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanunu'nun 55. maddesinin;

1- Altıncı fıkrasının "... liyakat koşullarını belirlemek, ... Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

2- Yedinci fıkrasının "...liyakat koşullarını belirlemek, ... Genel Müdürlük Yüksek Değerlendirme Kurulu..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

3- Onikinci fıkrasının, (B) grubu komiser yardımcıları ve komiserler için rütbelerde ve meslek derecelerinde öngörülen 6'şar yıllık en az bekleme sürelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

4- Ondördüncü fıkrasının "... polis amiri olduktan sonra yapılan..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

5- Onbeşinci fıkrasının "...paraya çevrilse veya tecil edilse dahi..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

6- Onyedinci fıkrasında yer alan "... %10'unu ..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

B- 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 23'ün;

1- Birinci fıkrasının "... yaş şartı aranmaksızın, ... emekli edilir." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

2- İkinci fıkrasının "... emekliliğe sevk edilebilir." bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

3- Üçüncü fıkrasının "... tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp,..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

C- 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 23. maddenin ikinci fıkrasındaki "... emekliliğe sevk edilebilir." bölümünün iptali nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan fıkranın kalan bölümünün de 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince İPTALİNE,

11.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Samia AKBULUT
Üye Yalçın ACARGÜN	Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	

Esas Sayısı : 2000/38
Karar Sayısı : 2003/66
Karar Günü : 18.6.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bergama Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 24.6.1995 günlü, 556 sayılı "Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"ye 4128 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen 61/A madde ile aynı Kararname'nin değişik 82. maddesinin, Anayasa'nın 7., 38. ve 87. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sanıkların, sahibi bulundukları işyerlerinde yapılan aramalar sırasında sahte Çaykur paketleri içerisinde çeşitli cins ve miktarlarda çayın ele geçirilmesi üzerine, açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırılık iddialarını ciddî bulan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"…Sanıkların eylemlerinin 551 sayılı markalar yasasına aykırılık teşkil ettiği iddia edilerek haklarında mahkememize kamu davası açılmıştır. Dolayısı ile sanıkların eylemleri 551 sayılı markalar yasası ve bu yasanın cezai hükümlerini kaldıran, cezalarla ilgili yeni yaptırımlar koyan 556 sayılı K.H.K. ve bunda değişiklik yapan 4128 sayılı yasa hükümleri uygulanacaktır. 12.3.1965 tarihinde yürürlüğe giren 551 sayılı markalar yasasının ceza hükümleri dışındaki maddeleri 24.6.1995 gün 556 sayılı markaların korunması hakkı da K.H.K.'nın 82. maddesi yürürlükten kaldırılmış, ceza hükümleri ile ilgili maddeleri 3.11.1995 tarihinde yürürlüğe giren 4128 sayılı yasanın 5. maddeleri ile 556 sayılı K.H.K.'ye eklenen 61/A maddesi ile yeni ceza hükümleri konulmuştur.

7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 9. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin vereceği yetkiye göre Bakanlar Kurulu'na bazı hallerde yasa gücünde kararname çıkarma olanağı tanınmıştır. Yasa çıkarılmasının zaman

bakımından güçlüğü dikkate alınarak Devletin acil ve önemli işlerinin görülmesi için Yasa Koyucu öyle bir yol benimsemiştir. Ancak zaman zaman bir çok konuda düzenlemelerin Yasa Gücü de Yasa yolu ile düzenlendiği görülmektedir.

Anayasamızın 7. maddesine göre Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Devredilemez.

Yine anayasamızın 38. maddesinin 3. fıkrasında "Ceza ve Ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konur." hükmünü taşımaktadır.

Bu düzenleme suçların ve cezaların yasallığı ilkesinin sonucudur.

Öte yandan Türkiye Büyük Millet Meclisinin Görev ve Yetkilerini düzenleyen Anayasa7nın 87. maddesinin de; Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmakta meclisin görevleri arasında sayılmıştır.

Her ne kadar 556 sayılı K.H.K.'ye cezai hükümler yasa ile eklenmişse de; bu durum normlar hiyerarşisine uygun olmadığı gibi 551 sayılı yasanın Bakanlar Kurulu kararı ile çıkarılan K.H.K. ile yürürlükten kaldırılması Anayasa'nın 7., 38. ve 87. maddelerine aykırıdır.

Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu 4250 sayılı ispirto ve ispirtolu içkileri Tekeli hakkında yasanın cezai hükümlerini düzenleyen 31. maddesinin 560 sayılı K.H.K. ile kaldırılmasının Anayasanın 7., 38. ve 87. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile 31. maddesinin halen yürürlükte bulunduğuna karar vermiştir. (Yargıtay Ceza Kurulu 2.6.1998 gün 1998/7-135-200 sayılı kararı -Yargıtay Kararları Dergisi Cilt: 24, Sayı: 11 Sahife: 1668)

Bu neden ve açıklamalar karşısında belirtilen K.H.K. ve buna eklenen yasa maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmak gerekmiştir…".

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

24.6.1995 günlü, 556 sayılı "Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"ye 3.11.1995 günlü, 4128 sayılı

Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen itiraza konu 61/A madde ile aynı Kararname'nin değişik 82. maddeleri şöyledir:

"Madde 61/A- (Ek: 3/11/1995 - 4128/5 md)

a) Marka hakkı sahibi olarak belirtilmesi gereken kimlik bildirimini gerçeğe aykırı olarak yapanlar, marka koruması olan bir eşya veya ambalajı üzerine konulmuş, marka koruması olduğunu belirten işareti yetkisi olmadan kaldıranlar, kendisini haksız olarak marka başvurusu veya marka hakkı sahibi olarak gösterenler hakkında, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezasına ve üçyüzmilyon liradan altıyüz milyon liraya kadar para cezasına,

b) Hak ve alakası olmadığını veya tasarruf yetkisi bulunmadığını bilmesi gerektiği halde, marka korunmasına ilişkin mevzuatın devir ve intikal, rehin ve haciz ile ilgili maddelerinde yazılı haklardan birini veya bu hakla ilgili lisansı başkasına devreden, veren, rehneden, bu haklar üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunanlar ile korunan bir marka hakkının sahibi olmadığı veya koruma süresinin bittiği veya marka hakkının hükümsüzlüğü veya marka korumasından doğan hakkının sona ermesi durumlarında; kendisinin veya başkasının imal ettiği veya satışa çıkardığı eşyaya veya ambalajlarına veya ticari evrakına veya ilanlarına, hukuken korunan bir marka hakkı ile ilgili olduğu kanısını uyandıracak şekilde, işaretler koyan veya bu amaçla yazılı ve görsel basındaki ilan ve reklamlarda, bu tarzda yazı, işaret veya ifadeleri kullananlar hakkında, iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına ve altıyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezasına,

c) 61 inci maddede yazılı fiillerden birini işleyenler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına ve altıyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezasına, ayrıca işyerlerinin bir yıldan az olmamak üzere kapatılmasına ve aynı süre ticaretten men edilmelerine, hükmolunur.

Yukarıda yazılı suçlar hizmetlerini yaptıkları sırada bir işletmenin çalışanları tarafından doğrudan doğruya veya emir üzerine işlenmişse çalışanlar ve suçun işlenmesine mani olmayan işletme sahibi, müdür veya temsilcisi ve hangi unvan ve sıfatla olursa olsun işletmeyi fiilen yöneten kişi de cezalandırılır. Bir tüzelkişinin işleri yürütülürken bu maddede sayılan suçlardan biri işlenirse, tüzelkişi, masraflar ve para cezasından müteselsilen sorumlu olur. Fiile iştirak edenler hakkında olayın mahiyetine göre Türk Ceza Kanununun 64,

65, 66 ve 67 nci maddeleri hükümleri uygulanır. Bu maddede sayılan suçlardan dolayı kovuşturma şikayete bağlıdır. Bu madde hükümlerinin uygulanmasında 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 344 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 numaralı bendi uygulanmaz. Marka korumasından doğan hakları tecavüze uğrayandan başka, 61 inci maddede sayılanlar dışında kalan suçlarda Enstitü; marka hakkı sahibi olarak belirtilmesi gereken kimlik bildiriminin gerçeğe aykırı olarak yapılması ile korunan bir marka hakkının sahibi olmadığı veya koruma süresi bittiği veya herhangi bir sebeple marka hakkının hükümsüzlüğü veya marka korumasından doğan hakkının sona ermesi durumlarında; kendisinin veya başkasının imal ettiği veya satışa çıkardığı eşyaya veya ambalajlarına veya ticari evrakına veya ilanlarına, hukuken korunan bir marka hakkı ile ilgili olduğu kanısını uyandıracak şekilde, işaretler koyma veya bu amaçla yazılı ve görsel basındaki ilan ve reklamlarda bu tarzda yazı, işaret veya ifadelerin kullanılması durumlarında 5590 veya 507 sayılı kanunlara tabi kuruluşlar ve Tüketici Dernekleri de şikayet hakkına sahiptir. Şikayetin fiil ve failden haberdar olma tarihinden itibaren iki yıl içinde yapılması gerekir. Bu kapsamdaki suçlarla ilgili şikayetler acele işlerden sayılır. Bu Kanun hükümlerine göre marka hakkı başvurusu veya marka korumasından doğan haklara tecavüz dolayısıyla üretilmesi cezayı gerektiren eşya ile bu eşyaları üretmeye yarayan araç, gereç, cihaz, makine gibi vasıtaların zaptedilmesi veya elkoyulması veya yokedilmesinde Türk Ceza Kanununun 36 ncı maddesi hükmü ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Madde 82- (Değişik: 3/11/1995 - 4128/5 md) 3.3.1965 tarihli ve 551 sayılı Markalar Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.”

B- İlgili Yasa Kuralı

556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ilgili görülen 61. maddesi şöyledir:

“Madde 61 - Aşağıda yazılı fiiller marka hakkına tecavüz sayılır:

a) 9 uncu maddenin ihlali,

b) Marka sahibinin izni olmaksızın markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek,

c) Markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya ticari amaçla elde bulundurmak,

d) Marka sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devir etmek,

e) (a) ila (c) bendlerinde yazılı fiillere iştirak veya yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak,

f) Kendisinde bulunan ve başkası adına tescilli bir markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini taşıyan ürünün veya ticaret alanına çıkarılan malın nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak."

C- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 7., 38. ve 87. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi hükmü uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Mustafa YAKUPOĞLU, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY ve Tülay TUĞCU'nun katılmalarıyla 20.6.2000 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, ile Sacit ADALI'nın karşıoyları ve oyçokluğuyla, sınırlama ve uygulanacak kural sorunlarının esas inceleme evresinde ele alınmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, Anayasa'ya aykırı bulduğu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemede bakılmakta olan davanın konusu Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü adına markaları tescilli olan Çaykur paketleri yerine taklit edilmiş paketler içindeki çayların satılması ve ticari amaçla elde bulundurulması suretiyle marka hakkına tecavüz etmek suçudur. Bu suçun unsurları 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller" başlığını taşıyan 61. maddesinin (c) fıkrasında düzenlenmiştir.

27 Haziran 1995 günlü ve 22326 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 3.11.1995 günlü, 4128 sayılı Yasa ile değişik 82. maddesi ile 3.3.1965 tarihli ve 551 sayılı Markalar Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

24.5.1999 günü işlendiği ileri sürülen suça 3.11.1995 tarihinde yürürlükten kaldırılan Markalar Kanunu'nun uygulanma olanağı bulunmadığından, söz konusu Yasa'yı yürürlükten kaldıran 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 4128 sayılı Yasa'yla değişik 82. maddesi Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanacak kural değildir. Bu nedenle, kurala ilişkin iptal isteminin, başvuran Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

B- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine

göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular itiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlı tutulmuştur.

556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye 4128 sayılı Yasa'yla eklenen 61/A maddesinin (c) bendinde, "61 inci maddede yazılı fiillerden birini işleyenler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına ve altıyüzmilyon liradan bir milyar liraya kadar para cezasına, ayrıca işyerlerinin bir yıldan az olmamak üzere kapatılmasına ve aynı süre ticaretten men edilmelerine hükmolunur" denilmiştir.

İşlendiği ileri sürülen suç 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 61. maddesinin (c) bendinde tanımlanan nitelikte olduğundan bu suça 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 4128 sayılı Yasa'yla eklenen 61/A maddenin (c) bendinde öngörülen cezanın uygulanması gerekir. Bu nedenle, inceleme anılan bentle sınırlı olarak yapılması gerekir.

C- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuran Mahkeme, kanun hükmünde kararnamelere yasalarla ceza hükümleri eklenmesinin normlar hiyerarşisine uygun olmadığını, 4128 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen 61/A maddenin (c) bendinin, Anayasa'nın 7., 38. ve 87. maddelerine aykırı olduğunu belirterek iptalini istemiştir.

İtiraz konusu bentde, "61 maddede yazılı fiillerden birini işleyenler hakkında, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına ve altıyüzmilyon liradan bir milyar liraya kadar para cezasına, ayrıca işyerlerinin bir yıldan az olmamak üzere kapatılmasına ve aynı süre ticaretten men edilmelerine hükmolunur" denilmektedir.

Anılan Yasa'nın gerekçesinde de, Anayasa'nın 91 inci maddesine göre temel haklar, kişinin hakları ve ödevleri ile bunların korunmasına ilişkin hususların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyecek konulardan olduğu, bu alanların mutlaka kanunla düzenlenmesinin gerektiği, Parlamentonun normlaşma sürecinin her safhasına hakim olduğu, mali ve diğer cezai hükümlerin kişilerin haklarına taalluk eden özelliklere sahip olduğu şeklindeki düşüncelerden hareketle, 560 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin etkin uygulanmasını temin bakımından ve onu tamamlayan bir düzenleme olarak söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı

maddelerinde değişiklik yapılması ve muhtelif ceza hükümlerinin ortaya konmasını temin maksadıyla 4128 sayılı Yasa'nın çıkarıldığı belirtilmiştir.

Yasakoyucu, ceza hukuku alanında yasama yetkisini kullanırken Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayıldıkları takdirde hangi çeşit ve ölçülerdeki ceza yaptırımları ile karşılanmaları gerektiği ve hangi hal ve hareketlerin ağırlaştırıcı veya hafifletici neden olarak kabul edileceği konularında takdir yetkisine sahiptir.

Zaman içinde toplumsal gereksinimleri karşılamak, kişi ve toplum yararının zorunlu kıldığı düzenlemeleri yapmak, toplumdaki değişikliklere koşut olarak alınan önlemlerin etkisini artırmak ya da bunları hafifletmek veya ortadan kaldırmak yetkisi yasakoyucuya aittir.

Anayasa'nın 38. maddesinde, ceza ve ceza yerine geçen güvenlik önlemlerinin ancak yasayla konulacağı belirtilmiş, 91. maddesinin ilk fıkrasında da, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebileceği, ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği öngörülmüştür. Suç ve cezalara ilişkin esasları düzenleyen 38. madde Anayasa'nın ikinci kısmının ikinci bölümünde yer aldığından bu konudaki düzenlemelerin kanun hükmünde kararname ile yapılması olanaklı değildir.

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 61/A maddesinin (c) bendi, 4128 sayılı Yasa ile eklendiğinden Anayasa'nın cezaların yasa ile düzenlenmesi gereğine uyulmuştur. Ayrıca, Anayasa'da Kanun Hükmünde Kararnamelerin yasayla değiştirilmesini veya bunlara madde eklenmesini engelleyen bir kural da bulunmamaktadır.

Bu nedenlerle, itiraz konusu (c) bendi Anayasa'nın 38. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 7. ve 87. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

24.6.1995 günlü, 556 sayılı "Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin 4128 sayılı Yasa ile eklenen 61/A maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 18.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Samia AKBULUT
Üye Yalçın ACARGÜN	Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	

Esas Sayısı : 2003/76
Karar Sayısı : 2003/80
Karar Günü : 11.9.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Yalova Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın 10. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 51. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca uygulanan idarî para cezasının kaldırılması istemiyle açılan davada, aynı Yasa'nın değişik 115. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu"nun itiraz konusu kuralı da içeren değişik 115. maddesi şöyledir:

"Madde 115- Tahsilat derhal yapılmadığı takdirde, para cezalarının tutanağın tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde ödenmesi gerekir. 10 gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi 10 gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye ve Gümrük Bakanlığının Sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya 114 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi, banka veya PTT aracılığı ile de ödenir.

116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ait olan hükümler kesindir."

B- İlgili Yasa Kuralları

2918 sayılı Yasa'nın 4262 sayılı Yasa ile değiştirilen 51. maddesinin ikinci fıkrası ile aynı Yasa'nın 3672 sayılı Yasa ile değiştirilen 116. maddesi şöyledir:

"Madde 51- ...

Hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli usullerle yapılan tespit sonucu hız sınırlarını; yüzde ondan yüzde elliye (elli dahil) kadar aşan sürücüler 3.600.000 lira, yüzde elliden fazla aşan sürücüler 7.200.000 lira para cezası ile cezalandırılırlar."

"Madde 116- Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tartı sistemine girmeden seyrine devam eden ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plâklarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenir.

Para cezasının ödenmesi gerektiği hallerde trafik kaydında araç sahibi olarak görülen kişiye cezayı ödemesi için tebligat yapılır ve bu cezalar 114 ve 115 inci maddelerde belirtilen şekilde takip ve tahsil olunur.

Bu şekilde uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler.

İtiraz ödemeyi ve ödeme ile ilgili süreyi durdurur.

İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, dava dosyası ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu ve ilgili görülen yasa kuralları, dayanılan Anayasa

kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinin birinci fıkrasında adlî yargının görev ve yetkisine giren suçlar belirlenmiş, 115. maddesinin son fıkrasında, 116. maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ilişkin hükümlerin kesin olduğu, 116. maddesinin birinci fıkrasında, trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenen ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plâkalarına göre ceza ve suç tutanağı düzenleneceği, üçüncü fıkrasında, birinci fıkraya göre uygulanan para cezaları için araç sahiplerinin yetkili mahkemeye itiraz edebilecekleri; son fıkrasında da, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu hükme bağlanmıştır.

Böylece, idarî para cezaları için yalnız 116. maddenin birinci fıkrasında gösterilen fiillerle sınırlı olarak adlî yargıya görev verilmiş, bu fıkrada belirtilenler dışında kalan eylemler nedeniyle verilen idarî para cezalarının kaldırılması için adlî yargıya başvurma olanağı tanınmamıştır.

2918 sayılı Yasa'nın 51. maddesinin ikinci fıkrasında, hız sınırlarının aşılması yasaklanarak, bu kurallara uymayanlara idarî para cezası verileceği öngörülmüştür. Buna göre, olayda sürücünün yüzüne karşı düzenlenen tutanakta belirtilen idarî para cezasının kaldırılmasına ilişkin itirazın, adlî yargı yerinde görülemeyeceği açıktır.

Bu durumda, başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu"nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasına ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 11.9.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Samia AKBULUT
Üye Yalçın ACARGÜN	Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Aysel PEKİNER	Üye Ertuğrul ERSOY
Üye Tülay TUĞCU	Üye Mehmet ERTEN	

Esas Sayısı : 2003/77
Karar Sayısı : 2003/81
Karar Günü : 11.9.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 9. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, 18.5.1994 günlü, 527 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle eklenen I SAYILI CETVEL'in "V- AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI" başlıklı bölümünün 1. derece avukatlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanacak 3000 ek gösterge yönünden, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Avukatlık Hizmetleri Sınıfından emekli olan ve 3000 ek gösterge üzerinden emekli aylığı alan davacının, 3600 ek gösterge üzerinden aylık ödenmesi ve birikmiş ek gösterge farklarının tazmin edilmesi için yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davada ileri sürdüğü Anayasa'ya aykırılık savını ciddî bulan Mahkeme, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na 527 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle eklenen I SAYILI CETVEL'in "V-AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI" başlıklı bölümünün, 1. derece avukatlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanacak 3000 ek gösterge yönünden iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Mahkeme'nin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"H. Betül Demirsoy tarafından Türkiye Çimento Sanayi A.Ş.de avukat olarak görev yapmakta iken emekli olup 3000 olan emekli ücreti ek göstergesinin 3600'e yükseltilmesi yolundaki başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'ne karşı açılan davada, davacının 527 sayılı K.H.K ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun eklenen I sayılı Cetvelin V-Avukatlık Hizmetleri sınıfı için 1. dereceden aylık alanlara 1.1.1994 tarihi itibariyle +2600 ek gösterge, 1.1.1995 tarihinden itibaren +3000 ek gösterge uygulanacağının belirtildiği, ancak KHK'nin dayanağı olan 3990 sayılı Yetki Yasası'nın Anayasa Mahkemesinin 5.7.1994 gün ve E:1994/50 ve K:1994/44-2 sayılı kararıyla iptal edilmesi

nedeniyle hukuki dayanaktan yoksun kalan 527 sayılı KHK uyarınca 3000 ek gösterge verilmesinin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiası üzerine dava dosyası incelenerek işin gereği görüşüldü.

A- İptali istenen Kural

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 527 sayılı KHK ile eklenen I sayılı cetvelin V- Avukatlık Hizmetleri Sınıfı için I. dereceden aylık alanlara 1.1.1994 tarihi itibariyle +2600 ek gösterge, 1.1.1995 tarihinden itibaren +3000 ek gösterge

B- Dayanılan İlgili Anayasa Kuralları

İlgili Anayasa Kuralları şunlardır:

***1** - " Başlangıç*

...

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğinin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

..."

***2- "MADDE 2.-** Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir."*

***3- "MADDE 6. -** Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.*

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esasa göre yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz."

***4- "MADDE 91.-** Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.*

Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yeralan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki Kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.

C- Tarafların iddia ve savunmaları

Emekli avukat olan davacı emekli ücretinin +3600 ek gösterge üzerinden ödenmemesi işleminin iptali istemiyle açtığı davada, 3990 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak çıkarılan 527 sayılı KHK'nin dayanaksız kalması nedeniyle ilgili KHK uyarınca kendisine 3000 ek gösterge üzerinden ödeme yapılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasında bulunmuştur.

Davalı savunmasında, yapılan ek gösterge uygulanmasında bir yanlışlık bulunmadığını belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

D - Mahkememizi Anayasaya Aykırılık İddiasının Ciddi Olduğu Kanısına Götüren Görüşü

Anayasanın 91. maddesi uyarınca yetki yasasına dayalı olarak çıkarılan KHK' lerin Anayasa'ya uygunluk denetimleri, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarında, yasaların denetiminden farklı değerlendirilmektedir. Buna göre Anayasa'nın 11. maddesinin "Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz" buyurucu kuralı nedeniyle, yasaların denetimi yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadığı biçiminde yapılırken, KHK'lerin ise, konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem Anayasa'ya uygunluğu yönlerinden irdelenmektedir.

Anayasa Mahkemesi, KHK'nin Anayasaya uygun bir yetki yasasına dayanmasını, geçerliliğinin ön koşulu kabul ederek, bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kuralları, içerikleri yönünden Anayasa'ya aykırılık oluşturmasalar bile, Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemeyeceği görüşündedir.

Uyuşmazlığa konu olayda uygulanacak ek gösterge 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 3990 sayılı Yetki Yasasına dayanılarak çıkartılmıştır. KHK'nin dayanağını oluşturan 3990 sayılı Yetki Yasası Anayasa Mahkemesinin 5.7.1994 günlü, E:1994/50, K:1994/44-2 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Buna göre, Mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanacak olan 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 657 sayılı Yasaya eklenen I sayılı Cetvelin V Avukatlık Hizmetleri Sınıfı için I. dereceden aylık alanlara 1.1.1995 tarihinden itibaren 3000 ek gösterge verilmesine dayanak olan yetki yasasının iptal edilmesiyle anayasal dayanaktan yoksun kaldığından, Anayasanın başlangıç, 2, 6 ve 91. maddelerine aykırı bulunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

E - İstem;

Açıklanan nedenlerle Anayasanın 152. maddesinin 1., 2949 sayılı Yasanın 28. maddesinin 2. fıkraları uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine itirazen başvurması öngörüldüğünden, 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 657 sayılı Yasaya eklenen I sayılı Cetvelin V Avukatlık Hizmetleri Sınıfı için 1. dereceden aylık alanlara 1.1.1995 tarihinden itibaren 3000 ek gösterge verilmesi yönünden iptali için itirazen Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, 28.4.2003 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III-YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Kural

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na 527 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle eklenen I-SAYILI CETVEL'in "V- AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI" başlıklı bölümü şöyledir:

*"**V- AVUKATLIK HİZMELERİ SINIFI***

Kadroları bu sınıfa dahil olanlardan	*1*	*2600*	*3000*
	2	*1900*	*2200*
	3	*1350*	*1600*
	4	*1300*	*1500*

5	*1000*	*1200*
6	*900*	*1100*
7	*800*	*900*
8	*700*	*800"*

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava konusu kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile, 2., 6. ve 91. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 11.9.2003 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verildi.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Kanun Hükmünde Kararname kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1- KHK'nin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'da, KHK'lerin siyasal denetimi yanında yargısal denetimi de öngörülmüştür. KHK'ler, işlevsel (fonksiyonel) yönden yasama işlemi niteliğinde olduklarından bunların yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi de Anayasa Mahkemesi'ne verilmiştir. Yargısal denetimde KHK'nin, öncelikle yetki yasasına sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde KHK'lerin yetki yasalarına uygunluğunun denetlemesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de, Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle KHK'nin yetki yasasına uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü, Anayasa'da, Bakanlar Kurulu'na ancak yetki yasasında belirtilen sınırlar içerisinde KHK çıkarma yetkisi

verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, KHK'yi Anayasa'ya aykırı duruma getirir. Böylece, KHK'nin yetki yasasına aykırı olması Anayasa'ya aykırı olması ile özdeşleşir.

Olağanüstü Hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan (mad. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle, KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

KHK'nin yetki yasası ile olan bağı, KHK'yi aynı ya da değiştirerek kabul eden yasa ile kesilir. KHK'nin Anayasa'ya uygun bir yetki yasasına dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kuralları, içerikleri yönünden Anayasa'ya aykırılık oluşturmasalar bile Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

KHK'lerin Anayasa'ya uygunluk denetimleri, yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, "kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" denilmektedir. Bu nedenle, yasaların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. KHK'ler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirlerinden farksızdır. Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından içerikleri Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan KHK'lerin, Anayasa'nın, Başlangıç'ındaki "hiç bir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı," 2. maddesindeki "Hukuk devleti" ilkeleriyle, 6. maddesindeki "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz." kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır.

2- İtiraz Konusu Kuralın Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olması nedeniyle iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

İtiraz konusu kuralı içeren 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 18.5.1994 günlü, 3990 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkartılmıştır. KHK'nin dayandığı 3990 sayılı Yetki Yasası, Anayasa Mahkemesi'nin 5.7.1994 günlü, Esas 1994/50, Karar 1994/44-2 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Böylece, 527 sayılı KHK Anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır.

Bu nedenle, Anayasa'ya aykırı görülerek iptal edilen 3990 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılmış bulunan 527 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na eklenen I SAYILI CETVEL'in "V- AVUKATLIK HİZMELERİ SINIFI" bölümü, 1. derece avukatlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanacak 3000 ek gösterge yönünden Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

B- İptal Kararının Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanarak, beşinci fıkrasında, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmektedir.

527 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na eklenen I SAYILI CETVEL'in V- AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI başlıklı bölümünün 1. derece avukatlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanacak 3000 ek gösterge yönünden iptaline karar verilmesinin doğuracağı hukuksal boşluk, kamu düzeni ve kamu yararını bozucu nitelikte olduğundan gerekli düzenlemelerin

yapılması amacıyla iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VI- SONUÇ

A- 18.5.1994 günlü, 527 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin 3. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na eklenen I SAYILI CETVEL'in "V- AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI" başlıklı bölümünün, 1. derece avukatlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanacak 3000 ek gösterge yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE,**

B- İptal hükmünün doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince **İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,**

11.9.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Ali HÜNER
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY
Üye		Üye
Tülay TUĞCU		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2003/79
Karar Sayısı : 2003/83
Karar Günü : 11.9.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bakırköy 7. Ağır Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 522. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın Başlangıç hükümleri ile 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Gasp suçundan açılan kamu davasında, Türk Ceza Kanunu'nun 522. maddesinin son fıkrasının Anayasa'ya aykırılığı iddiasının ciddî olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali istemiyle başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun, itiraz konusu kuralın yer aldığı 522. maddesi şöyledir:

"Madde 522- Onuncu babda beyan olunan cürümlerin işlenmesinde cürmün mevzuu olan şeyin veya ika edilen zararın kıymeti pek fahiş ise mahkeme cürme mahsus olan cezayı yarısına kadar artırır ve eğer hafif ise yarısına ve eğer pek hafif ise üçte birine kadar eksiltir.

Kıymet tâyini için cürmün mevzuu olan şeyin yahut vakı zararın cürüm işlendiği zamandaki kıymeti nazarı dikkate alınır. Yoksa failin istihsal eylediği menfaat hesap edilmez.

Eğer fail aynı neviden olan cürümlerden dolayı mükerrir bulunur veya bu babın ikinci faslında yazılı cürümlerden birini işlemiş olursa cezayı tenkise mahal yoktur."

B- İlgili Yasa Kuralı

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili görülen 497. maddesi şöyledir:

"MADDE 497- Yukarıdaki maddelerde beyan olunan cürümler, geceleyin veya silah ile tehdit ederek işlenirse onbeş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu fiiler, yol kesmek suretiyle veya içlerinden velev biri görünür şekilde silâhlı bulunan ikiden ziyade kimseler yahut kıyafetini tebdil etmiş olan şahıslar tarafından işlenirse ağır hapis cezası 20 seneden aşağı olamaz."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca 11.9.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, ilk inceleme raporu, dava dosyası ve ekleri, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin, Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Başvuru kararında, Türk Ceza Yasası'nın 522. maddesinin son fıkrasının iptali istenmiş ise de Mahkeme'de bakılmakta olan dava, gündüzleyin silâhlı gasp suçunu işlediği ileri sürülen sanıkların, mağdur sayısına göre aynı Yasa'nın 497/2. maddesi ile dörder kez cezalandırılmaları istemini içeren iddianame ile açılmış olup, suçta mükerrirlik durumu söz konusu değildir. Bu nedenle "aynı neviden olan cürümlerden dolayı mükerrir bulunan veya" ibaresinin davada

uygulanma olanağı bulunmadığından buna ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine oybirliğiyle karar verilmiştir.

B- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular, itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlıdır.

İddianamede nitelendirilen yağma (gasp) suçunun işlenmesinde silah kullanıldığı gözetilerek Türk Ceza Yasası'nın 522. maddesinin son fıkrasının "Eğer fail... bu babın ikinci faslında yazılı cürümlerden birini işlemiş olursa cezayı tenkise mahal yoktur" bölümüne ilişkin incelemenin, aynı Yasa'nın 497. maddesinin "...içlerinden velev birisi görünür şekilde silâhlı bulunan ikiden ziyade kimseler..." ibaresi yönünden sınırlı yapılmasına karar verilmiştir.

C- On Yıllık Süre Sorunu

İptali istenen 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun, 522. maddesinin son fıkrasının "Eğer fail ... bu babın ikinci faslında yazılı cürümlerden birini işlemiş olursa cezayı tenkise mahal yoktur" bölümü için daha önce yapılan başvuru, 7.6.1999 günlü, Esas 1998/4, Karar 1999/23 sayılı kararla Türk Ceza Kanunu'nun 495. maddesinin birinci fıkrası ve 497. maddesinin ikinci fıkrasındaki "…içlerinden velev birisi görünür şekilde silâhlı bulunan ikiden ziyade kimseler…" yönünden esastan incelenerek reddedilmiş ve karar 21.7.2000 günlü, 24116 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'nin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı yasa hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla tekrar Anayasa Mahkemesi'ne başvurulamaz.

Anayasa Mahkemesi'nce işin esasına girilerek, hakkında red kararı verilen itiraz konusu kuralla ilgili yeni bir başvurunun yapılabilmesi için, önceki kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 21.7.2000 gününden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz geçmemiştir.

Bu nedenle itirazın, Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesi uyarınca reddi gerekir.

IV- SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu"nun 497. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "... içlerinden velev birisi görünür şekilde silâhlı bulunan ikiden ziyade kimseler ..." ibaresi yönünden incelenen aynı Yasa'nın 522. maddesinin son fıkrasında yer alan "Eğer fail ... bu babın ikinci faslında yazılı cürümlerden birini işlemiş olursa cezayı tenkise mahal yoktur." bölümüne ilişkin itirazın Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddelerinin son fıkraları gereğince REDDİNE, 11.9.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Samia AKBULUT
Üye Yalçın ACARGÜN	Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Aysel PEKİNER	Üye Ertuğrul ERSOY
Üye Tülay TUĞCU		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2003/84
Karar Sayısı : 2003/89
Karar Günü : 15.10.2003

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Söke Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 21.5.2002 günlü, 4758 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendinin, Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sanıkların, hırsızlık ve hırsızlık malını saklamak ve tavassut etmek suçlarını işledikleri ileri sürülerek cezalandırılmaları için açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"...4758 S.Y. ile değişik 4616 S.Y'nın 1. maddesinin 4. bendi uyarınca 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenen suçlardan dolayı davanın ertelenmesi hükme bağlanmıştır. Davaları henüz sonuçlanmamış olan kişilere böyle bir ayrıcalık tanınmasının hiçbir haklı nedeni bulunmadığı gibi bu durum açıkça dürüst davranmayan, yargılamadan kaçarak ya da başka kusurlu davranışlarla davanın sonuçlanmasını engelleyen veya hukuki ve fiili nedenlerle mahkemece davası sonuçlandırılamayan kişilerin ödüllendirilmesi anlamına gelecektir. Aynı tarihte aynı suçu değişik yerlerde işleyen iki kişiden biri hakkındaki yargılamanın soruşturmayı yapan organlar tarafından kısa sürede sonuçlandırılarak kesin hükümle bitirilmesi ve sanığın hükümlü statüsüne geçmesine karşın, ikinci kişinin kaçması ya da kimi nedenlerle yargılamayı geciktirecek gayretler içerisinde olması veya yargılayanların çeşitli nedenlerle yargılamayı sonuçlandıramaması halinde o kişinin sanık sıfatında olacağı, bunun da Yasa'nın uygulaması bakımından aynı suç işleyenler arasındaki farklı sonuçlar doğuracağı açıktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle tüm dosya kapsamı ile itiraz konusu 4758 sayılı Yasa ile değişik 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendi Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğundan iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermek gerekmiş…"

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendini yeniden düzenleyen, 21.5.2002 günlü, 4758 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"un itiraz konusu 1. maddesi şöyledir:

"23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş ve ilgili kanun maddesinde öngörülen şahsi hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on yılı geçmeyen suçlardan dolayı haklarında henüz takibata geçilmemiş veya hazırlık soruşturmasına girişilmiş olmakla beraber dava açılmamış veya son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş veya verilen hüküm kesinleşmemiş ise, davanın açılması veya kesin hükme bağlanması ertelenir; varsa tutukluluk halinin kaldırılmasına karar verilir. Bu suçlarla ilgili dosya ve deliller, her bir suçun dava zamanaşımı süresinin sonuna kadar muhafaza edilir.

Erteleme konusu suçun dava zamanaşımı süresi içinde bu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlendiğinde, erteleme konusu suçtan dolayı da dava açılır veya daha önce açılmış bulunan davaya devam edilerek hüküm verilir. Bu süre, erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlenmeksizin geçirildiğinde, ertelemeden yararlanan hakkında kamu davası açılmaz; açılmış olan davanın ortadan kaldırılmasına karar verilir.

Bu bentle ilgili olarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde dosyanın bulunduğu yargı merciine başvurmak suretiyle soruşturmaya veya davaya devam edilmesini istediklerini bildirenler hakkında soruşturma veya davaya devam olunur. Mahkumiyet halinde verilen ceza, dava zamanaşımı süresince ertelenir. Bu süre içinde erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlendiğinde

ertelenen ceza da infaz edilir. Aynı süre, erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlenmeksizin geçirildiğinde, mahkumiyet vaki olmamış sayılır"

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralı

Başvuru kararında Anayasa'nın 10. maddesine dayanılmış, 2. maddesi ise mahkememizce ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılmalarıyla 15.10.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle davada uygulanacak kural ve sınırlama sorunu görüşülmüştür.

A- Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, Anayasa'ya aykırı bulduğu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu dava son soruşturma aşamasında olup henüz sonuçlandırılmamıştır. Bu durumda, davada uygulanacak kural, 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendini yeniden düzenleyen, 4758 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendinin birinci paragrafıdır. Dava zamanaşımı süresi içinde şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlenmesi ve

davaya devam edilmesinin istenilmesi hallerinde yapılacak işlemleri düzenleyen ikinci ve üçüncü paragraflar mahkemenin davada uygulayacağı kurallar değildir. Bu nedenle, ikinci ve üçüncü paragrafların iptaline ilişkin başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine 15.10.2003 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

B- Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular, itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlıdır.

İtiraza konu 4. bentte, 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş ve ilgili kanun maddesinde öngörülen şahsi hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on yılı geçmeyen suçlardan dolayı haklarında henüz takibata geçilmemiş veya hazırlık soruşturmasına girişilmiş olmakla beraber dava açılmamış veya son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş veya verilen hüküm kesinleşmemiş kimselerle ilgili yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

Başvuru kararında, 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendini yeniden düzenleyen 4758 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendinin tamamının iptali istenilmiş ise de, sanıklar hakkında verilen mahkûmiyet kararının, yeniden düzenlenen 4. bent uyarınca davanın ertelenmesine yer olup olmadığının değerlendirilmesi gerekçesiyle Yargıtay 6. Ceza Dairesi'nce bozulması üzerine mahkemede yeniden yürütülen davanın son soruşturma aşamasında olması ve henüz hüküm verilmemesi nedeniyle kurala ilişkin esas incelemenin davada uygulanacak kural olan 4. bendin birinci paragrafının "haklarında ... son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş ..."ler yönünden sınırlı olarak yapılmasına 15.10.2003 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 4758 sayılı Yasa ile değişik 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin dördüncü bendinde, 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenen suçlardan dolayı davaların ertelenmesinin düzenlendiği, bununla davaları henüz sonuçlanmamış olanlara ayrıcalık tanındığı, uygulamayla dürüst davranmayan, yargılamadan kaçan, davanın sonuçlanmasını engelleyen kişilerin ödüllendirilmiş olacağı ve yasanın uygulanması bakımından aynı suçu işleyenler arasında farklı sonuçlar doğacağı nedenleriyle kuralın, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu 4. bendin birinci paragrafında, 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş ve ilgili yasa kuralında öngörülen şahsi hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on yılı geçmeyen suçlardan dolayı takibata geçilmemiş veya dava açılmamış, hüküm verilmemiş veya verilen hüküm kesinleşmemiş ise davanın açılması veya kesin hükme bağlanmasının erteleneceği, varsa tutukluluk halinin kaldırılmasına karar verileceği, bu suçlarla ilgili dosya ve delillerin her bir suçun dava zamanaşımı süresinin sonuna kadar saklanacağı belirtilmiştir.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre Anayasa Mahkemesi kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmaya mecbur değildir. Anayasa Mahkemesi taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir. Bu nedenle, itiraz konusu kural Anayasa'nın yalnız 10. maddesi yönünden değil, ilgisi nedeniyle 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda hukuk devletinde yasakoyucu yalnız yasaların Anayasa'ya değil, Anayasa'nın da hukukun evrensel temel ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Hukukun temel ilkeleri arasında yer alan eşitlik ilkesine Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilmiştir. Buna göre, yasa önünde

eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemi değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayrım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Yasa'da, birden fazla suç işlenmesi halinde, Yasa'nın yürürlük tarihinden önce cezası kesinleşenlerin toplam hükümlülüklerinden Yasa'nın 2. bendi uyarınca bir kez on yıllık indirim yapılmasına karşın, yargılamaları sürenler bakımından ise her davanın açılması veya kesin hükme bağlanmasının ertelenmesi öngörülmüştür.

Aynı tarihte suç işleyen iki kişiden biri hakkındaki yargılamanın soruşturmayı yapan organlar tarafından kısa sürede sonuçlandırılarak kesin hükümle bitirilmesi ve sanığın hükümlü statüsüne geçmesi halinde indirimin bir kez yapılması, ikinci kişinin kaçması ya da kimi nedenlerle yargılamayı güçleştirecek gayretler içerisinde olması veya yargılayanların çeşitli nedenlerle yargılamayı sonuçlandıramaması durumunda ise her dava için ayrı erteleme imkanı getirilmesi, Yasa'nın uygulanmasında adîl olmayan farklı sonuçlar oluşturabilecektir.

Öte yandan, 2. bentte infaz yasasına göre çekmeleri gereken toplam cezaları on yıldan az olan hükümlülerin cezaları infaz edilmeden şartla salıverilip ceza süresi kadar deneme süresine tabi tutulacakları belirtilirken, itiraz konusu kuralla, davanın açılması veya kesin hükme bağlanması ertelenenlerin, suçun istilzam ettiği cezanın veya aşağı ve yukarı sınırları içeren cezalarda ise cezanın üst sınırı esas alınarak suç için Türk Ceza Kanunu'nda belirlenen dava zamanaşımı süresi kadar deneme süresine bağlı olacaklarının öngörülmesi, infazda adalet anlayışı ile bağdaşmayan farklılıklar yaratabilecektir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesindeki "hukuk devleti" ilkesi ile 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır. İptali gerekir.

Mehmet ERTEN bu görüşe katılmamıştır.

VI- SONUÇ

21.12.2000 günlü, 4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un 1. maddesinin 21.5.2002 günlü, 4758 sayılı Yasa ile yeniden düzenlenen 4. bendinin birinci paragrafının, "... haklarında ... son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş ..."ler yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Mehmet ERTEN'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 15.10.2003 gününde karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Samia AKBULUT
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Mehmet ERTEN		Üye Fazıl SAĞLAM

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 2003/84
Karar Sayısı : 2003/89

Somut olayda, son soruşturmaya geçilmiş, henüz hüküm verilmemiş ve kesin hükme bağlanmasının ertelenmesine karar verilmesi gereken bir davanın bulunduğu, 4758 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendinin birinci paragrafının da sözkonusu olayda uygulanacak kural olduğu anlaşılmaktadır.

İtiraz konusu 4. bendin birinci paragrafında "23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş ve ilgili kanun maddesinde öngörülen şahsî hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on yılı geçmeyen suçlardan dolayı haklarında henüz takibata geçilmemiş veya hazırlık soruşturmasına girişilmiş olmakla beraber dava açılmamış veya son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş veya verilen hüküm kesinleşmemiş ise, davanın açılması veya kesin hükme bağlanması ertelenir; ..." denilmektedir.

Başvuru kararında, itiraz konusu Yasa'nın 1. maddesinin 4. bent hükmünün uygulanmasının davaları henüz sonuçlanmamış kişilerin hiçbir haklı neden yokken davalarının ertelenmesini sağlayarak onlara ayrıcalık tanınmasına, kimi nedenlerle davaları sonuçlandırılamayan kişilerin ödüllendirilmesine, aynı tarihte aynı suçu işleyen iki kişiden biri hakkındaki davanın süratle sonuçlandırılarak hükümlü statüsüne geçmesi diğerinin kaçması veya başka nedenlerle sonuçlandırılamayan dava nedeniyle sanık statüsünde kalması durumunda aynı suçu işleyenler arasında farklı sonuçların doğmasına neden olacağı belirtilerek, kuralın, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan, "yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için sözkonusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayrım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenmiş kimi suçlar için şartla salıverilme ile dava ve cezaların ertelenmesini hükme bağlayan 4758 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yeniden yasalaştırılan 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 2. bendi, kesinleşmiş hürriyeti bağlayıcı cezalar toplamından indirilecek süreyi, itiraz konusu 4. bendin birinci paragrafı ise, üst sınırı on yılı geçmeyen suçlarda dava açılmasının veya kesin hükme bağlanmasının ertelenebileceğini öngörmektedir. Yasakoyucu, bu düzenlemeyle Anayasa'nın 38. maddesini ve ceza

hukukunun genel ilkelerini gözetmiş, 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenen suçlarda suçluluğu hükmen sabit olanlarla (hükümlülerle) olmayanları (sanıkları) ayırmış, durumlarındaki özellikler nedeniyle de her birini kendi içinde aynı hukuksal kurallara bağlı tutmuştur. Haklarında açılmış veya açılacak davadan mahkûm edilip edilmeyecekleri belirsiz olan sanıkların, hükümlülerden (mahkûm edilenlerden) ayrı hukuksal durumda olduklarının kabul edilmesi ve buna göre sanıklar için ayrı hükümlüler için ayrı kurallar konulması yasa önünde eşitlik ilkesinin gereğidir. Kaldı ki, hükümlü ve sanıkların ayrı hukuksal kurallara bağlı tutulmaları ceza hukukunun genel esaslarına da uygundur.

Öte yandan, suçu aynı tarihte işlediği iddia edilenlerden kimilerinin süratle sonuçlanan yargılamada hükümlü konumuna geçmeleri, kimilerinin ise maksatlı davranış veya hukukî sebeplerle sonuçlanmayan yargılamada sanık sıfatında kalmaları, bunun da uygulamada farklı sonuçların doğmasına neden olduğu iddiası, ceza yargılaması hukukunun konusunu teşkil eden, kısmen de yargılama hukukunun doğasından kaynaklanan bir husus olup, bu husus, sanıklar yönünden lehe getirilen kuralı tek başına Anayasa'ya aykırı hale getirmez.

Yasakoyucunun, Anayasa ve ceza hukukunun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla suç işlenmesinin önlenmesini ve suçluların ıslahını temin için kanun yapması Anayasa'dan kaynaklanan görevidir. Bu görevi yerine getirirken de bazı ölçütlere yer vermek ve adaletli olmak koşulu ile hükümlü ve sanıklarla ilgili bazı kurallar koyması, yasadan istifade edecek suçların türlerini belirlemesi, mahkûmiyet sürelerinden indirilecek ceza miktarını saptaması, gibi takdir hakkına ilişkin yetkileri kullanması hukuk devleti olmanın gereğidir. İtiraz edilen kuralın birinci paragrafının, uygulamayı sanıklara hasretmek, suç tarihini ve cezanın üst sınırını belirlemek, ikinci paragrafının ise, deneme süresi içinde bir başka suç işlenmesi halinde erteleme konusu suçtan dolayı tekrar dava açılabileceğine veya daha önce açılmış olan davaya devam edilebileceğine işaret edilmek suretiyle tüm sanıklar yönünden ayrımsız uygulanacak biçimdeki ölçütlere yer verilerek düzenlendiği gözetildiğinde, söz konusu kuralın adaleti zedeleyen, hukuk devleti ilkesiyle çelişen bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, bir suçun faili olduğu yargı kararı ile kesinlik kazanan hükümlü ile suçluluğu hükmen sabit olmayan sanığı aynı hukuksal konumda görüp, bunlara ilişkin düzenlemeler karşılaştırılıp

yerindelik incelemesi yapılmak suretiyle kuralın sanıklar lehine hükümler içerdiğinden bahisle eşitlik ve adalet ilkelerinin çiğnendiği sonucuna ulaşan düşünceye, gerek değerlendirmede izlenen yol ve gerekse yukarda açıklanan nedenlerle katılmak mümkün değildir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğuna ve iptaline ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/3 (Siyasi Parti-İhtar)
Karar Sayısı : 2003/1
Karar Günü : 22.1.2003

İHTAR İSTEMİNDE BULUNAN : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

İHTAR İSTEMİNİN KONUSU : Siyasi Partiler Yasası'na aykırı olduğu gerekçesiyle Parti tüzüğünün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan kuralın Yasa'ya uygun hale getirilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın istemini süresinde yerine getirmeyen Anavatan Partisi'ne 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemidir.

I- İHTAR İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 9.5.2002 günlü, SP.3. Hz.2002/4 sayılı başvuru dilekçesinin giriş ve gerekçe bölümü şöyledir:

"I- GİRİŞ

Anavatan Partisi Tüzüğünün incelenmesinde; tüzüğün 60. maddesinin birinci fıkrasının c bendindeki düzenlemenin Anayasanın 69. maddesinin birinci fıkrası ile Siyasi Partiler Yasasının 4, 16 ve 93. maddelerine aykırı olduğu tesbit edilmiş ve adı geçen partiden tüzüğünü 2 aylık süre içerisinde düzeltmesi 5.3.2002 tarihli yazıyla istenilmiş ve bu yazı aynı günde tebliğ edilmiştir. Buna karşın Anavatan Partisi Genel Sekreterliğinin 2.5.2002 tarihli yazılarına ekli olarak gönderilen Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun 29.4.2002 gün ve 2 sayılı kararından söz konusu tüzüğün ilgili hükmünün demokrasi esaslarına uygun olduğu görüşünün benimsendiği ve tüzükte değişiklik yapma yönüne gidilmediği anlaşılmıştır.

II- İHTAR İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Anayasamıza göre Demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez öğeleri olan siyasi partilerin, parti içi düzenlemeleri ve çalışmalarının demokrasi ilkelerine uygun olacağında ve yasalara aykırı eylem ve işlemlerden alıkonulmalarının gerektiğinde, duraksama yoktur. Gerçekten, Anayasanın 69 uncu maddesinin birinci fıkrasında

“SİYASİ PARTİLERİN UYACAKLARI ESASLAR” başlığı altında “Siyasi Partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir” hükmü yer almaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 16. maddesinin beşinci fıkrasında; siyasi partilerin, merkez karar ve yönetim organlarının üyelerinin büyük kongrece seçileceği öngörülmektedir.

Anavatan Partisi parti tüzüğünün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ise Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun 10 asil 5 yedek üyesinin Büyük Kongrede yeni Genel Başkan tarafından gösterilen 20 aday arasından seçileceği biçimindedir.

Siyasi Partiler Yasasının 4. maddesinin ikinci fıkrasında, Anayasaya uygun olarak “Siyasi partilerin kuruluşu, organlarının seçimi, işleyişi, faaliyetleri ve kararları Anayasada nitelikleri belirtilen demokrasi esaslarına aykırı olamaz” hükmü getirilmekte; aynı Yasanın 93. maddesinde de, “Siyasi partilerin parti içi çalışmaları, parti yönetimi, denetimi; parti organları için yapılacak seçimler ile parti genel başkanlığınca, genel merkez organlarınca ve parti gruplarınca alınan kararları ve yapılan eylem ve işlemleri parti tüzüğüne, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine ve demokrasi ilkelerine aykırı olamaz” kuralına yer verilmektedir.

Görülüyor ki, Siyasi Partiler Yasasının söz konusu bu maddelerinde, parti içi çalışmaların demokrasi esaslarına uygun olma zorunluluğu açıkça öngörülmektedir. Demokrasinin esaslarından biri de tam katılımın sağlanmasıdır. Parti tüzükleri, demokrasinin esaslarına uygun olarak, parti yönetimine katılımı en üst düzeyde gerçekleştirecek biçimde düzenlenmelidir. Oysa, parti tüzüğünün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun 10 asil ve 5 yedek üyesinin Büyük Kongrede yeni Genel Başkan tarafından gösterilen 20 aday arasından seçileceğini belirten yöntem, Siyasi Partiler Yasasına bu yönden aykırılık oluşturmaktadır.

Kaldı ki Siyasi Partiler Kanununun 14/1. maddesine göre Siyasi Partinin en yüksek organı Büyük Kongredir. Aynı maddenin beşinci fıkrasında parti genel başkanını, partinin merkez karar ve yönetim kurulu ile merkez disiplin kurulu üyelerini gizli oyla seçmek yetkisi büyük kongrenin yetkileri arasında sayılmıştır. Kanun, diğer organların seçim usul ve esaslarını parti tüzüğüne bıraktığı halde

Merkez Karar ve Yönetim Organları bakımından böyle bir imkan tanınmamıştır.

Bu yetkiler tam ve kesindir. Devredilemez ve kısıtlanamaz. Büyük Kongrenin tüzükte yapacağı bir değişiklikle bu yetkilerinin tamamını veya bir kısmını partinin bir diğer organına devretmesi Demokrasi ilkelerine aykırıdır. Özellikle Büyük Kongre yetkilerinin aleyhine olarak, genel başkanın Siyasi Partiler Kanununun 15 inci maddesinde yer alan yetkilerinin genişletilmesi kabul edilemez. Aksi hal, demokratik siyasi hayatımızın hastalığı olarak görülen "Genel Başkan Egemenliği"ne yol açar ki bu durumun sakıncaları açıktır.

Ayrıca, Siyasi Partiler Kanununun 93. maddesinde, parti organları için yapılacak seçimlerin "parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine" aykırı olamayacağı vurgulanmıştır. Parti tüzüğünde yer alan hüküm, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu seçiminde, bir "Genel Başkan Kotası" yaratmakta ve parti içi demokratik yarışı Genel Başkana yakın olan veya onun tarafından tercih edilen üyeler lehine sınırlamaktadır. Bu türden bir kota "parti üyeleri arasındaki eşitlik" ilkesine aykırıdır.

Anavatan Partisi Merkez Karar Yönetim Kurulunun 02.05.2002 gün ve 2 sayılı kararının irdelenmesinde,

Parti tüzüğünde yer alan mezkur hükmün 1988 yılında yürürlüğe girdiği ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından herhangi bir itiraza uğramadığı yolundaki saptama, bu hükmü Anayasa ve Yasalara uygun hale getirmez ve kazanılmış hak sağlamaz.

Genel Başkan tarafından gösterilen üyelerin Büyük Kongre tarafından seçilmeleri olgusu, Büyük Kongrenin yetkilerinin sınırlandırılması gerçeğini de değiştirmez. Zira seçime sunulan üyeler arasında ayırım yapılmakta ve Genel Başkan Kotasına Genel Başkan tarafından aday gösterilenler, diğer parti üyelerine göre farklı bir konuma getirilmektedir.

Siyasi Partiler Kanunu'nun 14 ve 37 nci maddeleri örnek gösterilerek mekanik bir eşitlik ve Demokrasi anlayışını benimsemediği ileri sürülmüş ise de mezkûr maddelerin konuyla ilgisi bulunmadığı gibi SPK nun Siyasi Partiler yönünden temel öğesi "Parti üyeleri arasındaki eşitlik" ilkesidir.

Kadın-Erkek dengesi'nin sağlanması yönünde Avrupa Birliği tarafından Dublin Konferansında alınan kararla mezkûr tüzük hükmünün doğrudan ilgisi bulunmamaktadır. Bu dengenin seçimlerde Genel Başkanın tercihi ile değil, tüzüğe bu dengeyi oransal sağlayıcı hükümler konulması ile elde edilebileceği açıktır.

Bu itibarla 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 12.8.1999 günlü, 4445 sayılı Yasayla değiştirilen 104. maddesinde, bir siyasi partinin bu Yasanın 101. maddesi dışında kalan emredici hükümleri ile diğer yasaların siyasi partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesi'ne Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen yazı ile başvurulacağı belirtilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, Anavatan Partisi tüzüğünün Siyasi Partiler Yasasında öngörülen emredici hükümlere aykırılığının giderilmesi için, Yüksek Mahkemenize başvurulması zorunlu görülmüştür.

III- SONUÇ VE İSTEM

Anavatan Partisi tüzüğünün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki, Anayasa'ya ve Siyasi Partiler Yasasına aykırılık oluşturan kuralının Yasaya uygun duruma getirilmesi için adı geçen partiye Siyasi Partiler Yasasının 104. maddesi uyarınca ihtarda bulunulması arz ve talep olunur."

II- DAVALI PARTİNİN İSTEMLE İLGİLİ GÖRÜŞÜ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 5.3.2002 tarih ve SP.3 Muh. 2002/124 sayılı yazısı üzerine Anavatan Partisi'nin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği 2.5.2002 tarihli cevabi yazısında şu görüşlere yer verilmiştir:

"Anavatan Partisi Tüzüğünün 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun 10 asil ve 5 yedek üyesinin Büyük Kongrede Genel Başkan tarafından gösterilen 20 aday arasından seçileceğini öngörmektedir.

Tüzüğümüzün bu hükmü, 1988 yılında yürürlüğe girmiş ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının incelemesine sunulmuş olup, bu süre içinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca herhangi bir itiraza konu olmamıştır.

Siyasi Partiler Kanununun 93 üncü maddesi, “siyasi partilerin parti içi çalışmaları, parti yönetimi, denetimi; parti organları için yapılacak seçimler ile parti genel başkanlığınca, genel merkez organlarınca ve parti gruplarınca alınan kararları ve yapılan eylem ve işlemleri parti tüzüğüne, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine ve demokrasi ilkelerine aykırı olamaz” hükmünü ihtiva etmektedir.

Parti tüzüğümüzün anılan hükmü, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine ve demokrasi esaslarına hiçbir şekilde aykırı değildir. Herşeyden önce, Genel Başkan tarafından aday gösterilen üyeler de, diğer üyeler gibi Büyük Kongrenin oyuyla seçilmektedir. Genel Başkanca aday gösterilen üyelerin seçilme şansları, Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna kendiliklerinden aday olan üyelerin seçilme olasılıklarından daha yüksek değildir.

Siyasi Partiler Kanununun mekanik bir eşitlik ve demokrasi anlayışını benimsemediği, bu Kanunun çeşitli hükümlerinden anlaşılmaktadır. Kanunun 14. maddesinin ikinci fıkrasına göre, “Büyük Kongre, seçilmiş üyeler ile tabi üyelerden oluşur”. Aynı Kanunun 37 inci maddesine göre, “siyasi partiler önseçim ya da aday yoklaması yaptıkları seçim çevrelerinde, toplam olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının % 5’ini aşmamak üzere, ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, önseçim veya aday yoklaması tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşuluyla merkez adayı gösterebilirler”. Nihayet, Anayasamızın 67 inci maddesinin son fıkrası, “seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir” demek suretiyle, mekanik bir demokrasi ve eşitlik anlayışını benimsemediğini açıkça göstermektedir.

Tüzüğümüzün anılan hükmü, normal parti-içi süreçlerde uzman kişilerin ve özellikle kadınların, parti merkez ve karar yönetim organında daha büyük ölçüde temsilini amaçlamaktadır. Nitekim, şu anda Merkez Karar ve Yönetim Kurulunda görev yapan beş kadın üyenin tümü, Tüzüğümüzün bu hükmü uyarınca seçilmişlerdir. “Olumlu ayrımcılık” veya “olumlu eylem” (affirmative action) adı verilen bu tür uygulamaların Batı partilerinde pek çok örneği vardır. Hatta, Avrupa Birliği tarafından 1996 yılında yapılan Dublin Konferansında Avrupa Parlamentosu ve üye ülke Parlamentolarının karar mekanizmalarında kadın-erkek dengesini sağlayacak önlemlerin alınması yönünde karar alınmıştır. Bu niteliği itibariyle Tüzüğümüzün ilgili hükmü, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkelerine ve

demokrasi esaslarına aykırı olmayıp, ayrıca katılımcılığı kısıtlayıcı değil, teşvik edici mahiyettedir.

Yüce makamınızın 05.03.2002 SP.3 Muh. 2002/124 yazısına cevaben görüşlerimizi takdirlerinize saygı ile arzediyoruz."

III- ESASIN İNCELENMESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ihtar başvurusu, işin incelenmesine ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Anavatan Partisi Tüzüğü'nün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan, "Büyük Kongrede yeni genel başkan tarafından gösterilen 20 aday arasından seçilen 10 asıl ve 5 yedek üye" biçimindeki kuralın, Anayasa'nın 69. maddesinin üçüncü fıkrasına ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 4., 16. ve 93. maddelerinde öngörülen parti içi demokrasi ve eşitlik ilkelerine aykırı olduğunu belirterek, adı geçen Partiye, bu aykırılığın giderilmesi için, aynı Yasanın 104. maddesi uyarınca ihtarda bulunulmasını istemektedir.

Anayasa'nın 69. maddesinin ilk fıkrasında "Siyasî partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur." denilmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun "Genel Esaslar" başlıklı birinci kısımda yer alan 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir :

"Siyasî partilerin kuruluşu, organlarının seçimi, işleyişi, faaliyetleri ve kararları Anayasada nitelikleri belirtilen demokrasi esaslarına aykırı olamaz."

Gerekçeye göre bu fıkra, parti içinde demokrasiyi egemen kılma ve oligarşik eğilimleri önlemeyi amaçlamaktadır. Esasen, siyasi partilerin kuruluş, işleyiş, faaliyet ve organlarının seçiminden söz edildiğine göre, fıkrayla, parti içi demokrasinin amaçlandığı kuşkusuzdur.

Siyasî Partiler Yasası'nın 16. maddesinin birinci fıkrasında da, "siyasî partilerin merkez karar, yönetim ve icra organları parti tüzüğünde belirtilen isim, şekil ve sayıda kurulur" denilmekte, siyasî

parti yasaklarını düzenleyen Dördüncü Bölümünün 93. maddesinde ise; "Siyasî partilerin parti içi çalışmaları, parti yönetimi, denetimi; parti organları için yapılacak seçimler ile parti genel başkanlığınca, genel merkez organlarınca ve parti gruplarınca alınan kararları ve yapılan eylem ve işlemleri parti tüzüğüne, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz" kuralı öngörülmektedir.

Siyasî partilerin örgüt içi düzenlerinin demokrasi esaslarına uygun olması, hukuki düzenlemelerle sınırlarının çizilerek, partilerdeki oligarşik eğilimlerin ve baskıların ortadan kaldırılması, demokratik örgüt yapısının kurularak lider, teşkilat, organlar ve adayların demokratik yöntemlerle belirlenmesi ve karar mekanizmasının tabandan tepeye oluşturulması parti içi demokrasi ilkesinin gerekleridir.

Halkın siyasî partiler kanalıyla iktidar üzerinde etkili olabilmesi, parti ile halk arasındaki bağların kuvvetli olmasına, parti içinde demokratik bir karar alma mekanizmasının kurulmasına bağlıdır. Bu nedenle parti içi demokrasinin gerçekleşmesi, demokrasinin yaşaması ve işlemesi bakımından zorunludur.

Anavatan Partisi Tüzüğü'nün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na yeni Genel Başkan'ın önereceği 20 aday arasından 10 asıl ve 5 yedek üyenin Büyük Kongre'ce seçileceği öngörülmektedir. Buna göre, her ne kadar Genel Başkan 20 aday öneriyor ise de bunlar arasından 10 asıl ve 5 yedek üye Büyük Kongre'ce seçilmektedir. Ekonomik ve sosyal nedenlerle siyasî hayata aktif olarak katılamayan belirli sınıf ya da meslekten olanların seçilmesini sağlamak amacıyla Genel Başkan'ın isteği doğrultusunda Büyük Kongre'ce seçilmek üzere sınırlı sayıda aday gösterilmesi eşitlik ve demokrasi ilkelerine aykırılık oluşturmaz.

Genel Başkan'ın önereceği kişiler arasından seçilecek asıl ve yedek üyelerin, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun toplam üye sayısına oranlanması durumunda da Genel Kongre'nin yetkilerinin devredildiği ya da parti içi demokrasi ilkelerine aykırı davranıldığı sonucunu çıkarmak olanaksızdır.

Anavatan Partisi Tüzüğü'nün ihtar istemine konu olan kuralı Anayasa'nın 69. maddesinin birinci fıkrası ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 4., 16. ve 93. maddelerine aykırılık oluşturmadığından istemin reddine karar verilmesi gerekir.

IV- SONUÇ

Yazılı uyarıya karşın Parti Tüzüğü'nün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendini, Anayasa'nın 69. maddesinin birinci fıkrası ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 4., 16. ve 93. maddelerine uygun hale getirmediği ileri sürülerek Anavatan Partisi'ne ihtar kararı verilmesi isteminin REDDİNE, 22.1.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/4 (Siyasî Parti-İhtar)
Karar Sayısı : 2003/2
Karar Günü : 22.1.2003

İHTAR İSTEMİNDE BULUNAN : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

İHTAR İSTEMİNİN KONUSU : Siyasî Partiler Yasası'na aykırı olduğu gerekçesiyle Parti Tüzüğü'nün 55. maddesinin onbirinci fıkrasında yer alan kuralın Yasa'ya uygun hale getirilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın istemini süresinde yerine getirmeyen Cumhuriyet Halk Partisi'ne 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemidir.

I- İHTAR İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 9.5.2002 günlü, SP.40. Hz.2002/5 sayılı başvuru dilekçesinin giriş ve gerekçe bölümü şöyledir:

"I- GİRİŞ

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün incelenmesinde; tüzüğün 55/11. maddesindeki düzenlemenin Anayasanın 69. maddesinin birinci fıkrası ile Siyasi Partiler Yasasının 4, 16 ve 93. maddelerine aykırı olduğu tesbit edilmiş ve adı geçen partiden tüzüğünü 2 aylık süre içerisinde düzeltmesi 5.3.2002 tarihli yazıyla istenilmiş ve bu yazı aynı günde tebliğ edilmiştir. Bu isteğe bu güne kadar cevap verilmediğine ilişkin tutanak eklidir.

II- İHTAR İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Anayasamıza göre demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez öğeleri olan siyasi partilerin, parti içi düzenlemeleri ve çalışmalarının demokrasi ilkelerine uygun olacağında ve yasalara aykırı eylem ve işlemlerden alıkonulmalarının gerektiğinde, duraksama yoktur. Gerçekten, Anayasanın 69 uncu maddesinin birinci fıkrasında "SİYASİ PARTİLERİN UYACAKLARI ESASLAR" başlığı altında "Siyasi Partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir" hükmü yer almaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 16. maddesinin beşinci fıkrasında; siyasi partilerin, merkez karar ve yönetim organlarının üyelerinin büyük kongrece seçileceği öngörülmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisi tüzüğünün 55/11. maddesi ise "seçimler için hazırlanan oy pusulalarına her organın adayları ayrı ayrı olarak yazılır. Parti Meclisi'nin (12) asıl üyesi, Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu üyeleri içinden kurultayda yapılan oylamada yeterli oy alarak belirlenen yeni Genel Başkanın önereceği 18 kişi arasından Kurultayca seçilir; yedek üye seçilemez; 13. fıkra hükmü, bu üyelikler içinde uygulanır. Bunların oy pusulaları, diğer (60) Parti Meclisi üyesinin seçileceği bu listeden ayrı olarak hazırlanır ve oylamaları aynı zamanda yapılır" biçimindedir.

Siyasi Partiler Yasasının 4. maddesinin ikinci fıkrasında, Anayasaya uygun olarak "Siyasi partilerin kuruluşu, organlarının seçimi, işleyişi, faaliyetleri ve kararları Anayasada nitelikleri belirtilen demokrasi esaslarına aykırı olamaz" hükmü getirilmekte; aynı Yasanın 93. maddesinde de, "Siyasi partilerin parti içi çalışmaları, parti yönetimi, denetimi; parti organları için yapılacak seçimler ile parti genel başkanlığınca, genel merkez organlarınca ve parti gruplarınca alınan kararları ve yapılan eylem ve işlemleri parti tüzüğüne, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz" kuralına yer verilmektedir.

Görülüyor ki, Siyasi Partiler Yasasının söz konusu bu maddelerinde, parti içi çalışmaların demokrasi esaslarına uygun olma zorunluluğu açıkça öngörülmektedir. Demokrasinin esaslarından biri de tam katılımın sağlanmasıdır. Parti tüzükleri, demokrasinin esaslarına uygun olarak, parti yönetimine katılımı en üst düzeyde gerçekleştirecek biçimde düzenlenmelidir. Oysa, parti tüzüğünün 55/11. maddesinde yer alan Parti Meclisi'nin 12 asıl üyesinin Büyük Kongrede yeni Genel Başkan tarafından gösterilen 18 aday arasından seçileceğini belirten yöntem, Siyasi Partiler Yasasına bu yönden aykırılık oluşturmaktadır.

Kaldı ki Siyasi Partiler Kanununun 14/1. maddesine göre Siyasi Partinin en yüksek organı Büyük Kongredir. Aynı maddenin beşinci fıkrasında parti genel başkanını, partinin merkez karar ve yönetim kurulu ile merkez disiplin kurulu üyelerini gizli oyla seçmek yetkisi büyük kongrenin yetkileri arasında sayılmıştır. Kanun, diğer organların seçim usul ve esaslarını parti tüzüğüne bıraktığı halde

Merkez Karar ve Yönetim Organları bakımından böyle bir imkan tanınmamıştır.

Bu yetkiler tam ve kesindir. Devredilemez ve kısıtlanamaz. Büyük Kongrenin tüzükte yapacağı bir değişiklikle bu yetkilerinin tamamını veya bir kısmını partinin bir diğer organına devretmesi Demokrasi ilkelerine aykırıdır. Özellikle Büyük Kongre yetkilerinin aleyhine olarak, genel başkanın Siyasi Partiler Kanununun 15 inci maddesinde yer alan yetkilerinin genişletilmesi kabul edilemez. Aksi hal, demokratik siyasi hayatımızın hastalığı olarak görülen "Genel Başkan Egemenliği"ne yol açar ki bu durumun sakıncaları açıktır.

Ayrıca, Siyasi Partiler Kanununun 93. maddesinde, parti organları için yapılacak seçimlerin "parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine" aykırı olamayacağı vurgulanmıştır. Parti tüzüğünde yer alan hüküm, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu seçiminde, bir "Genel Başkan Kotası" yaratmakta ve parti içi demokratik yarışı Genel Başkana yakın olan veya onun tarafından tercih edilen üyeler lehine sınırlamaktadır. Bu türden bir kota "parti üyeleri arasındaki eşitlik" ilkesine aykırıdır.

Bu itibarla 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 12.8.1999 günlü, 4445 sayılı Yasayla değiştirilen 104. maddesinde, bir siyasi partinin bu Yasanın 101. maddesi dışında kalan emredici hükümleri ile diğer yasaların siyasi partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesi'ne Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen yazı ile başvurulacağı belirtilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, Cumhuriyet Halk Partisi tüzüğünün Siyasi Partiler Yasasında öngörülen emredici hükümlere aykırılığının giderilmesi için, Yüksek Mahkemenize başvurulması zorunlu görülmüştür.

III- SONUÇ VE İSTEM

Cumhuriyet Halk Partisi tüzüğünün 55/11. maddesindeki, Anayasa'ya ve Siyasi Partiler Yasasına aykırılık oluşturan kuralının Yasaya uygun duruma getirilmesi için adı geçen partiye Siyasi Partiler Yasasının 104. maddesi uyarınca ihtarda bulunulması arz ve talep olunur."

II- DAVALI PARTİNİN İSTEMLE İLGİLİ GÖRÜŞÜ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Cumhuriyet Halk Partisi'ne gönderdiği 5.3.2002 günlü, SP.40 Muh. 2002/125 sayılı yazı aynı gün adı geçen Parti'ye tebliğ edilmesine rağmen yazı gereği yerine getirilmediği gibi herhangi bir cevap da verilmemiş, bu durum 8.5.2002 günlü tutanakla belirlenmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ihtar başvurusu, işin incelenmesine ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 55. maddesinin değişik onbirinci fıkrasında yer alan, "…Seçimler için hazırlanan oy pusulalarına her organın adayları ayrı ayrı olarak yazılır. Parti Meclisi'nin (12) asıl üyesi, Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu üyeleri içinden kurultayda yapılan oylamada yeterli oy alarak belirlenen yeni Genel Başkanın önereceği 18 kişi arasından Kurultayca seçilir; yedek üye seçilemez; onüçüncü fıkra hükmü, bu üyelikler için de uygulanır. Bunların oy pusulaları, diğer (60) Parti Meclisi üyesinin seçileceği bu listeden ayrı olarak hazırlanır ve oylamaları aynı zamanda yapılır…" biçimindeki kuralın, Anayasa'nın 69. maddesinin üçüncü fıkrasına ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 4., 16. ve 93. maddelerinde öngörülen parti içi demokrasi ve eşitlik ilkelerine aykırı olduğunu belirterek, adı geçen Partiye, bu aykırılığın giderilmesi için, aynı Yasa'nın 104. maddesi uyarınca ihtarda bulunulmasını istemektedir.

Anayasa'nın 69. maddesinin ilk fıkrasında "Siyasî partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur." denilmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun "Genel Esaslar" başlıklı birinci kısımda yer alan 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir :

"Siyasî partilerin kuruluşu, organlarının seçimi, işleyişi, faaliyetleri ve kararları Anayasada nitelikleri belirtilen demokrasi esaslarına aykırı olamaz."

Gerekçeye göre bu fıkra, parti içinde demokrasiyi egemen kılma ve oligarşik eğilimleri önlemeyi amaçlamaktadır. Esasen, siyasi partilerin kuruluş, işleyiş, faaliyet ve organlarının seçiminden söz edildiğine göre, fıkrayla, parti içi demokrasinin amaçlandığı kuşkusuzdur.

Siyasî Partiler Yasası'nın 16. maddesinin birinci fıkrasında da, "siyasî partilerin merkez karar, yönetim ve icra organları parti tüzüğünde belirtilen isim, şekil ve sayıda kurulur" denilmekte, siyasî parti yasaklarını düzenleyen Dördüncü Bölümünün 93. maddesinde ise; "Siyasî partilerin parti içi çalışmaları, parti yönetimi, denetimi; parti organları için yapılacak seçimler ile parti genel başkanlığınca, genel merkez organlarınca ve parti gruplarınca alınan kararları ve yapılan eylem ve işlemleri parti tüzüğüne, parti üyeleri arasındaki eşitlik ilkesine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz" kuralı öngörülmektedir.

Siyasî partilerin örgüt içi düzenlerinin demokrasi esaslarına uygun olması, hukuki düzenlemelerle sınırlarının çizilerek, partilerdeki oligarşik eğilimlerin ve baskıların ortadan kaldırılması, demokratik örgüt yapısının kurularak lider, teşkilat, organlar ve adayların demokratik yöntemlerle belirlenmesi ve karar mekanizmasının tabandan tepeye oluşturulması parti içi demokrasi ilkesinin gerekleridir.

Halkın siyasî partiler kanalıyla iktidar üzerinde etkili olabilmesi, parti ile halk arasındaki bağların kuvvetli olmasına, parti içinde demokratik bir karar alma mekanizmasının kurulmasına bağlıdır. Bu nedenle parti içi demokrasinin gerçekleşmesi, demokrasinin yaşaması ve işlemesi bakımından zorunludur.

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün 55. maddesine göre, parti meclisinin toplam 72 üyesinden 12. sinin yeni Genel Başkanın önereceği 18 kişi arasından Kurultay'ca seçileceği belirtilmektedir. Buna göre, her ne kadar Genel Başkan 18 kişi öneriyor ise de bunlar arasından 12 üye Kurultay'ca seçilmektedir. Toplam 72 üyeli Parti Meclisi'ne yapılacak seçimde, 12 üyelik için ekonomik ve sosyal nedenlerle siyasî hayata aktif olarak katılamayan belirli sınıf ya da meslekten olanların seçilmesini sağlamak amacıyla Genel Başkan'ın isteği doğrultusunda Kurultay'a sınırlı sayıda aday gösterilmesi eşitlik ve demokrasi ilkelerine aykırılık oluşturmaz. Nitekim Parti Tüzüğü'nün 55. maddesinde de Genel Başkan'ın aday göstereceği 18 kişinin bilim, yönetim ve kültür platformu üyeleri arasından seçilmesi

zorunluluğu da belirtilen amacı gerçekleştirmeye yöneliktir. Genel Başkan'ın önereceği kişiler arasından seçilecek 12 üyenin Parti Meclisi'nin toplam üye sayısına oranlanması durumunda da Genel Kongre'nin yetkilerinin devredildiği ya da parti içi demokrasi ilkelerine aykırı davranıldığı biçimde bir düşünce doğrulanmamaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü'nün ihtar istemine konu edilen düzenlemesi, Anayasa'nın 69. maddesinin birinci fıkrası ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 4., 16. ve 93. maddelerine aykırılık oluşturmadığından istemin reddine karar verilmesi gerekir.

IV- SONUÇ

Yazılı uyarıya karşın Parti Tüzüğü'nün 55. maddesinin değişik 11. fıkrasını, Anayasa'nın 69. maddesinin birinci fıkrası ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 4., 16. ve 93. maddelerine uygun hale getirmediği ileri sürülerek Cumhuriyet Halk Partisi'ne ihtar kararı verilmesi isteminin REDDİNE, 22.1.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/7 (Siyasî Parti-İhtar)
Karar Sayısı : 2003/3
Karar Günü : 22.1. 2003

İHTAR İSTEMİNDE BULUNAN : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

İHTAR İSTEMİNİN KONUSU : 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 74. maddesi gereğince 1999 yılı parti kesinhesabını ve parti merkez ve bağlı ilçelerini de kapsayan iller teşkilatının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini göndermeyen Büyük Adalet Partisi'ne Siyasî Partiler Yasası'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemidir.

I- İHTAR İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 14.10.2002 günlü, SP.77 Hz. 2002/14 sayılı başvuru dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"Anayasanın 69. maddesinin üçüncü. fıkrası ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 74. maddesinin birinci fıkrasında, siyasi partilerin mali denetimlerinin Anayasa Mahkemesince yapılacağı öngörülmektedir.

2820 Yasa'nın 74. maddesinin ikinci fıkrası ise, siyasi partilerin genel başkanlarının, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini o yılın Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorunda olduklarını belirtmektedir.

Davalı Büyük Adalet Partisi Genel Başkanının 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesinde düzenlenen parti kesin hesabına ilişkin belgeleri vermemesi nedeniyle yasanın bu emredici hükmüne aykırı davrandığı anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 12.8.1999 gün ve 4445 sayılı Yasanın 19. maddesiyle değişik 104. maddesinde, bir siyasi partinin bu yasanın 101. maddesi dışında kalan emredici hükümleriyle diğer yasaların siyasi partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Cumhuriyet

Başsavcılığınca resen yazı ile Anayasa Mahkemesine başvurulacağı belirtilmektedir.

Açıklanan nedenlerle, davalı siyasi partinin Siyasi Partiler Yasasında öngörülen emredici hükme aykırı davranışının giderilmesi için Yüksek Mahkemenize başvurulması zorunlu görülmüştür.

Sonuç ve istem

1999 yılı parti kesin hesabını göndermeyen Büyük Adalet Partisi hakkında, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 74. maddesinin emrettiği şekilde "karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğinin" Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Başsavcılığımıza gönderilmesi suretiyle aykırılığın giderilmesi için aynı Yasanın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi arz ve talep olunur."

II- ESASIN İNCELENMESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ihtar başvurusu, işin incelenmesine ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesine göre, siyasî partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesinhesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne ve bilgi için de Cumhuriyet Başsavcılığı'na vermek zorundadırlar.

Anayasa Mahkemesi, Büyük Adalet Partisi'nin 1999 yılı kesinhesap cetvellerinin incelendiği 4.1.2001 günlü toplantısında, kesinhesabını ve mali denetim için gerekli diğer belgeleri göndermesi amacıyla Parti'ye Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren 30 gün süre verilmesine, bu konuda gerekli bildirimin yapılması için, karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine oybirliğiyle karar vermiştir.

Başsavcılık bu kararı Büyük Adalet Partisi'ne 11.9.2002 günü tebliğ etmiş, verilen sürenin geçmesine karşın parti 1999 yılı birleşik

kesinhesabını ve mali denetim için gerekli diğer belgeleri Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na ve Anayasa Mahkemesi'ne vermeyerek 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 74. maddesindeki yükümlülüğü yerine getirmemiştir.

Demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez öğeleri olan siyasî partilerin malî denetimlerinin tam bir uygunluk ve düzen içinde yapılmasına olanak sağlamaları, doyurucu bir açıklıkla işlemlerini kanıtlamaya özen göstermeleri gerekir.

Siyasî Partiler Yasası'nın 104. maddesinde, "Bir siyasi partinin bu Kanunun 101 inci maddesi dışında kalan emredici hükümleriyle diğer kanunların siyasi partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen yazı ile başvurulur.

Anayasa Mahkemesi, söz konusu hükümlere aykırılık görürse bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasî parti hakkında ihtar kararı verir. Bu yazının tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde aykırılık giderilmediği takdirde, Cumhuriyet Başsavcılığı o siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için Anayasa Mahkemesine re'sen dava açabilir" denilmektedir.

Bu nedenle, 1999 yılı parti kesinhesabını ve parti merkez ve bağlı ilçelerini de kapsayan iller teşkilâtının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini vermeyen Büyük Adalet Partisi'ne 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 104. maddesi gereğince ihtar verilmesi gerekir.

III- SONUÇ

A- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesi gereğince 1999 yılı parti kesinhesabını, Anayasa Mahkemesine ve bilgi için de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na göndermeyen Büyük Adalet Partisi'ne, kararın tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde bu aykırılığı gidermesi için aynı Yasa'nın 104. maddesi gereğince İHTARDA BULUNULMASINA,

B- Karar örneğinin, gereği için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

22.1.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/5 (Siyasî Parti-İhtar)
Karar Sayısı : 2003/4
Karar Günü : 25.3.2003

İHTAR İSTEMİNDE BULUNAN : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

İHTAR İSTEMİNİN KONUSU : Tüzüğü'nün 46. maddesinin birinci ve 58. maddesinin ikinci fıkralarındaki düzenlemeleri, yapılan uyarıya rağmen 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 19. ve 31. maddelerine uygun hale getirmeyen Sosyal Demokrat Parti'ye, aynı Yasa'nın 104. maddesi uyarınca ihtar kararı verilmesi istemidir.

I- İHTAR İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 11.6.2002 günlü, SP.112 Hz. 2002/11 sayılı başvuru dilekçesinin gerekçeyi içeren bölümü aynen şöyledir:

"I- Giriş

Sosyal Demokrat Parti Tüzüğü'nün incelenmesinde; tüzüğün 46/1. ve 58/2. maddelerindeki düzenlemenin Siyasî Partiler Yasası'nın 19/4 ve 31. maddelerine aykırı olduğu tesbit edilmiş ve adı geçen partiden tüzüğünü 2 aylık süre içerisinde düzeltmesi 11.03.2002 tarihli yazıyla istenilmiş ve bu yazı 04.04.2002 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bu isteğe bu güne kadar cevap verilmediğine ilişkin tutanak eklidir.

II- İhtar İsteminin Gerekçesi

1- 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasasının 19. maddesinin 4. fıkrasında; il yönetim kurulunun, parti tüzüğünün göstereceği sayıda üyeden oluşacağı ve bu sayının 7'den az olamayacağı hükmü öngörülmektedir.

Sosyal Demokrat Parti Tüzüğünün 46. maddesinin 1. fıkrası ise "İl yönetim kurulu, her ilde, il başkanı dahil en az beş, en çok onbeş üyeden kurulur" biçimindedir.

Görülüyor ki, il yönetim kurulu üye sayısının 7'den az olmamak üzere tüzükte kesin olarak saptanması zorunludur ve Sosyal

Demokrat Parti Tüzüğünün 46. maddesinin 1. fıkrasının Siyasî Partiler Yasasının 19. maddesinin 4. fıkrasına aykırılık oluşturmaktadır.

2- 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 31. maddesi "...yurt dışı temsilciliklerinin tüzüklerinde belirtilen yerlerde bulunacağı"nı belirtmektedir.

Sosyal Demokrat Parti Tüzüğünün 58. maddesinin 2. fıkrası ise "Merkez karar ve yönetim kurulunun kararı ile uygun ve gerekli görülen ülkelerde (özellikle Avrupa Birliği ve Avrasya ülkeleri) ve KKTC yurt dışı temsilcilikleri kurulabilir" biçimindedir.

Siyasî Partiler Yasası'nın 31. maddesi yurt dışı temsilcilerinin yerlerinin tüzükte belirtilmesini şart koştuğundan ülke ve şehir ismi de belirtilmek suretiyle Sosyal Demokrat Parti'nin Tüzüğünün 58. maddesinin 2. fıkrasının Siyasî Partiler Yasasının 31. maddesine uygun hale getirilmesi zorunludur.

Bu itibarla 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasasının 12.8.1999 günlü, 4445 sayılı Yasayla değiştirilen 104. maddesinde, bir siyasi partinin bu Yasa'nın 101. maddesi dışında kalan emredici hükümleri ile diğer yasaların siyasî partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesi'ne Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen yazı ile başvurulacağı belirtilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, Sosyal Demokrat Parti Tüzüğünün Siyasî Partiler Yasasında öngörülen emredici hükümlere aykırılığının giderilmesi için, Yüksek Mahkemenize başvurulması zorunlu görülmüştür.

III- Sonuç ve İstem

Sosyal Demokrat Parti Tüzüğünün 46/1. ve 58/2. maddelerindeki, Siyasî Partiler Yasası'na aykırılık oluşturan hükümlerinin Yasaya uygun duruma getirilmesi için adı geçen partiye Siyasî Partiler Yasasının 104. maddesi uyarınca ihtarda bulunulması arz ve talep olunur."

II- İNCELEME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ihtar başvurusu, işin incelenmesine ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların

gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Cumhuriyet Başsavcılığı Sosyal Demokrat Parti Tüzüğü'nün 46. maddesinin birinci ve 58. maddesinin ikinci fıkralarındaki düzenlemelerin, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 19. maddesinin dördüncü fıkrasına ve 31. maddesine aykırı olduğunu, verilen süre içerisinde gerekli değişikliğin yapılmadığını ileri sürerek ihtar kararı verilmesi isteminde bulunmuştur.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 19. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan, "il yönetim kurulu, parti tüzüğünün göstereceği sayıda üyeden oluşur. Bu sayı 7'den az olamaz" biçimindeki kurala aykırı olarak, Parti Tüzüğü'nün 46. maddesinin birinci fıkrasında, "İl yönetim kurulu, her ilde, il başkanı dahil en az beş, en çok onbeş üyeden kurulur" denilmiştir. Aynı Yasa'nın 31. maddesinin son cümlesinde, yurtdışı temsilciliklerinin ise tüzüklerinde belirtilen yerlerde bulunacağı öngörülmesine karşın, Parti Tüzüğü'nün 58. maddesinin ikinci fıkrasında "Merkez karar ve yönetim kurulunun kararı ile uygun ve gerekli görülen yerlerde (özellikle Avrupa Birliği ve Avrasya ülkeleri) ve KKTC yurtdışı temsilcilikleri kurulabilir" denilerek yurt dışı temsilciliklerinin yerleri tüzükte açıkça belirtilmemiştir.

Böylece, Parti Tüzüğü'nün belirtilen maddeleri ile Siyasî Partiler Kanunu'nun emredici kurallarına aykırı davranıldığı sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, Tüzüğü'nde yasaya aykırı kuralları değiştirmeyen Sosyal Demokrat Parti'ye bu aykırılığın giderilmesi için Siyasî Partiler Kanunu'nun 104. maddesi uyarınca ihtarda bulunulması gerekir.

III- SONUÇ

A- Parti Tüzüğü'nün 46/1. ve 58/2. maddelerindeki düzenlemeleri, yapılan uyarıya rağmen 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 19/4. ve 31. maddelerine uygun hale getirmeyen Sosyal Demokrat Parti'ye, kararın tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde bu aykırılığı gidermesi için aynı Yasa'nın 104. maddesi gereğince İHTARDA BULUNULMASINA,

B- Karar örneğinin, gereği için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

25.3.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2000/9 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2002/15
Karar Günü : 17.12.2002

I- MALÎ DENETİMİN KONUSU

Demokrat Türkiye Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılmalarıyla 4.1.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Demokrat Türkiye Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyadaki eksiklikler giderildiğinden işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokrat Türkiye Partisi'nin 1999 yılı gelirlerinin 3.067.028.600.371.- lira, giderlerinin 2.693.098.853.333.- lira, borçları 10.275.874.696.- lira, ve 2000 yılına nakit devrinin 384.205.621.734.- lira, olduğu, gelir ile borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1999 yılı gelirleri 2.094.527.371.961.-

lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 1.644.904.131.000.- lirası Hazine yardımından, 6.375.000.000.- lirası aday adaylığı ödentilerinden, 443.248.240.961.- lirası banka faiz ve repo gelirlerinden elde edilmiştir. Genel Merkez'in 1998 yılından devreden nakit mevcudu 250.704.571.- liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. madde hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin 1999 yılı gelirleri 960.294.572.062.- lira olarak gösterilmiştir. Kesinhesap verilerine göre, bu gelirin 2.165.097.155.- lirası giriş ve üyelik aidatlarından, 14.250.000.000.- lirası satış gelirlerinden, 15.048.480.000.- lirası faaliyet gelirlerinden, 30.625.024.977.- lirası bağışlardan, 15.564.709.777.- lirası faiz gelirlerinden, 878.663.619.178.- lirası genel merkez yardımlarından ve 3.977.640.975.- lirası da sair gelirlerden elde edilmiştir. İl ve ilçe örgütlerinin 1998 yılından devredilen nakit mevcudu ise 11.955.951.777.- liradır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Genel İdare Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B-Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1999 yılı giderleri 1.738.184.154.145.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 38.097.234.044.- lirası personel giderleri, 28.212.825.000.- lirası kira giderleri, 86.676.830.226.- lirası haberleşme giderleri, 40.890.251.553.- lirası basılı kağıt ve kırtasiye giderleri, 2.706.200.000.- lirası ısıtma giderleri, 2.559.608.000.- lirası aydınlatma giderleri, 1.541.944.000.-lirası su giderleri, 19.529.127.080.- lirası temsil ağırlama giderleri, 878.663.619.178.- lirası teşkilatlara yardım giderleri, 11.691.558.600 lirası seyahat giderleri, 1.030.135.000.- lirası taşıt alım vergisi giderleri, 401.128.187.371.- lirası propaganda giderleri, 34.267.804.501.- lirası taşıma vasıtaları giderleri, 7.617.600.000.-lirası basın yayın giderleri, 14.900.755.688.- lirası vergi giderleri, 584.044.000.- lirası mahkeme

giderleri, 18.104.443.649.- lirası sosyal güvenlik kuruluşları prim giderleri, 7.613.666.067.- lirası sair giderler, 11.229.793.325.- lirası bakım ve onarım giderleri, 9.851.412.383.- lirası kargo giderleri, 5.999.962.280.- lirası konaklama giderleri, 3.601.816.897.- lirası gecikme zammı ve idari para cezaları, 368.498.659.- lirası banka giderleri, 9.407.017.850.- lirası demirbaş alımları, 17.200.225.000.- lirası taşıt alımları, 56.072.523.229.- lirası 1998 yılına ait borç ödemeleri , 28.637.070.565.- lirası verilen sipariş avansları için harcanmıştır.

Parti Genel Merkezinin borçları 5.308.180.250.- liradır. Bu tutarın tümü satın alınan ancak henüz karşılığı ödenmeyen mal ve hizmet bedellerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi 2000 yılına 361.902.102.637.- lira nakit devretmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin 1999 yılı giderleri 954.914.699.188.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 49.784.815.720.- lirası personel giderleri, 110.770.436.220.- lirası kira giderleri, 38.672.452.522.- lirası haberleşme giderleri, 32.325.736.907.- lirası basılı kağıt ve kırtasiye giderleri, 12.950.791.699.- lirası ısıtma giderleri, 7.611.237.911.- lirası aydınlatma giderleri, 6.496.795.172.-lirası su ve temizlik giderleri, 80.843.485.360.- lirası temsil ağırlama giderleri, 192.824.283.875.- lirası teşkilatlara yardım giderleri, 20.135.982.000.- lirası seyahat giderleri, 149.960.850.- lirası motorlu taşıt vergisi giderleri, 166.414.556.648.- lirası propaganda giderleri, 101.987.978.896.- lirası taşıma vasıtaları giderleri, 38.242.205.920.-lirası basın yayın giderleri, 4.284.511.958.- lirası vergi giderleri, 226.231.000.- lirası mahkeme giderleri, 1.304.411.220.- lirası sosyal güvenlik kuruluşları prim giderleri, 42.872.390.382.- lirası sair giderler, 7.947.877.211.- lirası bakım ve onarım giderleri, 3.080.699.780.- lirası kargo giderleri, 18.038.837.349.- lirası konaklama giderleri, 1.384.422.752.- lirası gecikme zammı ve idari para cezaları, 607.550.000.- lirası banka giderleri, 7.302.443.000.- lirası demirbaş alımları, 2.085.055.789.- lirası örgütlenme giderleri, 3.684.134.297.- lirası 1998 yılına ait borç ödemeleri , için harcanmıştır. Parti il örgütleri 2000 yılına nakit devri

22.303.519.097.- lira olarak gösterilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Genel Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Demokrat Türkiye Partisi kesinhesap verilerine göre, 1999 yılında satın alma yolu ile KDV dahil 16.709.460.850.- lira değerinde demirbaş ve 17.200.225.000.- lira değerinde iki taşıt aracı edinmiştir. Partinin 1999 yılında edinmiş olduğu taşınmazı ile değeri yüz milyon lirayı aşan menkul kıymetleri ve hakları bulunmamaktadır.

IV-SONUÇ

Demokrat Türkiye Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin kesinhesabında gösterilen 3.067.028.600.371.- lira gelir ile 2.693.098.853.333.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2000/21 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2002/18
Karar Günü : 17.12.2002

I- MALÎ DENETİMİN KONUSU

Fazilet Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Nurettin TURAN, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla 17.4.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; Fazilet Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, "Dosyadaki eksiklikler giderildiğinden işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Fazilet Partisi'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Fazilet Partisi'nin 1999 yılı; gelirleri 2.929.412.503.391.- lira, giderleri 3.038.447.015.512.- lira, borçları 138.811.755.946.- lira, ve 2000 yılına nakit devri toplamı 29.777.243.825.- lira olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1999 yılı gelirleri 1.890.108.838.354.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 1.644.904.131.000.- lirası Hazine yardımından, 7.485.500.000.- lirası giriş ve üyelik aidatlarından, 1.157.000.000.- lirası bağışlardan, 5.000.000.000.- lira il

ödentilerinden, 230.844.707.354.- lirası kur farkı gelirlerinden ve 717.500.000.- lirası da sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. madde hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin 1999 yılı gelirleri 1.039.303.665.037.- lira olarak gösterilmiştir. Kesinhesap verilerine göre, bu gelirin 117.455.833.447.- giriş ve üyelik aidatlarından, 49.857.150.000.- lirası milletvekili aidatlarından, 94.780.000.000.- lirası aday özel aidatlarından, 364.320.932.084.- lirası bağışlardan, 100.000.000.- lirası yayın satışlarından, 250.000.000.- kimlik kartı satışlarından, 1.398.081.306.- lirası bayrak, rozet satışlarından, 112.140.000.- lirası parti mal varlığı gelirlerinden, 7.817.280.552.- lirası konferans sergi gelirlerinden, 49.627.548.000.- lirası ilçe örgütlerinden, 332.366.000.000.- lirası genel merkez yardımlarından ve 11.587.919.415.- lirası da sair gelirlerden elde edilmiştir. İl ve ilçe örgütlerinin 1998 yılından devredilen nakit mevcudu ise 9.630.880.233.- liradır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Genel İdare Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1999 yılı giderleri 2.022.126.234.558.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 106.131.818.503.- lirası büro giderleri, 58.653.052.070.- lirası personel giderleri, 139.133.792.106.- lirası seyahat giderleri, 415.468.625.425.- lirası parti bayrak, flama giderleri, 862.431.319.467.- lirası seçim ve propaganda giderleri, 4.364.900.000.- lirası konferans ve sergi giderleri, 82.284.321.371.- lirası basın-yayın giderleri, 967.039.398.- lirası demirbaş giderleri, 5.633.795.639.- lirası sair giderler, 332.661.000.000.- lirası teşkilatlara yapılan yardım ve 14.396.570.579.- lirası geçmiş yıllar borç ödemeleri için harcanmıştır.

Parti Genel Merkezinin borçları 138.811.755.946.- liradır. Bu tutarın 119.521.940.609.- lirası satın alınan ancak henüz karşılığı ödenmemiş mal ve hizmet bedellerinden, 2.348.912.000.- lirası verilen çeklerden, 13.451.463.000.- lirası personele borçlardan, 442.840.090.- lirası ödenecek vergi ve fonlardan, 3.046.600.247.- lirası sosyal güvenlik kurumlarına olan borçlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi 2000 yılına 6.794.359.742.- lira nakit devretmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin 1999 yılı giderleri 1.016.320.780.954.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 274.680.123.143.- lirası büro giderleri, 51.562.389.503.- lirası personel giderleri, 56.664.448.902.- lirası seyahat giderleri, 42.302.398.554.- lirası parti bayrak, flama giderleri, 363.818.631.357.- lirası seçim ve propaganda giderleri, 25.341.947.644.- lirası konferans ve sergi giderleri, 31.815.881.974.- lirası basın-yayın giderleri, 7.118.493.324.- lirası demirbaş giderleri, 103.135.452.553.- lirası sair giderler, 54.881.014.000.- lirası teşkilatlara yapılan yardım ve 5.000.000.000.- lirası Genel Merkeze yardım için harcanmıştır.

Partinin il örgütlerinin 2000 yılına nakit devri 22.982.884.083.- lira olarak gösterilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Genel Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Fazilet Partisi 1999 yılında KDV dahil 2.276.065.500.- lira değerinde demirbaş edinmiştir. Partinin 1999 yılında edinmiş olduğu taşınmazı ile değeri yüz milyon lirayı aşan menkul kıymetleri ve hakları bulunmamaktadır.

IV- SONUÇ

Fazilet Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 2.929.412.503.391.- TL gelir ile 3.084.447.015.512.- TL giderin, eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, 17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/24 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2002/24
Karar Günü : 17.12.2002

I- MALÎ DENETİMİN KONUSU

Sosyalist İktidar Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Sosyalist İktidar Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde; Sosyalist İktidar Partisi'nin 2000 yılı gelirlerinin 64.255.412.860.- lira, giderlerinin 64.140.774.263.- lira olduğu ve 2001 yılına 114.638.597.- lira nakit devredildiği, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1999 yılından devredilen 401.412.860.- lira dışında 2000 yılında elde ettiği gelir bulunmamaktadır. Genel

Merkez nakit ihtiyacını il ve ilçe örgütlerinden aktarılan 10.837.046.000.- lira ile karşılamıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Gelirleri

Partinin il ve ilçe örgütlerinin gelirleri 63.854.000.000.- lira olarak gösterilmiştir. Kesinhesap verilerine göre, bu gelirin tümü üye aidatlarından sağlanmıştır. İl ve ilçe örgütlerinin 1999 yılından devredilen nakit mevcudu bulunmamaktadır. 2001 yılına devredilen nakit mevcudu ise 4.867.760.- liradır.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılı giderleri 11.128.688.023- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 7.685.000.000- lirası kira ve depozito giderleri, 952.900.000- lirası haberleşme giderleri, 770.788.023.- lirası ısıtma ve aydınlatma ile su giderleri, 1.720.000.000.- lirası diğer giderler için harcanmıştır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Giderleri

Partinin il ve ilçe örgütlerinin 2000 yılı giderleri 53.012.086.240- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 43.720.350.000- lirası kira ve depozito giderleri, 4.821.345.000- lirası haberleşme giderleri, 4.452.022.240- lirası ısıtma ve aydınlatma ile su giderleri, 18.369.000.- lirası diğer giderler için harcanmıştır.

İl ve ilçe örgütleri Genel Merkez'e 10.837.046.000.- lira aktarmıştır.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Merkez Karar ve Yönetim

Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek; 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV-SONUÇ

Sosyalist İktidar Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 64.255.412.860.- TL gelir ile 64.140.774.263.- TL giderin, eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, 17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/5 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2002/25
Karar Günü : 17.12.2002

I- MALÎ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Özürlüsü ile Mutludur Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Türkiye Özürlüsü ile Mutludur Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Genel Merkez dışında örgütü bulunmayan Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin kesinhesabında gösterilen toplam geliri ve gideri birbirine denk biçimde 4.500.000.- lira olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirleri 4.500.000.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 1.150.000.- lirası 2000 yılından devir, 3.350.000.- lirası ise bağış gelirleridir. Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılına devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

Genel Merkez kesinhesabı üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69 maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı içindeki giderleri kesinhesap verilerine göre 4.500.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Genel Merkez kesinhesabı üzerinde yapılan incelemede, giderin 2820 sayılı Yasaya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Özürlüsü İle Mutludur Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 4.500.000.- lira gelir ile 4.500.000.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/3 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2002/26
Karar Günü : 17.12.2002

I- MALÎ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Özürlüsü ile Mutludur Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Türkiye Özürlüsü ile Mutludur Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Genel Merkez dışında örgütü bulunmayan Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2000 yılı geliri 4.500.000.- lira, gideri 3.350.000.- lira olarak gösterildiği; gelir fazlası 1.150.000.- liranın 2001 yılına devredildiği; gelir ile gider ve devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılı gelirleri 4.500.000.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 2.282.960.- lirası 1999 yılından devir, 2.217.040.- lirası ise bağış gelirleridir. Parti Genel Merkezi 2001 yılına 1.150.000.- lira nakit devretmiştir.

Genel Merkez kesinhesabı üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69 maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılı içindeki giderleri kesinhesap verilerine göre 3.350.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Genel Merkez kesinhesabı üzerinde yapılan incelemede, giderin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Özürlüsü İle Mutludur Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 4.500.000.- lira gelir ile 3.350.000.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/24 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2002/27
Karar Günü : 17.12.2002

I- MALÎ DENETİMİN KONUSU

Ulusal Muhtariyet Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; Ulusal Muhtariyet Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Genel Merkez dışında 6 ilde örgütlenmiş olan Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Ulusal Muhtariyet Partisi'nin 2001 yılı toplam gelirlerinin 5.152.000.000.- lira, giderlerinin 5.139.258.053.- lira olduğu ve 2002 yılına 12.741.947.- lira nakit devredildiği, gelir ile gider ve devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirleri 2.795.000.000.- lira olarak gösterilmiştir. Gelirin tümü bağışlardan elde edilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme sonucunda, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin 2001 yılı içinde 6 il örgütünce sağlanan gelirleri toplamı 2.357.000.000.- lira olarak gösterilmiştir. Gelirin tamamı bağışlardan elde edilmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Genel Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı giderleri 2.786.278.753.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 2.167.842.300- lirası ulaşım ve haberleşme giderleri, 77.250.000.- lirası kırtasiye giderleri, 50.000.000.- lirası temsil ağırlama giderleri, 491.186.453.- lirası diğer yönetim giderleri için harcanmıştır.

Parti Genel Merkezi 2002 yılına 8.721.247.- lira nakit devretmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin 6 il örgütünün 2001 yılı içindeki giderleri toplamı 2.352.979.300.- lira olarak gösterilmiştir. Bu tutarın 90.370.000.- lirası ulaşım ve haberleşme giderleri, 911.879.050.- lirası kırtasiye giderleri, 400.000.000..- lirası kira giderleri, 530.000.000.- lirası demirbaş giderleri, 143.186.000.- lirası vergi, sigorta ve noter giderleri,

30.000.000.- lirası temsil ağırlama giderleri için, 247.544.250.- lirası diğer yönetim giderleri için harcanmıştır.

Parti il örgütleri 2002 yılına 4.020.700.- lira nakit devretmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Genel Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek; 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV - SONUÇ

Ulusal Muhtariyet Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin kesinhesabında gösterilen 5.152.000.000.- lira gelir ile 5.139.258.053.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu, 17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/29 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/1
Karar Günü : 16.04.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Radikal Değişim Projesi Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.4.2003 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Radikal Değişim Projesi Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyadaki eksiklik giderildiğinden işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Partinin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, il örgütü bulunmayan Parti'nin Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirlerinin 1.380.701.288.- lira, giderlerinin 1.235.578.000.- lira ve 2002 yılına nakit devrinin 145.123.288.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 1.380.701.288.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 745.000.000.- lirası aidat geliri, 191.400.000.-

lirası bağış geliri, 185.000.000.- lirası rozet satışı vb. faaliyet geliri, 259.301.288.- lirası ise kredili alınan mal karşılığıdır.

Parti defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 1.235.578.000.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 670.578.000.- lirası genel yönetim giderleri, 565.000.000.- lirası ise parti rozeti yaptırılmasına ilişkin harcamalar ve diğer giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce 145.123.288.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasında, beşmilyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu tutarı (2820 sayılı Yasa'nın Ek Madde 6 hükmüne göre 2001 yılı için 11.949.600.- lirayı) aşan tüm harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin dördüncü fıkrasında ise "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir" denilmektedir.

Parti defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Parti genel merkezinin aşağıda tarihi, numarası, tutarı ve niteliği gösterilen belge ile yaptığı 300.000.000.- liralık giderini ise bu kurallara uymadan sadece tutanak düzenlemek suretiyle 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine uygun olarak belgelendirmediği görülmüştür.

Yevmiye Defteri Kaydının Tarihi	Numarası	İbraz Edilen Belgenin Cinsi	Tutarı	Ödemenin Kime Yapıldığı ve Niteliği
30.06.2001	10	Tutanak	300.000.000.-	Erdoğan SARI Rozet yapım, malzeme ve işçiliği

Bu durumda, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesi ile öngörülen tutarı aşan ve tevsik belgesi olarak nitelenemeyecek belge ile yapılan 300.000.000.- liralık harcamanın 2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Radikal Değişim Projesi Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin kesinhesabında gösterilen 1.380.701.288.- lira gelir ile 935.578.000.- lira giderin, eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesine aykırı olarak yapılan 300.000.000.- liralık gider karşılığı parti malvarlığının, aynı Kanun'un 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN

Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN

Üye	Üye
Enis TUNGA	Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/2 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/2
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Anayol Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.9.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile İzmir-Konak İlçe Örgütü'nün 2000 yılı gelirlerinin 1.068.373.000.- lira, giderlerinin 1.028.863.163.- lira ve 2001 yılına nakit devrinin 39.509.837.- lira, gelir rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 1.046.726.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.030.000.000.- lirası bağış gelirleri, 16.726.000.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İlçe Örgütü Gelirleri

Parti'nin İzmir-Konak İlçe Örgütü'nün gelirleri toplamı 21.647.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 10.000.000.- lirası bağış gelirleri, 11.647.000.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İlçe Örgütü kesinhesap çizelgesinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1.013.563.163.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 758.500.000.- lirası kira, 96.500.000.- lirası haberleşme, 43.486.000.- lirası aydınlatma giderleri, 115.077.163.- lirası çeşitli giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce. 33.162.837.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

2- İlçe Örgütü Giderleri

Parti'nin İzmir-Konak İlçe Örgütü'nün giderleri 15.300.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 6.350.000.- lirası ikram ve reklam, 4.950.000.- lirası kırtasiye giderleri, 4.000.000.- lirası çeşitli giderlerdir.

Parti İlçe Örgütü'nce 6.347.000.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

İlçe Örgütü kesinhesap çizelgesinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2000 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Anayol Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 1.068.373.000.- lira gelir ile 1.028.863.163.- lira giderin ve 39.509.837.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/13 (Siyasi Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/3
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokrat Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Nurettin TURAN, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla; 17.4.2002 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokrat Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi ile 41 il örgütünün 2000 yılı gelirlerinin 39.884.323.820.- lira, giderlerinin 39.285.349.245.- lira ve 2001 yılına nakit devrinin 598.974.575.- lira olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 36.538.367.070.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 4.130.000.000.- lirası giriş ve üyelik aidatı, 31.969.793.250.- lirası bağışlar, 432.240.000.- lirası diğer gelirler, 6.333.820.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütlerinin gelirleri 3.345.956.750.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun; 3.340.750.000.- lirası bağışlar, 5.206.750.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 35.943.449.245.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 25.345.068.133.- lirası büro genel giderleri, 8.046.947.000.- lirası personel giderleri, 90.000.000.- lirası bakım giderleri, 2.461.434.112.- lirası ise diğer giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce 594.917.825.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin il ve ilçe örgütlerinin giderleri 3.341.900.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.908.900.000.- lirası büro genel giderleri, 420.000.000.- lirası personel giderleri, 13.000.000.- lirası ise seyahat giderleridir.

Parti il örgütlerince 4.056.750.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2000 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokrat Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti kesinhesabında gösterilen 39.884.323.820.- TL gelir ile 39.285.349.245.- TL. giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/28 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/4
Karar Günü : 16.4.2003

I-MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokrasi ve Barış Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Nurettin TURAN, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla 17.4.2002 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokrasi ve Barış Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi ile 50 il örgütünün 2000 yılı gelirlerinin 21.585.583.147.- lira, giderlerinin 20.896.447.336.- lira ve 2001 yılına nakit devrinin 689.135.811.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 3.099.673.386.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 2.975.000.000.- lirası bağış geliri, 44.000.000.- lirası önceki yıldan devreden borç mevcudu, 80.673.386.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 60-68. maddelerinde siyasi partilerin gelirleri açıklanmış, 69. maddesinde de gelirlerin sağlanmasındaki usul belirlenmiştir. 2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin üçüncü fıkrasında ise "Bu Kanunun 69. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irad kaydedilir." denilmiştir.

Parti Genel Merkezi'nin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Ayrıntısı aşağıda gösterilen Muhasebe Fişleri ile muhasebeleştirilen ve Parti'nin 2000 yılı bağış geliri olarak Genel Merkez kesinhesabında gösterilen toplam 2.975.000.000.- liralık gelirine ilişkin tevsik edici belgelerin (bağış makbuzlarının) bulunmadığı görülmüştür.

Muhasebe Tarihi	**Fişinin No'su**	**Belgesiz gider tutarı**
10.1.2000	2	25.000.000.-
20.1.2000	3	1.000.000.000.-
20.1.2000	3	1.000.000.000.-
20.1.2000	3	750.000.000.-
20.1.2000	3	200.000.000.-
		2.975.000.000.-

Bu durumda, 2820 sayılı Yasa'nın 69. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak elde edilen (bağış makbuzları ile tevsik edilemeyen) toplam 2.975.000.000.- TL. gelirin (D.B.P., 2.3.2002 tarihinde 2820 sayılı Yasa'nın 110. maddesinin birinci fıkrası hükmü çerçevesinde malvarlığı ile birlikte Hak ve Özgürlükler Partisi ile birleştiğinden) Hak ve Özgürlükler Partisi'nin malvarlığından, 2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin üçüncü fıkrasına göre Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 18.485.909.761.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 12.991.272.000.- lirası bağış, 4.827.210.000.- lirası aidat, 300.000.000.- lirası etkinliklerden sağlanan gelirleri, 274.925.000.- lirası önceki yıldan devreden borç mevcudu, 12.991.272.000.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Parti Meclisi Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 2.687.570.275.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı genel giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce 412.103.111.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinin üçüncü fıkrasında, beşmilyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile belgelendirilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden, bu tutarı (2820 sayılı Yasa'nın Ek Madde 6 hükmüne göre 2000 yılı için 7.800.000.- lirayı) aşan tüm harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin dördüncü fıkrasında ise "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir." denilmektedir.

Parti Genel Merkezi'nin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Ayrıntısı aşağıda gösterilen Muhasebe Fişleri ile Ekim, Kasım ve Aralık kirası olarak muhasebeleştirilen ve 2000 yılı gideri olarak Genel Merkez Kesinhesabında gösterilen toplam 300.000.000.- liralık giderin ise bu kurallara aykırı olarak tevsik edici belgeler ile belgelendirilmediği görülmüştür.

Muhasebe Tarihi	Fişinin No.su	Belgesiz gider tutarı
30.10.2000	28	100.000.000.-
30.11.2000	31	100.000.000.-
31.12.2000	34	100.000.000.-
		300.000.000.-

Bu durumda belgelendirilemeyen gider tutarı 300.000.000.- lira tutarındaki parti malvarlığının (D.B.P., 2.3.2002 tarihinde 2820 sayılı Yasa'nın 110. maddesinin birinci fıkrası hükmü çerçevesinde malvarlığı ile birlikte Hak ve Özgürlükler Partisi ile birleştiğinden) Hak ve Özgürlükler Partisi'nin malvarlığından Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 18.208.877.061.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı büro ve genel yönetim giderleridir.

Parti il örgütlerince 277.032.700.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Parti Meclisi Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 2000 yılında, 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca, sadece her birinin değeri yüzmilyon lirayı aşan 212.399.925.- lira tutarında taşınır mal ile 201.600.000.- lira tutarında hak ediniminde bulunmuştur.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokrasi ve Barış Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 18.610.583.147.- lira gelir ile 20.596.447.336.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 69. maddesine aykırı olarak sağlanan 2.975.000.000.- lira gelirin aynı Yasa'nın 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- Belgesiz olarak gider kaydedilen 300.000.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Enis TUNGA		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/6 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/5
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Halkın Demokrasi Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Halkın Demokrasi Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi ile 65 il örgütü ve il örgütü bulunmayan 1 ilçe örgütünün 2001 yılı gelirlerinin 857.767.579.519.- lira, giderlerinin 808.465.373.281.- lira ve 2002 yılına nakit devrinin 49.302.206.238.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 67.935.518.604.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 67.550.000.000.- lirası bağış ve aidat geliri, 385.518.604.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Parti Genel Merkezi'nin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Gelirleri

Parti il ve ilçe örgütlerinin gelirleri 789.832.060.915.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 763.178.058.248.- lirası bağış ve aidat gelirleri, 271.827.000.- lirası önceki yıldan devreden borç mevcudu, 26.382.175.667.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Parti Meclis Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 67.489.901.507.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 35.759.275.000.- lirası büro giderleri, 14.386.356.477.- lirası yol, seçim ve propaganda giderleri, 13.894.270.030.- lirası işçi ücretleri, vergi ve sosyal sigorta prim giderleri, 3.450.000.000.- lirası ise danışmanlık giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 445.617.097.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinin ikinci fıkrasında "Bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı", üçüncü fıkrasında "beşmilyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesinin zorunlu olmadığı" belirtilmektedir. Buna göre parti tüzelkişiliği adına yapılan ve belirtilen miktarı (2820 sayılı Yasa'nın Ek Madde 6 hükmüne göre 2001 yılı için 11.949.600.- lirayı) aşan tüm

harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin dördüncü fıkrasında ise "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti mal varlığı Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazine'ye irad kaydedilir." denilmektedir.

Parti Genel Merkezi'nin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Parti tüzelkişiliği adına olmayan giderler:

Halkın Demokrasi Partisi Genel Merkezi'nce ayrıntısı aşağıdaki tabloda görüleceği üzere bu kurallara uymadan kişi adına (M. Salim Özalp ve M. Selim Özalp) düzenlenmiş EGO Doğalgaz faturalarına istinaden ödemede bulunulduğu ve bunun parti gideri olarak gösterildiği görülmüştür.

Muhasebe Fişi No	Fatura No	Tutar(TL)
6	105497	20.000.000.-
6	105483	40.000.000.-
11	200414	30.000.000.-
11	200406	30.000.000.-
12	282874	30.000.000.-
12	282860	30.000.000.-
20	515136	30.000.000.-
20	515160	30.000.000.-
21	549063	40.000.000.-
21	549070	20.000.000.-
25	627630	30.000.000.-
25	627598	30.000.000.-
27	692547	40.000.000.-
27	692539	40.000.000.-
33	778125	30.000.000.-
35	827993	30.000.000.-
35	828007	20.000.000.-
42	913258	30.000.000.-
42	913257	30.000.000.-
45	944298	35.000.000.-
45	944303	15.000.000.-

48	981086	20.000.000.-
48	981082	20.000.000.-
49	1020090	40.000.000.-
51	1058984	20.000.000.-
51	1058978	40.000.000.-
58	1184683	40.000.000.-
58	1184694	20.000.000.-
61	1212050	20.000.000.-
66	1277074	50.000.000.-
75	1355342	60.000.000.-
84	1448342	50.000.000.-
96	1531209	40.000.000.-
113	1763814	50.000.000.-
117	1793085	50.000.000.-
130	1996065	60.000.000.-
134	2098396	50.000.000.-
134	2098394	50.000.000.-
135	2122100	15.000.000.-
135	2122085	25.000.000.-
138	2175466	40.000.000.-
142	2216019	50.000.000.-
142	2216021	30.000.000.-
145	2257845	75.000.000.-
145	2257830	125.000.000.-
147	2366606	50.000.000.-
147	2366633	50.000.000.-
151	2447023	75.000.000.-
151	2447018	125.000.000.-
156	2548015	50.000.000.-
156	2547983	50.000.000.-
157	2662562	130.000.000.-
157	2662601	70.000.000.-
		2.270.000.000.-

Bu durumda 2820 sayılı Yasa'nın yukarıda açıklanan hükümlerine aykırı olarak belgelendirilmeyen 2.270.000.000.- lira tutarındaki mal varlığının Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Giderleri

Parti il ve ilçe örgütlerinin giderleri 740.975.471.774.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 540.146.749.779.- lirası büro giderleri, 195.188.147.995.- lirası yol, seçim ve propaganda giderleri, 5.640.574.000.- lirası işçi ücretleri, vergi ve sosyal sigorta prim giderleridir.

Parti il ve ilçe örgütlerince 48.856.589.141.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Parti Meclis Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Halkın Demokrasi Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 857.767.579.519.- lira gelir ile 806.195.373.281.- lira giderin, eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Parti Genel Merkezi'nce 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan 2.270.000.000.-TL. giderin; 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/26 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/6
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokrat Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.4.2003 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokrat Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi ile 43 il örgütünün 2001 yılı gelirlerinin 74.085.639.434.- lira, giderlerinin 74.037.756.637.- lira ve 2002 yılına nakit devrinin 47.882.797.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 67.135.197.434.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.100.000.000.- lirası Parti malvarlığı gelirleri, 55.940.000.000.- lirası bağışlar, 1.724.716.395.- lirası özkaynaklar, 8.363.204.104.- lirası yasal kesintiler (SSK, vergi), 7.276.935.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütlerinin gelirleri 6.950.442.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 6.816.445.000.- lirası bağışlar, 133.560.000.- lirası sene sonu borçları, 437.000.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin ve borçların Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 67.087.314.637.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 10.784.222.560.- lirası personel giderleri, 4.390.874.720.- lirası enerji, yakıt, su giderleri, 6.805.080.700.- lirası haberleşme giderleri, 826.000.000.- lirası akaryakıt giderleri, 860.912.859.- lirası büro giderleri, 37.688.461.540.- lirası kira giderleri, 686.676.382.- lirası temsil ve ağırlama giderleri, 28.791.296.- lirası vergi, resim ve harçlar, 2.115.478.720.- lirası sair giderler, 127.000.000.- lirası iş ve seyahat avansları, 2.773.815.860.- lirası ise bina, taşıt ve demirbaş giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 47.882.797.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Giderleri

Parti'nin il ve ilçe örgütlerinin giderleri 6.950.442.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.730.442.000.- lirası büro giderleri, 200.000.000.- lirası personel giderleri, 100.000.000.- lirası seyahat giderleri, 200.000.000.-lirası bayrak, flama, rozet giderleri, 2.000.000.000.-lirası seçim giderleri, 720.000.000.- lirası ise sair giderlerdir.

Parti il ve ilçe örgütlerinin gelirleri giderlerine denk olup, bir sonraki yıla devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokrat Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 74.085.639.434.- lira gelir ile 74.037.756.637.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Enis TUNGA		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/31 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/7
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Varlığımız Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Varlığımız Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirlerinin 45.500.000.- lira, giderlerinin 45.500.000.- lira, gelir ile gider rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 45.500.000.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun tamamı alınan bağışlardır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin yeni kurulması nedeniyle halen hiçbir il ya da ilçede örgütlenmediği, dolayısıyla herhangi bir gelirinin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumun Parti Meclisi kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 45.500.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun tamamı Parti merkez binası için yapılan kira giderleridir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin yeni kurulması nedeniyle halen hiçbir il ya da ilçede örgütlenmediği, dolayısıyla herhangi bir gelirinin bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu durumun Parti Meclisi kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumun Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Varlığımız Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 45.500.000.- lira gelir ile 45.500.000.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/7 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/8
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi ile 3 il örgütünün 2001 yılı gelirlerinin 2.092.562.430.- lira, giderlerinin 2.045.889.301.- lira, 2002 yılına nakit devrinin 46.673.129.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 1.602.562.430.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.285.000.000.- lirası aidat gelirleri, 272.000.000.- lirası bağış gelirleri, 45.562.430.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütlerinin gelirleri 490.000.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 300.000.000.- lirası üyelik aidatları, 190.000.000.- lirası bağışlardır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 1.564.609.301.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 228.000.000.- lirası Parti binası giderleri, 3.250.000.- lirası ulaşım giderleri, 4.000.000.- lirası temsil ağırlama giderleri, 18.568.000.- lirası su giderleri, 335.300.000.- lirası haberleşme giderleri, 600.000.000.- lirası kira giderleri, 26.041.301.- lirası elektrik giderleri, 26.700.000.- lirası kırtasiye giderleri, 292.500.000.- lirası rozet giderleri, 30.250.000.- lirası müteferrik giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce 37.953.129.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin aşağıda gösterilenler dışında 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

a) Kişiler Adına Düzenlenmiş Belgeler

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde, bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı belirtilmiştir. Genel muhasebe kurallarına göre de, bir gelir ve gider belgesinin muhasebe kayıtlarına esas alınabilmesi için bunların kayıt sahibinin adına düzenlenmiş olması gerekir.

Aşağıda dökümü gösterilen, parti tüzelkişiliği yerine kişiler adına düzenlenmiş belgelere dayanılarak kaydedilen 65.009.000.- liralık gider karşılığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

Yevmiye Defteri No	Giderin Niteliği	Tutarı (TL)
3	Elektrik Gideri	14.091.000.-
13	Elektrik Gideri	5.300.000.-
26	Elektrik Gideri	6.650.000.-
6	Su-Kanalizasyon Gideri	16.774.000.-
10	Su-Kanalizasyon Gideri	1.794.000.-
30	Telefon Gideri	11.200.000.-
41	Telefon Gideri	9.200.000.-
	TOPLAM :	65.009.000.-

b) Belgesiz Gider

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. maddesinin üçüncü fıkrasında, beş milyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile belgelendirilmesinin zorunlu olduğu belirtildiğinden, bu tutarı (2820 sayılı Yasa'nın Ek Madde 6 hükmüne göre 2001 yılı için 11.949.600.- lirayı) aşan tüm harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin dördüncü fıkrasında ise, "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti gideri miktarınca parti mal varlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir." denilmektedir.

Parti defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında "kira giderinin ödenmesi" işleminde bu

kurallara uyulmadığı ve giderin tevsik edici belgelerle belgelendirilmediği görülmüştür.

Bu durumda belgelendirilmeyen aşağıda dökümü gösterilen gider tutarı 600.000.000.- lira tutarındaki Parti malvarlığının Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye No	Kayıt Tarihi		Miktarı
18	1.05.2001		250.000.000.-
20	4.06.2001		50.000.000.-
33	3.10.2001		200.000.000.-
39	20.11.2001		50.000.000.-
45	30.12.2001		50.000.000.-
		Toplam:	600.000.000.-

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin il örgütlerinin giderleri 481.280.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.000.000.- lirası kırtasiye giderleri, 51.480.000.- lirası demirbaş alım giderleri, 90.000.000.- lirası çiçek giderleri, 318.800.000.- lirası haberleşme giderleri, 10.000.000.- lirası sair giderlerdir.

Parti il örgütlerince 8.720.000.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 2.092.562.430.- lira gelir ile 1.380.880.301.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesine aykırı olarak yapılan 665.009.000.- lira giderin aynı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Enis TUNGA		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/32 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/9
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Lider Türkiye Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Lider Türkiye Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirlerinin 714.250.000.- lira, giderlerinin 714.250.000.- lira, gelir ile gider rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 714.250.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 21.450.000.- lirası aidatlar, 692.800.000.- lirası bağışlardır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin halen hiç bir il ya da ilçede örgütlenmediği, dolayısıyla herhangi bir gelirinin bulunmadığı belirtilmiştir.

Bu durumun, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 714.250.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 29.250.000.- lirası kuruluş giderleri, 65.000.000.- lirası medya tanıtım giderleri, 160.000.000.- lirası temizlik giderleri, 200.000.000.- lirası ulaşım giderleri, 60.000.000.- lirası büro giderleri, 200.000.000.- lirası kira giderleridir.

Geliri giderine denk olduğundan bir sonraki yıla devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin halen hiçbir il ya da ilçede örgütlenmediği, bu nedenle de herhangi bir gelirinin bulunmadığı bildirilmiştir.

Bu durumun, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Lider Türkiye Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 714.250.000.- lira gelir ile 714.250.000.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/13 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/10
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Halk Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.9.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokratik Halk Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirlerinin 4.128.500.358.- lira, giderlerinin 3.846.498.000.- lira, 2002 yılına nakit devrinin 282.002.358.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 4.128.500.358.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.975.000.000.- lirası bağış ve aidatlar, 153.500.358.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 61 il örgütünce sağlanan herhangi bir gelirinin bulunmadığı belirtilmiştir.

Bu durumun Parti Meclisi kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 3.846.498.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.541.998.000.- lirası büro giderleri, 304.500.000.- lirası seçim, tanıtma ve propaganda giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 282.002.358.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin 61 il örgütünce yapılan herhangi bir giderinin olmadığı belirtilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, Parti Meclisi kararıyla doğruluğunun

onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Halk Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 4.128.500.358.- lira gelir ile 3.846.498.000.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/3 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/11
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Anayol Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.9.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile İzmir-Konak İlçe Örgütü'nün 2001 yılı gelirlerinin 1.249.510.000.- lira, giderlerinin 1.115.060.000.- lira ve 2002 yılına nakit devrinin 134.450.000.- lira, gelir rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 1.203.163.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.170.000.163.- lirası bağış gelirleri, 33.162.837.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İlçe Örgütü Gelirleri

Parti'nin İzmir-Konak İlçe Örgütü'nün gelirleri toplamı 46.347.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 40.000.000.- lirası bağış gelirleri, 6.347..000.- lirası önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İlçe Örgütü kesinhesap çizelgesinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 1.073.025.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 703.150.000.- lirası kira, 71.800.000.- lirası haberleşme, 168.875.000.- lirası aydınlatma giderleri, 129.200.000.- lirası çeşitli giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce, 130.138.000.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İlçe Örgütü Giderleri

Parti'nin İzmir-Konak İlçe Örgütü'nün giderleri 42.035.000.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 7.975.000.- lirası ikram ve reklam, 15.010.000.- lirası kırtasiye giderleri, 19.050.000.- lirası çeşitli giderlerdir.

Parti İlçe Örgütü'nce 4.312.000.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

İlçe Örgütü kesinhesap çizelgesinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Anayol Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 1.249.510.000.- lira gelir ile 1.115.060.000.- lira giderin ve 134.450.000.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2003/1 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/12
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Avrasya Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.4.2003 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Avrasya Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Parti'nin Genel Merkez'i ile il örgütü bulunmayan 2 ilçe örgütünün 2002 yılı gelirlerinin 109.350.766.033- lira, giderlerinin 109.350.766.033- lira gelir ile gider rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 109.350.766.033- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 108.330.766.033.- lirası bağış ve yardımlar, 1.020.000.000.- lirası ilçe örgütlerinden aktarılan bağış ve yardımlardır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 2 ilçe örgütünün gelirleri 1.020.000.000.- lira olarak gösterilmiştir. Gelirlerin tamamı bağış ve yardımlardır.

Parti'nin kapanma kararı alması üzerine Genel Merkez'e devredilmiştir.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 109.350.766.053- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 27.490.183.979.- lirası personel giderleri, 400.000.000.- lirası temsil giderleri, 61.566.720.887.- lirası genel yönetim giderleri, 1.983.934.000.- lirası demirbaş alımları, 17.909.927.167.- lirası diğer giderlerdir.

Parti Genel Merkez'i gelir ve giderinin birbirine denk olması nedeniyle 2003 yılına devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Giderleri

Parti'nin il örgütü bulunmayan 2 ilçe örgütünün gideri bulunmamaktadır.

İl ve İlçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 2002 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca her birinin değeri yüzmilyon lirayı aşan 1.983.394.000.- lira tutarında taşınır mal edinmiştir.

Bunun tamamı satın alma yoluyla edinilmiştir.

IV- SONUÇ

Avrasya Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 109.350.766.033.- lira gelir ile 109.350.766.033.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA		Üye Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2003/3 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/13
Karar Günü : 16.4.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Radikal Değişim Projesi Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.4.2003 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Radikal Değişim Projesi Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, il örgütü bulunmayan Parti'nin Genel Merkezi'nin 2002 yılı gelirlerinin 259.301.288.- lira, giderlerinin 259.301.288.- lira olarak birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 259.301.288.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 114.178.000.- lirası bağış geliri, 145.123.288.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Parti defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 259.301.288.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı kredili alınmış mal bedelinin ödenmesi gideridir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. maddesinin üçüncü fıkrasında, beşmilyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile belgelendirilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden, bu tutarı (2820 sayılı Yasa'nın Ek Madde 6 hükmüne göre 2002 yılı için 18.999.864.- lirayı) aşan tüm harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin dördüncü fıkrasında ise "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir." denilmektedir.

Parti defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2002 yılında tek gider kalemi olarak gösterilen satıcılar hesabında bulunan "2001 yılında kredili satın alınmış mal bedeli 259.301.288.- liranın ödenmesi" işleminde bu kurallara uyulmadığı ve giderin tevsik edici belge ile belgelendirilmediği görülmüştür.

Bu durumda belgelendirilemeyen gider tutarı 259.301.288.- lira tutarındaki parti malvarlığının Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2002 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Radikal Değişim Projesi Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 259.301.288.- lira gelirin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Belgesiz olarak gider kaydedilen 259.301.288.- lira karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

16.4.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Enis TUNGA		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2003/20 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/14
Karar Günü : 22.10.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 22.10.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 65 il ve il örgütü bulunmayan 2 ilçe örgütünün 2002 yılı gelirlerinin 75.781.490.621.- lira, giderlerinin 75.777.406.750.- lira ve 2003 yılına nakit devrinin 4.083.871.- lira, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 15.704.910.653.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 15.697.000.000.- lirası "bağışlar ve diğer gelirler", 7.910.653.- lirası ise önceki yıldan devirdir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 65 il örgütü ile il örgütü bulunmayan 2 ilçe örgütünün gelirleri 60.076.579.968.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 59.912.000.000.- lirası Bağışlar ve Diğer Gelirler, 164.579.968.- lirası ise önceki yıldan devirlerdir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 15.704.277.750.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 7.389.728.000.- lirası büro genel, 54.400.000.- lirası yayın, 350.000.000.- lirası balo, eğlence, konser vb. faaliyet, 7.862.949.750.- lirası seçim, 47.200.000.- lirası ise diğer giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 632.903.- lira nakit mevcudu olarak 2003 yılına devredilmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede; giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl ve İlçe Örgütleri Giderleri

Parti'nin 65 il ve il örgütü bulunmayan 2 ilçe örgütünün giderleri 60.073.129.000.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı büro genel giderleridir.

Parti il ve ilçe örgütlerince 3.450.968.- lira nakit mevcudu olarak 2003 yılına devredilmiştir.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararı ile de doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2002 yılında taşınmaz ve değeri yüzmilyon lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 75.781.490.621.- lira gelirin, 75.777.406.750.- lira giderin ve 4.083.871.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye		Üye
Ahmet AKYALÇIN		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2000/24 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/15
Karar Günü : 22.10.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılmalarıyla 04.01.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 81 il örgütünün 1999 yılı gelirlerinin 3.385.917.443.500.-lira, giderlerinin 3.187.751.724.106.-lira, borçlarının 75.995.913.647.-lira ve 2000 yılına nakit devrinin 274.161.633.041.-lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 2.453.354.597.316.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.644.904.131.000.- lirası Hazine yardımı, 40.319.474.900.- lirası milletvekili aidatları, 165.300.000.000.- lirası milletvekili aday gelirleri, 4.775.000.000.-lirası sigorta tazminatları, 588.852.991.416.- lirası banka gelirleri, 9.203.000.000.- lirası ise taşıt satış gelirleridir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 932.562.846.184.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 129.314.491.673.- lirası üye giriş ve aidat, 655.958.834.988.- lirası bağış, 50.074.539.957.- lirası eğlence ve şölen, 8.554.120.500.- lirası satış, 2.822.492.656.- lirası banka, 76.358.337.968.- lirası diğer faaliyet gelirleri, 9.480.028.442.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 2.204.161.307.519.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 555.925.070.122.- lirası büro, 142.779.491.399.- lirası personel, 26.709.055.000.- lirası seyahat, 918.852.425.606.- lirası bayrak, flama ve rozet, 362.269.360.269.- lirası yayın, 74.727.263.931.- lirası demirbaş, 20.154.554.999.- lirası yakıt, 8.486.807.938.- lirası tamir ve bakım giderleri, 94.257.278.255.- lirası ise borç ödemesidir.

Parti Genel Merkezi'nce 249.193.289.797.- lira nakit mevcudu olarak 2000 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın (12.8.1999 tarih ve 4445 sayılı Kanun'la yapılan değişikliğe kadar aşağıda konu edilen giderlerin gerçekleştirildiği dönemde yürürlükte bulunan) 70. maddesinin, birinci fıkrasında "Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılır.", ikinci fıkrasında da "Beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir." hükümlerine yer verilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışında kalan giderler ile borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1- Aşağıda ayrıntısı belirtilen belgelerle trafik cezası adı altında toplam 60.300.000.- lira tutarında harcamanın Parti adına yapıldığı görülmüştür.

Tediye Fişinin		**Trafik Cezasına İlişkin**		**Belgenin**
Tarihi	**Nosu**	**Tarihi**	**Nosu**	**Tutarı**
11.5.1999	76	11.5.1999	343	33.900.000.-
21.5.1999	80	21.5.1999	155	9.600.000.-
21.5.1999	80	21.5.1999	156	16.800.000.-
				60.300.000.-

Parti adına çalışanların kişisel kusurlarından kaynaklanan trafik cezaları Parti tüzelkişiliği adına yapılmış ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak yapılan toplam 60.300.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Aşağıda ayrıntısı belirtilen belgelerle, şahıs adına düzenlenmiş ve Parti adına kayıtlı olmayan (Parti'ye ait telefonlar listesinde yer almayan) telefon fatura bedellerinin ödendiği görülmüştür.

Tediye Fişinin Tarihi	Nosu	Faturanın Adına Düzenlendiği Kişi	Tutarı
18.6.1999	90	Haydar Akıncı	20.750.000.-
18.6.1999	90	Feridun Kalaycı	13.440.000.-
			34.190.000.-

Parti telefonları arasında yer almayan şahıs adına düzenlenmiş faturalar karşılığı yapılan ödemeler Parti tüzelkişiliği adına yapılmış ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak yapılan toplam 34.190.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

3- Aşağıda ayrıntısı belirtilen tediye fişleri ile yapılan bazı giderlere ilişkin tevsik edici belgelerin bulunmadığı görülmüştür.

Tediye Fişinin Tarihi	Nosu	Belgesiz Giderin Çeşidi	Tutarı
25.1.99	9	8120215519 nolu Telekom faturası	10.510.000.-
25.2.99	27	9019098170 nolu Telekom faturası	65.070.000.-
23.3.99	43	9020060187 nolu Telekom faturası	58.270.000.-
			133.850.000.-

Beşbin lirayı aştığı halde makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmemesi nedeniyle 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olarak yapılan toplam 133.850.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 76. maddesinin son fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 983.590.416.587.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 375.163.283.062.- lirası büro, 87.450.113.553.- lirası personel, 22.115.188.986.- lirası seyahat, 21.294.566.000.- lirası bayrak, flama ve rozet, 38.216.000.166.- lirası yayın, 12.491.665.927.- lirası eğlence ve şölen, 311.960.970.436.- lirası seçim, 41.402.127.784.- lirası demirbaş, 73.496.500.673.- lirası tamir ve yakıt giderleridir.

Parti İl Örgütleri'nce 24.968.343.244.-lira nakit mevcudu olarak 2000 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları ise 75.995.913.647.-liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 1999 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. Maddesi uyarınca sadece her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 72.883.845.779.-lira tutarında taşınır mal edinmiştir.

Bunun tamamı satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 3.385.917.443.500.- lira gelirin, 3.187.523.384.106.- lira giderin, 75.995.913.647.- lira borcun ve 274.161.633.041.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak yapılan 94.490.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak bir belge ile tevsik edilemeyen belgesiz gider tutarı 133.850.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT

Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU

Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2001/16 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/16
Karar Günü : 22.10.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.04.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 81 il örgütünün 2000 yılı gelirlerinin 5.219.589.526.230.- lira, giderlerinin 4.085.706.106.042.- lira, borçlarının 45.957.219.683.-lira ve 2001 yılına nakit devrinin 1.179.840.639.871.-lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 4.191.000.293.640.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.888.731.367.500.- lirası Hazine yardımı, 40.000.799.900.- lirası aidat gelirleri, 738.800.661.-lirası sigorta tazminatları, 941.077.648.221.- lirası banka gelirleri, 71.258.387.561.- lirası taşıt satış gelirleri, 249.193.289.797.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 1.028.589.232.590.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 150.073.123.348.- lirası aidat, 829.991.742.059.- lirası bağış, 21.105.546.596.- lirası eğlence ve şölen, 165.817.575.- lirası demirbaş satış, 331.874.768.- lirası banka, 1.952.785.000.- lirası diğer faaliyet gelirleri, 24.968.343.244.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 3.033.325.627.746.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 662.829.561.027.- lirası genel, 309.944.534.828.- lirası personel, 25.034.830.867.- lirası seyahat, 663.541.752.350.- lirası bayrak, rozet, afiş, ilan ve yayın, 1.116.877.147.904.- lirası demirbaş, 255.097.800.770.- lirası ise eğlence ve şölen giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 1.157.674.665.894.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışında kalan giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Mükerrer Gider:

26.12.2000 tarih ve 888851 nolu fatura ile yapılan 541.013.850.- lira tutarındaki giderin, 31.12.2000 tarih ve 182 nolu Tediye Fişi'nde mükerrer olarak (iki kez) gider gösterildiği görülmüştür.

Aynı hizmet alımı için ikinci kez ödeme yapılamayacağından, ikinci kez gider gösterilen 541.013.850.- liranın tahsil edilerek Parti gelirlerine alınması ve bu işlemin tahsilat kaydının yapıldığı yıl hesabı içinde izlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 1.052.380.478.296.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 766.928.606.368.- lirası genel, 46.476.825.000.- lirası personel, 19.910.486.558.- lirası seyahat, 26.152.128.593.- lirası bayrak, rozet, afiş, ilan ve yayın, 40.152.282.117.- lirası eğlence ve şölen, 150.267.277.575.- lirası demirbaş, 2.492.872.085.- lirası taşıt giderleridir.

Parti İl Örgütleri'nce 22.165.973.977.- lira nakit mevcudu olarak 2001 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları ise 45.957.219.683.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 2000 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. Maddesi uyarınca sadece her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 158.341.058.224.- lira tutarında taşınır mal edinmiştir.

Bunun tamamı satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi ve Milliyetçi Hareket Partisi Tüzüğü'nün 94. maddesinde Demirbaş Eşya Defteri tutulması zorunlu defterler arasında sayılarak, bunların kayıtlarının tutulması gerekliliği de belirtilmiştir.

Demirbaş kaydedilmeyen Giderler:

Yapılan incelemede, aşağıda yazılı faturalarla Parti Genel Merkezi'nce 2000 yılında satın alındığı anlaşılan eşyaların, Parti'nin 2000 yılında edinilen değeri yüzmilyon lirayı geçen taşınır mal listesine dahil edilmediği ve dolayısıyla demirbaş kayıtlarının yapılmadığı anlaşılmıştır.

İlgili Muhasebe Fişinin		**Faturanın**	
Tarihi	**Nosu**	**Tarihi**	**Nosu**
24.03.2000	56	23.3.2000	892
25.11.2000	167	22.11.2000	538732

Satınalınan Firma	**Demirbaş Malzemenin Cinsi**	**Tutarı**
Galeri Kenan Day.Tük.Mal. İnş. Tur.	1 adet Fakir Halı Yıkama M.	175.000.000.-
Barış İletişim Sistemeri Paz.Tic.Ltd.Ş.	1 adet Panasonic GD-92 Cep Telefonu	142.000.000.-
		317.000.000.-

Demirbaş niteliğindeki söz konusu eşyaların, demirbaş kayıtlarına alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 5.219.589.526.230.- lira gelirin, 4.085.165.092.192.- lira giderin, 45.957.219.683.- lira borcun ve 1.179.840.639.871.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Aynı hizmet alımı için ikinci kez yapılan ödeme tutarı 541.013.850.- liranın tahsil edilerek Parti gelirlerine alınması ve bu işlemin tahsilat kaydının yapıldığı yıl hesabı içinde izlenmesine,

3- 175.000.000.-lira ve 142.000.000.- lira tutarlarında olup, demirbaş niteliğindeki eşyaların Demirbaş Eşya Defterine kaydedilmesi ve Demirbaş Eşya Hesabında gösterilmesi,

gerektiğine,

22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT

Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU

Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/17
Karar Günü : 22.10.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.04.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 81 il örgütünün 2001 yılı gelirlerinin 9.991.765.542.358.- lira, giderlerinin 9.110.567.154.087.- lira, borçlarının 89.703.066.658.-lira ve 2002 yılına nakit devrinin 970.901.454.929.- lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 8.098.607.214.338.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 4.463.727.760.000.- lirası Hazine yardımı, 37.783.300.000.- lirası aidat, 2.393.321.488.444.- lirası banka, 46.100.000.000.- lirası demirbaş satış gelirleri, 1.157.674.665.894.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 1.893.158.328.020.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 230.699.432.949.- lirası aidat, 38.617.000.000.- lirası eğlence ve şölen, 2.554.500.000.- lirası demirbaş, 3.102.305.000.- lirası satış, 48.722.723.845.- lirası banka, 1.547.296.392.249.- lirası bağış ve diğer gelirler, 22.165.973.977.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 7.284.009.026.305.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.397.343.962.438.- lirası genel, 463.825.717.981.- lirası personel, 26.875.465.001.- lirası seyahat, 961.511.279.572.- lirası bayrak, flama ve rozet, 4.124.427.587.063.- lirası demirbaş, 136.919.170.821.- lirası eğlence ve şölen, 173.105.843.429.- lirası ise taşıt giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 814.598.188.033.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 12.8.1999 tarih ve 4445 sayılı Yasa ile değişik 70. maddesinin birinci fıkrasında "Siyasî partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.", ikinci fıkrasında "Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışında kalan giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1- Aşağıda ayrıntısı belirtilen belge ile şahıs adına düzenlenmiş ve Parti adına kayıtlı olmayan (Parti'ye ait telefonlar listesinde yer almayan) telefon fatura bedelinin ödendiği görülmüştür.

Tediye Fişinin		**Faturanın**	
Tarihi	**Nosu**	**Adına Düzenlendiği Kişi**	**Tutarı**
20.03.2001	39	Ha... Ta... En... (05324541948)	88.300.000.-

Parti telefonları arasında yer almayan şahıs adına düzenlenmiş fatura karşılığı yapılan ödeme Parti tüzelkişiliği adına ve Parti amaçları doğrultusunda yapılmış ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı olarak yapılan 88.300.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 17. maddesinde de belirtildiği üzere siyasî partilerin malî denetimi, partilerin gelir ve giderlerinin doğru ve Yasa'ya uygun olup olmadığı yönlerinden yapılmaktadır.

Siyasî partilerin malî işlemlerinin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olup olmadığının tespiti için, Anayasa Mahkemesi'ne sunulan defter ve belgelerin denetime elverişli olması gerekmektedir.

Parti'nin 2001 yılı hesabına ilişkin bazı belge ve kayıtlarda gidere ilişkin açıklama yer almadığından, Parti adına düzenlenen faturalarla yapılan uçak yolculuğu giderleri, nedeni ve içeriği belirsiz yemek giderleri, araç plakası belirsiz benzin giderleri gibi giderlerin niteliği saptanamamıştır.

Bu nedenle, bundan böyle muhasebe kayıtlarının açıklama içerir şekilde düzenlenmesi gerektiği hususunun Parti'ye bildirilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 1.826.558.127.782.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.321.971.189.117.- lirası genel, 75.193.913.400.- lirası personel, 40.539.178.626.- lirası seyahat, 39.606.412.908.- lirası bayrak, rozet, afiş, ilan ve yayın, 70.819.566.256.- lirası eğlence ve şölen, 240.170.258.850.- lirası demirbaş, 17.404.343.375.- lirası taşıt, 11.420.000.000.- lirası seçim, 9.433.265.250.- lirası Ar-Ge ve eğitim giderleridir.

Parti İl Örgütleri'nce 156.303.266.896.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları ise 89.703.066.658.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 2001 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca sadece her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 479.797.900.178.- lira tutarında taşınır mal ve 15.000.000.000.- lira tutarında taşınmaz mal edinmiştir.

Taşınmaz mal ile taşınır malın 429.504.088.516.- liralık kısmı Parti Genel Merkezi'nce satın alma yoluyla, 50.293.811.662.- liralık kısmı ise il örgütlerince satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi ve Milliyetçi Hareket Partisi Tüzüğü'nün 94. maddesinde Demirbaş Eşya Defteri tutulması zorunlu

defterler arasında sayılarak, bunların kayıtlarının tutulması gerekliliği de belirtilmiştir.

Demirbaş kaydedilmeyen Giderler:

Yapılan incelemede, aşağıda yazılı faturalarla Parti Genel Merkezi'nce 2001 yılında satın alındığı anlaşılan eşyaların, Parti'nin 2001 yılında edinilen değeri yüzmilyon lirayı geçen taşınır mal listesine dahil edilmediği ve dolayısıyla demirbaş kayıtlarının yapılmadığı anlaşılmıştır.

İlgili Muhasebe Fişinin		Faturanın	
Tarihi	Nosu	Tarihi	Nosu
28.03.2001	43	28.3.2001	A-0552
28.06.2001	93	02.7.2001	76753

Satınalınan Firma	Demirbaş Malzemenin Cinsi	Tutarı
Aselsan Elk. San. Tic. A.Ş.	1 adet 8125 Siren 16 Ohm	212.428.710.-
Bümak Mak.Elk.Isıtma (İrsaliye 27.6.2001 54218) Soğutma İnş. Taah. San. SRK 328 Henf Klima	1 tk. Mitsubijhi	2.381.400.000.-
		2.593.828.710.-

Demirbaş niteliğindeki söz konusu eşyaların, demirbaş kayıtlarına alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 9.991.765.542.358.- lira gelirin, 9.110.478.854.087.- lira giderin, 89.703.066.658.- lira borcun ve 970.901.454.929.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak gider kaydedilen 88.300.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- 212.428.710.-lira ve 2.381.400.000.- lira tutarlarında olup, demirbaş niteliğindeki eşyaların Demirbaş Eşya Defterine kaydedilmesi ve Demirbaş Eşya Hesabında gösterilmesi gerektiğine,

4- Malî işlemlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olup olmadığının tespiti için, Anayasa Mahkemesi'ne verilen defter ve belgelerin denetime elverişli olması gerektiğinden, bundan sonra gönderilecek gelir-gider belgeleri ile muhasebe kayıtlarının, açıklama içerir şekilde düzenlenmesinin Parti'ye bildirilmesine,

22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye		Üye
Ahmet AKYALÇIN		Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2002/17 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/18
Karar Günü : 22.10.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 81 il örgütünün 2001 yılı gelirlerinin 1.023.314.630.565.-lira, giderlerinin 1.809.765.405.639.-lira, borçlarının 1.168.136.283.382.-lira, alacaklarının 273.753.251.353.-lira ve 2002 yılına nakit devrinin 107.932.256.955.-lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider, alacak ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 754.422.450.163.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 159.961.370.000.-lirası Hazine yardımı, 315.839.017.600.-lirası bağışlar, 7.500.000.000.-lirası milletvekili aidatları, 266.616.560.640.-lirası satış ve 4.505.501.923.-lirası ise malvarlığı gelirleridir.

Parti Genel Merkezi'nce alınan çekler 2.640.000.000.-lira, verilen avanslar 55.000.000.000.-lira ve teşkilatlardan alacaklar 214.933.019.353.-liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 268.892.180.402.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 95.301.255.000.-lirası üye giriş aidatları, 36.110.738.340.-lirası üye yıllık aidatları, 100.528.395.415.-lirası bağış ve yardımlar, 36.951.791.647.-lirası ise genel merkez yardımlarıdır.

Parti İl Örgütleri'nce verilen depozito ve teminatlar 1.155.232.000.-lira, verilen avanslar 24.000.000.-lira, sayım ve tesellüm noksanları 1.000.000.-liradır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 1.315.320.997.615.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.405.000.000.-lirası personel, 82.350.000.000.-lirası kira, 14.294.247.977.-lirası haberleşme, 23.730.965.460.-lirası ısıtma, aydınlatma ve temizlik, 59.913.690.707.-lirası temsil ve ağırlama, 10.248.216.880.-lirası seyahat, 25.117.799.274.-lirası taşıma vasıta, 6.367.887.919.-lirası basın yayın, 14.296.685.716.-lirası vergi,noter ve sigorta, 512.143.994.118.-lirası malzeme, 14.909.099.340.-lirası basılı kağıt, kırtasiye ve büro, 36.951.791.647.-lirası teşkilata yardım, 513.591.618.577.-lirası ise sair giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 86.631.623.888.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

Parti Genel Merkezi'nin borçları 920.103.190.693.-liradır. Bunun tamamı satın alınan ancak henüz karşılığı ödenmeyen mal bedellerinden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 494.444.408.024.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.172.906.822.-lirası personel, 40.631.262.820.-lirası kira, 7.754.779.332.-lirası haberleşme, 18.738.158.419.-lirası ısıtma, aydınlatma ve temizlik, 41.489.254.436.-lirası temsil ve ağırlama, 1.546.187.000.-lirası seyahat, 4.919.602.765.-lirası taşıma vasıta, 13.498.355.200.-lirası basın yayın, 462.393.970.-lirası vergi, noter ve sigorta, 254.495.897.301.-lirası malzeme, 20.130.725.475.-lirası basılı kağıt, kırtasiye ve büro, 206.155.000.-lirası teşkilata yardım, 89.398.729.484.-lirası ise sair giderleridir.

Parti İl Örgütleri'nce 21.300.633.067.-lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları 248.033.092.689.-liradır. Bunun 31.995.998.208.-lirası satın alınan ancak henüz karşılığı ödenmeyen mal bedelleri, 214.933.019.353.-lirası teşkilatlara (Genel Merkez'e) borçlar, 1.104.075.128.-lirası ise ödenecek vergi ve SSK primlerinden oluşmaktadır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 2001 yılında taşınmaz ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Parti 2001 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. Maddesi uyarınca her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 488.302.057.333.-lira tutarında taşınır mal edinmiştir.

Bunun 439.125.308.069.- liralık kısmı Parti Genel Merkezi'nce satın alma yoluyla, 48.641.749.264.- liralık kısmı il örgütlerince satın alma yoluyla, 535.000.000.- liralık kısmı ise Van il örgütünce bağış yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma ve bağış yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 1.023.314.630.565.- lira gelirin, 1.809.765.405.639.- lira giderin, 1.168.136.283.382.- lira borcun, 273.753.251.353.- lira alacağın ve 107.932.256.955.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT

Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU

Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 2000/13 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı : 2003/19
Karar Günü : 22.10.2003

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılmalarıyla 4.1.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokratik Sol Parti'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 80 il örgütünün 1999 yılı gelirlerinin 11.195.198.152.898.-lira, giderlerinin 6.623.198.331.296.-lira, borçlarının 139.442.159.367.- lira ve 2000 yılına nakit devrinin 4.711.441.980.969.-lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 8.324.227.800.179.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.943.936.000.000.-lirası Hazine yardımı, 30.322.258.000.-lirası Parti bayrağı, flaması, rozet ve yayın satış gelirleri, 603.740.141.310.-lirası milletvekili aidatları, 1.436.760.554.194.-lirası geçen yıldan devreden nakit, 3.309.468.846.675.-lirası banka faizleri ve sair gelirlerdir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 3.010.412.512.086.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 48.812.826.303.-lirası parti üyelerinin aidatları, 75.691.806.700.-lirası genel seçim adaylık aidatı, 12.462.035.935.-lirası parti bayrağı flaması, rozet ve yayın satış gelirleri, 33.944.439.000.-lirası partice tertiplenen gece ve konser gelirleri, 258.010.476.616.-lirası bağışlar, 11.001.773.028.-lirası geçen yıldan devreden nakit, 2.268.792.070.000.-lirası genel merkez yardımı, 162.254.925.137.-lirası banka faizleri ve sair gelirler, 139.442.159.367.-lirası devreden borçlardır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 3.896.698.794.785.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 100.355.947.750.-lirası personel, 252.027.803.525.-lirası yönetim giderleri, 2.268.792.070.000.- lirası il örgütlerine yardımlar, 23.108.400.000.-lirası demirbaş alımları, 1.252.414.573.510.- lirası seçim, tanıtım ve propaganda giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 4.427.529.005.394.- lira nakit mevcudu olarak 2000 yılına devredilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 2.726.499.536.511.-lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 122.533.100.006.-lirası personel, 586.536.819.482.-lirası yönetim giderleri, 76.623.052.938.- lirası yardımlar, 104.399.161.276.- lirası demirbaş alımları, 1.836.407.402.809.- lirası seçim, tanıtım ve propaganda giderleridir.

Parti il örgütlerince 283.912.975.575.-lira nakit mevcudu olarak 2000 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları 139.442.159.367.-liradır. Bunun tamamı satın alınan ancak henüz karşılığı ödenmeyen mal bedellerinden oluşmaktadır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, 1999 yılında taşınmaz ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Parti 1999 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 93.017.705.807.-lira tutarında taşınır mal edinmiştir.

Bunun 23.088.535.000.-liralık kısmı Parti Genel Merkezi'nce satın alma yoluyla, 69.929.170.807.- liralık kısmı il örgütlerince satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma ve bağış yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 11.334.640.312.265.- lira gelirin, 6.623.198.331.296.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT

Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU

Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN

Esas Sayısı : 1999/1 (Siyasî Parti Kapatma)
Karar Sayısı : 2003/1
Karar Günü : 13.03.2003

DAVACI : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

DAVALI : Halkın Demokrasi Partisi

DAVANIN KONUSU : Halkın Demokrasi Partisi'nin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline geldiği ileri sürülerek Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı "Siyasi Partiler Kanunu"nun 78., 79., 80., 81. ve 82. maddeleri uyarınca kapatılmasına karar verilmesi istemidir.

I- DAVA

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 29.1.1999 günlü, SP.60.Hz. 1999/37 sayılı iddianamesi şöyledir:

"*Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde açılan bazı davalara ilişkin iddianamelerin içerikleri ve bu iddianamelerin düzenlenmesine esas olan somut delillerden, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'in, Anayasa'mızın ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun, parti kapatılmasına neden oluşturacak pek çok hükmünü ihlal ettiği açıklıkla anlaşılmaktadır.*

Şöyle ki:

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 16.3.1998 gün ve 53 sayılı iddianamesinde: (Anayasanın I. maddesinde "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir' hükmüyle devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu vurgulanmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin niteliklerinin sayıldığı 2. maddesinde "Toplumun huzuru milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik laik ve sosyal bir hukuk devleti" olduğu belirtilmiştir.

Anayasanın başlangıç hükmünde "Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarında milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, her Türk vatandaşının Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerde eşitlik ve sosyal adalet

gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürme ve maddi ve manevi varlığını geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu, hiçbir düşünce ve mülahazanın, Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının,Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin Atatürk milliyetçiliği ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği...” kuralı kabul edilmiştir.

Anayasanın 3. maddesinde yer alan “Türkiye devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe’dir. Bayrağı şekli kanunda belirtilen beyaz ayyıldızlı albayraktır. Milli marşı İstiklal Marşıdır, başkenti Ankara’dır.” hükmüyle Cumhuriyetin niteliklerinin sayıldığı 2. maddesiyle 1. maddesinin “değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez” Anayasa hükümleri oldukları, Anayasanın 4. maddesi hükmüdür.

Devletin birliği ülkenin ve milletin bölünmez bir bütün olduğu ilkesi, Anayasanın en temel hükümlerindendir. Anayasaya ülkenin ve milletin birliğini bölünmezliğini sağlamaya yönelik daha birçok hüküm konmuştur. Anayasanın 5. maddesi ‘‘Devletin temel amaç ve görevleri Türk milletinin bağımsızlığı ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini... korumak...” 13. maddesinde Anayasa’da yer alan “...temel hak ve hürriyetler devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün... korunması amacı ile... kanunla sınırlanabilir.” 14. maddesinde Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak... veya din, ırk, dil ve mezhep ayrımı yaratmak amacıyla kullanılamazlar. Bu yasaklara aykırı hareket eden ve başkalarını bu yolda teşvik veya tahrik edenler hakkında uygulanacak müeyyideler kanunla düzenlenir.” Hükümleri Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumak amacıyla kabul edilmiş, Anayasa hükümleridir.

Anayasanın 14/2 maddesinde kabul edilen kural uluslararası hukukça da benimsenmiştir. Türkiye’nin de imzaladığı “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10/2 maddesi “Kullanılması vazife ve mesuliyeti tazammum eden bu hürriyetler bir toplulukta zaruri tedbirler mahiyetinde olarak milli güvenliğin, toprak bütünlüğünün... sağlanması için ancak ve kanunla muayyen merasime, şartlara tahditlere ve müeyyidelere tabi tutulabilir” kuralıyla temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının kanunla sınırlanabileceğini ve müeyyide konacağını kabul etmiştir.

Yine Anayasa'nın 27/2 maddesi bilim ve sanatı yayma hakkının, Anayasanın 1. 2. 3. madde hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamayacağı, 28. maddesinde "Basın hürriyetinin sınırlanmasında Anayasanın 26-27. maddeleri" hükümlerinin uygulanacağı, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden... her türlü haber ve yazıyı yazanlar ve bastıranlar, başkasına verenlerin" bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olacaklarını, 30. maddesinde Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü aleyhine işlenmiş bir suçtan mahkum olma halinde kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basım evi ve eklentilerinin zapt ve müsadere edilebileceği, işletmekten alıkonabileceği 42/son maddesinde Türkçe'den başka hiçbir dilin eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadilleri olarak okutulamayacağı ve öğretilemeyeceği kuralları kabul edilmiştir.

Anayasanın siyasi partilerle ilgili 68/4 maddesinde "Siyasi Partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne..., aykırı olamaz hükmü kabul edilmiş, bu hüküm 69/6 maddesinde ki "Bir siyasi partinin 68. maddenin 4. fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına ancak onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir." hükmüyle kuvvetlendirilmiştir.

Anayasa da yer alan bu hükümlerin amacı devletin birliğini, ülkenin ve milletin bütünlüğünü korumaktır. Anayasanın 11. maddesi uyarınca "Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır... "Siyasi partiler ve parti yöneticileri faaliyetlerinde Anayasa ve yasalara uymak zorundadır. Aksi halde hukuki meşruiyetlerini kaybederler.

Anayasada ırkçılık kabul edilmemiş reddedilmiştir. Anayasada kabul edilen Atatürk Milliyetçiliği ırkı değil Türk vatandaşlığını esas alır. Atatürk'te bir konuşmasında İstiklal Savaşını yapan bugünkü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki bütün vatandaşların Türk olduklarını belirtmiştir. Anayasanın 66. maddesi "Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı herkes Türktür" hükmünü koymuştur. Anayasada Türk vatandaşları arasında hiçbir ayrım yapılmamış, hiçbir ırka, aileye ayrıcalık ve üstünlük tanınmamıştır. Anayasanın başlangıç hükmünde "Her Türk vatandaşının bu Anayasada ki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir

hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine sahip olduğu" belirtilmiş. Anayasanın 10. maddesinde de "Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınamaz'' hükmü kabul edilmiştir.

Anayasanın açık hükümlerine rağmen sanıklar devamlı olarak ayrı bir ırk, ayrı bir halk oldukları, ayrı dilleri, ayrı kültürleri ve ayrı yurtları olduğu, temalarını işleyerek PKK'nın siyasi kanadı olduğu aşağıda gösterilecek delillerle anlaşılan HADEP içinde Türkiye'nin milli birliğini toprak bütünlüğünü bozacak faaliyetlerde bulunmuşlardır.

HADEP, PKK İLİŞKİLERİ

Anayasa ve yasalara göre kurulan HADEP'in faaliyet ve söylemlerinin terör örgütü PKK'nın faaliyet ve söylemleriyle aynı paralellerde olduğu gözlenmiştir:

1997 yılı Ağustos ayı sonlarında gündeme gelen "Musa Anter barış treni olayında PKK yöneticileri ile HADEP yöneticilerinin aynı paralelde konuştukları aynı temayı işledikleri,

Brüksel-Diyarbakır-Brüksel güzergahı arasında düzenlenen "Musa Anter" barış treni adı verilen organizasyonun PKK'nın Türkiye ve Avrupa'da kendi güdümündeki kuruluşlarla birlikte organize ettiği, amacın oluşturulacak dünya kamuoyu baskısı ile Türkiye'yi PKK ile barışa mecbur etmek olduğu, trenin 26 Ağustos 1997 günü Brüksel'den hareket etmesinin, hareketinden bir gün önce Brüksel'de bir barış mitingi düzenlenmesinin kararlaştırıldığı trenin kapasitesinin 600 kişi olmasının, trene medya çalışanları için faks, telefon ve diğer elektronik iletişim araçlarıyla teçhiz edilmiş bir vagon tahsis edilmesinin, I Eylül de İstanbul'da olmasının yol boyunca Almanya'nın Köln ve Mains şehirleriyle Avusturya'nın başşehri Viyana ile, Bulgaristan'ın başşehri Sofya'da miting düzenlenmesinin ve mitingler de PKK'nın görüşü doğrultusunda barış treninin amacı, Doğu ve Güneydoğu Anadolumuzda cereyan eden olaylarla ilgili PKK'yı destekler bilgi verilmesinin kararlaştırıldığı barış trenine bütün hayatı Türkiye'yi bölmek için uğraşmakla geçmiş Musa Anter'in adı verildiği ve trenine Musa Anter barış treni dendiği,

Organizasyonu düzenleyenlerden "Halkların Birliği İçin Hannover Çağrısı" grubu başkanı Hans Brauscheidf'in medyaya

organizasyonunun amacının "Avrupa adına Kürt halkının barış ve demokrasi taleplerini Türkiye'de, Balkanlarda basın ile halk ve kuruluşlarla yapılacak doğrudan görüşmeler ve lobi çalışmaları yolu ile iletileceği, amaçlarının savaşın durdurulması ve Kürt-Türk halklarının birlikteliği sağlamak olduğu" sözleriyle açıkladığı,

HADEP Genel Merkezi tarafından il ve ilçe başkanlıklarına gönderilen genelgeyle barış treninin tanıtılması kurum ve kişilerden trenin desteklendiğine dair imza toplanması ve bu imzaların İstanbul'da bulunan tren organize komitesine gönderilmesi, barış için bildiri, afiş, el ilanı verilmesi, söyleşiler yapılması talimatı verildiği, Dosyada mevcut barış treni ile ilgili bilgilerden:

a) HADEP Genel Merkezinin 1-7 Eylül barış etkinlikleri ve Musa Anter Barış Treni hakkında il başkanlıklarına yolladığı 15.8.1997 günlü HADEP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet SATAN imzalı dosyada mevcut genelge sureti,

b) "Şimdi Barış Zamanı" başlıklı HADEP amblemli "Bu treni kaçırma 29 Ağustos'ta Sirkeci'de buluşalım" yazılı, "Halklarımıza" başlıklı, "Brüksel'den kalkıp I Eylül' de Diyarbakır'a gelecek olan Musa Anter Barış Treni 31 Ağustos akşamı Malatya'da olacaktır" yazılı KESK, İHD, Halkevleri, HADEP, ÖDP, EMEP imzalı dosyada mevcut gazete ilan suretleri kapsamından anlaşılmıştır.

Türkiye'nin zamanında müdahalesi ile barış treninin Türkiye'ye gelmesinin engellendiği, Musa Anter barış treninin gelmesinin engellenmesinden sonra PKK'nın yayın organı MED Televizyonun da 22.8.1997 günü Zülküf GÜNAY'ın hazırladığı programda konuşan Şemdin SAKIK'ın (parmaksız ZEKİ) "...Şimdi bugün biz yine barış çağrılarımızı yeniliyoruz. Generaller, Başbakan, Bakanlar barış çağrımıza karşılık vermiyor, yine barış treni Avrupa'dan çıkıp Türkiye içinden Kürdistan'a gelecek. Bunun amacı Kürt sorununu barışçıl çözümle halletmek. Ama sizde biliyorsunuz; Türk devleti bütün dışardaki dostlarını da devreye sokarak bu barış treni karşısında engel oluşturuyor. Bir planları da trenin yerine ulaşmaması biz bu konuda bir tren değil iki tren çıkarttık. Şimdi eğer barış treni yerine ulaşmazsa savaş treni yerine ulaşacaktır. Yani Türkiye sağır ve dilsiz olarak bu meseleyi kapatmasın bugün biz ne durumdayız, düşman ne durumda bu göz önündedir. Turizm bölgeleri de bu savaşta hedefimizdir." dediği.

MED Televizyonunda yayınlanan Mahir SAYIN'ın sunduğu ve PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ın telefonla katıldığı panelde:

"Çok iyi açığa çıktı ki en barışçıl bir adım da atsak bu Türkiye'deki gerçekten tam bir kendisine özgü vakıa olan insanlıkla çağdaş hiçbir ulusal demokratik değerle alakası olmayan ve gerçekten konukların da biraz da hayretlerine giden en mütavazi bir adımı bile bir meydan savaşı gibi, işte batıdan Sevr geliyor, batıdan terör geliyor diyorlar inanılmaz birşey bu. Hemen şunu burada vurgulamalıyım ki, peki sen bu kadar yıkıcı silahı nereden alıyorsun?...Yalnız bir Almanya'nın verdiği silah miktarını söyleyebilir misiniz? Britanya'dan, Fransa'dan, Almanya'dan aldığın destekle Anadolu'yu kaç tane halka ne kadar kültüre mezar ettin ve bunların hepsinin treni batıdan gelmedi mi?... Şimdi Kanther'in (Almanya İçişleri Bakanı) burada ki tavrı bize belki ilginç ve çarpıcı gelmiştir. Alman İçişleri Bakanlığı muhtemelen belki PKK propagandası olabilir diyor, bu adam korkunç bir tip, trenin PKK propagandası ile ne alakası var. Bu anlamda bir tren senin babanın malı da değil. PKK'nın propagandası olup olmaması seni ne diye ilgilendiriyor? Sen Türkiye'nin politikasının İçişleri Bakanı mısın? Türkiye'nin sorunu sana mı düşüyor? Bunu biraz aydınlatmak gerekiyor. Neden bu adam Almanya'yı bırakıyor? Almanya da PKK avı, PKK yasağı yetmediği gibi Türkiye'yi de sözüm ona terörist trenden korumak istiyor..." dediği.

MED Televizyonun da yayınlanan PKK'nın kurduğu sürgünde Kürt Parlamentosu üyeleri Ali YİĞİT ve Mahmut KILINÇ'ın katıldığı sunuculuğunu Maşallah ÖZTÜRK'ün yaptığı panel isimli programa HADEP İstanbul il başkanı Hikmet FİDAN'ın PKK'nın öncülüğünde organize edilen Musa Anter barış treni organizasyonu ile görüşlerini;

"Öncelikle bu ülkede 13 yıldır sürmekte olan bir savaşı hatırlatmak isterim. Bu savaşta toplam 3500 köy boşaltılmıştır. Ayrıca gerek Türk gerekse Kürt olan binlerce kişi hayatını kaybetmiştir. 5000 kişi toprağından göçmüştür. Bu kirli savaş sadece Kürt meselesi değildir. Bu dünya üzerinde yaşayan tüm insanların sorunudur. Bütün bunlara rağmen sona ermesi gereken kirli bir savaş yaşanıyor... Biz kardeşçe özgün bir yaşam içinde barış istiyoruz. Bu noktada barışseverler de kalıcı bir barışa taraftar olarak İstanbul'a gelmiş bulunuyorlar... Biz barış istiyoruz. Devletin de konuya bu şekilde yaklaşmasını bekliyoruz. Yetmiş yıldır baskı yapılıyor. Biz bunun doğru yol olmadığını söylüyoruz. Gelin beraber kardeşçe yaşayalım diyoruz. Yani biz pazar günü orada olacağız tüm halk orada,

olacaktır. Bu barışın sağlanacağına inanıyorum. Ben inanıyorum ki I Eylül Dünya Barış günü Kürt ve Türk halkı için büyük bir bayram olacak... Kürt halkı savaş değil daima barış isteyen taraftır. Bugüne kadar büyük bedeller ödedi" sözleriyle açıkladığı.

30.8.1997 günü MED Televizyon haber yayınında yine İstanbul HADEP il Başkanı Hikmet FİDAN'ın canlı telefon bağlantısında barış treni organizasyonu ve barış girişimcileri ile ilgili;

"Yarın Kadıköy meydanın da barış heyetinin Diyarbakır'a uğurlamak için saat 12.00'de tüm barışseverler bütün parti teşkilatı orada bulunacak... Başta Kürt halkı olmak üzere Türkiye'de yaşayan herkes emekçiler, yurtseverler... bu savaşın son bulması gerektiğine inanıyorlar. Artık kalıcı bir barış, Kürt sorunu barış, demokratik siyasal düzenin getirilmesini istiyor. Bu tren Brüksel'den kalkıp Amed'e gidecek. (Diyarbakır'a PKK lıların dediği gibi Amed diyor.) Bunun için çok önemli fırsat değerlendirilmeli... Avrupa'dan yola çıkan değişik yerlerden gelen barış elçilerini Amed'e uğurlamak üzere yarın Kadıköy meydanın da bulunmalarını istiyoruz, bekliyoruz, çünkü bu ülkede yaşayan herkesin çıkarı buradadır" dediği...

MED televizyonunda yayınlanan haber panel gibi açıkoturum programlarının zaptedildiği teyp ve video kasetlerin dosyada mevcut çözümlerinden anlaşılmıştır.

PKK'nın girişimleri ile düzenlenen Musa Anter Barış Treni organizasyonun asıl amacı PKK'yı Türkiye Cumhuriyeti karşısına savaşan taraf olarak çıkarmak ve PKK'ya hukuki bir şahsiyet kazandırmaktır. Şimdiye kadar PKK'nın ve PKK'ya bağlı kişi ve kuruluşların buna benzer birçok teşebbüsü olmuştur. Terör örgütü PKK Türkiye Cumhuriyeti Devletinin karşısında muhatap olacağı taraf olamaz. Yargıtay kararlarında PKK Türk Ceza Kanunu 125. maddesinde yazılı suçu işleme için kurulmuş illegal silahlı çetedir. Kurulduğundan itibaren PKK amacına ulaşmak ve adını duyurmak için kanlı Terör eylemleri gerçekleştirmiş, eylemleriyle savunmasız binlerce vatandaşımızın hayatına son vermiştir. PKK'nın hayatına son verdiği Kürt asıllı vatandaşlarımızın sayısı pusuya düşürmek ve pusu kurmak suretiyle şehit ettiği polis ve asker sayısından fazladır. PKK, terör eylemlerinden başka gelir temin etmek amacıyla eroin ticareti de yapmaktadır.

Zaman zaman ateşkes ilan ettiğini yani terör eylemlerine ara verdiğini ilan eden PKK Avrupa ve Türkiye'de kendisine bağlı kişi ve

kuruluşlara barış istediği propagandasını yaptırmakta ve yapmaktadır. Barış için, PKK'nın devlet tarafından hukuken tanınması istendiği gibi; tabii olarak PKK, terör eylemlerine son vermek için devleti bölünmeye götürecek birtakım siyasi isteklerde de bulunacaktır. HADEP Musa Anter Barış treni organizasyonu hadisesinde devleti bölünmeye götürecek bazı siyasi neticeler elde etmek için PKK ile eylem ve amaç birliği içinde hareket etmiştir.

AÇLIK GREVLERİ:

PKK Cezaevlerinde de örgütlenmeye gitmiştir. PKK'nın1995 yılında gerçekleştirdiği 5 kongresinde cezaevi faaliyetleri ile ilgili PKK'nın merkez komitesinden bir üyenin de içinde bulunduğu veya merkez komitesine bağlı büronun yönlendirmesi ve denetimi altında çalışan bir "Zindan Komisyonu" kurulması, komisyonun zindan örgütlenmesini denetlemek, zindan da PKK'nın hakimiyetini sağlamak ve cezaevlerindeki birikimi dışarıda ki mücadele alanlarının hizmetine sunmakla sorumlu ve yetkili kılınmasına, tutuklu ailelerinin örgütlendirilip örgütsel faaliyetlere kanalize edilmesine karar alınmıştır.

Siirt Cezaevinde tutuklu ve hükümlü bulunan PKK militanlarının başlattıkları ve o tarihte devam eden açlık grevlerine destek vermek için 6.1.1998 günü Siirt HADEP il binasında.

1998 yılı Ocak ayında HADEP Şişli ve Ümraniye teşkilat binalarında.

Erzurum ve Nazilli cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü PKK militanlarının başlattıkları açlık grevlerine destek vermek ve Temmuz genelgesini protesto etmek için 11.1.1998 günü mahkum yakınları ve onları destekleyen 20 kişilik grubun Bursa HADEP il merkezi binasında.

PKK militanlarının devam eden açlık grevlerini desteklemek için HADEP Antalya il merkez binasında ve Eskişehir HADEP il merkez binasında.

Erzurum Cezaevinde süren açlık grevine destek vermek için HADEP Adana il binasında ve Balıkesir HADEP il binasında açlık grevine gidildiği, HADEP'le ilgili toplanan dosyada mevcut bilgilerden anlaşılmıştır.

PKK hükümlü ve tutukluların cezaevlerinde başlattıkları açlık grevleri tamamen PKK örgütünün organize ettiği örgütsel faaliyetlerdir. HADEP yöneticileri PKK ile aynı amaca yönelik olarak bu örgütsel faaliyetlere iştirak etmişlerdir.

BASIN AÇIKLAMALARI :

24 Aralık 1995 milletvekili genel seçimlerinden önce 15 Aralık 1995 günü PKK yine tek taraflı ateşkes ilan etmiş yani terör eylemlerine bir süre ara vereceğini duyurmuştur. PKK'nın 15 Aralık'ta bir süre için terör eylemlerine ara vereceğini ilan etmesi ile ilgili İçel il başkanı Veli AYDOĞAN yaptığı basın açıklamasında:

"...Bu ülkede halkların kardeşliği, barış ve demokratik hakları için herşeyini ortaya koyan Kürt halkının gencecik insanlarının da katledildiği, köylerinin haritadan silinerek adeta açlığa mahkum edilmekte ve yaşadıkları bölgede anlatmaya - dilin varmayacağı dünyada eşi benzeri görülmemiş bir kirli savaş politikası sürdürülmektedir... Bu talihsiz şiddet politikası tüm toplumsal muhalif güçlerin barış çaba ve istemlerine rağmen geliştirilmektedir. Özellikle barış ve halkların kardeşliğine önemli bir gelişme sağlayabilecek PKK'nın ilan ettiği tek taraflı ateşkes değerlendirilmemektedir... Bu kirli savaşın cezaevine taşınılma çabalarına yöneliktir. Bu uygulamalara son verilmeli ve benzeri uygulamaların son bulması için Diyarbakır Cezaevinde başlatılarak içerde ve dışarda yayılan açlık grevlerine destek olmak amacıyla Mersin'de tutsak aileleri tarafından başlatılacak olan süresiz üç günlük dönüşümlü açlık grevini destekliyor ve tüm demokrat kamuoyunu bu konuda duyarlılığa davet ediyoruz" dediği.

HADEP İstanbul il kadın komisyonunun anneler günü sebebiyle "Kamuoyuna ve İnsanlığa Çağrımızdır" başlıklı duyurusunda.

"...Bugün kan gölü haline getirilmeye çalışılan coğrafyamızdan yaşadıklarımız kelimelerle ifade edilmesi zor olan bir vahşetin akıl almayacak şekilde sürdürüldüğü savaş kurallarının hiçe sayıldığı ve sivillerin hedef olarak görüldüğü bir savaş yaşamaktayız. Can güvenliğinin olmadığı insanların gözler önünde alınıp, kaybedildiği ve çoğu zaman da intihar ettiği gerekçesiyle yapılan şiddet insanlığa bu şekilde kabul ettirilmeye çalışılıyor... Savaşın bir tarafı yani Kürt halkının temsilcileri, onurlu demokratik ve siyasi hakların tanınması temelinde bir barışa hazır olduklarını defalarca ortaya koymalarına rağmen kirli savaş bittiğinde kendilerinin saltanatlarının biteceğini

bilen savaş tacirlerinin bu iktidar olduğunu biliyoruz... Kadınlarımızın gözü yaşlı kalmasını ve kirli savaşın bir parçası olmasını istemiyoruz. Türk ve Kürt emekçilerinin boğazından kesilen ekmeğin çocuklarımızdan alınan harçların bizlere kurşun gözyaşı ve kan olarak dönmesini istemiyoruz.

Bugün için 15 Aralıktan beri uzatılan barış elini tutalım, barış çığlıklarına kulak verelim bu barışı lekeleyecek provokasyonlara karşı bir olalım. Bu anlamda kendisini insan olarak nitelendiren herkesin sürdürülen kirli savaşa karşı çıkmasını istiyoruz... Savaşın sürmesine seyirci kalmakta bir insanlık suçu olup, bu suçtan kurtulmanın yolu vahşete uğrayan Kürt halkının sorunlarının çözümü için en azından kendi vicdanlarının rahatlatmak ve kendilerine uzanan barış insanca..." dendiği

Tarsus ilçe başkanı Murat KORKMAZ'ın yaptığı basın açıklamasında.

"Ülkemizin bir bölgesinde 11 yıldır oluk gibi kan akıyor... ancak bir süre önce ülkede yapılan genel seçimler öncesi savaşan taraflardan birisi 15 Aralıkta tek taraflı bir ateşkes ilan ettiği, ateşkesin yanıt bulması içinde ülkemizin insan hakları savunucuları ve aydınları demokrasi güçleri barış girişimcileri çeşitli panel ve toplantılar düzenlediler... Ancak ülkenin içinde bulunduğu durumu düzeltmek için seçimler öncesi çeşitli vaatlerde bulunan başta da Kürt sorunu konusunda önemli adımlar atacağını söyleyen anayol hükümeti çok acıdır ki halkları kandırmaktan başka birşey sergilemiyorlar... Son Güneydoğuda yapılan operasyonlar tek taraflı ilan edilen ateşkesin bozulması için ve kirli savaşın boyutlanmasıdır... Ülkemizdeki demokrasi güçlerinin kalıcı barışın sağlanması için çaba sarfetmeye çağırıyorum" dediği.

Terör örgütünün başı Abdullah ÖCALAN'ın 15 Aralık 1995 günü terör eylemlerine bir süre ara vereceğini duyurması ile ilgili HADEP genel başkam Murat BOZLAK'ın 10.4.1996 günü basın açıklamasında:

"Onbinlerce gencin ölümüne, ülkenin ekonomik ve siyasal krize sürüklenmesine neden olan savaşın son operasyonlarla tırmandırılması toplumda gelişen barış umudunu zedelemiştir.

15 Aralık 1995 tarihinde PKK tarafından ilan edilen tek taraflı ateşkes bugüne değin sürdürülen operasyon ve provokasyonlara

rağmen devam ettirilmektedir... Tek taraflı da olsa ateşkesin yarattığı olumlu ortam iyi değerlendirilmeli savaş değil barış ve demokratikleşme doğrultusunda ciddi adımlar atılmalıdır. Halkın yararı barışta ve demokratikleşmededir. Daha fazla can kaybı olmadan mevcut olumlu ortam bozulmadan hükümeti başlatılan operasyonları derhal durdurmaya davet ediyoruz" dediği.

HADEP'le ilgili toplanan bilgilerin bulunduğu dosyada mevcut basın açıklamaları suretlerinden bellidir.

Dosyada mevcut diğer basın açıklamaları da incelendiğinde HADEP yöneticilerinin basın açıklamalarının tamamen PKK örgütünün istek ve amaçları doğrultusunda olduğu ve HADEP' in PKK'ya bağımlı olduğu anlaşılır.

Terör örgütü PKK'nın başı Abdullah ÖCALAN'a suikast girişiminde bulunulduğu haberinin duyulmasından sonra gazetede yayınlanan "Halklarımıza" başlıklı duyurusunda, "PKK genel başkanı sayın Abdullah ÖCALAN'a karşı girişilen bombalı suikast girişimini kınıyoruz. Halkların eşitlik, özgürlük ve kardeşlik özlemlerine yapılan bir saldırı olarak değerlendiriyoruz." dendiği, duyuruyu imzalayanlar arasında HADEP İstanbul il başkanı Hikmet FİDAN ve yine HADEP İstanbul il başkanlığını yapan Mahmut SAKAR, HADEP Ankara il yönetim kurulu üyesi Nur Hayat ALTAN, HADEP Genel başkan Yardımcısı Osman ÖZÇELİK de vardır. Duyuruda kullanılan "halkların eşitlik, özgürlük ve kardeşlik özlemlerine karşı yapılan bir saldırı..." ifadesinden HADEP yöneticilerinin Abdullah ÖCALAN'ı Kürt özgürlüğünün sembolü olarak gördükleri bu itibarla Abdullah ÖCALAN'a karşı girişilecek bir taarruzun halkların özgürlük özlemlerine yapılan bir saldırı olarak kabul ettiklerini ve kamuoyuna açıklama yaptıklarını gösterir.

HADEP'in yaptığı toplantılarda mitinglerinde şenliklerinde çok sayıda ERNK ve ARGK, Pankart ve flamalarının açıldığı gözlenmiştir.

HADEP Çağlayan teşkilâtının 21.3.1997 günü düzenlediği mitingde HADEP parti bayrakları ile birlikte PKK (ERNK) bayrağını taşındığı, HADEP İstanbul il teşkilatının 1997 yılında İstanbul Abdi İpekçi Spor Salonunda düzenlediği Nevroz kutlamalarında üzerinde "PARTİ PKK ORDU ARGK, CEPHE ERNK, GENÇLİK YCK" pankart açıldığı mitingde ve nevroz gecesinde çekilen ve dosyada mevcut fotoğraflardan anlaşılmıştır.

İstanbul Bağcılar HADEP İlçe binasında eğitim çalışmalarının yapıldığı salonda ERNK bayrağının asılı olduğu,

Dosyada mevcut Bağcılar HADEP teşkilat binası eğitim salonu fotoğrafından anlaşılmıştır.

Tokat kırsal kesiminde güvenlik kuvvetlerimizce girdiği silahlı çatışmada öldürülen DHKP/C militanı Adnan ŞEKER'in İstanbul'da yapılan cenaze törenine PKK örgütünün militanlarının da katıldığı cenaze töreninde ERNK bayrağı ve ARGK flamalarının taşındığı aynı cenaze törenine ERNK bayrağı ve ARGK flamaları altında HADEP İstanbul il başkanı Mahmut ŞAKAR'ın da katıldığı,

Cenaze töreninde çekilen ve dosyada mevcut fotoğraflardan anlaşılmıştır.

DHKP/C örgütünün terör eylemlerinde PKK'ya destek veren dostu örgütlerden olduğu Tokat ve Sivas kırsalında DHKP/C ile PKK çetelerinin birbirlerine yardım etlikleri bilinmektedir. PKK militanları dost bir örgütün öldürülen militanının cenaze törenine katılmışlar, hem DHKP/C örgütüne dostluklarını göstermişler hem de çektikleri ERNK bayrakları ve ARGK flamaları ile PKK'nın propagandasını yapmışlardır. Aynı cenaze törenine HADEP İstanbul il başkanı Mahmut ŞAKAR da katılmıştır. Mahmut ŞAKAR HADEP İstanbul il başkanı ve aynı zamanda PKK örgütü elamanıdır.

YAKALANAN PKK MİLİTANLARININ HADEP İLE İLGİLİ BEYANLARI:

Karakocan Borçatı Jandarma Karakoluna kendiliğinden teslim olan PKK örgütü üyesi Sakine DAĞISTAN beyanında.

"2 Mayıs 1995 tarihinde HADEP Kartal Samandağ belde teşkilatına katıldığını burada yapılan propaganda sonucu Kürt milliyetçisi ve devrimcisi olduğunu sonunda HADEP'in desteklemiş olduğu PKK terör örgütünü" benimsediğini silahlı mücadeleye katılmak için kırsala çıkmaya karar verdiğini bu maksatla İstanbul'dan ayrıldığını ancak yolda hatasını anlayarak kendiliğinden teslim olduğunu" söylediği

Silahlı çete PKK'nın sair efradı olmak suçundan yakalanan Bektaş NERGİZ'in beyanında:

"Abim Ali NERGİZ halen Kocaeli Gebze ilçesi HADEP ilçe başkanlığını yapmaktadır... Bana HADEP parti binasında kal burada özgür halk dergisini, gündem gazetesini partimizin çıkartmış olduğu Gençlik dergilerini oku takip et partimiz içerisinde bulunan örgütsel içerikli kitaplardan oku, Kürtçe kasetler dinle MED TV'yi izle partimize gelen giden kişilerle görüş, konuş onlardan fikirler al PKK örgütü hakkında bilgi edin, ben Gebze ilçesinde 2 seneye yakındır HADEP parti ilçe başkanlığı yapmaktayım. Bu süre içerisinde partimize gelen gençleri PKK terör örgütüne kazandırarak o gençleri ilişki kurduğum örgüt mensupları aracılığı ile silahlı faaliyetler göstermeleri üzere kırsal alana gönderdim. Bizler de Kürdüz. Kürdistan devletinin kurulması için Kürt ailelerinden en az bir kişi PKK terör örgütüne girerek faaliyet göstermektedir... Gençlik Komisyonunda üye olan kişiler ve Memduh isimli kişi tarafından da bütün Kürt halkını Kürdistan devletinin kurulması, Kürt halkının tam olarak sömürülmekten kurtulup, özgür bir devlet olup, kendi bayrağı ve toprağında rahat ve refah bir hayat sürdürmesi için canla başla Türkiye Cumhuriyet Devletine karşı silahlı olarak mücadele başlattıklarını ve bu mücadeleden başarılı bir şekilde çıkacaklarını vurgulayarak örgütün propagandasını yapıyorlardı. Ben de edinmiş bilgiler ve bana yapılan propagandalar sonucu örgüt adına silahlı olarak faaliyet göstermek üzere kırsal alana çıkmaya karar verdim..." dediği.

PKK'nın sair efradı olmak suçundan yakalanan Fersande GÖKTIMAR'ın beyanında:

"...Sorejkot adlı örgüt mensubu bana Çukurova Üniversitesi içerisinde çalışma yapabileceğini, ayrıca HADEP içerisinde bulunan gençlik komitelerinden örgüte eleman temin edebileceğini söyledi, bu konularla ilgili Sami isimli örgüt mensubunun bana her türlü yardımı gösterebileceğini... Çukurova Üniversitesi içerisinde ve HADEP bünyesinde bulunan Gençlik komitelerinde çalışmalara başladım. HADEP Yüreğir ilçe Gençlik Başkanlığını yapan Mehmet Murat TEKTAŞ isimli şahısla örgütün kırsal alanına eleman temin etmek amacıyla ve HADEP gençliği üzerinde daha etkili propaganda yapmak amacıyla tanıştım... Mehmet Murat TEKTAŞ bana gelerek kendisinin denetiminde üç örgüt mensubu bulunduğunu ancak üç kişiyi örgütleyebildiğini söyledi..." dediği.

PKK'nın sair efradı olmak suçundan yakalanan Edip KAYNAR'ın beyanında:

"Bu parti ilk kurulduğu yıllarda çeşitli adlar altında faaliyet gösterdi. Son olarak da HADEP adı altında faaliyet göstermektedir. Ancak bu parti Ali FIRAT (K) Abdullah ÖCALAN'ın talimatları doğrultusunda hareket eden legal bir partidir. Genellikle parti üyeleri PKK terör örgütü sempatizanıdır. HADEP binalarında PKK terör örgütüne yönelik propagandalar sonucu örgüte katılan örgüt mensupları, örgüt içerisinde çoğunluktadır. Bende Bingöl HADEP il binası içerisindeki propagandalardan etkilenerek terör örgütüne katıldım" dediği.

Silahlı çete PKK'nın sair efradı olmak suçundan yakalanan Bahattin CESUR beyanında:

"...Bu şahıs beni Adana HADEP il binasına götürdü, iki-üç gün buraya birlikte gittik. O sıralarda cezaevlerinde bulunan solcu, PKK'cı örgüt mensupları adına açlık grevi başlatmıştım. HADEP il teşkilat başkanı Süleyman KILINÇ ve yardımcısı olduğunu bildiğim Fesih isimli şahıs açlık grevinin yapılması için örgütleme yapıyorlardı... bu kasetlerde de görüyorsunuz. Sizler Kürt gençlerisiniz Kürt davasına sahip çıkmalısınız. Bunun için de kırsalda ve metropollerde üzerinize düşen görevleri yapmalısınız... Buna benzer propagandalar Özgür Halk Bürosunda bulunanlar. Mezopotamya Kültür Derneği ve HADEP il binasında buraya gelen Üniversiteli gençler ve HADEP ve diğer dernek ve yayın organlarında çalışan eleman kadroları tarafından yapılmaktaydı..." dediği,

Sakine DAĞISTAN, Bektaş NERGİZ, Fersande GÖKTIMAR, Edip KAYNAR ve Bahattin CESUR'un dosyada mevcut ifade suretlerinden anlaşılmıştır.

Sakine DAĞISTAN, Bektaş NERGİZ, Fersande GÖKTIMAR, Edip KAYNAR ve Bahattin CESUR'un beyanları rastgele seçilmiş beyanlardır. HADEP'le ilgili bilgilerin toplandığı. EK 1, EK 2, EK 3 numaralı dosyalarda mevcut PKK'nın sair efradı olmaktan yakalanan çok sayıda PKK militanın beyanları incelendiğinde bu militanların da ilk eğitimlerini HADEP teşkilat binalarında aldıkları bu binalarda görevli militanların dersleri ile yine binalarda mevcut özgür halk gibi PKK'nın legal yayınları ile illegal yayınlarını okumak suretiyle beyinlerinin yıkandığı. Türkiye Devleti düşmanlığı ve özgür Kürdistan hayaline şartlandıkları. Türk Devletine karşı silahlı mücadele vermek için kırsala çıkmaya hazır hale getirildikleri anlaşılır.

HADEP'le ilgili toplanan ve yukarıda anlatılan delillerden HADEP'in tamamen illegal PKK örgütünün kontrolünde ve güdümünde bir kuruluş olduğu PKK'nın çok önem verdiği, cepheleşme faaliyetlerini HADEP vasıtasıyla organize ettiği anlaşılır.

OLAY

Diyarbakır DGM. Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 1997/3299-3184 Hz. ve karar numaralı 30.12.1997 günlü yetkisizlik kararı ve eklerinin Başsavcılığımıza intikalinden sonra yaptırılan tahkikat sonucunda:

10.2.1998 günü HADEP Genel Merkezinde yapılan arama genel merkezin eğitim toplantı salonunda parti eğitim komisyonu üyesi olan İhsan DURUKAL'ın hazır olduğu, salonda mevcut masa üzerinde İhsan DURUKAL'a ait bir deri çanta olduğu, çantanın içi boşaltıldığında içinden;

1- Abdullah ÖCALAN' ın yazdığı 19.YY. dan günümüze Kürdistan Gerçeği ve PKK harekatı isimli kitap,

Toplumlar Tarihi isimli 133 sayfa fotokopi edilmiş notlar,

Yine Toplumlar Tarihi isimli notlar,

PKK'nın Parti tarihi başlıklı 160 sayfa fotokopi yazı,

Kürdistan'da Sanatın İşlevi ve Devrimci Bir Roman Taslağı başlıklı 238 sayfa fotokopi edilmiş yazı bulunduğu,

Eğitim salonunda bulunan kara tahta üstü üzerinde tebeşirle "Ape Musa Eğitim devresi 4" yazısının yazılmış olduğu,

Giriş katında bulunan depo olarak kullanılan odada Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesince toplatılmasına karar verilen "Barış Kardeşlik ve Demokrasi Dileği İle" yazısı bulunan 450 adet HADEP amblemli 1998 yılına ait takvim, basın bürosu odasında hemen tamamı yasaklanmış özgür Halk Eğitim dizisine ait dergiler, Özgür Halk dergileri, Yaşamda Özgür Kadın dergisi, Öncü Yurtsever dergileri, Özgürleşen Yurtsever Gençlik dergileri, Jujin ve Rewşen dergileri, Çağdaş Zülfikar, Yeni Zülfikar, Alternatif Sosyalist dergileri, Genel Başkan Murat BOZLAK'ın odasında Ali FIRAT'ın (Abdullah ÖCALAN) yazdığı Kürdistan'da Kişilik Sorunu isimli kitap, Seracettin KIRCI'nın yazdığı "Eşa HADEPE Jana Amede" isimli kitabı ile

"Aydınlar ne diyor Kürt sorunu" isimli kitap ve başka kitaplar, Genel Sekreter Hamit Geylani'nin odasında Yalçın KÜÇÜK'ün El Kitabı isimli kitabı, Abdullah ÖCALAN'ın Kadın ve Aile Sorunu isimli kitabı ve başka dokümanlar, Genel Başkan Yardımcısı Mehmet SATAN'ın odasında Ali FIRAT'ın (Abdullah ÖCALAN'ın) yazdığı Kürdistan'da Kişilik Sorunu isimli kitabın bir cildi, Memduh Mahmut UYAN'ın "Gerilla Kartal" isimli kitabı ve başka dokümanların bulunduğu,

10.2.1998 günlü arama tutanağı kapsamıyla,

10.2.1998 günü HADEP Genel Merkezi'nde yapılan aramada bulunan yukarıda yazılı dergi, kitap gibi dokümanların incelenmesinde,

9 sayfadan ibaret "Kürdistan Tarihi" başlıklı, ders hocası olarak İhsan DURUKAL'ın ders tarihi olarak 15.1.1998 Perşembe ve 16.1.1998 Cuma günlerinin gösterildiği, fotokopi edilmiş ders notları,

6 sayfa Toplumlar Tarihi başlıklı birinci sayfasının köşesinde DURUKAL yazılı ders notları,

7 sayfadan ibaret Türkiye Ekonomisi başlıklı, ders hocası olarak Ali Rıza YURTSEVER' in ders günü olarak 21.1.1998 Çarşamba ve 22.1.1998 Perşembe günlerini gösterdiği ders notları,

Yurtseverlik başlıklı 6 sayfalık kimin tarafından yazılı olduğu belirlenmeyen,

Kürt Tarihi başlıklı 27 sayfalık doküman bulunduğu

10.2.1998 günlü tespit tutanağı kapsamından:

İhsan DURUKAL'ın çantasında Abdullah ÖCALAN'ın yazdığı 19 YY. dan günümüze Kürdistan Gerçeği ve PKK Harekatı isimli kitap, Toplumlar Tarihi isimli 130 sayfalık fotokopi edilmiş doküman, Toplumlar Tarihi isimli diğer notlar PKK'nın Parti Tarihi başlıklı 160 sayfalık fotokopi edilmiş yazı, Kürdistan da Sanatın İşlevi ve Devrimci Bir Roman Taslağı başlıklı 238 sayfalık fotokopi edilmiş yazıdan başka Eğitim görmeye gelmiş kişilere ait özgeçmiş raporları, sınıfta oturma şeklini gösterir isimlerin yazılı olduğu kroki, Gönül SAYGIDEĞER imzalı noterde hazırlanmış vekaletname, Genel Sekreter Faysal ÖZÇİFT imzalı KESK başlıklı Ş.Urfa Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazılmış Urfa Cezaevinde yatan şahıslarla

görüşme talebi, Kamu Emekçileri Konfederasyonu başlıklı Basına ve Kamuoyuna hitaben yazılmış açıklama bulunduğu,

10.2.1998 günü saat 15.40'da yapılan inceleme ile ilgili tutulan inceleme ve tespit tutanağı kapsamından anlaşılmıştır.

Ders hocası olarak İhsan DURUKAL'ın gösterildiği Kürt Tarihi başlıklı ders notlarında,

"....Kürt Tarihi ile ilgili belge ve arşivler ya imha yada çok gizli olarak saklanmıştır. Elde olan bilgiler ise tümüyle yabancı kaynaklardan ve su götürür bilgilere dayanır. Kürt sözcüğü 1989 yılına kadar söylem ve yazımı yasaktır. Ne ilginçtir ki Türk Subay Akademilerinde 3 yıllık bir süreçle sürekli olarak Kürt Tarihi okutulmaktadır. Kendi gerçeğini kendisi bilmek istiyor. Yani düşmanı görmek ve tanımak istiyor... Aslında Türk kelimesi hakaret anlamına gelir bir şekilde, mesela, Osmanlının son dönemlerinde Devlet işlerinin iyi gitmediğini gören yönetim. Araştırmacılara nedenini sormuşlar, araştırmacılar ise "Eskiden Devletin işleri iyi gidiyordu, ama ne zaman ki devlet yönetimine Hamamcılar, Tellaklar ve Türkler alındı o zaman devletin işlevi kötüleşti diyorlar." dendiği,

Ali Rıza YURTSEVER'in 21.1.1998 çarşamba günü verdiği ders notlarında Türk Ekonomisinin Kürdistan Ekonomisine etkileri başlığı altında,

a) Kürt Coğrafyası ucuz hammadde deposudur.

Kürt Coğrafyası ucuz iş gücü deposudur.

Kürt Coğrafyasında sanayi tesisi yoktur.

Kürt Coğrafyasında tarım çökertilmiştir.

e) Kürt Coğrafyasında sermaye birikimi yoktur.

Doğuda kurulan enerji tesisleri batı sanayisi içindir. Bunun temel fonksiyonu bölgeyi sadece aydınlatmak için kullanılırken, batıda tesislerin çalışması içindir.

GAP PROJESİ: Bunun asıl amacı geniş ve verimli toprakların batıya çekilmesidir. Fakat gözden kaçan bir olay ise, GAP'ın

bulunduğu toprakların % 90'ını yabancı işadamları ve sermaye grupları almıştır. Bunu 3 maddede toplayalım:

1- İşadamları pamuk ekip batıdaki sanayi için hammadde oluşturur.

2- Yabancı işadamları ise burayı 20 yıl sonra endüstri alanı olarak düşündüğü için,

3- Burada ise karşımıza ilginç bir neden çıkıyor. Bu toprakları yabancılara satarken daha sonra olası bir Kürt Cumhuriyeti karşısında, yabancı devletlerin holdinglerine dokunması halinde devleti yabancı devletlerle bozuk ilişkilere sokuyor... Türk Devleti tüm bunlarla Kürtleri bütünüyle tüketici bir toplum haline getirmiştir." dediği.

Yine 22.1.1998 Perşembe günkü derste Ali Rıza YURTSEVER'indir. Türkiye'nin 1980-1987 yıllarında Kürt Coğrafyasında uyguladığı ekonomik modelleri, sonuçları, Türkiye'nin idari yapısı özelleştirme ve yeni dünya düzeni üzerinde durduktan sonra,

"Geçen sayfadaki 6 madde böyle oluşmaktadır:

1- Kültür Emperyalizmi dayatılıyor.

2- Umutsuzluk, çaresizlik dayatılıyor.

3- Şiddet, baskı süreci tırmanıyor.

4- Irkçılık, militarizm egemen kılmıyor.

5- Yoksulluk, sefalet yaygınlaştırılıyor.

6- Tüketim, reklam çılgınlığı.

Yeni dünya düzenine alternatif çözümler nedir?

Şimdi dersi bitirirken görülüyor ki Avrupa da ve diğer ülkelerde sürekli sosyal demokratlar iş başına gelirken bir sağa eğilim fırtınası da başlamıştır. Bölgemiz olan Ortadoğu'nun tüm kurtuluşu Kürt Ulusal Kurtuluş mücadelesine bağlıdır. Çünkü ABD hegemonyası bölgeyi fethetmiş bulunmaktadır. Bir dünya savaşında yapılan birçok devrim

olmuştur. İki dünya savaşında da aynı olay gerçekleşmiştir. Ve de herşeyin tüm çözümü istemesek te bir dünya savaşıyla oluşabilir. Yani bir devrimle" dediği,

İhsan DURUKAL'ın Yurtseverlik konusunu anlattığı derste;

"Tarihte acı bir hikaye olarak Yahudilerin yurtlarından göç ettirilmelerinden sonra tüm dünya halklarının onlara lanetli bir halk olarak bakılıyor. Nedeni ise bir avuç yurdunun olmamasıdır. Bu hikayeden kendimize şu sonucu çıkartabiliriz. Kürtlerin yurdu atalarının olduğu Kuzey Avrupa değil, bugünkü Kürdistan'dır. Çünkü Kürtler buraya çok emek vermişlerdir.

Yurtseverlik aşiret sınırını aile bağını aşan bütün Kürdistan'a gönül bağı olana denir. Her isyan yurtsever olmadığı gibi her gerilla da yurtsever değildir. Çünkü yurtseverliğin gereğini yapması gerekir. Ayrıca yurtseverliğin üç önemli maddesi vardır. 1-Halk, 2-Yurt, 3-Sınıf sevgisi olmalıdır. Kısaca Kürdistan'daki Yurtseverlik konusu ise halk ve ulustan ayrı düşünülemez, çünkü doğa ve insana karşı mücadeleyi orada vermiştir. Ama yurtlarına bağlı kalanlar namus ve toprağını kültürünü geliştirmişlerdir. Cumhuriyet döneminde Kürtlere dayatılan doğduğun değil, doyduğun yer felsefesi artık savaşta taraf olmayı zorunlu hale getirirken hangi nedenle olursa olsun yardım eden korucunun iyisi veya kötüsü olmaz. Dediği; Dosyada mevcut HADEP Genel Merkezinde yapılan arama sırasında bulunmuş dokümanların arasından çıkan muhtemelen genel merkezde eğitime gelen bir öğrencinin tuttuğu fotokopi edilmiş ders notları bulgularından anlaşılmıştır.

HADEP genel merkezinde yapılan arama ve bulunan Yurtseverlik başlıklı matbaa harfleriyle hazırlanmış 6 sayfalık dokümanda HADEP'in Yurtseverlik konusundaki görüşlerinin anlatıldığı aynı dokümanın HADEP Eğitim komisyonu üyesi olan firari sanık İhsan DURUKAL'ın evinde yapılan aramada da bulunduğu, HADEP'in yurtseverlik konusunda;

"...Kürt halkının içinde bulunduğu konumu iyi irdelediğimizde görüyoruz ki herşeyden evvel bir kimlik ve yurtseverlik sorunu vardır... Eğer biz yurtseverliği halklara kavratabilirsek dolayısıyla partimiz kitle tabanı olan Kürt halkına yurtseverlik bağlamında yaklaşır, bunu da kavratırsak partimiz HADEP'in kitleyle bütünleşmesinde büyük oranda yol almış olacağız... tarih boyunca Kürtler sayısız halkların saldırılarıyla karşı karşıya geldikleri için zaman zaman

geleneklerinde, dillerinde, kültürlerinde direnmişlerdir. Zaman zaman da baskılara boyun eğip tüm kimliksel haklarından vazgeçmiş bağlı oldukları kavimlerin kimlik yapısına bürünmüş, kendisinin olmayan başkalarının yurdunu benimsemeye onu zorla sevmeye itilmiş. Adeta ucube bir kişilik olarak teslimiyeti seçmişlerdir... Bütün bunlara rağmen kırıntıdan ibaret de olsa tamamıyla yok olup, gitmemiştir. Öylesine sağlıklı bir köke sahip ki en ufak bir müdahale ile serpilip gelişmiştir. 1970'lerin aşıldığı dönemler artık Kürtlüğün bir gerçeklik olduğu, yurtseverlik kavramı olduğu uğruna ölümün gerekli olabileceği bir olgu olması bıçak sırtında gibiydi. Yani ondan utanma ile bununla gurur duyma uyutulma ile hayatta kalmanın içice yaşadığı bir süreç yaşanıyor. Ancak 1974 sonrası ibrenin değiştiği, sahiplenmenin öze ulaşmanın önemi giderek anlam kazanıyordu...

12 Eylül Kürtlüğün yok edilişini de hedefleyen toplumsal vahşetlerin yaşandığı bir süreç olarak tarihe geçecektir. Çekilmez baskılarla birlikte sinme, gerilemelerle hatta teslimiyetin yaşandığı süreç olmanın yanında yurtsever değerlere sarılmanın da kararlıca yaşandığı bir tarihi süreçtir.

Onca yetmezliğin yaşanmış olması yanında çelikleşen nice yüreklerin de ortaya çıktığı, hatta hayatlarıyla vahşetin uygulandığı her mecrada karşı duruşun en onurlu göstergelere dönüştüğü yıllardır.

Nice destanlara nice başlangıçlara, nice ilklere, 1982 sonrası yıllarda imza atılmıştır. 1984'lerden günümüze gelen gerçekliğin temel katkıları bu süreçlerde konmuştur. Artık "kuyruklu Kürt" denme, mağara numarası sorma döneminden yurtseverlik adına ölünebileceği, kazanma adına yola çıkışın başarmadaki inatçı ısrarı başladığı zorunlu süreçlere geçilmişti. Ok yayından hedefine doğru yola çıkmış, ustasının inançlı imbiklerden süzülmüş kararlı elleriyle... özellikle daha düne kadar kendimizden utanır durumdan bugün gurur duyar duruma getiren mücadele ruhuna sahip çıkmalı, saygı duymalı ve bundan sonra da sürekliliği ve giderek hedefe varma konusunda yoğun bir çaba ve her türden bedel ödemeye hazır olmalıyız. Kendi kurumlaşmamızı yaratma konusunda kendimizi geliştirmeli, çağın tüm teknolojik nimetlerinden faydalanmalıyız. Geçmişimize ait tüm değerleri geleceğe taşımanın gelecek nesillere bırakmanın zorunluluğuna kendimizi inandırmalıyız.

Gerek kendi iç bütünselliğimizi sağlamak ve gerekse dünya insanlık tarihinin bize yüklediği görevlerden dolayı sağlıklı ilkeli kişilikli

dostluklar edinmesini bilmeliyiz. Birlikte hareket ettiğimiz etnik düşünsel bir birleşenlerle sürekli dost olmalı, dayanışma içinde olmalı, haklarına kendimizin kadar sahip çıkmalıyız...

Bunun yolu da dayatmalara kapalı empoze edilmek istenen her türlü yabancı kültüre karşı duruş göstermesi ve kendi kültürel değerlerini geliştirmesinden geçer. Yeri geldiğinde değerlerinden kopartılmak istendiğinde topraksa toprağına, dil ise diline ve tüm kültürel gerçekliğine ölümüne bağlı olmasını bilmelidir. Yaşam boyunca gerektiğinde her türlü acıya katlanabilmeli, başkalarının çektiği acıyı yüreğinde hissetmelidir. Sadece hissetmekte değil, amacına ulaşmak yönünden yoğun bir çabanın sahibi olmalıdır.

Yıllardır süre gelen her türden baskı, sürgün, yurtsuzlaştırma, düzenle entegrasyon ve eritme politikalarına karşı yurtseverler olarak bize düşen en büyük görev örgütlenmek, mevcut örgütlülükleri güçlendirmektir...

İnsansızlaştırılmak amacıyla yakılan ve yok edilen coğrafyanın insanları bugün batı metropollerinde yeni varoşlar meydana getirmişlerdir. HADEP'e üye olarak görevimiz bu insanlara ulaşmak onların sorunlarına sahip çıkmak partimizin örgütlü şemsiyesi altına çekmektir... Göç eden insanlarımızın yabancılaşma ve başkalaşmaya meyil etmemeleri için kültürel etkinliklerle onlara gidebilmeliyiz." sözleriyle görüşlerinin açıklandığı,

HADEP Genel Merkezinde yapılan aramada bulunan ve dosyada mevcut "Yurtseverlik" başlıklı dokümandan anlaşılmıştır.

"Yurtseverlik" başlıklı dokümana yansıyan görüşleri HADEP yöneticilerinin Anayasanın 3. maddesinde ifade edilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti Ülkesi ve Milletiyle Bölünmez Bir Bütündür ilkesini çiğnediklerini Anayasanın 5. maddesine muhalefet olarak devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik siyasi faaliyetlerde bulunduklarını gösterir. HADEP Ankara il başkanlığı binasında yapılan aramada bulunan HADEP Merkez Gençlik komisyonu ve HADEP Merkez Yürütme Kurulu imzalı (Gençlik Komisyonları Çalışma Programı)'nda,

Anadilde eğitim (Kürtçe eğitim ve öğretim) hakkı için mücadele etmek bu istemi her Öğrenci-gençlik eyleminde (yazılı sözlü pankartı vs.) dile getirmek, Kürt gençliği ve çocuklarının kürtçe yayınlarını okuyup yazmaya, Kürtçe kurs ve programlara teşvik etmek

(Yurtsever, Demokrat Kültür Kurumları bünyesinde) komisyonlarımızın görevi olmalıdır." denmiştir.

HADEP'in Yurtseverlik konusundaki görüşlerinin açıklandığı metinde yer alan "12 Eylül kürtlüğün yok edilişin de hedefleyen toplumsal vahşetlerin yaşandığı bir süreç olarak tarihe geçecektir. Çekilmez baskılarla birlikte sinme, gerilemelerle hatta teslimiyetin yaşandığı süreç olmanın yanında yurtsever değerlere sarılmanın da kararlıca yaşandığı bir tarihi süreçtir. Onca yetmezliğin yaşanmış olması yanında çelikleşen nice yüreklerin de ortaya çıktığı hatta hayatlarıyla vahşetin uygulandığı her mezrada karşı duruşun en onurlu göstergelere dönüştüğü kararlı yıllardır. Nice destanlara nice başlangıçlara nice ilklere 1982 sonrası yıllarda imza atılmıştır. 1984'lerden günümüze gelen gerçekliğin temel katkıları bu süreçlerde konmuştur... Artık "kuyruklu Kürt" denme, mağara numarası sorma döneminden yurtseverlik adına ölünebileceği, kazanma adına yola çıkısın, başarmadaki inatçı ısrarın başladığı zorunlu süreçlere geçilmiştir. Ok yayından yola çıkmış, ustasından imbiklerden süzülmüş kararlı elleriyle" sözleri HADEP yöneticilerin PKK terör örgütünü eylemlerini benimsediğini PKK ile aynı amacı paylaştığını gösterir. 1984 yılı Ağustos ayında PKK örgütü Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla ilk büyük eylemini gerçekleştirmiştir ve adını duyurmuştur. Metinde bu husus "nice destanlara nice başlangıçlara nice ilklere 1982 sonrası yıllarda imza atılmıştır. 1984'lerde günümüze gelen gerçekliğin temel katkıları bu süreçlerde konmuştur." Sözleriyle anlatılmıştır.

HADEP Genel Merkezinde yapılan aramada bulunan muhtemelen bir öğrencinin tuttuğu fotokopi edilmiş, üzerlerinde verildiği günlerin tarihi ve ders hocalarının yazılı bulunduğu ders notları, HADEP'in PKK'nın siyasi kanadı, HADEP merkez yürütme kurulu üyelerinin de bu kanadın yöneticileri olduğunu gösterir. HADEP, Anayasa ve yasalara göre kurulmuş, ancak terör örgütü PKK'ya bağlı, PKK'nın görüşleri doğrultusunda faaliyet gösteren bir kuruluştur.

HADEP Parti Genel Merkezinde il ve ilçe teşkilat binalarında yapılan propaganda sözde eğitim çalışmaları ile Kürt asıllı vatandaşların beyni yıkanmakta Türk düşmanlığı aşılanan bu insanlar sözde Kürdistan'ı kurtarmak için kırsala çıkıp PKK çetelerine katılmaya hazır hale getirilmektedir.

Verilen derslerde, sözde Kürdistan'ın sömürüldüğü ve Türk düşmanlığı işlenmiştir. Ders hocalığını İhsan DURUKAL'ın yaptığı, Kürdistan tarihi dersinde İhsan DURUKAL "...Kürt tarihi ile ilgili belge ve arşivler ya imha ya da çok gizli olarak saklanmıştır. Elde olan bilgiler ise tümüyle yabancı kaynaklardan ve su götürür bilgilere dayanır. Kürt sözcüğü 1989 yılına kadar söylem ve yazımı yasaktır. Ne ilginçtir ki Türk Subay Akademilerinde 3 yıllık bir süreçle sürekli olarak Kürt tarihi okutulmaktadır. Kendi gerçeğini kendisi bilmek istiyor. Yani düşmanı görmek ve tanımak istiyor" demiştir.

Türk subay akademilerinde Kürt Tarihi diye bir ders belki de yoktur. Amaç Türklerin Kürtlere düşman olduğunu anlatmaktır. Türklerin Kürtlere düşman olduğuna inanan Kürt asıllı gençlerde elbette Türk asıllılara karşı Türk devletine karşı düşmanca duygular oluşacak ve bu şekilde milli birlik ve beraberlik duygusu yok edilmiş olacaktır.

Sanıklardan Ali Rıza YURTSEVER de derslerinde aynı amaçla hareket etmiştir. Türkiye Ekonomisi anlattığı derslerinde kendi deyişiyle Kürdistan'ın yani Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizin devlet eliyle kasten fakirleştirildiğini, batı bölgelerimizin doğu bölgelerimizi sömürdüğünü anlatmış, Türkiye'nin maddi ve manevi büyük fedakarlıklarla yaptığı ve tamamlamaya çalıştığı GAP projesi ile ilgili "bunun anlamı geniş verimli toprakların batıya çekilmesidir. Fakat gözden kaçan bir olay ise, GAP'ın bulunduğu toprakların % 90'ını yabancı iş adamları ve sermaye grupları almıştır... Bu toprakları yabancılara satarken, daha sonra olası bir Kürt Cumhuriyeti karşısında yabancı devletlerin holdinglerine dokunması halinde devleti yabancı devletlerle bozuk ilişkilere itiyor."

Yani GAP'ta bir kısım topraklar yabancı holdinglere devlet tarafından kasten satılıyormuş. Sebebi de ilerde o topraklarda Kürt Devleti kurulduğunda kurulan bu Kürt devleti yabancı Holdinglerden Türk Devletinin sattığı bu toprakları isteyince holdingin tabi olduğu devletle gelecekte Kürt devletinin ilişkilerini bozmakmış.

Bu derslerin Türk düşmanlığı aşılamak ve milli birliği bozmak için verildiği açıktır. Yine 22.1.1998 perşembe günkü dersinde Ali Rıza YURTSEVER "bölgemiz olan Ortadoğu'nun tüm kurtuluşu Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine bağlıdır." sözleriyle derslerinin kesin amacını açıklamıştır.

İhsan DURUKAL yurtseverlik konusunu işlediği dersinde: "Yurtseverlik aşiret sınırını aile bağını aşan bütün Kürdistan'a gönül bağı olana denir. Her isyan yurtsever olmadığı gibi her gerillada yurtsever değildir. Çünkü yurtseverliğin gereğini yapması gerekir. Ayrıca yurtseverliğin üç önemli maddesi vardır, l halk, 2 yurt, 3 sınıf sevgisi olmasıdır. Kısaca Kürdistan'daki yurtseverlik konusu ise halk ve ulustan ayrı düşünülemez. Çünkü doğa ve insana karşı mücadeleyi oraya vermiştir. Ama yurtlarına bağlı kalanlar namus ve toprağını, kültürünü geliştirmişlerdir. Cumhuriyet döneminde Kürtlere dayatılan doğduğun değil doyduğun yer felsefesi artık savaşta taraf olmayı zorunlu hale getirirken hangi nedenle olursa olsun yardım eden korucunun iyisi veya kötüsü olmaz" sözleriyle tarif etmiştir. Bu tarife göre yurtseverlik PKK terör örgütüne katılmak PKK terörüne karşı devletin yanında yer alan korucuları da düşman bilmektir.

HADEP Genel Başkanı, Genel Başkan Yardımcısı ve parti yürütme kurulu üyeleri olan sanıklar Murat BOZLAK, Mehmet SATAN, İshak TEPE, Mehmet Zeynettin UNEY, Hamit GEYLANİ Melik AYGÜL ve Ali Rıza YURTSEVER parti üyelerinin cahil olduğunu, yazışma usullerini dahi bilmediklerini, bu konuda hem haklarını savunmaları konusunda hem de partinin siyaseti konusunda partililerini bilgilendirmek istediklerini, amaçlarının partililerine ilerisi için yönetici hazırlamak olduğunu, bu maksatla parti içi eğitim çalışmaları yaptıklarını partilerinde PKK yanlısı eğitim yaptırmadıklarını aramalarda bulunan ders notlarından haberleri olmadığını beyanla suçlarını inkar etmişlerdir.

Ancak sanıkların bu savunmalarına itibar edilemez:

Dersin verildiği gün ve tarihin ders hocasının isimlerinin yazılı olduğu içerikleri yukarda geniş olarak anlatılan ders notları HADEP Genel merkezinde yapılan aramada bulunmuştur. Dersin HADEP Genel Merkezi Eğitim Salonunda verildiği bellidir. Dersi veren hocalardan biri olan A. Rıza YURTSEVER parti merkez yürütme kurulu üyesi diğer ders hocası İhsan DURUKAL, HADEP eğitim komisyonu üyesidir. Bu derslerin merkez yürütme üyelerinin yani sanıkların haberleri olmadan verilmesi imkansızdır.

Ayrıca aramanın yapıldığı gün eğitim salonunda bulunan kara tahtaya Ape Musa Eğitim devresi 4 yazılı olduğu arama tutanağı kapsamı ve dosyada mevcut eğitim salonundaki kara tahtanın aramanın yapıldığı gün çekilen fotoğrafı ile de bellidir. Ape Musa ile Musa Anter kastedilmektedir. Musa Anter'in kişiliği herkesçe

bilinmektedir. PKK'nın düzenlediği sözde barış organizasyonu trenine de Musa Anter barış treni adı verilmiştir. Eğitim devresini Ape Musa Eğitim Devresi 4 adı verilmesi de sanıkların kastının ne olduğunu göstermektedir.

Ancak HADEP Genel Merkezi ve HADEP'in il ve ilçe teşkilat binalarında yapılan propaganda ile gençlerin PKK saflarına katılmaya hazır hale getirilmelerinin ve HADEP'in PKK örgütünün siyasi kanadı olduğunun tek delili HADEP Genel Merkezinde bulunan ders notları değildir. HADEP Genel Merkezi ve HADEP il ve ilçe teşkilat binalarında yapılan aramada PKK propagandasını içeren bol miktarda yayın ve kaset bulunmuştur. HADEP Genel Merkezinde yapılan aramada basın bürosunda çoğu yasaklanmış Özgür Halk dergileri. Özgür Halkın Eğitim serisi dergileri ve buna benzer dergiler bulunmuştur. Özgür Halk dergisi tamamen PKK örgütünün propagandasını yapan dergidir. Bu dergide silahlı çete PKK'nın başı Abdullah ÖCALAN'ın da Ali FIRAT takma adıyla yazı yazdığı bilinmektedir. Bu derginin yayımlandığı Kürdistan Haritası dosyada mevcuttur. HADEP Genel Merkezinde bulunan bu PKK propagandası içeren dergiler parti merkezine gelenlerin okumasına açıktır. Sanıkların devamlı PKK'nın propagandasını yapan dergileri genel merkezlerinde iyi niyetle bulundurdukları düşünülemez. Ankara HADEP il başkanlığı binasında yapılan aramada bulunan teyp kasetlerinin de tamamının propaganda içerikli olduğu anlaşılmıştır. Bu kasetlerden birinde,

"Kalkın yeter artık bu kölelik eğer özgürlüğünüzü istiyorsanız hep beraber kalkalım biz Kürt gençleriyiz. Yolumuzu biliyoruz. Bizim yuvamız dağlardır. Eğer dostlar ben bu yolda şehit olursam benim silahımı alın dostlar. Benim yerime savaşın bizim dağlar çok şirindir. Kanlarla kaplanmış partizanlarımız içinde dolaşıyorlar. Kalkın hep birlik olalım halaylar çekelim" anlamında Kürtçe türkü vardır. Diğer kasetlerde incelendiğinde hepsinde aynı içerikte Kürtçe türküler bulunduğu anlaşılmıştır.

Sakine DAĞISTAN, Bektaş NERGİZ, Fersande GÖKTIMAR, Edip KAYNAR, Bahattin CESUR'un HADEP teşkilat binalarında ve Özgür Halk Bürolarında yapılan propagandadan etkilenerek PKK saflarına katıldıkları kırsala çıktıkları yukarıda anlatılmıştır) denilmektedir.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 28.12.1998 gün ve 527 sayılı iddianamesinde de:

(Yukarıda açık kimlikleri yazılı sanıklar Murat BOZLAK, Bahattin GÜNEL ve 43 arkadaşının silahlı çete PKK'nın hal ve vasfını bilerek çeteye yardım ettikleri. Sanıklardan Murat BOZLAK'ın HADEP Genel Başkanı olduğu, silahlı çete PKK'nın başı Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'da tutuklanmasından sonra Türkiye'nin PKK'nın Türkiye'de gerçekleştirdiği yüzlerce kanlı terör eyleminin asıl faili olan teröristin Türkiye'de yargılanmasının temini için iadesi girişimlerine başlaması üzerine 11.11.1998 günlü yaptığı Basın Açıklamasında:

"Resmi ideolojinin tek kimlik, tek dil, tek kültür biçiminde şekillenen anlayışının dar kalıpları çerçevesinde kalınarak bugüne değin Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümü konusunda beklenen adımların atılmaması nedeniyle insanlarımız büyük acılar ve üzüntüler yaşadılar. İnsan Hakları ihlalleri durmak bilmedi... Başta İtalya olmak üzere Avrupa ülkelerinin Kürt sorununun barışçıl Demokratik çözümü konusundaki dostane istemleri yanlış değerlendirilmiş ve hep geri çevrilmiştir. PKK genel başkanı Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'ya gidişi ile birlikte yeni ve önemli bir gelişme meydana gelmiştir.

Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümü konusundaki istemini sürekli dile getiren İtalya'nın barışa hizmet etmeyecek yeni acı ve üzüntülerin yaşanmasına sebebiyet verecek bir karara imza atması beklenmemelidir... Kürt sorunu tüm Türkiyelilerin sorunudur. Hepimizin sorunudur. Sorunun barışçıl demokratik çözümü bir zorunluluktur.

Bu noktada daha fazla acıların yaşanmaması doğrultusunda çaba sarfetmeliyiz. 62 milyon insanın eşit ve özgürce birlikte yaşamasının koşullarını yaratmalıyız." dendiği. Dosyada mevcut HADEP amblemli Murat BOZLAK imzalı Basın Açıklaması metninde, Yine HADEP Ankara il örgütü imzalı 13 Kasım 1998 günlü basın açıklamasında:

"PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'nın başkenti Roma'ya gidişi ile ortaya çıkan durum, Kürt sorununun siyasal, demokratik çözümünü bir kez daha kaçınılmaz bir zorunluluk olarak dünya gündemine oturtmuştur. Artık Kürt sorunu evrensel bir sorundur... Kürt sorununun siyasal demokratik çözümünü savunmak evrensel hukuk çerçevesinde Demokratik bir haktır. Ancak ne yazık ki yapay olarak geliştirilen şovenist dalga ve devlet yetkililerinin tavrı karşısında her türlü meşru demokratik eylemimiz antidemokratik keyfi bir tutumla, keyfi bir şekilde engellenmektedir.

Bu durum karşısında Kürt sorununun siyasal demokratik çözümü ve bu amaca hizmet edecek tutumları talep etmek amacıyla halktan insanlar açlık grevi yapmak amacıyla partimize başvurmuşlardır. Halkımızın bu talebini dikkate alırken bir kere daha aydın demokrat kurum ve şahsiyetlerini göreve çağırıyor. Avrupa ülkelerinin Kürt sorununun siyasal demokratik çözümü konusundaki tavırlarının barışçıl çözüme hizmet eden anlayışa bürünmesini istiyoruz... Tarihsel süreç içinde siyasal demokratik, hukuksal engin deneyimleri dikkate alındığında İtalya'nın vereceği kararın Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümüne Ortadoğu halklarının barış içinde yaşamasına katkı sunacağına inanıyoruz. Bu amaçla halkımızın talebi karşısında il binasında dört günlük açlık grevi başlatıyor. Demokratik kamuoyunu duyarlılığa çağırıyoruz." dendiği.

Dosyada mevcut HADEP Ankara il örgütü imzalı 13 Kasım 1993 tarihli "Basına ve Kamuoyuna"" başlıklı basın açıklaması metninden:

Ankara il örgütü imzalı basın açıklamasının yapacakları eylemde kendilerine destek sağlamak amacıyla Barış partisi Genel Merkezine de fakslandığı, Dosyada mevcut Barış Partisi Genel Merkezinde nöbetçi polis memuru Doğan TOYRAN ile Barış partisi Genel sekreter Yardımcısı İbrahim KÖKSAL'ın birlikte tuttukları 17.11.1998 günlü tutanak kapsamından,

HADEP Genel başkanı Murat BOZLAK ve HADEP Ankara il örgütünün basın açıklamalarından sonra başta Ankara olmak üzere Türkiye genelinde Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'da tutuklanmasını ve Türkiye'nin silahlı çete başının yargılanmasını temin için iade girişimlerini protesto etmek amacıyla bütün HADEP il ve ilçe binalarında açlık grevine başlanıldığı,

Dosyada mevcut Emniyet Genel Müdürlüğü yazılarından anlaşılmıştır. Silahlı çete PKK'nın başı Abdullah ÖCALAN yıllardır barındığı ve PKK örgütünün kanlı eylemlerini yönlendirdiği Suriye'den Türkiye'nin sıkıştırması sonucu önce Rusya'ya kaçmış oradan da İtalya'ya geçmiş, Roma Havaalanında İtalyan makamlarınca yakalanmıştır. Yakalanmasından sonraki gelişmelerden silahlı çete başının İtalya'ya planlı olarak geçtiği, burada Türkiye üzerindeki terör eylemlerinden kesinlikle vazgeçmeksizin önceden Avrupa'da oluşturduğu lobiler vasıtasıyla yapacağı propagandayla örgütüne ve kendisine siyasi bir hüviyet kazandırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmak amacında olduğu anlaşılmıştır.

HADEP genel başkanı Murat BOZLAK'ın basın açıklaması ile HADEP Ankara il örgütü imzalı basın açıklamaları incelendiğinde Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'dan başlamak üzere bütün Avrupa'da hatta dünyada çetesine ve kendisine siyasi bir hüviyet kazandırmaya yönelik faaliyetlerine paralel açıklamalar olduğu anlaşılır. Esasen HADEP'in yapılan bütün kongrelerinde yöneticilerinin yaptığı bütün konuşmalarda yaptıkları bütün basın açıklamalarında Kürt sorununun kan dökülmeden demokratik barışçıl çözümü yani silahlı çete PKK ve başı Abdullah ÖCALAN'a siyasi hüviyet kazandırılması vurgulanmıştır.

4.10.1998 günü yapılan HADEP Ankara il kongresinde konuşan Divan Başkanı Şehabettin ÖZASLANER'in

Biz Türkiye'de Türklerin, Kürtlerin ve diğer halkların kardeşçe eşitlik temelinde birlikte yaşamasından yanayız... Çünkü bu Türkiye'yi, bu Cumhuriyeti, onların atalarından çok bizim Atalarımız, Kürtlerin Ataları da bizim Atalarımız Çanakkale'de kan dökerek elde etmiştir. Biz Atalarımızın kazandığı topraklara sahip olmak istiyoruz... HADEP Partisi olarak bir takım önerilerimiz var. I- Kürt sorununu diyalog yoluyla barışçı siyasal, demokratik yoluyla çözümünü istiyoruz..." dediği, Aynı kongrede konuşan HADEP Ankara il başkanı Kemal BÜLBÜL'ün,;

"...Halkın Demokrasi Partisi ne istiyor? HADEP'in ne istediğini şu an salonda bulunan ilgili kişilere de soruyorum. Halkların kardeşliğini istiyorlar, biz yasal demokratik çözümü istiyoruz. Kürt sorununun siyasi çözümünü istiyoruz. Bunun tarifi nedir? bunun tarifi şudur. Bu ülkede Kürt halkı bir gerçektir, bu gerçekliği kabul etmek durumundasınız. Kültürüyle, diliyle ve her türlü halk iradesiyle kabul edilmek durumundadır..." dediği,

Aynı kongrede, programda müzik dinletisi olmadığı halde "Grup denge Sodiri ve Hozan Mervan isimli müzik grubunu hükümet komiserinin ikazına rağmen şarkı söylettiklerini müzik grubunun sözleri,

"Sizler dağ başındasınız partimiz için özgürlüğümüz için - hep birlikte gittiler Cizre'ye Botan'a bizim sesimiz duyuldu tüm cihanlara- Benim şanım rengim duyuldu- Tüm cihanda benim rengim duyuldu - Eğer sen şehit olursan - Anam sen ağlama yurtseverlerimiz çıkmışlar dağ başına - Diyarbakır zindanları çok ağırdır. Biz çekiyoruz. - O AMED şehri bizim şehrimizdir. - O bizim kardeşimizdir.- O bizim

rehberimizdir. - Devrimler devrandır, ben ölürüm. - bizim ölülerimiz yalnız dağlarda kalırlar. - Mazlum doğan Kürdistan'dır. - Sen gidersin mazlum doğan - Mazlum dağ Kürdistandır. Kürdistandır. - sen gidersin mazlum dağan mazlum dağan - sen gidersin baş kaldırmışsın mazlum dağan mazlum dağan -Arkadaşlar hep yola çıktılar partizan için - bu bizim savaşımızdır. Vay vay - yurtsever arkadaşlar gelin Kürtler - öne gelin kardeşler, memleket bizi bekliyor. - Gelin arkadaşlar dönem bizini dönemimiz - Gelin kardeşler gelin öne gelin bizim günümüzdür bugün" olan şarkıları söylediği,

Dosyada mevcut 4.10.1998 günlü HADEP Ankara ili 5. olağan kongresinde yapılan konuşmalar ve söylenen şarkıların alındığı kaset çözüm tutanağı kapsamından,

Yine 1.11.1998 günü yapılan HADEP'in Büyük Kongresinde "Biji Aşiti, faşizme karşı omuz omuza. Kürdistan faşizme mezar olacak, biz PKK. lıyız. PKK halkın partisidir. Serok Apo, Biji Apo. Gerilla vuruyor, Kürdistanı kuruyor." sloganlarının atıldığı, atılan sloganlara divanın tepkisiz kaldığı. Hükümet Komiserinin uyarısı üzerine divan başkanının PKK lehine slogan atan topluluğu uyardığı,

Dosyada mevcut 1.11.1998 günlü tutanak kapsamından anlaşılmıştır.

HADEP Genel Başkanı Murat BOZLAK'ın ve HADEP Ankara il örgütü imzalı basın açıklamaları, HADEP kongrelerinde HADEP yöneticilerinin yaptıkları konuşmalar kongrelerinde söylenen gençleri PKK saflarına katılmaya davet eden şarkılar, PKK ve Abdullah ÖCALAN lehine atılan sloganlar, silahlı çete PKK ile HADEP arasında organik bir bağ olduğunu gösterir. PKK HADEP birlikteliği PKK ile HADEP arasındaki organik bağlı, HADEP il, ilçe binalarında merkez binasında yapılan aramalarda bulunan belge ve dokümanlarda daha açık bir şekilde görülür.

19.11.1998 günü HADEP genel Merkezinde yapılan aramada 15 adet Yurtsever Gençlik Dergisi. Zindan dergileri, Abdullah ÖCALAN'ın (Kadın ve Aile Sorunu) isimli kitabı Welad Dergileri, Video kasetler, Abdullah ÖCALAN'ın Politik Rapor isimli kitabı, 12 Eylül Faşizmi ve PKK Direnişi isimli kitabı ve daha birçok doküman bulunduğu,

19.11.1998 günlü Yakalama ve Zaptetme Tutanağı kapsamında;

Aramada duvara asılı pano üzerine silahlı çete PKK ve PKK'nın başı Abdullah ÖCALAN ile ilgili terör örgütünün propagandasını yapan gazetelerden kesilmiş kupürlerin yapıştırıldığı bir gazele kupüründe "Avrupa'nın bir çok kentinde eylem yapan Kürtler ÖCALAN'a destek için Romaya akacak" yazısının bulunduğu, bu yazının altında "Kürtler Roma'ya aktı" başlığı ile ÖCALAN ile ilgili haberlerin, onun altındaki gazete kupüründe de "Cezaevlerinde ölüm bekleniyor" başlıklı gazete kupürünün daha altta da "Abdullah ÖCALAN: vasiyetleri bizim için emirdir." ve altında "PKK'lı ve DHP.li tutukluların suikast girişimini protesto için bedenlerini ateşe vermeleri üzerine bir açıklama yapan PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN yakma eylemlerinin durdurulması gerektiğini belirttiği." yazısının bulunduğu, duvara sarı üzerine kırmızı renkle Kürt sorununa demokratik çözüm yazılı bez pankartın asıldığı;

Arama sırasında çekilen ve Ek-1 dosyada içindeki mevcut fotoğraflardan anlaşılmıştır.

HADEP Genel Merkezinde Gençlik kolu komisyonu üyelerine eğitim verildiği. eğitim salonunda bulunan kara tahta üzerine partinin yolu, misyonu -legal-illegal yazdığı bu suretle HADEP'in illegal faaliyetlerinin de olduğu belirtildiği;

19.11.1998 günü HADEP Genel Merkezinde yapılan aramada bulunan negatiflerin tab edilmesi ile elde edilen ve Ek-1 dosyada mevcut fotoğraflardan,

HADEP Genel Merkezinde bulunan kasetlerden 6 sıra numaralı kasette HADEP Siirt il başkanlığının 26 Nisan I997'de verdiği dayanışma yemeğinin görüntülerinin bulunduğu, bu yemekte bir konuşmacının Kürtçe olarak "Ey Kürt halkı biz bu Kemal savaşına karşı baş kaldıralım. Ev arkadaşlar bunlar resmen bizim Kürt halkımıza savaş açmışlar." dediği,

14 numaralı kasette 12 Mart 1997 günü HADEP Şanlıurfa il teşkilatının düzenlediği Nevruz kutlamaları görüntülerinin bulunduğu, sözleri "Halkın savaşçıları Kürdistan bizi bekliyor kaç bin yıldan beri Kürdistan el altındadır. Mazlum doğan sen kültlerin liderisin mazlum doğan" olan şarkılar söylendiği dört gencin PKK'nın bayrağını sallayarak, toplulukta dolaştırıldığının görüntülendiği.

Dosyada mevcut bant çözüm tutanaklarından ve de Genel Merkezden alınan evraklar arasında Mardin ve başka cezaevlerinde

bulunan çok sayıda PKK militanının açlık grevine başladıklarını belirten mektuplarının bulunduğu;

EK-2 dosyadaki PKK'lı militanların mektuplarından anlaşılmıştır.

19.11.1998 günü HADEP Ankara il örgütü binasında yapılan aramada Özgür Halk, Devrimci Gençlik dergilerinin bulunduğu, binanın duvarlarına "Kürt sorununa barışçıl, demokratik bir çözüm için açlık grevindeyiz" yazılı kağıdın altında "Faşist güçler tarafından katledildi" yazısı olan Hakim ATİK isimli bir şahsın resminin "Roma barış ve siyasi çözümün başkenti olsun" yazısının bulunduğu kağıdın, öldürülen bir kadın resminin asıldığı il binasında mevcut olan ve alınan dosyaların araştırılması sonucu dosyalardan birinde, 70x30 ebatlarında PKK'nın bayrağı ile kurmayı düşündükleri Kürdistan haritasının bulunduğu, özgür halk dergisinin bastırdığı 1998 yılına ait takvimin bulunduğu,

a) 19.11.1998 günlü dosyada mevcut yakalama tutanağı kapsamı,

b) HADEP Ankara il binasında çekilen ve dosyada mevcut fotoğraflar, (EK-1 dosyada)

c) Ek-1 dosyada mevcut 26.11.1998 günlü tutanak kapsamı ile PKK bayrağı ve Kürdistan haritasını ihtiva eden Özgür halk dergisinin bastırdığı 1998 yılı takvimi gibi delillerden anlaşılmıştır.

HADEP Altındağ ilçe binasında yapılan aramada "Ulusal parlamento ve işlevleri" başlıklı daktilo ile yazılmış 3 sayfalık yazıda:

"...K. S. Parlamentosu çok önemli bir görevi yerine getirmek üzere kuruldu. Kürdistan'ın yüzyıllardır işgal altında oluşu ve Kürt halkının defalarca katliam ve sürgün olayları yaşaması sonucu yirminci yüzyılın son çeyreğinde ulusal ve toplumsal alanlardaki gelişmelerle birlikte uyanan halkımız öncülerinin önderliğinde örgütlenip özgürlük mücadelesine başlamıştır. Kendisini demokratik alanda ifade etmek için parti kurup örgütlenme faaliyetlerini yasalar çerçevesinde yürüten Kürt halkına bütün demokratik alanlar kapatıldı, sonra Genel Başkanları ve parti yöneticileri saldırıya uğrayarak yüzlerce şehit vererek bir o kadar da parti üyesi sistemin vurucu gücünün boy hedefi oldu. Ülkede özgürce örgütlenmek ve yaşama olanağı kalmayan demokratik alanların kendilerine kapanması sonucu ülkelerini terketmek zorunda kaldılar. İşte sürgündeki kürt

parlamentosu tarih boyunca sömürgeci ve işgalcilerin zulmüne dayanamayarak Ortadoğu'dan Kafkaslara hatta Avusturalya'ya ve AB devletlerine kadar Türklerin oluşturdukları ulusal birlik çabalarının ürünüdür, aynı zamanda Türk halkının yürüttüğü özgürlük mücadelesinin bugüne ulaştığı ulusal kurumlaşma ve iktidarlaşmanın en üst aşamasıdır. Bu parlamento tüm Kürt halkını uluslararası platformlarda temsil etme hakkına sahiptir. Bütün bu gelişmeler karşısında Halkın Demokrasi Partisinin yıllar sonraki işlevi nedir?" dendiği.

Dosyada mevcut yazı metninden;

HADEP Keçiören ilçe merkezinde yapılan aramada bulunan Halkın Demokrasi Partisi Merkezi Gençlik komisyonluğuna hitaben yazılan raporda;

"...üniversite gençliğinin yanı sıra bugün liseli gençliğin durumuna baktığımız zaman tamamen kimliksizleştirilip tek insan tipi haline getirilmiş ve düzenin okullarındaki ezberci eğitim sisteminin etkisiyle sorma ve öğrenmeden uzaklaştırılıp her şeyi kabullenen bir liseli gençliğin yaratıldığını görürüz. Özellikle Türkiye metropollerine göç edip düzenin eğitim kurumlarında okuyan Kürt gençleri asimilasyon ve köleleştirmeye uğratılarak kendi özünden uzaklaştırılmaktadır. Bizim bu öğrencilerin bu durumunu düzeltmek ve ilişkilerde HADEP'e kazandırmak için öncelikle bu gençlere TC. nin eğitim sistemini, TC. nin yaptığı baskı ve zulmün boyutunu ve yaşadıkları ilişkilerdeki çarpıklığı, kişiliklerindeki çelişkiyi su yüzüne çıkarmamız gerekmektedir. Bunun için;

l - Liselerde HADEP adına bir örgütlenme oluşturmamız.

2- Oluşturulan bu çekirdek grupla öncelikle Kürdistanlı gençlerin belirlenip ilişki sağlanması..." dendiği,

PKK militanı M. Hayri DURMUŞ ile ilgili el yazısı ile yazılmış not bulunduğu, notta;

"Hayri DURMUŞ... 1979'da yakalandığında PKK üyesiydi. Mütevazilik, olgunluk, soğukkanlılık, partiye sarsılmaz bağlılık, bütün bunlar Hayri DURMUŞ'un değişmez özellikleriydi... Tarih yıllardan 1982 aylardan Temmuzu günlerden 14'ü bir kilometre taşı olarak hanesine kaydediyordu. İşte o gün, işte o saat ve anda M. Hayri DURMUŞ kürsüye yürüdü. "Biz dedi. Yapsakta yapmasakta parti

önderliği ve parti bu işleri götürür, zaferi kesinlikle kazanır. Bu önderlik bu savaşın bu mücadelenin peşini kesinlikle bırakmaz... Bu benim son duruşmam olacaktır. Kurtuluş saflarında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi için yıllarca mücadele verdim, kişisel hiç bir beklentim ve hesabım olmadı. Daha fazlasını yapamadığım için mezar taşıma bu adam halkına borçlu gitti diye yazın..." yazdığı yine el yazısı ile yazılmış bir şiir bulunduğu, şiirin sözlerinin;

"Kavganın namlusunda Ağustos sıcağında yangına dönüştüler ve biz onların adlarıyla yargıladık geçmişi künyemize isyancı gülüşleri kazıdık ve dedik ki-ey umudun yolcuları-düşlerimize sarılmış geleceğimiz-yürüyüşünüz ve gülüşünüz destandır-andımız olsunki - Yürüyüşünüz yürüyüşümüzdür. -Gülüşünüz gülüşümüzdür.- Düşleriniz bizde gerçek- bir gerçek-ya özgür vatan-ya ölümdür." olduğu;

Ek dosyada mevcut rapor fotokopisi ve M. Durmuş HAYRİ ile yazılan yazı ile şiirden anlaşılmıştır.

HADEP Adana il binasında yapılan aramada, çok sayıda özgürleşen Yurtsever dergisi. Özgür Halk dergisi, Abdullah ÖCALAN'ın Ali Fırat takma adıyla yazdığı Kürdistanda Kişilik Sorunu adlı kitap, Abdullah ÖCALAN'ın yazdığı Sosyalizm ve Devrim Sorunları isimli kitap, Abdullah ÖCALAN'ın yazdığı 12 Eylül Faşizmi ve PKK direnişi isimli kitap, Evina Velat isimli Abdurrahman Durre'nin yazdığı kapağında sözde Kürdistan haritası olan kitap, üzerinde "Nevrozunuz Kutlu Olsun ve Kürtçe Nevroz piroz b" yazılı sözde Kürdistan haritası olan afişlerden 106 adet bulunduğu, parti binasında ayrılan gençlik köşesinde, 15 adet güvenlik kuvvetleri ile girdikleri çatışmada öldürülen terör örgütü militanlarının resimlerinin bulunduğu,

19.11.1998 günlü arama tutanağı kapsamı ile, 20.11.1998 günlü Tespit Tutanağı kapsamında anlaşılmıştır.

HADEP Antalya İl Başkanlığındaki yapılan aramada çok sayıda Özgür Halk, Özgürleşen Yurtsever Gençlik, Öncü Yurtsever Gençlik, Jian Revşan, Zindan ve Zent dergileri, Nevroz Piroz B isimli HADEP teşkilatına ait 30 adet afiş, Mihamet Arif Vicvari Hasen Cizvari isimli ve fotoğraflı 13 adet afiş, Velate Roje isimli 2 adet afiş, Xelil Xemşin isimli ve fotoğraflı 4 adet afiş ve daha çok sayıda yasak yayın bulunduğu; 19.11.1998 günlü arama ve zaptetme tutanağı kapsamında;

HADEP İstanbul il binasında yapılan aramada 1x5 metre ebadında "Dersim Direnecek HADEP İstanbul İl Başkanlığı" yazı ve imzası bulunan pankart, 1x3 metre ebatlarında üzerinde eli sıkılı PKK teröristi resmi ve "Yaşasın 15 Ağustos Atılım Ruhu" yazısı bulunan bez pankart, çok sayıda yasak yayın bulunduğu;

19.11.1998 günlü arama tutanağı kapsamında.

HADEP Bakırköy ilçe binasında yapılan aramada, ilçe başkanının odasındaki panoda PKK terör örgütünün başı Abdullah ÖCALAN'ın üzerlerinde sarı yeşil kırmızı renklerden oluşan kurdele ile bağlanmış fotoğrafı, içinde Abdullah ÖCALAN'ın resminin de bulunduğu "PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'dan çözüm çağrısı" yazısı bulunan fotoğraf "PKK Türkiye Partisidir" yazılı resimli döviz, önü PKK militanları, M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, Akif YILMAZ, Ali ÇİÇEK'in resimlerinin yapıştırıldığı kağıt üzerinde "TC.nin Güney Kürdistan'daki harekatını nefretle kınıyor" yazılı döviz, 3 PKK militanının resmi, Abdullah ÖCALAN'ın resminin bulunduğu kartonlar üzerine yazılmış çeşitli dövizler, İtalyan Büyükelçiliğine yazılan 30 adet dilekçe ve çeşitli örgüt terimleri bulunduğu;

19.11.1998 günlü arama ve zaptetme tutanağı kapsamından,

Eminönü HADEP ilçe binasında yapılan aramada Özgür Halk, Özgürleşen Yurtsever Gençlik, Özgür Kadın ve Zindan dergileri ile 10 adet tek tip kot pantolon, 12 adet komando tipi askeri pantolon ve tişört bulunduğu, 19.11.1998 günlü yapılan arama tutanağı kapsamında.

Malatya il binasında yapılan aramada örgüt yayınlarından başka, Malatya Valisi, Emniyet Müdürü, Şube Müdürünün fotoğrafları ile polis ve askeri tesislerin fotoğraflarının bulunduğu,

Türkiye genelinde yaptırılan aramalarla ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nün gönderdiği 23.11.1998 günlü yazıları kapsamından,

HADEP Van il binasında yapılan aramada, çok sayıda örgüt yayını, il başkanının odasında kitaplık içinde gizlenmiş yabancı menşeli yeşil renkte askeri tip, üzerinde H.E.R. DM 41 SIPLITTER yazılı el bombası ile 1x1.5 metre ebadında sözde PKK bayrağının bulunduğu,

Dosyada mevcut Van İl Emniyet Müdürlüğünün 19.11.1998 günlü fax yazılarından anlaşılmıştır.

Diğer HADEP binalarında da aynı belgeler bulunmuştur. Bulunan bu belgeler PKK ile HADEP arasındaki organik bağı açıkça gösterir. HADEP Merkez binası il ve ilçe binaları, PKK propagandasının açıkça yapıldığı yerlerdir. HADEP'de beyinleri yıkanan Kürt asıllı gençlik PKK saflarına katılmaya hazır hale getirilmektedir.

İstanbul il binasında bulunan pankartlar ile, Eminönü ilçe binasında bulunan çok sayıda tek tip pantolon ve gömlekler ile Bakırköy ilçe binasında bulunan Abdullah ÖCALAN'ın resminin olduğu dövizler İstanbul'daki PKK militanlarının eyleme bu binalardan çıktıklarını, eylem sonrası polis takibinden kurtulduktan sonra yine bu binalara sığındıklarını, buralarda kıyafet değiştirdiklerini gösterir. Van il binasında bulunan el bombasının da PKK'nın yapılması düşünülen bir eyleminde kullanılacağı kesindir.

PKK, ile HADEP arasında mevcut organik bağdan HADEP il ve ilçe yöneticilerinin PKK eylemlerine paralel ve PKK'nın amacına hizmet eden eylemlerinden HADEP merkez yürütme kurulu üyeleri olan sanıkların tamamı sorumludur. Onlarda aynı eylemin içindedirler. Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'da yakalanmasından sonra HADEP Merkez binasındaki panoya PKK'nın propaganda organı olan gazetelerden kesilmiş herbiri Abdullah ÖCALAN ve Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'da yakalanmasından sonra PKK eylemcilerinin eylemleri ile ilgili haber içeren gazete kupürlerinin yapıştırılması, PKK ve Abdullah ÖCALAN'ın propagandasını yapmak içindir. Sanıklar yaptıkları bu eylemin doğuracağı sonuçların şuurundadırlar.

Silahlı çetenin başının İtalya'da yakalanmasını ve Türkiye'nin çete başını yargılayabilmesi için iadesi girişimlerini protesto etmek amacıyla açlık grevi başlatılması da silahlı çetenin hal ve vasfını bilerek çeteye yardım etmektir. Eylemin bir başka aşamasıdır. Demokratik meşruiyeti kabul edilemez. Buradaki eylemin amacı, Türkiye Cumhuriyeti devletini bölmek ve bu amaca da ulaşmak için gerçekleştirdiği kanlı eylemlerle otuzbin küsur insanın canına kıyan bir terör örgütüne ve onun katil başkanına destek olmak, Abdullah ÖCALAN'ın tutuklanmasını protesto etmektir. Açlık grevi HADEP yöneticileri tarafından bu amaçla başlatılmıştır. Bütün Türkiye'de HADEP binalarında başlatılan açlık grevleriyle Avrupa'ya ve bütün Dünya'ya Abdullah ÖCALAN'ın terörist bir örgütün lideri olmadığı ve

arkasında bir halkın bulunduğu mesajı verilmek istenmiştir. Bu açlık grevi eylemi silahlı çetenin hal ve vasfını bilerek çeteye yardım etmektir.

PKK bir terör örgütüdür.

6.2.1993 günü Midyat ilçesine gitmekte olan minibüsün PKK teröristlerince yola yerleştirilen patlayıcıya çarpması sonucu yedi vatandaşımızın,

6.2.1992 günü PKK teröristlerinin yaptıkları bir baskınla Kurtalan ilçesi Üçyol ayrımındaki evlerde oturan üçü kadın beş vatandaşımızın

6.3.1993 günü PKK teröristlerinin Iğdır Evcik Köyündeki kahvehaneye yaptıkları bir baskınla kahvehanede oturan dört vatandaşlarımızın,

14.6.1993 günü PKK teröristlerinin Şirvan ilçesi Gözlüce köyüne yaptıkları baskınla altı vatandaşımızın, iki köy koruyucusunun,

25.6.1993 günü Mardin ili Yeşilli Koyunlu köyüne PKK teröristlerinin yaptıkları baskında dördü kadın yedi vatandaşımızın,

29.6.1993 günü Mardin ili Yalı köyü Hamzabey Mezrasında PKK teröristlerinin yaptıkları baskında dördü kadın altı vatandaşımızın,

5.7.1993 günü PKK teröristlerinin Kemaliye Başbağlar köyüne yaptıkları baskında 28 vatandaşımızın,

1.1.1994 günü Diyarbakır Ergani ilçesi Elazığ karayollarında yol kesen PKK teröristleri tarafından biri polis 8 vatandaşımızın,

12.2.1994 günü İstanbul Tuzla istasyonunda PKK militanlarının çöp bidonuna koydukları bombayı patlatmaları sonucunda 5 askeri öğrencinin,

3.8.1994 günü Alacakaya ilçesi Halkalı köyüne PKK teröristlerinin düzenlediği baskınla 10 vatandaşımızın öldürülmesi ile ilgili eylemler, terör örgütü PKK'nın sivillere yönelik kanlı eylemlerinden sadece birkaçıdır.

Bu kanlı örgüt insanlığın baş belası olan uyuşturucu ticareti ile de uğraşmaktadır. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı PKK terör örgütünün organize ettiği 155 uyuşturucu madde olayında iki ton 502 kg 758 gram eroin. 13 ton 360 kg 950 gram esrar, 4 ton 255 kg 714 gram baz morfin, 2 ton 125 kg 258 gram Hint keneviri, 22 ton 440 kg. asetik asit anhidrit. 621 gram kokain, 277 000 amphetamin tablet l ton 0.80 kg. sodyum karbonat ele geçirildiğini, olaylarda 572 sanığın yakalandığını,

Bunun da haricinde Olağanüstü Hal Bölgesinde ortaya çıkartılan PKK ya ait sığınak ve hücre evlerinde 7 ton 466 kg. esrar, 1.984.000 kök Hint keneviri, 63 kg 375 g eroin, 33 kg baz morfin, l adet uyuşturucu imalathanesinin ele geçirildiği tesbit edilmiştir.

Uyuşturucu ticareti ile uğraşan bu kanlı terör örgütü ve liderine siyasi hüviyet verilemez. Böyle bir terör örgütünü Türkiye'nin muhatap kabul etmesi de düşünülemez. PKK TCK.nun 125. maddesinde yazılı suçu işlemek için kurulmuş bir silahlı çetedir. Bir suç örgütüdür. Yargıtay'ın bütün içtihatlarında da PKK silahlı çete olarak kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, Demokratik ve sosyal bir hukuk devletidir. Her Türk vatandaşının Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanacağı, milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içerisinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hakkına sahip olduğu, herkesin dil, din, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu Anayasa hükmüdür.

Avrupa İnsan Hakları Evrensel Sözleşmesinde sayılan bütün hak ve özgürlüklerin tamamına Türk vatandaşları da sahiptir. Türkiye'de hak ve özgürlüklerin kullanımının sınırlandırılması Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin öngördüğü sınırlandırmalardan fazla değildir.

Türkiye'de mevcut etnik guruplardan hiçbiri azınlık statüsünde değildir. Tamamı Türk vatandaşlarının sahip olduğu bütün haklara sahiptir. Türkiye'de etnik kültürlerin inkar edildiği de bir safsatadan ibarettir. Etnik kültürler milli kültürün bir parçasıdır. Türkiye Televizyonlarını izleyenler etnik kültürlerin televizyon ekranlarına nasıl yansıdığını görürler ve etnik kültürlerin inkarının bir safsatadan ibaret olduğunu anlarlar. Türkiye yönetiminde bürokrasisinde ve yargısında

Kürt asıllı yüzlerce bürokrat hakim ve savcı, çok sayıda bakan vardır. Büyük işadamı olmuş. Türkiye'de ticaret ve sanayiye iştirak etmiş yüzlerce Kürt asıllı vatandaşımız vardır.

Türk vatandaşları arasında etnik kökenine göre hiç bir ayırım yapmadığı gerçek olan Türkiye'den hiç bir kuruluş belli bir etnik köken için imtiyaz sayılabilecek haklar verilmesini de isteyemez. Kaldı ki Türkiye'nin muhatap kabul etmesinin istendiği PKK'nın istekleri imtiyaz kabul edilecek hakların elde edilmesi ile sınırlıda değildir. HADEP binaların da bulunan Kürdistan haritaları, Türkiye'nin dışında komşularının topraklarını da içine almaktadır. Türkiye'nin komşularının topraklarında gözü yoktur. Ancak terör örgütünün hedefi bir kısmı Türkiye toprakları üzerinde olmak üzere Türkiye sınırlarını da aşan müstakil bir Kürdistan kurmaktır. Bu sebeple hiçbir kuruluş, hiçbir güç Türkiye'yi etnik bir guruba imtiyaz sayılabilecek haklar vermeye zorlayamaz, uluslararası anlaşmalarda buna cevaz vermez) denilmektedir.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 23.8.1996 gün ve 83 sayılı iddianamesinde ise;

I- OLAYLAR

I- 23.6.1996 tarihinde Ankara Atatürk Kapalı Spor Salonunda yapılan ve PKK örgütünün gövde gösterisi halinde cereyan eden Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'in 2. Olağan Genel Kurultayı. Genel Merkezi Ankara'da bulunan Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Genel Kurultayı'nın 23.6.1996 günü Ankara Atatürk Kapalı Spor Salonu'nda yapıldığı.

Salonda aşağıdaki pankartların açılmış olduğu;

Yaşasın Halkların Kardeşliği.

Kirli Savaşa Son,

Şehitlerimiz Mücadelemize Işık Tutuyor.

Gençliğin Militan Mücadelesi Kızıllaşan Topraklar Yaratıyor. Zafer, Direnen Halkımızındır.

Emekçiler HADEP'e Özgürleşmeye,

Barış, Hemen Şimdi,

Salonda HADEP Genel Başkanı Murat BOZLAK'ın posteri ile Türk Bayrağı ve HADEP Parti Bayrağının yan yana asılmış olduğu,

Salon içinde ayrıca "DERXMEDAN Jİ YANE. Biji Aşiti. BERXWEDAN Rumeta. Bere Mezine" gibi Kürtçe pankartların taşındığı.

Tutsak aileleri diye nitelendirilen bazı kişilerin "biji Bİ RATİ YE GELA, Zindanlar Boşalsın, Tutsaklara Özgürlük, Cenevre Sözleşmesine Uyulsun, Ateşkese Cevap Verilsin, Evlatlarımız Onurumuzdur Çiğnetmeyeceğiz. Operasyonlar Durdurulsun" yazılı pankartları taşıyarak ve zafer işaretleri yaparak salon içinde dolaştıkları, tribünlerde bulunan kalabalığın zılgıt çekerek kendilerini destekledikleri.

Kurultayın devamı boyunca salonda aşağıdaki sloganların atıldığı:

Biji Serok APO.

Gerilla Vuruyor, kürdistan Kuruyor.

Şehit Namirin,

Yaşasın Halkların Kardeşliği.

PKK Orada Ordu Burada.

PKK Halkın Halk Burada

Kirli Savaşa Son.

Önce Dörtler. Şimdi Onbinler. Zafer Direnen

Halkımızındır. Savaşsa Savaş. Barışsa Barış

Zindanlar Boşalsın Tutsaklara Özgürlük.

Genel Başkan Murat BOZLAK'ın salonda yerini almasından sonra salon içerisinde PKK örgütün sözde bayrağı ile örgütün lideri

Abdullah ÖCALAN'ın posterinin salon içerisinde dolaştırıldığı, bu esnada salonda bulunanların "Gerilla Vuruyor, Kürdistan'ı Kuruyor.

Biji serok Apo." gibi sloganları attıkları.

Murat BOZLAK konuşmasına başladıktan sonra şeref tribünü tarafına çatıya maskeli kişiler tarafından evvela PKK örgütünün sözde bayrağının asıldığı, daha sonra bu bayrağın yanına Abdullah ÖCALAN'ın beyaz bez üzerine siyah beyaz olarak yapılmış posterinin asıldığı, daha sonra salondaki tek Türk Bayrağının yine maskeli bir şahıs tarafından ipleri çözülmek suretiyle yere düşürüldüğü, yerine PKK örgütünün başı Abdullah ÖCALAN'ın posterinin asıldığı, bu olaylar salonda bulunanlar tarafından coşkulu bir şekilde alkışlanırken Genel Başkan Murat BOZLAK'ın hiç bir tepki göstermediği, konuşmasına devam ettiği, iddia olunduğu gibi Divan Başkanı Hikmet FİDAN tarafından konuşmasının 'kesilmediği, Divan Başkanı Hikmet FİDAN'ın ise cereyan eden olaylar karşısında "Parti disiplinine ve tüzüğe uyalım" şeklinde cılız ve göstermelik bazı ikazlar yaptığı. Hükümet Komiserinin uyarısı üzerine Türk Bayrağı'nın yerine asılması ikazında bulunduğu, ancak Türk Bayrağının yerine asılmadığı, bunun üzerine Divan Başkanı Hikmet FİDAN'ın isteğiyle salonda bulunanların "Yuh" sesleri arasında Divan önüne serildiği, bayrağın büyük bir kısmının yerlerde sürünmesi ve çiğnenmesi üzerine hükümet komiseri'nin uyarısıyla buradan kaldırıldığı.

Saat 14.30 ile 15.30 arasında Divan Başkanı tarafından Kurultaya ara verildiği, ancak bu ara verişte PKK bayrağı ile Abdullah ÖCALAN'ın posterinin bulundukları yerden indirildikleri.

Kurultay Salonunda delegelerin ve dinleyicilerin girmesiyle birlikte yukarıda anlatıldığı şekilde PKK örgütünün eylemlerinin başladığı ve saat 14.30'a kadar devam ettiği, bu eylemlere Genel Başkan ve Parti Meclisi üyelerinin hiç bir müdahalesi olmadığı. Genel Başkanın olayları göre göre konuşmasına devam ettiği, salondakileri selamladığı.

24.6.1996 günü saat 05.30 sıralarında Kurultay Salonunda yapılan aramada delegelerin oturduğu bölümde sandalyelerin altına bırakılmış olan 50x75 cm ebadında PK bayrağı bulunduğu, bu bayrağın kurultayın devamı sırasında salona asılan bayrak olduğu,

Ayrıca, Parti Meclisi üyelerinin salondaki yerlerinin karşısında tribüne asılmış olarak;

"Ateşkesin ülkesinden geliyoruz.

Güneşin Saçlarına tutunarak.

Yeşil Topraklarımıza ulaşacağız.

HADEP İstanbul il Kadın Komisyonu" yazılı pankart ile parti Meclisi üyelerinin arkasındaki tribüne asılmış olarak:

"Kahrolsun sömürgecilik,

Askeri İşgale Son.

"Anti sömürgeci Gençlik" ibareli pankartlar ele geçtiği böylece legal bir siyasi kuruluş olan HADEP'in 2. Olağan Kurultayının gerçekte PKK'nın cephe örgütlenmesi olan ERNK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin kurultayı şeklinde cereyan ettiği, aşağıdaki delillerin tetkikinden anlaşılmıştır.

a) Kurultayı görüntüleyen video kasetleri,
b) Bu kasetlerin Çözümü,
c) Teyp Kasetlerinin çözümü,
d) 24.6.1996 tarihli olay tutanağı,
e) Emniyet Güvenlik Şube Müdürlüğü'nün raporu,
f) Hükümet Komiseri'nin Raporu,
g) Arama ve Zaptetme tutanağı,

II- 24.06.1996 TARİHİNDE HADEP GENEL MERKEZİNDE YAPILAN ARAMA

23.6.1996 tarihinde Ankara Kapalı Spor Salonu'nda yapılan HADEP 2. Olağan Kongresinin PKK'nın gövde gösterisi halinde cereyan etmesi, Türk Bayrağının yere indirilip yerine Abdullah ÖCALAN'ın posterinin asılması üzerine HADEP Genel Başkanı Murat BOZLAK, Parti Meclis üyeleri ve Divan üyeleri gözaltına alınmış, 24.6.1996 tarihinde HADEP Genel Merkezinde, Ankara il teşkilatı binasında ve ilçe teşkilatlarında arama yaptırılmıştır.

HADEP Genel Merkezinde yaptırılan aramada 2 Klasör haline getirilmiş (K.I, D.I-159 ve K.2 D. 160-340) PKK'nın yayın organları olan KURT-HA (Kürd Alman Haber Ajansı)'nın Bültenleri ele geçmiştir.

KURD-A Haber ajansının önce PKK'nın yurtdışı baskılı illegal yayın organı olan BERXWEDAN dergisi tarafından kurulduğu ve Kürdistan Haber Ajansı olarak faaliyete geçtiği, bilahare PKK yanlısı yayın yapması üzerine Alman Hükümeti tarafından kapatıldığı, bu kapatma üzerine Kurd-Ha (Kürt Alman Haber Ajansı) olarak tekrar faaliyete geçirildiği tesbit edilmiştir.

KURD-A bültenleri incelendiğinde ARGK (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) ERNK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi)'nin bildirileri mahiyetinde oldukları görüşmüştür.

Bu bildirilerden bazılarının başlıkları ile bazılarından örnekler aşağıya alınmıştır:

ARGK Gerillası bugün devlet güçlerine bir çok bölgede saldırdı. 16 asker öldü. 10 asker yaralandı.

ARGK Basın Bürosu Şırnak kuşatmasında sonuçları açıkladı: 53 Asker, 3 Subay. 6 Polis, 3 Korucu öldü.

Onbinlerce orduyu Botan'a yığan Türk Devleti çaresiz durumda... Gerillaların Şırnak kuşatması devam ediyor.

Korucu köyüne yapılan baskında 12 asker öldü.

ARGK Zafer Kampı komutanı Mahir: bu yıl kurtarılmış alanlar ilan edeceğiz.

ERNK Avrupa Örgütü: süreç kesin zafere gitme sürecidir.

Lice katliamında TC. kimyasal silah kullandı. 12 kişi kör oldu. 380 kişi katledildi.

ARGK: izin belgesi alan turistler ülkemizi güven içinde ziyaret etmektedirler.

ARGK: Kürdistan'a izinsiz girilemez,

ARGK: bizim sol örgütlerle karşılıklı anlayış temelinde çözemeyeceğimiz hiç bir sorunumuz yoktur.

ERNK Avrupa örgütünün 13.10.1993 tarihli "Yiğit Kürdistan halkı demokratik kamuoyuna" başlıklı bildirisi, bu bildiride şöyle

denilmiştir... "Sömürgeci faşist Türk Devletine ve onun kanlı özel savaş gücüne karşı partimiz önderliğinde sürdürülen amansız mücadele tarihimizde görülmedik düzeyde boyutlanarak ve yükselerek devam ediyor. Özellikle Kürdistanın tüm coğrafyasında yayılarak ve güçlenerek süren gerilla mücadelesi düşmanı darbeliyor. Tüm politikalarını boşa çıkarıyor, ekonomisini tıkıyor bitiyor. Devleti artık işlemez hale sokuyor ve halkımızı özgürlüğe götürüyor."

Yaşasın Ulusal kurtuluş Savaşımız.

Yaşasın PKK. ERNK. ARGK.

Yaşasın Ulusal Önderimiz Başkan Apo.

Avrupalı 300 basın yayın merkezi ÖCALAN'la görüştü. Gerilla saldırıları yaygınlaştı. Devlet Botan'ı tümden kaybetmiştir.

ERNK Avrupa Örgütü: Hiç kimsenin haklı taleplerimiz karşısında tutum almaya hakkı yoktur.

ERNK Avrupa örgtü: Kardeşlik cephesinde birleşelim.

Devlet güçleri Mardin köylerine yöneldi.

ARGK gerilla güçlerinin denetiminde olan Cudi dağında bir helikopter daha düşürüldü.

ERNK: Eski Yugoslavya'da resmi görüşmelerde bulundu.

PKK 5. Kongresi başarı ve zaferin güvencesidir.

Sason ve Kulp operasyonunda ARGK darbesi.

ARGK Basın Bürosu 17 Ocak 1995 günü yaptığı açıklamada: Türk Turizmini boykot edin. Kirli savaşa finans sağlamayın.

Sason operasyonunda ARGK'den cevap

Kontragerilla Adana'da yine Kan döktü.

2. Klasörde yer alan bültenlerden örnekler:

KURD-A Haber Ajansının "Kürdistan'a Bahar Geldi" başlıklı 24.2.1995 tarihli bildirisi:

"21 Şubat tarihinde Mardin bölgesinde Devlet güçlerinin operasyona çıkacağını haber alan ARGK gerillaları gereken hazırlıkları yaparak iki koldan pusu attılar. Büyük bir güçle çıktıkları operasyonda gerillaların pususuna düşen Devlet güçleriyle ARGK gerillaları arasında başlayıp akşama kadar süren bir çatışma çıktı. Bu çatışmada ARGK gerillaları hiç bir kayıp vermezken Devlet güçleri ilk pusuda bir subay, iki uzman çavuş ve 9 er kayıp verdiler. Gerillalar tarafından atılan diğer pusularda ise iki asker ölürken çok sayıda yaralı olduğu öğrenildi. ARGK gerillalarının saldırısına uğrayan ve büyük kayıp vererek geri çekilmeye çalışan Devlet güçlerine yardıma gelen başka bir operasyon kolu da gerillaların saldırısına uğradı Yerel kaynaklar bu çatışmada çok sayıda yaralı olduğunu bildirirken Devlet güçleri kayıpları hakkında kesin sonuçlar öğrenilemedi."

KURT-A bültenlerinden diğer başlıklar:

ARGK Basın Bürosu 17 Ocak 1995 günü yaptığı açıklamada: Türk Turizmini boykot edin, kirli savaşa finans sağlamayın.

24 Ocak 1995'de Birleşmiş Milletlerin Cenevre'deki binasında düzenlenecek olan basın toplantısında PKK Cenevre anlaşmasını imzalayacak.

Kontra faaliyetlerde bulunan ve Türk İstihbarat Teşkilatı MİT'le birlikte çalışan ve yurtsever Kürt işadamlarının listesini ÇİLLER'e verdikleri öne sürülen Ziya Nazım (LAZO) Asker TAHİNTAN. ARGK Metropol timlerince cezalandırıldı.

- Kürdistan Sürgün Parlamentosunun temeli atıldı.

- ERNK Avrupa temsilcisi Ali GAVRAN basın açıklaması yaptı: Güneyde Türk Ordusunu büyük bozguna uğratıyoruz.

- PKK Genel Başkanının Güney Kürdistan'a yönelik operasyonu değerlendiren açıklaması: Güney Kürdistanı TC. için kapana çevirmeye kararlıyız.

- PKK MK. İstanbul katliamı ile ilgili yaptığı açıklamasında: Geç kalmak pişman olmaktır. Artık gerillayla birleşme ve Zülfıkarı ele alma zamanıdır.

- Kürdistan İslam Hareketi İstanbul katliamına ilişkin yaptığı açıklamada: TC.inançsız ve dinsizdir.

- ERNK Avrupa temsilciliğinin DEP'li milletvekillerinin yargılanmasıyla ilgili yaptığı açıklamada: Yargılanan kirli savaş mahkumu TC.dir.

- ARGK ZAXO'da TC'yi vurdu.

- BAGOK'ta çatışmalar devam ederken ARGK basın bürosu Ekim ayındaki eylemlerde 706 askerin öldüğünü açıkladı.

- Gerillalar bu kez dağlarda değil, yollarda vurdu, bir helikopter düştü 16 asker öldü.

Kürdistan Sürgün Parlamentosu Kürt halkına kutlu olsun.

- ERNK Avrupa Temsilciliğinin yaptığı açıklamada: hiç bir güç bizi kutsal davamızdan alıkoyamaz.

- PKK'nın 17. kuruluş yıldönümü kutlamaları bütün Avrupa'da şenliklerle kutlanıyor. Gecelerde ve şenliklerde konuşulanlar hep aynı noktaya vurgu yaptı. "Başkan Apo'nun yolunda yürüyoruz."

- PKK'yı yasaklayan Almanya'ya Kürtler bir yıl sonra yine aynı cevabı verdi: "EZ Jİ PKK ME."

- PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN, AGİK zirvesi öncesi önemli açıklamalarda bulundu: Kızılhaç ve Cenevre'ye başvuracağız.

- PKK'nın kuruluş yıldönümü Kürt Halkına ve tüm insanlığa kutlu olsun. HADEP Genel Merkezinde Ele Geçen Diğer Doküman:

a) Yalçın KÜÇÜK ile Abdullah ÖCALAN'ın konuşmalarını içeren 18 sayfalık not.

b) "Legal alanın sınırları'" başlıklı doküman. Bu dokümanın giriş bölümünde şöyle denilmektedir:

"...Ülkemiz binlerce yıldan beri baskı, sömürü ve inkar politikalarıyla yok edilmek, halkımız sistemli katliam, göçertme ve eritme çabalarıyla ortadan kaldırılmak istenmiştir. Uygarlığın beşiği olan, tarihin en eski dönemlerinden itibaren varlığını çeşitli tarihsel

kaynaklarında ortaya koyduğu üzere duyuran bir halk ve ülke çok yönlü saldırıların hedefi olmuştur. Ulaştığı yüksek gelişim düzeyinin doğal sonucu olarak oluşan tüm zenginlikleri, kültürel ve uygarlık açısından geri olan diğer halkların iştahını kabartmış, tarihi ipek yolunun üzerinde bulunması, doğal zenginlikleri, coğrafik konumunun önemi bu talan ve saldırganlıkların giderek artmasına yol açmıştır.

"Bu nedenle iç dinamiğiyle gelişmesinin önü tıkanmış, parça parça edilmiş, sürekli yabancı egemenliği, örgütsüzlük dayatılmıştır. Öz gücüne dayanarak gelişmesinin tüm olanakları kapatılmak istenen bir halk bugüne kadar gelebilmişse, bu temellerin çok sağlam atılmış olduğundandır. O dönemde yaşayan onlarca halkın bu gün ortadan kalktığı, tarih sahnesinden silindiği düşünülecek olursa, söylediklerimiz anlamı daha iyi kavranabilir. "Toplumsal örgütlenmesinin çağına göre ne derece gelişkin olduğu yapılan tarihi anlaşmalardan anlaşılmaktadır. Üretim araçları, insani ilişkiler, bilgi ve tecrübe düzeyinin dönemine göre oldukça ileri olmasına karşın ekseri barbar toplulukların saldırılarıyla bu ulaşılan uygarlık düzeyi dağıtılmıştır. Bir köle esir durumuna düşürülmüştür.

"Başkaları için büyük gayretler ortaya koyan, uşak gibi hareket eden bir halk durumuna getirilmiş, adeta kendi kendine yabancılaştırılmıştır. Selahaddini Eyyubi, İdrisi Bitlisi, Malazgirt 1071 savaşı,Türk Kurtuluş Savaşı, Kamuran İNAN, Hikmet ÇETİN, Salih SÜMER gibileri bunun en canlı örnekleri olarak belirtilebilir.

"İşte bu süreci tersine çevirerek zorla gasp ve talan edenlerden değerleri aynı şekilde kurtarmak, insanlık dışı hareket edene hakettiği şekilde cevap vermek, ancak bir güç ve otorite yaratmak, bu konuma yükselmekle olur. Bu ise hayatın her alanında örgütsüzlüğü, kölelik ve hizmetkarlığı aşmakla mümkün olur. Bunu yine bizler yapacağız. Yani beyni dağıtılmak, yok edilmek, tarihten silinmek istenen bu ülkenin halkı yapacaktır... işte ele aldığımız eserimiz bu dönemin savaşan halk gerçeklerimiz her yönüyle ortaya çıktığı, etkilerini duyurduğu özel bir aşamanın ürünüdür. Biraz olsun, halkımızın örgütlenmesine, doğru önderlik, çalışma, hareket ve yaşam tarzına ulaşmasında katkıda bulunursak sevinç duyarız."

Kadın ezilmişliğinin tarihteki kökeni ve gelişimi başlıklı doküman, bu dokümanın HADEP bünyesinde kurulan Kadın Komisyonunun görevleri bölümünde yer alan esaslardan bazıları şu şekilde belirtilmiştir.

- Tüm kadınları mevcut komisyonun içerisinde örgütlemek, eğitmek ve kendi iradelerine kavuşturmak.

- Ülkemizde süren kirli savaştan en çok zarar gören baskılara maruz kalan Kürt kadınının metropollerdeki yoz yaşama, şovenizme, ulusal inkarcılığa karşı koruma, ulusal kimliklerini koruma olanağı yaratarak bu temelde eğitmek,

- Metropollerdeki kadını sömürgeciliğe, gericiliğe ve sahte yaşama yabancılaştırıcı, asimilasyoncu, eğitim ve kültüre karşı eğitmek, özgür yaşam tarzını geliştirmek ve yaymak,

- Kültürel çalışmalar bölümünde: MED-TV nin düzenli seyredilmesini sağlamak ve oradaki çalışmalardan yararlanmak.

d) Yakıldığı, boşaltıldığı iddia edilen köylerin tesbiti ile ilgili PKK paralelinde hazırlanmış doküman,

e) HADEP Genel Başkan Yardımcısı Osman ÖZÇELİK'in 4.2.1996 tarihinde düzenlenen, İstanbul'da Kürt Enstitüsü'nün organize ettiği "Kürt Sorunu ve Demokratik Çözüm Sempozyumu"na sunduğu tebliğ,

Sanık Osman ÖZÇELİK bu tebliğde Kürtlerin atalarının Kardaklar, Gutti'ler veya MED'ler olduğunu. Kürdistan sözününde 12. yüzyıldan beri kullanıldığı, Kürtçe'nin Hind-Avrupa dil ailesinden olduğunu, Türkçe'den farklı olduğunu iddia ettikten sonra tebliğine şöyle devam etmiştir:

"...Türkiye'de 26 farklı etnik yapının yaşadığı gerçeği gözönüne alındığında ve bunlardan Kafkas kökenli Gürcü, Çerkez, Abaza, Dağıstanlı, Arap, Laz ve müslüman olmayan etnik unsurların her birinin milyonlarla ifade edildiği düşünülürse, Kürtlerin bir azınlık olmadığı gerçeği ortaya çıkar. 70 yıldır uygulanan zora dayalı asimilasyoncu politikalar heterojen toplum yapısından homojen bir Türk ulusu yaratma çabaları, Türk üst ulusal kimliğinde birleşmenin Devlet katında sağladığı olanaklarla, gönüllü olarak ulusal etnik kimliğinden vazgeçen Gürcü, Çerkez, Laz, Boşnak, Arap nüfus dışarıda bırakılırsa Türk etnik yapısının bir azınlık olduğu gerçeğiyle yüzyüze kalınacaktır. Toplumsal yapının üzerine böyle bir mercek tutulduğunda çok daha acı bir gerçekle karşılaşırız. Buda Türk söven-ırkçı milliyetçiliğin bayraktarlığını yapanların gerçek Türk etnik yapısından gelenler değil devşirme, dönme tabir edilen Türk etnik

yapısı dışından gelenler olduğu görülecektir... Kürt nüfusun azınlık olmayıp Türklerden daha yoğun bir nüfusa sahip olmalarına kimse şaşmamalıdır. Çünkü Kürtler binlerce yıldan beri kendi topraklarında yaşamaktadırlar. Türk kardeşleriyse ancak 900 yıldır Anadolu'yu göç yoluyla kendilerine yurt edinmişlerdir. 900 yıl önce kaç Türk kardeşimiz at sırtında Orta Asya'dan buralara geldiği ve hangi üreme hızıyla büyüyerek Kürt nüfusu azınlıkta bıraktılar sorusunun yanıtı henüz verilmemiştir.

...Kürtlerin bütün baskılara, katliamlara karşın böyle bir kabullenmedeki direnci anlaşılmalıdır. Kürt gemisi fırtınaya kapılmamıştır. Sığınacak bir liman arayışı yoktur. Ve ihtiyaç halinde sığınacağı bir limanda vardı. Liman Fırat ve Dicle'dir. Liman Mezopotamya'dır. Liman Ahmade Xane, Melaye Ciziri, Selahaddini Eyyubi'dir. Liman devrimci Kawa'nın sıcak körüğüdür.

...Lozan'da istenilenlerin bir bölümü elde edilmiş, ancak Kerkük ve Musul gibi petrolce zengin Kürt illeri kaybedilmiştir. Kerkük ve Musul'un İngiliz yönetimine geçmesiyle Kürt kardeşliği de bitmiştir. Kürtler ve Kürtlük namına var olan her şeyin tarihten silinmek istendiği, Kürtlerin en sıradan insani ve ulusal demokratik taleplerinin kanla bastırıldığı bir karanlık dönem başlamıştır. 25 Eylül 1925'de "Şark Islahat Planı ve Takrir-i Sükun Kanunları" çıkarılarak Kürt kimliği yok edilmeye çalışıldı.

Balkanlardan ve Kafkaslardan göçmenler getirilerek Kürdistan'a yerleştirildi. Açlık ve sefaletle yüzyüze bırakılan Kürtlerin anayurtlarını terketmeye, politikalar ve sürgünlerde Kürdistanlılar köklerinden koparılmaya çalışıldığı, Kürt dili yasaklandığı, Kürtlerin Türk olduğu savlarının ortaya atıldığı. Kürtlerin Kürt olmaktan utanç duymaları için gerekli her türlü propaganda ve baskı uygulanmaya çalışıldığı.

Devletin yok etme politikaları karşısında Kürtler kendi güçleri ve örgütlülükleri oranında yanıt vermeye başladılar. 1925-1938 yılları arasında 20 civarında isyan tenkil ve tedip yaşandı.

PKK 2. kez ateşkes ilan etmişti. Birincisinde olduğu gibi Devlet operasyonla sürdürmekte ve "Kökünü kazımak" politikasından vazgeçmemek niyetinde olduğunu göstermektedir. Daha fazla kan dökülmeden, daha fazla acı yaşanmadan ve kardeşlik duyguları yerini düşmanlıklara terketmeden, birlikte eşit koşullarda yaşam özlemi ve ümitler yitirilmeden, bölünmeden alınacak önlemler vardır. Barış sağlanabilir.

Bunun için,

- PKK'nın tek taraflı ilan ettiği ve uyduğu ateşkese Devlet yanıt vermelidir.

- Genel af ilan edilmelidir.

- Olağanüstü Hal uygulanmasına son verilmelidir.

- Kürt kimliği tanınmalı, Anayasal güvence altına alınmalıdır.

f) "Değerli arkadaşlar" başlıklı Abdullah SAYGIN imzalı doküman: Bu dokümanda şöyle denilmektedir: "...Kürt çocuklarına aile içi eğitimleri yok sayılarak, okulda öğretim verilmeye çalışılır. Bu bilime aykırıdır. 6 yaşındaki bir çocuk dil öğrenmeye zorlanamaz. Çünkü bedensel ve zihinsel olarak, bu kapasiteye sahip değildir. Türk eğitim sistemi siyasi amaçla donatılmış, sivil kışla sistemidir. Bu sivil kışlalarda Türkleştirme faaliyetleri vardır. Bunun bir diğer ifadesi asimilasyondur. Yani beyaz katliamdır. Her sabah "Ne Mutlu Türküm Diyene" dedirttiler. Kürt çocuklarına yalan dayatılan bir ülkede yaşıyoruz. Dünyanın hiç bir yerinde anadiliyle konuştuğu için cezalandırılan çocuklara rastlayamazsınız. Bu Türkiye'de vardır. Ve ben yaşadım. Kürt çocuğu kafasının içinde beyin olduğunu bile bilmeden bilinci tahrip ediliyor... "Türküm, Doğruyum" kalıpları uygulanarak inkar politikası güdülürken, çocuk ırkçı, şoven kalıplara sığdırılmaya çalışılıyor... Doğal zenginliği tahrip edilmiş ve insansızlaştırılmış bir bölge, üretimden koparılmış kişiler savaşın psikolojik tahribatını yaşıyorlar. Kirli savaşın ekonomik yanı ile milli gelirin yarısı kadarı eğitim ve sağlık bütçelerinden kesilerek Kürt halkının üzerine bomba olarak yağdırılıyor."

Kemal OKUTAN kapatılan HEP ve DEP Genel Sekreter Yardımcısı Ankara Kapalı Cezaevi imzalı yazı,

Bu yazıda şöyle denilmektedir;

"Avrupa Parlamentosu yakında Türkiye'nin gümrük birliğine kabul edilmesini onaylayacak... Aralık ayında gerçekleştirilecek olan seçim, çağdaş dünya değerlerinden uzak, kendi halklarına acı çektiren, kendi coğrafyası saydığı toprakları bombalayan, 3500'ün üzerinde Kürt Köyünü bombalattıran, binlerce insanı katlettiren bir devletin uygulamalarını onaylama yada onaylamama seçimidir. Daha kurulduğundan beri dünya dengelerini gözeterek kendilerine çevirmek

için entrikalar uygulayan Türkiye Cumhuriyeti, bugün benzeri uygulamalar sergilemektedir. Örneğin 1920'lerde Batı'ya eğer bize destek vermezsen Sovyetler Birliği ile işbirliği yaparım şantajını yapan Kemalistler, Sovyetlerinde desteğini almak için "Eğer bize yardım etmezseniz emperyalistler bizi yutar" demişlerdir. Her iki tarafın yardımlarını alan TC. günün koşulları içinde tercihini batıdan yana koymuştur. . ,.

h) Sanıklardan İsmail ARSLAN, Melik AYGÜL ve Mehmet Nuri GÜNEŞ, tarafından imzalanmış olan "Halkın Demokrasi Partisi" başlıklı tutanak,

Sanıkların imzalamış oldukları bu tutanakta cezaevlerinde bulunan tutuklulardan "Tutsak" olarak bahsedilmektedir.

ı) Cezaevlerinde bulunan PKK tutuklularından HADEP Genel Merkezine gönderilen dilekçeler,

Bu dilekçelerden Dizi:901'de bulunan dilekçedeki "Taleplerimiz" bölümü örnek olarak aşağıya yazılmıştır.

Siyasi taleplerimiz;

- PKK'lı tutsaklar için savaş esirliği statüsünün kabul edilmesi,

-KK'nın tek taraflı olarak ilan etmiş olduğu ateşkes çağrısına cevap verilmesi,

Askeri operasyonlar, yakıp yıkmalar, faili meçhul cinayetler, gözaltında kayıplar, zorunlu göç vs. politika uygulamalarının durdurulması,

Türkiye'nin Cenevre Sözleşmesine uyması ve uluslararası gözlemci heyetlerin gelerek savaşın sonuçlarına, ihlallere ilişkin yerinde incelemeler yapması,

Yine HADEP Genel Merkezinde ele geçen PKK paralelindeki illegal ve legal yayınlar;

KK'nın yurtdışı baskılı illegal yayın organı SERXWEBUN, dergisinin Ekim 1991 tarihli 18. Özel sayısı,

b) Serxwebun dergisinin Ağustos 1993 tarihli 140. sayısı ile Mayıs 1992 tarihli 125. sayısı,

c) Üzerinde yasadışı örgüt militanlarının gazete ve dergilerinden kesilmiş fotoğrafları yapıştırılmış olan duvar panosu,

d) 51 adet Özgür Halk dergisi,

e) Üzerinde yasadışı örgüt militanlarının gazete ve dergilerinden kesilmiş fotoğrafları yapıştırılmış olan duvar panosu,

f) İsmail BEŞİKCİ'nin Tunceli Kanunu 1925 ve Dersim Jenosidi isimli kitabı,

g) PKK üzerine Düşünceler, Özgürlüğün Bedeli isimli İsmail BEŞİKÇİ'nin kitabı,

h) Marksizm ve Gerilla Savaşı William J. POMEKOY,

ıı) 2 adet "Muhsin Melik Yaşam ve Mücadelesi" isimli kitap,

II- ANKARA HADEPİL TEŞKİLATI BİNASINDA VE İLÇE TEŞKİLATLARINDA YAPILAN ARAMALARDA ELE GEÇEN DOKÜMANLAR

- Ankara HADEP il binasında ele geçen örgütsel doküman:

a) KURD-A Haber Ajansının bültenleri,

Bu bültenlerden bazı örnekler aşağıya yazılmıştır:

ARGK Savaş bilançosunu açıkladı, başlıklı bildiride şöyle denilmektedir:

"Türk Devleti 19 Mart tarihinden beri devam eden Güney Kürdistan'daki kirli savaşla ilgili çeşitli bilgi vermeye devam ederken ARGK genel karargahı basın bürosu savaşın 8 günlük bilançosunu yayınladı.

"Basın ve kamuoyuna 2 No.lu açıklama adını taşıyan açıklamada 8 günlük süreçte TC. ordusuyla ARGK. birlikleri arasında toplam 69 çatışmanın yaşandığı belirtildi. Buna göre Türk ordusunun sınırı aştığı tüm noktalarda çatışmalar yaşandı. Gerilla kaynakları

tarafından kaydedilen ve Türk ordusunun telsiz konuşmalarında da tasdik edilen bilgilere göre 69 çatışmanın ancak 25'inin kesin sonuçları belli oldu, bu 25 çatışmada toplam 516 Türk askeri öldürülürken 21 ARGK gerillası yaşamını yitirdi ve 12 gerillada çeşitli yerlerinden yararlandı. Yine tüm uluslararası antlaşmaları hiçe sayan Türk Devletinin yönelimleri sonucu 12 sivil katledildi ve 8'ide yaralandı. Fakat bölgede çalışma yürüten uluslararası sağlık kuruluşları bu sayının daha da yüksek olduğunu belirtiyorlar. ARGK açıklamasında Türk ordusunun kayıpları hakkında 44 çatışmanın sonuçlarının belli olmadığı, ancak bunlarında sonuçlarının tesbit edilmesiyle ölü sayısının artacağı kaydedildiği, buna ek olarak ARGK birlikleri tarafından alana döşenen mayınlara çarparak ölen Türk askerlerinin sayısı belli değil.

Bültenlerden bazılarının başlıkları ise şu şekildedir;

- ARGK Askeri Konseyi: TC. ordusunu Kürdistan'dan kovacağız.

- TC Kana doymuyor. ARGK. Gerillaların Devlet güçlerine karşı gerçekleştirdikleri saldırılar tüm hızıyla sürerken Devlet güçleri de halka yönelmeye devam ediyor.

- Onbinlerce orduyu Botan'a yığan Türk Devleti çaresiz durumda.

- Gerillaların Şırnak çıkarması devam ediyor.

- Kürdistan İslam Hareketi İstanbul Katliamına ilişkin yaptığı açıklamada: TC. inançsız ve dinsizdir.

12 Mart 1995 tarihinde İstanbul'un Küçükköy ve Gaziosmanpaşa Mahallelerinde gerçekleştirilen katliam ile ilgili bir açıklama yapan ERNK Avrupa temsilcisi Ali GARZAN: bu katliamın intikamını alacağız dedi.

- ARGK Basın Bürosu Şırnak kuşatmasının sonuçlarını açıkladı. 52 Asker, 3 Subay, 6 Polis, 3 Korucu öldürüldü.

- ERNK Avrupa örgütü son olarak gelişen operasyonlarla ilgili bir açıklama yaptı: Türk Özel Savaş ordusu Güney Kürdistan'da panik içinde kırıldı.

- PKK'dan Ulusal Af, ihanet lekesini artık alnınızda taşımayın.

- ERNK Avrupa örgütü: Kürdistan halkının Serhildan Ateşi Türkiye Metropollerini de sardı,

- PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN: Gazi Mahallesi katliamını devlet bağlantılı kontragerilla gerçekleştirmiştir.

- PKK MK İstanbul katliamı ile ilgili yaptığı açıklamada: "Geç kalmak pişman olmaktır. Artık gerilla ile birleşme, Zülfıkarı ele alma zamanıdır."

- ERNK Avrupa Temsilcisi Ali GARZAN basın açıklaması yaptı: "Güneyde Türk ordusunu büyük bozguna uğratacağız."

- Garzan Eyaleti ARGK komutanlarından Berdan: "Baharı onlara cehennem edeceğiz.

- Ajansımıza açıklamada bulunan ARGK komutanlarından Sorej: "Bu bahar diğer baharlara benzemeyecek."

- ARGK Basın Bürosu Ocak 1995 eylem bilançosunu açıkladı: "69 Asker, 49 Korucu, 7 Kontra öldürüldü."

- ARGK hem güney, hemde kuzeyde vuruyor.

b) Program önerisi: Nasıl bir insan hakları mücadelesi ve nasıl bir İHD,

Devrimci Mücadele yayınlarından olan broşürde sayfa 4'de şöyle denilmektedir: "...insan hakları, demokrasi, ulusların kaderlerini tayin hakkı savunucusu görünen para babaları devleti, konu Kürdistan olunca "Üniter devletten vazgeçilemez" diyerek Kürt Halkının en demokratik hakkı olan kendi kaderini tayin hakkını tanımaya bir türlü razı olmamaktadır. Sömürge zulmünden kurtulmak isteyen Kürt halkına karşı en acımasız katliamlara girişmekten çekinmemektedir. Bunun bu satırları kaleme aldığım andaki en son örnekleri Şırnak ve Göle katliamlarıdır.

Hak ihlaline uğrayan insanlar kimlerdir.

aa) Sömürge statüsünde yaşamaya mahkum edilen Kürt halkıdır.

bb) Türk halkını oluşturan işçiler, köylüler, öğrenciler, memurlar kadınlar çalışmak zorunda olan diğer tabaka ve zümreler, işsizlerdir.

IV. HADEP - PKK İLİŞKİSİ

HADEP, PKK'nın silahlı mücadele alanında sürekli gerileme kaydettiği ve amacına ulaşmak için legal zeminlere fazla ihtiyaç duyduğu bir zamanda, geçmişte PKK adına bölücü faaliyetler göstermiş kadrolar tarafından 1994 yılında kurulmuştur.

HADEP kurulduğu tarihten itibaren PKK'nın illegal alanda sürdüremediği cephe faaliyetlerini üstlenerek, yasal olmamasına rağmen oluşturduğu Gençlik, Kadın, Sağlık, İşçi komisyonları vasıtasıyla ERNK'nin rolünü üstlenmiştir.

HADEP'in oluşturduğu Gençlik, Kadın, Sağlık, İşçi Komisyonları çeşitli kesimlerden vatandaşlarımıza PKK yanlısı düşünceleri empoze etmektedir. Yine HADEP il ve ilçe teşkilatlarındaki faaliyetleriyle PKK'nın kırsal kadrosuna eleman temin etmekle ve lojistik destek sağlamaktadır.

PKK'nın 1995 yılı başından itibaren "Kürt Kültürel Kimliği Tanınması" amacına yönelik olarak başlatılan süreçte, yurt içinde HADEP mihverli olarak ihdas edilen legal oluşumlara, uluslararası camiada da Avrupa'da meydana getirilen Toplantı Grubu'na kendisi adına siyasi taraf olmak misyonunu yüklediği bilinmektedir.

HADEP mensuplarının gerek 1995 Temmuz ayında Cezaevleri açlık grevinde gösterdikleri çabaları, gerek çeşitli demokratik kitle örgütlerine sızma ve onları ele geçirme faaliyetleri ve gerekse Marksis-Leninist Sol'un yanı sıra, diğer sözde demokratik ve aydın çevre nezdinde sürdürdükleri girişimlerle "Kürt Kültürel Kimliğinin Tanınması" koşuluyla sözde barışın sağlanacağını beyan etmeleri ve bu hususta ısrarlı olmaları kendilerine yükletilen misyonun gereğidir.

HADEP kendisine PKK tarafından yükletilen misyona uygun bir üslupla 24 Aralık 1995 seçimlerine yönelmiştir. Kendisine yükletilen misyon gereği medya ve demokratik çevrelerin geniş desteğini sağlamak amacıyla kendisine bir "Türkiye Partisi" mesajı oluşturmaya çalışmıştır. Bu maksatla geniş bir ittifak oluşturmaya çalışmış, girişimleri sonucu SİP (Sosyalist İktidar Partisi), BSP (Birleşik Sosyalist Parti) ve bölücü PSK yanlısı DDP (Demokrasi ve Değişim Partisi) gibi legal partilerle, "Emek Barış Özgürlük Bloku'" adı altında

seçim ittifakı meydana getirmiştir. Ayrıca kamuoyunda isim yapmış bölücü Marksist-Leninist kişiler ile, sözde ilerici, demokrat, aydın kişileri bir araya getirmeye çalışmıştır.

Kamuoyunun desteğini sağlamak amacıyla seçim propagandalarında barış ve kardeşliğin tesis edileceği, ateşkesin sağlanacağı temalarına büyük önem vermiştir. HADEP seçim bildirgesinde propaganda eylemlerinde "Kürt Sorununun Barışçıl Yöntemlerle Eşitlik ve Özgürlük Temelinde Çözümünü ve Birlikteliğini Savunur" türündeki yumuşak ifadelerle, amaçlarının bir an önce sözde barış ortamını sağlamak olduğunu vurgulamaya çalışmışlardır. Böylece seçim çalışmaları sırasında, HADEP'in Kürt sorununda ön plana çıkması halinde PKK terörünün fonksiyonel olmaktan çıkarılarak geriletilebileceği gibi bir imaj oluşmuş ve bu imaj kamuoyuna bir kısım Medya ve sözde aydın tarafından empoze edilmeye çalışmıştır. Böyle bir imaj oluşması PKK'nın dönem taktiğine hizmet etmiştir. Nitekim PKK "Devlet Kürt sorununun çözümünde bizimle pazarlık yapmıyorsa, legal zeminden ayrılmayan, yasalara saygılı davranan HADEP ile yapsın'' düşüncesini zihinlerde uyandıracak beyanlarda bulunmuştur.

HADEP seçim süresince bir kısım medya ve bazı etkili çevreler tarafından kendilerine bu tür barış misyonu yükletilmesi üzerine daha da rahatlamış olarak barışın kendileri tarafından tesis edilebileceği yolundaki açıklamalarını yoğunlaştırmış bir kısım insanlarda inandırmıştır.

Böylece PKK. HADEP vasıtasıyla yürüttüğü seçim propagandasıyla barışın tesisinin kamuoyunun ertelenemez bir talebi olduğunu, barışın sağlanması için Kürt kültürel kimliğinin tanınmasının temel şart olduğunu ve HADEP mihverli kuruluşların barışın tesisi ve Kürt kültürel kimliğinin tanınmasında taraf olarak kabul edilmesi gerektiğinin teşhir ettirmeye çalışmıştır.

Ancak, seçimlerde HADEP'in hedeflerinin ve ülke barajının çok altında rey alması yeni arayışlara yönlenmesine neden olmuştur.

Bu sırada PKK liderinin, HADEP'in yüksek oy aldığı ilerdeki adaylarının meşru milletvekilleri olduğu, bu kişilerin bölge halkının temsilcileri olduğu şeklinde açıklamaları olmuştur. PKK lideri bu açıklamaları HADEP'i yönlendirme amaçlıdır.

HADEP-PKK İLİŞKİSİNİ ORTAYA KOYAN DELİLLER VE BELGELER

I- PKK operasyonlarında yakalanan ve HADEP-PKK irtibatını dile getiren sanıkların ifadeleri,

a) MEHMET-MAZLUM (K) İsak EKTİREN, 13.2.1995 tarihli ifadesinde:

"...İskenderun ERNK sorumlusu SEVİM (K) ve HADEP İlçe Başkanı Hayrettin YILMAZ'ın talimatı ile Payas ERNK komitesini oluşturduklarını ve SEVİM (K)'a bağlı olarak faaliyet yürüttüğünü. Şahabettin YILMAZ'ı teslim ettiği Kaleşnikof marka silah ile ve SEVİM (K)"un talimatı ile Payas l00.Yıl İlkokulunu taradığını, İskenderun HADEP ilçe Başkanı Hayrettin YILMAZ'ın kendisini tanıştırdığı İSHAK (K) Fehamettin KILIÇ ile işbirliğine girdiği ve bu şahsın devlet yanlısı olduğu gerekçesiyle gösterdiği infaz edilecek ailenin eylemini kabul ettiğini, SEVİM (K)'un İskenderun HADEP içinde örgütlediği ve kırsal alana aktarılacak olan 3 militanı SEVİM (K) ile HAMİT ÖZGÜÇ'ün Payas'ta kendisine teslim ettiklerini, kırsala gidecek bir bayan, iki erkek örgüt mensubunu Mustafa KARAGÖZ'ün evinde barındırdıklarını, operasyonların başlaması üzerine eylem silahını Mustafa KARAGÖZ ile birlikte evinin bahçesine gömdüklerini ve kırsal alana aktarılacak kişileri Payas'tan kaçırarak Dörtyol HADEP ilçe Başkanı'nın evine götürdüğünü, ilçe Başkanı Abdulhakim GÜMÜŞ'ün kendilerini daha güvenli gördüğü için Mehmet YILDIZBAKAN'ın evine götürdüğünü" beyan etmiştir.

b) Sanık Abdulhakim GÜMÜŞ 14.2.1995 tarihli ifadesinde: "...Parti binasına orta boylu, 20-23 yaşlarında, esmer, siyah saçlı, zayıf, Urfa'lı olduğunu ve isminin Mehmet olduğunu öğrendiği bir şahsın kendisinin gerilla olduğunu söyleyerek Cudi Dağından geldiğini kendisinden bazı isteklerinin olduğu söylediğini... İshak EKTİREN'in kendisine bu şahısların kırsal"a aktarılmak üzere getirilen şahısların olduğunu söylediğini" beyan etmiştir.

c) Şirin ÇELİK 29.11.1994 tarihli ifadesinde:

"...HADEP Yenimahalle ilçe teşkilatında sekreter olarak çalışıyorum... HADEP'in Gençlik komisyonunda görev alan Hüseyin KAYGUSUZ, Evren ÖZCAN, gibi kişilerle tanıştım... Evren ÖZCAN, PKK terör örgütünün fikir ve düşüncelerini benimseyen bir kişiliğe sahip insandır... Parti binasında bulunan kütüphanedeki Özgür Halk

dergisi Abdullah ÖCALAN tarafından yazılan çeşitli kitapları okuyordum." demiştir.

d) HACI YILMAZ (K) Sabri TOR 1.12.1994 tarihli ifadesinde: "...PKK terör örgütünün görüş ve düşüncelerini benimserim... PKK örgütü mensubu Ahmet MAKAS'a bağlı olarak faaliyet göstermekteyim. O yakalandıktan sonra Ankara Metropol sorumlusu ben oldum... Ahmet MAKAS ile tanışmamızda herhangi bir aracı olmadı. Zaten ben sürekli olarak inşaatlarda iş aradığım için kendisi ile tesadüfen tanıştık...Bu tanışma örgütsel anlamda bir tanışma değildi... Yaptığı konuşmalarda bu şahsın parti ile yani PKK ile ilişkisi olduğu kanaatine vardım. Halkın Demokrasi Partisi içinde faaliyet göstermemi ve buradaki yurtsever insanları örgütlememi istedi. Bu sırada iş aramak için inşaata gelen Altındağ HADEP üyesi Gazi AKSOY ile tanışmıştık... Ahmet MAKAS'ın bana vermiş olduğu 3 tane tabancayı bir poşet içerisine koyarak HADEP içerisinde tanımış olduğum yurtseverlerin evlerine bıraktık... HADEP içerisindeki örgütleme faaliyetlerine devam ederken çalışmış olduğum inşaatta başka bir taşeronun yanında çalışan Mardinli Hüseyin... Mardinli olan yanılmıyorsam adı Abdülselam ve Siirtli Zeki... adlı şahıslar benimle konuşarak kırsala gitmek istediklerini söylediler... Ahmet MAKAS ile tanışıp kendisi ile örgütsel alanda yakınlaştıktan sonra bana DEP sonra HADEP içinde örgütleme görevi verdiği doğrudur. Kimlerin vergi verip vermediğini, kırsalda bulunan üst düzey sorumluları bilir, ben bu kağıtlar gelmeden öncede HADEP içerisinde bulunan bazı şahıslardan vergilendirme adı altında para aldım... Ben HADEP içerisinde örgütleme faaliyetlerinde bulunurken, örgütlemiş olduğum şahıslara çevrelerinde bulunan yurtsever insanları da örgüte kazandırmak amacıyla benimle tanıştırmaları talimatı verdim" demiştir.

d) Esat ÇELİK 30.11.1994 tarihli ifadesinde;

"...HADEP Altındağ ilçe teşkilatına üye oldum. PKK terör örgütü ile ilişkilerim akrabam olan, aynı zamanda Altındağ'da kahvehane çalıştıran Gazi AKSOY vasıtasıyla yaklaşık I ay öncesinde başlamıştır. Gazi AKSOY isimli şahıs aynı zamanda HADEP ilçe teşkilatında yönetim kurulu üyesidir... PKK terör örgütünün yürüttüğü mücadeleye ise ılımlı bakan bir şahıstır. HADEP ilçe teşkilatına üye olmam ile birlikte evine götürüp HACI YILMAZ (K) adlı örgüt üyesi ile tanıştırdı... HADEP binasına gelen doğu ve Güneydoğu kökenli insanlar üzerinde propaganda çalışmaları yaparak örgüte kazandırma faaliyetleri yaptım" demiştir.

e) AHMET (K) Mehmet Şerikan KAYA 30.11.1994 tarihli ifadesinde:

"...HADEP'e üye oldum. Halen bu partinin üyesiyim. Siyasi görüşüm PKK'nın paralelinde olup, ezilen ve sömürülen Kürt halkının bağımsızlığı için silahlı mücadele veren ve Türkiye, İran, Irak ve Suriye olmak üzere dört parçaya bölünmüş, Kürdistan'ın bağımsız ve birleşik bir Devlet olması inancındayım. Bu amaçla bir yıldan fazla süredir PKK örgütü içerisinde faaliyet yürütüyorum" demiştir.

f) Gazi AKSOY 1.12.1994 tarihli ifadesinde:

"...DEP yönetiminde Altındağ ilçe teşkilatına üye oldum ve bu partinin kapatılması ile birlikte HADEP'e de yönetim kurulu üyesi olarak girdim... PKK, örgütü silahlı olarak faaliyet gösteren yasadışı bir terör örgütüdür. Örgütün yapılanmasında yer alan her yurtsever gibi bende örgütün belirtilen ideolojisini benimsemekteyim. Ve faaliyetlerim bu ideoloji paralelinde olmaktadır." demiştir.

g) Mehmet KOYUN ifadesinde;

"...HADEP il yönetim kurulu üyesiyim... Muhittin BOTAN ile Antalya HADEP il binasında tanıştım. Kendisi Antalya'da iken Akdeniz Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenci idi. Yanlış hatırlamıyorsam partiye geldiğimde kendisinin partiye üye olmasını, yüksekokulda okuduğum için, yüksekokulda PKK'nın üyesinin olmadığını anlattım. Kendisi de bana, bende bunun için geldim. Benim Türk solundan arkadaşlarla yakın ilişkim vardır dedi. Bundan böyle kendi örgütümüz olan PKK içerisinde faaliyet göstermek istediğini anlattı. Bu şekilde HADEP Gençlik Komisyonu'na üye yaptım. Murat YÜCEL'in ilk olarak Gözde Pansiyonu'nda kalıyordu, Doktor Veli AYDOĞAN ile birlikte seçim çalışmaları yapıyorduk. Oraya gittik. Seçimlerde bize yardımcı olmasını istedik. O da kabul etti... HADEP"in kurulması ile birlikte kendisi partiye üye oldu. Kürt halkının yoğun olduğu mahallelere giderek PKK örgütü hakkında bilgiler aktarıyor, insanları bilgilendiriyor. Örgütün yapmış olduğu legal ve illegal faaliyetlerini desteklemelerini, örgüte adam kazandırmalarını, maddi ve manevi yönden yardımcı olmalarını, haklı olduğumuz bu davamızda bizlerle birlikte çalışmalarını, insanlara, yani yurtsever halka anlatıyor, örgütün propagandasını yapıyordu" demiştir.

h) Kenan AKYOL'un ifadesinde;

"... DEP'e bir sene kadar önce Ümraniye ilçe teşkilatında üye oldum. Bilahare bu parti kanunsuz işler yaptığı için Parlamento tarafından kapatıldı ve yerine HADEP kuruldu. Ve bunun üzerine Ümraniye ilçesinde üye oldum. Küçük kardeşlerim olan Muzaffer AKYOL bir sene kadar önce Garzan Eyaleti olarak adlandırılan bölgede PKK içerisinde SOREJ (K) adıyla faaliyet göstermekte iken silahlı çatışma sonucunda ölü olarak ele geçirildi. Diğer kardeşim Erhan AKYOL ise Almanya'nın değişik semtlerinde PKK içerisinde faaliyet gösterdiğini bildirmiştir. Bende bu örgütün görüşlerini benimsediğimden kendisini desteklemiş, hareketlerine devam etmesini söylemiştim" demiştir.

ı) Sanık ilhan DUYAN ifadesinde:

"...Elazığ'lı Şirin ÇELİK ile tanıştım. Şirin ÇELİK bir yıl okulu uzattığından iş aramaya başladı ve 1994 yılında HADEP Yenimahalle ilçe teşkilatına sekreter olarak girdi, biz de zaman zaman parti binasına Şirin ÇELİK yanına gidiyorduk. Şirin ile birlikte parti binasında yapılan Gençlik Komisyonu çalışmalarına katılıyorduk. Burada Kürt gençliği, PKK tarihi gibi dersler verilmekteydi... Şirin ÇELİK ile muhtelif zamanlarda Güneydoğu olayları ve PKK'nın vermiş olduğu ulusal kurtuluş mücadelesi üzerine sohbetlerimiz oluyordu. Geçen yıl Atatürk Spor Salonu'nda yapılan HADEP Kongresine şirin ÇELİK ile birlikte katıldık. Bazı gruplar da "Biji Serok Apo, Kürdistan Faşizme Mezar Olacak" gibi sloganlar atıldı." demiştir.

i) Sanık Mahmut Sıtkı KARAHAN ifadesinde:

"...DEP kapatıldıktan sonra yerine kurulan HADEP'e üye oldum. İlçe yönetim kurulunda görev aldım, halen bu görevim devam etmektedir. Bu partinin il yönetimini seçmek için yapılan genel kurul toplantısına katıldım. Burada "Özgürlük Şehitlerimiz" adına yapılan saygı duruşunda ayağa kalktım. Yine bu toplantıda genel af çıkartılarak Abdullah ÖCALAN'ın affedilmesi, Türkiye'ye gelerek siyasete atılması, serbest siyasi faaliyetler yürütmesi konusu söylendiğinde hep birlikte alkışladık" demiştir.

j) İçel ilinde yakalanan Resul DEMİR alınan ifadesinde;

"...HADEP'e üye olmuştum. DEP kapatıldıktan sonra kurulan HADEP'in I. kongresine katılmak üzere Ankara'ya gittim. Ve orada bulunanlar Türk bayrağını yaktılar... Bir Devlet kurmak için silahlı mücadele vermekte olan PKK örgütüne maddi yardımda bulunduğum

gibi HADEP'e de maddi yardımda bulundum. Maddi durumum iyi olduğu için kısa aralıklarla gelip maddi yardım talebinde bulunuyorlardı." demiştir.

k) Sanık ALİ (K) Ahmet MAKAS alınan ifadesinde:

"...Ben PKK örgütünün ideolojisine inanmaktayım... PKK örgütünün Kürt halkının temsilcisi olarak silahlı mücadele sonunda Marksist-Leninist ilkelere dayalı bağımsız birleşik Kürdistan devleti kuracağına inanıyorum... Örgütsel faaliyetlerde bulunmak üzere DEP daha sonra HADEP teşkilatlarına gidip geldim" demiştir.

l) Kars ilinde yakalanan MAHİR-HAYRİ (K) Abdurrahman YILDIZ alınan ifadesinde:

"... Zeli kampına tüm eyaletlerden elçiler geldi. Ulusal mecliste alınan kararlar benim hatırladığım kadarıyla şunlardır: İllegal alanda Kürdistan Yurtsever Gençler Birliği, Kürdistan Genç Kadınlar Birliği, legal alanda ise DEP ve HADEP'in temsil ettiğini beyan etmiştir.

m) Kahramanmaraş'ta yakalanan DELİL-REZZAN (K) Kamil MADENKUYU alınan ifadesinde:

"...Türkiye'de yasal olarak faaliyet gösteren eski adı DEP, yeni adı HADEP olan siyasi partinin milletvekillerinin Suriye'ye gidip Abdullah ÖCALAN'ın talimatlarına göre hareket ettiklerini biliyorum... Türkiye'de bu partinin güçlenmesi için Abdullah ÖCALAN başta olmak üzere diğer militanlar tarafından desteklenmektedir. Hatta militanlar tarafından Kürt köylerine baskın yapılarak bu partiye destek verip üye olmaları yolunda çalışmalar yapılmaktadır." demiştir.

n) İstanbul'da yakalanan ALİ (K) İmam DOĞAN alınan ifadesinde;

"...HADEP üyesiyim... DEP kapatıldı, aynı doğrultuda ismi HADEP olarak belirlenen parti kuruldu. Buraya da il yöneticisi olarak geçtim... bilahare PKK'nın talimatı ile kurulması düşünülen Kürdistan Ulusal meclisi (KUM) (Bu TBMM'nin eşdeğerinde olan bir oluşum olup, Kürt halkının seçtiği Kürt milletvekillerinden oluşacak, Kürdistanın parlamentosu durumunda bulunacaktı) kurulacağını ve benimde milletvekili adayı olmamı Süleyman DANIŞ istedi. Bende kabul ettim. Ben legalde HADEP içerisinde üye olarak faaliyet göstermekteyim. İllegal olarak ta PKK örgütünün Marmara Komitesi

içerisinde faaliyet göstermekte idim. Bende yakalanmasaydım, yol açılınca Yunanistan'daki PKK militanlarının yanına örgüt tarafından gönderilecektim." demiştir.

o) Sanık Abdulcabbar GEZİCİ alınan ifadesinde:

"... HADEP kurulurken özellikle Türk sol çevrelerinden bazı insanların buna katılması için çok çaba sarfedildi. Ancak bunda başarı sağlanamadı... Şu anda HADEP Türkiye sorumlusu Vecdi KÖYLÜOĞLU ve onun yardımcısı Cevat SOYSAL, ile beraber HADEP'e katılması için Emeğin Bayrağı, Odak, Barikat, Alınteri, Hedef, Direniş gibi dergilere giderek görüşmelerde bulunan Cevat SOYSAL, bu şahıs Batmanlı olup, PKK'nın 1980 öncesi kadrolarındandır. 1980 döneminde cezaevine girmiş, 12 yıl çeşitli cezaevlerinde yatmış, çıktıktan sonra yeniden örgütle ilişkiye girerek örgütün sendikal faaliyetlerinin koordinatörlüğünü yapmıştır. HADEP'in İstanbul'daki faaliyetlerini PKK adına yönlendirenler şunlardır:

Şemsettin KARA: Bu şahıs geçmişte İskenderun ve Çukurova bölgelerindeki illegal faaliyetlerinden dolayı yakalanmış, Malatya'da bir süre yattıktan sonra örgütün yurtdışındaki kamplarına gitmiş ve örgüt tarafından İstanbul'daki legal faaliyetlerin sorumluluğuna getirilmiştir.

Canan KARATAŞ: Şu anda HADEP il yönetim kurulu üyesidir. Geçmişte HEP ve DEP'te yöneticilik yaptı. Örgütün yurtdışı eğitim kamplarına gitmiş, ancak başarılı olamadığı için örgüt tarafından geri gönderilmiştir.

... Kemal OKUTAN HEP'in kuruluşundan beri içinde yer alan şahıstır. Başta Adana il başkanlığı yaptı, daha sonra HEP Genel Sekreter Yardımcılığı görevinde bulundu, şu anda HADEP'in Genel Merkez yönetiminde.

Murat BOZLAK: Ankara Barosu Avukatlarından, HEP ve DEP'te saymanlık yaptı. Bu şahısta şu anda HADEP genel merkez yönetiminde,

İsmail ASLAN: Ankara Barosu Avukatlarındandır. HEP ve DEP'e genel saymanlık yaptı, bu şahıs şimdi HADEP genel Merkez Yönetimindedir" demiştir.

ö) Sanık ŞEYHMUS (K) Kenan KOÇ ifadesinde: "DEP kapatıldı ve HADEP açılmıştır. Onun bünyesinde aynı çalışmalara devam etmekte idik. Ayhan isimli şahıs beni HADEP il merkezine getirdi. Burası Nişantaşı'nda idi. Orada aynı zamanda Ali isimli şahısla tanıştım ve benimle birlikte Ali ve Ayhan isimli şahıslar HADEP'in Gençlik Komisyonunda çalışmaya başladık. Buralarda gençleri örgütlüyor ve eğitim çalışmaları veriyorduk. Eğitim çalışmalarında HADEP anlatılmakta, amacı anlatılmakta idi. Yapılan görev bölümüne göre Ayhan, Anadolu yakasında, Ali ise Bakırköy, Güngören, Bahçelievler semtinde gençlik komisyonlarına bakmakta, ben ise Sarıyer, Kağıthane, Gaziosmanpaşa gençlik komisyonlarına bakmakta idim. Hazırlanacak olan pankartlara PKK örgütün sloganları yazılarak eylem günü açılacak, lastikler yakılacak ve PKK lehine sloganlar atılacaktı, alınan karar buydu. Eğer yakalanmasaydım Fatih'deki korsan gösteri yürüyüşünde ben de hazırlayacağım malzemeleri diğer HADEP gençlik komisyonlarına dağıtarak katılacaktım. Molotof kokteyllerini bize müdahale edecek polis ve Büyükşehir Belediye Başkanlığı binasına yakarak atacaktım." demiştir.

p) İstanbul ilinde yakalanan Vural KARA ifadesinde;

"... Dükkanımın telefonu çaldı, telefona çıktığımda Babam Şemsettin KARA vardı. Bana emaneti İzmir'e götüreceğimi söyledi. Bana biraz daha beklememi, bilahare tekrar arayacağını söyledi, kısa bir süre sonra beni tekrar aradı ve sende bulunan gönderdiğim malzemeleri HADEP ilçe başkanı olan Selahattin SARIKAMIŞ'a götürerek ver dedi. Ben de bunun üzerine önce malzemeleri eve götürerek saklamayı düşündüm, eve giderken yolda polisler tarafından durduruldum ve yapılan aramada arabamın bagajındaki çuval içerisinde 4 adet kaleşnikof marka otomatik silah ve 5 adet şarjörü, 350 adet bu silahlara ait dolu fişek. 70 adet 9 mm. çapında tabancalara ait olan dolu fişek ele geçti. Bunları bana Avrupada bulunan Şemsettin KARA, ilçe başkanı Selahattin SARIKAMIŞ'a ulaştırmam için göndermişti." demiştir.

r) 1995 Mayıs ayında Ankara'da yakalanan Ferhan TÜRK ifadesinde;

"HADEP İl Yönetim Kurulu Üyesiyim, bir çok kez PKK ile ilişkilerimden dolayı yakalandım ve 1991 yılında arazimi ortağına, başka birine verip kendim Ankara iline taşındım, ayrıca kardeşlerim Beşir TÜRK ve Hevin TÜRK PKK örgütünün dağ kadrosunda silahlı

olarak görev yapmakta iken güvenlik kuvvetleri ile giriştikleri silahlı çatışmada öldüler. Yine amcamın oğlu Abdullah TÜRK'de aynı şekilde kırsaldaki faaliyetleri sırasında silahlı çatışmada öldü. Ağabeyim Beşir TÜRK vasıtası ile bir çok kez örgüt ile ilişkilerim oldu ve bu faaliyetlerimden dolayı yargılandım" demiştir.

s) Sanık Süleyman GÜLTEKİN ifadesinde;

"İskenderun HADEP üyesiyim. Kürt kökenli olmam nedeni ile yasadışı PKK örgütünün eylem ve faaliyetlerine sıcak bakmaktayım. PKK'nın Kürt halkı için faaliyet gösterdiğine inanmaktayım. Bu nedenle 1990 yılında PKK içindeki faaliyetlerimden dolayı yakalandım" demiştir.

ş) Sanık DİLOVAN (K) Cevdet Melik KAYA ifadesinde;

"...Yasin AŞKARA ile tanıştım, daha sonra Yasin AŞKARA bizi Gaziosmanpaşa semtinde bulunan HADEP binasına götürmeye başladı, burada bizlere 1.60 cm boylarında 25 yaşlarında kel saçlı, kumral tenli bir şahıs tarafından PKK örgütü doğrultusunda siyasi eğitim verilmeye başlandı. Eğitim genellikle Kürdistan ve PKK örgütünün tarihi ve faaliyeti hakkındaydı. Buranın sekreterliğini yapan ve Bingöl'lü olduğunu tahmin ettiğim Sakine isimli bir bayanda devamlı bizimle ilgileniyordu.'' demiştir.

t) 1995 Ocak ayında İstanbul'da gerçekleştirilen operasyonlarda yakalanan Alaaddin DUYGUN'un alınan ifadesinde:

"...Avcılar HADEP üyesiyim. PKK örgütü Türkiyenin doğu ve Güneydoğu toprakları üzerinde Marksist Leninist ilkelere dayalı olarak bağımsız Birleşik Kürdistan Devleti kurmak için silahlı mücadele veren bir örgüttür. HADEP'de şu anda tamamen PKK'lıların elinde olup, bu örgütün görüşleri doğrultusunda legal olarak faaliyet göstermektedir. Bende bu örgütün içerisinde kendi isteğimle mücadele vermek için girdim. Eğer yakalanmasa idim çalışmalarıma devam edecektim." demiştir.

u) Sanık Cüneyt HAN alınan ifadesinde:

"...HADEP binasına takılmakta, buradaki sohbetleri izlemekte idim. Hatta HADEP binasında PKK örgütünün legal yayınları ile illegal yayınları bulunmakta idi. Bende dersaneden çıktığımda buraya giderek bu dergileri okumakta ve gençlik komisyonuna bazen

katılmakta idim. Bu kitapların ve buradaki konuşmaların etkisinde kalarak kendimde güneydoğu bölgesinden olduğum için PKK örgütüne karşı sempati duymaya başladım... Gençlik komisyonu toplantılarına genelde Avcılarda bulunan lise öğrencileri gelmektedir.

Bu tür toplantılar genelde akşam saat 18.000 sıralarında başlamaktadır. Toplantının genel amacı ise örgüt hakkında daha detaylı bilgilere sahip olabilmek ve örgütün yapması ve yapmaması gereken görevleri ile lise öğrencilerinin örgütlenmedeki görevleri hakkında konuşmalar yapılmakta, örgüte ait kitaplar okunmakta, kitaplar okunduktan sonra görüşler alınmaktadır." demiştir.

ü) DİLAN (K) Sakine DAĞISTAN ifadesinde:

"...HADEP Samandıra belde teşkilatı başkanı Seyfettin LAÇİN orada ayrı bir odada benimle oturdu. Yönetim Kurulu üyeliğimi hemen onayladı. Nüfus hüviyet cüzdanımı istediler. Seyfettin LAÇİN nüfus cüzdanımı alıp yırtarak, sen artık TC. kimliğinden çıktın. Kürdistan kurulana kadar ihtiyacın yok" diye söyledi.

Seyithan ile birlikte HADEP'e gittim. Bu süre içerisinde ayrıca PKK'nın dağda nasıl yetiştirildiğini, geliştirildiğini, ne şekilde hayat koşullarının devam ettiğini, dağda kullanılan silahlar hakkında partide bulunan yerini bilmediğim yerlerden çıkararak beni bilgilendirdiler. Orada dağda kullanılan kaleşnikof, G-3, MP.5 ve tabanca cinsi diğer silahlar mevcuttur. Bu partide bulunduğum 3 ay süre içerisinde devamlı Türkçe konuşmamın yasak olduğunu söylediler.

...Sık sık Doğu ve Güneydoğulu gençler zaman zaman gelir toplantılara katılırlar birbirimize isimle hitap etmeyiz, "Heval" diye hitap ederiz. Toplantılarda parti yandaşı olan legal yayınlar ve günlük basın takip edilir, okunur. TC. aleyhine konuşma ve tartışmalar yapılır, PKK'nın daha başarılı olması ve Kürdistan'ın kuruluş sürecinin çabuklaştırılması için neler yapılmalıdır, örgütlenme nasıl yapılmalıdır gibi konular tartışılırdı.

Yaklaşık 1995 Mayıs ayı sonlarında yine akşam toplantısı sırasında Seyithan EAÇİN, Doğan TUNA, Mehmet DURSUN, Nimet ARSLAN, Zeynep ESKİ, Belde Başkanı Hanifi BİNGÖLLÜ bulunduğu sırada Haydarpaşa Askeri Hastanesi'nde kolu kırık olup, tedavi gören bir general hanımının olduğunu, buna karşı bir suikast yapıldığında TC. ordusunun telaşa kapılacağını ve birbirine düşeceğini, halk nezdinde gözden düşeceğini, güvenliklerinin yeterli olmadığı imajının

doğacağı, bununda bizim savaşımıza moral katacağını ve Türk kamuoyunda daha destek alacağımızı söyledi" demiştir.

v) Sanık Talip DENİZ ifadesinde;

"...HADEP Ankara il başkanlığına kayıtlı üyeliğim vardır. 1995 yılı Mayıs ayı içerisinde yasadışı Rızgari örgütü adına faaliyetlerimden dolayı Ankara Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından yakalandım. Halen HADEP üyesiyim, I Eylül'ün Dünya Barış günü olmasından dolayı partimizde Dünyada ve Türkiye'de süren kirli savaşın bitmesi için bazı etkinliklerin yapılmasına karar alınmıştı. 2.9.1995 günü Sıhhiye köprüsü üzerinde tahminen 2000 kişinin katılımı ile izinli olarak barış zinciri oluşturuldu. Yürüyüş saat 13.00'da başladı. Bazı gruplar yürüyüş sırasında slogan atmaya başladılar, bu sloganlar şöyledir. Biji Aşiti, Yaşasın Halkların Kardeşliği, Biji Kürdistan, Faşist Devlet Kürdistanı Terket, Susma Sustukça Sıra Sana Gelecek, Kirli Savaşa Hayır" bende zaman zaman bu sloganlara eşlik ettim, ben bu Barış zinciri yürüyüşüne partimin talimatıyla katıldım." demiştir.

y) Sanık İbrahim SÜRÜ ifadesinde:

"...Benim siyasi görüşüm HADEP'tir. Kendim Kürt kökenli olduğumdan dolayı kendime ve Kürtlere en yakın parti olarak bu partiyi gördüğümden bu partinin fikirlerini benimsiyorum. Seçim dönemi olduğu için HADEP'ten Şehabettin ÖZARSLANER adaylığını koymuştu. Kendisi Özalp'lıdır. Kendimde Özalp'lı olduğumdan zaman zaman bu şahsın aday olduğu HADEP'in, Akdamar Oteli çevresinde bulunan seçim bürosuna gider gelirim. Havaalanına gittik, biraz sonra HADEP'in milletvekili adayları geldiler. Konvoy hareket edince bizim bulunduğumuz arabada hareket etti. Arabaların içinde bulunan şahıslar çeşitli sloganlar atıyorlardı. "Biji HADEP, Biji PKK, Biji Kürdistan, Kürdistan TC'ye mezar olacak" gibi. Bunların bağırdıklarını duyunca bizim arabada bulunanlardan ben, Abdulcabbar, kendilerini tanımadığım, diğer üç şahısla slogan atmaya başladık. "Biji PKK, Biji Apo, Biji Kürdistan" diye bağırıyorduk. Doğu ve Güneydoğuda yaşayan insanların haklarını PKK'nın savunduğunu zannediyorum. Bu örgütün legal alanda destekçisinin HADEP olduğunu biliyorum. Bu partinin milletvekilleri ve üst yöneticileri her ne kadar legal olarak çalışıyorlarsa da PKK ile ilişkileri olduğunu biliyorum" demiştir.

z) Halise ÜKLÜ ifadesinde:

"...24 Aralık 1995 günü yapılan genel seçimlerde HADEP'i desteklemek için HADEP Seçim Bürosuna devamlı gelip gittim, yapılan etkinliklere katıldım, ayrıca İzmir ilindeki örgüt mensuplarını desteklemek amacıyla yapılan açlık grevlerine katıldım. Ben Aydın ilinden HADEP binasında Kadınlar Komisyonunca yapılan toplantılara katıldım. Aydın'da yakalandım" demiştir.

aa) Ayten (GURBET) ÜKLÜ ifadesinde;

"...HADEP parti binasına gitmem, kadınlar komisyonunca düzenlenen toplantılara katılmam dolayısıyla bu gibi yerlerde öğrendiğim bilgilerle PKK Örgütüne sempati duydum." demiştir.

bb) Sanık Mehmet Emin AKYOL ifadesinde:

"...Ben 1994-1995 yıllarında Batman HADEP il yönetim kurulu üyeliğine seçildim. Bu göreve başladıktan sonra Batman HADEP'te bazı örgüt mensuplarıyla ilişki içerisine girdim" demiştir.

Yukarıya örnek olarak alınan ifadelerden başka sanıklar Mehmet YILDIZBAKAN, Şevket GÖZCÜ, Hamit ÖZGÜÇ, Hayrettin YILMAZ, Cemal ÇAMKIRAN, Ali KAYA, Abdülkadir ASLAN, Hasan İLA, Mehmet ÜZÜMCÜ, Mehmet SÜREN, Fatma AKDEMİR. Şefıka OĞUZ, Tevfık KAYA. Yasin ÖZKAN, Hasil BALTA, Münir SUNA Y. Seyit BULUT, Ramazan KARAASLAN, Selahattin BAŞ, Murteza ASMA, Filiz MAVİŞ, Eyyüp ÜRKMEZ, Abdurrahman YURDAKUL, Bahri KARGI, İsmet YÜZÜGÜLDÜ, Şebabettin YILMAZ, Mehmet BİTER, Metin KUMRUASLAN, Cemal YILDIZ, Abuzer AYAZ, Ahmet ALP, Emine EROĞLU, Hediye DOĞAN, Halil OLCAY, Hüseyin KAYGUSUZ, Salih AKAY, İsmail SÜRGEÇ, İbrahim YAYGIR, Gazi BEKTAŞ, Cemil GEDİK, Mehmet AKAN, Mehmet AŞKIN, Fevzi CİN, Fikret ÖZBEĞE, Bayram HATUL, Hamit TUĞALAN, Mehmet YILMAZ, Selahattin SARIKAMIŞ, Zeynep AŞKARA, Şehabettin ÖZASLANER, Şeyhmuz ÇAĞRO, Süleyman SAVAŞ, Hikmet FİDAN, Kemah BAHSİ, Hamdullah Can YİĞİT, Hasan GÖKSU, Abbas GÜL, Hüseyin SUBAŞI, Ahmet ARSLAN, Ziya KÖSEOĞLU, Yılmaz ÖZTÜRK, Yasin POYRAZ, Nazım FIRAT. Süleyman DEPREM, Fevzi TUNÇ, Salih ŞİMŞEK, Burhan KIRILMAZ, İbrahim DEMİRİN, Öztürk SARITAÇ, Ahmet YILMAZ, Hanifı AYDEMİR, Önder ÇALKAN, Kadri Kadri AYDIN, Ahmet MAKAS, Nurettin SÖNMEZ, Veysel DAĞDAŞ, Abdulcabbar AK, Ahmet DOĞAN, Birgül TEKİN, Keziban SERPEN, Dilan BALTACI, Mülkiye TİLKİ, Emine TOR, Hatice TEKİN, Metin

ARGUNHAN, Ali AYHAN, Oktay BAĞATIR'da ifadesinde HADEP içinde PKK adına yürütülen faaliyetleri anlatmışlardır.

Bu konuda en net açıklamaları 1991 yılı içinde PKK örgütüne katılan 1994 yılında örgütten firar eden Ümit YAĞAN yapmıştır.

Ümit YAĞAN 5.7.1996 tarihli Savcılık ifadesinde şöyle demektedir:

"..HEP, DEP ve HADEP (Halkın demokrasi Partisi) biri diğerinin uzantısı olan birinin kapatılması üzere bir ikincisinin faaliyete geçirilmesi şeklinde faaliyette bulunan PKK'nın denetiminde ve PKK merkez komitesinden aldığı emir ve talimatlar doğrultusunda hareket eden bir ve aynı siyasi partidir. Bu partinin legal programın ötesinde illegal olarak Kürt sorununu dile getirmek, mitingler, toplantılar ve söyleşilerde Doğu ve Güneydoğu halkını Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi içine çekmek ve PKK'yı Kürt halkının silahlı gerilla gücü olarak göstererek halkı PKK içinde ve çevresinde örgütlemek yönünde faaliyetleri vardır. Bunun gibi merkez ve taşra örgütlenmesi içinde, parti hizmet binalarında PKK milis ve militanlarına görev vererek onların çalışma koşullarını hazırlamakla yükümlüdür. Parti ile PKK arasında organik bir bağ mevcuttur. Bu siyasi parti PKK'nın legal uzantısıdır. Merkez ve taşradaki yöneticileri Leyla ZANA, Ahmet TÜRK, Sırrı SAKIK, Mahmut ALINAK gibi milletvekili ve yöneticileri zaman zaman PKK'nın yurtdışındaki kamplarına gider ve orada PKK'nın üst düzey yöneticileriyle görüşme yapar, talimatlar alırlar, aldıkları talimatlara göre hareket ederler. Bu olay sadece bu söylediğim kişilerle sınırlı değildir. Sözkonusu siyasi parti bu gün PKK'nın denetiminde, faaliyetleri de PKK'nın merkez komitesi tarafından yönlendirilmektedir.

Ben bizzat kendim 1993 yılı yaz aylarında Mehdi ZANA, Leyla ZANA, Sırrı SAKIK, Mahmut ALINAK ve Ahmet TÜRK'ün K. Iraktaki Erbil ilinde parti yetkilileriyle (PKK) temsilcileriyle görüştüklerine ve onlardan talimat aldıklarına tanık oldum. Onlara verilen talimat sonradan öğrendiğime göre şu şekilde idi. Milletvekilliğinin sağladığı dokunulmazlığa dayanarak, parti içinde, parlamento dışında ve parlamentoda halkı ulusal Kürt bağımsızlığı etrafında örgütlemek, bu arada PKK'yı Kürt halkının bu mücadele içinde yer alan silahlı gücü gibi göstermek, halkı PKK saflarında mücadeleye çekmek, aynı zamanda dokunulmazlıklarının arkasına sığınarak ve milletvekili olmalarının sağladığı itibarla Kürt soykırımını, Doğu ve Güneydoğudaki insan hakları ihlallerini Kürt halkının kimlik, tarih ve

kültürünün inkar edildiğini, yok sayıldığını Türkiye ve Dünya kamuoyuna yaymak, duyurmak şeklinde şeylerdir. Bunun gibi aynı siyasi partinin parti gelirlerinden bir kısmını doğrudan doğruya illegal yollardan PKK'ya aktarmaktadır. Kalan kısmı ise parti içi harcamalarla propaganda faaliyetlerine harcanmaktadır.

2- Diyarbakır İl Jandarma Alay komutanlığı sorumluluk bölgesinde yakalanan ve HADEP İl ve ilçe teşkilatlarında görevli PKK mensupları tarafından örgütün dağ kadrosuna gönderilen sanıkların beyanları:

a) Sanıklar Cahide GÜNER ve Battal TÜRKMEN Adana HADEP il teşkilatında faaliyet gösteren Rıza KAN adlı örgüt mensubunca örgütün dağ kadrosuna gönderildiklerini,

b) Sanık Bilal TURAN HADEP il teşkilatında Mehmet (K) adlı örgüt mensubu tarafından PKK'nın dağ kadrosuna gönderildiğini,

c) Sanık Bülent IRK Manisa ili Turgutlu ilçesi HADEP ilçe teşkilatında görevli Ahmet ARGÜN ve Şeyhmuz ÇELİK tarafından PKK dağ kadrosuna gönderildiğini,

d) Sanıklar Mazher GÜLERYÜZ, Hasan KABAK, Şener SAKA, Hacı ÇELİK, İbrahim COŞKUN, Manisa ili Turgutlu ilçesi HADEP ilçe teşkilatında görevli PKK örgüt üyesi FIRAT (K) tarafından örgütün dağ kadrosuna gönderildiklerini beyan etmişlerdir.

e) Sanık Zeki ÜRÜK, Turgutlu ilçesi HADEP ilçe teşkilatında görev yapan şahıslarla irtibatlı olduğunu, PKK dağ kadrosuna gidecek olan şahısları dağa götürmek üzere kuryelik yaptığını beyan etmiştir.

f) Sanık Mehmet Han AZARAK Adana HADEP il teşkilatında PKK adına vergilendirme yaparak ERNK makbuzlarıyla para topladığını, yine Adana HADEP il teşkilatında halk mahkemesi kurulduğunu, Samet YAMAN'ın, halk mahkemesi başkanı, Hakkı KURU, Müslüm KURUCU ve Emine isimli bayanın halk mahkemesi üyesi olduklarını beyan etmiştir.

g) Sanıklar Güler NOYAN, Leyla NOYAN, Mahfuz ŞEN, Ramazan KORKMAZ ve Nezir BAĞ, Gaziantep HADEP il teşkilatında görevli MESUT(K) adlı PKK örgütü mensubu tarafından dağ kadrosuna gönderildiklerini, Batman HADEP il teşkilatından gelen kurye vasıtasıyla dağa götürüleceklerini beyan etmişlerdir.

h) Sanıklar Reşit KAYA, Ahmet KARTAL, Sinan DOLAZ, İstanbul ili Eminönü ilçesi HADEP ilçe teşkilatında görevli MUSA (K) adlı PKK terör örgütü mensubu tarafından örgütün dağ kadrosuna gönderildiklerini beyan etmişlerdir.

ı) Sanıklar Fahrettin KAYAALP, Emine ASLAN, Ceylan ASLAN, Habibe ASLAN, İstanbul ili Esenyurt ilçesi HADEP ilçe teşkilatında görevli SERKAN (K) adlı PKK örgüt mensubu tarafından örgütün dağ kadrosuna gönderildiklerini beyan etmişlerdir.

j) Sanıklar Bedia ASLAN, Mehmet POLAT İzmir ili Konak ilçesi HADEP ilçe teşkilatında görevli Mehmet Emin KARATAY adlı PKK mensubu tarafından örgütün dağ kadrosuna gönderildiklerini beyan etmişlerdir.

k) Sanıklar Erdal SÖYLEMEZ, Ahmet SORMAZ, Erdal BEKTAŞ, Nurettin AYDIN, Serdar OYMAN ve Serpil KILINÇ'ın Malatya ili HADEP il başkanı Mustafa TÜRK Başkan Yardımcısı Murat KÖSE, yöneticiler Kadir GÜNEŞ, Zübeyda ÜNSAL ve Kanber SÖYLEMEZ tarafından yönlendirildikleri, aynı teşkilatta görevli RUBAR (K) Ramazan DÖNMEZ'in Malatya HADEP il teşkilatında siyasi eğitim verdiğini ve kendilerini örgütün dağ kadrosuna gönderdiğini beyan etmişlerdir.

l) Sanıklar Talat YORULMAZ, Deniz AYDIN, Filiz KOLAKAN, Mehmet KOLAKAN, Meryem GÖRDEĞİR, Derbaş GEÇGEL, Ercan YILIDIRIM, Yaşar ŞEHİR Diyarbakır Bağlar HADEP ilçe teşkilatında PKK terör örgütü adına faaliyetlerde bulunmak ve örgüte eleman kazandırmak çalışmalarından dolayı yakalanmışlardır.

m) Sanıklar Şahin EROĞLU, Mehmet Cinet YAYAN, Diyarbakır HADEP il başkanlığında PKK terör örgütü adına faaliyetlerde bulunmak örgüte eleman kazandırmak ve lojistik malzeme temin etmek suçlarından yakalanmışlardır.

n) Sanık Arif GÜLERYÜZ'ün İzmir Buca HADEP il teşkilatında gençlik komisyonu üyesi iken PKK terör örgütüne katıldığı, dokümanların tetkikinden anlaşılmıştır.

o) Ümit EROL'un İzmir HADEP il teşkilatında görevli SELİM (K) adlı örgüt mensubu tarafından kırsala gönderildiği dokümanların tetkikinden anlaşılmıştır.

p) Naif (Nafiz) AKDENİZ'in Antalya'dan kırsala katıldığı, HADEP'te okuduğu kitapların etkisi altında PKK'yı benimsediği, bu sanığın özgeçmiş raporunun tetkikinden anlaşılmıştır.

r) Dursun CELİK'in, Antalya HADEP il teşkilatında görevli MAHSUN (K) adlı örgüt mensubu vasıtasıyla PKK'yı tanıdığı ve örgüte Nafiz AKDENİZ ve Hüseyin ARSLAN ile birlikte katıldığı dokümanların tetkikinden anlaşılmıştır.

s) Sanıklar Fatih YILMAZ, Reşat DURGUN, Yakup YAŞ Diyarbakır HADEP il teşkilatında görevli iken yapılan propagandalar sonucu PKK örgütüne katıldıklarını beyan etmişlerdir.

t) Sanık Şeyhmus YAVUZ, İzmir HADEP il teşkilatının faaliyetlerine katıldığını, Sevgi ve Selim isimli şahıslar vasıtasıyla PKK terör örgütüne katıldığını beyan etmiştir.

u) Sanıklar Tahsin BAŞARAN, Fatih KAPLAN, Ömer ALTINER, Ali TAKAR, Diyarbakır Bağlar HADEP ilçe teşkilatında faaliyet gösterirken örgüte katıldıklarını beyan etmişlerdir.

v) Sanıklar Ramazan ERSANCAN, Hamit GÜLCAN, Diyarbakır HADEP il teşkilatı üyesi ve gençlik komisyonu üyesi iken PKK örgütüne katıldıklarını beyan etmişlerdir.

y) Sanık Yunus YAMAN PKK örgütüne katılmadan önce HADEP Aydın il teşkilatı üyesi olduğunu ve HOCA (K) adlı örgüt mensubu vasıtasıyla örgüte katıldığını beyan etmiştir.

z) Uğur TAYFUR örgüte İzmir HADEP il teşkilatında yapılan propagandalar sonucu katıldığını beyan etmiştir.

aa) Sanıklar Mehmet Akif ERDOĞAN, Bahattin KARAKAŞ, Kamuran SÜLEYMANOĞLU, Mürsel SÜLEYMANOĞLU, Murat TAŞKIRAN, Hasan IŞIK örgüte Diyarbakır Bağlar HADEP ilçe teşkilatında faaliyet gösterirken yapılan propagandalar sonucu bu teşkilatta görevli örgüt mensupları vasıtasıyla örgüte katıldıklarını beyan etmişlerdir. Keza sanıklar Hasan ÇAKIR, Hacı EROL, Barış OKUR, M. Selim KOYUN ve İ. Halil NOYAN'da aynı parti ilçe teşkilatında yapılan propagandalar sonucu örgüte katıldıklarını beyan etmişlerdir.

bb) Nurettin ÇETİN'in Batman HADEP il teşkilatında yapılan propagandalar sonucu PKK örgütüne katıldığı tesbit edilmiştir.

cc) Sanık Selahattin TAŞKIN, İzmir HADEP il teşkilatında Ercan KAYA, İzmir Gaziemir HADEP ilçe teşkilatında yapılan propagandalar sonucu örgüte katıldıklarını beyan etmişlerdir.

dd) M. Halit OĞUZ'un Diyarbakır HADEP ilçe teşkilatında ÇİYA (K) adıyla faaliyet gösterirken PKK terör örgütüne örgüt mensupları vasıtasıyla katıldığı tesbit edilmiştir.

ee) Enver KARAKEÇİ'nin Bağlar HADEP ilçe teşkilatından HAYRİ (K) Talat YORULMAZ vasıtasıyla örgüte katıldığı tesbit edilmiştir.

Bu ifadelerden anlaşılacağı gibi HADEP'in il ve ilçe teşkilatlarından illegal olarak kürt orjinli vatandaşları PKK etrafında örgütlenme, PKK'ya taban oluşturma ve PKK'nın yurtiçi, yurtdışı kamplarıyla örgütün dağ kadrosuna militan göndermek faaliyetleri yürütülmektedir. Böylece HADEP il ve ilçe teşkilatları PKK'nın asker alma daireleri haline gelmiştir.

HADEP yöneticileri her ne kadar ifadelerinde "Partilerinde bu şekilde illegal faaliyetler yürütülmediğini, bazı bireysel olayların ise kendilerini bağlamayacağına belirtmişlerse de;

Yukarıda belirtilen ifadelerden anlaşılacağı üzere bu illegal faaliyetler HADEP'in il ve ilçe teşkilatlarının hemen hemen tamamında vardır. Bu durumda HADEP Genel Başkanı ve parti meclis üyelerinin bu faaliyetlerin dışında oldukları düşünülemez. Nitekim sanık Abdulkadir KAYA'nın ifadelerinde HADEP eski genel başkan yardımcısı Şeyhmus ÇAGRO'nun yurtdışındaki PKK kamplarına eleman gönderme faaliyetleri anlatılmıştır. Şeyhmus ÇAGRO halen yurtdışında firarda bulunmaktadır.

Yine haklarında soruşturma yapılmış olan sanıklar Meral DOĞAN, Seyfettin ÖZGÜR, Veysel DAĞDAŞ, Cem Sezai DEMİR, Kalender BEYDİLLİ ve Şervan BÜYÜKKAYA ifadelerinde HADEP il ve ilçe teşkilatları bünyesinde oluşturulan gençlik komisyonlarında tertiplenen seminerlerde "Kadının Kürdistan Devrimindeki Yeri", gerilla taktikleri, Kürt halkının kurtuluşa kavuşmasında PKK'nın rolü, Marksist Leninist kavramlar, Yurtsever Nedir, Devrimci bir insan neler

yapmalıdır? gibi konuların işlendiğini, böylece seminere katılan gençlerin PKK'ya kazandırılmaya çalışıldığını ifade etmişlerdir.

3- 30.5.1996 tarihli Demokrasi Gazetesinde çıkan "Halklarımıza" başlıklı Abdullah ÖCALAN'a karşı yapıldığı iddia olunan suikastı kınayan ilan:

Bu ilanda aynen şöyle denilmektedir "PKK GENEL BAŞKANI SAYIN ABDULLAH ÖCALAN'A KARŞI GİRİŞİLEN BOMBALI SUİKAST GİRİŞİMİNİ KINIYORUZ. HALKLARIN EŞİTLİK ÖZGÜRLÜK VE KARDEŞLİK ÖZLEMLERİNE KARŞI YAPILAN BİR SALDIRI OLARAK DEĞERLENDİRİYORUZ.

İlanın altında HADEP Genel Başkan Yardımcısı Osman ÖZÇELİK, HADEP Genel Başkan yardımcısı ve İstanbul il başkanı Hikmet FİDAN ve HADEP Parti Meclisi Üyesi Serap MUTLU'nun imzalarıyla İsmail GÖLDAŞ, Haydar ÖZTÜRK, Kemal PEKÖZ, Ayşenur ZARAKOLU, Nurhayat ALTUN, Kadir SATIK, Sengül DİRİBAŞ ve Abidin KIZILYAPRAK gibi HADEP mensuplarının imzaları bulunmaktadır. HADEP'in en üst düzey yetkilisi olan sanıklar Abdullah ÖCALAN'a bağlılıklarını pek güzel ortaya koymuşlardır. Katliamcı çetenin başını özgürlük, eşitlik, kardeşlik savaşçısı olarak göstermektedirler. Bu ilan PKK-HADEP ilişkisi en açık şekilde ortaya koyan bir belge olarak değerlendirilmiştir.

Terör örgütü PKK'nın lideri Abdullah ÖCALAN'ın örgütün yayın organı olan MED-TVde yaptığı konuşmalar:

Abdullah ÖCALAN'ın MED-TVde yaptığı 14.12.1995 tarihli konuşmasında "...HADEP'e gelince, HADEP ve oluşturmuş olduğu blokun parlamentoya girmesinin Türkiye'nin bîr şansı olduğunu düşünüyoruz ve Kürtlerden ziyade Türk Demokrasisi açısından olumlu olacağına inanıyorum. Biz HADEP'in siyasi çözümden ziyade Meclise girmesi veya girmemesinin o kadar önemi olmasından ziyade oluşturmuş oldukları blokun seçimden sonra partileşmesinin olumlu olacağı, bizim de buna destek olacağımızı, zira siyasi çözümün olumlu olacağını düşünüyoruz" demiştir.

Yine Abdullah ÖCALAN'ın 24.12.1995 tarihinde MED-TV'de yaptığı konuşmasında: "HADEP'in Türkiye Parlamentosuna girip girmemesi önemli değil hem yurtdışında hem ülke dahilinde parlamento, kongre Ocak ayında sanıyorum kendisini ilan etme kararını ortaya koyacaktır. Bunun yanında bu seçimlerde çarpıcı bir

şekilde ortaya koyacaktır. Bunun yanında bu seçimlerinde çarpıcı bir şekilde ortaya koyduğu gibi Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da bir federal parlamento ortaya çıkacaktır. Hatta bu seçilen milletvekillerini Kürdistan Federal Meclisi'nin üyeleri olarak selamlıyorum. Bunlar gerçekten bu acımasız koşullara rağmen seçilen insanlardır, kendileri artık bu faşist yaralar karşısında bile bu direnmeyle kazandıklarına göre dünyanın bunları kabul etmemesi mümkün değil. Ben bu seçimi kazanan milletvekillerini eğer ülke içinde mücadele koşulları varsa, ülke içinde mücadelelerini yürütmelerini, eğer bu koşulları yoksa resmi seçilmiş milletvekili olarak yurtdışında da mücadelelerini daha anlamlı bir biçimde vermek için görev başına çağırıyorum, daha önceki DEP milletvekillerinden sayı olarak az değildirler. Sanıyorum 2-3 katıda teşkil ediyorlar. Dolayısıyla Kürdistan'ın temsilini hem içte hem dışta her zamankinden daha iyi yapabilecek bir durum elde edilmiştir." demiştir.

5- HADEP yetkilileri tarafından çeşitli tarihlerde yapılan basın açıklamaları, konuşmalar, bildiriler:

a) 24.12.1995 seçimlerinde HADEP Antalya Milletvekili adaylarından Ahmet CİHAN ve Necdet ÖZÇELİK imzasıyla hazırlanan basın açıklamasında:

"...Son on yılda binlerce köy haritadan silindi, onbinlerce insan cezaevlerine dolduruldu. Binlercesi katledildi. Halkını, yurdunu sevmek, ona sahip çıkmaktan başka suçu olmayanlara karşı bir yok etme kampanyası başlatıldı. Türkiye'nin kaynaklarından büyük bir bölümü bu vahşi ve acımasız olduğu kadar sonuçsuz bir kirli savaşta heba edildi. Kürt ve Türk insanının kardeşliğinden korkan bu zihniyet bu gün Türkiye'deki düzene egemen olmaktadır. HADEP adayları akan kanın derhal durdurulmasını onurlu bir barışın hemen gerçekleştirilmesini savunur.'" denilmiştir.

b) HADEP Genel başkan Yardımcısı Osman ÖZÇELİK imzasıyla 18.1.1996 tarihinde yapılan basın açıklamasında. Şırnak ili Güçlükonak ilçesinde (11) vatandaşımızın katledilmesinin Devlet tarafından gerçekleştirildiği vurgulanmaya çalışılmıştır.

c) Kapatılan DEP milletvekillerinin tutuklanmalarının ikinci yılı münasebetiyle hazırlanan HADEP Genel Başkan yardımcısı İsmail ARSLAN imzasıyla basın açıklamasında: "...Tabi ki DEP'li milletvekillerinin ve DEP'in hukuksuzluğun, haksızlığın zulmün üzerine inatla ve kararlılıkla yürümesi bu darbede önemli bir etken

olmuştur. Ama asıl olarak Kürt halkının uyanışı, demokrasi, özgürlük ve eşitlik talepleri kuşkusuz en büyük etken olmuştur. Bu olumsuz etkileri silmek kolay ve gereklidir. Ancak bu köklü çözümler gerektirdiğinden hiçbir siyasi parti ve güç bu köklü çözümleri hayata geçirecek cesaret ve kararlılığa sahip değildir. Oysa yürürlükte olan tek yanlı ateşkes bu sorunları çözmeyi düşünenlere büyük bir fırsat ve manevra alanı vermektedir." denilmiştir.

d) Murat BOZLAK imzalı 10.4.1996 tarihli basın açıklamasında: "...Onbinlerce gencin ölümüne, ülkenin ekonomik ve siyasal krize sürüklenmesine neden olan savaşın son operasyonlarla tırmandırılması toplumda gelişen barış umudunu zedelemiştir. 15 Aralık 1995 tarihinde PKK'nın ilan ettiği tek taraflı ateşkes bugüne kadar sürdürülen operasyon ve provokasyonlara rağmen devam ettirilmektedir. Operasyonların ve şiddetin çözüm olmadığı kan ve gözyaşından başka bir işe yaramadığı geçmişin pratiğinden anlaşılmıştır. Tek taraflıda olsa ateşkesin yarattığı olumlu ortam değerlendirilmeli, savaş değil barış demokratikleşme doğrultusunda önemli adımlar atılmalıdır. Daha fazla can kaybı olmadan mevcut olumlu ortam bozulmadan hükümeti başlatılan operasyonları derhal durdurmaya davet ediyoruz" denilmiştir.

e) 13.4.1996 tarihinde yapılan HADEP Ankara Mamak ilçe teşkilatı kongresinde ilçe başkanı seçilen İbrahim ELVEREN yaptığı konuşmasında: "...kirli savaşın sona erdirilmesini, Devletin PKK tarafından ilan edilen ateşkese cevap vermesini ve bu savaşın bitirilmesi gerektiğini..." söylemiştir.

f) 5.5.1996 tarihinde yapılan HADEP İstanbul il kongresinde bir konuşma yapan İstanbul il Başkanı Hikmet FİDAN: "...Biz HADEP olarak zorunlu bir süreçten geçtik, barış süreci, savaş süreci kadar zordur. Şu ana kadar milletvekillerimiz dahil 500 şehit verdik, bu rakama cezaevlerindeki yüzbinleri katmıyorum. Bizler burada yıkılıp yakılan köylerden bahsetmeyeceğiz de bazıları gibi mutlu azınlıktan mı bahsedeceğiz? Bütün baskılara ve yıldırmalara rağmen halkımız inatla bizleri seçmiştir." demiştir. Aynı kongrede, "...Güneşin ülkesinden işçi sınıfına selam, karanlık ve kanlı devlet geleneğine son" pankartları asılmıştır.

g) 11.5.1996 tarihinde yapılan HADEP Ağrı il teşkilatı kongresinde konuşma yapan Mehmet Nuri GÜNEŞ konuşmasında; "...Akan kanı kendilerinin durduracaklarını, Türkiye'de Kürtleri temsil eden tek partinin kendilerinin olduğunu ve Kürtlerin haklarını

savunduklarını, salona gelen yurtseverleri kutladığını, Demokrasi ve Barış Partisinin Kürtleri temsil edemeyeceğini, kendilerinin arkasında 105 şehitlerinin bulunduğunu" söylemiştir.

h) 12.5.1996 tarihinde yapılan HADEP Ankara il kongresinde Divan Başkanlığına seçilen Ali Rıza YURTSEVER yaptığı konuşmasında: "...Bütçe açıklarının büyük bir bölümünün OHAL'da kirli savaş için kullanıldığını, Türkiye'nin temel sorununun Kürt sorunu olduğunu, savaşın devam ettiği bir zamanda PKK'nın tek taraflı ateşkes ilan ettiğini Devletin bu konuya duyarsız kaldığını, Kürt halkının barış istediğini, işte HADEP'in bu mücadelenin öncülüğünü yaptığını" beyan etmiştir.

ı) Aynı kongrede konuşma yapan HADEP Ankara il sekreteri Babür PINAR: "...TC. tarafından anlamsız yürütülen bir savaş var. Bu hükümette buna destek çıkıyor... Kürt halkının tek dostu emekçilerdir. HADEP Kürt ve Türk emekçilerinin sembolüdür. Bu uğurda binlerce şehit vermiş bir partiyiz." demiştir.

i) HADEP Ankara il Başkanı Kemal OKUTAN ise yaptığı konuşmasında: "...2000 yıllık baskılar altında direnerek bugünlere gelen yiğit Kürt halkı, sizleri selamlıyorum. HADEP kendiliğinden bugünlere gelmedi. Kanlar dökerek bugünlere gelmiştir. Daha önce bir kaç kişiydik. Şimdi salonlara, alanlara sığmaz olduk. Onlar öldürdüler, biz çoğaldık. Vedat AYDIN, Mehmet SİNCAR'ı katlederek bir yere varamazsınız. I991-1992'de Nevruz kutlandı. Ama o gün sarı, kırmızı, yeşil renklerden yüzlerce insanımız katledildi, sayın Başbakanımız bu renklerin Ergenekon'dan geldiği söylemesine rağmen bu renkleri taşıyanlara ateş açtılar. Şehitler ölmez, bu düzen sadece Kürtleri sömürmüyor, bu ölümlere sessiz kalırsanız size de sıra gelecektir. 6 aydır ateşkes var. PKK kimseye ateş etmek istemiyor. Ama bunlar operasyon üstüne operasyon yapıyor. Bu operasyonlar sona erdirilmeli. Genel af ilan edilmelidir. Zilan'da Dersim gibi bitirebileceğinizi mi zannediyorsunuz? Buna rağmen biz bitmeyeceğiz" demiştir.

j) Cezaevlerinde sürdürülen açlık grevlerini desteklemek amacıyla 24.5.1996 günü HADEP İçel il Başkanı Veli AYDOĞAN imzasıyla yapılan basın açıklamasında "...Bu ülkede halkların kardeşliği, barış ve demokratik haklar için herşeylerini ortaya koyan Kürt halkının gencecik insanlarının da katledildiği, köylerin haritadan silinerek adeta açlığa, ölüme mahkum edilmekte ve yaşadıkları

bölgede anlatmaya dilin varmayacağı, dünyada eşi benzeri görülmemiş bir kirli savaş politikası sürdürülmektedir.

Coğrafyasında tüm Kürt, Türk, Arap, Çerkez, Laz ve benzeri yaşayan halkların insanlık adına var olan tüm güzellikleri ortadan kaldırmak istenmektedir. Herkesin zararına olan kör şiddet politikası boyutlanarak geliştirilmek istenmektedir. Özellikle barışa ve halkların kardeşliğine önemli gelişme sağlayabilecek PKK'nın ilan ettiği tek taraflı ateşkes değerlendirilmemektedir." demiştir.

k) 25.5.1996 tarihinde HADEP Kırşehir il teşkilatı tarafından düzenlenen müzik şöleninde konuşma yapan HADEP Ankara il başkanı Kemal OKUTAN konuşmasında: "...Nasıl ki DEP bu düzenin partisi olmaya niyetli değildi; HADEP'te bir düzen partisi olmayacak, zaten düzen partisi olmayacağının kanıtı da yüzlerce şahidimizdir. Binlerce insanımızın kanı aktı, ama bizler yine de bu düzenin partisi olmadık ve olmayacağız. Bu arada yine durmadılar, yine baskılara devam ettiler, öldürmekle olmayacağını gördüler, bu kez de Hatip DİCLE, Leyla ZANA, Selim ADAK, Orhan DOĞAN'ları cezaevlerine atarak bu mücadeleyi önlemeye çalıştılar. Bu da yetmedi, binlerce Hatip'i binlerce Selim'i Orhan'ı, Leyla'yı da cezaevine atsalar susmayacağız, mücadeleye devam edeceğiz.

"...Ülkemizde bir savaş yürütülüyor, kirli bir savaş. Savaşın taraflarından PKK tek taraflı ateşkes ilan etti. Biz HADEP olarak diyoruz ki ey kuru kafalı Devlet yöneticileri, ey kaz kafalı Devlet yöneticileri, bu ateşkese yanıt veriniz. Bu fırsat bir daha kaçmasın. Bu fırsatı bir daha kaçırırsanız daha çok Türk anası, daha çok Kürt anası ağlayacak. Onun için diyoruz ki ne Kürt anası, ne Türk anası ağlasın. Bir an önce ateşkes çift taraflı olsun" demiştir.

l) 24.12.1995 seçimlerinde diğer bölücü ve sol unsurlarla HADEP çatısı altında oluşturulan Emek, Barış, özgürlük bloku tarafından dağıtılan basın bildirisinde, "'...Bilindiği gibi tüm bu gelişmelere yol açan etmen Kürt sorununun şiddet yoluyla çözülmesinde ısrar, yani savaşın tırmandırılarak sürdürülmek istenmesidir. Bu politika yalnızca Kürtlere değil, işçi, emekçi, sınıflara, gençlere, kadınlara ve doğal çevreye yıkım getirmektedir. Kürt sorununun eşitlik temelinde çözülmesi ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan tüm kesimlerin çıkarınadır. Son on yılda binlerce köy haritadan silindi, halkını, yurdunu sevmek, ona sahip çıkmaktan başka suçu olmayanlara karşı bir yok etme kampanyası başlatıldı.

Türkiye'nin kaynaklarının büyük bölümü bu vahşi ve acımasız olduğu kadar sonuçsuz bir kirli savaşa heba edildi." denilmiştir.

l.3.1996 tarihinde HADEP İstanbul ili Fatih ilçe teşkilatı tarafından düzenlenen şölende parti ilçe başkanı Abdülmecit KAPAZAN yaptığı konuşmasında: "...24.12.1995 seçimleri bitmesine rağmen insanlarımız üzerindeki baskı hala devam etmektedir. Bölgedeki kirli savaş sürüyor, bir çok insanımız öldürülüyor, köylerimiz yakılıp, insanlarımız öldürülüyor. Biz HADEP olarak PKK'nın ilan ettiği ateşkese Devlet uymalıdır ve savaş dönemindeki zararlar telafi edilmeli, bölgedeki asker ve polis geri çekilmeli, bölgedeki halkların kültürel kimlikleri tanınmalı diyoruz." demiştir.

n) 16.3.1996 tarihinde "Halepçe Katliamı" ile ilgili olarak Diyarbakır il teşkilatı tarafından yayınlanan basın bülteninde "...her sayfası kan, acı ve gözyaşı ile dolu bir tarihe sahip olan Kürt halkı yeryüzünde hiç bir halkın yaşamadığı bir soykırım ve imha politikasına maruz kalmıştır. Ortadoğu'da 4 ayrı parçada yaşamak zorunda bırakılan Kürt halkı, bu parçalardaki egemenler tarafından hep bazı ezilmesi gereken bir çıban olarak görülmüş, baskı altında tutulmuş ve egemenler tarafından birbirleri aleyhine koz olarak kullanılarak ulusal bir birlik sağlamaları engellenmiştir." denilmiştir.

o) 21.3.1996 tarihinde HADEP tarafından İstanbul Zeytinburnu futbol sahasında Nevruz kutlamalarına yönelik bir toplandı düzenlendiği, toplantıda: "...Direniş tamam, sıra kurtuluşta (ERNK), Biji Serok APO, Ulusal katliamlara son, Kürt ulusal sorununa son, Biji Kürdistan" gibi pankartların taşındığı, PKK terör örgütünü simgeleyen bez parçalarının açıldığı, "PKK Halktır. Halk burada, Biji APO, biji PKK, Gerilla Vuruyor. Kürdistanı Kuruyor. Şehit Namırım, Kürdistan Faşizme Mezar Olacak" şeklinde sloganlar atıldığı gözlenmiştir.

21.4.1996 tarihinde İstanbul'da HADEP İstanbul il başkanlığınca düzenlenen "Barış ve Demokrasi Mitinginde" bir konuşma yapan İHD İstanbul Şube Başkanı Ercan KANAR "...kürt halkı sizi selamlıyorum. Artık barış sesleri geliyor, savaş tüccarları bir şey yapamayacaktır... Savaşta ölen askerler şehit oluyor, gerilla öldüğü zaman öldü deniyor." demiştir. Söz konusu mitingde "Biji Serok APO, susma sustukça sıra sana gelecek" şeklinde sloganlar atılmıştır.

ö) 11.5.1996 tarihinde yapılan HADEP Ağrı il teşkilatı kongresinde bir konuşma yapan milletvekili adaylarından Ali ihsan

ÇELİK "...baskıların ve işkencelerin kendilerini yıldıramayacağını, HADEP'in hem Türklerin hem Kürtlerin partisi olduğunu, PKK lideri Abdullah ÖCALAN'ın barış çağrısına Devletin kulak vermesi gerektiğini" söylemiştir.

p) 12.5.1996 tarihinde yapılan HADEP Ankara il kongresinde konuşma yapan Feridun YAZAR: "...TC. Kürdistan aleyhine çalışıyor. Kürtlerde bir bedeli canlarıyla, kanlarıyla ödüyor. Kürtler artık Dersim'de boğulacak değildir. Kürt politikası artık Türkiye'nin ve Kürtlerin politikası olmaktan çıkmış, artık bir Avrupa politikası olmuştur." demiştir.

r) 25.10.1996 tarihinde HADEP Kırşehir il teşkilatı tarafından düzenlenen müzik şöleninde HADEP Kırşehir il başkanı Kemal ODABAŞI yapmış olduğu konuşmasında: "...Mücadele sonucu cezaevlerinde tutsak olan özgürlük mahkumlarını, zindanlardaki direnişlerini buradan selamlıyorum... Ülkemizde adı konulmamış bir savaş sürmektedir. Buna kirli savaş deniyor. Savaşın temizi olmaz. Yine savaşın taraflarından bir kesimi tek taraflı ateşkes ilan etmiş, ateşkese şimdiye kadar cevap verilmemiş, savaşan tarafın muhatabı olan Abdullah ÖCALAN'a suikast girişiminde bulunulmuştur. Bu girişimi barışın provoke edilmesi olarak algılamak gerekir." demiştir.

6) HADEP Genel Merkezi tarafından dağıtılan bildiriler:

Aşağıdaki bildiriler örnek olarak alınmıştır.

a) Kamuoyuna başlıklı, Halkın Demokrasi Partisi imzalı bildiriden: "...Kürtler tarih boyunca kendilerine dayatılan her türlü baskı, zulüm, şiddet ve asimilasyon politikasına karşı mücadele ederek dilini, kültürünü, ulusal kimliğini koruyarak bugünlere gelmiştir. Özgürce kendilerini ifade etme taleplerine yönelik mücadeleleri etkin bir biçimde devam etmektedir. Hiç bir gücün bu süreci geri çevirmesi mümkün değildir. Kürtler ve Ortadoğu halklarının kölelikten kurtuluş, özgürlüğe ulaşma ve 21 Mart Dünya Irkçılıkla Mücadele Günü olan Nevruz bayramı halkımıza, kardeş Ortadoğu halklarına ve tüm ilerici insanlığa kutlu olsun. Cena Nevroz Piroz Me." denilmiştir.

b) "8 Martta Barışı Haykıralım" başlıklı Halkın Demokrasi Partisi imzalı bildiride:

"...Biliyoruz ki bu kirli savaş sadece kadınlarımız değil, tüm insanların ve insanlara ait tüm değerlerin yıkımına neden olmakta ve bu nedenle tüm günlerin gündemine oturmaktadır.

"Biliyoruz ki Cizre'de, Şırnak'ta, Siirt'te, Tunceli'de vücudu lav silahıyla yakılmış, kafası kolu kesilmiş Kürt gençlerinden, Rize, Samsun'a, Yozgat'a, İstanbul'a kanlı kefen içinde ölüsü giden Türk gençlerinden de birey olarak toplum olarak birazda biz sorumluyuz." denilmiştir.

Gerek HADEP yetkililerinin beyanları, gerekse yayınladıkları tüm bildiriler PKK'yı meşrulaştırma amacına yöneliktir. Israrla PKK'nın ateşkes çağrısına cevap verilmesi, yani PKK'nm Devlet tarafından taraf olarak kabul edilmesi istenilmektedir.

24.6.1996 tarihinde Halkın Demokrasi Partisinin genel merkezinde yapılan aramada 2 klasör dolusu. Ankara il binasında yapılan aramada ise bir klasör dolusu KURD-A Haber Ajansının bildirileri ele geçmiştir.

Bu haber ajansı önceki tarihlerde PKK'nın illegal yayın organı olan ve Almanya'da yayınlanan Berxwedan dergisi tarafından Berxwedan Haber Ajansı olarak faaliyete geçirilmiş, bilahare ismi KURD-HA (Kürdistan Haber Ajansı) olarak değiştirilmiştir. KURD-HA, PKK güdümünde faaliyet gösterdiğinden Alman makamları tarafından kapatılmıştır. Bilahare KURD-A (Kürt-Alman Habar Ajansı) adı altında yeniden açılmıştır. Ülkemiz aleyhine PKK adına yayına devam etmektedir.

Bu haber ajansı Güneydoğu Anadolu'da güvenlik kuvvetlerimizin PKK terör örgütüne karşı gerçekleştirdiği eylemleri Avrupa kamuoyuna çarptırarak vermektedir. Bu bültenler ARGK ve ERNK'nin bildirileri mahiyetindedir.

Yukarıya alınan çok sayıda sanık beyanları, örgütün başı Abdullah ÖCALAN'ın MED-TVdeki bazı konuşmaları, HADEP üst düzey yetkililerinin muhtelif tarihlerdeki beyanları, sanıkların Abdullah ÖCALAN'a karşı yapıldığını iddia ettikleri suikast girişimini kınayan ilanları ve HADEP Genel Merkezi ile il ve ilçe teşkilatlarında ele geçen örgütsel doküman birbirlerini tamamlayan, doğrulayan deliller olup, HADEP, PKK ilişkisini kesin olarak ortaya koymaktadırlar.

Esasen HADEP'in PKK'nın legal görünüşlü bir kuruluşu olduğu en açık ve en çarpıcı şekilde 23.6.1996 tarihinde Atatürk Kapalı Spor Salonu'nda yapılan HADEP 2. Olağan Genel Kurultayında ortaya çıkmıştır. Bu kurultay yasalara göre kurulmuş bir siyasi partinin kurultayı değil, PKK'nın kurultay'ı şeklinde cereyan etmiştir. Kurultayın başından itibaren kanlı ihanet çetesinin sözde bayrağı ile eşkıyanın başı APO'nun posteri salon içinde "Biji Serok APO" çığlıklarıyla dolaştırılmaya başlanmıştır. Büyük Atatürk'ün başkentinde kutsal Türk Bayrağı yerlerde sürüklenirken yerine eşkiyanın başının posteri asılmıştır. Üstelik bu olayı salonda bulunanların hemen hemen tamamı zafer işaretleriyle alkışlanmışlardır. "Gerilla Vuruyor Kürdistanı Kuruyor,"" sloganlarını bağırarak ihanetlerini ortaya dökmüşlerdir. Türk Bayrağının bir ara divan önüne serilişi bile yuhalanmıştır. Bu ihanet hareketlerine Genel Başkan dahil hiç bir parti yetkilisinin müdahalesi olmamıştır. Divan Başkanı ciddi sayılmayacak göstermelik bazı ikazlar yapmıştır.

Parti meclisi üyesi olan sanıklar ifadelerinde Divanın oluşumu ile kendi yetkilerinin bittiğini, bu nedenle olaya müdahale edemediklerini söylemişlerdir. Ama bu sanıklar salonda parti meclisi üyelerine ayrılan yerde oturmaya devam etmişler ve çoğunluğu parti meclisi üyeliğine yeniden talip olmuşlardır. Türk Bayrağı'nın indirilmesine müdahale etmek için yetkili olmakta gerekmez. Bu bir duygu işidir. Tabii ki Türk Bayrağı yerine PKK'nın bayrağına gönül vermiş olanlardan bu müdahale beklenemez. Yine sanıklar savunmalarında "olaylar devam etseydi güvenlik kuvvetlerinden yardım istenecekti" demişlerdir. PKK'nın gövde gösterisi durumundaki bu eylemler kurultay salonuna delegelerin ve dinleyicilerin girmesiyle başlamış, saat 14.30'a kadar devam etmiştir. PKK'nın yapabileceği en vahim eylemi gerçekleştirerek Türk Bayrağını indirmişlerdir. Parti yetkilisi olan sanıkların müdahale için ne gibi bir eylem bekledikleri oldukça düşündürücüdür.

Parti üst düzey yetkilisi olan sanıklar muhtelif tarihlerde verdikleri beyanatlarda Türkiye'de Devletin bir kirli savaş sürdürmekte olduğunu, bu savaşa son vermek için PKK'nın tek taraflı olarak ilan ettiği ateşkese derhal cevap verilmesi gerektiğini, kendilerinin barıştan yana olduklarını söylemektedirler.

Türkiye Cumhuriyeti, hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmı üzerinde Marksist-Leninist ilkelere dayalı "bağımsız birleşik Kürdistan" adı altında bir devlet kurmak isteyen ve bu amacı doğrultusunda hunharca kan döken bir ihanet hareketi ile karşı

karşıyadır. Bu ihanet hareketini yok etmek Devlet olmanın gereğidir. Hiç bir Devlet kendi ülkesini böldürtmez. Büyük Türk Devleti'nin ise ülkesini ve milletini böldürtmesi hiç düşünülemez. Eğer süren savaşta bir kirlilik varsa bu eşkıyanın hunharlığından, gerçekleştirdiği acımasız katliamlardan ileri gelmektedir.

Ateşkes meşru güçler, devletler ve ordular arasında sözkonusu olur. PKK ise silahlı bir çetedir. Kanlı bir terör örgütüdür. Meşruiyeti kesinlikle yoktur, devletin PKK ile herhangi bir anlaşma yapması mümkün değildir. Ayrıca PKK'nın ilan ettiği sözde ateşkese Devletin uyması gerektiği yolundaki talepler eşkiyaya vakit kazandırarak derlenip toparlanması için imkan vermek çabalarından doğmaktadır. HADEP yetkililerinin barıştan yana oldukları yolundaki iddialarıda samimi görülmemiştir. Çünkü barışın gerçekleşmesinin tek şartı eşkıyanın başının çetesiyle birlikte teslim olarak Türk adaletine sığınmasıdır. HADEP yetkilileri gerçekten barış istiyorlarsa bu yönde çaba göstermeleri gerekir. Bu gerçekleşmediği takdirde elbetteki büyük Türk ordusu ve güvenlik kuvvetleri ülkelerini koruma ve kollama görevlerine devam edeceklerdir. Devletin başka türlü hareket etmesi düşünülemez.

Türkiye'de bir tek kimlik vardır. O da Türk Kimliğidir. Kürt kültürel kimliği tanınsın yolundaki talep ülkeyi bölmek amacıyla atılmış sinsi bir adımdır.

Devlet tektir, ülke tektir, millet tektir. Bu ilkelerden taviz verilemez, bu ilkelerden taviz vermeye kalkanlar elbetteki gaflet, delalet ve hatta hıyanet içerisindedirler) denilmektedir.

İSTEK : Yukarıda ayrıntılarıyla açıklanan delillerden:

Devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline geldiği ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasasının «Demokratik Devlet düzeninin korunması ile ilgili yasaklar» kenar başlıklı 78, «Bağımsızlığın korunması» başlıklı 79, «Devletin tekliği ilkesinin korunması» kenar başlıklı 80, «Azınlık yaratılmasının önlenmesi» kenar başlıklı 81. «Bölgecilik ve Irkçılık yasağı» kenar başlıklı 82. maddelerine aykırı eylemlerde bulunduğu açıklıkla anlaşıldığından; söz konusu yasa hükümleriyle, Anayasa'mızın 69 uncu maddesinin altıncı fıkrası yollamasıyla 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'nin temelli kapatılmasına karar verilmesi talep olunur."

II- DAVALI PARTİ'NİN İDDİANAMENİN REDDİNE KARAR VERİLMESİ İSTEMİ VE YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISININ KONUYA İLİŞKİN GÖRÜŞÜ

A- PARTİNİN İSTEMİ

Davalı Parti'nin, 29.01.1999 günlü iddianamenin, reddine karar verilmesi istemini içeren 3.2.1999 günlü dilekçesinde:

"*1. Yargıtay C. Başsavcılığı 29.01.1999 tarihli bir basın açıklaması ile, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'nin temelli kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesi nezdinde dava açıldığını kamuoyuna duyurmuştur.*

2. Yapılan açıklamadan ve medya kuruluşlarının yayınlarından; davanın, halen Ankara Devlet Güvenlik Mahkemeleri nezdinde görülmekte olan 3 davadaki iddia ve kanıtlara dayandırıldığı anlaşılmaktadır.

İDDİANAMENİN REDDİNİ GEREKTİREN NEDENLER:

İddianame 2820 sayılı Yasa'nın 100 üncü maddesine ve Yasakoyucu'nun amacına aykırıdır:

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 100 üncü maddesinin dava ile ilgili bölümü aynen şöyledir:

"Bir siyasi partinin, bu kanunun dördüncü kısmında yer alan hükümleri ihlal etmesi sebebiyle Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından partinin kapatılması davasının açılması;

a- Re'sen,
b- Bakanlar Kurulu karan üzerine Adalet Bakanı'nın istemiyle,
c- Bir siyasi partinin istemi ile,

olur

Bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan hükümler milletvekili genel seçimiyle, bu seçimin yenilenmesine veya milletvekili ara seçimlerine dair verilen kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten başlayarak oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde uygulanmaz."

Yasakoyucu bu düzenleme ile, seçimlerin yapılmasına karar verildiği dönemde, haksız ve hukuki olmayan nedenlerle herhangi siyasi parti aleyhine kapatma davası açılmak suretiyle, o partinin yıpratılmasını, seçim şansının azaltılmasını önlemek istemiştir. Nitekim SPY'nın 100 üncü maddesinin gerekçesinde bu durum şöyle açıklanmıştır:

"... Bu hakların seçimlerde engelleme amacıyla kullanılmasını önlemek için de kullanma süreci sınırlı tutulmuştur."

Yasa metninin, seçim döneminde dava açılamıyacağı yönündeki sınırlamayı, yalnızca Adalet Bakanlığı ve Siyasi Partilerin başvurusu üzerine açılacak davalarla sınırlı olarak öngördüğü, Yargıtay C. Başsavcısının kendiliğinden (re'sen) dava açmasını böyle bir sınırlamaya tabi tutmadığı söylenebilir. Sadece Yasa'nın yazılış şekline (lafzına) bakılarak varılacak böyle bir sonucun, Yasa'nın amacına uygun olduğunu söylemek olanağı yoktur.

Yasakoyucu siyasi partiler hakkında her zaman kendiliğinden dava açma yetkisine sahip olan Yargıtay C. Başsavcısı'nın, bu yetkisini tartışma yaratacak ve ilgili parti hakkında olumsuz siyasi sonuçlar doğuracak bir dönemde kullanmayacağı; başka bir anlatımla bu yetkisini diğer zamanlarda kullanmayan Başsavcının, (davanın sonuçlanmasının süre itibariyle mümkün olmadığı) seçim döneminde haydi haydi kullanmayacağı varsayımı ile hareket etmiş ve bunu ayrıca düzenlemeye gerek görmemiştir.

Bilindiği gibi, Adalet Bakanının ya da bir siyasi partinin kapatma istemi de Yargıtay C. Başsavcısı tarafından değerlendirilmektedir. Fakat bu değerlendirmenin ve verilecek karara muhtemel itirazların yaratacağı siyasi tartışma ve ortamın; seçimlerin tarafsızlığına zarar vereceği düşünülmüştür. Aynı sakıncaların, Başsavcının kendiliğinden açacağı davada bulunmadığını söylemek olanağı da yoktur.

Açılan her kapatma davasında, Anayasa Mahkemesi'nin davayı kabul etme kadar reddetme ihtimali de bulunduğuna göre; seçim döneminde açılmış ve ilgili siyasi partinin seçim şansını çok büyük ölçüde etkilemiş davanın sonradan reddi halinde; ilgili siyasi partinin uğramış olduğu haksızlık ya da seçim sonuçlarının meşruiyeti üzerine yapılacak tartışmalar nasıl giderilecektir ? Demokrasinin alacağı yara nasıl kapatılabilecektir ?

Aylarca, hatta yıllarca açılmamış bir davanın seçim döneminde açılmasının yaratacağı sakıncalarla; seçim dönemi süresince, örneğin 3 ay gibi bir sürede dava açmamanın yaratacağı sakıncalar karşılaştırılmalıdır.

Olayımızda, iddianamenin dayandırıldığı olaylar ve dayanılan kanıtlar, ilgili mahkemeler tarafından (hem de suç duyurusu şeklinde) Yargıtay C. Başsavcılığı'na 1996 ve 1997 yıllarında iletilmiştir. Aradan geçen uzun süreye karşın Yargıtay C. Başsavcısı tarafından kapatma davası açılmamıştır. Daha da önemlisi, Seçim kararı da 02.08.1998 tarihinde Resmi Gazetede yayımlandığı halde aradan yaklaşık 7 ay geçtikten sonra dava açılmıştır. Tüm bunlar, İddia Makamının yasanın kendisine verdiği dava açma yetkisini, Medeni Yasa'nın 2 nci maddesinde açıklanan anlamda kötüye kullandığını açıkça göstermektedir.

SONUÇ VE İSTEM

Açıklamaya çalışılan nedenlerle, TBMM'nin milletvekili genel seçimlerinin ve Mahalli İdareler Genel Seçimlerinin 18 Nisan 1999 günü yapılmasına ilişkin kararının, 02.08.1998 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmış olduğu ve içerisinde bulunduğumuz seçim döneminde kapatma davası açılmasının Siyasi Partiler Yasası'na, demokratik ilkeler ve hukukun genel ilkelerine aykırı olduğu gözetilerek, vekili bulunduğumuz Halkın Demokrasi Partisi'nin temelli kapatılmasına ilişkin iddianamenin reddine karar verilmesini saygı ile dileriz" denilmiştir.

B- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISININ İSTEMLE İLGİLİ GÖRÜŞÜ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının 4.2.1999 günlü, SP.60 Muh. 1999/83 sayılı yazısında,

"*2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 100. maddesinde: (Bir siyasî partinin, bu kanunun dördüncü kısmında yer alan hükümleri ihlâl etmesi sebebiyle Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından partinin kapatılması davasının açılması;*

Re'sen,
Bakanlar Kurulu Kararı üzerine Adalet Bakanının istemiyle,
Bir siyasî partinin istemi üzerine,
olur.

...
...
...

Bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan hükümler milletvekili genel seçimiyle, bu seçimin yenilenmesine veya milletvekili ara seçimlerine dair verilen kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde uygulanmaz) hükmüne yer verilmiştir.

Görüldüğü gibi, kanun koyucu, milletvekili seçimi yapılmasına dair verilen kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten oy verme gününün ertesi gününe kadar, siyasî partinin kapatılmasına ilişkin olarak, Siyasî Partiler Kanunu'nun 100 üncü maddesiyle verilen hakları, seçimlerin yaklaşması nedeniyle kötüye kullanabileceklerini düşünerek, onların başvurularına sınırlama getirmiş; ancak, bu süre zarfında Siyasî Partiler Kanunu ve Anayasamızın hükümlerinin askıya alınmasını da istememiştir. Başka bir deyişle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Anayasa Mahkememiz, milletvekili seçimi yapılmasına dair verilen kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde de görevlerini yapmaya devam edeceklerdir.

Kanun koyucu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın bu süre zarfında, şartları oluşsa bile, bir siyasî partinin kapatılması için dava açılmasını engellemek isteseydi, söz konusu maddenin birinci fıkrasının (a) bendiyle, (b) ve (c) bentleri arasında ayırım yapmaz, "Bu maddenin birinci fıkrasında yer alan hükümler, milletvekili genel seçimiyle, bu seçimin yenilenmesine veya milletvekili ara seçimlerine dair verilen kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak, oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde uygulanmaz" demekle yetinirdi.

Kanunların açık hükümlerini değiştirecek biçimde yorum yapılamaz. Başka bir deyişle, Anayasamızın ve Siyasî Partiler Kanunu'nun Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına süre sınırlaması olmaksızın verdiği, şartları oluştuğu takdirde bir siyasî partinin kapatılması için dava açma hakkı ve görevine, yasaya aykırı biçimde yorum yapılarak sınırlama getirilemez.

SONUÇ VE İSTEM : Halkın Demokrasi Partisi vekillerinin, 3.2.1999 tarihli dilekçeleriyle, "Başsavcılığımın partilerin kapatılması için düzenlediği iddianamenin reddine karar verilmesi" istemiyle

yaptıkları başvuru, usul ve yasaya aykırı bulunduğundan reddine karar verilmesi yolundaki düşüncemizi takdirlerinize arz ederim" denilmiştir.

III- DAVALI PARTİNİN SEÇİMLERE KATILMASININ ÖNLENMESİ KARARI VERİLMESİ İSTEMİ

A- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISININ İSTEMİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının 25.2.1999 günlü, SP.60 Hz.1999/37 sayılı Halkın Demokrasi Partisi'nin 18.4.1999 günü yapılacak Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerine katılmasının önlenmesi istemini içeren yazısı şöyledir:

"Federal Almanya'da, Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu'nun 32/1 nci maddesinde:

(Federal Anayasa Mahkemesi bir uyuşmazlık sırasında, ağır sakıncaların doğmasını önlemek veya tehdit edici bir gücü engellemek için, ya da başka bir önemli nedenle kamu yararı açısından acilen zorunlu olması durumunda, Geçici Tedbir kararıyla bir durumu geçici olarak düzenleyebilir) hükmüne yer vermiştir.

Federal Alman Anayasası geçici tedbir kararını açıkça öngörmemesine rağmen, söz konusu 32/1 nci madde Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu'na girmeden önce de. geçici tedbir kararları Alman Anayasa Yargısının devamlı ve temel bir öğesini oluşturmuştur.

Çünkü Anayasa yargısı, Anayasa hukukuna saygıyı garantilemek istemektedir. Kuruluşundaki amaç. Anayasanın korunmasına hizmet etmektir. - Prof. Dr. ZAFER GÖREN, Anayasa Yargısı, 1955, Türk ve Alman Anayasa Hukukunda Anayasa Yargısının Sınırları ve Yürürlüğü Durdurma Kararları, s.213-,

1982 Anayasasının yürürlüğe girmesinden sonra, Anayasa Mahkememiz 1.8.1985 gün, 654/4 sayılı kararıyla ve «yorum ve kıyaslamaya giderek, kendisini yasaca verilmemiş böyle bir yetki ile donatmasına olanak yoktur» gerekçesiyle, yürürlüğü durdurma talebini reddetmiştir.

Adları Türk hukukunda daima saygı ile anılan Anayasa Mahkemesi üyelerinden Recai Seçkin, Kani Vrana ve Şevket Müftügil,

bu karara ilişkin karşı oy yazılarında, aşağıda yazılı görüşleri ileri sürmüşlerdir:

(Anayasamızda açılan iptal davaları üzerine, iptali istenen yasa hükmünün uygulanmasının durdurulmasına Anayasa Mahkemesi'nce karar verilebileceğine ilişkin bir hüküm yer almamıştır. Bu nedenlerdir ki maddi anlamdaki, yani genel ve objektif kurallar koyan yasalar hakkında böyle bir görev ve yetkinin varlığının söz konusu edilemeyeceği kuşkusuz olmakla birlikte, Anayasamızda aynı konuda engelleyici veya yasaklayıcı bir hüküm yer almamış olması nedeni ile Anayasamızın her zaman her şeyden önce göz önünde tutulması ve uyulması gereken demokratik hukuk devleti niteliğine ve koyduğu veya tanıdığı temel hukuk ilkelerine dayanılarak ve Anayasanın 151. maddesindeki itiraz yolu ile gelen işlerde davanın ve dolayısıyla uygulamanın durdurulması kuralı da göz önüne alınarak, biçimsel yasaların konuları bakımından, yerine getirilmeleri halinde artık geriye dönüşü olmayan kişisel bir sonuç doğurmaları olasılığı varsa, bunların uygulanmalarının bir süre durdurulmasına karar verme görev ve yetkisinin esasen var olduğunu kabul zorunlu olmaktadır. Kaldı ki bir yasanın Anayasaya aykırılığı nedeni ile iptal edilmesi gibi çok geniş bir yetkiyi Anayasa Mahkemesi'ne tanıyan Anayasamızın, daha hafif sonuçlar doğuracak olan, iptali dava edilen yasa kuralının uygulanmasını, belli ve istisnai durumlarda bir süre için erteleme yetkisinin öncelikle tanınmış olduğunun kabulü gerekmektedir. Çünkü az, aksini gerektiren bir hüküm ve neden olmadıkça bütünleştirdiği çoğun içinde her zaman vardır. Anayasamızın özellikle sözü ile sustuğu ve fakat özü ile çözdüğü veya uygun bulduğu bu konudaki sorunu içtihat yolu ile de bir sonuca bağlamak Anayasa Mahkemesi'nin görevleri arasındadır. Yasalarda boşluk olan yerlerde, hukukun üstün kuralları, mahkemelerin vicdani kanıları ile oluşacak olan içtihatlarında uygulama yeri bulmalıdır. Uygulamanın bir süre için durdurulmasına karar verilmesi bir usul sorunudur. Gerek Anayasa, gerek Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun, Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya uygunluk denetiminde uygulanacak usuller yönünden tüm konuları kapsayıcı bir düzenleme getirmemiştir.

Yasakoyucu tarafından böyle bir yol seçilmesinin nedeni ise, 44 sayılı kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere, kurulan Anayasa Mahkemesi'nin niteliği itibariyle karşılaşacağı usul sorunlarını genel ve temel esaslar sayesinde içtihat yolu ile kolaylıkla çözebileceğinin kabul edilmiş olmasıdır. Yani Anayasa Mahkemesi boşluk olan

hallerde karşılaşacağı her usul sorununu kesinkes çözerek bir sonuç doğuracak karara varmakla yükümlüdür.

Anayasa Mahkemesi de iptal davalarında yargısal bir çalışma yapmaktadır. Bu bakımdan her mahkeme gibi o da yargı yetki ve görevinin kapsamı içinde gerekli önlemleri alabilir. İptali istenilen yasa hükümlerinin iptal davasının sonuçlanmasından önce ilgili yerlerce uygulanması halinde Anayasa Mahkemesi'nce verilecek bir iptal kararının artık sonuç doğurması olanağı ortadan kalkmış olacağından, burada kişisel durumun olduğu biçimde korunması için, uygulamanın geçici bir süre durdurulması önleminin alınmasında haklı bir neden vardır).

Yukarıda yazılı karşı oy yazısında belirtilen görüşlerin hakkı olduğunu anlayan Anayasa Mahkememiz, 1993 yılından itibaren kanunların uygulanmasının durdurulması istemi ile bir çok defa karşılaşmış ve bu defa içtihadını değiştirerek, önce kanunların uygulanmasının durdurulabileceğine, daha sonra da uygulamanın durdurulmasına karar vermiştir - Anayasa Mahkememizin 21.10.1993 gün ve 33/40, 11.4.1994 gün ve 43/42 sayılı kararları-.

Amerika Birleşik Devletleri'nde de, kanunların uygulanması ile ortaya çıkabilecek, giderilmesi imkânsız zararları önlemek amacıyla mahkemeler tedbir alma yetkisine sahiptirler-Prof. Dr. ZEHRA ODYAKMAZ, Yürürlüğü Durdurma, Anayasa Yargısı, 1995, S. 150-.

Yargı denetimi demokratik hukuk devletinin temel öğesidir ve etkili bir denetime olanak tanıyan hukuksal araçların kullanıma açık tutulması ile garanti altına alınmıştır. Bu araçlarda gerçekleştirilecek her türlü sınırlama yargı denetiminin özüne dokunur ve anayasal dengede bozulmaya neden olur. Yürürlüğü durdurma kararı oldu bittilerle hukuk düzeninin de zedelenmesini önlemekle tüm toplumu, üstün yetkilerle donatılmış olan idareye karşı bireyi korumaktadır. Yüce Divan sıfatıyla Cumhurbaşkanını, bakanları yargılama yetkisi ile donatılmış olan Anayasa Mahkemesi'nin yürürlüğü durdurma yetkisine sahip bulunmadığını benimseyen bir anlayış dayanaktan yoksundur -Prof. Dr. S. GÜRAN, Anayasa Yargısında Yürütmenin Durdurulması, Anayasa Yargısı, 1986, s.149/153-.

Anayasamızın 138'inci maddesinde «Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler» kuralı yer almaktadır. Bu maddede sözü geçen «vicdani kanaat» kavramı ile yargıcın önüne gelen

uyuşmazlığın çözümü ve hukukun geçerli kılınması için vicdani kanısına göre kullanılmasını gerekli gördüğü tüm araçları kullanması, alması gereken önlemlerin hepsini alması amaçlanmıştır- Prof. Dr. RAGIP SARICA, Danıştay Kararları ve Yürütmenin Durdurulması, 1966. s. 29-.

Konuyu her yönüyle inceleyen Prof. Dr. ZAFER GÖREN, anılan makalesinde:

Anayasa Mahkemesi sonraki kararlarında haklı olarak Medeni Kanun Md.l'e yollama yapmıştır.

Bu madde, yargıca açıkça boşluk doldurma yetkisini tanımaktadır.

Bu kuralın bir genel hukuk ilkesi olarak kabul edilmesi gerekir. Her yasa gibi Anayasa da onu uygulayan organlar tarafından yorumlanabilir, boşlukları doldurulabilir ve buna muhtaçtır.

...Usul kuralları hukukun genel kurallarını uygulama alanına koyma mekanizmalarıdır. Modern hukuk devletinde yargıcın hak ve hukuku sağlamasına engel olacak usul kurallarına yer yoktur. Aksine ona hukuksal gerçeği saptayabilmesi için geniş olanaklar sağlanmalıdır.

Yürürlüğü durdurma kararı Anayasa Yargısında da asıl davaya ilişkin yetkilerin dışında düşünülemez ve son kararı vermeye yetkili olma, yürürlüğü durdurma kararını vermeye yetkiyi de içerir.

Bütün bunların dışında yürürlüğü durdurma kararı verme yetkisi yargı erki içinde bulunmaktadır ve yargılama yetkisinin doğal bir sonucudur. Bu ilke Anayasa Hukukunda da geçerlidir. Aksi halde Anayasa Mahkemesi'nin de isabetle belirttiği gibi hem ilgili kişiler, hem toplum ve özellikle kamu düzeni hukuk korumasından yoksun bırakılmış olur. Anayasa Mahkemesi haklı olarak pozitif hukuk tarafından yürürlüğü durdurma kararı verme yetkisinin tanınıp tanınmadığına değil, Anayasa ve ilgili yasa kurallarının bunu engelleyen kurallar içerip içermediğine önem vermiştir.

Almanya'da, Federal Anayasa Mahkemesi faaliyetinin birinci yılında birçok defa Anayasa ve Anayasa Mahkemesi Yasası'nda yargılama için öngörülen temellerin dışında başka hukuk kuralları geliştirmek zorunda kalmıştır. Federal Anayasa Mahkemesine göre,

Federal Alman Anayasa Mahkemesi Yasası'nda yargılama usulüne ilişkin boşluk olduğunda öncelikle başka usul kanunlarına başvurulmak zorunludur) demektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 121 nci maddesine göre «Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanunu'nun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır.»

2908 sayılı Dernekler Kanununun 74 ncü maddesine göre «Bu kanunla ilgili olarak Hukuk Mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.»

Anılan yasalar, Anayasa Mahkememize siyasi partiler hakkında, dernekler hakkında alınabilecek her türlü tedbiri (ihtiyati tedbir dahil) alma hakkını ve hukukun genel ilkeleri, kıyas yoluyla İdari Yargılama Usulünde yazılı tedbirleri alma hakkını vermektedir.

«Yürütmenin durdurulması», «ihtiyati tedbir», «ihtiyati haciz» v.b. gibi «geçici hukuki koruma» sağlayan tedbirlerin vazgeçilmezliği ve önemi, 1999 yılında yayınlanan «ihtiyati Haciz» adlı eserde Dr. MUHAMMET ÖZEKES tarafından şöyle ifade edilmektedir:

(Normal yargılama prosedürü içinde maddi ilişkinin açıklığa kavuşturulması ve icrası belirli bir zamana ihtiyaç duymaktadır. Ancak yargılamanın devamı sırasında veya daha önce ortaya çıkan değişik sebeplerden dolayı yargılama ile ulaşılmak istenen sonuçtan uzaklaşılabilir veya elde edilmesi güçleşebilir. Gerek usûl, gerekse takip hukuku şekli hukuk dalı olup, belirli prosedürlere, belirli süreler içinde uyulması gerekir. Tabiri caizse hakkını elde etmek için bu yollara başvuran kimsenin derin bir soluğa ihtiyacı vardır. Burada kusur sadece ağır işleyen adalet mekanizmasında değildir. Belirli bir prosedüre ve sürelere uyulması, tarafların haklarının korunması için bir güvencedir. Çünkü gerçeğe ulaşmak, gerçeği bulmak için kapsamlı bir araştırmaya, dolayısıyla zamana ihtiyaç duyulur. Ancak, öyle şartlar oluşabilir ki, bu prosedüre sıkı sıkıya bağlı kalınması, telâfisi imkânsız veya güç zararlara sebep olabilir. Özellikle, karşı tarafın ulaşılmak istenen sonucu bertaraf etmek için girişeceği davranışlar sebebiyle yargılamanın sonunda herhangi birşey elde edilmesi bile mümkün olmayabilir.

Yargılamanın sonucunun, yargılamaya başlandığı sırada, hatta ondan da önce güvence altına alınması ihtiyacını ortaya çıkarabilir.

Bu da ancak, kesin hukukî koruma elde edilinceye kadar geçici hukukî koruma tedbirleriyle sağlanacaktır.

Geçici hukukî koruma kötü niyetli davranışlara engel olmak, yargılamanın sonucunun tehlikeye girmesini bertaraf etmek için fiilî bir zorunluluk olması yanında, hukukî bir zorunluluktur da. Hukuk devleti içinde sadece hakkın elde edilmesine yönelik yargısal bir yol imkânı sunulmakla kalmayıp, mümkün olduğunca yargılamayla ulaşılacak sonucun da güvence altına alınması gerekir. Hakkın gerçekleşmesine yönelik tüm tedbirler alınmalı, tüm imkânlar kullanılmalıdır. Aksi takdirde elde edilen karar, sadece kağıt üzerinde kalan bir karar olacaktır).

Değerli Anayasa hukukçusu Prof. Dr. Erdoğan Teziç, 29.1.1999 tarihinde Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılması için dava açtığım duyulur duyulmaz, aynı gün NTV Televizyonunda birçok kez yayınlanan söyleşisinde ve 15.2.1999 tarihinde kendisiyle yaptığım telefon konuşmasında, «Anayasa Mahkemeniz nasılki, ilk belirtilerden, iptal davasına konu olan yasanın sonuçta iptal edileceği kanaatine varırsa, giderilmesi zor zararlara neden olmamak bakımından, dava sonuçlanmadan o yasanın yürürlüğünü durdurma kararı veriyorsa; parti kapatma davalarında da, kapatma nedeni sayılabilecek belirtiler varsa, koruyucu önlem olarak, o partiyi her türlü faaliyetten men edip, seçimlere katılmasını engellemesi, yargılamanın ve ülkenin esenliği bakımından, aynı zamanda görevidir de» demiştir.

SONUÇ

Anayasamızın 68 ve 69 ncu maddeleriyle 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 98-108. maddeleri, bir siyasi partiyi kapatmak, dolayısıyla o partinin kapatma kararından sonraki tüm seçimlere katılmasını engelleme yetkisini Anayasa Mahkememize vermiştir.

Son kararı vermeye yetkili olma, kamu yararının gerektirdiği hallerde, sakıncalı durumların doğmasını önlemek veya Anayasamızı tehdit eden bir gücü engellemek için, dava sonuçlanıncaya kadar her türlü tedbiri almaya yetkiyi de içerir.

İncelemenize sunduğumuz deliller, Halkın Demokrasi Partisinin kapatılmasını gerektirmektedir.

18 Nisan 1999 tarihinde yapılacak seçimlere az bir süre kalmıştır. Anılan Parti hakkındaki kapatma kararının gecikmesi

nedeniyle bu partinin seçimlere katılmasına izin vermek, sayılamayacak kadar çok sakıncalı durum yaratacaktır.

Anayasa Mahkememiz, bugüne kadar çağdaş ve gerçekçi yorumlar yaparak, özellikle Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ile, lâik Cumhuriyet ilkesine aykırı eylemlerde bulunan partiler hakkında anayasamız ve yasalarımızın verdiği yetkileri kullanarak, Anayasamızın bekçiliğini kusursuz bir şekilde yaptığını kanıtlamıştır.

PKK militanlarının, «Oylarınızın tümünü HADEP'e vermezseniz, köylerinizi yakar, hepinizi öldürürüz» diyerek, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde köy ve mezralarda yaşayan vatandaşlarımızı daha şimdiden tehdide başladıkları, Halkın Demokrasi Partisi adına radyo ve televizyonlarda yapılacak konuşmaların tamamen bölücülük propagandası ve halkımızı suç işlemeye tahrik niteliğinde olacağına dair ciddî duyumlar almamız ve yukarıda açıkladığımız hususlar gözönünde tutularak:

«Yürütmenin durdurulması» veya her ne şekilde adlandırılırsa adlandırılsın verilecek bir «tedbir» kararı ile, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'nin 18.4.1999 günü yapılacak seçimlere katılmasının engellenmesi hususunda bir karar verilmesini takdirlerinize arz ederim."

B- DAVALI PARTİNİN SAVUNMALARI

Davalı Partinin 25.2.1999 günlü savunmasında:

"*1. Özellikle Refah Partisi hakkında kapatma davası açılması ile başlayan süreçte, Türkiye Hukuk Sisteminde son derece önemli ve en yüksek makamlarından birini oluşturan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, Yüce Mahkemeniz önünde görülmekte olan siyasi parti kapatma davaları ile ilgili işlemleri normal hukuki prosedür ve gelenekler dışına çıkarma eğiliminde olduğu açıktır. Bir çok kez Yüce Mahkemeniz ve yargılamanın diğer tarafı, Başsavcılık istem ve işlemlerinden medya yoluyla bilgi sahibi olmaktadır.*

2. Hukukun temel ilkelerinden birisi; görülmekte olan bir dava konusunda, yargılamanın bağımsızlığı ve tarafsızlığına gölge düşürecek beyan ve eylemlerde bulunulmamasıdır. Hukukta "yöntem" yalnızca bir "biçim"den ibaret değildir ve bazan davanın esası kadar önemlidir. Gerek uluslararası hukuk ilkeleri ve gerekse iç hukuk

kurallarımız, özellikle de CMUY hükümleri göz önünde tutulduğunda; iddia makamını oluşturanların, sanık ya da davalı konumunda olan kişi ve kurumlara karşı "hasım" durumları yoktur. Hatta sanık ya da davalı yararına olan kanıtları da toplamak görevleri vardır.

Birleşmiş Milletler Savcıların Rolüne Dair Yönerge "Havana Kuralları" md.13). Böyle olunca, bu makamda bulunanların böyle bir izlenim uyandırmamaya özen göstermeleri beklenir.

3. 25 Şubat 1999 tarihli bazı basın organlarında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın, vekili bulunduğum HADEP'in seçimlere katılmasının önlenmesi, bir diğer anlatımla "partinin nihai karara gerek olmaksızın kapatılması" hususunda ihtiyati tedbir kararı verilmesi için Yüce Mahkemenize başvurduğu yönünde haberler yer almıştır.

Başvuru ve izlenen yöntem davamız açısından son derece önemlidir:

İlk olarak; vekili bulunduğum HADEP'in seçimlere katılacağı, davanın açıldığı tarihte belli ve biliniyordu. Şayet gerçekten hukuksal olarak, bu partinin seçimlere katılmasının ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasının gerekli olduğu düşünülüyor idiyse, dava ile birlikte tedbir isteminin de Yüce Mahkemenize sunulması gerekirdi. Böyle bir talep için, Yüksek Seçim Kurulunun siyasi partilerin aday listelerini vermesi için tanıdığı sürenin son gününe kadar beklenilip, bir gün sonra gündeme getiriliyorsa; Başsavcılık Makamı'nın konumunun bu dilekçemizin 2 nolu ayrımında açıklanan ilkeler çerçevesinde tartışılması kaçınılmazdır.

İkinci olarak; böyle bir talebin zamanlaması, davanın ve yargılamanın hukuki gereklerden çok siyasi istem ve kaygılardan kaynaklandığı yönündeki düşüncelere haklılık kazandıracak niteliktedir.

Üçüncü ve son olarak; bu durum, medya aracılığı ile yargı alanına el atıldığı kaygılarının toplumda ve özellikle de hukuk çevrelerinde tartışıldığı bir dönemde; dava ile ilgili istem ve işlemlerin, kamuoyu yaratmak amacı ile mahkeme zemininden, medya zeminine kaydırılmasına yeni bir örnek oluşturmaktadır. Haberler bu günkü basında yer aldığına göre, başvuru dilekçesinin 24.02.1999 günü, yani Yüce Mahkemeye verilmesinden I gün önce basına verildiği anlaşılmaktadır.

SONUÇ VE İSTEM :Açıklamaya çalışılan nedenlerle,

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından davalı Halkın Demokrasi Partisi'nin seçimlere katılmasının önlenmesi yönünde bir başvurusunun olup olmadığının ve şayet böyle bir başvuru varsa başvuru dilekçesinin tarafımıza bildiriminin yapılmasını;

2. Başsavcılığın yaptığı başvuru hakkında herhangi bir karar verilmeden önce, başvuru ile ilgili savunma ve görüşlerimizi bildirmemize fırsat verilmesini;

3. Yüce Mahkemeniz'in Sayın Yargıtay Başsavcısı'nın izlediği yöntem ve davranışlarının, yargılamanın bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkeleri açısından yaratacağı sakıncaları göz önünde bulundurmasını";

Partinin 1.3.1999 günlü savunmasında;

"A. İSTEM BİR "YÜRÜTMENİN DURDURULMASI" YA DA "İHTİYATİ TEDBİR" DEĞİLDİR. DOĞRUDAN NİHAİ KARAR BEKLENİLMEKSİZİN, YANİ YARGILAMA YAPMAKSIZIN "KAPATMA KARARI" VERİLMESİ İSTEMİDİR:

Yüce Mahkemenin yürütmenin durdurulması ya da ihtiyati tedbir kararı verme yetkisinin bulunup bulunmadığı tartışmasına girmeye gerek görmüyoruz. Çünkü, Sayın Başsavcılığın istemi, bir "yürütmenin durdurulması" ya da "ihtiyati tedbir" kararı değildir. Siyasi partilerin varlık nedeni seçimler yoluyla parlamentoya ya da yerel yönetim organlarına girerek, ülke yönetiminde söz sahibi olmaktır. Seçimlerin yapılmadığı dönemlerde de siyasi partiler, kendi siyasi görüş ve programları doğrultusunda ülke sorunları hakkında görüş açıklar, kamuoyunu etkilemeye çalışırlar. Fakat, temel işlevleri seçimlere katılmaktır. Bu yüzden, Siyasi Partiler Yasası'nın 105 nci maddesi iki kez üst üste seçimlere katılmayan siyasi partilerin kapatılmasını öngörmüştür.

Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesi'nin bir siyasi partinin seçimlere girmesinin engellenmesine yönelik bir karar vermesi, aslında o siyasi partinin kapatılmasına karar vermesi demektir. Henüz, davalı partinin ön savunmasının dahi alınmadığı bir davada Yüce Mahkemenizden partinin kapatılmasına karar verilmesini talep etmenin Anayasa, hukukun genel ilkeleri ve mevcut hukuk sistemimizde yeri bulunmamaktadır. Esasen, Sayın Yargıtay Başsavcısı da bunu bildiği için, dilekçesinde "yürütmenin

durdurulması veya HER NE ŞEKİLDE ADLANDIRILIRSA ADLANDIRILSIN... seçimlere katılmasının engellenmesi..." demektedir. Yalnızca bu ifade dahi, Sayın Başsavcının "hukukilik" gibi bir kaygısının olmadığını açıkça göstermektedir. Sayın Başsavcı, "ister hukuki olsun, ister siyasi olsun önemli değil, yeterki davalı partinin seçime girmesini engelleyin" demek istemektedir.

Ancak, Türkiye'nin en yetkin yargıçlarından oluşan Yüce Mahkemenizin her kararında "hukukilik" ilkesini herşeyin üstünde tutacağına inanıyoruz.

B. YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI'NIN İSTEMİ HİÇ BİR GERÇEK NEDENE VE BU NEDENLERİ DOĞRULAYAN SOMUT KANITA DAYANMAMAKTADIR:

a. İstem gerçek dışı, hayali nedenlere dayandırılmıştır;

Sayın Başsavcılık istemini iki nedene dayandırmıştır:

Birincisi; "PKK militanlarının, halkı oylarını HADEP'e vermeleri yönünde şimdiden tehdit etmeye başladıkları" iddiasıdır. İddianın tümüyle hayali olduğu son derece açıktır. Konuyla ilgili tüm devlet yetkilileri ve kurumları özellikle son dönemlerde yaptıkları açıklamalarda; "PKK örgütünün tümüyle çökertildiği ve terörün Türkiye'nin ciddi bir sorunu olmaktan çıktığı; terörle mücadele görevinin silahlı kuvvetlerden alınıp, normal güvenlik güçlerine vermenin zamanın geldiği; Olağanüstü Hal'in kaldırılmasının gündemde olduğu; artık sorunun dağdaki gençleri topluma kazandırmak olduğu" ısrarla ifade edilmektedir. Hatta, bu amaçla bir Pişmanlık Genelgesi çıkarıldığı; ilgili valiliklerin muhtarlarla işbirliği içerisinde bunun çalışmalarını yürüttüğü herkesçe bilinmektedir. Başta Sayın Cumhurbaşkanı'nın ve Başbakan'ın bu beyanlarına karşı; Sayın Başsavcı'nın halen halkın seçimler dolayısıyla tehdit altında olduğunu söylemesinin hiç bir inandırıcılığı yoktur. Üstelik iddiasını doğrulayan bir tek kanıt da sunmamıştır.

Kaldı ki, tüm partiler aynı koşullarla seçimlere katılmaktadır. Şayet gerçekten devlet, seçim güvenliğini sağlayamayacaksa ve vatandaşların özgür iradesini sandığa yansıtmasının koşulları yoksa, bir partinin seçimlere katılmasının engellenmesi istenen sonucu vermez. Çünkü, mevcut tehdit bir başka şekilde kendini gösterir. O halde böyle bir durum söz konusu ise tümden seçimlerin iptali gerekir.

Sayın Başsavcının iddiasının tam aksine; seçimlere iki aydan az bir süre kala kapatma davası açılması ve bununla da yetinilmeyerek pozitif hukukumuzda yeri ve örneği olmadığı halde, davalı partinin seçimlere katılmasının engellenmesinin talep edilmesi; seçmenin özgür iradesi üzerindeki asıl tehdidi oluşturmaktadır.

İkincisi; HADEP adına yapılacak radyo ve televizyon konuşmalarında "... bölücülük propagandası ve halkımızı suç işlemeye tahrik..." edileceği iddiasıdır. Bu iddia, diğerinden daha da "garip" bir iddiadır. Henüz yapılmamış, hatta henüz hazırlıklarına dahi başlanılmamış konuşmalarda suç işlenileceğini iddia etmenin, nasıl bir hukuk mantığının ürünü olduğunu bilemiyoruz.

Korkarız ki, Sayın Başsavcı işi biraz daha ileri götürüp; tek tek tüm siyasi parti milletvekili adaylarını inceleyip, bunlardan bir kısmının "seçildikleri takdirde ileride suç işleyecekleri" iddiası ile, milletvekili olmalarının engellenmesi için girişimde bulunacaktır. Başsavcılık makamında bulunan bir kişinin, bir aydan fazla bir süre sonra yapılacak konuşmalarda suç işleneceğini ileri sürmesi, bu iddiasını da "aldığı duyumlara" bağlaması, hukukumuz açısından bir talihsizliktir. Varılmak istenen amaç için hukukun bu denli araç olarak kullanıldığı durum azdır.

b. Başsavcılığın başvurusunda ileri sürülen nedenleri doğrulayan belge ya da başka herhangi somut kanıt bulunmamaktadır:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı istemine dayanak yaptığı nedenleri doğrulayan herhangi bir kanıt göstermemiştir. Gösterilen tek kanıt "ciddi duyumlar" (!) dır. Hukukumuzda "duyum"un kanıt olarak gösterildiği belki de ilk istem Sayın Başsavcılığın istemidir. Üstelik Sayın Başsavcı "duyum"a dayanarak "davalı siyasal partinin kapatılması" anlamına gelebilecek bir karar verilmesini istemektedir. Eski Anayasa Mahkemesi Sayın Başkanı Yekta Güngör ÖZDEN'in 27 Şubat 1999 tarihli Hürriyet Gazetesinde çıkan demecinde de haklı olarak vurguladığı gibi; "Anayasa Mahkemesi herkesin her istediğini talep edeceği bir makam değildir." Hukukumuzda, en basit bir davada dahi tedbir kararı verilmesi istenirken, istemin dayandığı somut kanıtlar başvuruya eklenmek zorundadır. Hiç bir kanıta dayanmayan Başsavcılık istemi reddedilmelidir.

C. HUKUKUN TEMEL KURALLARINDAN BİRİSİ "DAVADAN BEKLENİLEN SONUCU YARATACAK ŞEKİLDE İHTİYATİ TEDBİR KARARI VERİLEMEYECEĞİ" DİR:

Her davada tarafların amaçladığı bir sonuç vardır. Örneğin davacı davayı "kazanmak" ister, buna karşılık davalı davanın "reddedilmesini" amaçlar. Şayet taraflardan birinin bu amacına eşdeğer bir ihtiyati tedbir kararı verilecek olursa, davanın bir anlamı ve işlevi kalmaz.

Yüce Mahkemenizin önündeki davada da Sayın Başsavcılığın amacı HADEP hakkında kapatılma kararı verilmesini sağlamaktır. Sayın Başsavcı, HADEP'in seçimlere katılmasının engellenmesi yönünde bir karar verilmesini talep etmesi, partinin kapatılması ile eşdeğerdir. Şayet bu istem kabul edilecek olursa, artık davanın ve yargılamanın bir anlamı ve işlevi kalmayacağı gibi; Yüce Mahkemenizin kesin yargısı da önceden ortaya konulmuş olacağından, davalı yönünden savunma yapmanın ve yargılamaya devam etmenin bir anlamı olmayacaktır.

D. KAPATMA KARARI İLE DAHİ ELDE EDİLMEYECEK SONUÇ; YARGILANMA YAPILMADAN TEDBİR YOLUYLA ELDE EDİLMEK İSTENMEKTEDİR:

Bir siyasi partinin kapatılmasına ilişkin kararların sonuçları Anayasa'da ve Siyasi Partiler Yasası'nda düzenlenmiştir. Anayasa'nın 84 ncü maddesi, söz ve eylemleri ile bir siyasi partinin kapatılmasına neden olanların milletvekilliklerinin düşeceğini öngörmüştür. Bu konumda olmayan milletvekillerinin bu sıfatı düşmeyeceği gibi, kapatma kararının yerel yönetim organlarına seçilenlerin, örneğin Belediye Başkanlarının, konumlarına da bir etkisi bulunmamaktadır.

Hal böyle iken, Sayın Başsavcı daha kapatma kararı verilmeden, partinin seçimlere girmesine engel olunmasını isteyerek; bu partiden milletvekili ve yerel yönetim organlarına aday olan binlerce insanın seçilmesini engellemeyi amaçlamaktadır. Bu insanların tümünü potansiyel suçlu olarak kabul edip, seçilmelerini engellemek ise, seçme ve seçilme hakkına, daha doğrusu demokrasiye zarar vermenin ötesinde, hem iç hukukumuzun ve hem de uluslararası hukukun en temel prensiplerinden biri olan "suçsuzluk varsayımı" (masumiyet karinesi)ni tümüyle ortadan kaldırır. Böyle bir istemde bulunmak; Türkiye Vatandaşlarının önemli bir kısmına

politikayı yasaklamak demektir. Demokrasimiz açısından son derece vahim bir durumdur.

E. HUKUKUMUZDA İHTİYATİ TEDBİR, SONRADAN GİDERİLEMİYECEK BİR ZARARI ÖNLEMEK AMACI İLE ÖNGÖRÜLMÜŞTÜR. DAVAMIZDA BÖYLE BİR DURUM SÖZ KONUSU DEĞİLDİR. AKSİNE, TEDBİR KARARI VERİLMESİ HALİNDE SONRADAN GİDERİLMESİ OLANAKSIZ VAHİM ZARARLAR SÖZ KONUSU OLABİLECEKTİR:

Halkın Demokrasi Partisi listelerinden milletvekili olacaklar ile yerel yönetimlere seçilecekler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Yasalarına tabi olarak görev yapacak ve bunların denetiminde olacaklardır. Anayasa ve yasalardaki yaptırımlar herkes gibi, Onlar'a da uygulanacaktır. Dolayısıyla ortada giderilmesi olanaksız bir zarar olasılığı bulunmamaktadır. Partinin kapatılması halinde de, Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası hükümleri uyarınca kararın gereği yerine getirilecektir. Nitekim, Sayın Başsavcı'nın tedbir istemini 27.02.1999 günlü Cumhuriyet Gazetesi'nde değerlendiren Prof. Dr. Yavuz SABUNCU aynı görüşleri savunmuştur.

Asıl giderilmesi olanaksız zararlar Sayın Başsavcının tedbir isteminin kabulü halinde söz konusu olacaktır:

Her davada olduğu gibi, Vekili olduğumuz HADEP aleyhine Yüce Mahkemeniz nezdinde açılan davanın da REDDEDİLME ihtimali vardır. Şayet, henüz davalı yanın savunması dahi alınmadan, tüm kanıtlar toplanmadan davanın reddedilme ihtimalinin bulunmadığı kabul edilecek olursa, yargılama kavramının hiç bir anlamı kalmaz.

Bir an için, Sayın Başsavcı'nın isteminin kabul edildiğini varsayalım. Şayet sonuçta dava reddedilecek olursa, HADEP'in girmesinin engellendiği seçimlerin meşruiyeti nasıl sağlanacaktır ? Yerel ve Genel seçimlerin iptali gerekmez mi? Partinin ve bu partiden milletvekili ve yerel yönetim organlarına aday olan binlerce kişinin uğrayacakları zararlar nasıl giderilebilecektir ?

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklandığı gibi;

a. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın isteminin Anayasal ve Yasal dayanağı bulunmamaktadır,

b. İstem seçme ve seçilme özgürlüğünü düzenleyen ve seçimlerin "serbest ve eşit koşullarda" yapılmasını öngören Anayasa'nın 67 nci maddesine aykırıdır,

c. İstem, seçmenin özgür iradesini etkilemeye ve HADEP'le ilgili olarak belirsizlik ve tedirginlik yaratmaya yöneliktir,

Bu nedenlerle, mümkün olan en kısa sürede istemin Yüce Mahkemece ele alınarak reddine karar vermesini saygılarımızla diliyoruz.";

Partinin 14.4.1999 günlü savunmasında:

"A. ÖNCELİKLE, SAYIN BASSAVCI'NIN İLK TEDBİR İSTEMİNE KARŞI VERMİŞ OLDUĞUMUZ 01.03.1999 TARİHLİ DİLEKÇEYİ AYNEN YİNELİYORUZ:

Yüce Mahkemeye sunduğumuz 01.03.1999 tarihli dilekçemizde, özetle;

a. Sayın Başsavcının, Halkın Demokrasi Partisi'nin "hangi şekilde olursa olsun" seçimlere katılmasının engellenmesine yönelik isteminin bir "yürütmenin durdurulması" ya da "ihtiyatı tedbir " istemi olmadığı; doğrudan davadaki asıl istem olan "partinin kapatılması"na YARGILAMA YAPILMADAN karar verilmesi istemi olduğu;

b. İstemin, hukuka değil; siyasi amaç ve gereklere dayandığı;

c. İstemin, hayali iddialara ve kanıtlara dayandığı; açıklandıktan sonra;

ı. Davanın esastan karara bağlanması ile elde edilecek sonucun; ihtiyati tedbir kararı şeklinde verilemeyeceğinin, temel bir hukuk kuralı olduğu;

ıı. Hele hele, davanın sonucunda verilecek kapatma kararı ile dahi elde edilemeyecek hususların; tedbir yoluyla sağlanmasının düşünülemeyeceği;

ııı. Partinin seçimlere katılmasının engellenmesi kararı verilmesini gerektirecek "sonradan giderilmesi olanaksız bir zarardan" söz edilemeyeceği; aksine partinin esas karar dahi beklenilmeden kapatma kararı anlamına gelecek bir "siyasi faaliyetlerden men ve

seçimlere girmesinin engellenmesi" şeklinde bir tedbir(!) kararının gerek parti ve mensuptan yönünden; gerek ülke demokrasisi yönünden ve gerekse bizzat Anayasa Mahkemesi yargısı yönünden yaratacağı sonuçların çok daha vahim olduğu;

yönündeki düşüncelerimiz Yüce Mahkeme'ye sunulmuştu. Yinelemeden kaçınmak için bu dilekçemize gönderme yapmakla yetiniyoruz.

B. SAYIN BAŞSAVCI: YÜCE MAHKEMENİN 06.03.1999 TARİHLİ KARARINI VE HUKUKUMUZDA "TEDBİR" YOLUYLA DAVANIN BİTİRİLMESİ GİBİ BİR UYGULAMA VE YÖNTEM OLMADIĞINI BİLE BİLE, TÜMÜYLE SİYASAL İRDELEMELERLE İKİNCİ KEZ İSTEMDE BULUNMAKLA, HUKUKA VE YARGININ SAYGINLIĞINA BÜYÜK ZARAR VERMİŞTİR:

Bir hukuk devletinin temeli, hukuka bağlılıktır. Bunu sağlayacak olan da tarafsız ve bağımsız yargı kurumlarıdır. Yürütmenin içinde olanlar ya da siyasetçiler, kendilerince bazı kurum ve çalışmaları "ülke aleyhine ve zararlı" olarak nitelendirip, bunların mutlak suretle engellenmesi gerektiğini düşünebilirler. Hatta bu yönde talepte ve uygulamalarda da bulunabilirler.

İşte, hukuk devleti ilkesinin ve yargının önemi ve gereği burada ortaya çıkmaktadır. Yargı, yürütmeden ya da siyasilerden gelecek her türlü değerlendirme, telkin ve istemlerden bağımsız olarak; daha da önemlisi kendi siyasi tercihlerinin de etkisi altında kalmayarak, salt hukuki gereklerle yargılama yapma ve hüküm verme durumundadır.

Hukuk devletinde, yasaklar ve yaptırımlar kurallarla belirlenmiştir. Kuralları ihlal ettiği söylenenlerin ya da ceza hukuku kavramı ile suçlu oldukları iddia edilenlerin de kurallarla güvenceye bağlanmış hakları vardır. Hiç kimsenin bu kuralların gözardı edilmesini isteme hak ve yetkisi yoktur. İdamı, linçten ayıran hukuk normlarıdır ve adil yargılamadır.

Fakat üzücüdür ki, Sayın Başsavcı "devlet elden gidiyor" söylemi ile, HADEP'in yargılama yapılmadan linç edilmesini talep ediyor. Bunu sağlamak için de, her yola başvuruyor. Dün, "PKK militanları halkı HADEP'e oy vermeleri için tehdit ediyor" gibi HAYALİ ya da "HADEP adına yapılacak radyo ve tv konuşmalarında suç işlenecek" şeklinde VARSAYIMA DAYALI, suçlamalarla sonuç almak isterken; bugün Öcalan'ın, hiç görmediğimiz, fakat yaklaşık iki ay

önce alındığı iddia edilen anlatımları ile ve Sayın Cumhurbaşkanı'nın sözleri ile mahkemeyi etkilemeye çalışmaktadır. Önceki dilekçemizde de belirttiğimiz gibi, Sayın Başsavcı'nın "HUKUKİLİK" gibi bir kaygısı bulunmamaktadır ve bu yaklaşımdan da en çok HUKUK zarar görmüştür.

C. SAYIN BASSAVCI'NIN BAŞVURUSUNDAN SONRA; ANAYASA MAHKEMESİ'NE GİDİLEREK, BAŞVURU DİLEKÇESİNDE DAYANILAN ÖCALAN'A AİT ANLATIMLAR İNCELENMEK İSTENMİŞTİR. ANCAK MAHKEME YETKİLİLERİ TARAFINDAN, "BU ANLATIMLARIN SAYIN SAVCININ BAŞVURUSUNUN EKİNDE BULUNMADIĞI" İFADE EDİLMİŞTİR. BU YÜZDEN BAŞSAVCILIĞIN DİLEKÇESİNDE YAZILI HUSUSLAR TEK YANLI İDDİALAR OLMAKTAN ÖTEYE, HUKUKSAL DEĞER TAŞIMAMAKTADIR:

Sayın Başsavcı Halkın Demokrasi Partisi'nin seçimlere katılmasının engellenmesini talep ederken, ya kanıtlanması mümkün olmayan hayali iddialar ortaya atmakta ya da dayandığı iddianın kanıtını kasıtlı olarak dava dosyasına sunmayarak, savunmayı engellemeye çalışmaktadır.

Sayın Başsavcı'nın ilk tedbir istemini dayandırdığı gerekçelerin doğru olmadığı zaman içerisinde kendiliğinden ortaya çıkmıştır. Örneğin; bu güne değin PKK militanlarının halk üzerinde şu ya da bu şekilde oy kullanmaları yönünde bir baskıda bulunduklarına dair medyada bir tek haber çıkmadığı gibi, herhangi bir partiden de böyle bir iddia ortaya atılmamıştır. Şayet böyle bir durum olsa idi, öncelikle bu tehditlerden zarar gören siyasal partilerin buna tepki göstermesi, ayrıca da HADEP aleyhine her fırsatı değerlendiren yöneticilerden buna ilişkin iddialar gelmesi gerekirdi.

Bir diğer iddia, "Hadep adına radyo ve televizyonlarda seçim konuşması yapacak kişilerin suç işleyecekleri" idi. Buna karşılık, ilki 11.04.1999 günü yapılan radyo ve televizyon konuşmalarında her parti temsilcisi gibi HADEP temsilcisi de konuşma yapmış ve iddia edildiği gibi kıyamet kopmamış, suç işlenmemiştir.

Sayın Başsavcı bu kez A. Öcalan'a atfedilen anlatımları kullanmıştır. Oysa, bu anlatımların tarihi 22 Şubat 1999'dur. Yani, Yüce Mahkemeniz'in ilk tedbir istemini ret ettiği 06.03.1999 tarihinden çok önce, başta Sayın Mahkemeniz ve Sayın Başsavcı olmak üzere bilinmekte idi.

Ayrıca, A. Öcalan'a atfedilen anlatımlar incelenmek istenmiş ise de, Mahkeme yetkilileri tarafından, bu anlatımların dava dosyasında bulunmadığı ifade edilmiştir. Dava dosyasına konulmayan bir kanıtın tarafımızdan incelenmesi ve değerlendirilmesi olanağı olmadığı gibi, dava dosyasına konulmayan kanıtların da yargılamanın herhangi işlemine esas alınması hukuken mümkün değildir. Sayın Başsavcı'nın dilekçesindeki iddialar, kanıtlar dilekçeye eklenmediği için, bir tarafın soyut iddiaları olmanın ötesinde hukuksal sonuçlar doğurmaz. Sayın Başsavcı, dilekçesine kanıt eklemeyerek, hukuku ve savunma hakkını önemsemeyen genel yaklaşımını yinelemiştir.

D. SAYIN BASSAVCI'NIN DAVANIN ESASI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ DE İÇERMESİ GEREKEN 4.2 SAHİFELİK DİLEKÇESİNİN; 4 SAYFASININ TEDBİR İSTEMİNDEN, 0.2 SAHİFESİNİN DE "SONUÇ" BÖLÜMÜNDEN OLUŞMASI DÜŞÜNDÜRÜCÜDÜR:

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemeleri önündeki 3 davanın iddianamesinin birleştirilmesi şeklindeki iddianameye, tarafımızdan 32 sayfadan oluşan ön savunma verilmiştir. Sayın Başsavcı'nın esas hakkındaki görüşünde, ön savunmamızda değinilen itiraz ve savunmalara, birkaç satırla da olsa yanıt vermesi beklenirdi. Fakat, ilk sahifesinin üst kısmında "ESAS HAKKINDA GÖRÜŞ" yazılı olmanın dışında, davanın esası ile ilgili olarak dilekçede bir tek satırın dahi bulunmaması; ön savunmamızdaki "davanın hukuki değil, siyasi neden ve yaklaşımlarla açıldığı" görüşümüzü doğruladığı gibi, Sayın Başsavcı'nın davanın sonucundan da "esasla ilgili açıklama yapmaya gerek duymayacak" denli emin olduğu izlenimini vermektedir. Bu yaklaşımdan Türkiye Demokrasisi ve hukuk adına kaygı duymamak mümkün değildir.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

a. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın ikinci kez tedbir istemesinin Anayasal ve Yasal dayanağı bulunmamaktadır,

b. İstem, seçme ve seçilme özgürlüğünü düzenleyen ve seçimlerin "serbest ve eşit koşullarda" yapılmasını öngören Anayasa'nın 67 nci maddesine aykırıdır,

c. İstem, seçmenin özgür iradesini etkilemeye ve HADEP le ilgili olarak belirsizlik ve tedirginlik yaratmaya yöneliktir,

Bu nedenlerle, istemin reddine karar verilmesini saygılarımızla diliyoruz" denilmiştir.

IV- ÖN SAVUNMA

Davalı Partinin 5.4.1999 günlü esasa ilişkin ön savunması şöyledir:

"*A- İDDİANAME İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİMİZ:*

A. 1. İddianame, dava açma hakkının siyasî amaçlarla kötüye kullanılmasının açık bir örneğidir:

Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından Halkın Demokrasi Partisi'nin temelli kapatılması için Anayasa Mahkemesi nezdinde dava açtığının medyadan öğrenilmesinden hemen sonra 03.02.1999 tarihinde Yüce Mahkeme'ye verdiğimiz dilekçede, Yargıtay C. Başsavcısı'nın dava açma hakkını kötüye kullandığı, nedenleriyle birlikte açıklanmıştı. Yüce Mahkeme bu görüşümüze katılmamış ise de; Sayın Başsavcının daha sonra yaptığı açıklamalar ve Hadep'in seçime sokulmaması yönündeki istemi, açılan davanın hukuksal nedenlerden çok siyasi nedenlere dayandığını ortaya koymuştur. Sayın Başsavcı, iddianamedeki olaylar ve dayanılan kanıtlar 1996 ve 1997 yıllarında kendisine suç duyurusu olarak iletildiği halde, uygun siyasi ortamı beklemiş ve hiç bir işlem yapmamıştır. Ne zamanki, 18 Nisan 1999 günü milletvekili ve yerel yönetimler genel seçimlerinin yapılacağı ve bu seçimlerde HADEP'in özellikle Kürtlerin yoğun olduğu bölgelerde birinci parti olacağının kesinlik kazanması üzerine; partinin mümkünse seçimlere sokulmaması, bu olmadığı takdirde de "kapatılma tehdidi" altında seçimlere sokularak seçim şansının düşürülmesinin hesapları yapılmıştır. Bir yandan, tekrar tekrar gündeme getirilen yapay nedenlerle Partinin Genel Başkanı dahil tüm üst düzey yetkilileri tutuklanmış, bitaraftan da aynı yapay nedenlere dayanılarak parti aleyhine kapatma davası açılmıştır. Bununla da yetinilmemiş, Sayın Başsavcı tüm hukuk kurallarını bir kenara bırakarak, "her ne şekilde olursa olsun" Hadep'in seçimlere katılmasının önlenmesi için Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur. Bu talepte bulunmak için de, kasıtlı olarak aday listelerinin Yüksek Seçim Kurulu'na verilmesi süresinin dolmasını beklemiş ve bir gün sonra başvuruda bulunmuştur. Tüm bunlar, Hadep'in kapatılması; seçimlere sokulmaması ya da en azından mümkün olduğu kadar düşük oy alması yönünde bir "'devlet kararı" bulunduğunu göstermektedir. Esasen, Milli Güvenlik Kurulu'nun, ilki

18.12.1996 tarihinde basına yansıyan, gizli raporları nedeniyle kamuoyu bu durumu yakından bilmektedir. Devletin bu kararının yaşama geçirilmesi için ya hukuk kuralları tümüyle yok kabul edilmiş ya da güdülen amaca hizmet ettiği ölçüde hukuk kuralları istenilen yönde kullanılmıştır.

İddianame, dava açma hakkının kötüye kullanılmasıdır. İddianame hukuksal değil, siyasi değerlendirme ve amaçlarla hazırlanmış bir belgedir. Hukukumuzun temel kurallarından birisi hakkın kötüye kullanılmasının yasa tarafından korunamayacağıdır. İddianamenin reddi gerekir.

A. 2. İddianame, Anayasa, Siyasi Partiler Yasası ve Ceza Yargılama Yöntemi Yasası'na aykırı olarak düzenlenmiş olup, esasa girilmeden reddi gerekir:

Siyasi partilerin uyacağı esaslar ile temelli kapatılmalarının nedenleri ve yöntemi Anayasa'nın 68 ve 69 ncu maddelerinde düzenlenmiştir. 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası'nda da siyasi partilerin uyacakları esaslar ile kapatılmalarının neden ve yöntemleri ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 33 ncü maddesinde de parti kapatmalarına ilişkin davalarda CMUY'nın uygulanacağı öngörülmüştür. Böyle olunca, Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından düzenlenen ve Halkın Demokrasi Partisinin kapatılması istemini içeren iddianamenin değinilen anayasal ve yasal öğeleri taşıması zorunludur.

Buna karşılık, Yargıtay C Başsavcılığı'nın 29.01.1999 tarih ve SP.60 Hz.1999/37 sayılı iddianamesi anayasal ve yasal öğelerden yoksun olup; yargılamaya esas alınabilecek nitelikte değildir. Çünkü;

İlk olarak; İddianamede vekili bulunduğumuz Halkın Demokrasi Partisi'nin ne ile suçlandığı tam olarak açıklanmamıştır. Bundan önceki parti kapatma davaları incelendiğinde; kapatılması istenen partinin hangi faaliyetinin, hangi açıklamasının ya da hangi görüşlerinin kapatma isteminin gerekçesini oluşturduğu açıkça belirtilmiştir. Savunmalarda ve Anayasa Mahkemesi kararlarında da tek tek bu nedenler üzerinde durularak, bir sonuca varılmıştır.

Bu davaya konu iddianamede ise; partinin hangi nedenlerle kapatılmasının talep edildiği açık bir şekilde belirtilmeyerek, yalnızca Anayasa ve Yasa maddelerine gönderme yapıldığı görülmektedir.

Bir yandan, Halkın Demokrasi Partisi'nin henüz kurulmadığı ya da yeni kurulup da henüz hiç bir faaliyet göstermediği dönemlerde başka davaların sanıklarından baskı ve işkence ile alınan ısmarlama anlatımlara dayanılarak HADEP - PKK ilişkisi kanıtlanmaya çalışılmakta; bir yandan da bu parti mensuplarının resmi ideoloji ile çelişen siyasal görüşleri kapatma nedeni olarak sunulmaya çalışılmaktadır. Aynı şekilde, iddianamenin bir bölümünde Hadep yöneticilerinin PKK'nın siyasi kanat yöneticileri olduğu ileri sürülmekte; diğer bir bölümünde ise Hadep yöneticileri yasadışı silahlı örgüte yardım ettikleri ileri sürülmektedir. Partinin 2. Kurultayında Türk Bayrağı'nı indiren kişi yargılandığı ve ceza aldığı halde, kesinleşmiş yargı kararına rağmen, bu olay aynen bu davanın iddianamesine aktarılmıştır. Amaç, Yüce Mahkemeyi etki altında bırakmak ve savunmayı olur olmaz iddialar arasında boğup, tutarlı bir savunma yapılmasına engel olmaktır. Savunmaya esas alınacak "isnad" belli değildir.

İkinci olarak; İddianamede yer alan iddialar ile, "İSTEK" bölümünde uygulanması talep edilen Anayasa'nın 68/IV ve SPY'nın 78-79-80-81-82 ve 83 ncü maddeleri arasında illiyet bağı kurulmamıştır. Diğer bir anlatımla, DGM iddianamelerinde yer alan eylemler ile Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası'nın parti kapatmalarına ilişkin hükümleri arasında herhangi bir sebep-sonuç ilişkisi kurulmamıştır. Örneğin, iddianamede yer alan eylem ve davranışlardan hangilerinin SPY'nın 79 ncu maddesini ihlal ettiği tek cümle ile dahi açıklanmamıştır. Ya da, Anayasa'nın 68/VI maddesinde sayılı hallerden hangilerine dayanıldığı belli değildir. Sayın Başsavcı'nın iddianamenin "İSTEK" bölümündeki bir cümlesinin bu bağın yerine geçtiği söylenemez.

Üçüncü olarak: herhangi bir siyasal partinin Anayasa'nın 68/IV maddesinde yazılı eylemlerden dolayı kapatılabilmesi, 69/V1 maddesinde yazılı olduğu şekilde "eylemlerin işlendiği odak haline gelme" koşulunun gerçekleşmiş olmasına bağlıdır. Sayın Başsavcı bu koşulu tartışma gereği dahi duymamıştır. Bu yaklaşımın başta Anayasa olmak üzere hukuka uygun olduğunu söylemek olanağı yoktur. Anayasakoyucu, parti kapatmalarında dava açma yetkisini Yargıtay C. Başsavcısı'na, yargılama ve karar yetkisini de Anayasa Mahkemesi'ne vermiştir. Bununla, siyasi partilere, diğer tüzel kişilerden farklı ve daha güvenceli bir konum sağlanmak istenmiştir. Fakat iddianameye hakim olan anlayış bu değildir. DGM savcılarının hazırladığı üç iddianame birleştirilerek aynen Yüce Mahkeme'ye sunulmuştur.

Görüldüğü gibi, Yüce Mahkemeniz'e sunulan iddianame en basit bir ceza davasının iddianamesinde bulunması gereken özellikleri dahi taşımamaktadır. CMUY'nın 163 ncü maddesi bir iddianamede bulunması zorunlu hususları belirtmiştir. İddianamelerde, sanığın kimliği ve yargılamanın yapılacağı mahkeme dışında;

İsnat olunan suçun neden ibaret olduğunun,

Suçun yasal unsurlarının ve uygulanması gereken yasa maddelerinin,

Dayanılan kanıtların.

yazılı olması zorunludur. Oysa, Başsavcılığın iddianamesinde ne isnat edilen eylemler ve ne de kapatma isteminin yasal unsurları tam olarak açıklanmamıştır.

Anayasal ve yasal koşulları taşımayan iddianamenin Yüce Mahkeme tarafından reddi gerekir. Ya da en azından, yukarıda açıkladığımız düşünceler doğrultusunda Sayın Başsavcı'nın iddianamedeki eksik hususları açıklamasına karar verilmelidir. Aksi takdirde, suçlama (isnad) açık olmadığı için; sağlıklı bir yargılama yapılamayacak, özellikle de savunma hakkı tam olarak kullanılamayacaktır. Bunun sonucu olarak iç hukuk hükümleri yanında AİHS'nin 6 ncı maddesi ihlal edilmiş olacaktır.

A. 3. İddianame, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 nci, 9 ncu, 10 ncu , 11 nci maddelerine, Sözleşmeye Ek I Nolu Protokol'ün 3. maddesine ve bu maddelerle birlikte sözleşmenin 14 ncu maddesine açıkça aykırıdır:

A.3.a AİHS'nin 6 ncı Maddesi yönünden:

İddianame, DGM Savcılarının Halkın Demokrasi Partisi yönetici ve mensupları hakkında hazırladıkları 3 iddianameye ve yine aynı savcıların topladığı kanıtlara dayanmaktadır. DGM Savcılarının bağlı olarak görev yaptıkları Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kuruluş amaçları, oluşum biçimleri, uyguladıkları yasa ve yöntemlerdeki farklılıklar dolayısıyla, bağımsız ve tarafsız mahkeme olmadıkları; olağanüstü mahkeme niteliğinde oldukları kabul edilmektedir. Nitekim, bu mahkemelerin kaldırılması ya da en azından yeniden düzenlenmesi konusunda yeni yasama döneminde yasal değişiklere

gidileceği de bilinmektedir. Bu konuya dilekçemizin diğer bölümlerinde ayrıca değinilmiştir. Askeri ve sivil kişilerden oluşan DGM Savcıları da, DGM'lerin kuruluş amaçları yönünde soruşturma yapmak üzere, atanmaları, yetkileri ve çalışma yöntemleri 2845 sayılı Yasa ile özel olarak düzenlenmiştir. Hadep yöneticileri hakkındaki tüm soruşturmalar bu savcılar tarafından ve olağanüstü yöntemlerle yürütülmüştür. Kanıtlar hukuka aykırı yöntemlerle toplanılmış, hiç bir aşamada savunmanın soruşturmaya katılmasına izin verilmemiştir. Hukuki olmaktan çok, kaynağı Milli Güvenlik Kurulu olan siyasi kararlar doğrultusunda soruşturma ve suçlamalara gidilmiştir.

Bağımsız ve tarafsız olması mümkün olmayan DGM Savcıları tarafından siyasi amaçlarla hazırlanmış iddianamelere ve olağanüstü yöntemlerle hukuka aykırı bir şekilde elde edilen kanıtlara dayanan Başsavcılık İddianamesi de, AİHS'nin adil yargılanma hakkı ile ilgili 6 ncı maddesine açıkça aykırıdır.

A.3.b AİHS'nin 9 ve 10 ncu maddeleri yönünden:

İddianamenin çeşitli bölümlerinde yapılan değerlendirmeler, asıl amacın, Hadep yönetici ve mensuplarının gerek birey olarak ve gerekse parti olarak savundukları siyasi düşüncelerin açıklanmasına engel olmak olduğunu göstermektedir. İddianamenin değişik bölümlerinde, özellikle "Kürt Sorunu" ile ilgili olarak resmi devlet görüşünden farklı görüş ve düşünceler; ülkeyi bölmek isteme, terörist örgütü destekleme ya da kin ve düşmanlığı tahrik olarak nitelendirilmiştir. Sorunların diyalog yoluyla, şiddete başvurmadan çözülmesini istemek suç sayılmıştır. İddianamenin mantığına göre, Kürtler'in varlığından, kültüründen, dillerinden, yönetime katılmalarından söz etmek suçtur; Türklerin ve Kürtlerin kardeşliği söylemi, Türkiye'yi bölme amacını gizlemeye yöneliktir (örnek olarak sh. 3, 26. 55). Asıl amacın gizlenmesi için, yapay suçlamalar yapılmakta, partinin yasa dışı faaliyetlerde bulunduğu ileri sürülmektedir. Oysa, vekili bulunduğumuz Halkın Demokrasi Partisi, hiç bir şekilde şiddeti savunmamış, teşvik etmemiştir. Aksine sorunların barışçıl yöntemlerle ve demokrasi içerisinde diyalog yoluyla çözülmesinde ısrarlı olmuştur. HADEP hiç bir koşulda Türkiye'nin bütünlüğüne aykırı görüş açıklamamış, davranışlarda bulunmamıştır. Türkiye'nin en önemli sorunu olan "Kürt Sorununun da çoğulcu demokrasi ilkeleri çerçevesinde ve Türkiye'nin bütünlüğü içinde çözülmesini savunmuştur. Her türlü ayrımcılığa karşı çıkmış ve sürekli olarak halklar arasında kardeşliği savunmuştur.

Fakat, katı bir Türk Milliyetçiliği'ni esas alan; Türkler dışındaki tüm etnik ve kültürel grupları ret ve inkar eden; çoğulcu demokrasinin gereklerini Türkiye'nin bölünmesi olarak gören; farklı görüş ve düşünceleri baskı ve şiddetle bastırmaya dayanan resmi anlayış, Hadep ve mensuplarının siyasi görüşlerini, gerek birey ve gerekse örgütsel olarak açıklamalarına engel olmak için her çareye başvurmaktadır. İddianamedeki, HADEP'e yönelik yasa dışı faaliyetlerde bulunma iddiaları da bu çerçevede ortaya atılmıştır. Amaç, resmi anlayışla çelişen siyasi görüş ve düşüncelerin engellenmesidir ve bu da AİHS'nin 9 ve 10 ncu maddelerine aykırıdır.

A. 3.c AİHS'nin 11 nci maddesi yönünden:

Yurttaşların seçme ve seçilme hakları, diğer bir anlatımla ülkenin siyasal yönetimine katılma hakkı, demokrasilerde korunması gereken temel hakların başında gelir. Günümüzde bu katılım, tek tek birey iradeleri yerine; bireysel iradeleri bir araya getiren siyasal partiler aracılığı ile olmaktadır. Bu yüzden de siyasi partiler, demokrasilerin olmazsa olmaz koşuludur. Siyasi partiler arasında görüş ve programlarına göre ayrım yapılıp bazılarına yaşam hakkı tanınmaması demokratik ilkelere aykırıdır. Kapatılması istenen Halkın Demokrasi Partisi Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası'na göre kurulmuş ve 1995 yılında seçimlere katılarak her türlü engellemeye karşın ülke çapında 1.200.000 nin üzerinde oy almıştır. Özellikle Kürt kökenli yurttaşların yoğun olduğu bölgelerde Hadep en yüksek oyu almıştır. Şayet %10 oranındaki ülke barajı olmasa idi, 25'in üzerinde milletvekili çıkaracaktı. Şimdi bu parti tamamen komplo soruşturmalar ve yapay nedenlerle kapatılmak istenmektedir. Bu yolla, HADEP yönetici ve üyeleri yanında, bu partiye oy veren milyonlarca vatandaşın siyasal parti olarak örgütlenme özgürlüğü engellenmek istenmektedir. Bu partinin kapatılması için, demokratik bir toplumun haklı göreceği hiç bir neden bulunmamaktadır. İddianame açık bir şekilde AİHS'nin 11 nci maddesinin ihlalidir.

A.3.d Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek I Nolu Protokol'ün 3. maddesi yönünden:

Ek I Nolu Protokol'ün 3 ncü maddesi, "Taraf devletlerin yasama organının seçimi için halkın özgür düşünce ve iradesini ortaya koyabileceği koşullarda ve belli aralıklarla seçim yapılmasını" öngörmüştür. Halkın serbest irade ve düşüncesini ifade etmesini engelleyecek ya da etkileyecek her türlü muamele, bu maddenin ihlali sonucunu doğurur. Yukarıda açıklandığı şekilde, siyasal kaygı ve

kararlarla Halkın Demokrasi Partisi'ne karşı kapatma davası açılmış olması; Sayın Başsavcı'nın hukukun sınırlarını zorlayarak, dava açılması vesilesiyle ve özellikle de ihtiyati tedbir istemi vesilesiyle medya önündeki partiye yönelik suçlamaları; halkın iradesini etkilemesinin ötesinde; halka, HADEP'e oy verilmemesi yönünde açık bir baskıdır. Bu baskının en üst yargı organlarının muamelelerinden kaynaklanması ise, demokrasi ve özgürlükler yönünden çok daha vahim bir durumdur.

A.3.e AİHS'nin 6-9-10-11 ve Ek Protokol'ün 3 ncü maddeleri ile birlikte 14 ncü maddesine aykırılık yönünden:

AİHS'nin 6-9-10 ve 11 nci maddesi ihlal edilmek suretiyle vekili bulunduğum Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılmak islenmesinin asıl nedeni; bu partinin savunduğu siyasal görüşlere ve parti üye çoğunluğunun etnik kökenlerine yönelik ayrımcılıktır. Hadep, ülke sorunları konusunda resmi görüşlerle çelişen farklı görüşlere sahiptir. Özellikle, Kürt Sorunu'nun demokratik çoğulcu ilkeler çerçevesinde çözülmesini savunmakta; şiddet yöntemlerine karşı çıkmaktadır. Üyelerinin çoğunluğunu Kürt kökenli vatandaşlar oluşturmaktadır. Kürt kimliğine sahip çıktığı ve çoğulcu bir yapıyı savunduğu; devletin Kürtler üzerindeki haksız uygulamalarını eleştirdiği için; resmi devlet kurumlarının husumetini üzerine çekmekte; ülkeyi bölmeye çalışmakla suçlanmaktadır. Bu nedenle de her fırsatta çalışmaları engellenmekte, yöneticileri ve mensuplarına baskı yapılmaktadır. Kürt olmaları ve Kürt Sorunu'nun çözümü için savundukları farklı siyasal görüşler Hadep ve yöneticilerinin özgürlüklerinin kısıtlanmasının temel nedenidir. Yani, etnik ve siyasal görüş ayrımcılığı yapılan muamelelerin asıl nedenidir.

B. İDDİA VE DAYANILAN KANITLARIN NİTELİKLERİ:

Yargıtay C. Başsavcılığının 29.01.1999 tarih ve SP. 60 Hz. 1999/37 sayılı 56 sayfalık İddianamesi; halen Ankara Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan 3 davanın iddianamelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılması istemine dayanak oluşturan iddialar ve dayanılan kanıtlar da bu davalardaki iddia ve kanıtlardan ibarettir. Bu saptamadan hareketle:

B. 1. Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılması istemini içeren davanın dayanağını oluşturan iddialar ve dayanılan kanıtlar, halen görülmekte olan davaların konularını oluşturduklarından, bu iddia ve kanıtların doğruluğu henüz hukuksal olarak belirlenmemiştir:

İddianamenin 1-18 nci sayfaları arasındaki bölüm tümüyle Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde görülmekte olan 1998/80 esas nolu davanın iddianamesinden aktarmadır. Bu davada, başta Parti Genel Başkanı Murat Bozlak olmak üzere, Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri'nin de aralarında bulunduğu 50 nin üzerinde parti mensubu yargılanmaktadır. Davada sanıklar yasadışı silahlı örgütün siyasi kanat yöneticileri olarak suçlanmakta ve TCY.nın 168/1. TMY.nın 5 nci maddeleri uyarınca cezalandırılmaları talep edilmektedir. Bu dava ile ilgili olarak sanıkların tamamı (parti üyesi olmayan Avukat İhsan Durukal hariç) serbest bırakılmıştır.

İddianamenin 18-26 ncı sayfaları arasındaki bölüm Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde görülmekte olan 1999/1 esas sayılı davanın iddianamesinden aynen alınmıştır. Bu davada aralarında Parti Genel Başkanı Murat Bozlak ve parti yöneticilerinin de bulunduğu 47 kişi yargılanmaktadır. Sanıkların tümü yasa dışı silahlı örgüte (PKK) yardım etmekle suçlanmakta ve TCY'nın 169 ve TMY'nın 5 nci maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istenilmektedir. Halen 16 sanık tutuklu bulunmaktadır.

İddianamenin 26-55 nci sayfaları arasında yer alan bölüm ise, Ankara I Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde görülmekte olan 1998/104 esas sayılı davanın iddianamesinden aynen alınmıştır. Dava, aralarında Parti Genel Başkanı Murat BOZLAK'ın da bulunduğu 41 sanık aleyhine 1996/80 sayı ile açılmıştır. Davada 41 sanıktan 23'ü hakkında silahlı terör örgütünün (PKK) yönetcisi olmak suçlaması ile TCY'nın 168/I maddesinin; 17' si hakkında yasadışı silahlı örgüte üye olmak suçlaması ile TCY'nın 168/II maddesinin ve I sanık hakkında da TMY'nın 8/1 maddesinin uygulanması talep edilmiştir. Mahkemece yapılan yargılama sonucunda sanıklardan parti üyesi olmayan Faysal Akçan TCY'nın 168/11 maddesi uyarınca; aralarında Parti Genel Başkanı Murat Bozlak ve Kurultay Divan Başkanı Hikmet Fidan'ın da bulunduğu 26 sanığa TCY'nın 169 ncu maddesi uyarınca hapis cezaları, 14 sanık hakkında ise beraat kararı verilmiştir. Fakat mahkumiyet kararlarının temyizi üzerine, Yargıtay 9. Ceza Dairesi 08.06.1998 gün ve 1997/3736 E., 1998/1820 K. sayılı kararı ile sanık Faysal Akçan dışındaki tüm sanıklar hakkındaki kararı eksik soruşturma nedeniyle bozmuştur. Halen dava 1998/104 esas sayı ile devam etmekte olup, sanıkların tümü serbesttir.

Görüldüğü gibi, davanın dayanağını oluşturan iddianamedeki iddialar ve bunların dayandığı kanıtlar henüz yargı önündeki davalarda tartışılmakta olup; bunların hiç birisi doğrulanmış değildir.

Yargıtay C. Başsavcılığı'nın yargı önündeki iddiaları kanıtlanmış iddialar ve kanıtları da doğrulanmış kanıtlar olarak Yüce Mahkemeye sunmuş olmasını, ceza hukuku ilkelerine aykırı olmanın ötesinde, bir siyasal partiyi kapatma konusunda önyargılı ve aceleci bir davranış olarak değerlendirmek yanlış olmaz.

B. 2. Kapatma davasında dayanak olarak gösterilen DGM önündeki davalar; Milli Güvenlik Kurulu Kararları doğrultusunda DGM Savcıları tarafından planlı ve kapatma davası açmanın gerekçesini oluşturmak üzere; yapay bir şekilde yaratılmış davalardır:

Ankara 2 Nolu DGM önünde görülmekte olan 1998/38 esas sayılı davada; DGM Savcılarının amacı tarafımızdan şöyle açıklanıyordu:

"Görülmekte olan bu dava, salt ceza hukuku normları ile açıklanabilecek bir dava değildir. Davanın "siyasi" niteliği ağır basmaktadır. Davayı hukuki olmaktan çok, siyasi bir dava haline getiren bir çok neden bulunmaktadır.

Birinci neden; davanın, seçimlere katılarak 1.200.000'nin üzerinde oy almak suretiyle, ülke genelinde %5 oy desteğine sahip bir partiyi tasfiye etmeyi amaçlıyan bir dava olmasıdır. Dilekçemizin diğer bölümlerinde ayrıntıları ile açıklanacağı üzere; dava tamamen HADEP'in tüzel kişiliğine yöneliktir. HADEP'in parti olarak faaliyetleri ve siyasi görüşleri davanın merkezini oluşturmaktadır. Halen tutuklu olarak yargılanan müvekkillerimiz de kendi kişisel eylemlerinden ötürü değil, bir bütün olarak partiye yönelik suçlamalardan ötürü yargılanmaktadır.

HADEP'in hedef seçilmesi; 18.12.1996 günlü basında yer alan "MGK Gizli Raporu" nda somutlaşan resmi politikanın bir sonucudur. Bu resmi politikanın gereği olarak, DGM Savcıları her fırsatta HADEP'i bir bütün olarak suçlamaya çalışmaktadırlar. Bununla, bir yandan HADEP'in kamuoyundaki destek ve saygınlığının azaltılarak, bir suç örgütü gibi gösterilmesi, öte yandan da partinin kapatılmasının zeminin yaratılması amaçlanmaktadır.

İlk deneme, "Bayrak Davası" olarak bilinen, Parti kurultayında Türk Bayrağı'nın provokasyon amacıyla indirilmesi ile ilgili davada yapılmıştır. Türk Bayrağı'nın indirilmesi gibi, hiç kimsenin onaylamayacağı bir eylem bahane edilerek, tüm parti yöneticileri gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. DGM Savcılığı, bu davada da

parti faaliyetlerini suçlamış, HADEP'in PKK'nın siyasi kanadı olduğunu savunmuş ve parti yöneticilerinin TCY. 168/1 maddesi uyarınca cezalandırılmasını istemiştir. Fakat dava, bir kısım sanıkların TCY'nın 169 ncu maddesine göre cezalandırılması ile sonuçlanmıştır. Bu kararın tarafımızdan temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay C. Başsavcılığınca düzenlenen tebliğnamede TCY'nın 169 ncu maddesinin de unsurlarının bulunmadığı kabul edilmiş ve kararın tüm sanıklar yönünden bozulması talep edilmiştir.

Bu kez, iddianamede suçlama konusu dahi edilmeyen bir takvim bahane edilerek, soruşturma başlatılmış, parti binaları aranmış ve yöneticileri tutuklanmıştır. Bu davadaki iddia ve kanıtlar da bir önceki davanın büyük ölçüde aynısıdır. Bayrak davasına ait iddianame ile, bu davanın iddianamesi karşılaştırıldığında, her iki dava arasında gerek isnatlar yönünden ve gerekse isnatlara kanıt olarak gösterilen hususlar yönünden benzerlikten öte bir özdeşlik bulunduğu görülecektir.

İkinci neden; hazırlık soruşturmasına, suçların takibi ve önlenmesi genel amacından çok; HADEP'in ve O'nun yöneticileri olan sanıkların resmi anlayışla çelişen siyasi düşüncelerini suç olarak gösterme çabasının hakim olmasıdır. İddianamede suçlamanın "Anayasanın açık hükümlerine rağmen sanıklar ayrı bir ırk, ayrı bir halk oldukları, ayrı dilleri, ayrı kültürleri ... olduğu temalarını işleyerek..." cümlesi ile başlaması, söylediklerimizi doğrulamaktadır.

Üçüncü neden; ceza yargılamasının araçları olan gözaltına alma, arama, sorgulama ve tutuklamanın, hukuki gereklilik sınırları içerisinde değil; varılmak istenen siyasi amaca hizmet ettiği ölçüde başvurulmuş olmasıdır. Örneğin, soruşturmanın ilk başlangıç nedeni, parti tarafından bastırılan 1998 yılı takvimi olduğu ve bu takvimde DGM Savcılığının elinde olduğu, dolayısıyla aramayı gerektiren bir neden bulunmadığı halde, parti binalarında arama yapılmıştır. Buna karşılık, iddianamede takvimlere bir cümle ile dahi değinilmemektedir. Bu durum takvimle ilgili suçlamanın, partide arama yapmak için kullanılan, yapay bir suçlama olduğunu göstermektedir. DGM Savcılığı suçlama konusu etmeyeceği bir nedeni, arama nedeni olarak göstermek suretiyle yasaya aykırı davranmıştır.

Yine, parti genel merkezinde yapılan aramadan sonra, soruşturmayı yürüten DGM Savcısına başvurulmuş ve şayet parti yöneticilerinin sorgulanmasına gerek duyuluyorsa, bu yöneticilerin istenilen gün ve saatte Savcılığa gelecekleri bildirilmiştir. Buna

karşılık Savcı, parti yöneticilerinin gözaltına alınması hususunda polise emir verdiğini ve bu emri geri alamayacağını ifade etmiştir. Bundan, gözaltına almanın soruşturmanın gereği olarak değil, parti yöneticilerini kamuoyu önünde küçük düşürme amacına yönelik olduğu anlaşılmakladır.

Dördüncüsü: 8 klasör olarak takdim edilen kanıtların, isnadın kanıtlanmasına yönelik değil, aksine sanıklara yükletilen isnadın ne olduğunun tam olarak anlaşılmamasına; bunun sonucu olarak da savunmanın engellenmesine ve yargılamayı yapacak mahkemeyi olumsuz etkilemeye yönelik olmasıdır.

DGM Savcılığının 8 klasör olarak sunduğu kanıtlar, yargılananların somut ve kişisel eylemlerini ortaya koyan kanıtlar değildir. Yüzlerce sayfalık kitap fotokopileri; yüzlerce sayfalık kime ait olduğu ve nasıl elde edildiği belli olmayan polis anlatımlarının fotokopileri; hukuki hiç bir kanıt değeri olmayan, polisin yüzlerce insanla ilgili olarak yaptığı değerlendirme yazıları, davayla ve yargılananlarla bir ilgisi bulunmayan MED TV izleme raporları kanıt olarak dosyalanmıştır.

Tüm bunlar, şu anda görülmekte olan davanın siyasi boyutunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Öyle anlaşılıyor ki, HADEP'i sindirmek, çalışmalarını engellemek ve mümkün olursa kapatılmasını sağlamak uğruna, hukukun temel ilkeleri bir kez daha gözardı edilmiştir..." (28.04.1998 tarihli Tahliye Dilekçesinden)

Yüce Mahkemeniz önündeki bu dava, yaklaşık I yıl önce söylediklerimizin ne denli doğru olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

B. 3. Dava dosyasına konulan ya da iddianamede dayanılan kanıtlar, hukuka uygun, adil ve tarafsız bir soruşturmanın ürünü olmadıkları için; Yüce Mahkeme nezdindeki yargılamayı ve verilecek kararı daha baştan sakatlamıştır:

Hukuka uygun ve adil bir şekilde yürütülmeyen soruşturmalara ve bu soruşturmalar sonucu açılan ceza davalarına dayanılarak, Yüce Mahkeme önünde, vekili bulunduğumuz Halkın Demokrasi Partisi hakkında kapatma istemli dava açılması, daha baştan davayı sakatlamıştır. Adil yargılama ilkesi bir bütündür. Yargılamanın herhangi bir aşamasındaki hukuka ve adil yargılama ilkelerine aykırılık, yargılamanın tümünü ve sonuçta da verilecek hükmü adil olmaktan çıkarır.

Dilekçemizin diğer bölümlerinde açıklandığı gibi, Halkın Demokrasi Partisi ve yöneticileri aleyhine açılan soruşturmaların tamamı siyasi amaçlıdır. Tümüyle özel amaçlarla kurulmuş olağanüstü mahkeme niteliğinde olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin görev alanına giren suçların hazırlık soruşturması; yine bağımsız ve tarafsızlıklarından söz edilemeyecek (2845 sayılı Yasa'nın 5 ve 6 ncı maddeleri uyarınca atanan) askeri ve sivil savcılar tarafından özel amaca uygun olarak yapılmıştır. DGM savcıları soruşturmaları tarafsız bir şekilde yürütmemişler, aksine partiyi bir bütün olarak suçlamanın yapay kanıtlarını yaratmaya çalışmışlardır. Hazırlık soruşturmasındaki işlemlerin hiç birisine savunma katılmamış, bu yöndeki tüm istemler reddedilmiştir. Aramalar hukuka uygun olarak yapılmamıştır. Bazı aramalarda tutanak düzenlenerek, hazır bulunan parti görevlilerine imzalatılmış, ancak daha sonra tutanaklarda bulunmayan bir kısım kanıtlar, aramalarda bulunmuş gibi dava dosyasına dahil edilmiştir. Aramalar tümüyle kolluk kuvvetlerinin inisiyatifînde gerçekleştirilmiş, ilgili savcı dahi hazır bulunmamıştır.

Soruşturmalarda kanıt olarak kullanılacak tanık beyanları başka soruşturmalar nedeniyle gözaltına alınmış sanıkların "emniyet" anlatımları arasından seçilmiş ve şayet diğer aşamalardaki beyanlar lehte ise, bunlar özellikle dava dosyalarına konulmamıştır. Yani, HADEP ve Hadepliler ile ilgili soruşturmalarda DGM Savcıları genel tarafsızlık ilkesi yanında; CMUY'nın 153/II maddesine açıkça aykırı işlem yapmışlardır. Yüce Mahkemeniz'in önündeki bu davada da, başka davalarda sanık olan kişilerin EMNİYET ya da JANDARMA tarafından zor ve baskı ile alınan anlatımları kanıt olarak kullanılmaktadır. Bunların çoğu, yargılama aşamalarında bu beyanlarını reddetmişlerdir. Ancak, gerek DGM önündeki davalarda ve gerekse Yüce Mahkemeniz'e sunulan dosyalarda kişilerin yalnızca emniyet anlatımlarına yer verilmiştir. Hatta, birçoğu fotokopi şeklinde ve imzasız olduğu için, savunmanın ısrarlı talepleri ile Ankara I Nolu DGM nezdindeki 1998/104 sayılı dava dosyasında duruşmada okunmamasına karar verilmiştir.

4. Yüce Mahkemeye sunulan kanıtlar, mahkeme tarafından denetlenmeye ve doğru bir değerlendirme yapmaya elverişli değildir:

Yüce mahkeme önündeki davada, halen DGM'ler önünde görülmekte olan 3 dava dosyasına dayanılmakta olduğuna göre; bu dava dosyalarındaki tüm kanıtların Yüce Mahkeme'ye sunulması ve tek tek tartışılıp irdelenmesi gerekir. Bunların hukuka uygun ve adil bir şekilde elde edilip edilmediği tartışmasını bir kenara bıraksak dahi, bu

kanıtlar Yüce Mahkeme'nin denetlemesine ve değerlendirmesine elverişli durumda değildir. Örneğin, HADEP-PKK ilişkilerinin kanıtı olarak sunulan 100'ün üstündeki kişinin beyanları fotokopi şeklinde ve tasdiksizdir. Üstelik bunların hemen hemen tamamının yalnızca emniyet aşamasındaki beyanları dava dosyalarına konulmuştur. C. Savcılığı ve mahkeme önündeki anlatımlar yoktur. Hatta, bunların çoğunun kim tarafından ve ne zaman sorgulandıkları dahi belli değildir.

Maddi kanıtların bir bölümü iddianamelere ve tutanaklara gerçeği yansıtmayacak şekilde geçirilmiştir. Örneğin, PKK bayrağı olduğu iddia edilen şeyin, bir dergi sayfası olduğu; Kürdistan Haritası denilen şeyin bir takvim yaprağı üzerindeki dekoratif fon olduğu; illegal yayın denilen kitap ve dergilerin yasal olarak yayımlanan dergi ve kitaplar olduğu anlaşılmıştır.

Aramalarda elde edildiği ileri sürülen bir kısım kanıtların, aramalar sırasında yerinde tutulan tutanaklarda bulunmadığı; nereden elde edildiği bilinmeyen bazı dokümanların Parti Genel Merkezinde ve İl, İlçe binalarında bulunmuş gibi, dava dosyasına konulduğu tespit edilmiştir.

Parti yönetici ve mensuplarına ait olmayan konuşma ve açıklamalar onlara mal edilmiş ya da içerikleri farklı yansıtılmıştır.

Bu durumda Yüce Mahkeme'nin, Yargıtay C. Başsavcısının dayandığı kanıtları nasıl denetleyip, değerlendireceği önemli bir sorundur ve kanımızca bu mümkün değildir.

C. YÜCE MAHKEME ÖNÜNDEKİ YARGILAMADA SORUNLAR:

C. 1. Devlet Güvenlik Mahkemeleri önündeki yargılamaların sonucunun beklenmesi sorunu:

Yargıtay C. Başsavcılığının iddianamesi, halen Ankara Devlet Güvenlik Mahkemeleri önünde görülmekte olan 3 davanın iddianamelerine ve kanıtlarına dayandığına göre; normal koşullarda bu davaların sonuçlarının beklenilmesi gerekirdi.

Fakat, DGM yargılamalarının sonuçlanmasının beklenilmesinin, tarafımızdan talep edilmesi mümkün olmadığı gibi; Yüce Mahkeme'nin de kendiliğinden böyle bir karar vermesinin "adil

yargılama ilkesi" dolayısıyla mümkün olmadığı düşüncesindeyiz. Çünkü;

ı. Bu davaların hazırlık soruşturması; bağımsız ve tarafsız olmayan DGM Savcıları tarafından, olağanüstü yöntemlerle ve hukuka aykırı bir şekilde yürütülmüştür:

Dilekçemizin B. bölümünde açıklandığı gibi, adil yargılama ilkesi bir bütündür. Soruşturma ve yargılamanın herhangi bir bölümündeki adil yargılama ilkesine aykırı işlem ve uygulamalar yargılamanın tümünü ve verilecek kararı adil olmaktan çıkarır. DGM Savcılarının işlevi yukarıda açıklanmıştı. MGK raporlarına yansıyan devlet kararı doğrultusunda yapılan soruşturmalarda, önce suçlama yapılmış, daha sonra da suçlamayı doğrulayıcı kanıtlar elde edilmeye çalışılmıştır. Hatta, bazan soruşturma için gerekçe yapılan neden; daha sonra suçlama konusu dahi edilmemiştir. Örneğin; Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki 1998/38 sayılı davada; soruşturmanın gerekçesi "Parti tarafından bastırılan duvar takvimlerinde Kürdistan Haritası olduğu" idi. Diyarbakır DGM Savcılığı tarafından bu yönde başlatılan soruşturmada söz konusu takvimlerin toplatılmasına da karar verilmiştir. Daha sonra, soruşturma dosyası görevsizlik kararı ile Ankara DGM Savcılığı'na gönderilmiştir. Ankara DGM Savcılığı, bu takvimlerin ele geçirilebilmesi için Parti Genel Merkezi ve İl, İlçe binalarında arama kararı almıştır. Soruşturma kapsamında Partinin Genel Başkanı ve tüm Parti Meclisi Üyeleri hakkında da tutuklama kararları verilmiştir. Fakat, soruşturma sonucunda açılan davanın iddianamesinde, takvim konusu tek satırla dahi suçlama konusu edilmemiştir. Bu durum takvim konusunun Hadep'i suçlamak için bir bahane olarak kullanıldığını açıkça ortaya koyuyordu.

Doğal olarak, siyasi amaçlı ve her ne olursa olsun "suçlama" amacı ile yapılan bu soruşturmalarda işlem ve muamelelerin hukuka uygun yürütülmesi beklenilemezdi. Nitekim, parti binalarında yapılan aramalarda avukatların hazır bulunma istemi kabul edilmemiştir. Arama tutanakları, sağlıklı olarak düzenlenmemiş, ekleme ve çıkarmalara elverişli ifadeler kullanılmıştır. Örneğin, "2 klasör halinde dosyalar" denilmek suretiyle, sonradan dosya içerikleri istenildiği şekilde davalara yansıtılmıştır. Hazırlıktaki sanık ve tanık sorgulamaları savunma olmadan yapılmış; sorgu tutanaklarının avukatlara verilmesi istemleri reddedilmiştir. Ses ve görüntü kasetlerinin çözümü ve bilirkişi incelemeleri tümüyle savunmanın katılımı olmadan gerçeğe aykırı olarak yapılmıştır. Taciz ve sindirme

amacı öylesine ileri götürülmüştür ki; avukatların Parti Yöneticilerini sorgu amacıyla DGM Savcılığı'na getirme istemleri "hayır biz onları polis vasıtası ile gözaltına alacağız" denilerek reddedilmiştir.

Bu koşullarda yürütülen hazırlık işlemlerinin, adil bir yargılamaya esas olması düşünülemez.

II. Yargılamayı yapan Devlet Güvenlik Mahkemeleri de adil bir yargılamayı yapabilecek bağımsız ve tarafsız mahkemeler değildir:

Devlet Güvenlik Mahkemeleri, kuruluşu amacı, yapısı ve uyguladığı farklı normlar nedeniyle yıllardan beri tartışma konusudur. Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne yasal anlamda meşruiyet kazandırmak amacı ile, Anayasal düzenleme yapılmış ise de, meşruiyet tartışmaları sona erdirilememiştir. Çünkü, Anayasa'da yer almalarına rağmen, DGM'ler, siyasi amaçlarla kurulmuş, tabii hakim ilkesine aykırı, uzmanlık mahkemeleri ile bir ilgisi bulunmayan, tarafsızlık ve bağımsızlık ilkeleri ile bağdaşması mümkün olmayan kuruluşlardır. Bu kurumlar, muhalif siyasi düşünce ve örgütlenmelerin engellenmesine, sindirilmesine ve cezalandırılmasına hizmet etmektedir.

DGM'lerin adil, bağımsız ve tarafsız mahkemeler olmadığı yönündeki tartışmalar, Türkiye'nin de yetkisini kabul ettiği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği bir kararla yeni bir boyut kazanmıştır. AİHM'nin İNCAL/TÜRKİYE davasında (09.06.1998 tarih ve 41/1997/825/1031 sayılı) verdiği karar, DGM'lerin AİHS'nin 6 nci maddesine öngörüldüğü biçimde bağımsız ve tarafsız bir mahkeme sayılamayacağı yönündedir.

Bu durumda. DGM'lerin bağımsız ve tarafsız olmadığı, dolayısıyla da adil bir yargılama yapamayacağı yönündeki itirazlarımız, yalnızca savunmanın bir iddiası olmaktan öte, uluslararası bir mahkemenin kararına dayanmaktadır. Bilindiği gibi, AİHS Türkiye tarafından imzalanmış ve TBMM tarafından da onaylanarak Anayasa'nın 90 ncı maddesi gereğince bir iç hukuk hükmü haline gelmiştir. Ayrıca, Türkiye 1987 yılında bireysel başvuruyu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yetkisini kabul etmiştir. O halde, aralarında Türk Yargıç'ın da bulunduğu AİHM'nin verdiği karar tüm kurum ve kuruluşları bağlar.

Bu açıklamalarımızdan çıkan sonuç; Yüce Mahkeme'nin DGM Yargılamalarını ve sonuçlarını, kendi önündeki parti kapatma

davasının yargılamasına esas alamayacağıdır. Aksi takdirde DGM Savcılığı işlemleri ve DGM yargılamalarına yöneltilecek tüm itirazların Yüce Mahkeme önündeki yargılama için de geçerli olması kaçınılmazdır.

C.2. Anayasa Mahkemesi'nin İddianamede yer alan maddi olayların ve dayanılan kanıtları doğruluğunu bizzat değerlendirmesi sorunu:

İddianamedeki iddiaların ve kanıtları Halkın Demokrasi Partisi'nin temelli kapatılması için yeterli olup olmadığına karar vermeden önce, Yüce Mahkeme'nin önünde bu iddia ve kanıtların doğruluğunun saptanması sorunu bulunmaktadır. Dayanılan kanıtlar arasında;

ı. Yazılı belgeler (yazı, resim, kitap, dergi, broşür, gazete vs),

ıı. Ses ve görüntü kasetleri,

ııı. Parti binalarında ve yöneticilerin evlerinde bulunduğu savunulan diğer maddi kanıtlar (bez, pankart, giysi, mermi, silah vs.)

ıv. Tanık beyanları,

v. Yargılanan parti yöneticilerinin çeşitli aşamalarda sanık olarak verdikleri beyanlar,

bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin uygulamaları ve çalışma yöntemi, özellikle de tarafların katılımı ile duruşma yapılmaması gibi hususlar göz önünde tutulduğunda Yüce Mahkeme'nin onlarca klasörden oluşan kanıtların doğruluğunu araştırmasının pek mümkün olmadığı düşünülmektedir. Örneğin; yalnızca dosyada kanıt olarak kullanılan 100'ün üzerindeki tanığın polis anlatımlarının araştırılması için dahi, ilgili mahkemelerden bu tanıkların savcılık ve mahkeme önündeki beyanlarının getirtilmesi gerekecektir. Hatta bu dahi yeterli olmayacak, savunmanın katılımını sağlamak için tanıkların mahkeme önünde yeniden dinlenmeleri gerekecektir.

Yüce Mahkemenin önündeki önemli bir sorun da; arama tutanaklarında olmadığı halde, sonradan nasıl ve ne şekilde elde

edildiği bilinmeden dava dosyalarına konulan kanıtların ayıklanmasıdır.

D. İDDİANAMEDE YER ALAN BAZI İDDİALAR VE DAYANILAN KANITLARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİMİZ:

Dilekçemizin yukarı bölümlerinde açıklandığı üzere, bu güne kadarki parti kapatma davalarından farklı olarak; Yargıtay C. Başsavcısı'nın "kapatma" istemini hangi iddia ve kanıtlara dayandırdığı net bir şekilde anlaşılmamaktadır. 3 ayrı iddianameden bölümler alınıp, sonuna "İSTEK" başlıklı bir paragraftan oluşan bir bölüm eklenmek suretiyle İddianame oluşturulmuştur.

Dolayısıyla, Sayın Başsavcı'nın kapatma nedenleri ve bunların dayanakları konusunda görüş açıklamak, hele hele Anayasa ve SPY hükümleri ile bağlantılı bir savunma yapmak mümkün görünmemektedir. Bu yüzden, aşağıda DGM Savcılıklarının iddianamelerinde parti yönetici ve mensupları ile ilgili belli başlı iddialar ve bunların kanıtları ile ilgili kısa ve genel görüşlerimiz açıklanmıştır. Yüce Mahkemenizin, kapatma istemine yönelik iddia ve kanıtların netleşmesinden sonra daha geniş ve somut açıklamalar yapma ve karşı kanıtlar sunma konusunda tarafımıza olanak tanıyacağına inanıyoruz.

D. I Ankara DGM Savcılığı'nın 16.03.1998 tarihli iddianamesine dayanan iddialar:

D.1.a HADEP'in "Musa Anter Barış Treni'" girişimini desteklemesi:

Bu iddia DGM yargılamasında da sanıklar tarafından açık ve net bir şekilde yanıtlanmıştır. Her şeyden önce, siyasi söylem ve iddialar dışında, bu girişimin PKK tarafından düzenlendiğini gösteren herhangi bir kanıt bulunmamaktadır. Barış Treni organizasyonu için İstanbul'da bir büro açılmış, Türkiye'deki çalışmalar buradan yürütülmüştür. Yüce Mahkemenizin de bildiği gibi, bu girişime yalnızca HADEP değil, bir çok siyasal parti, dernek, sendika ve demokratik kitle örgütü yanında, tek tek kişi bazında da pek çok aydın, yazar, siyasetçi de destek vermiştir.

Bu güne kadar, ne İstanbul'da kurulan irtibat bürosu ve ne de bu girişime destek veren kişi ve kuruluşlar aleyhine herhangi bir dava açılmış değildir.

Barışı amaçlayan bir girişime, barıştan yana tüm kurumların ve kişilerin destek vermesinden daha doğal bir davranış olamaz. Kimden gelirse gelsin, barışı amaçlayan bir etkinliği desteklemenin suç sayılması; savaşın desteklenmesi demektir. Ülkemizin her şeyden önce toplumsal barışa ihtiyacı vardır. Barış istemlerinin yargılanması, buna karşılık savaş çığırtkanlığının kabul görmesi ülkemiz için bir ayıptır. Barış Treni'nin engellenmesi üzerine, Türkiye'de ve yurt dışında lehte ve aleyhte pek çok düşünce ileri sürülmüş, değerlendirmeler yapılmıştır. Kimileri engellemeyi alkışlarken, kimileri engellemeyi kınamışlardır. Bu durum son derece doğaldır. Bu bağlamda MED TV'de de değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmelere bakarak; farklı konum ve yapıdaki örgütler arasında paralellik kurmak, siyasal ve ön yargılı bir yaklaşımdır.

D.I.b Açlık Grevleri Konusu ;

İddianamede 1998 yılında 8 kez kimi il ve ilçe binalarında tutuklu yakınlarının açlık grevi girişimleri olduğu iddia edilmiştir. Bu açlık grevlerine kimlerin katıldığı, kaç gün sürdüğü, nelerin talep edildiği; nasıl sona erdiği; herhangi yasal bir soruşturma konusu edilip edilmediği belli değildir. Bu konuda herhangi bir kanıt da bulunmamaktadır. Soyut bir şekilde HADEP'in bu açlık grevlerini desteklediği iddia edilmiştir ki bunu doğrulayan bir kanıt da bulunmamaktadır.

İddianamede, PKK'nın "Zindan Komisyonu" kurduğundan ve cezaevlerindeki açlık grevlerinin bu komisyon tarafından örgütsel olarak yönlendirildiğinden söz edilmektedir. Bu iddia doğru ya da yanlış olabilir. Fakat, iddianın HADEP ile ilgisi ya da bağlantısı nedir. İddia edilen komisyonun kurulmasında HADEP'in rolü mü vardır ? Ya da bu Komisyon HADEP'e talimat mı vermiştir ?

Herkesin de bildiği gibi, cezaevlerinde zaman zaman açlık grevleri ya da direnişler olmaktadır. Cezaevinde yakınları olan aileler, bu eylemlerin onlara zarar vermesinden endişe etmekte, bunun sonucu olarak da bu eylemler süresince cezaevlerinin önünde gece, gündüz bekleşmekte, bazan da kamuoyunun dikkatini soruna çekmeye çalışmaktadırlar. Ateş düştüğü yeri yakar. Çocuğu, kardeşi, eşi ya da babası cezaevinde olan kişinin, açlık grevlerinin sona ermesi ve yakınının açlıktan ölmemesi için çaba göstermesi, bu amaçla siyasi partilere başvurması, onları tepki göstermeye zorlaması kadar doğal bir durum yoktur. Hangi nedenle cezaevinde olursa olsun, bir kimsenin çocuğuna, kardeşine, kocasına sahip çıkmaması

düşünülemez. Bu yaşananlarla HADEP arasında bağlantı kurmak açık bir haksızlıktır.

D.I.c Basın Açıklamaları:

Siyasi Partiler Yasası'nın 101 nci maddesi, parti genel başkanının, genel başkan yardımcılarının ve genel sekreterinin parti adına yaptığı yazılı ve sözlü açıklamaların partiyi bağlayacağını ve sorumluluk altına sokacağını öngörmektedir.

Bunların dışındaki parti mensuplarının yapmış olduğu yazılı ve sözlü açıklamalar partiyi bağlamaz ve varsa sorumluluk açıklamayı yapana ait olur. İddianamede ise bir kısım parti görevlilerine mal edilen açıklamalardan dolayı HADEP sorumlu tutulmakta, suçlamalara kanıt olarak gösterilmektedir.

Kaldı ki DGM nezdindeki yargılamalarda, söz konusu açıklamaları yapmakla suçlanan kişiler bu suçlamaları kabul etmemişler ve iddiaların doğru olmadığını savunmuşlardır. Yani, bu açıklamaların yapılıp yapılmadığı ya da açıklamaların içeriklerinin iddianamede yazılı olan şekilde olup olmadığı kesinlik kazanmış değildir.

D.I.d Toplantı ve Mitinglerde yasadışı örgüt bayrak ve flamalarının açılması:

Türkiye'deki legal örgüt ve kurumların temel sorunlarından birisi, halka açık olarak yaptıkları kapalı salon ve açık hava toplantılarını tam olarak kontrol edememeleridir. Bilindiği gibi, güvenlik güçlerinin çabaları da her zaman etkili olamamaktadır. Bunun sonucu olarak, kendi adını duyurmak ve eylem yapmak isteyen yasadışı örgüt mensupları bu toplantılara sızmakta, varlıklarını kamuoyuna gösterebilmek için de kendi işaret ve flamalarını açmaktadırlar, özellikle, sol görüşlü siyasal partilerin ve mensuplarının özgürlük anlayışları; katı polisiye yöntemleri kullanmalarına, toplantıları sabote eden bu tür gruplara karşı şiddet yöntemlerine başvurmalarına engeldir. Bu yüzden de, bütün dünyada yasal sol partilerin ve diğer kurumların düzenledikleri toplantılarda, yasadışı örgütlerin gösterilerine engel olunamamaktadır. Hadep'in düzenlediği toplantılarda da zaman zaman bu tür istenmeyen olaylar meydana gelmiştir.

Doğal olarak, bu tür olayların meydana gelmesinde kusuru olan parti yönetici ve mensuplarının kişisel yasal sorumlulukları mevcut hukuk sistemi içerisinde belirlenir. Fakat, bu tür grupların eylem ve gösterilerinden bütün olarak bir siyasal partiyi sorumlu tutmak düşünülemez.

D.l.e. Yakalanan PKK militanlarının HADEP ile ilgili beyanları:

Devlet kurum ve kuruluşlarının HADEP'e bakış açısı herkesçe bilinmektedir. Her fırsatta terör olayları ile HADEP arasında bağlantı kurulmaya çalışılmaktadır. MGK gizli raporlarında HADEP açıkça hedef gösterilmiştir. Medya da bu konuda üzerine düşeni fazlasıyla yapmaktadır. Güvenlik güçleri de aynı yaklaşımla, gözaltına aldıkları her sanıktan mutlak surette HADEP aleyhine beyan almak istemekte, bunun için baskı ve işkence dahil her yola başvurmaktadırlar.

Tüm bunlara rağmen; Hadep ile terör olayları ya da yasadışı örgütler arasında herhangi bir ilişki bulunduğuna dair bu güne kadar en küçük bir somut kanıt gösterilememiştir. Yapılan iş, göz altına alman kişilerden "PKK'ya katılmadan önce Hadep'in.... il/ilçe teşkilatına gidiyordum", "Hadep binalarında yapılan propagandalara inandım'' gibi soyut suçlamalar içeren beyanlar almaktır. Kolluk kuvvetlerince zor ve baskı altında alınan bu tür beyanlar, yargılamanın diğer aşamalarında ilgililer tarafından reddedilmektedir. Hadep'in yasa dışı faaliyetlere destek vermesi hiç bir koşulda söz konusu olamaz. Bu konuda inandırıcı bir tek kanıt yoktur.

D.l.f. Hadep Genel Merkezi'nde yapılan aramada bulunan kanıtlar:

10.02.1998 günü Parti Genel Merkezinde arama yapılmış, bulunan ve el konulan kitap, dergi, kaset, dosya vs. düzenlenen bir tutanağa yazılarak hazır bulunanlar tarafından imzalanmıştır. Ancak, dava açıldığında, arama tutanaklarında bulunmayan bir kısım belge, yazı ve dokümanların aramalarda bulunmuş gibi dava dosyasına konulduğu görülmüştür. Mahkeme önündeki sorgu ve savunmalardaki buna ilişkin itirazlar dava tutanaklarında bulunmaktadır.

Arama sırasında parti binasında bulunan İhsan DURUKAL isimli bir avukatın çantasında yapılan aramada; bir kısım yazılar bulunarak el konulmuştur. Adı geçen avukat gözaltına alınmamış ve partiden ayrılmasına izin verilerek, serbest bırakılmıştır. Fakat. Av. İhsan DURUKAL'ın çantasında bulunan yazı ve dokümanlar, daha sonra

HADEP ve yöneticilerini suçlamanın temel kanıtı olarak kullanılmıştır. Aynı iddialar, bu davanın iddianamesine de alınmıştır. Oysa, adı geçen şahıs parti üyesi dahi değildir. Bu şahsın evinde bulunan yazılar dahi partiye mal etmek istenmektedir.

D.I.g Parti İçi Eğitim Konusu:

Her parti gibi, HADEP'in de parti içi eğitime büyük gereksinimi vardır. HADEP'in her yasal faaliyetinin altında, başka nedenler aramak anlayışı burada da kendini göstermiş, eğitim çalışması yasa dışı örgütsel çalışmalar olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Partinin eğitim amacında ve içeriğinde bir yasaya aykırılık varsa, bunun sorumluluğu partiye aittir. Buna karşılık, herhangi bir eğiticinin partinin belirlediği amaç ve içerik dışına çıkarak anlattığı derste, yasaya aykırılık varsa bunun sorumluluğu doğrudan ilgili kişiye aittir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında dahi, zaman zaman program dışı ve yasaya aykırı ders verme olaylarının yaşandığı bilinmektedir.

DGM iddianamesinde bilinçli olarak, arama tutanaklarında bulunmayan; nereden ve nasıl elde edildiği belli olmayan bir takım yazı ve belgeler eğitim notları olarak lanse edilmiştir.

Ana hatları ile; parti program ve tüzüğü; yazışma usul ve yöntemleri; resmi kurumlarla ilişkiler; kongre, toplantı, miting gibi etkinliklerin yasal ve idari prosedürü; parti üyelerinin hak ve yükümlülükleri; insan hakları ve hak ihlallerinde başvuru yolları; demokratik sosyal devletin tamını ile Türkiye'nin ekonomik ve sosyal sorunları gibi konular eğitim çalışmalarının temelini oluşturmaktadır.

Parti içi eğitim çalışması yapılmasına 1997 yılında karar verilmiştir. Parti bültenin Temmuz 1997 tarihinde yayımlanan 3 ncü sayısında "Merkezi Eğitim Komisyonu" nün hazırladığı "EĞİTİM ÜZERİNE" başlıklı yazı yer almıştır. Bu yazıda, eğitim çalışmasına karar verilmesinin nedenleri ve eğitimin belli başlı konuları açıklanmıştır. Söz konusu parti bülteni DGM dava dosyasında mevcuttur. Bu konuya ilişkin suçlamalar tümüyle asılsızdır.

D.2. DGM Savcılığı'nın 28.12.1998 gün ve 527 sayılı iddianamesine dayanan iddialar:

D.2. a 11.11.1998 tarihli Murat BOZLAK imzalı basın açıklaması ve 13.11.1998 tarihli "Ankara İl Örgütü" yazılı açıklama:

Bu basın açıklamaları, DGM iddianamesinde (alıntı olarak da Başsavcılık iddianamesinde) bu açıklamalar, "...A. Öcalan'ın İtalya'dan başlamak üzere bütün Avrupa'da hatta dünyada çetesine ve kendisine siyasi bir hüviyet kazandırmaya yönelik faaliyetlerine paralel açıklamalar olduğu..." şeklinde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme ve yaklaşımın "ön yargı" dışında hiç bir dayanağı bulunmamaktadır. Bu konuda esasa ilişkin savunmada ayrıntılı açıklamalar yapılacaktır. Bu açıklamaların tek amacı "toplumda yaratılan şoven dalga nedeniyle halk arasında meydana gelecek husumeti" önlemek ve "sağduyulu davranılması" hususunda uyarıda bulunmaktır.

D.2.b. Ankara İl Başkanlığı kongresinde yapılan konuşmalar ve Parti 01.11.1998 tarihinde yapılan Büyük Kongresinde atılan sloganlar:

Ankara İl Başkanlığı Kongresindeki konuşmaların hiç birisinde yasa dışı ya da Türkiye'nin bütünlüğüne aykırı sözler bulunmamaktadır. Tümüyle Türkler ve Kürtler'in kardeşliği temelinde konuşmalardır. Ayrıca, yapılan konuşmalara ilişkin kasetler gerçeğe uygun olarak çözülmemiştir.

Hadep Büyük Kongresinde ise, gerek parti yöneticilerinin ve gerekse katılan delegelerin söz ve davranışlarında herhangi bir suçlama nedeni bulunamadığı için, onbin kişi üzerindeki dinleyici topluluğundan bir kaç kişinin attığı sloganlar partiye imal edilerek suçlanmak istenmektedir ki, bu kabul edilemez. Kongreye ait ses ve görüntü bantları incelendiğinde, suçlamanın ne denli haksız olduğu kendiliğinden anlaşılacaktır.

D.2.c. Parti Genel Merkezi'nde ve Parti'nin Türkiye genelindeki İl ve İlçe Binalarında yapılan aramalarda bulunduğu söylenen kanıtlar:

Dilekçemizin yukarı bölümlerinde açıklandığı üzere, HADEP ile ilgili tüm soruşturmalar, gerçek bir suç iddiasının lehteki ve aleyhteki kanıtlarını bulmak amacı ile değil; "her ne olursa olsun suçlama" amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle de, bir yandan soruşturmalarda DGM Soruşturmalarına göre dahi olağan sayılmayan yöntemlere başvurulmakta; öte yandan da tüm soruşturma işlemleri taraflı bir şekilde yürütülmüştür. A. Öcalan'ın İtalya'da yakalanması dolayısıyla Türkiye'de bilinçli bir şekilde yaratılan şoven milliyetçi ve saldırgan ortam DGM Savcıları tarafından da Hadep aleyhinde bir fırsat bilinmiştir. Hadep'in parti binalarına ve mensuplarına saldıran devlet

güdümlü faşist unsurlar hakkında hiç bir soruşturma yapılmadığı, insanların linç edilerek öldürülmesine seyirci kalındığı bir ortamda, DGM Savcıları adeta HADEP'e saldırı emri vermiştir. Ankara DGM Savcısının emri ile aynı anda Türkiye'nin her yerinde parti binalarını polis basmış, binalardaki herkes istisnasız gözaltına alınmış ve aramalar yapılmıştır. Bu hava ve ortam içerisinde, parti binalarında olmayan bir çok aleyhte kanıt parti binalarında bulunmuş gibi tutanak tutulmuş ve Ankara'ya gönderilmiştir. Tamamen güvenlik güçlerinin inisiyatifinde olan bu arama işlemlerinin adil ve tarafsız bir şekilde yapıldığını, Türkiye'nin gerçeklerini bilen insaf sahibi hiç kimse iddia edemez.

Tüm bu aleyhteki çabalara rağmen, Parti Genel Merkezi ile tüm il ve ilçe binalarında yapılan aramalar, HADEP'e yönelik suçlamaların haksızlığını ortaya koyduğu için; tutanaklar abartılı ve gerçekleri saptıracak şekilde tutulmuştur.

Örneğin, bir dergi sayfasındaki resim, tutanaklara "parti binasında PKK bayrağı" bulundu şeklinde geçmiştir. Önce, suçlama ve soruşturma için bahane edilen ve daha sonra da iddianamelerde suçlama konusu edilmeyen, duvar takvimleri bu soruşturmanın arama tutanaklarına "'Kürdistan Haritaları'" olarak geçmiştir.

Aramaların hiç birisi hukuka uygun ve tarafsız bir şekilde yapılmamış, parti avukatlarının hazır bulunmasına izin verilmemiştir. Arama tutanakları gerçek dışı tutulmuş, parti binalarında olmayan aleyhte kanıtlar polis tarafından tutanaklara dahil edilmiştir. Bununla da yetinilmemiş, tutanaklarda olmayan kanıtlar sonradan dava dosyasına konulmuştur. Dolayısıyla, bunların hiç birisinin kanıt olarak kabul edilme olanağı yoktur.

D.3. Ankara DGM Savcılığı'nın 23.08.1996 gün ve 83 sayılı İddianamesine dayanan iddialar:

D.3. a. Türk Bayrağı'nın indirilmesi olayı:

23.06.1996 tarihinde yapılan Halkın Demokrasi Partisi 2. Büyük Kurultayında; salona çatıdan sarkacak şekilde çok büyük boyutlarda bir bayrak asılmıştır. Fakat, Parti Genel Başkanı Murat BOZLAK'ın, bayrağa arkası dönük olarak konuşmasını yaptığı sırada; çatıya çıkmış bulunan bir ya da birkaç militan tarafından Türk Bayrağı'nın ipleri çözülerek aşağı bırakılmış, salonun bir başka bölümüne de A. Öcalan'ın posterini asmışlardır. Türk Bayrağı'nın, Parti Genel Başkanı

ve kongreyi yöneten Divan'ın arka bölümünde asılı olması nedeniyle, gerek divan üyeleri ve gerekse M. Bozlak, olayı önce fark etmemişlerdir. Ancak yapılan uyarılar üzerine durum fark edilmiş, gerekli uyarı ve müdahaleler yapılmıştır. Fakat, yere düşürülen Türk Bayrağı"nın yerine asılması çatının yüksekliği nedeniyle fiilen mümkün olmadığı için, Parti Genel Merkezinden getirilen başka bir Türk Bayrağı, divan kürsüsünün önüne asılmıştır. Bütün bu olaylar sırasında, salonda görevli yüzlerce polisin herhangi bir müdahalesi de olmamıştır.

Kurultayın bitmesinden ve oy sayımının tamamlanmasından sonra, gece 01.00 sıralarında salonda bulunan tüm parti görevlileri gözaltına alınmış ve sorgulamalar sonrasında 41 kişiden 40 kişi hakkında tutuklama kararı verilmiştir. Türk Bayrağı'nın indirilmesi ile en küçük bir ilgileri olmadığı bilindiği halde göz altına alınan 41 kişiden 40'nın tutuklanması, DGM savcılarının ve yargıçlarının Hadep ve mensupları ile ilgili soruşturmalardaki yaklaşımını açıkça ortaya koymaktadır. Şimdi aynı iddialar partinin kapatılmasına gerekçe yapılmak istenmektedir.

Esasa ilişkin savunmamızda, bu suçlama ve yapılan yargılama ile ilgili daha geniş açıklamalar yapılacaktır.

D.3.b. 24.06,1996 tarihinde Parti Genel Merkezi'nde yapılan aramada bulunduğu ileri sürülen kanıtlar:

Her soruşturmada olduğu gibi, bu kez de 24.06.1996 tarihinde Parti Genel Merkezi'nde arama yapılmıştır. Bu aramada da parti avukatlarının bulunmasına izin verilmedi. Aramalardan sonra tutulan tutanaklara göre parti merkezinde, Kürd-Alman Haber Ajansına ait bültenler, çeşitli konulara ilişkin bazı yazılar, yakılan ve boşaltılan köylere ait liste, bazı tutukluların gönderdikleri dilekçeler, kitaplar ve dergiler, bulunmuştu. Yargılama sırasında tutanaklarda bulunmayan birçok yazı ve belgenin sonradan dava dosyasına konulduğu anlaşıldı. Hatta, avukat olan sanıklardan birinin Bursa'daki bürosunda yapılan aramalarda, dava dosyasından çıkarılan belgeler "sanığa ait yasadışı örgütsel doküman" olarak dava dosyasına konuldu.

Nitekim DGM önündeki yargılamada da, ne arama tutanakları ve ne de aşağıda değineceğimiz başka davaların sanıklarının Hadep aleyhindeki beyanları hükme esas alınmıştır. Bu iddia ve kanıtlar, bir propaganda aracı olarak kullanılmış, partinin ve yargılanan sanıkları kamuoyu önünde suçlu göstermenin fonlarını oluşturmuştur. Yüce

Mahkeme önündeki yargılamada da iddia ve kanıt olarak ele alınması mümkün değildir.

D.3.C. Başka davaların sanıklarından, gözaltında bulunduktan sırada kolluk kuvvetlerince zor ve baskı altında Hadep aleyhine alınan beyanlar:

Türk Bayrağı'nın indirilmesi olayı nedeniyle başlatılan soruşturma sonucunda, dava dosyasına 100'ün üzerinde kişinin Hadep aleyhinde verdikleri beyanlar konulmuştur. Bunların, çoğu fotokopi ve onaysızdır. Yalnızca emniyet anlatımlarının dava dosyasına konulmasına dikkat edilmiş. Savcılık ve Mahkeme önündeki anlatımlar konulmamıştır. Yargılama sırasında, yapılan itirazlar üzerine bunların bir çoğu duruşmada kanıt olarak okunmamıştır. Hangi koşullarda, nerede ve ne zaman alındıkları bilinmeyen bu beyanlar mahkemenin bozmadan önceki ilk hükmüne de esas alınmamıştır. Kanıt olarak dayanılması olanağı yoktur.

E. DURUŞMA YAPILMASI İSTEMİMİZ:

Siyasi Partilerin kapatılması ile ilgili davalarda, davalı partinin "duruşma yapılması" istemlerinin Yüce Mahkeme tarafından kabul görmediği bilinmektedir. Yüce Mahkeme'nin bu eğilimine karşın, davamızın duruşmalı olarak yapılmasını istemek zorunluluğu bulunmaktadır.

Bu güne kadar, Yüce Mahkeme'nin önüne gelen kapatma davalarında olay ve olgular konusunda taraflar arasında (Yargıtay C. Başsavcılığı ve ilgili parti) açık bir çekişmenin olmadığı görülmektedir. Tartışma, eski deyimi ile "sübut" konusunda değil "sabit görülen" eylemlerin kapatma nedeni sayılıp sayılamayacağı, diğer bir anlatımla olayların nitelendirilmesinde yoğunlaşıyordu. Davamızda ise, eylemlerin nitelendirilmesinden çok, yüklenen eylemlerin gerçekleşmiş olup olmadığı konusu önem taşımaktadır. Örnek vermek gerekirse; önceki davaların hiç birisinde yüzden fazla kişinin parti aleyhinde verdiği polis anlatımlarına dayanılmıyordu. Ya da, başkalarının görüş, düşünce ve beyanları partiye mal edilerek, suçlanmıyorlardı. Benzer iddialarla, bir kaç kez soruşturma yapıp (eylemlerin odağı haline geldiği izlenimini uyandırmak için) her defasında tüm parti yöneticilerinin tutuklandığı bir başka örnek de yoktur. Hakkında yapılan soruşturmaların ve toplanan kanıtların bu kadar şaibeli olduğu bir başka parti kapatma davası da yoktur.

Yüce Mahkemenizin tüm bunları gözeterek, tüm iddia ve kanıtların mahkeme önünde tartışılmasını ve adil bir yargılama yapılabilmesini sağlamak için duruşma yapılması istemimizi kabul edeceğine inanıyoruz.

SONUÇ VE İSTEM : Açıklamaya çalışılan nedenlerle;

Öncelikle, dilekçemizin (A) bölümünde açıklanan gerekçelerle Yöntem ve yasaya aykırı olan Yargıtay Başsavcılığı İddianamesinin REDDİNE karar verilmesini, bu istemimiz kabul edilmediği takdirde de;

1. Suçlama konuları ve yasal dayanaklarının Yargıtay Başsavcılığına açıklattırılmasına ve yapılacak açıklamadan sonra tarafımıza yeniden ön savunma hakkı verilmesine;

2. Dayanılan kanıtlarla ilgili açıklamalarımız dikkate alınarak; adil olmayan ve hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen kanıtların yargılamaya esas alınmamasına ve durumun taraflara bildirilmesine;

3. Ankara I Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki 1998/104 Esas sayılı dava dosyasından, bozmadan önceki mahkeme kararının ve Yargıtay bozma ilamının getirtilmesine;

4. Parti yöneticilerinin Ankara I ve 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemeleri önündeki sorgu ve savunmalarının getirtilmesine;

5. Hadep aleyhinde beyanda bulundukları iddia edilen kişilerin Mahkeme önündeki beyanlarının getirtilmesine ve bu kişilerin yargılandıkları davaların sonuçlarının sorulmasına;

6. Hadep genel merkez yöneticileri ile il ve ilçe yöneticileri hakkında yasadışı örgüte üye olma ya da yardım etme suçlarından (TCY.nın 168 ve 169 ncu maddeleri uyarınca) kesinleşmiş mahkumiyet kararı olup olmadığının sorulmasına;

7. "Musa Anter Barış Treni'' girişimi dolayısıyla herhangi bir kişi ya da kurum aleyhine dava açılıp açılmadığının, açılmış ise dava sonucunun sorulmasına;

8. Yüce Mahkeme'nin Türkiye Birleşik Komünist Partisi ve Sosyalist Parti ile ilgili kapatma kararlarının AİHS'ne aykırı olduğu yönündeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin vermiş olduğu

kararların dava dosyasına konularak, bu kararların gereklerinin davamızda göz önünde bulundurulmasına;

9. Yüce Mahkeme tarafından daha önce kapatılmasına karar verilen Halkın Emek Partisi (HEP), Özgürlük ve Demokrasi Partisi (ÖZDEP) ve Demokrasi Partisi (DEP) ile ilgili olarak bu kararlar aleyhine Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na yapılan başvurular hakkında "Kabul Edilebilirlik" kararları verildiği ve Komisyon Raporlarının Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunulduğu dikkate alınarak ve iddialardaki benzerlikler gözetilerek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu partilerin başvuruları ile ilgili vereceği kararların, bu davanın yargılaması yönünden "bekletici sorun" sayılmasına;

Yargılamanın DURUŞMALI olarak yapılmasına; karar verilmesini, vekil olarak saygı ile dilerim."

V- ESAS HAKKINDAKİ GÖRÜŞ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının 9.4.1999 günlü, SP.60 Hz.1999/37 sayılı esas hakkındaki görüşü şöyledir:

"1- Yirminci yüzyılın en kanlı terör örgütü olup, gelirlerinin çoğunu uyuşturucu ticaretinden sağlayan PKK örgütü ile, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) arasında organik bağlantı bulunduğu.

2- HADEP'in daha önce kapatılan HEP ve DEP gibi, tamamen PKK'nın denetiminde olduğu; bu örgütün merkez Komitesinden aldığı emir ve talimatlar doğrultusunda eylemler düzenlediği,

3- HADEP kongrelerinin, PKK örgütü ile, bu yasadışı örgütün başı Abdullah Öcalan lehine gösteri yapılan alanlar haline getirildiği,

4- HADEP il ve ilçe örgütlerince düzenlenen seminerler ile, HADEP'in oluşturduğu Gençlik, Kadın, Sağlık ve İşçi Komisyonlarınca düzenlenen toplantılara katılan vatandaşlarımıza, Anayasal düzenimize ve üniter devlet yapımıza karşı, düşmanlık derecesine varan görüşmeler empoze edilmeye çalışıldığı,

5- HADEP'in il ve ilçe örgütlerinde: Kürt orijinli vatandaşlarımızı, PKK etrafında örgütleme, PKK'ya taban oluşturma, PKK'nın yurtiçi ve yurtdışı kamplarıyla, örgütün dağ kadrosuna militan gönderme faaliyetlerinin yürütüldüğü ve böylece HADEP il ve ilçe örgütlerinin,

PKK'nın "Askere Alma Daireleri'" haline getirildiği, Kuşkuya yer bırakmıyacak biçimde anlaşılmıştır.

Sözkonusu iddianamemizin tanziminden sonra, 1.3.1999 gün ve 214 sayılı yazımızla Mahkemenize gönderdiğimiz ABDULLAH ÖCALAN'ın 22.2.1999 tarihli ifadesinde de Halkın Demokrasi Partisi'ne ilişkin olarak:

(Seçimlerden evvel ZÜBEYİR AYDAR, AHMET TÜRK, HATİP DİCLE, LEYLA ZANA, SEDAT YURTTAŞ, SIRRI SAKIK'la görüştüm. Bunların bir kısmı ile bizzat yüz yüze görüştüm. Yüz yüze görüştüğüm kişiler arasında LEYLA ZANA, AHMET TÜRK, SEDAT YURTTAŞ, ZÜBEYİR AYDAR vardır. Diğer milletvekili adaylarıyla telefon ile görüştüm. Yüz yüze görüşmeler Suriye ve Lübnan'daki evimde olmuştur.

I nci Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığı zaman Kürt milletvekilleri de meclise kendi kıyafetleri ile gelmişlerdi ve kendi dilleri ile konuşuyorlardı. Esasen bunların bir çoğu Türkçe'yi bilmiyordu. Ben o zaman seçilen milletvekillerine meclise kendi kıyafetleriniz ile gidebilirsiniz. Meclis'te Kürtçe konuşabilirsiniz, yani Kürt olduğunuzu belirtebilirsiniz şeklinde talimat verdim, daha sonra onlara böyle bir görüş ilettim.

...HADEP bünyesinde yurt içinde oluşturulan Gençlik ve Kadın Komisyonlarında yapılan eğitim çalışmalarıyla Romanya ve Moldavya gibi ülkelerde yapılan eğitim çalışmaları tamamen benim perspektifime, görüşlerime uygun olarak yapılan çalışmalardır. Ben kendilerine buraya PKK ideolojisini taşıyamazsınız siyasal ve yasal gerçeklere uygun bir eğitim yaparak bilinçlenmeyi sağlayacaksınız diyordum.

Romanya ve Moldavya gibi ülkelerde yapılan eğitim çalışmalarında yetişen müdahaleci grupların HADEP'in faaliyetlerinde ve icraatlarında söz sahibi oldukları doğrudur. Yurtdışındaki ve özellikle Romanya'da ki eğitim çalışmalarını Mehmet Hoca Kod CEVAT SOYSAL yürütmüştür, MEHMET HOCA Kod CEVAT SOYSAL benimle telefonla irtibat kurarak görüş ve talimatlarımı alıyordu.

HADEP'in il ve ilçe teşkilatlarında gerek yurtdışındaki kamplara ve gerekse kırsal alana eleman gönderme faaliyetinin yürütüldüğü doğrudur.

HADEP'in kuruluşu sırasında Avrupa teşkilatımız vasıtasıyla para yardımı yaptık. Zannederim bu yardım 200.000 mark civarında idi kendileri adına düzenlenen gecelerde toplanan paralar bu şekilde bu partiye aktarılmıştır.

Halen cezaevinde hükümlü olarak bulunan PKK mensubu SABRİ OK'un HADEP'lilere talimatlar verdiği doğrudur. Üst düzey kararları da vermektedir...

HADEP'le olan işbirliğimizi şu çerçevede anlatabilirim. Madem ki bu parti bizim tabanımıza dayanıyor bizi temsili doğru olarak yapması ve bunun içinde eğitim görmesi gerekir. Siyasi bir realite karşısında yasal bir parti olduğunu da unutmaması gerekir.

...18 Nisan 1999 tarihinde yapılacak milletvekili seçimleri dolayısıyla HADEP'in CHP veya DTP ile ittifak yapıp yapamayacağı konusunda benden Avrupa'da ki görevlimiz Şahir Kod FERHAT ABDİ ŞAHİN vasıtasıyla görüş soruldu ben her iki parti içinde yapılacak ittifak için olumlu görüş belirttim. Her iki partinin baraj sorunu vardı. Bu nedenle HADEP ile her ikisinin de ittifak yapması mümkündü. Cumhuriyet Halk Partisi bu ittifak görüşmesinde bazı şartlar ileri sürmüş. Seçimlerden sonra HADEP bünyesinden milletvekili olanların parti içinde kalması, kürt sorununun Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerine göre çözülmesi ve sivri isimlerin aday olmaması gibi isteklerde bulunmuş bende bunu normal karşıladım ve ittifak çalışmasına devam edin dedim. Keza DTP Genel Başkanı HÜSAMETTİN CİNDORUK'un da uzun bir demokrasi deneyimi olması ve bu partinin de demokrat yapıda bir parti olması nedeniyle bu ittifakı da onayladım. DTP'nin kontenjan istediğini yani ön sıralarda yer istediğini söylediler. Bunun üzerine HÜSAMETTİN CİNDORUK'un Diyarbakır'da, İSMET SEZGİN'in Batman'da aday gösterilebileceğini belirttim)

Demek suretiyle, iddialarımızı doğrulamıştır.

Yine 29.1.1999 tarihli iddianamemizin tanziminden sonra tutuklu MEHMET AKTAR'ın Başsacılığı'na gönderdiği ve mahkemenize sunduğum 5 sahifeden ibaret yazı, tutuklular Mehmet Aktar, Mehmet Alkın, Arif Sakık, Raşit Akçan ve Mehmet Yazar'ın, Diyarbakır Cumhuriyet Savcısınca alınan 2.3.1999 tarihli ifadelerinin içeriğinden PKK örgütü ile, HADEP arasındaki organik bağlantı kesinlikle kanıtlanmaktadır.

Her ne kadar, 25.2.1999 tarihli dilekçemizle istediğimiz:

(«Yürütmenin durdurulması» veya her ne şekilde adlandırılırsa adlandırılsın, verilecek bir «tedbir» kararı ile, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'in 18.4.1999 günü yapılacak seçimlere katılmasının engellenmesi)

Yolundaki talebimiz Mahkemenizce reddedilmişse de; «tedbir» talebinin kabulüne veya reddine dair kararların «kesin hüküm» teşkil etmedikleri ve her zaman değiştirilebilecekleri gözönünde tutularak, aşağıdaki hususların dikkatinize sunulmasında yarar görülmüştür:

1- Konuyu iyi bildiğine inandığımız, yüzlerce Yüksek Mahkeme Başkan ve üyeleri ile, Anayasa Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukuku profesörü ile tartışma olanağı buldum. Bu konudaki kararınızı haklı bulan, başka bir deyişle, «Parti kapatma davalarında, kapatma nedeni sayılabilecek belirtiler varsa, Anayasa Mahkemesinin koruyucu önlem olarak, o partiyi hertürlü faaliyetten men edip, seçimlere katılmasını engelleyemeyeceği» yolunda görüş belirten tek kişiye rastlamadım.

2- Kararınız büyük bir infiale neden olmuştur.

Ben sadece iki vatandaşımızın görüşlerini aktarmakla yetineceğim. Cumhurbaşkanımız SÜLEYMAN DEMİREL 13.3.1999 tarihli STAR "Gazetesinde yayınlanan, ALİ BAYRAMOĞLU ile yaptığı söyleşide şöyle diyor:

(Güneydoğu sorununun bir yönü de temsil meselesidir. HADEP'in seçimlere katılması, "Kürtçüler şu kadar oy aldı" havasını içeride ve dışarıda doğuracaksa, bu parti seçimi ideolojisini anlatma, devleti hedef alma haline getirecekse, seçim seçim olmaktan çıkar, üniter devletin aleyhine bir vesika haline gelir. Buna hiçbir üniter devlet müsade etmez...

Ben hep demokrasiyi savundum. Ama şu anda Türkiye'nin meselesi iç barıştır. İç barış, iç huzur için herkesin fedakarlığı gerekir. Etnik ve dinsel talepleri dikkate alan çağdaş demokrasi tartışmaları Türkiye için zamansız, hatta tehlikelidir).

Piyade Üsteğmen OĞUZ ŞANAL, şahsıma yazdığı mektupta şöyle diyor:

(«HADEP»in seçimlere girmemesi için verdiğiniz mücadele, yaptığımız silahlı mücadelenin başarıya ulaşması açısından çok gerekliydi. Sonucun olumsuz olması "terörü, PKK'yı ve onun destekçilerini iyi tanıyan insanlar» için üzücü olmuştur. Fakat sizin orada olduğunuzu hissetmek bizi mücadelemizde daha azimli ve kararlı bir duruma getirmektedir.

Eğer vatan biz askerlere minnettarsa;

Biz askerler de size minnettarız).

3- Eğer davalar sonuçlanmadı diye, terör örgütleriyle bağlantılı olduğu delillenen partilerin dahi seçimlere girmesine her seçimde, bu şekilde izin verilecek olursa; pek yakında yüzlerce, hatta binlerce terörist milletvekili, Belediye Başkanı, belediye Meclisi Üyesi, İl Genel meclisi Üyesine sahip olacağız demektir. Sonradan bu partiler kapansa ne yararı var? Yeni isimle, benzerini kurarlar ve yine seçimlere katılırlar. Aynı fasit daire devam eder. Anayasamızın 68 ve 69 ncu maddeleri kâğıt üzerinde kalır. Asıl telafi edilemeyecek durum budur ve böyle bir ülkede «demokrasi» yaşayamaz.

SONUÇ: Ülkemizin bütünlüğünün Kurtuluş Savaş'ımızın başlangıç yıllarında olduğu kadar tehlikede olduğu ve Sevr'i hortlatmaya çalışan aynı iç ve dış güçlerin hasmane tutumu ile karşı karşıya bulunduğumuz gözönünde tutularak:

1- Anayasa Mahkememizin derhal toplanarak, vereceği bir «tedbir» kararı ile, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'in her türlü siyasî faaliyetten men edilip, seçimlere katılmasının engellenmesine karar verilmesi,

2- Bu karardan sonra, normal prosedürü içinde davaya devam edilerek: Anayasamızın 68 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline geldiği, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 78, 79, 80, 81 ve 82 nci maddelerinde yazılı yasaklara aykırı eylemlerde bulunduğu açıklıkla anlaşıldığından, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'nin kapatılmasına karar verilmesini arz ve talep ederim."

VI- SON SAVUNMA

Davalı Partinin 23.6.1999 günlü son savunması şöyledir:

"1. HADEP'in tasfiyesi yönündeki "Devlet Kararı"nın uygulanmasına yönelik plan ve bu planın yürürlüğe konması için yapılan uygulamalar yargılamayı sakatlamıştır. Bu sakatlık, daha baştan objektif anlamda yansız ve adil bir yargılama yapılmasının koşullarını ortadan kaldırmıştır:

A.l.a.HADEP aleyhine kapatma davası açılmasını sağlamaya yönelik uygulamalar:

Bu güne değin Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kapatma kararlarının çoğu. "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü" ilkesine dayandırılmıştır. Başta Anayasa olmak üzere pozitif hukukumuzdaki, düşünce açıklama ve örgütlenme özgürlüklerini sınırlandıran hükümlerin, demokratik ilkelere ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşma ve sözleşmelere uygun olup olmadığı sorunu yıllardır hukukçular ve siyasal bilimciler tarafından tartışılmaktadır. Mevcut normların amacı aşacak şekilde ve Özgürlükleri daha da daraltacak yönde yorumlanıp, uygulanması da sorunun bir başka boyutudur.

Fakat Yüce Mahkeme önünde görülmekte olan bu davamızda, yukarıda açıklanan sorunlara ek olarak ve çok daha vahim bir durum vardır. Bu da ne program ve tüzüğü ve ne de açıkladığı siyasi görüş ve düşünceler dolayısıyla Anayasal ve yasal hükümlere aykırı davranmayan bir siyasal partinin, salt siyasal yaklaşımlarla ve yapay nedenler yaratılarak yargı önüne defalarca çıkarılması, bu suretle de kapatılma davasının gerekçelerinin elde edilmeye çalışılmasıdır.

Devletin. Halkın Demokrasi Partisi ile ilgili ön yargısı ve bu partinin mevcut hukuk normlarına aykırı olmasa dahi, resmi devlet ideolojisi ile çelişen siyasal görüş ve düşünceleri; öncelikle işlevsiz kılınması ve ilk fırsatta da aleyhine kapatma davası açılması yönünde bir "devlet kararı" alınmasına yol açmıştır. Devletin bu yaklaşımı zaman zaman basına da yansımıştır. Örneğin, 18.12.1996 tarihli basında yer alan "Milli Güvenlik Kurulu Gizli Raporu"nda HADEP'in tasfiyesi öngörülmektedir.

Devlet kararı gereği olarak, her fırsatta parti yöneticileri hakkında toplu soruşturmalar açıldı ve bu soruşturmalar bahane edilerek, Türkiye tarihinde benzeri olmayan şekilde, ülke çapındaki tüm parti binalarında aramalar yapılıp, kanıt elde edilmeye çalışıldı, işte, görülmekte olan kapatma davasının dayandırıldığı DGM davaları, bu şekilde sudan nedenlerle soruşturma başlatılıp, daha

sonra devlet olanaklarının kullanılması suretiyle yapay olarak yaratılan kanıtlar bahane edilmek suretiyle açılan davalardır.

Çoğu kez, soruşturmaların başlatılması için ileri sürülen iddialar ile, dava açılmasında kullanılan iddialar birbirinden farklı idi. Bu durum, önce medyatik iddialarla soruşturma başlatıp, partinin kamuoyunda yıpratıldığını, daha sonra da hazırlık aşamasında ısmarlama temin edilen kanıtlara dayanılarak, farklı iddialarla dava açıldığını ortaya koymaktadır.

Örneğin, partinin ikinci olağan genel kurulunda "Türk Bayrağı'nın indirilmesi" eylemi, yüzlerce güvenlik görevlisinin gözleri önünde gerçekleştirildiği halde, bu eyleme hiç bir şekilde müdahale edilmedi. Daha sonra olaydan parti yöneticileri sorumlu tutularak, gece yarısı yapılan bir operasyonla 50'nin üzerinde parti yöneticisi gözaltına alındı. Oysa, önceki kongrelerdeki eleştirileri dikkate alarak, çok büyük boyutta bir Türk Bayrağı'nı kongreye getirip astıranlar yöneticilerdi. Bayrağın indirilmesinden sonra, bayrağı tekrar asmak isteyip, çok büyük olması ve asılamaması nedeniyle Parti Merkezinden daha küçük boyutta bir bayrak getirtip, konuşma kürsüsünün önüne astıranlar da yöneticilerdi.

Bu olay, televizyonlarda aylarca ve yüzlerce defa gösterilmek suretiyle, kamuoyunun parti aleyhine oluşması sağlandı, bu olay bahane edilerek, tüm parti binalarında arama yapıldı. Gözaltına alınan parti yöneticilerinin tamamı tutuklandı. Bayrağı indiren kişiler yakalandığı ve yöneticilerin bu olayla hiç bir ilgilerinin bulunmadığı anlaşılmasına rağmen, yöneticilerin büyük çoğunluğu hakkında "silahlı örgüt yöneticisi olmak" iddiası ile TCY.nın 168/I maddesi, geri kalanlar hakkında da örgüt üyeliği iddiası ile TCY.nın 168/II maddesi uyarınca dava açıldı. Yaklaşık 8 ay tutuklu kaldıktan sonra, ancak hükümle birlikte serbest bırakıldılar.

Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki 1998/38 nolu dava daha da ilginçtir: önce, partinin bastırıp dağıttığı duvar takviminin üzerinde "Kürdistan" haritası olduğu ve bu takvimde öldürülen teröristlerin şehit olarak kabul edilip isimlerinin takvimde yer aldığı iddiaları ileri sürüldü ve DGM Savcılığı tarafından kamuoyuna bu yönde açıklama yapıldı. Bu açıklamalar basında manşet olarak yer aldı.

Daha sonra, 10.02.1998 tarihinde bütün parti binalarında arama yapıldı. Bu aramalardan sonra da, üzerinde Kürdistan haritaları olan takvimlerin ele geçirildiği açıklandı.

Bu gelişmeler üzerine. parti yöneticileri kendiliğinden DGM Savcılığı'na başvurarak, gelip ifade vermek istediklerini bildirdiler. Fakat, DGM Savcılığı bu istemi kabul etmedi, mutlaka polis vasıtası ile gözaltına alınacakları söylenildi. Bu uygulamanın da amacı, kamuoyuna parti yöneticilerinin polis tarafından "zorla" gözaltına alındıkları mesajının verilmesi idi.

12.02.1998 günü tüm parti yöneticileri polis tarafından gözaltına alındı. Bu haksız uygulamaya itiraz edildi.

Aylarca sonra dava açıldı. Fakat iddialar arasında, soruşturmanın başlatılmasına neden olarak gösterilen, "partinin bastırdığı takvimlerde Kürdistan haritası olduğu" iddiası yer almadı. İddianamede ağırlıklı olarak partinin eğitim çalışmaları suçlama konusu edildi. Yargılama sırasında da sanıklara takvimlerle ilgili bir tek soru sorulmadı.

Yani, parti yöneticileri aleyhine soruşturma açılması ve tüm parti binalarının aranması için "'takvim'" konusu BAHANE olarak kullanıldı. Amaç, 'Türk Bayrağı'nın indirilmesi" ile ilgili dava ile yaratılan olumsuz imajı pekiştirerek, partinin kapatılmasının zeminini hazırlamaktı.

Bu yaklaşım ve amaçla yapılan soruşturma işlemlerine, açılan davalara, dava dosyasındaki kanıtlara nasıl güvenilecek ve nasıl bunlara dayanılarak nasıl değerlendirme yapılacaktır. Sayın Başsavcının söylem ve istemleri halen de aynı yaklaşımın sürdüğünü açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Böyle olunca, davanın açılmasından sonra dava dosyasına konulmuş olan yeni kanıtlar için de aynı kaygılar yersiz değildir.

A.I.b. Yargıtay C. Başsavcılığı'nın yaklaşımı, dava açması ve sonrasındaki söylem ve istemleri:

A.I.b.ı Davanın açılmasında izlenilen yöntem:

Yukarıda değinilen ve uygulamaya konulan plan gereği, yanlı ve siyasi amaçlı soruşturmalar sonucunda HADEP yöneticileri aleyhine ard arda davalar açılırken, partinin kapatılması için de hem DGM Savcıları tarafından ve hem de I Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi

tarafından Yargıtay C. Başsavcılığı nezdinde suç duyurulan yapılmıştır. Bu suç duyurularının ilki, Ankara I Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin 04.06.1997 tarihli karardır.

Yargıtay C. Başsavcısı. kendisine yapılan suç duyurularını işleme koymayarak bekletmiştir. Bunun nedenlerinden birisi, partinin kapatılmasına yeterli kanıt bulunmaması, diğeri ise uygun siyasi ortamın beklenilmesidir.

A. Öcalan'ın Roma'da yakalanması ve sonrasındaki gelişmeler, parti aleyhindeki planın uygulamaya konulması için son derece elverişli bir ortam sağladı. Kimsenin karşı çıkamayacağı kavramlar, kamuoyu ve kamu görevlileri üzerinde tam bir baskı unsuru olarak kullanıldı, yaratılan şoven dalga ile hukuk ve mantık bir kenara itildi. Devlet kontrolündeki PKK ve İtalya aleyhinde gösteriler, HADEP binalarına saldırılmasına, bizzat polis tarafından parti binalarındaki levha bayrakların indirilmesine ve hatta bazı parti mensuplarının linç edilmesine kadar tırmandırıldı. Bu konularda herhangi bir yasal soruşturma yapılmamasına karşın, HADEP binalarında açlık grevi yaptığı savı ile, ülke genelinde tüm HADEP binaları basılarak, içeride bulunan herkes gözaltına alındı ve tutuklandı. Ankara 2 Nolu DGM nezdindeki son dava (1999/1 esas nolu) bu koşullarda hazırlandı.

Sayın Başsavcı, HADEP yöneticileri hakkında açılan bu son davayı da eski suç duyurularına ekleyip, kamuoyunda yaratılan uygun siyasi rüzgarı arkasına alarak kapatma davasını açmıştır.

Sayın Başsavcıyı 29 Ocak 1999 günü dava açmaya iten önemli bir sebep de, genel milletvekili ve yerel yönetim seçimlerinin 18 Nisan 1999 günü yapılacağının kesinleşmesidir. Her ne kadar seçimlerin 18 Nisan 1999 günü yapılması çok önceden kararlaştırılmış ise de. seçimlerin erteleneceği görüşü uzun süre hakim olmuştur. Fakat Ocak 1999 tarihine gelindiğinde, seçim takviminin resmen işlemeye başlaması ve siyasi gelişmeler seçimlerin ertelenmeyeceğini ortaya çıkardı. Ancak devlet yönetimi, HADEP'in seçimlere katılmasının sakıncalı olduğu görüşündeydi. Bu yüzden, Türkiye tarihinde ilk kez, seçimlere 2,5 aylık bir süre kala bir siyasi parti aleyhine kapatma davası açılıyordu. Amaç, Sayın Başsavcı'nın deyimi ile "HER NE ŞEKİEDE ADLANDIRILIRSA ADLANDIRILS1N... seçimlere katılmasının engellenmesi..." idi.

Davanın açılmasından sonra Yüce Mahkeme'ye yaptığı başvurular ve medyaya yaptığı açıklamalar da Sayın Başsavcı'nın

hukuki olmaktan çok, siyasi bir yaklaşımla dava açtığını tam bir açıklıkla ortaya koydu.

A.l.b.ıı Davanın açılmasından sonraki gelişmeler ve dava dosyasına konan kanıtlar, hem kanıtların yetersizliğini ve hem de davadaki siyasi amacı bir kez daha doğrulamıştır:

Amaç, öncelikle HADEP'in 18 Nisan 1999 seçimlerine katılmasına engel olmak olduğu için, dava açılması ile yetinilmedi. HADEP listelerinden seçime katılacak adayların başka bir partiden ya da bağımsız olarak seçimlere katılmamasını da garantileyebilmek için, aday listelerinin Yüksek Seçim Kurulu'na verilmesi için öngörülen sürenin dolması beklenildi.

24 Ocak 1999 günü aday listeleri kesinleşince. Sayın Başsavcı 25 Ocak günü HADEP seçimlere katılmasının önlenmesi hususunda tedbir kararı(!) verilmesi için Yüce Mahkemenizde başvurdu. İstemin kanıtı yalnızca "duyumlar"dı. Yüce Mahkeme bu istemi oybirliği ile reddetti. Fakat, Sayın Başsavcı kararlı idi. Seçimlere 9 gün kala 9 Nisan 1999 tarihinde ikinci kez tedbir isteminde bulundu. Medyanın siyasi desteğinin sağlanması önemli olduğu için de, dilekçeyi, Sayın Mahkemeye sunmadan bir gün öncesinde basına verdi. Bu kez, isteminin haklılığını kanıtlamak için dilekçesinde "iki vatandaş"ın açıklamalarına yer verdi. Bu vatandaşlardan birisi sayın Cumhurbaşkanı ve birisi de şiddet olaylarının yoğun olduğu bir bölgede görev yapan bir subaydı. Sayın Başsavcı, tedbir isteminde dahi hukuku değil, siyasi yaklaşımları ön plana çıkarıyor ve aksi düşünenleri neredeyse "vatan haini" ilan ediyordu.

Tedbir istemi ikinci kez reddedildi. Fakat, bu istemler, özellikle bağımsız ve tarafsız yargı anlayışında onarılmaz yaralar açtığı gibi; kapatma davasının hukuki kaygı ve nedenlerden çok, siyasi nedenlere dayandığını da bir kez daha ortaya koydu.

Dava açılmasından sonra, dava dosyasındaki bu gelişmeler olurken, diğer devlet birimleri de açılan bu davayı haklı kılmanın kanıtlarını elde etme yönünde seferber oluyordu. İşte bu çabalarla A. Öcalan ve diğer bazı sanıklardan HADEP aleyhine beyanlar alındı ve dava dosyasına konuldu. Fakat, aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacağı üzere, özellikle A. Öcalan'ın hangi koşullarda alındığı bilinmeyen anlatımları da Sayın Başsavcı'nın HADEP aleyhindeki iddialarını doğrulamamıştır.

A.I.b.iii Esas Hakkındaki Görüşe hakim olan anlayış:

Anayasa Mahkemesi'nin uyguladığı yöntem uyarınca, Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından hazırlamış olan iddianame tarafımıza bildirilmiş ve ön savunmamız alınmıştır. Ön savunmamız C. Başsavcılığı'na bildirilmiş ve davanın esası hakkındaki görüşlerinin açıklanması istenilmiştir.

Yargıtay C. Başsavcılığının davanın esası hakkındaki görüşünde; davanın açılmasından sonra dava dosyasına giren kanıtlar ile davalı yanın ön savunmasında öne sürdüğü itiraz ve görüşler dikkate alınarak; dava dosyasındaki kanıtların irdelenmesi suretiyle, partiye isnat edilen eylemlerin kanıtlandığının ve bu eylemlerin hukuksal olarak kapatma nedeni olduğunun, açıklanması beklenirdi. En basit bir ceza davasında dahi C. Savcısının esas hakkındaki görüşünde, açıkladığımız hususlar bulunmaktadır.

Fakat, Yargıtay C. Başsavcılığının 09.04.1999 tarihli "Esas Hakkında Görüş" ünde; iddianamede yer alan iddialar ve tarafımızdan verilen ön savunma ile ilgili bir tek cümle dahi bulunmamaktadır. Esas hakkındaki görüş tümüyle, davanın açılmasından sonra dava dosyasına konulan A. Öcalan ve diğer bazı kişilerden ısmarlama bir şekilde HADEP aleyhine alınan tek yanlı anlatımlara dayandırılmıştır. Bu durumdan iki Önemli sonuç çıkarmak olasıdır:

Birincisi, davanın kabul edilebilir kanıtlar olmadan ve tümüyle "ya tutarsa" mantığı ile açıldığıdır. İkincisi. Sayın Başsavcı'nın kendi iddiaları ile tarafımızdan yapılan savunma ve itirazlarımızı tartışmayacak kadar davanın sonucundan emin olduğudur.

Yeterli kanıt olmadan, yalnızca siyasal istem ve kararlarla bir siyasi parti aleyhine kapatma davası açılmış olması, Türkiye Demokrasisi ve Yargıtay C. Başsavcısı'nın konumu yönünden kaygı vericidir.

Sayın Başsavcı"nın davanın sonucundan eminmiş gibi davranmasının da, başta Anayasa Mahkemesi olmak üzere, Türkiye yargısına zarar verdiği inancındayız.

A.2. Ön savunma dilekçemizde yer alan istemlerimiz konusunda Sayın Mahkemeniz tarafından olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemiş, bu da yapacağımız savunma da belirsizlikler yaratmıştır:

A.2.a Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası hükümleri ile parti faaliyetleri arasında herhangi bir bağlantı kurulmadan; yalnızca tek yanlı değerlendirme ve iddialarla partinin kapatılması talep edilmiştir. Somut parti faaliyetleri ile Anayasa/yasa hükümleri arasında neden/sonuç ilişkisi kurulması verine, ihtiyati tedbir isteminde olduğu gibi her ne suretle olursa olsun" HADEP'in kapatılmasının istenilmesi yeğlenilmiştir. Aynı yaklaşım esas hakkındaki görüşe de hakimdir. İddiaların ve bunların yasal dayanaklarının Y. C. Başsavcısı'na açıklattırılması istemimiz konusunda Yüce Mahkeme herhangi bir karar vermemiştir

Yargıtay C. Başsavcısı'nın 09.04.1999 tarihli Esas Hakkındaki Görüşünde, temel olarak Halkın Demokrasi Partisi ile PKK arasında organik bağ bulunduğu iddiasına dayanılmıştır. Bu iddianın doğruluğunu kanıtlamak gayreti ile de, A. Öcalan'a atfedilen bazı anlatımlara yer verilmiştir.

Buna karşılık. Sayın Başsavcı'nın dilekçesinin "Sonuç" bölümünde Anayasa'nın 68/IV, Siyasi Partiler Yasası'nın 78-79-80-81 ve 82 nci maddeleri uyarınca partinin kapatılması istenilmiştir. Partinin somut olarak hangi faaliyetlerinin değinilen Anayasa ve Yasa hükümlerine aykırı olduğu açıklanmamıştır. "PKK ile organik bağ iddiasının" dayanılan tüm Anayasa ve Yasa kurallarının ihlali anlamına geldiği düşünülebilir. Ancak böyle bir yaklaşım hukuki değil siyasi bir yaklaşımdır. Ayrıca, somut bir savunmayı engelleyicidir. "HADEP'in PKK ile bağlantısı olmadığı'" yönünde mi savunma geliştirilecektir, yoksa HADEP'in, esas hakkındaki görüşte yer alan Anayasa ve Yasa hükümlerine aykırı faaliyeti olmadığı mı kanıtlanmaya çalışılacaktır ? Başka bir anlatımla; davanın reddi için HADEP'in PKK ile organik bağlantısının bulunmadığını kanıtlamak, yeterli sayılacak mıdır? HADEP'in PKK ile bağlantısı olduğu iddiası doğru olmasa dahi, kapatılmasını gerektirecek başka faaliyetleri var mıdır? Varsa bu faaliyetler hangileridir ve hangi hukuki norma aykırılık oluşturmaktadır ?

İsnadın bu denli muğlak olduğu bir davada savunma görevi nasıl yerine getirilebilecektir? İsnadın belirsiz olduğu ve Başsavcılığa açıklattırılması gerektiği ön savunmamızda belirtilmişti. (Ön savunma sh. 2-5, A.2. nolu ayrım, Sonuç bölümü md.I) Ancak, Yüce Mahkeme bu istemimizi olumlu ya da olumsuz bir karara bağlamamıştır.

A.2.b Dava dosyasına konulan ya da iddianamede dayanılan kanıtlar, hukuka uygun, adil ve tarafsız bir soruşturmanın ürünü olmadıkları için; yargılamaya ve hükme esas alınması mümkün değildir. Buna ilişkin istemimiz hakkında da Yüce Mahkeme bir karar vermemiştir:

Hukuka uygun ve adil bir şekilde yürütülmeyen soruşturmalara ve bu soruşturmalar sonucu açılan ceza davalarına dayanılarak, Yüce Mahkeme önünde, vekili bulunduğumuz Halkın Demokrasi Partisi hakkında kapatma istemli dava açılması, daha baştan davayı sakatlamıştır. Adil yargılama ilkesi bir bütündür. Yargılamanın herhangi bir aşamasındaki hukuka ve adil yargılama ilkelerine aykırılık, yargılamanın tümünü ve sonuçta da verilecek hükmü adil olmaktan çıkarır.

Dilekçemizin diğer bölümlerinde açıklandığı gibi. Halkın Demokrasi Partisi ve yöneticileri aleyhine açılan soruşturmaların tamamı siyasi amaçlıdır. Tümüyle özel amaçlarla kurulmuş olağanüstü mahkeme niteliğinde olan Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanına giren suçların hazırlık soruşturması; yine bağımsız ve tarafsızlıklarından söz edilemeyecek (2845 sayılı Yasa'nın 5 ve 6 ncı maddeleri uyarınca atanan) askeri ve sivil savcılar tarafından özel amaca uygun olarak yapılmıştır. DGM savcıları soruşturmaları tarafsız bir şekilde yürütmemişler, aksine partiyi bir bütün olarak suçlamanın yapay kanıtlarım yaratmaya çalışmışlardır. Hazırlık soruşturmasındaki işlemlerin hiç birisine savunma katılmamış, bu yöndeki tüm istemler reddedilmiştir. Aramalar hukuka uygun olarak yapılmamıştır. Bazı aramalarda tutanak düzenlenerek, hazır bulunan parti görevlilerine imzalatılmış, ancak daha sonra tutanaklarda bulunmayan bir kısım kanıtlar, aramalarda bulunmuş gibi dava dosyasına dahil edilmiştir. Aramalar tümüyle kolluk kuvvetlerinin inisiyatifinde gerçekleştirilmiş, ilgili savcı dahi hazır bulunmamıştır.

Soruşturmalarda kanıt olarak kullanılacak tanık beyanları başka soruşturmalar nedeniyle gözaltına alınmış sanıkların "emniyet" anlatımları arasından seçilmiş ve şayet diğer aşamalardaki beyanlar lehte ise, bunlar özellikle dava dosyalarına konulmamıştır. Yani, HADEP ve Hadepliler ile ilgili soruşturmalarda DGM Savcıları genel tarafsızlık ilkesi yanında; CMUY'nın 153/II maddesine açıkça ay kın işlem yapmışlardır. Yüce Mahkemeniz'in önündeki bu davada da, başka davalarda sanık olan kişilerin EMNİYET ya da JANDARMA tarafından zor ve baskı ile alınan anlatımları kanıt olarak kullanılmaktadır. Bunların çoğu, yargılama aşamalarında bu

beyanlarını reddetmişlerdir. Ancak, gerek DGM önündeki davalarda ve gerekse Yüce Mahkemeniz'e sunulan dosyalarda kişilerin yalnızca emniyet anlatımlarına yer verilmiştir. Hatta, birçoğu fotokopi şeklinde ve imzasız olduğu için, savunmanın ısrarlı talepleri ile Ankara I Nolu DGM nezdindeki 1998/104 sayılı dava dosyasında duruşmada okunmamasına karar verilmiştir.

Ön savunma dilekçemizde, yukarıdaki görüşlerimiz açıklandıktan sonra, bu konuda bir karar verilmesi ve taraflara bildirilmesi istenilmişti. Bu istemle ilgili bir karar verilmemiş olması, hangi kanıtların esas alınarak savunma yapılacağı hususunda bir belirsizlik yaratmıştır.

Yüce Mahkeme, siyasi parti kapatma davalarını birer "ceza davası" olarak değerlendirmemekte ise de. ceza yargılama yönteminin uygulanması ve davanın ağır sonuçları, isnadın ve bu isnadı doğrulamak amacı ile dava dosyasına konulan kanıtların tam bir açıklıkla belli olmasını gerektirmektedir. Soyut, genel ve belirsiz iddialar savunma hakkını tümden ortadan kaldırır. Aynı şekilde, nasıl elde edildiği bilinmeyen ya da bir tarafın yokluğunda ve devlet olanaklarının aleyhte kullanılarak elde edilen kanıtlara dayanılarak diğer tarafın suçlanması da yargılamanın adilliğini ortadan kaldırır.

B- ESAS HAKKINDAKİ GÖRÜŞTE YER ALAN İDDİALARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİMİZ : Başsavcılık İddianamesinde şu iddialar yer almaktaydı:

Ankara DGM Savcılığı'nın 16.03.1998 tarihli iddianamesine dayanan iddialar HADEP' in "Musa Anter Barış Treni" girişimini desteklemesi.

Açlık Grevleri Konusu.

Basın Açıklamaları.

Toplantı ve Mitinglerde yasadışı örgüt bayrak ve flamalarının açılması.

Yakalanan PKK militanlarının HADEP ile ilgili beyanları

Hadep Genel Merkezi'nde yapılan aramada bulunan kanıtlar.

Parti içi Eğitim Konusu.

DGM Savalığı'nın 28.12.1998 gün ve 527 sayılı iddianamesine dayanan iddialar

11.11.1998 tarihli Murat BOZLAK imzalı basın açıklaması ve 13.11.1998 tarihli "Ankara İl Örgütü" yazılı açıklama.

Ankara İl Başkanlığı kongresinde yapılan konuşmalar ve Parti 01.11.1998 tarihinde yapılan Büyük Kongresinde atılan sloganlar.

Parti Genel Merkezi'nde ve Parti'nin Türkiye genelindeki ti ve İlçe Binalarında yapılan aramalarda bulunduğu söylenen kanıtlar.

Ankara DGM Savalığı'nın 23.08.1996 gün ve 83 sayılı iddianamesine dayanan iddialar

Türk Bayrağı'nın indirilmesi olayı.

24.06.1996 tarihinde Parti Genel Merkezi'nde yapılan aramada bulunduğu ileri sürülen kanıtlar.

Başka davaların sanıklarından, gözaltında bulundukları sırada kolluk kuvvetlerince zor ve baskı altında Hadep aleyhine alınan beyanlar.

Bu iddialara büyük ölçüde Ön savunmamızda yanıt verilmiş, gerekli açıklamalar yapılmıştı. Ancak özellikle açlık grevleri ve yasadışı eğitim yapılması iddialarım bir kez daha irdeleyip, açıklamalar yapmakta yarar bulunmaktadır:

Açlık Grevleri:

Açlık grevleri yapılmak suretiyle yasadışı PKK örgütünün desteklendiği iddiası, hem şu anda Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görülmekte olan ve halen aralarında Genel Başkan. Genel Sekreter ve Genel Başkan Yardımcılarının da bulunduğu çok sayıda parti yöneticisinin tutuklu bulunduğu 1999/1 esas sayılı davada (28.12.1998 tarih ve 527 sayılı iddianame) yer almakta ve hem de Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki 1998/38 esas sayılı davada (16.03.1998 tarih ve 53 sayılı iddianame) yer almaktadır.

Öncelikle, "bir ya da birkaç kişinin herhangi bir amaçla, yemek yemeyi reddetmesi" olarak tanımlanması mümkün olan açlık grevinin

mevcut yasa hükümleri çerçevesinde suç oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Yasalarımızda hangi amaçla olursa olsun tek başına "açlık grevi"ni suç sayan bir hüküm bulunmamaktadır. Şayet açlık grevi sırasında yapılan açıklamalarda suç sayılan ifadeler kullanılmamış ya da yasa dışı örgütleri övücü sloganlar atılmamış ise, bir kimsenin açlık grevi nedeniyle cezalandırılması mümkün değildir. Aksi bir anlayış, yasalarda belirlenmemiş bir eylemin suç sayılması, diğer bir söyleyişle yasalarda bulunmayan yeni bir suç tipi yaratılması anlamına gelir. Kısaca, ceza hukukunun temel ilkelerinden bir olan "kanunsuz suç olmaz" ilkesi tamamen ortadan kaldırılmış olur. Yargıç yorum yoluyla suç ve ceza yaratamaz (örn. Yargıtay Ceza Genidir. 22.10.1984/262-340 karan.)

Son dönemlerde, "terörle mücadeleye destek verme" yaklaşımı ile. özellikle Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından bir kısım suçların öğeleri son derece geniş yorumlanmakta, adeta yeni suç tipleri yaratılmaktadır. Bunun en tipik örneği, TCY'nın 169 uncu maddesidir. Yasa maddesindeki, silahlı çetenin, "her ne suretle olursa olsun hareketlerin kolaylaştırırsa (teshil ederse)" şeklindeki sözü çok geniş yorumlanmakta, akla gelebilecek her türlü eylem ve davranış kolaylıkla bu madde içine alınabilmektedir.

HADEP yöneticilerinin ve dolayısıyla da parti tüzel kişiliğinin suçlanması için her hangi bir neden bulamayan DGM Savcıları ve güvenlik güçleri; çeşitli dönemlerde bir kısım insanların parti binaları içerisinde açlık grevi yapmalarını, yasa dışı bir faaliyet olarak yorumlayıp, suçlama konusu etmişlerdir.

Hangi nedenlerle olursa olsun, bu gün ülkemizdeki cezaevlerinde yaklaşık onbinlerce hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır. Bunların gerek cezaevi koşullarından ve gerekse cezaevi yöneticilerinin davranışlarından şikayet ettikleri, zaman zamanda sesleri duyurabilmek, etkili olabilmek için uzun süreli açlık grevleri yaptıkları, hatta ölüm orucuna gittikleri herkesçe bilinmektedir.

Fakat hangi nedenle olursa olsun çocukları, kardeşleri, amcaları, yeğenleri vs. yakınları cezaevinde olan kişiler, önlenmezse sonunda ölüm ya da sakat kalma riski bulunan açlık grevlerine karşı duyarsız kalmaları mümkün değildir. Bunlar, cezaevlerindeki yakınlarının sorunlarını kamuoyuna duyurmak, yetkililere seslerini duyurmak amacı ile çeşitli yöntemlere başvurmaktadır. Bunlardan birisi de, sivil toplum örgütlerinin ya da siyasi partilerin binalarında çoğu kez emrivakilerle açlık grevi yapmalarıdır. Bu çerçevede, zaman

zaman HADEP binalarında da bu yola başvurmuşlardır. Parti yöneticileri bu tür davranışları karşısında, ya son derece katı bir davranışla bu kişileri polis zoruyla dışarı attıracaklar, ya da ikna yoluyla eylemi sona erdirmeye çalışacaklardır. Bu eylemlerden ötürü HADEP'i suçlamak tam bir haksızlıktır.

1999/1 sayılı davada, açlık grevleri ile ilgili her zamanla iddialara ek olarak bir de "Öcalan'ın Türkiye'ye iadesini engellemek amacını"da ilave etmişlerdir. Halkın Demokrasi Partisi'nin hangi amaçla olursa olsun açlık grevleri yapılması konusunda bir kararı ya da yönlendirmesi bulunmamaktadır. Buna ilişkin dava dosyalarında bir tek kanıt yoktur. Dava dosyasına kanıt olarak konulan Parti Genel Başkanı ve Ankara İl Örgütü imzalı basın açıklamalarında da bu anlama gelecek bir tek sözcük bulunmamaktadır. Aksine halkın sağ duyulu davranması tahriklere kapılmaması çağrısı bulunmaktadır.

Son açlık grevleri dolayısıyla ülke çapında başlatılan soruşturmalar ya takipsizlikle ya da beraatle sonuçlanmıştır. Doğrudan son açlık grevleri ile ilgili olarak İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı tarafından 1998/2757 hazırlık numaralı soruşturmada verilen "takipsizlik" kararının son bölümü dilekçemiz ekinde sunulmuştur. Bu karar da yukarıda açıklanan görüşlerimizi doğrulamaktadır.

Yasadışı eğitim yapıldım iddiası:

Bu iddia. "Partinin bastırmış olduğu takvimde Kürdistan haritası ve PKK militanlarının isimlerinin bulunduğu" iddiası ile başlatılan, daha sonra "yasadışı eğitim yapıldığı'" iddiasına dönüştürülen soruşturmada gündeme gelmiştir. Dayanak olarak da, parti üyesi olmayan bir avukatın çantasında ve evinde bulunan bazı yazılı belgeler ile parti merkezindeki aramada bulunduğu iddia edilen bazı belgeler gösterilmiştir.

Ön savunmamızda da belirttiğimiz gibi. yapılan bir eğitim çalışmasında herhangi bir görevlinin yasalara aykırı bir davranışını, tüm partiye mal etmek haksızlık olur. önemli olan Parti'nin hangi amaçlarla bir eğitim çalışması başlatmış olduğu ve Parti tarafından tespit edilen eğitim konularının ne olduğudur. Polisin bilerek serbest bıraktığı ve halen yakalanamayan bir avukatın çantasında ve evinde bulunan dokümanlar esas alınarak parti suçlanmaktadır, iddianın doğrulanması amacı ile A. Öcalan'dan da bu yönde beyanlar alınmaya çalışılmıştır. Aşağıda bu konudaki görüşlerimiz ayrıca

açıklanacaktır. Fakat, şunu hemen söyleyelim ki: Öcalan'ın sorgulamasında, PKK'nın kendi mensuplarına yönelik yasa dışı eğitim çalışmaları ile. HADEP'in kendi parti yöneticilerine yönelik eğitim çalışması bilinçli bir şekilde birbirine karıştırılmıştır.

HADEP'in eğitim çalışması yapılması yönündeki kararı 1997 yılında alınmış ve bu eğitimin amacı ile konulan Parti Bülteni'nin Temmuz 1997 tarihli 3. sayısında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Partinin bizzat kendi üyelerine yönelik olarak çıkardığı ve ülke çapında tüm parti örgütüne gönderdiği Parti Bülteni'ne değer vermemek için hiç bir haklı neden yoktur.

Yargıtay C. Başsavcılığı'nın Esas Hakkındaki Görüşünde ise HADEP'in kapatılma istemi şu iddialara dayandırılmıştır:

PKK örgütü ile HADEP arasında organik bağ olduğu.

HADEP'in PKK'nın denetiminde olduğu, bu örgütün Merkez Komitesi'nden aldığı talimatlar ve emirler doğrultusunda eylemler düzenlediği.

HADEP Kongrelerinin, PKK örgütü ile, bunun lideri A. Öcalan lehine gösteri yapılan alanlar haline getirildiği.

HADEP il ve ilçe örgütlerinde düzenlenen seminerler ile, HADEP'in oluşturduğu, Gençlik/Kadın, Sağlık ve İşçi komisyonlarınca düzenlenen toplantılara katılan vatandaşlara Anayasa düzenine ve üniter devlet yapısına karşı düşmanlık empoze edilmeye çalışıldığı.

HADEP'in il ve ilçe örgütlerinde. Kürt orijinli vatandaşları örgütleme, PKK'ya taban oluşturma, PKK'nın yurt içi ve yurtdışı kamplarına militan gönderme faaliyetlerinin yürütüldüğü ve böylece il ve ilçe örgütlerinin PKK'nın "Asker Alma Daireleri" haline getirildiği.

Bu iddialar, esas itibariyle iddianamede yer alan iddiaların yinelenmesi niteliğindedir. Ancak, iddianameden farklı olarak iddialar daha çok Öcalan'ın anlatımlarına dayandırılmak istenmiştir. PKK ile bağlantılı olarak gözaltına alınan herkesten HADEP aleyhine beyan almaya çalışan bir soruşturma anlayışının, Öcalan'ın yakalanmasından sonra bu kişiden de başta HADEP olmak üzere tasfiye edilmek istenen kişi ve kurumlar aleyhine beyan almak için her yola başvuracağı belli idi. Bu yapılırken de, aksinin kanıtlanamaması için SOMUT iddialar yerine, SOYUT ve aksinin kanıtlanması mümkün

olmayan iddialara dayanılacağı da tahmin ediliyordu, Öcalan soruşturmasının kamuoyuna yansıyan 3 aşamasında da (Askeri istihbarat birimlerince yapılan sorgulama aşaması, DGM Savcıları ve DGM Yedek Hakimliği'nce yapılan sorgulamalar aşaması ve yargılama aşaması) HADEP aleyhine kanıt elde edilmeye çaba gösterildi.

Sayın Başsavcı'nın esas hakkındaki görüşüne dayanak yaptığı A. Öcalan'a ait olduğu söylenen anlatımlar da göz önünde bulundurularak yukarıda yer alan iddiaları yanıtlamak gerekmektedir:

a. PKK örgütü ile HADEP arasında organik bağ olduğu iddiası:

Gerek, DGM'ler önündeki davalarda ve gerekse görülmekte olan kapatma davasında, HADEP ile PKK arasında organik bağ olduğu iddiası ileri sürülmüş, ancak buna ilişkin herhangi somut bir kanıt gösterilememiştir. Daha çok, itirafçı konuma düşmüş ya da baskı ve işkence ile aleyhte beyanda bulunmaya zorlanmış kişilerin beyanları kanıt olarak gösterilmekte idi. Ne. herhangi bir parti sorumlusu ile PKK arasında irtibat bulunduğu iddia edilebilmiş ve ne de parti organlarının PKK ile bağlantısı kanıtlanabilmişti. Soyut bir şekilde, partinin resmi devlet ideolojisiyle çelişen görüşleri ile, parti toplantı ve kongrelerinde zaman zaman küçük grupların korsan gösterileri ya da attıkları sloganlardan hareketle, PKK bağlantısı kurulmaya çalışılmakta idi.

Öcalan'ın yakalanması, HADEP - PKK ilişkisinin kurulması yönünde, yeni bir fırsat yarattı. Her aşamada Öcalan'a HADEP ile olan ilişkiler soruldu. Sorgulamaların hangi yöntemlerle ve nasıl bir ortamda yapıldığı bir yana; Öcalan'a atfedilen anlatımlarda HADEP ile PKK arasında organik bir ilişki bulunduğu sonucuna varılabilecek beyanlar bulunmamaktadır, Öcalan, sürekli olarak HEP-DEP ve HADEP gibi partilerin "kendilerinin etkilediği kitleye dayandıklarını", ancak bu kuruluşların "PKK örgütleri olarak değerlendirmenin mümkün olmadığını" yinelemiştir, örneğin; 23.02.1999 tarihli DGM Yedek Hakimliği anlatımının 5 nci sayfasında aynen: "...HEP. DEP ve HADEP gibi kuruluşlar etkilemekte olduğumuz kitleye dayandıktan için bu nedenlerle bize yakın olmuşlardır, ters düşmemeleri için uyarılar kadar doğru yaklaşımlar göstermeye özen gösterdik bu kuruluşlar ile bu çerçevede bir yaklaşım olmuştur. Ancak bunları bir PKK örgütü olarak değerlendirmek mümkün değildir..."

22.02.1999 tarihli DGM Savcılığı anlatımının 15 nci sayfasında aynen: :

"... HADEP"le olan işbirliğimizi şu çerçevede anlatabilirim. Mademki bu parti bizim tabanımıza dayanıyor bizi temsili doğru yapması ve bunun için de eğitim görmesi gerekir. Siyasi realite karşısında yasal bir parti olduğunu unutmaması gerekir..."

31.051999 tarihli Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki sorgusunda aynen:

"...ben ülke içinde şu iş adamı şu sanatçı veya şu kişiler bize yardım etti şeklinde beyanda bulunacak konumda değilim... HADEP PKK'nın tabanı üzerinde politika yaptı. HADEP içerisinde PKK'ya kırsala elaman temini yönünde çalışmalar yapılmış OLABİLİR ama resmi PKK kuruluşudur diyemeyiz..."

Yukarıya aynen alınan anlatımlardan şu sonuca varmak mümkündür: PKK, Öcalan'ın deyimi ile aynı tabana ("aynı taban" deyiminden KÜRTLER kastediyor) dayanan HADEP'i etkilemeye, hatta yönlendirmeye çalışmıştır. Fakat, bu etkileme doğrudan bir "Emir-komuta" zinciri içerisinde değil, PKK'ya yakın kişiler vasıtası ile dolaylı şekilde yapılmaya çalışılmıştır. Yani, PKK ile HADEP arasında doğrudan herhangi bir organik bağ bulunmamaktadır. Partiye sızma ve etkileme yoluyla HADEP kontrol altında tutulmaya çalışılmıştır. Ancak, anlatımlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde bunda başarılı olunmadığı anlaşılmaktadır.

Çok sayıda üyeden oluşan ve olabildiğince çok sayıda kişiyi üyeliğe kabul etmeye çalışan "kitle partileri" bu özellikleri itibariyle değişik ideolojik, dinsel ve etnik grupların etkilemelerine açık kuruluşlardır. Kitle partileri içerisindeki bu farklı gruplar, parti siyasetini ve uygulamalarını kendi amaçları doğrultusunda yönlendirmek için gizli ve açık çalışmalar yaparlar. Mevcut yasal düzenin, örgütlenmelerine izin vermediği siyasal gruplar da yasal kitle partileri içerisine girerek kendi elemanları vasıtası ile o partiyi mümkün olduğu kadar kendi siyasal çizgilerine çekmeye çalışırlar. Bu durum, sol yelpazede yer alan kitle partilerinde çok daha belirgindir.

Örnek vermek gerekirse, 1980 sonrasında kurulan Halkçı Parti, SODEP ve daha sonra da CHP içerisinde, 1980 öncesi yasadışı sol siyasal örgütlenmelerin devamı niteliğindeki bir çok sol siyasal grubun bulunduğu ve bu grupların parti yönetiminde etkili olmak için

birbirlerine karşı kıyasıya mücadele içerisinde oldukları herkesçe bilinmektedir.

Kitle partilerinin yapılarından kaynaklanan bu duruma bakılarak, partinin tümüyle yasa dışı örgüt haline dönüştüğü ya da yasa dışı bir silahlı örgütün yan kuruluşu olduğunu söylemek gerçeklerle ve insafla bağdaşmaz. PKK'nın, Kürtler içerisinde en fazla örgütlenmiş ve en fazla oy potansiyeline sahip bir parti olan HADEP'i etkilemeye çalışması doğaldır. Hadep'e üye olanlar arasında PKK'ya sempati duyanlar olabilir. Binlerce üyesi olan bir partide bu durumun önlenmesi mümkün değildir. Siyasi Partiler Yasası'nda siyasi partilere üye olmanın koşullan belirlenmiştir. Bu koşulları taşıyan her vatandaş üyelik başvurusunda bulunabilir. Parti yönetiminin bu kişilerin örgütlerle ilişkilerini ya da gizli amaçlarını bilmesi olanaksızdır.

Partinin bir bütün olarak suçlanabilmesi için, partinin karar organlarının ve üst düzey yöneticilerinin PKK ile bağlantı içerisinde olduklarının saptanması gerekir. Ne Öcalan'ın değişik aşamalarındaki anlatımlarında ve ne de HADEP aleyhine beyanda bulunan diğer kişilerin anlatımlarında, parti yönetici ve organları ile PKK arasında bir bağ olduğu yönünde bir iddia yoktur. Parti üst yönetiminde görevli olanların ya da parti organlarında yetkili konumda olanların hiç bir şekilde isimleri geçmemektedir.

HADEP'in siyasal görüş ve faaliyetleri de. PKK- HADEP bağlantısının kurulmasına elverişli değildir. HADEP, özellikle Kürt Sorunu konusunda resmi devlet ideolojisinden farklı siyasi görüşlere sahip olmasına rağmen, PKK'dan da gerek amaç ve gerekse yöntem açısından tümüyle farklı yasal bir kuruluştur. Partinin bu güne kadar Türkiye'nin bütünlüğünü hedef alan siyasi bir faaliyeti tespit edilmemiştir. Kürt Sorunu'nün Türkiye'nin bütünlüğü içerisinde çoğulcu demokrasi ilkeleri çerçevesinde çözümünü savunmuştur. Bu görüşler mahkeme tutanaklarında da bulunmaktadır. Ayrıca, hiç bir şekilde silahlı mücadeleyi savunmamış ya da destek vermemiştir. Aksine, her türlü şiddete daima karşı çıkmıştır. HADEP, son 15 yıldır ülkenin doğu ve güneydoğu bölgesindeki şiddet olaylarında en fazla zarar gören bir tabana dayanmaktadır. Onların sorunlarını dile getirmesi, şiddetin yarattığı tahribata dikkat çekmesi, bölgenin olağan bir yönetime kavuşmasını istemesi HADEP yönünden kaçınılmaz bir görevdir. Resmi devlet ideolojisi ile ters düşmesi nedeniyle bu partinin PKK ile özdeşleştirilmesi, yalnızca bu partiye değil, ülkemiz demokrasisine de zarar verir.

b. HADEP'in PKK'nın denetiminde olduğu, bu örgütün Merkez Komitesi'nden aldığı talimatlar ve emirler doğrultusunda eylemler düzenlediği iddiası:

HADEP'in PKK'nın denetiminde olduğu iddiası, partiyi ve yöneticilerini suçlamak için ortaya atılmış soyut bir iddiadır. Soyut bir şekilde her partinin her türlü iddia ile suçlanması olasıdır. Hele hele, resmi devlet ideolojisi ile farklı politika ve söyleme sahip bir parti için buna benzer suçlamalar yapılması kaçınılmazdır. Hukuksal açıdan bakıldığında, bu iddianın ciddiyet kazanması için, her şeyden önce PKK-HADEP bağlantısının kuşkuya yer vermeyecek şekilde ortaya konmuş olması gerekir. Bu konuda yukarıda yeterli açıklamalar yapıldığı için, yinelemeye gerek bulunmamaktadır.

PKK Merkez Komitesi'nden emir ve talimat alındığı iddiası somut herhangi bir kanıta dayanmamaktadır. Bu konuda, yalnızca Öcalan'ın Savcılık anlatımının 15 inci sayfasında yer alan şu beyana dayanıldığı sanılmaktadır:

"... Halen cezaevinde hükümlü olarak bulunan PKK mensubu Sabri OK'un HADEP'lilere talimatlar verdiği doğrudur. Üst düzey kararları da vermektedir..."

Öcalan'ın bu beyanı diğer anlatımları içerisinde bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Yukarda PKK-Hadep arasındaki organik bağ olup olmadığı yönündeki açıklamalarımızda da belirttiğimiz gibi, HADEP gibi binlerce üyesi olan bir kitle partisi içerisine, yöneticilerin bilgisi dışında PKK'ya sempati duyan kişilerin girmiş olması mümkündür. Anlatımları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Öcalan'ın, "HADEP'liler' sözünden kastı, PKK örgütüne sempati duyan kişilerdir. PKK dan emir ve talimat alan kişiler partinin yetkili yöneticileri olsa idi. anlatımlarda mutlaka bunların isimleri geçerdi. Sorgulamalar sırasında Öcalan'a, HADEP içerisindeki KİMLERİN PKK'dan EMİR ve TALİMAT ALDIKLARI yönünde herhangi bir soru sorulmamış olması da ilginçtir. Kanımızca, sorgulamalar sırasında mutlaka bu yönde sorular sorulmuş, ancak alınan yanıtlar HADEP'i ya da yöneticilerini suçlayıcı olmadığı için, tutanaklara yazılmamıştır. Çünkü HADEP yönetcilerinin DGM'lerde yargılandığı, parti hakkında kapatma davası açıldığını bile bile, DGM Savcılarının böyle bir soruyu sormamış olmasının hiç bir mantıklı açıklaması bulunmamaktadır.*

Somut suçlayıcı beyanlar alınamadığı için. soyut ve başka anlamlara çekilebilecek genel açıklamaların tutanaklara yazılması ile

yetinilmiş, şimdi de bunlara dayanılarak HADEP suçlanmaya çalışılmaktadır.

c. HADEP Kongrelerinin, PKK örgütü ile, bunun lideri A. Öcalan lehine gösteri yapılan alanlar haline getirildiği:

Siyasal ve ideolojik açıdan tam bir homojenlik taşımayan topluluklarda, genel eğilimlerin dışında, istenmeyen yasa dışı gösteri ve eylemler meydana gelebilmektedir, örneğin, tamamen yasal bir memur sendikaları mitinginde ya da öğrencilerin yasal haklan için yapmış oldukları yürüyüşlerde yasadışı bazı örgüt mensupları slogan atabilmektedir. Aynı şekilde, siyasal parti kongrelerinde de benzer olaylar yaşanmakta, yöneticiler bunları önlemekte her zaman başarılı olamamaktadır, örnek verirsek, son CHP ve MHP kongrelerinde çeşitli olaylar meydana gelmiştir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, kitle partilerinde disiplini sağlamak kolay değildir. HADEP kongreleri yaklaşık 10.000 kişinin katılımı ile gerçekleşmektedir. Bu kongrelerde, bazı küçük gruplar provokasyon yapmakta, yasa dışı pankart açıp. sloganlar atmaktadır. Fakat kongre ve parti yöneticilerinin uyarı ve çabaları ile bu gruplar etkili olmadan, pasifize edilmektedir. Fakat, HADEP'i suçlamak için fırsat kollayan kesimler 10.000 kişi içerisinde sayılan 5-10 kişiyi geçmeyen grupların bu korsan gösterilerin öne çıkarmakta, parti aleyhine kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır. Devlet kontrolündeki medya da bu olaylara ilişkin görüntülerle açıkça beyin yıkamaktadır, örneğin, partinin 2 nci kongresinde Türk Bayrağı'nın üzücü bir şekilde indirilmesi olayı, tüm partiye mal edilmiş, görüntüleri televizyonlarda aylarca gösterilerek, kamuoyu parti aleyhine kışkırtılmıştır. Oysa, olay sırasında kongre salonunda yüzlerce güvenlik görevlisi bulunmakta idi. Olay rahatlıkla önlenebilir, sorumlular hemen yakalanabilirdi. Fakat sırf partiyi suçlamak fırsatını elde etmek için bu yapılmadı. Nitekim, olayla ilgili olarak Parti yönetcileri aleyhine açılan davada, Ankara I. Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi verdiği kararda, olay sırasında görevli olan güvenlik güçleri hakkında suç duyurusunda bulunmuştu. Bu olayların parti yönetimine mal edilerek, kapatma nedeni olarak gösterilmesinin hukuksal dayanağı bulunmamaktadır.

d. HADEP il ve ilçe örgütlerinde düzenlenen seminerler ile, HADEP'in oluşturduğu. Gençlik, Kadın, Sağlık ve İşçi Komisyonlarınca düzenlenen toplantılara katılan vatandaşlara Anayasa düzenine ve üniter devlet yapısına karşı düşmanlık empoze edilmeye çalışıldığı iddiası:

Yargıtay C. Başsavcılığı'nın esas hakkındaki görüşünde yer alan bu iddianın hangi nedenlere ve kanıtlara dayandığını bilemiyoruz. Hangi adla olursa olsun, parti adına yapılan toplantılarda anayasa düzeni ya da üniter devlet yapısına düşmanlık empoze edilmesi söz konusu değildir. Resmi devlet ideolojisi ile çelişen görüş ve düşüncelerin, anayasal düzene ve üniter devlet yapısına düşmanlık olarak nitelendirilmesi hukuksal değil siyasal bir yaklaşımdır. Başsavcılık iddianamesinde ve esas hakkındaki görüşte bu iddia ileri sürülürken, hangi toplantı ya da seminerde bu tür çalışmalar yapıldığı açıklanmamıştır, iddianın hangi toplantılardaki, kimlerin konuşma ve telkinlerine dayandığı bilinmeden de bu konuda daha ayrıntılı görüş açıklama olanağı bulunmamaktadır. Esas hakkındaki görüşte yer alan bu iddia, iddianamenin 36 ncı sayfasında DGM Savalarının görüşlerini ifade eden şu cümlenin küçük bir değişiklikle tekrarıdır:

... Hadep'in oluşturduğu Gençlik, Kadın, Sağlık, İşçi Komisyonları çeşitli kesimden vatandaşlarımıza PKK yanlısı düşünceleri empoze etmektedir..." (İddianame sh. 36)

Ne iddianamede ve ne de esas hakkındaki görüşte, sözü edilen komisyon çalışmalarına ilişkin herhangi bir kanıt bulunmamaktadır.

e. HADEP'in il ve ilçe örgütlerinde, Kürt orijinli vatandaştan örgütleme, PKK'ya taban oluşturma, PKK'nın yurt içi ve yurtdışı kamplarına militan gönderme faaliyetlerinin yürütüldüğü ve böylece il ve ilçe örgütlerinin PKK'nın "Asker Alma Daireleri" haline getirildiği iddiası.

İddianamede de yer alan bu iddianın temel dayanağı, PKK örgütü ile ilgili olarak gözaltına alınan bir kısım sanıkların polis anlatımlarıdır. Bu anlatımlarda, Hadep organları ya da yöneticilerine yönelik herhangi bir iddia bulunmamaktadır. Daha çok, "Hadep'in ... ilçe ya da il teşkilatına gidip geliyordum" ; "... kişi ile Hadep binasında tanıştım." ; "... Hadep'in üyesiyim" vs. şeklinde bireysel anlatımlardır. Parti olarak, PKK'ya eleman yetiştirme ve gönderme yönünde faaliyet gösterildiğine dair bir tek anlatım bulunmamaktadır. Kaldı ki, bu anlatımların tamamı baskı ve zor altında alınmış olup, yargılamanın diğer aşamalarında reddedilmiştir.

Daha önce PKK içerisinde çeşitli eylemleri gerçekleştiren, ancak yakalandıktan sonra ceza almaktan kurtulmak için itirafçı

olmayı kabul eden sanıklardan bazı beyanlar alınmış ise de; bu kişilerin tanıklıklarına dayanılarak HADEP'in suçlanması mümkün değildir.

Ayrıca, dosyaya konulan polis anlatımlarının hangi koşullar altında ve nasıl alındığı bilinmemektedir. Bunlar HADEP yöneticilerinin yargılandıkları davalarda tanık olarak dinlenilmemiştir. HADEP yöneticilerinin ve avukatlarının hazır bulunmadığı ortamlarda alınan bu anlatımlar kanıt olarak kullanılamaz.

Esas hakkındaki görüşte, bu konuda da A. Öcalan'ın beyanlarına dayanılmıştır. Öcalan'ın DGM Yedek Hakimliği önündeki sorgusunda bu konuda bir beyanı yoktur. DGM Savcılarının yaptığı sorgulamadaki beyanları ise şöyledir:

... Hadep'in il ve ilçe teşkilatlarında gerek yurtdışındaki kamplara ve gerekse kırsal alana eleman gönderme faaliyetinin yürütüldüğü doğrudur..."

Mahkeme önündeki sorgulamada da;

"...HADEP içerisinde, PKK'ya kırsala eleman temini yönünde çalışmalar yapılmış olabilir, ama resmi PKK kuruluşudur diyemeyiz..."

Öcalan'ın yaklaşık 15 yıldan bu yana yurt dışında olduğu, Türkiye ile doğrudan hiç bir bağının bulunmadığı. Türkiye ile ilgili bilgileri dolaylı yollardan edindiği gözönünde bulundurularak, yukarıdaki beyanlar bir arada değerlendirildiğinde; bir olasılıktan söz edildiği anlaşılmaktadır. Yani tahmin yürütmektedir. Mahkeme önündeki beyanında kesin ifadeler yerine "OLABİLİR" gibi tahmin içeren bir sözcük kullanması da bunun açıkça göstermektedir. Türkiye'den pek çok gencin PKK'ya katıldığı herkesçe bilmen bir gerçektir. Fakat, bu katılanların HADEP tarafından organize edildiği, yönlendirildiği ya da temin edildiğine ilişkin inandırıcı bir bilgi ve kanıt bulunmamaktadır.

Öcalan'a atfedilen anlatımların genel değerlendirmesi ve kanıt niteliği:

Türkiye Cumhuriyeti ile 15 yıldan fazla bir süre silahlı mücadele etmiş bir kişinin yakalandığında, hangi koşullar altında sorgulandığı da önemli bir somdur? Öcalan'a atfedilen anlatımlarda gerçeklerle çelişen pek çok husus bulunmaktadır. Bunların Öcalan tarafından mı

ifade edildiği, yoksa sorgulamayı yapanlarca tutanaklara böyle geçirildiği belli değildir. Şayet, tutanaklarda yer alan hususlar doğrudan Öcalan'ın beyanları ise, olayların ve ilişkilerin birbirine karıştırıldığı, dolayısıyla da gerçekleri yansıtmadığı açıktır. Bu yüzden, değişik aşamalardaki beyanlar birbirlerini tutmamaktadır. Bunlardan bazıları sonradan Öcalan tarafından reddedilmiş ya da farklı ifade edilmiştir.

Örnekler: İstihbarat elemanlarının sorgulamalarına ait 21.02.1999 tarihli tutanakların 10 uncu sayfasında, "...1991 yılında DEP'e oy vermeyen herkesin tavuğunu bile öldürün." dediği yazılıdır. Oysa, 1991 yılında DEP (Demokrasi Partisi) henüz kurulmamıştı).

Aynı sorgu tutanağının yine 10 uncu sayfasında, bir yandan "... örgüt bütçesinden Hadep'e bir miktar ancak ne kadar olduğunu biliniyorum ama 200 bin Mark civarında bir para aktarıldı..." dediği ifade edilirken, aynı paragrafın devamında, şöyle denilmektedir:..".Avrupa masrafları da Avrupa temsilciliklerince karşılandı...Bu da masraf oluşturdu. Sakıncalı buldum. HEM DEVEETTEN PARA AE. HEM BİZDEN PARA AL, BEN BUNU SUÇ OLARAK GÖRÜYORUM..." Öcalan. bu anlatımı ile, hem devletten ve hem de örgütten para alınmasını doğru bulunmadığını söylemektedir. Fakat. Hadep yöneticilerinin hiç birisinin DEVLETTEN PARA ALMASI SÖZ KONUSU DEĞİL. Öyleyse, burada kastedilenler başkalarıdır. Aynı beyanlar içerisinde, parlamentoya seçilen eski HEP milletvekillerinden söz ettiği dikkate alınırsa; BU BEYANLARDA HEP VE HADEP'in BİRBİRİNE KARIŞTIRILDIĞI ANLAŞILMAKTADIR.

Öcalan'ın istihbarat birimleri ve DGM Savcıları tarafından alınan beyanlarında, başta ANAP Genel Başkanı olmak üzere birçok tanınmış politikacı, gazeteci, sanatçı ve iş adamının ismi geçmektedir. Fakat, daha sonraki beyanlarda bunlar tümüyle reddedilmiştir.

Yine Öcalan'ın anlatımlarında bazı asker, siyasetçi ve iş adamının PKK ile Devlet arasında iletişim kurduğu ileri sürülmüştür. Genel Kurmay ve diğer ilgililer tarafından bu iddialar yalanlanmış ve yalanlamalar tüm kamuoyu ve yetkililer tarafından kabul görmüştür. Kimsenin aklına bu kişiler hakkında yasal soruşturma açmak gelmemiştir. Fakat, muhalif kişi ve kurumlar aleyhine söylenen her husus kesinleşmiş doğrular olarak kabul edilmekte ve bu kişi ve kurumların aleyhine kullanılmak istenilmektedir.

Ayrıca, Öcalan, Türkiye ile ilgili konularda kendisinin doğrudan bilgi sahibi olmadığını ve ilişkilerin örgütün Avrupa teşkilatı tarafından yürütüldüğünü söylemektedir. Tüm bunlar, Öcalan'a atfedilen beyanlara dayanılarak HADEP'in suçlanamayacağını ortaya koymaktadır. Ayrıca. Öcalan'ın söyledikleri ile ilgili olarak HADEP yöneticilerinin görüşleri de alınmamıştır. Bir anlamda, HADEP ve yöneticileri yargılanmadan cezalandırılmak istenmektedir.

C- DAVANIN AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE TARTIŞILMASI

Siyasal partiler, belli bir ideolojiyi ya da programı yaşama geçirebilmek ve yasal yollardan iktidarı elde etmek amacıyla örgütlenmiş kuruluşlardır. Siyasal temsilin en önemli unsurlarından biri, siyasal partilerin engelsiz örgütlenebilmeleri ve serbest bir ortamda iktidar için yarışabilmeleridir. Çok partili sistemler, çoğulcu demokratik rejimlerin özelliğidir. Siyasal partiler, toplumdaki değişik hatta çatışan görüşleri temsil ederek demokrasinin çoğulculuk ve katılımcılık ilkelerini yaşama geçirir, halkın iradesinin oluşmasını sağlarlar.

1982 Anayasası'na göre de, siyasi partiler demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasal partiler, ülke sorunları karşısında çözüm üretir, halkı yönlendirirler. Siyasal partilerin, buldukları çözümleri ya da savundukları görüşleri topluma açıkça ve çekinmeden sunarak çoğunluğa mal etmeye çalışmaları, çoğunluğu elde ettiklerinde de iktidar olmaları demokrasinin gereğidir. Baskı ve teröre dönüştürmedikçe ya da zorla iktidara gelmeyi amaçlamadıkça hukuk düzeninin korumalarından yararlanmalıdır.

Kişi hak ve özgürlükleri arasında son derece önemli bir yeri olan "örgütlenme özgürlüğü" ile, siyasal partilerin yararlandıkları hukuksal korumalar ve tabi oldukları yasaklar arasında son derece yakın bir ilgi bulunmaktadır. Örgütlenme özgürlüğü önündeki engeller, siyasi partiler düzenim doğrudan etkilediği gibi; siyasi partiler düzenine getirilecek aşırı yasaklamalar da örgütlenme özgürlüğünü kullanılmaz hale getirir. Bu yüzden, siyasi partilerin kurulması ve faaliyet gösterilmesi, örgütlenme özgürlüğünün önemli bir alanı olarak kabul edilmektedir. Kişi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası sözleşmelerde de. siyasal parti kurulması ve serbestçe faaliyet göstermesi, örgütlenme özgürlüğü kapsamında kabul edilmektedir.

Öte yandan, siyasi parti kurma anlamındaki örgütlenme özgürlüğü ile düşünce açıklama Özgürlüğü arasında da yakın bir ilişki bulunmaktadır. Belirli siyasal görüşlerin partileşmeleri konusunda getirilecek her engel, bu siyasal görüşlerin örgütlenme yoluyla yayılma ve ifade edilmesini de engelleyeceğinden, örgütlenme özgürlüğü yanında düşünce açıklama özgürlüğünün de kısıtlanması sonucunu doğurur. Bu da gösteriyor ki, özgürlükler alanı bileşik kaplar gibidir, herhangi bir özgürlüğün kısıtlanması şu ya da bu şekilde başka özgürlük alanlarının da olumsuz etkilenmesine yol açar. Toplum düzeni ve kamu güvenliği gerekleri zorunlu kılmadıkça özgürlükler alanına müdahale edilmemesi çoğulcu demokratik sistemin işlerliği açısından son derece önemlidir.

Görülmekte olan davanın açılmasında ve yargılamanın devamı sırasında, seçimlerin halkın özgür iradesini yansıtacak koşullarda yapılması ilkesinin tümüyle gözardı edilmiş olması da, üzerinde durulması gereken önemli sorunlardan birisidir.

Bu açıklamalar ışığında dava değerlendirdiğinde, aşağıdaki sonuçlara varılmaktadır:

C.I.- Dava, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 ncı, 9 uncu, 10 uncu , 11 inci maddelerine, Sözleşmeye Ek 1 Nolu Protokol'ün 3. maddesine ve bu maddelerle birlikte sözleşmenin 14 üncü maddesine açıkça aykırıdır.

CI.a.- AİHS'nin 6 ncı Maddesi Yönünden:

Dava, DGM Savcılarının Halkın Demokrasi Partisi yönetici ve mensupları hakkında hazırladıkları 3 iddianameye ve yine aynı savcıların topladığı kanıtlara dayanmaktadır. Daha sonra da, PKK lideri A. Öcalan'a atfedilen ve nasıl elde edildiği bilinmeyen beyanlar ek dayanaklar olarak ileri sürülmüştür.

DGM Savcılarının bağlı olarak görev yaptıkları Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kuruluş amaçları, oluşum biçimleri, uyguladıkları yasa ve yöntemlerdeki farklılıklar dolayısıyla, bağımsız ve tarafsız mahkeme olmadıkları: olağanüstü mahkeme niteliğinde oldukları kabul edilmektedir. Yıllardan beri bu mahkemelere yöneltilen eleştirileri kabul etmeyen ve bunların normal adil mahkemeler olduğunu savunan devlet yetkilileri, sonuçta, bu mahkemelerin yapısında değişiklik yapmak zorunda kalmıştır. AİHM'nin verdiği bir karar ön plana çıkarılarak, konu sadece askeri yargıcın varlığına

indirgenmiştir. Oysa, en önemli sorun bu mahkemelerin kuruluş amacı ve uyguladığı yargılama kuralları dır. Yapılan değişiklik son derece küçük, ancak olumlu bir adımdır. Fakat bu mahkemeler tümüyle kaldırılmadıkça adil bir yargılamanın yapılamayacağı kabul edilmelidir.

DGM'lerin kuruluş amaçlan yönünde soruşturma yapmak üzere, atanmaları, yetkileri ve çalışma yöntemleri 2845 sayılı Yasa ile özel olarak düzenlenen DGM Savcıları'nın yürüttüğü hazırlık soruşturmasına ve bu soruşturmalarda elde edildiği söylenilen kanıtlara dayanılarak yapılacak hiç bir yargılamanın ADİL olma şansı bulunmamaktadır. Hadep yöneticileri hakkındaki tüm soruşturmalar bu savcılar tarafından ve olağanüstü yöntemlerle yürütülmüştür. Kanıtlar hukuka aykırı yöntemlerle toplanılmış, hiç bir aşamada savunmanın soruşturmaya katılmasına izin verilmemiştir. Hukuki olmaktan çok, kaynağı Milli Güvenlik Kurulu olan siyasi kararlar doğrultusunda soruşturma ve suçlamalara gidilmiştir.

Siyasi kararlar doğrultusunda DGM Savcıları tarafından hazırlanmış iddianamelere ve olağanüstü yöntemlerle hukuka aykırı bir şekilde elde edilen kanıtlara dayanan bu dava. AİHS'nin 6/1 .maddesine aykırıdır. Yüce Mahkemeniz'in davayı reddetmesi, yapılan bir haksızlığı gidermeye hizmet edecektir.

Cl.b. AİHS'nin 9 ve 10 not maddeleri yönünden:

İddianamenin ve esas hakkındaki görüşün çeşitli bölümlerinde yapılan değerlendirmeler, asıl amacın, Hadep yönetici ve mensuplarının gerek birey olarak ve gerekse parti olarak savundukları siyasi düşüncelerin açıklanmasına engel olmak olduğunu göstermektedir.

İddianamenin değişik bölümlerinde, özellikle "Kürt Sorunu" ile ilgili olarak resmi devlet görüşünden farklı görüş ve düşünceler; ülkeyi bölmek isteme, terörist örgütü destekleme ya da kin ve düşmanlığı tahrik olarak nitelendirilmiştir. Sorunların diyalog yoluyla, şiddete başvurmadan çözülmesini istemek suç sayılmıştır, iddianamenin mantığına göre, Kürtler'in varlığından, kültüründen, dillerinden, yönetime katılmalarından söz etmek suçtur; Türklerin ve Kürtlerin kardeşliği söylemi, Türkiye'yi bölme amacını gizlemeye yöneliktir (örnek olarak sh. 3, 26, 55). Asıl amacın gizlenmesi için, yapay suçlamalar yapılmakta, partinin yasa dışı faaliyetlerde bulunduğu ileri sürülmektedir. Oysa, vekili bulunduğumuz Halkın Demokrasi Partisi,

hiç bir şekilde şiddeti savunmamış, teşvik etmemiştir. Aksine sorunların barışçıl yöntemlerle ve demokrasi içerisinde diyalog yoluyla çözülmesinde ısrarlı olmuştur. HADEP hiç bir koşulda Türkiye'nin bütünlüğüne aykırı görüş açıklamamış, davranışlarda bulunmamıştır. Türkiye'nin en önemli sorunu olan "Kürt Sorunu"nun da çoğulcu demokrasi ilkeleri çerçevesinde ve Türkiye'nin bütünlüğü içinde çözülmesini savunmuştur. Her türlü ayrımcılığa karşı çıkmış ve sürekli olarak halklar arasında kardeşliği savunmuştur.

Fakat, katı bir Türk Milliyetçiliğini esas alan; Türkler dışındaki tüm etnik ve kültürel grupları ret ve inkar eden; çoğulcu demokrasinin gereklerini Türkiye'nin bölünmesi olarak gören: farklı görüş ve düşünceleri baskı ve şiddetle bastırmaya dayanan resmi anlayış, Hadep ve mensuplarının siyasi görüşlerini, gerek birey ve gerekse örgütsel olarak açıklamalarına engel olmak için her çareye başvurmaktadır. İddianamedeki, HADEP'e yönelik yasa dışı faaliyetlerde bulunma iddiaları da bu çerçevede ortaya atılmıştır. Amaç, resmi anlayışla çelişen siyasi görüş ve düşüncelerin engellenmesidir ve bu da AIHS'nin 9 ve 10 uncu maddelerine aykırıdır.

Cl. c. AİHS'nin 11 inci maddesi yönünden:

Yurttaşların seçme ve seçilme hakları, diğer bir anlatımla ülkenin siyasal yönetimine katılma hakkı, demokrasilerde korunması gereken temel hakların başında gelir. Günümüzde bu katılım, tek tek birey iradeleri yerine; bireysel iradeleri bir araya getiren siyasal partiler aracılığı ile olmaktadır. Bu yüzden de siyasi partiler demokrasilerin olmazsa olmaz koşuludur. Siyasi partiler arasında görüş ve programlarına göre ayrım yapılıp bazılarına yaşam hakkı tanınmaması demokratik ilkelere aykırıdır. Kapatılması istenen Halkın Demokrasi Partisi Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası'na göre kurulmuş ve 18 Nisan seçimlerinde katılarak her türlü engellemeye karşın ülke çapında 1.600.000 in üzerinde oy almıştır, özellikle Kürt kökenli yurttaşların yoğun olduğu bölgelerde Hadep en yüksek oyu almıştır. Şayet %10 oranındaki ülke barajı olmasa idi. 30 civarında milletvekili çıkaracaktı. Birçok il ve ilçenin belediye başkanlığı seçimlerini de en yüksek oyu almak suretiyle kazanmıştır. Şimdi bu parti tamamen komplo soruşturmalar ve yapay nedenlerle kapatılma istenmektedir.

Buna ilişkin devlet kararı, yargı dahil tüm devlet birimlerine talimat niteliğindeki, Milli Güvenlik Kurulu Kararı olarak şöyle ifade edilmiştir:

"Madde 8. Bölgenin Ekonomik ve Sosyal Sorunlarına İlişkin Olarak: (a) Siyasi Alanda:

(I) HADEP faaliyetlerinin PASİFİZE edilmesi maksadıyla DEVLET tarafından takip ve kontrol altında tutulması.

...

(III) Devlet, sivil toplum örgütleri ve üniversiteler vasıtası ile HADEP üzerinde açık/örtülü ve devamlı bir baskının tesis edilmesi ve gündemden düşürülmesi, (VIII) Hadep'in uyuşturucu ve silah kaçakçılığı faaliyetleri, Türkiye'ye ve Avrupa'ya verdiği zarar açısından sık sık işlenmeli ve BU KONUDA KAMUOYU OLUŞTURULMASI SAĞLANMALIDIR."

Anlaşılacağı üzere, sadece HADEP'in siyasi faaliyetlerinin pasivize edilmesi değil, aynı zamanda uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yapan bir "SUÇ ÖRGÜTÜ" olarak yansıtılması yönünde de devlet kararı bulunmaktadır. Hadep'in PKK ile bağlantılı olduğu iddiaları da buna yöneliktir. Hadep üzerinde her türlü yolla açık/örtülü ve devamlı baskı kurulması çok önceden öngörülmüştür.

Bu yolla. HADEP yönetici ve üyeleri yanında, bu partiye oy veren milyonlarca vatandaşın siyasal parti olarak örgütlenme özgürlüğü engellenmek istenmektedir. Bu partinin kapatılması için. demokratik bir toplumun haklı göreceği hiç bir neden bulunmamaktadır. Ortaya atılan tüm iddialar, yukarıda açıklanan devlet kararını uygulamaya ve gizlemeye yöneliktir. AİHM'nin parti kapatma kararlan nedeniyle Türkiye'yi mahkum etmesi, devleti, HADEP'in terör olayları ile ilişkisi olduğu iddialarına ağırlık vermeye yöneltmiştir. Görülmekte olan dava, açık bir şekilde AİHS'nin 11 inci maddesinin ihlalidir.

Cl.d.- Avrupa İnsan Haklan Sözleşmesi'ne Ek I Nolu Protokol'ün 3. maddesi yönünden:

Ek I Nolu Protokolün 3 ncü maddesi. "Taraf devletlerin yasama organının seçimi için halkın özgür düşünce ve iradesini ortaya koyabileceği koşullarda ve belli aralıklarla seçim yapılmasını"

öngörmüştür. Halkın serbest irade ve düşüncesini ifade etmesini engelleyecek ya da etkileyecek her türlü muamele, bu maddenin ihlali sonucunu doğurur. Yukarıda açıklandığı şekilde, siyasal kaygı ve kararlarla Halkın Demokrasi Partisi'ne karşı kapatma davası açılmış olması; Sayın Başsavcı'nın hukukun sınırlarını zorlayarak, dava açılması vesilesiyle ve özellikle de ihtiyati tedbir istemi vesilesiyle medya önündeki partiye yönelik suçlamaları; halkın iradesini etkilemesinin ötesinde; halka, HADEP'e oy verilmemesi yönünde açık bir baskıdır. Bu baskının en üst yargı organlarının muamelelerinden kaynaklanması ise, demokrasi ve özgürlükler yönünden çok daha vahim bir durumdur. Bu baskı, yalnızca kapatma davası açılması ya da tedbir işlemleriyle değil, seçimler sırasında da yurt çapında yurttaşlar üzerinde fiili baskılar şeklinde devam etmiştir.

Cl. c. AİHS'nin 6-9-10 -11 ve Ek Protokol'ün 3 üncü maddeleri ile birlikte 14 üncü maddesine aykırılık yönünden:

AİHS'nin 6-9-10 ve 11 inci maddesi ihlal edilmek suretiyle vekili bulunduğum Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılmak istenmesinin asıl nedeni; bu partinin savunduğu siyasal görüşlere ve parti üye çoğunluğunun etnik kökenlerine yönelik ayrımcılıktır. Hadep, ülke sorunları konusunda resmi görüşlerle çelişen farklı görüşlere sahiptir. Özellikle, Kürt Sorunu'nun demokratik çoğulcu ilkeler çerçevesinde çözülmesini savunmakta; şiddet yöntemlerine karşı çıkmaktadır. Üyelerinin çoğunluğunu Kürt kökenli vatandaşlar oluşturmaktadır. Kürt kimliğine sahip çıktığı ve çoğulcu bir yapıyı savunduğu; devletin Kürtler üzerindeki haksız uygulamalarını eleştirdiği için; resmi devlet kurumlarının husumetini üzerine çekmekte; ülkeyi bölmeye çalışmakla suçlanmaktadır. Bu nedenle de her fırsatta çalışmaları engellenmekte, yöneticileri ve mensuplarına baskı yapılmaktadır. Kürt olmaları ve Kürt Sorunu'nun çözümü için savundukları farklı siyasal görüşler Hadep ve yöneticilerinin özgürlüklerinin kısıtlanmasının temel nedenidir. Yani, etnik ve siyasal görüş ayrımcılığı yapılan muamelelerin asıl nedenidir.

SONUÇ VE İSTEM: Açıklamaya çalışılan nedenlerle;

1.Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından DGM yargılamaları ile ilgili sorgu tutanaktan sunulmuş ise de, yargılanan yöneticilerin görüşleri yazılı olarak verildiğinden, tutanaklarda yer almamaktadır. Bu nedenle, Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki 1999/1 ve 1998/38 esas nolu dava dosyalarındaki sanıklara ve avukatlarına ait savunma dilekçelerinin getirilmesine;

2. Ön savunmamızın sonuç bölümünün 2.3.6 ve 7 nci maddelerinde yer alan istemlerimizin kabulüne;

3. Yargılamanın DURUŞMALI olarak yapılmasına;

Yargılama sonucunda da davanın REDDİNE karar verilmesini, vekil olarak saygı ile dilerim."

VII- SÖZLÜ AÇIKLAMA

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 17.1.2002 günlü sözlü açıklaması şöyledir:

"*Türkiye Cumhuriyeti, üniter bir devlettir. Başlangıç bölümünde Anayasanın Türk vatanı ve milletinin ebedî varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirlediği vurgulanmış, hiçbir faaliyetin Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının karşısında koruma göremeyeceği ilkesi getirilmiştir. Anayasanın 3 üncü maddesinde de bu ilke "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür" biçiminde tekrarlanmıştır. Bu ilkeye verilen önem o derece de büyüktür ki, 4 üncü maddede, 3 üncü madde hükümlerinin değiştirilemeyeceği ve değiştirilmesinin teklif edilemeyeceği belirtilmiştir. 5 inci maddede devletin temel amaç ve görevinin Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini korumak olduğu gösterilmiş, 14 üncü maddede, Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz hükmü getirilmiştir.*

Anayasanın 68 inci maddesinde, siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilmekle beraber, 11 inci maddede yer alan Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesinin doğal sonucu olarak Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürecekleri sınırlaması getirilmiştir. Bu sınırlama, 68 inci maddenin dördüncü fıkrasında yer almakta ve siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemlerinin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olamayacağı biçiminde vurgulanmaktadır. Aykırılığın yaptırımı ise, yine Anayasanın 69 uncu maddesinin altıncı fıkrası uyarınca o partinin temelli kapatılmasıdır.

Kuşku yoktur ki, hiçbir devlet ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne yönelen tehdidi "siyasî parti, demokratik siyasî hayatın

vazgeçilmez unsurudur" diyerek gözardı edemez ve bu tehdidin sürgit devam etmesine izin veremez.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 ve 11 inci maddelerinde öngörülen hak ve özgürlüklerin kullanılmasına ulusal güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeninin korunması, suçun önlenmesi, genel sağlık ve ahlâk veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için kanunlarla kısıtlama getirilebileceği esası kabul edilmiştir.

Bir siyasî partinin Anayasamızın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak onun bu fiillerin işlendiği odak haline geldiğinin Mahkemenizce tespit edilmesi halinde karar verilir.

Odak olma hali, kapatma davasının açıldığı tarihte yürürlükte olan 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 103 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "bir siyasî partinin yukarıdaki fıkrada yazılı fiillerin mihrakı haline geldiği, 101 inci maddenin (d) bendinin uygulanması sonucunda bu fiillerin o partinin üyelerince kesif bir şekilde işlenmiş olduğunun ve bu fiillerin kesif olarak işlenmesinin o partinin büyük kongre, merkez karar ve yönetim kurulu veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu yahut bu grubun yönetim kurulunca zımnen veya sarahaten benimsendiğinin sübuta ermesiyle olur" şeklindeki bir hükümle belirlenmiş idi.

Kapatma davasının açılmasından sonra 14.8.1999 tarihli Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4445 sayılı Kanun, Siyasî Partiler Kanununun 103 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki hükmü şu şekilde değiştirmiştir: "Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongrede veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.."

Yüksek Mahkemeniz, Siyasî Partiler Kanununun 4445 sayılı Kanunla değişik 103 üncü maddesinin ikinci fıkrasını Anayasaya aykırı bulmuş ve 12.12.2000 tarihli kararıyla odak olma halini tanımlayan bu fıkrayı iptal etmiş, böylece, Anayasa ile Siyasî Partiler Kanunu arasında o tarihte mevcut olan uyumsuzluk ortadan kaldırılmış idi.

Odak olma hali, bu iptal kararından sonra 17 Ekim 2001 tarihinde yürürlüğe giren 4709 sayılı Kanunla, Anayasamızın 69 uncu maddesinin altınca fıkrasına eklenen cümleyle tanımlanmıştır.

Bu tanıma göre "bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve durum o partinin büyük kongre veya genel başkanı veya genel merkez karar ve yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır."

Anayasamızda ve Siyasî Partiler Kanununda halen bir siyasî partinin, devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline gelmiş sayılması için o parti üyeleri ya da yöneticileri hakkında kesinleşmiş mahkumiyet hükümleri bulunması gerektiğine dair bir hüküm mevcut değildir. Mevzuatta bu tarzda değişiklik yapılması önerileri Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul görmemiştir.

Anılan eylemler, o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlenmiş ve bu durum, partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsenmişse veya bu eylemler doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlenmişse, odak olma hali gerçekleşmiş sayılır.

Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) üyelerinin, ülkenin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı çok sayıda eylem gerçekleştirdikleri ve bu durumun, Anayasamızın değişik 69 uncu maddesinin altıncı fıkrasındaki parti organlarınca ve parti genel başkanınca benimsendiği, partinin çeşitli kademede bir kısım yöneticilerinin de bu eylemlerin içinde olduğu, böylece, Halkın Demokrasi Partisinin anılan eylemlerin odağı haline geldiği devlet güvenlik mahkemesi savcılarının ülke genelinde açtıkları çok sayıdaki soruşturma ve kamu davası evrakı içindeki belge ve bilgilerden anlaşılmaktadır.

Bu davalardan bir kısmı halen derdest ise de, bir kısmı sonuçlanmıştır. Şöyle ki;

Ankara 2 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde HADEP yöneticileriyle ilgili davalar;

1- 16.3.1998 tarihli 1998/53 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava, (Mahkemenin esas numarası 1998/38"dir)

Davanın sanıkları HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak, Yürütme Kurulunda sayman İshak Tepe, Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Satan, Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Zeynettin Uney, Genel Sekreter Hamit Geylani, Parti Meclis Üyesi Melik Aygül ve Yürütme Kurulu üyesi Ali Rıza Yurtsever.

Sanıklara isnat edilen suç: Silahlı çete PKK'nın siyasî kanat yöneticisi olmak ve uygulanması istenen madde, Türk Ceza Kanununun 168 inci maddesidir.

İddianamede, sanıkların Anayasanın açık hükümlerine rağmen devamlı olarak ayrı bir ırk, ayrı bir halka oldukları, ayrı dilleri, ayrı kültürleri, ayrı yurtları olduğu temalarını işleyerek HADEP'in, PKK'nın siyasî kanadı olduğunu gösterdikleri ve HADEP içinde Türkiye'nin millî birliğini, toprak bütünlüğünü bozacak faaliyetlerde bulundukları anlatılmakta ve bu eylemlerin kanıtları açıklanmaktadır.

2- 30.4.1998 tarihli 1998/124 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava; (Mahkeme esas numarası l998/64)

Sanıklar: HADEP Parti Meclisi üyeleri Abdullah Mehmet Varlı, Ahmet Türk, Sırrı Sakık, Sedat Yurttaş, FeridunYazar ile HADEP Ankara İl Başkanı Kemal Okutan, Sanıklara isnat edilen suç: Silahlı çete, PKK'nin siyasî kanadı HADEP'in yöneticisi olmak. Uygulanması istenen madde; Türk Ceza Kanununun 168'inci maddesidir.

İddianamede "HADEP Parti Meclisinin aldığı karar uyarınca HADEP Genel Merkezinde üyelerine eğitim verildiği, verilen eğitimle Kürt asıllı gençlerin Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı sözde Kürdistan'ı, Türk egemenliğinden kurtarmak amacıyla, silahlı mücadele yapmak için PKK saflarına katılmaya hazır hale getirilmesinin amaçlandığı, HADEP Genel Merkezi HADEP Ankara İl Başkanlığında yapılan aramalarla ilgili 10.2.1998 günlü arama tutanakları kapsamından anlaşılmaktadır" denilmekte, deliller irdelenmekte "yukarıda anlatılandan HADEP'in silahlı çete PKK'nın legal kuruluşu olduğu anlaşılmaktadır" şeklinde sonuca varılmaktadır.

3- 16.6.1998 tarihli 1998/194 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava; (Mahkemenin esas numarası 1998/83 tür.

Sanıklar; HADEP Parti Meclisi Üyesi Hasan Doğan, HADEP Genel Başkan Yardımcısı Güven Özata ile HADEP Parti Meclisi Üyesi ve Merkez Yürütme kurulu üyesi olan 36 kişidir.

Sanıklara isnat edilen suç: Silahlı çete PKK'nin siyasî kanat yöneticisi olmak. Uygulanması istenen madde ise, Türk Ceza Kanununun 168'inci maddesidir.

İddianamede "yukarıda açık kimlikleri yazılı sanıklar Hasan Doğan ve arkadaşları HADEP Merkez Yürütme ve Parti Meclisi üyesidirler. HADEP Parti Meclisinin aldığı karar uyarınca, HADEP Genel Merkezinde üyelerine eğitim verildiği, verilen eğitimle, Kürt asıllı gençlerin Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı sözde Kürdistan'ı, Türk egemenliğinden kurtarmak amacıyla silahlı mücadele yapmak için PKK safhaların katılmaya hazır hale getirilmesinin amaçlandığı, HADEP Genel Merkezi, HADEP İl Başkanlığında yapılan aramalarla ilgili 10.2.1998 tarihli arama tutanakları kapsamından anlaşılmaktadır. Aramalarda ele geçirilen belgelerin tamamında sürekli Türkiye Cumhuriyeti Devleti düşmanlığı yapılmakta, Kürt asıllı vatandaşlar PKK saflarında devlete karşı silahlı mücadeleye teşvik edilmektedir. Bu dergileri, parti bürolarında parti yöneticileri de bulundurmaktadır. Bizzat Genel Başkan ve Genel Başkan yardımcılarının odalarında Abdullah Öcalan'ın kitapları bulunmuştur. Devamlı PKK propagandası yapan ve mahkeme kararıyla toplatılmasına karar verilen dergileri parti binalarında bulunduran sanıkların kasıtları yasak yayın bulundurma olarak yorumlanamaz. Bu dergiler, parti binalarına gelen Kürt asıllı vatandaşlara okutturulmaktadır. Bu da, eğitimin bir safhasını teşkil etmektedir. Bu dergiler, beyinleri devlet düşmanlığı ve PKK sevgisiyle yıkamaktadır. Bu çeşit dergiler, sadece Genel Merkezde değil bütün HADEP binalarında bulunmaktadır."

"Parti Meclisi, HADEP'in kongreden sonra en yüksek organıdır. HADEP Genel Merkezinde eğitim verilmesi kararı parti meclisince alınmıştır. Bu kararı alan parti meclisi üyelerinin eğitimin içeriğinden de haberleri olduğu şüphesizdir" denilmekte, sanıkların HADEP içinde PKK'nın özel görevlisi olarak Türkiye'yi bölmeye yönelik eylem ve faaliyetlerde bulundukları sonucuna varılmaktadır.

4- 7.7.1998 tarihli ve 1998/155 sayılı iddianame; (mahkemenin esas numarası 1998/99'dur.)

Sanıklar, Kemal Bülbül, HADEP Ankara İl Başkanı; Şaize Zoroğlu, HADEP İl Yönetim Kurumlu Üyesi ve Ankara İl Kadın Komisyon Üyesi; Yıldız Kılınç, HADEP Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulu üyesi ve İl Kadın Komisyonu Üyesi; Serpil Salman, HADEP Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulu Üyesi ve İl Kadın Komisyonu Üyesidir; Gülser Aydoğan, HADEP Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulu Üyesi ve İl Kadın Üyesidir.

Sanıklara isnat edilen suç: Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırıp Bağımsız Birleşik Kürdistan adında bir devlet kurmak amacıyla oluşturulan silahlı PKK örgütüne yardımdır. Uygulanması istenen madde, Türk Ceza Kanununun 169 uncu maddesidir.

İddianamede, 2 Mart 1998 günü sanık Kemal Bülbül'ün İl Yönetim Kurulu üyeleri ile birlikte Ankara Kapalı Cezaevinde bulunan PKK örgütü mensubu olmak suçundan hükümlü eski DEP milletvekilleri Hatip Dicle, Leyla Zana, Orhan Doğan ve Selim Sadak'ı ziyaret ettikten sonra sanık Kemal Bülbül'ün, cezaevi dışında bulunan topluluğa partinin basın bürosunca hazırlanmış bulunan basın açıklamasını okuduğu, bu açıklamada 'DEP milletvekillerine karşı yapılan darbe fiyasko ile sonuçlanmıştır. Ancak, görünen odur ki, Kürt halkı DEP yöneticilerinin mücadele bayrağını yere düşürmeyerek siyasî demokratik mücadeleyi geliştirmiştir' denildiği görülmüştür.

Sanık Kemal Bülbül'ün ikametgahında yapılan aramada 'Tarihsel Haksızlıklarla Karşı Karşıya Kalan Kürtler, Kürt Sorunu ve Çözüm Önerileri' başlıklı 7 sayfalık doküman ele geçmiştir. Sanık Kemal Bülbül bu belgeyi HADEP arşivinden aldığını söylemiştir. Bu belgede 'Bugün Kürt halkı, iskeleti ve beyni parçalanmış, devletlerarası paylaşılmış bir konumdadır. Ne acıdır ki, sömürgelerin bile statüsü varken Kürtlerin ve tarihî ülkesi olan Kürdistan'ın hiçbir uluslararası resmî statüsü yoktur. ...Türkiye'de yaşayan herkes Türk'tür gibi ırkçı bir resmî ideolojiyle Kürtlerin varlığı dahi inkâr edilmiş, Kürt dili, kültürü ve tarihî değerleri bir imha sürecine tabi tutulmuştur. Kürtler bu köleci statüyü ya da statüsüzlüğü o tarihten beri asla kabullenmediler. 1925-1938 yılları arasında Türkiye Cumhuriyetinin resmî verilerine göre tam 28 kez silahlı olarak ayaklandılar. 1960-1980 yılları arası, bugünkü Kürt ulusal uyanışı ve özgürlük mücadelesinin temellerinin atıldığı yıllardır. 1994 yılında Kürdistan İşçi Partisi PKK'nın politik önderliğinde başlatılan silahlı mücadele kesintisiz 14 yıldır devam ediyor" şeklinde ifadeler yer almaktadır.

HADEP İl Kadın Komisyonu, imzalı bildiride ise, aşağıdaki bölümler yer almıştır:

'Sistemin 10 yıldır sürdürdüğü antidemokratik uygulamaları sonucu büyük bunalımlar yaşanmaktadır. Bu bunalımın nedeni her türlü ekonomik, demokratik, kültürel hak ve özgürlükleri savunan, dinamiklere karşı sistemin dayattığı tek ulus, tek ırk, tek düşünce, tek dil şovenizmidir. ...Bu uygulamaların en kapsamlısı, uluslararası anlaşmalardan doğan haklarını kullanmak isteyen Kürtlere karşı geliştirilmiştir. 14 yıldır sürdürülen savaş sonucu basılmadık ev, boşaltılmadık köy, işkence edilmedik kişi bırakmamacasına hiçbir kaide ve kural gözetilmeksizin pervasızca bir zulüm uygulanmıştır' şeklinde ifadeler bulunmaktadır.

Ayrıca, ele geçen kanıtlardan HADEP İl Kadın Komisyonu üyeleri olan sanıkların bu basın açıklamasıyla silahlı çete PKK'ya destek verdikleri vurgulanmaktadır.

2 Numaralı Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde açılmış olup yukarıda iddianame tarih ve numaraları yazılı 4 davanın, bugün itibariyle bulundukları durum;

Yukarıda belirtilen davalar Ankara 2 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde sanıkları Murat Bozlak ve arkadaşları olan 1998/38 esas numaralı dava ile birleştirilmiştir. Birleşen davaların sınıklarından bazıları yakalanamamışlardır. Bunlar gıyabi tutukludurlar. Bu nedenle, sonuçlanmayan davanın duruşması 4.3.2002 tarihine ertelidir.

5- 28.12.1998 tarihli 1998/527 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava; Esas numarası, 2001/ 35, Karar no: 2001/75

Sanıklar; HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak, Genel Başkan Yardımcısı Bahattin Günel, Genel Sekreter Ahmet Turan Demir, Ankara İl Başkanı Kemal Bülbül, İl Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Yılmaz, Parti Meclisi Üyesi Emine Mısır ve arkadaşları olmak üzere toplam 47 sanıklı bir dava.

Sanıklara isnat edilen suç: Silahlı çete PKK'ya hal ve vasfını bilerek yardım etmek. Uygulanması istenilen madde, Türk Ceza Kanununun 169 uncu maddesidir.

İddianamede "HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak ve HADEP Ankara örgütünün basın açıklamalarından sonra, başta Ankara olmak

üzere Türkiye genelinde Abdullah Öcalan'ın İtalya'da tutuklanmasını ve Türkiye'nin silahlı çete başının yargılanmasını temin için iade girişimlerini protesto etmek amacıyla bütün HADEP il ve ilçe binalarında açlık grevlerine başlandığı... HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak'ın basın açıklaması ve HADEP Ankara İl Örgütü imzalı açıklamaları incelendiğinde, Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'dan başlamak üzere bütün Avrupa'da hatta dünyada, çetesine ve kendisine siyasî bir hüviyet kazandırmaya yönelik faaliyetlerine paralel açıklamalar olduğu anlaşılmaktadır. Esasen HADEP'in yapılan bütün kongrelerinde yöneticilerinin yaptığı bütün konuşmalarda, yaptıkları bütün basın açıklamalarında, Kürt sorununun kan dökülmeden demokratik barışçıl çözümü yani, silahlı çete PKK ve başı Abdullah Öcalan'a siyasî hüviyet kazandırılması amacına vurgulanmıştır.

...Yine, 1.11.1998 günü yapılan HADEP'in büyük kongresinde; 'Biji Aşiti, ...Kürdistan Faşizme Mezar Olacak, Biz PKK'lıyız, PKK Halkın Partisidir. Serok APO, Biji APO; Gerilla Vuruyor, Kürdistanı Kuruyor' sloganlarının atıldığı; atılan sloganlara divanın tepkisiz, kaldığı, 1.11.1998 günlü tutanak kapsamından anlaşılmıştır... HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak'ın ve HADEP Ankara İl Örgütü imzalı basın açıklamaları, HADEP kongrelerinde HADEP yöneticilerinin yaptıkları konuşmalar, kongrelerinde söylenenler, gençleri PKK saflarına katılmaya davet eden şarkılar, PKK ve Abdullah Öcalan lehine atılan sloganlar, silahlı çete PKK ile HADEP arasında organik bir bağ olduğunu gösterir. PKK-HADEP birlikteliği PKK ile HADEP arasındaki organik bağ, HADEP il, ilçe binalarında, merkez binasında yapılan aramalarda bulunan belge ve dokümanlarda daha açık bir şekilde görülür" iddiası yer almaktadır.

Bu iddianame üzerine sanıklar yargılanmışlar, Murat Bozlak, Bahattin Günel, Turan Demir, Kemal Bülbül, Hüseyin Yılmaz, Emine Mısır, Ali Akgül, Rezzan Sümbül, M. Emin Araş, Sevgi Ünal, Dursun Turan, Cevdet Malgaz, Safiya Akalın, Ahmet Aydın, İlhan Aydın, Hüsamettin Avşar, Şaize Zoroğlu ve Sultan İzra'nın Türk Ceza Kanununun 169 ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci Maddesi ve Türk Ceza Kanununun 59 uncu maddesi uyarınca 3'er sene 9'ar ay ağır hapis cezasına çarpıtılmışlardır. Diğer sanıkların beratlarına karar verilmiştir. 24.2.2000 tarihli 1-20 sayılı karar, mahkum olan sanıkların temyizi üzerine Yargıtay'a gelmiş ve Yargıtay 9 uncu Ceza Dairesi, 23.1.2001 tarihli ve 2409/162 numaralı kararıyla mahkumiyet hükmünü bozmuştur. Bozma gerekçesi, davanın 4616 sayılı Kanun kapsamına girmiş olmasıdır.

Yargıtay bozmasından sonra sanıklar hakkındaki davada 4616 sayılı Kanun uygulanarak davanın kesin hükme bağlanmasının ertelenmesine karar verilmiş ve bu karar temyiz edilmediğinden 9.5.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

6- 14.1.1999 tarihli ve 1998/460 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava; (mahkeme esas numarası, 1999/6)

Sanıklar; Şahabettin Özarslaner ve 13 arkadaşı, Suç: Silahlı çete PKK'nın hal ve vasfım bilerek silahlı çeteye yardım etmek. Uygulanması istenilen ceza maddesi, Türk Ceza Kanununun 169 uncu maddesidir.

Sanıklardan Şahabettin Özarslaner 4.10.1998 günü Ankara Yılmaz Güney Sahnesinde yapılan HADEP olağan ilk kongresinde divan başkanlığı; Şah Hanım Kanat ve Sinan Uğur ise divan üyeliği yapmışlardır. İddianamede, 4.10.1998 günü Ankara Yılmaz Güney Sahnesinde yapılan HADEP Ankara İl Teşkilatının olağan kongresinde divan başkanlığı yapan sanık Şahabettin Özarslaner ile divan üyeliği yapan sanıklar Şah Hanım Kanat ve Sinan Uğurun kongre programında bulunmamasına ve hükümet komiserinin ikaz etmesine rağmen Mezepotamya Kültür Derneğine bağlı sanatçı sanıklar, Hasan Kocadağ, Nurcan Değirmenci, İkram Tan, Şengül Pak, Hıdır Çelik, Arife Düzdaş ve Mehmet Akbaş'a gençleri PKK saflarına katılmaya davet eden şarkılar söylettikleri; ayrıca, sanıklar, Leyla Zana, Hatip Dicle, Selim Sadak ve Orhan Doğan'ın cezaevinden gönderdikleri PKK terörünün meşru gösteren mesajını okuttukları anlatılmakta, kanıtları gösterilmektedir.

Yargılama sırasında 4616 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği için bir kısım sanıkları hakkında erteleme kararı verilmiş ve bu karar kesinleşmiştir.

Ankara I Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde HADEP yöneticileriyle ilgili davalar;

- 23.8.1996 tarihli ve 1996/614 hazırlık ve 1996/83 sayılı iddianameyle açılmış bulunan dava. (Mahkeme esas numarası 1996/80)

Sanıklar, HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak ve 39 arkadaşı. İsnat edilen suç: Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmak amacıyla kurulmuş olan silahlı

çetenin yöneticisi ve sair efradı olmak. Uygulanması istenen ceza maddesi, Türk Ceza Kanununun 168, 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 ve 8 inci maddeleri.

Bu iddianamede, 23.6.1996 tarihinde Ankara Atatürk Kapalı Spor Salonunda yapılan ve PKK örgütünün gösterisi halinde cereyan eden HADEP'in 2 inci olağan kongresinde, Türk bayrağının indirilip yerine Abdullah Öcalan'ın posterinin asılması olayı, atılan bölücü sloganlar, yapılan konuşmalar; HADEP Genel Merkezinde, il ve ilçe teşkilatları binalarında yapılan aramalarda ele geçirilen bölücü yayınlar; PKK'nın kuruluşu, amacı, stratejisi paralelindeki örgütler, aparatlar, HADEP ile PKK ilişkileri anlatılmakta; PKK-HADEP ilişkilerini ortaya koyan deliller gösterilmekte ve irdelenmekte; HADEP'in, kapatılan HEP ve DEP'in devamı olarak kurulduğu, terör örgütü PKK'nın illegal alanda sürdüremediği cephe faaliyetlerini legal alanda üstlendiği, PKK lehine sempati yaratmak ve bu örgüte eleman temin etmek için faaliyetlerde bulunduğu vurgulanmaktadır.

2- 17.12.1996 tarihli 1996/858 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava. (Mahkeme esas numarası 1996/120)

Sanıklar: HADEP Ankara İl Yönetim Kurumlu üyeleri Abdurrahim Bilen, Ali Akgül, Yaşar Özcan ve Şah Hanım Kanat. Sanıklara isnat edilen suç: Bölücü silahlı çetenin sair efradı olmak. Uygulanması istenen ceza maddesi, Türk Ceza Kanununun 168 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesidir.

İddianamede, 23.6.1996 tarihinde Ankara'da yapılan HADEP'in ikinci olağan kongresinde cereyan eden olaylardan ve HADEP Ankara İl Teşkilatı binasında yapılan aramalarda ele geçirilen yayın ve dokümanlardan bu sanıkların da sorumlu oldukları belirtilerek, 1996/614 hazırlık numaralı iddianameye atıflarda bulunulmuştur.

3- 9.10.1996 tarihli 1996/705 hazırlık numaralı iddianame. (Mahkeme esas numarası 1996/90.)

Sanıklar: Faysal Akçan ve Gıyasettin Mordeniz. Sanıklara isnat edilen suç: Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf faaliyetlerde bulunmak. Uygulanması istenen madde, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesidir.

İddianamede, sanıklardan Gıyasettin Mordeniz'in HADEP il ve ilçe teşkilatları bünyesinde oluşturulan gençlik komisyonu mensubu olduğu, 23.6.1996 günü Ankara'da yapılan HADEP 2 inci Olağan Kongresinde, Türk Bayrağının indirilerek yerine bölücü örgüt başı Abdullah Öcalan'ın posterinin asma olayını planlayıp gerçekleştirdikleri anlatılmaktadır.

1 numaralı Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde açılmış olup yukarıda iddianame tarih ve numaraları yazılı üç davanın bugün itibariyle bulundukları durum;

Yukarıda belirtilen davalar, Ankara I numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde sanıkları Murat Bozlak ve 39 arkadaşı olan, 1996/80 esas numaralı davayla birleştirilmiştir. Böylece 1996/80 esas numaralı dava ana dava haline gelmiştir. Dava 4.6.1997 tarihinde karara bağlanmıştır. Mahkeme: Murat Bozlak, Hikmet Fidan'ın, Türk Ceza Kanununun 168/2 maddesiyle Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine aykırı davrandıklarını sabit görerek 6'şar yıl ağır hapis cezasıyla cezalandırılmalarına, 28 sanığın Türk Ceza Kanununun 169. maddesi uyarınca 4 yıl 6'şar ay ağır hapis cezasıyla cezalandırılmalarına, Faysal Akçan'ın, 162/2. madde uyarınca 22 yıl 6 ay ağır hapis cezasıyla cezalandırılmasına, diğer sanıkların ise beraatlarına karar vermiştir.

Hüküm, mahkûmiyet ve beraat kararları yönünden temyiz edilmiş, Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesinin 8.6.1998 gün ve 3736-1820 sayılı kararıyla beraat edenlerden Sırrı Sakık, mahkûm olanlardan ise Faysal Akçan hakkındaki kararlar onanmış, diğer mahkûmiyet ve beraat kararlarının bazı dosyaların birleştirilmeleri lüzumu nedeniyle bozulduğu, bozma kararından sonra 1998/104 esas numarasını alan dosyanın duruşmasının 29.1.2002 tarihine erteli olduğu anlaşılmıştır.

4. - l .7.1998 tarihli ve l998/247 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava:

Sanıklar :

HADEP Eskişehir İl Sekreteri Yılmaz Açıkgöz, HADEP Eskişehir İl Başkanı Hamza Abay, Halit Eray Çelik ve Ahmet Uluçelebi.

İsnat edilen suç: Silahlı çete PKK'ya yardım.

Uygulanması istenilen ceza maddesi: Türk Ceza Kanununun 169 ve 3713 sayılı Kanunun 5 inci maddeleri.

Sanıklar, açılan bu dava üzerine yargılandıkları mahkemede, Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda yapmak suçundan Terörle Mücadele Kanununun 8/1 maddesi uyarınca cezalandırılmışlardır. Mahkemenin 14.1.1999 tarihli 106-4 sayılı nihaî kararı Yargıtay'ca 11.5.1999 tarihinde onanarak kesinleşmiştir.

5. - 5. l .1998 tarihli 1997/404 hazırlık numaralı iddianameyle açılan dava,

Sanık: HADEP Parti Meclisi Üyesi Recep Doğaner.

İsnat edilen suç: Bölücülük propagandası yapmak

Uygulanması istenilen ceza maddesi: Terörle Mücadele Kanununun 8/1 maddesidir.

Bu iddianameyle açılan dava, sanığın Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bölmeyi hedef alan propaganda suçu sabit görülerek mahkûmiyetle sonuçlandırılmıştır. Sanığa, Terörle Mücadele Kanununun 8/1. maddesi uyarınca ceza verilmiş ve 16.6.1998 tarihli 4-66 sayılı hüküm, Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesince 11.5.1999 tarihinde onanarak kesinleşmiştir.

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi kararı :

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 22.12.1998 tarihli 1998/510 hazırlık numaralı iddianamesiyle açtığı dava,

Sanıklar: HADEP Merkez İlçe Teşkilatı Başkanı Zeki Kılıçgedik, HADEP Malatya İl Başkanı Hasan Doğan ve HADEP'in yönetim kurulu üyesi ve parti üyesi olan 18 arkadaşı.

Sanıklara isnat edilen suç: PKK adlı yasadışı örgüte yardım-yataklık.

Uygulanması istenilen ceza maddesi: Türk Ceza Kanununun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesidir.

Mahkemece, 6.12.1999 tarihinde 138-177 numarayla karara bağlanan bu davada sanıklardan Zeki Kılıçgedik, Sakine Bektaş, Hasan Doğan, Muharrem Bilbil, Yıldırım Beşer Kaplan, Serhat İman, Mahmut Göngör, Mehmet Yücedağ, Hıdır Berktaş, Sabri Sel, Ferhat Avcı, Yaşar Uçar, Ali Gelgeç ve Abuzer Yavaş'ın, PKK'ya, bilerek ve isteyerek yardım ve yataklık yaptıkları sabit görülmüş, bu sanıklar Türk Ceza Kanununun 169 uncu maddesi ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca neticeten 3'er yıl 9'ar ay ağır hapis cezasına çarptırılmışlardır. Bu mahkeme kararı, Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesinin 4.12.2000 tarihli kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

Van Devlet Güvenlik Mahkemesi kararı:

Van Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 5.12.1998 tarih 1998/867 hazırlık numaralı, 20.12.1999 tarihli 1999/20-18 numaralı, 27.1.1999 tarihli 1999/13-11 numaralı iddianamelerle açtığı davalar.

Bu davalar Van Devlet Güvenlik Mahkemesinde 1998/355 esas numaralı davada birleştirilmiştir. Sanıklar: HADEP Muş İl Başkanı Sıddık Genç, HADEP Muş Merkez İlçe Başkanı Zeki Çaçan ve 7 arkadaşı,

İddianamelerde sanıklara isnat edilen suç: Bölücü örgüte yardım-yataklık.

Uygulanması istenilen ceza maddesi: Türk Ceza Kanununun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesidir.

Van Devlet Güvenlik Mahkemesi 16.5.2000 tarih ve 355/144 numaralı kararıyla sanıklardan Mehmet Sıddık Genç ve Zeki Çaçan'ın silahlı bölücü örgüt PKK'ya yardım ve yataklık etmek eylemlerini sabit görerek, bu sanıkları Türk Ceza Kanununun 169 ve 3713 sayılı Kanunun 5 inci maddeleri uyarınca neticeten 3'er sene 9'ar ay ağır hapis cezasına mahkûm etmiş, diğer sanıklar ise beraat etmiştir.

Temyiz edilen bu mahkûmiyet kararı Dokuzuncu Ceza Dairesinin 30.1.2001 tarihli kararıyla, eylemin 4616 sayılı Kanunun kapsamında kaldığı gerekçesiyle bozulmuştur. Bozmaya uyan mahkemenin 15.3.2001 tarihli kamu davasının ertelenmesine ilişkin kararı kesinleşmiştir.

Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülen davalar:

1.- HADEP Kars İl Başkanı Şemistan Ağbaba., Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin 24.12.1999 tarihli 360-385 numaralı kararıyla silahlı çetenin hareketlerini kolaylaştırmak suçundan Türk Ceza Kanununun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca neticeten 3 yıl 9 ay ağır hapis cezasına mahkûm olmuş, bu karar Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesinin 31.10.2000 tarihli kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

2.- HADEP Kars İl Başkanı Mehmet Yardımcıel ve HADEP üyesi Güven Bekirhan, Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesinin 4.6.1999 tarihli ve 389-141 numaralı kararıyla, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçlayan propaganda suçundan Terörle Mücadele Kanununun 8/1 maddesi uyarınca 10 ay hapis ve 2 milyar 250 milyon lira ağır para cezasıyla cezalandırılmış, bu hüküm Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesinin 7.10.1999 tarihli kararıyla onanarak 7.10.1999 tarihinde kesinleşmiştir.

3.- HADEP üyesi M. Nuri Güneş, Abdullah Akın ve 3 arkadaşı hakkında 30.12.1999 tarihli 1999/555 hazırlık numaralı iddianameyle HADEP Iğdır ikinci olağan kurul toplantısı sırasında yaptıkları konuşmalarda, halkı sınıf, ırk veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek suçundan açılan davada, mahkemenin 12.1.2001 tarihli 3-10 numaralı kararıyla 4616 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişik 4454 sayılı Kanunun 1/3 maddesi uyarınca davanın kesin hükme bağlanmasının ertelemesine karar verilmiş ve temyiz hakkı olmadığından bu karar kesinleşmiştir.

Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi kararları:

1) HADEP Adana İl Sekreteri Arif Atalay, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığının 29.5.1998 tarihli 234-432 numaralı kararıyla halkı ırk, bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek suçundan Türk Ceza Kanununun 312/2. maddesi gereğince 10 ay hapis ve para cezasına mahkûm olmuş, hüküm 17.6.1999 tarihinde kesinleşmiştir.

2) HADEP Adana İl Başkanı Eyüp Karakeçi, HADEP Yüreğir İlçe Başkanı Hasan Beliren ve arkadaşları Arzu Ateş hakkında, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 1998/501 hazırlık numaralı 13.1.1999 tarihli iddianamesiyle dava açıldığı, İddianamede sanıklara isnat edilen suçun PKK örgütüne yardım-yataklık etmek ve

bölücülük propagandası yapmak olduğu., sanıkların Türk Ceza Kanununun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 8/1 maddesi uyarınca cezalandırılmalarının istenildiği anlaşılmış, Adana I Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanan sanıklar hakkında 4616 sayılı Kanun uyarınca erteleme kararı verilmiştir. 1.2.2001 tarihli 16-17 numaralı bu karar, itiraz vaki olmadığından 9.2.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

3) HADEP Tarsus İlçe Başkanı Hacı Ateş, İlçe yönetim kurulu üyeleri Fatma Yurdakul, Fehim Taş, Abdurrahman Tanışma, Ahmet Çimen ve 55 arkadaşı hakkında, Adana D.G.M. Başsavcılığının 11.12.1998 tarihli 1998/597 hazırlık numaralı iddianamesiyle, PKK terör örgütüne hal ve sıfatını bilerek yardım-yataklık suçundan TCK'nun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesinin uygulanması istemiyle kamu davası açılmış, Adana I numaralı DGM'de yargılanan sanıklar hakkında 4616 sayılı Kanun uyarınca erteleme kararı verilmiştir. 1.2.2001 tarihli 588-18 numaralı erteleme kararı, itiraz vaki olmadığından 9.2.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

4) HADEP İlçe başkanı Alaattin Erdoğan, HADEP'in çeşitli kademelerinde görevli Salih Çakır, Hayrettin Yıldız, Abdurrahim Çiftçi, Abdulmuttalip Tekin, Giyasettin Çetin ve 34 dava arkadaşı hakkında, Adana DGM Başsavcılığının 9.12.1998 tarihli 1998/597 hazırlık numaralı iddianamesiyle yasadışı PKK örgütünün üyesi olmak ve bölücülük propagandası yapmak suçlarından TCK'145/1, 168/2, Terörle Mücadele Kanununun 5 ve 8 inci maddelerinin uygulanması istemiyle kamu davası açılmış, Adana I numaralı DGM'de yargılanan sanıklardan Alaattin Erdoğan hakkında beraat, diğer sanıklar haklarında ise 4616 sayılı Kanun uyarınca erteleme kararı verilmiştir. 23.1.2001 tarihli 583-4 numaralı erteleme ve beraat kararı 1.2.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

İZMİR DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNDEKİ DAVALAR:

1) HADEP İzmir İl Yönetim Kurulu Üyesi Düzgün Demirçelik ve 31 arkadaşı haklarında İzmir DGM Başsavcılığının 31.12.1998 tarihli 1998/414 hazırlık numaralı iddianamesi ile PKK isimli terör örgütüne yardım etmek suçundan açılan dava, bu mahkemenin 2.12.1999 gün ve 1-316 kararı ile sonuçlanmış, sanıklardan Düzgün Demirçelik, Reyhan Çomak, Elif Tokay ve Niyazi İletmiş, Terörle Mücadele Kanununun 8/1 inci maddesi uyarınca hapis ve para cezalarına mahkum edilmişlerdir.

Bu dava 4616 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği için sonradan verilen 25.12.2000 tarih ve 339-343 numaralı kararla ertelenmiştir. Temyiz edilmeyen bu erteleme kararı kesinleşmiştir.

2) HADEP Denizli Gençlik Komisyonu Başkanı Hayri Ateş hakkında, İzmir DGM Başsavcılığının 25.10.1998 tarih ve 1998/157 sayılı iddianamesiyle açtığı dava mahkemenin 24.12.1998 gün ve 262-286 numaralı kararı ile sonuçlanmış, sanık, 25.10.1998 tarihinde HADEP Denizli İl Teşkilatınca düzenlenen gençlik şöleninde yaptığı konuşmada bölücülük propagandası yaptığı için Terörle Mücadele Kanununun 8/1 inci maddesi uyarınca neticeten 20 ay hapis ve para cezasına çarptırılmıştır.

Bu hüküm, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 5.3.1999 tarihli kararı ile onanarak kesinleşmiştir.

3) HADEP Denizli İl Teşkilatı tarafından 25.10.1998 tarihinde Denizli'de düzenlenen Gençlik Şöleninde konuşma yapan sanıklar Nuri Turan, Beyaz Emektar ve Cezmi Yalçınkaya, bölücülük propagandası yaptıkları için, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinin 3.6.1999 tarihli 298/100 numaralı kararı ile Terörle Mücadele Kanununun 81/1 inci maddesi uyarınca cezalandırılmışlardır.

4) HADEP İzmir Konak İlçe Başkanı Mehmet Emin Bayar ve 20 arkadaşı haklarında İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 11.12.1998 tarihli ve 1998/426 hazırlık numarası ile açtığı dava, bu mahkemenin 17.8.1999 tarih ve 1998/3000-164 numaralı kararı ile sonuçlanmış, sanıklardan Mehmet Emin Bayar, Emine Çelebi, Abdullah Kutal, Mirzat Sati ve Cengiz Kaçan, Türk Ceza Kanununun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca neticeten üçer yıl dokuzar ay ağır hapis cezasına mahkum olmuşlar, Mehmet Emin Bayar hakkındaki mahkumiyet hükmü Yargıtay 9 uncu Ceza Dairesinin 27.3.2000 tarihli kararıyla onararak kesinleşmiştir.

Bu davada sanığın sübut bulan eylemi, PKK terör örgütünün sözde lideri Abdullah Öcalan'ın İtalya'da yakalanmasından sonra, Türkiye'ye iadesini önlemek amacıyla açlık grevleri ve sair şekillerde girişimler başlatmak, açlık grevlerinin HADEP İlçe Merkezi binasında yapılmasına, İl Yönetiminin onayını alarak izin vermek ve greve katılanların tüm ihtiyaçlarını karşılamaktır.

5) HADEP Karşıyaka Gençlik Komisyonu Saymanı Ahmet Bürüks Altındağ ve 23 dava arkadaşı hakkında İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 22.5.1998 tarihli 1998/169 hazırlık numaralı iddianamesi ile açılan dava, bu mahkemenin 25.3.1999 tarihli 117-46 numaralı kararı ile sonuçlanmış, 17 sanığın beraatine diğer sanıkların mahkumiyetlerine karar verilmiştir. Sanık Ahmet Bürüks Altındağ'ın mahkemece sabit görülen eylemi; 21.3.1998 günü yapılan Nevroz kutlamalarında PKK bayrağı açmak ve bölücü sloganlar atmak, Mahkeme, bu sanığı TCK'nun 169 uncu maddesi ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca 3 yıl 9 ay ağır hapis cezasına çarptırmış, hüküm bu sanık yönünden Yargıtay 9 uncu Ceza Dairesinin 11.10.1999 tarihli kararı ile onararak kesinleşmiştir.

6) HADEP Çiğli Parti Sekreteri, Sayman ve Kadın Komisyonu sorumlusu Fatma Erik, HADEP Çiğli Yönetim Kurulu Üyesi ve Kadın Komisyonu sorumlusu Süzan Erdoğan, Kadın Komisyonu Başkam Halime Köklütaş, Gençlik Komisyonu Başkanı Erdem Kılıç, İlçe Başkanı Mustafa Doğan ve 13 arkadaşı haklarında İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığınca 17.12.1998 tarihli 1998/456 hazırlık numaralı iddianame ile açılan kamu davası mahkemenin 11.5.1999 tarihli 308-74 numaralı kararı ile sonuçlandırılmış, 7 sanığın beraatine, diğerlerinin ise cezalandırılmalarına karar verilmiştir. Sanıklar Fatma Erik, Süzan Erdoğan, Halime Köklütaş ve Erdem Kılıç, TCK'nun 169, Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca üçer yıl dokuzar ay ağır hapis cezasına çarptırılmışlar, sanık Mustafa Doğan ise beraat etmiştir. Hüküm, yukarıda isimleri yazılı sanıklar yönünden, Yargıtay 9 uncu Ceza Dairesinin 25.1.2000 tarihli kararı ile onararak kesinleşmiştir.

Bu davada sanıkların mahkemece sabit görülen eylemi, silahlı çete başı Abdullah Öcalan'ın İtalya'dan Türkiye'ye iadesini önlemek amacıyla korsan gösteriler düzenlemek, bu gösterilerde PKK lehine slogan atmaktır.

7) HADEP Buca İlçe Başkanı Mehmet Emin Baydar ve 3 arkadaşı hakkında İzmir DGM Başsavcılığının 17.10.1995 tarihli 1995/467 hazırlık numaralı iddianamesiyle devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf fiil işlemek ve silahlı çetenin sair efradı olmak suçundan kamu davası açılmış, yapılan yargılama sonunda sanık Mehmet Emin Baydar mahkemenin 21.5.1998 tarihli 11-85 numaralı kararı ile, silahlı bölücü örgüt üyelerine hal ve sıfatlarını bilerek yardım etmek suçundan Türk

Ceza Kanununun 169 uncu maddesi ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca neticeten 3 yıl 9 ay ağır hapis cezasına mahkum olmuş, sanık Mehmet Emin Baydar ile ilgili hüküm Yargıtay 9 C. D.'nin 16.11.1998 tarihli kararı ile onanarak kesinleşmiştir. Diğer sanıklardan M. Nuri Özen, Hasan Aşkın ve Fesih Yavaş, İzmir-Gaziemir TANSAŞ Mağazası çöp bidonuna bomba koyup patlatarak 5 kişinin ölmesine 25 kişinin yaralanması olayına katıldıkları için, TCK.nun 125 inci maddesi uyarınca ömür boyu hapis cezasına çarptırılmışlardır.

DİYARBAKIR DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNDEKİ DAVALAR:

1) İtirafçı Mehmet Yazar, Hamza Akalın, Ahmet Yakut, Celal Ayüs ve Ahmet Zülfikar Odabaşı'nın ifadelerinin yer aldığı dava:

Bu dosyada HADEP ile PKK arasındaki organik bağın kanıtı olan ifade tutanakları yer almaktadır. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 21.8.1996 tarih ve 1996/2279 hazırlık numaralı iddianamesi ile açılan bu dava, Diyarbakır 4 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin 1996/377 esas numarasında derdest olup duruşması, dosyadaki bazı eksikliklerin ikmali için 5.3.2002 tarihine ertelidir.

2) HADEP üyesi Cebbar Leygara, Abdullah Akın, Feridun Çelik, Edip Yıldız, Mesut Bektaş ve 27 dava arkadaşları hakkında Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 21.9.1994 tarihli 1994/6159 hazırlık numaralı iddianamesi ile açılan dava Diyarbakır 3 nolu DGM'nin 1993/658 esas numaralı davası ile birleşmiştir. Mahkemenin 22.2.2001 tarihli ve 658-88 numaralı kararı ile sonuçlanan bu davada tüm sanıkların eylemleri TCK'nun 169 uncu maddesi kapsamında görülmüş ve 4616 sayılı Kanun uyarınca kamu davasının ertelenmesine karar verilmiştir. Temyiz vaki olmadığından bu karar 21.5.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

Bu davanın sanıklarından olan Edip Yıldız, kapatılan HADEP'in Diyarbakır Yönetim Kurulu Üyesi ve kapatılan DEP'in Diyarbakır İl Başkanıdır.

3) Diyarbakır DGM Başsavcılığının 30.12.1997 tarihli hazırlık 1997/3299, karar 1997/3184 numaralı yetkisizlik kararı.

Bu kararın ekindeki hazırlık soruşturması evrakı suç unsuru mevkuteler HADEP Genel Merkezince bastırılmış olabileceğinden, yukarıda tarih ve numarası yazılı yetkisizlik kararı ile, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığına gönderilmiş, bu evrak kapsamı Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcısı tarafından Ankara 2 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde açılan kamu davasında ve kapatma davası iddianamesinin 11 inci sayfasının başında kanıt olarak gösterilmiştir.

İSTANBUL DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNDEKİ DAVALAR :

1) HADEP İl Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi olan sanıklar Mahmut Şakar, Mehmet Salih Yıldız, Halil Salık, Hıdır Doğan, Mehmet Salih Güven, Nusrettin Kaplan, Ayşe Karadağ, Saim Aktürk, Ferhat Yeğin, Alican Önlü, Aslan Yüce, Aslıhan Duran, Delal Eren, Fethi Özcan, Oktay Şamiloğlu, Mehmet Taş ve Erol Yılmaz haklarında İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığının 4.11.1998 tarihli 1998/1756 hazırlık numaralı iddianamesiyle, yasadışı PKK isimli silahlı örgüte yardım etmek suçundan TCK. 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uygulanması istemiyle açılan dava, İstanbul 3 Numaralı DGM'nin 16.1.2001 tarih ve 351-26 numaralı kararı ile sonuçlanmış, 4616 sayılı Kanun uyarınca sanıklar haklarındaki kamu davasının ertelenmesine karar verilmiş ve temyiz vaki olmadığından bu karar, 24.11.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

2) HADEP İstanbul İl Başkanı Mahmut Şakar, Gençlik Komitesi Üyeleri Bişar Levent ve Kiyasettin Taşdemir ile 14 dava arkadaşları haklarında İstanbul DGM Başsavcılığının 16.11.1998 tarihli 1998/2345 hazırlık numaralı iddianamesiyle, yasadışı PKK adlı örgütün üyesi olmak ve bu örgüte yardım-yataklık suçundan TCK'nun 168/1, 169 uncu maddelerinin uygulanması istemiyle açılan dava, İstanbul 3 Numaralı DGM'nin 21.2.2001 tarihli 367-52 numaralı kararıyla sonuçlanmış, sanıklardan Mahmut Şakar ile Aslan Yıldız'ın beraatlerine, diğer sanıklar haklarındaki kamu davalarının 4616 sayılı Kanun uyarınca ertelenmesine karar verilmiş ve bu kararlar temyiz edilmeyerek 1.3.2001 tarihinde kesinleşmiştir.

3) HADEP İstanbul-Güngören ilçesi teşkilat başkanı Hediyetullah Ülgen, HADEP yönetim kurulu üyeleri Müzeyyen Ölmez, İbrahim Ekinci, Ekrem Sangır ve Tahsin Güzel ve 6 dava arkadaşı hakkında İstanbul DGM Başsavcılığının 30.11.1998 tarih ve

1998/2544 sayılı hazırlık numaralı iddianamesiyle TCK'nun 169 ve Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesinin uygulanması istemiyle açılan kamu davası İstanbul 4 Numaralı DGM'nin 6.12.1999 gün ve 488-620 numaralı kararıyla sonuçlandırılmış, sanıklardan Hediyetullah Ülgen, Osman Tağu, Cüneyt Subaşı, Fersende Sangır, Ayhan Tekin, Sadık Altürk ve Mehmet Tahir Aksoy'un TCK'nun 169, Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi uyarınca neticeten üçer sene dokuzar ay müddetle ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmiş ve bu karar Yargıtay 9 uncu Ceza Dairesinin 26.6.2000 tarihli kararı ile onararak kesinleşmiştir.

4) HADEP Kocaeli İl başkanı Ramazan Bilginer ve dava arkadaşı Yalçın Vural hakkında İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin 13.11.1998 tarihli ve 1998/1042 hazırlık numaralı iddianamesiyle, bölücülük propagandası yapmak ve halkı ırk, ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek suçlarından Terörle Mücadele Kanununun 8/1 inci maddesinin ve TCK'nun 312/2 nci maddesinin uygulanması istemiyle açılan dava, İstanbul 6 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinin 9.1.2001 tarihli ve 307-4 numaralı kararıyla sonuçlandırılmış, sanıklar hakkındaki kamu davasının 4454 sayılı Yasanın l inci maddesinin 3 üncü bendi gereğince ertelenmesine karar verilmiştir. Yasa yoluna gidilmediği için bu karar, 30. l .2001 tarihinde kesinleşmiştir.

Zamanınızı alarak ve sizi sıkmayı da, buna da katlanarak, sizi bir sıkıntıya sokma pahasına davalarla ilgili bu geniş bilgiyi sundum. Bu sunduğum bilgiler, iddianamemizde delil olarak gösterilen dosyalarla ilgilidir. Bu davanın açılması tarihinden itibaren halen devam etmekte olan soruşturmalar, tutuklamalar, mahkumiyet kararları, bu açıkladığım delillerin dışındadır. Bunları delil olarak Yüksek Mahkemenize sunuyorum.

Devlet topraklarının bölünmez bütünlüğüne yönelik suç işlemekten ve halkı; sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek suçundan hükümlü çok sayıda parti üyesine partinin çeşitli kademelerinde yönetim görevi verilmiş olması konusu:

Siyasî Partiler Kanununun 11/2 nci maddesinin (b) bendinin 4 numaralı hükmüne göre, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının Birinci Babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçlarından,

Aynı bendin 5 numaralı hükmüne göre ise, TCK'nun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkum olanlar "siyasî partilere üye olamazlar ve üye kaydedilemezler" Bu hükümler uyarınca TCK'nun 125 inci maddesinde tanzim olunan Devlet topraklarını bölme faaliyetinde bulunma suçları, TCK'nun 168 ve 169 uncu maddelerinde düzenlenen silahlı bölücü çetenin sair efradı olmak ve böyle bir çeteye yardım-yataklık suçları ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda yaptırıma bağlanan bölücülük propagandası suçları da Siyasî Partiler Kanununun 11/2 maddesinin (b) bendinin 4 numaralı hükmü kapsamında siyasî partiye üye olmayı engelleyen sabıkalardandır.

Bu suçlardan mahkumiyetleri kesinleşmiş, başka bir ifadeyle sabıkalı oldukları için partiye üye olarak bile kaydı mümkün olmayan 68 kişiden 20'sinin İstanbul, 9'unun Şanlıurfa, 3'ünün İzmir, 2'sinin Kocaeli, 5'inin Ankara, 2'sinin Van, 3'nün Kars, 4'ünün Adana, 2'sinin Manisa, 1'inin Gaziantep, 2'sinin Hatay, 2'sinin Muş, 1'inin Tunceli, 2'sinin Tekirdağ, 2'sinin Eskişehir, 1'inin Sakarya, 2'sinin İçel, 1'inin Malatya, 2'sinin Aydın, 1'inin Mardin ve Bursa il, ilçe ve belde teşkilatlarında yönetim görevlerine getirildikleri, Siyasî Partiler Kanununun 33 üncü maddesi uyarınca Başsavcılığımız bünyesinde Siyasî Partiler Tüzüğü Bürosuna valiliklerce gönderilen evraklardan tespit edilmiş, Başsavcılığımızca bunların büyük bir bölümünün yönetim görevinden ve üyelikten ihracı sağlanmıştır. Küçük bir bölümü ise, işlem safhasındadır.

Bu suçlardan mahkum olan bu kadar fazla miktarda kişinin parti yönetiminde görevlendirilmesinin anlamı açıktır.

Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından denetimin, yönetim kurullarına getirilenler yönünden yapıldığı göz önünde tutulduğunda, davalı siyasî partinin yönetim kadroları içerisinde bu kadar çok kişinin görevlendirilmesi, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı amaçların eylem boyutuna ulaşmasının ve parti genel merkezinin buna zımnen ve fiilen geçit vermesinin açık kanıtıdır.

Bizce, devletin bütünlüğü ilkesine aykırı faaliyetlerde bulunan Türk Ceza Kanununun 125, 168, 169; halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek. Türk Ceza Kanununun 312/2 ve Terörle Mücadele Kanununda yaptırıma bağlanan bölücülük propagandası yapmak suçlarından

mahkûm olup cezaları kesinleşmiş bu kadar çok sayıda kişinin Siyasî Partiler Kanununun hükümleri gözardı edilerek parti üyeliğine kaydedilmesi ve parti teşkilatının çeşitli kademelerinde yönetim görevlerine getirilmiş olmaları ve bu kişilerin saptanan amaçlarını gerçekleştirme olanağını bu siyasî parti içinde görmeleri bir tesadüf değil, HADEP'in ülkeyi bölme amacına yönelik bilinçli bir şekilde öngörülmüş kadrolaşmadır. Bu yoğunluk, Halkın Demokrasi Partisinin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı olduğunu kabule kesinlikle yeterlidir.

İtirafçılar adına temsilci Mehmet Aktar'ın I .2.1999 tarihli dilekçesindeki beyan:

Diyarbakır E-Tipi Cezaevinde itirafçı tutuklu olarak yatmaktayken, Başsavcılığımıza hitaben yazdığı 1.2.1999 tarihli dilekçesinde, Mehmet Aktar, HADEP'in terör örgütüyle organik ilişkisi olduğunu, bu ilişkinin Avrupa'da örgütün siyasî kanadı olan ERNK yoluyla ve Türkiye cezaevlerinde PKK üyeleri aracılığıyla sağlandığını, HADEP Genel Merkez yöneticilerinin sık sık Avrupa'ya giderek PKK'nın Avrupa sorumlularıyla görüştüklerini, talimatlar aldıklarını, Avrupa'da eğitilen birçok terör örgütü militanının HADEP içinde faaliyet göstermek üzere Türkiye'ye gönderildiklerini; cezaevlerinden çıkan, fakat dağda faaliyet yürütemeyecek durumda olan terör örgütü üyelerinin HADEP içinde çalıştırıldıklarını, bu insanların genelde HADEP içinde yönetici konumunda olduklarını, bu kişilerin faaliyetlerinin Avrupa ERNK Örgütü tarafından denetlendiğini; HADEP'in, terör örgütüne dünya ve Avrupa kamuoyunda meşruluk kazandırmak, Avrupa'daki demokrat, sosyalist, liberal ve Yeşilcilerin PKK'ya destek vermelerini sağlamak rolünü üstlendiğini; bu amaçla sosyal etkinlikler, açlık grevleri organize ederek devlet karşıtı propagandalar yaptıklarını, Avrupa ülkelerindeki çeşitli kuruluşlarıyla ilişkiye geçerek Türkiye'yi tecrit etmeye çalıştıklarını;

Örgütün dağ kadrosuna eleman kazandırmak için HADEP'in kendi bünyesinde kurduğu kadın, işçi, esnaf komisyonları aracılığıyla insanları PKK sempatizanı haline getirdiğini, sonra da dağa çıkardığını: HADEP binalarının eğitim yuvaları haline getirildiğini; terör örgütü sempatizan kitlesini devlete karşı çeşitli eylemlere çekerek, PKK'nın 'siyasal ordumuz' adına verdiği eylemci bir kitle yaratmaya çalıştığını, bu amaçla hizmet için terör örgütünün ideolojik söylemlerinin yumuşatılıp herkesin kabul edebileceği bir kalıba döküldüğünü; Türkiye'deki sol örgütler, sendikalar, dernekler gibi oluşumlarla PKK adına ilişkiler kurduğunu; PKK'nın dağ kadrolarının

giyecek, ilaç, teknik malzeme, erzak gibi çeşitli ihtiyaçlarının büyük bir kısmının HADEP örgütleri tarafından temin edilerek örgüte ulaştırıldığını; ihtiyacı olan bölgeye para da gönderildiğini; bu amaçla HADEP örgütlerinin 'yoksullara yardım' adı altında para, yiyecek, giyecek ilaç gibi şeyler topladığını, yardım kampanyaları düzenlediğini; yurtdışında veya kırsalda eğitildikten sonra eylem amacıyla Türkiye'ye gönderilen PKK üyelerinin deşifre olmalarını önlemek ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, bunlara HADEP içinde faaliyet gösteren önceden ayarlanmış kişilerin adreslerinin verildiğini; bunlardan deşifre olanların yurtdışına aktarılmalarının HADEP eliyle yapıldığını; sonuç olarak, HADEP'in, bölücü düşünceleri yayan, halkı, devlet düşmanı haline getiren PKK'nın paravan örgütü olduğunu belirtmiştir.

Dilekçe sahibi Mehmet Aktar, 2.3.1999 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede ise, 1.2.1999 tarihli dilekçesinin ve imzanın kendisine ait olduğunu, Diyarbakır E-Tipi Cezaevindeki itirafçıları temsil ettiğini, dilekçedeki görüşlerin ortak görüş olduğunu beyan etmiştir.

Dosyaya ibraz edilen Mehmet Alkın, Arif Sakık, Raşit Akçan ve Mehmet Yazar'ın Diyarbakır Cumhuriyet Savcısına verdikleri 2.3.1999 günlü ifadeleri de, HADEP-PKK ilişkilerini ortaya koyan beyanlar içermektedir.

Az sonra okuyacağım PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ın ifadesiyle, bu itirafçı sanığın ifadeleri arasındaki benzerlik dikkat çekecek boyuttadır.

PKK'nın başı Abdullah Öcalan yurtdışında yakalanıp Türkiye'ye getirildikten sonra Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılarına verdiği 22.2.1999 tarihli ifadesinde, HADEP'le ilişkisi konusunda, HADEP bünyesinde yurtiçinde oluşturulan gençlik ve kadın komisyonlarında yapılan eğitim çalışmalarıyla, Romanya ve Moldova gibi ülkelerde yapılan eğitim çalışmalarının kendi perspektifine ve görüşlerine uygun olarak yapılan çalışmalar olduğunu; Romanya ve Moldova gibi ülkelerde yapılan eğitim çalışmalarında yetişen müdahaleci grupların, HADEP'in faaliyetlerinde ve icraatlarında söz sahibi oldukları hususunun doğru olduğunu; yurtdışındaki ve özellikle Romanya'daki eğitim çalışmalarını Mehmet Hoca Kod Cevat Soysal'in yürüttüğünü, kendisiyle telefon irtibatı kuran bu kişiye görüş ve talimatlarını ilettiği, HADEP'in il ve ilçe teşkilatlarında gerek yurtdışındaki kamplara ve

gerekse kırsal alana eleman gönderme faaliyetlerinin yürütüldüğü hususunun doğru olduğunu; HADEP'e kuruluşu sırasında Avrupa teşkilatı vasıtasıyla 200.000 mark para yardımı yaptıklarını – ki, bu ayrı bir kapatma sebebidir- PKK mensubu cezaevi hükümlüsü Sabri Ok'un HADEP'lere talimatlar verdiğini, üst düzey kararları da verdiğini; 18 Nisan 1999 tarihinde yapılacak milletvekili seçimleri dolayısıyla HADEP'in kendisinden PKK'nın Avrupa'daki görevlisi Şahir Kod, Ferhat Abdi Şahin vasıtasıyla görüş sorduğunu; Şeyh Sait'in torunu olan Abdülmelik Fırat'ın HADEP Genel Başkanı olmak gibi bir niyetinin olduğunu, kendisinin de bunu uygun gördüğünü, ancak, HADEP teşkilatında sol görüş hakim olduğu için muhafazakâr Abdülmelik Fırat'ı istemediklerini, beyan etmiştir.

HADEP-PKK ilişkilerini çok açık bir şekilde ortaya koyan bu ifade, 1.3.1999 tarihli yazımız ekinde dosyaya ibraz edilmiştir.

Diğer deliller: HADEP'in kuruluşundan 2001 yılı sonuna kadar süren dönemde kurucu e yöneticilere ait listeler; HADEP'in çeşitli kademelerdeki yöneticileri hakkında Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemelerinde açılan 49 kamu davasıyla, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Malatya, Van ve Erzurum devlet güvenlik mahkemelerinde açılan soruşturma ve davalarla ilgili belgeler ve Yüksek Mahkemece istenilen ifade tutanakları Mahkemenize sunulmuş ve tespit ettiğiniz noksanlar ikmal edilerek 9.9.1999 tarihli yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bundan sonraki tarihlerde, açılan kapatma davasıyla ilgisi nedeniyle Mahkemenize gönderilip HADEP'e tebliği istenen belgeler ilgili tebligat işlemleri de tamamlanmıştır.

Kapatma davası iddianamesinde değinilen 3 ana, 4 birleşmiş dava olmak üzere, toplam 7 davanın ve kapatma davası iddianamesinin tevdiinden sonra Yüksek Mahkemenizin Başsavcılığımızdan istediği, iddianamede numaraları belirtilmeyen, ancak iddianamedeki eylemlerle irtibatlı davaların son durumlarını gösteren karar ve tutanaklar 3 klasör halinde sunulmaktadır. Sunulan bu belgeler, yeni delil niteliğinde değildir.

Sonuç ve istem: çok sayıda HADEP üyesi ve yöneticisinin, ülkemizin bölünmez bütünlüğüne yönelik, nitelikleri anlatılan eylemleri yoğun bir şekilde işlediği ve halen de işlemekte bulunduğu ve bu durumun Anayasamızın değişik 69 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yazılı parti organlarınca ve parti genel başkanınca bizzat suçlara

iştirak etmek suretiyle zımnen ve açıkça benimsendiği, böylece, HADEP'in, Anayasamızın 4709 sayılı Kanunla değişik 69 uncu maddesinin altıncı fıkrasında tanımlandığı şekilde, devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne yönelik düşmanca faaliyetlerin odağı haline geldiği, sunulan delillerden anlaşılmış olduğundan, 29.1.1999 gün ve 1999/37 numaralı iddianamemizi ve 9.4.1999 tarihli esas hakkındaki görüşlerimizi tekrarlıyor, Halkın Demokrasi Partisinin Anayasamızın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası delaletiyle, Anayasamızın 69 uncu maddesinin altıncı fıkrası uyarınca, eylemlerin yoğunluğu, niteliği, ulaştığı boyut ve ağırlığı göz önüne alınarak temelli kapatılmasına karar verilmesini arz ve talep ediyorum."

VIII- SÖZLÜ SAVUNMA

Davalı Parti'nin 1.3.2002 günlü sözlü savunması şöyledir:

"*Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, partimizin kapatılması istemiyle mahkemenize sunduğu 29.11.1999 tarihli iddianamede, HADEP'in, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline geldiği ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 78, 79, 80, 81 ve 82 nci maddelerinde yazılı yasaklara aykırı eylemlerde bulunduğu iddiasıyla temelli kapatılmasına karar verilmesini istemiştir.*

9.4.1999 tarihli esas hakkındaki mütalaasında da, belirttiğimiz maddelere dayalı talebini Sayın Savcı aynen tekrar etmiştir.

Yine, 17.1.2002 tarihinde mahkemenizde yaptığı sözlü açıklamasında ise, her ne kadar 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasasının belirtilen maddelerine açıkça değinmemişse de "29.1.1999 gün ve 1999/37 numaralı iddianamemizi ve 9.4.1999 tarihli esas hakkındaki görüşlerimizi tekrarlıyoruz" diyerek 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 78, 79, 80, 81 ve 82 nci maddelerinde yazılı yasaklar nedeniyle de...

Sayın Başkan, davanın açıldığı tarihten sonra ülkemizde yaşanan siyasî partilerin sıkça kapatılmasının doğurduğu sıkıntılar karşısında, siyasal partilerin kapatılmasının zorlaştırılması, hatta kapatma yerine farklı müeyyide uygulanmasına gidilmesi doğrultusunda önemli anayasal değişikliğe gidilmiştir. 4 Ekim 2001 tarih, 4709 sayılı Yasayla gerçekleştirilen Anayasa değişikliğiyle siyasî partilerin kapatılması sebepleri Anayasa değişikliğiyle siyasî

partilerin kapatılması sebepleri Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasıyla 69 uncu maddesinin onuncu fıkrasındaki sebeplerle sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, Siyasî Partiler Kanununun 78, 79, 80, 81 ve 82 nci maddeleri, Anayasa'nın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülmeyen kapatma nedenleri öngörüldüğünden Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

Bu maddelerin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasında bulunuyorum. Bu iddiamızın öncelikle incelenerek Siyasî Partiler Kanununun 78, 79, 80, 81 ve 82 nci maddelerinin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptaline karar verilmesini talep ediyorum. Ayrıca, Anayasa'nın geçici 15 inci maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle de Yüksek Mahkemenizin bu yönde inceleme yapıp karar vermesinin önünde yasal engel de kalmamıştır.

Sayın Başkan, HADEP, özgürlükçü, eşitlikçi, barışçı, çoğulcu, katılımcı, toplumsal değişim ve yenileşmeyi savunan, evrensel değerlere sahip çıkan demokratik sol bir kitle partisidir; tüzüğümüzde, partimiz bu şekilde tanımlanmıştır. Özgürlükçü, katılımcı ve çoğulcu demokrasiyi savunan HADEP, hukukun üstünlüğüne bağlı ve insan haklarına dayalı, laik, demokratik bir düzeni Türkiye'de gerçekleştirme amacındadır.

Tüzük ve programıyla, Türkiye'de yaşayan tüm insanlarımızın sorunlarına çözüm öneren, işçinin, memurun, emeklinin, köylünün, esnafın, gençliğin, kadınların sorunlarıyla yakinen ilgilenen bir partiyiz.

Türkiye'nin sahip olduğu yeraltı ve yerüstü kaynakların, halkın refahı için en verimli biçimde nasıl kullanılabileceğine ilişkin projeleri olan, sağlık sorunundan konut sorunundan tutun çevre sorununa kadar Türkiye'de var olan tüm sorunları kendisine dert edinen gerçek bir Türkiye partisidir HADEP.

HADEP, 11 Mayıs 1994 tarihinde siyasî yaşamına başlamıştır. HADEP'i kurduğumuz dönem, hem ülkemizin hem de tüm insanlarımızın büyük zararlar gördüğü, acılar çektiği, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yoğunlaşan çatışmaların yaşandığı bir dönemdi. Bu çatışma ortamının yarattığı gerginlik içerisinde, radikal milliyetçi gelişmelerin de etkisiyle, Kürt sorununun tartışılması dahi yapılamıyordu. Bu ortam nedeniyle programımızda yer alan kürt sorunu dışındaki sorunlara ilişkin düşünce ve çözüm önerilerimiz çok dikkat çekmedi. Var olan dışımızdaki tüm partilerin tartışmaktan

çekindiği ve gündeme getirmek istemedikleri Kürt sorunu gündeme getirmemiz, şimşekleri üzerimize çekmemize yetti de arttı. O günden itibaren hem PKK'lıkla hem de bölücülükle itham edildik, bundan da hiçbir zaman için vazgeçilmedi. Davamız da buna endekslidir. Bundan dolayı Kürt meselesindeki düşüncelerimizi kısaca, Yüksek Mahkemenin huzurunda da açmak istiyorum.

Sayın Başkan, sayın üyeler; Türkler ve Kürtler bu topraklar üzerinde bin yıla yakın bir süreden beri birlikte yaşıyorlar. Ciddi bir kader birliği yapmışlardır; birlikte savaşmışlar, birlikte ağlamışlar, birlikte gülmüşlerdir. 1071 yılında Malazgirt'te omuz omuza düşmana karşı savaşmışlar. Ulusal Kurtuluş Savaşını omuz omuza yine birlikte birlikte kurmuşlardır. Çanakkale'de beraber savaşmışlar, birlikte şehit düşmüşler. Cumhuriyeti de birlikte kurmuşlardır. Kore'de, Kıbrıs'ta Kürt-Türk omuz omuzadır. Daha dün, Marmara Bölgesinde meydana gelen deprem sonucunda yıkılan evler, Türk'e ve Kürt'e ortak mezar olmuştur.

Yine, Kürtlerle Türkler arasında yoğun evlilikler yaşanmış, akrabalık bağları kurulmuştur. Keza, Kürtler bugün, Türkiye'nin her tarafında yaşamaktadırlar. İstanbul'da yaşayan Kürtlerin, Diyarbakır'dan daha fazla olduğu herkesçe bilinmektedir. Bu kadar ciddi kader birliği, tarihi geçmişi olan ve iç içe geçmiş Kürt ile Türk'ü ayırmak mümkün olmadığı gibi, gerçekçide değildir. Dolayısıyla bölücülük iddiası, bu gerçeklik karşısında son derece aya havada bir iddia olmanın ötesine geçemez; Doğru ve yerinde bir iddia değildir.

Sayın Başkan, cumhuriyetin kuruluşu sırasında hâkim olan anlayış giderek değişmiş, sonuçta Kürtlerin varlığı dahi inkar edilir duruma gelinmiştir. Yüksek Mahkemenizin birçok kararında "Türk Ulusu" kavramının bir üst kimliği ifade ettiği, alt kimliklerin yok sayılmalarına yol açmayacağı belirtilmişse de, ne yazık ki, Kürtlerin varlığından bahsetmek, Kürt kültüründen bahsetmek, birlik ve beraberliği zedeleyici, bölücü anlayış olarak gösterilmeye çalışılmıştır.

HADEP, alt kimliklerin kendilerini ifade etmelerinin veya gelişmelerinin engellenmesini demokrasi anlayışıyla bağdaştırmamaktadır. Böylesi bir yaklaşımı doğru bulmuyoruz. Farklı kültürleri, ülkemizin sahip olduğu önemli bir zenginlik olarak görüyoruz. Ortak kültür ve üst kimliğe olan katkıları oranında da birleştirici ve bütünleştirici rol oynayacağı inancındayız.

Sayın Başkan, sayın üyeler; HADEP olarak hiçbir zaman şiddeti savunmadık, şiddetten yana tavır almadık, şiddeti sorun çözücü olarak görmedik; sorunların şiddet dışı, barışçıl, demokratik yöntemlerle çözümünü sürekli olarak savunduk ve biz kendimize prensip edindik. Bu konuda da kitleler üzerinde etkili olduğumuz inancındayım. Nitekim, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamede, esasen, HADEP'in yapılan bütün kongrelerinde, yöneticilerin yaptığı bütün konuşmalarda, yaptıkları bütün basın açıklamalarında "Kürt sorununun kan dökülmeden, demokratik, barışçıl çözümü vurgulanmıştır" demektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da 15 yıl süreyle devam eden çatışmaların başladığı tarihlerde HADEP yoktu. Çatışmaların en yoğun biçimde yaşandığı 1990'lı yılların başında da HADEP yoktu. HADEP kurulduğu zaman çatışmaların başlamasının üzerinden on yılı aşkın bir süre geçmiştir. Dolayısıyla, PKK'ye katkı sunduğumuz iddiası da doğru değildir. HADEP'liler olarak, çatışmaların bir an önce sona ermesini sürekli olarak istedik ve diledik. Bize göre, Kürt sorununda izlenen yanlış politikalar, demokratikleşmeyi engellediği gibi, ekonomik gelişmeyi de, maalesef, tıkamıştır.

Biz, üniter devlet yapısına bağlı kalınarak Türkiye'nin bütünlüğü içerisinde Kürt sorununun geniş bir demokratikleşme programıyla çözüleceğine inanıyoruz. Sorun çözümsüz değildir, çözümü son derece kolaydır, yeter ki, çözümü içten isteyelim. Bizler bu ülkenin insanlarıyız. Türkiye, 70 milyon insanın ortak vatanıdır. Türkiye'deki olumsuzluklar ve olumluluklar hepimizi etkilemektedir. HADEP, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin büyümesini, gelişmesini, güçlenmesini istemektedir. Ortadoğu'da, Kafkaslarda, giderek dünyada güçlenen çağdaş, laik, demokratik devletlerin yanında hak ettiği yeri almış güçlü bir Türkiye genel istemimizdir. Bunun yolunun da toplumsal barış ve demokratikleşmeden geçtiğine inanmaktayız. Toplumsal barışını sağlamış ve demokratikleşme sürecini tamamlamış Türkiye, güçlü bir Türkiye olacaktır. Onun için de, sorunlarımızı birlikte ve diyalog yoluyla çözmek durumundayız.

Çatışma döneminde oluşan çeteleşmenin üzerine gidilmiş olmasını önemli bir adım olarak görüyoruz. Sayın Başkan, 2001 yılı Ekim ayı içerisinde Doğu ve Güneydoğu illerini kapsayan bir gezimiz oldu. Bu gezi sırasında görüştüğümüz istisnasız herkesin temel istemi ekmekten, aştan önce çatışmaların -iki yılı aşkın bir süreden beri- durmasından kaynaklanan huzur ortamının devamıydı. Bunun için de yetkililerin belirttiği 5 bin civarındaki silahlı PKK'linin

silahsızlandırılması gerekmektedir. Yapılacak yasal bir düzenlemeyle bunun mümkün olabileceği kanaatindeyim. Keza, OHAL ve koruculuğun kaldırılması, göç edenlerin geri dönüşlerinin sağlanması, hem sorunun çözümüne katkı sunacak hem de demokratikleşmenin önünü açacaktır. HADEP olarak bizim, Kürt sorunu konusundaki kısa çözüm önerilerimizi de bu şekilde izah edebilirim.

Farklı düşüncelerin kendilerini özgürce ifade edebilmeleri ve örgütlenmeleri çoğulcu demokrasilerin gereğidir. Ne yazık ki, HADEP açısından bu pek mümkün olmamıştır. HADEP, kurulduğu günden itibaren bugüne değin geçen süre içerisinde ciddî haksızlıklara uğramış bir partidir. Partinin kuruluşundan 21 gün sonra, Urfa'da Muhsin Melik adlı arkadaşımız -ki, bu arkadaşımız kurucu üyemizdi ve parti meclisi üyemizdi- 21 gün sonra, henüz biz Türkiye'de insanlar bizi tanımazken, silahlı saldırıya uğradı, 2 Haziran 1994'te kaldırıldığı hastanede can verdi. Yine, aynı saldırıda Mehmet Ayyıldız ismindeki üyemiz de silahlı saldırıdan yara almış ve olay yerinde can vermişti.

Keza, bu saldırılar, ölümle sonuçlanan bu saldırılar burada da bitmedi, üyelerimize yönelik ölümle sonuçlanan saldırılar Adana'da, Batman'da, Hatay'da, Elbistan'da ve Kahramanmaraş'ta da devam etti. Adana'da Yüreğir İlçe Yöneticimiz Salih Subutekin, 28.9.1994 tarihinde uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

Adana Yüreğir İlçe Başkanımız Rebi Çabuk, 3.10.1994'te, yine onunla beraber aynı gün, aynı yerde bulunan Sefer Cerf adlı Adana Yüreğir ilçe yöneticimizde silahlı saldırıda yaşamlarını yitirdiler.

Keza, Batmanda'da il yöneticimiz Ahmet Karabulut, il disiplin kurulu üyemiz Vasfı Çetin, yine il sekreterimiz Zeki Adlık, silahlı saldırılar sonucu öldürüldüler.

Keza, Hatay'da Samandağ'da üyemiz olan Mehmet Latfedici de, silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

Elbistan ilçe Başkanımız Hüseyin Koku, 20.10.1995 günü Elbistan şehir merkezinde eşiyle beraber dolaşırken yanına yaklaşan ve kendilerinin sivil polis olduğunu söyleyen kişiler tarafından gözaltına alınmak suretiyle arabaya bindiriliyor, bir daha kendisine rastlanılmadı, 6 ay sonra, karlar eridikten sonra, başı kesik cesedi Malatya Pötürge yolu üzerinde bulundu.

Keza, bizim için gerçekten sıkıntıların doruk noktaya ulaştığı ve biraz sonra da değineceğim ikinci olağan kongremiz sonucunda Kahramanmaraş'a dönen kurultay delegelerimiz Hulusi Kul, Mustafa Öztürk, Mehmet Kaya Kayseri yolunda, bindikleri özel arabanın önü kesilmiş ve yine bunlar da uğradıkları silahlı saldırı sonucu yaşamlarını yitirmişlerdir. Ben, Sayın Savcının bunları da, HADEP'in uğradığı haksızlıkları da belirtmesini isterdim. Bundan dolayı uğradığımız haksızlıkları belirtmek amacıyla bunu ifade ettim.

Sayın Başkan, yine, keza diğer partilere tanınan örgütlenme özgürlüğü HADEP'e tanınmamıştır. Şırnak, 1995 ve 1999 seçimlerinde hiç örgütümüz olmamasına rağmen girdiğimiz seçimlerde birinci parti olduğumuz -bir dönem iki, bir dönemde birinci parti olduğumuz bir il- yüzde 5'ler dolayında oy alan siyasî partiler bu ilde örgütlenirken, biz örgütlenme imkânı bulamadık. Bundan üç yıl önce Şırnak il yönetimini oluşturmak üzere görevlendirdiğimiz Şırnak, şu an Şırnak il başkanı arkadaşımız Şırnak'a gittiği zaman yer buluyor ve bu arada da emniyet müdüründen randevu isteyerek kendisiyle görüşmeye gidiyor, burada il örgütünü açmak istediğini izah etmek üzere. Randevu üzerine gittiği emniyet müdürlüğünde, o günkü emniyet müdürü kendisine dönüp "siz hangi partiden geldiniz?" diye soruyor "HADEP" diyor. HADEP'ten geldiği cevabını alınca, beni bağışlayın, çok kaba bir davranışla derhal odayı terk etmesini istiyor "sizi burada, PKK'lilerin örgütlenmesine izin vermeyiz" diyor. Tam çıkarken işaret ettiği diğer memurlar tarafından bu arkadaşımız ve yanında bulunan kişi gözaltına alınıyor. İki gün süreyle nezarethanede çıplak vaziyette gözaltında tutuldu. İki gün sonra serbest bırakıldı. Hakkında herhangi bir dava da açılmadı. Aynı arkadaşımız, şimdi yeni il binası tuttuk ve o arkadaşımızın başkanlığında il örgütü oluşturabildik Şırnak'ta; ama, Silopi'de oluşturduğumuz ilçe örgütümüzün, ilçe başkanı ile yöneticisi hâlâ kayıp durumdalar, bulamadık daha.

Yine birçok ilde de örgütlenme çalışması yaparken HADEP'in il ve ilçe yönetimlerinde yer alınmaması için insanlar bizzat tehdit edilmişlerdir kendilerinin polis olduğunu söyleyen sivil kişiler tarafından. Bu konuda, keşke imkân olsaydı Yüksek Mahkemenizin, binlerce tanık gösterebilirdim, olayı bizzat yaşamış binlerce tanık vardır.

Yine, keza Bingöl gibi önemli oy potansiyelimizin olduğu bir yerde zor örgütlenme yapabildik. Sayın Başkan, aynı tutum seçimler

sırasında da kendisini gösterdi, birçok yerde açıktan HADEP'e oy verilmemesi şeklinde tehditlerle kalınmıştır.

Miting ve şölen gibi toplantılarımızda, diğer partilere verildiği gibi izin de verilmedi. Bir örnek olması açısından söylüyorum. Seçim dönemleri, siyasî partilerin, seçim propagandanın serbest kaldığı dönem de, miting yapmaları yasal haklarıdır. Bu anlamdaki hakkımızı Diyarbakır'da, ne yazık ki biz kullanma imkânı bulamadık, yasal hakkımız elimizden alındı, miting yapmamıza izin verilmedi.

Sayın Başkan, HADEP' in pasifize edilmesi doğrultusundaki talimatlar, devletin, ne yazık ki gizli belgelerine geçti. HADEP'in yükselişi en üst kurullarda tartışılıp, bundan duyulan hoşnutsuzluk bir biçimiyle ifade edilince HADEP'e yönelik bakış da, yaklaşım da, özellikle yerel birimlerde olumsuz yönde değişmiştir. Bunun kanıtı olan bir belgeyi izninizle okumak istiyorum ve bunu Yüce Mahkemenize de takdim edeceğim. 21.10.2000 tarihli Yeni Şafak gazetesinde çıkan bir haber.

Deniliyor ki: "televizyonlarda, HADEP'e geçmişiyle ilgili haber programlarının yayınlanmasının sağlanması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı nezdinde girişimde bulunularak 1999 yılında yapılması düşünülen genel ve yerel seçimlere bu partinin girmemesinin sağlanması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına gerekli belge ve bilgilerin gönderilmesi." Bunlar, en üst kademedeki yönetim organlarında görev alan kişiler tarafından verildiği söylenen talimatlar.

Sayın Başkan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, birçoğu henüz DGM'lerde devam eden, bir kısmı erteleme yasası kapsamına girdiklerinden kesin hükme bağlanmadan ertelenmiş olan, yine çok az sayıda da kesinleşmiş davayı olduğu gibi bu davanın konusu yapmıştır. Bu konudaki düşüncelerimizi söylemeden önce, Sayın Başsavcının yaklaşımına kısaca değinmek istiyorum.

18 Nisan 1999 seçimlerinde iki buçuk ay kala 1996 yılında Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde partimizin yöneticileri aleyhine açılan davadaki delillere dayanılarak dava açılmıştır; yani, aradan üç yıl geçtikten sonra dava açılmıştır.

Yine, seçimlerden önce, iki kez, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Sayın Mahkemenizden partimizin, her nasıl adlandırılırsa adlandırılsın yeter ki seçime sokulmasın istemiyle iki kez ihtiyati tedbir talebinde bulunmuştu. Yüksek Mahkemenizin son derece yerinde

olan ret kararı olmamış olsa idi, 1999 seçimlerine girmeyecektik ve bugün, Diyarbakır dahil birçok belediyede seçimleri elde etmiş olmayacaktık.

Yine, keza erken seçimin Türkiye'de, kısa bir süre önce tartışıldığı bir vakıadır. Keza, yine yüzde 10'luk Türkiye barajı konusunda, özellikle hükümeti oluşturan partilerin ciddî sıkıntıları vardır ve Türkiye'de seçim barajı indirilmesi tartışılmaktadır. Keza, seçim ittifakları da tartışılmaktadır. Tam bu tartışmaların yaşandığı dönemde ve partimizin de giderek Türkiye'de güçlendiği bir sırada davanın sonuçlandırılmasının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından istenilmiş olması da, demin söylediğim belge noktasında hareket ettiğimiz zaman, gerçekten bizi rahatsız etmektedir. Ama, inanıyoruz ki, Yüksek Mahkemeniz, bu rahatsızlığımızı kesinlikle giderecektir.

Yine, keza, davanın öne alınıp görülmesini talep ederken, Sayın Başsavcı, mahkemeye dilekçe verirken bir de basın açıklamaları yapmış, dolayısıyla, bunda da kamuoyunu oluşturup, hem kamuoyu oluşturan partimiz aleyhine hem de Yüksek Mahkemenizi -beni bağışlayın- etkilemeye çalışmıştır. İnanıyorum ki, bunların da bir yararı olmayacaktır.

Sayın Başkan, Anayasa'nın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasında "siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olamaz" diyor.

Yine Anayasa'nın 69 uncu maddesinin yedinci fıkrasında "Bir siyasî partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir" demektedir.

Keza, yine Anayasamızın 69. maddesine eklenen bir fıkrayla da "bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır." Dolayısıyla...

Keza yine, sadece Anayasamız geçmişteki gibi, kapatılmayı, odak olma halinde kapatılmayı değil, devlet yardımından yoksun bırakma müeyyidesinin de uygulanabileceğine ilişkin yeni bir hüküm de getirmiştir.

Dolayısıyla, Anayasa değişikliğinden sonraki ilk uygulama, Halkın Demokrasi Partisi aleyhine açılmış olan bu davada yapılacaktır.

Anayasamızın bu hükümlerine göre, suçun odak olmanın tespit edilebilmesi için bir kere bu fiillerin işlendiğinin tespit edilmesi gerek. Fiillerin işlendiğinin tespit edilmesi ancak bir mahkeme kararıyla kesinleşmiş bir hükümle sabit olabilir. Yüce Mahkemenizin normal mahkemeler gibi Devlet Güvenlik Mahkemeleri veyahutta diğer ceza dava mahkemeleri gibi tanık dinleme, bilirkişi incelemesi yaptırma, dolayısıyla böyle geniş bir araştırma yapma imkânının da bulunmadığı bir gerçekliktir. Bu durumda, henüz kesin hükme bağlanmamış sadece diğer alt mahkemelerde görülen davalara dayanılarak fiilin işlendiği iddia edilemez, muhakkak hükmün kesinleşmesi gerektiğinin düşüncesindeyiz.

Keza yine, fiillerin, üyeler tarafından işlenen bu fiillerin ciddî anlamda yoğunluk kazanması gerekiyor. Yoğunluğun yanında ayrıca parti organlarınca zımnen veyahut da açıkça kabul görmüş olması gerekiyor.

Şimdi, aleyhimizde Sayın Mahkemenize sunulan üç temel davayla, buna bağlantılı olarak ibraz edilen davaları ben tetkik ettim. Demin de belirttiğim gibi, kesinleşen dava sayısı çok az ve sınırlıdır. Toplamı 20'ye yakın üyelerimiz hakkında kesinleşmiş hükmü ifade ediyor Türkiye genelinde 20 üyemiz; bunlar da, Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesinin birinci fıkrasından, ayrıca, 312 nci maddeden kısmen de 169 ncu maddeden ceza almışlar; toplam 20 kişi, Onbinlerce kişi hakkında Türk Ceza Kanununun 169 ncu, 312 nci ve Terörle Mücadele Yasasının 8 nci maddesine dayanılarak açılmış davanın bulunduğu ülkemizde, 20 kişinin. 1.5 milyon oy almış bir siyasî partinin üyesi olan 20 kişinin ceza almış olmasını, yoğunluklu olarak bu suçun işlendiğinin kanıtı olarak değerlendirmenin mümkün olmadığı kanısındayız.

Yine keza, bu suçların genel başkan tarafından veyahut da parti organları tarafından zımnen veya açıkça onandığına ilişkin herhangi bir kesin kanıt da bulunmamaktadır. Sadece bir iddia mevcuttur.

Sayın Başkan, kanaatimize göre kesinleşmemiş, henüz devam eden davaların delil olarak değerlendirilmeyeceğini belirttik; ancak, buna rağmen, yoğunluklu olarak değinildiği için, Ankara I ve 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinde benim de sanıklar arasında yer aldığım HADEP Genel Başkanı olarak, ayrıca parti yöneticilerimizin yer aldığı davalara kısaca izninizle değinmek istiyorum.

1996, 23 Haziran'ında biz İkinci Olağan Kongremizi yaptık. Bizim açımızdan gerçekten son derece talihsiz bir olayın yaşandığı bir kongreydi ve biz o gün de söylemiştik, daha sonraki tüm açıklamalarımızda da belirttik: bu, partimiz aleyhine açık bir provokasyondu. Nedeni de şu:

1995 yılı sonlarında yapılan seçime partimiz ilk defa girmiş ve Türkiye genelinde I milyon 200 bin dolayında bir oy almıştır. Bu seçimlerden hemen sonra, partimiz üzerindeki baskılar kısmen hafiflemişti. Keza yine, Parlamentonun açılış törenine biz davet edilmiştik. Dönemin Sayın Cumhurbaşkanı protokole beni davet etmişti.

Yine seçimlerden sonra hükümeti kurmakla görevlendirilen Sayın Başbakan adayı, o dönem Parlamentoya girmemiş, MHP ve HADEP'in düşüncelerini de kongre öncesi almak üzere bizleri de ziyaret etmişti, partimize gelmişti ve sonuç itibariyle de, kongremize gittiğimiz günde Türkiye'deki bütün siyasî partiler, sivil toplum örgütleri ve dışarıdan birçok hükümetlerde bulunan siyasal partiler de kongremize gelmişlerdi, bizi onurlandırmışlardı.

Böylesine bir ortamdaki bir siyasî partinin yöneticilerinin, halkın ortak değeri olan değerlere karşı yanlış hareket içerisine girmesinin akıllı bir siyasetçi işi olabileceğini düşünmek mümkün müdür; asla!.. Aklımıza gelmeyen, gerçekten bizim dışımızda gelişen bir provokasyon sonucu, maalesef, bizim kongremizde astığımız hepimizin de değeri olan Türk bayrağı, kendini bilmez bir kişi tarafından indirilmişti. İndiren kişi daha sonra yakalandı, gerekli ceza da verildi.

Ancak, şunu hemen belirteyim -ben Yüce Mahkemenize sunacağım- bu olaydan sonra Murat İpek isimli PKK'den ayrılmış bir kişi bir basın açıklaması yapıyor "eylemi ben fitilledim" diyor. Dolayısıyla, diyor ki: "HADEP'in kongresine, Davut ismindeki benim Şırnak'tan tanıdığım Ankara emniyetinde görevli bir kişinin daveti

üzerine gittim, orada bulunan gençleri provoke ettik, olay olduktan sonra da ben kongre salonunu terk edip gittim."

Bu ifadeyi, biz Devlet Güvenlik Mahkemesine, ki dosyamıza ibraz ettik, buraya da bu ifadeyi Yüce Mahkemenize sunacağım.

Yine, şunu hemen belirteyim. O gün kınadık, kongre kararı olarak bu olayı kınadık. Daha sonra da Milliyet Gazetesinin benimle yaptığı bir röportajda da ben bunu açıkça ifade ettim. Türk Bayrağı, hepimizin ortak değerimiz olduğunu o gün de söyledik bugün de söyledik, bundan sonra da düşüncemiz budur, bundan farklı bir düşünceye sahip olmadık; asla da sahip olduğumuzu kimse de iddia edemez.

Keza, yine olayı müteakip divan başkanı, yasa gereği divan oluştuktan sonra bütün yetkiler divandadır; genel başkanın yahut da partideki diğer organların görevi bitmiştir. Seçimli kongrelerde, ki, bizim yaptığımız seçimli bir kongreydi, dolayısıyla divan başkanı olan arkadaşımız bayrağın indirildiğini fark ettikten sonra -bant çözümlerinde de sabittir- şu uyarıyı yapmıştır: "Bayrak asılmadığı takdirde kongreyi devam ettirmeyeceğim" demiştir. Mahkemedeki bant tutanaklarında da bu tespit edilmiştir ve sonuç itibariyle biz bayrağı aldık getirdik, divanın önüne astık; büyük olduğu için, bunun küçük bir bayrakla değiştirilmesini istediler, hükümet komiseri istemişti; ben, bizzat şoförümü göndererek genel merkezimizden getirdiğimiz daha küçük boydaki bir bayrağı, Türk bayrağını, divanımızın tam önüne astık.

Kongrelerde divan, en önemli noktadır. Salonun sağ veya sol köşesi değil, en merkezi yer divandır. Biz, divana astık. Ancak, ne yazık ki, şu söylendi: "Hayır, niye yerine asmadılar?!." gibi bir iddiayla karşılaştık.

Keza yine, şöyle bir son derece bizleri üzen bir olay da oldu, "büyük bayrak astılar, sonra bunu küçük bayrakla yer değiştirdiler. Büyük bayrak bütün Türkiye'yi temsil ediyordu, sonradan ülkeyi böldük, işte size kalan kısmı budur" dediler gibi hiç akla fikre gelmeyecek bir söylem mahkeme kararına gerekçe yapılmak istendi. Mahkemenin yaptığı inceleme sonucu benim ve 20'ye yakın arkadaşımızın içinde bulunduğu kişilere Türk Ceza Kanununun 169 uncu maddesinden ceza verildi; bu, tarafımızdan temyiz edildi, diğer arkadaşlarımız beraat ettiler. Ceza, askerî üyenin beraat istemine karşı iki üyenin onayıyla çıkmıştı 169'dan. Yani, oybirliğiyle verilmiş

bir ceza değildir, sonradan Yargıtay tarafından bu dava bozuldu ve şu an için Ankara I Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinde devam ediyor.

Keza, izin verirseniz, Ankara 2 Nolu DGM'deki bir davaya da değinmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 1998 yılında Abdullah Öcalan İtalya'da iken, Türkiye'de hükümet, İtalya hükümetinden Öcalan'ın en kısa süre içerisinde derhal iade edilmesini talep etmişti. O günlerde de halkta olan duyarlılıkla, insanlar, özellikle şöyle, hemen belirteyim. O dönemki hükümet, Türk Ticaret Bankası'daki yapılan kimi yolsuzluklar iddiasıyla karşı karşıyaydı ve zor durumdaydı, gerçekten zor durumdaydı; hükümetin düşme olayı söz konusu idi. Dolayısıyla, bu olay, hükümet için de âdeta gündemi değiştirmek için bir fırsat teşkil etti; halk tepki göstermeye başladı, İtalyan Büyükelçiliğine siyah çelenkler bırakıldı, İtalyan malları, kravatı, şudur budur yakıldı ve hükümet bu giderek gelişen olaylar karşısında seyirci kaldı. Giderek büyüyen bu olaylar sonucunda ne yazık ki, sonuçta bizim parti binalarımıza saldırılara dönüştü. Diyarbakır İl binamız, memurların da polislerin de bulunduğu bir sırada sivil bazı kişiler tarafından Diyarbakır ilçe binamıza -pardon- girildi, merkez ilçe binamıza ve orada bir arkadaşımız linç edilerek öldürüldü.

Keza, İzmit'te yine bu tarzda il binamıza gidildi, parti binamızda bulunan bir kişi linç edilerek öldürüldü, televizyonlarda da açık bir şekilde gösterildi. Resmî kıyafetli polis memurları balkonlara çıkıp HADEP'in balkonda asılı bayrağını da indirmekten hiç çekinmediler. Bu, oluşan genel hava içerisinde HADEP'in uğradığı son derece üzücü ve haksız bir olaydı.

Bunun karşısında, benim, 15.11.1998 tarihinde yaptığım bir basın açıklaması oldu. Bu açıklamada... Sonuç kısmını hemen söyleyeyim; "...yaşanan bu hassas süreçte, sırtlarına binmiş çetelerden dolayı nefessiz kalmış bazı politikacıların kendilerini yaşatma amacıyla kamuoyunu yanlış yönlendirmeye yönelik tavırlarını tasvip etmek mümkün değildir. Herkesin bunu görmesi ve iyi değerlendirmesi gerekir. Herşeyi bireysel çıkarlar açısından değerlendiren bir avuç politikacı dışındaki tüm yetkililere, sivil toplum örgütlerine, aydınlara, emekçilere ve 62 milyon insanımıza çağrıda bulunuyorum. Kürt sorunu, tüm Türkiyelilerin sorunudur, hepimizin sorunudur. Sorunun barışçıl, demokratik çözümü bir zorunluluktur. Bu noktada, daha fazla acıların yaşanmaması doğrultusunda çaba sarf etmeliyiz, sağduyulu olmalıyız; yeni gerginliklere yol açacak

davranışlardan sakınmalıyız, toplumsal barışı ön plana çıkarmalıyız. 62 milyon insanın eşit ve özgürce birlikte yaşamasının koşullarını yaratmalıyız, hedefimiz barış olmalıdır."

Bu basın açıklamasını ben gelişmeler üzerine yaptım. Bu basın açıklamasına dayanılarak dört gün sonra ben evimden 168'e l'inci maddeden hakkımda verilen gıyabi tutuklama kararıyla alındım. Gıyabi tutuklama kararı vicahiye çevrildikten sonra da Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'ne götürüldüm, tam 20 gün sonra DGM savcısı, tutuklanmamı talep eden DGM savcısı, beni ifadeye davet etti. Bir siyasî partinin genel başkanı 20 gün süreyle kendisine ait olup olmadığı dahi sorulmayan bir basın açıklaması nedeniyle içeri alınıyor; 20 gün sonra "basın açıklaması size mi aittir?" diye sordu "evet'' dedim; bana ait olmasaydı ne olacaktı?!. Yani, HADEP konusundaki peşin fikirliliğin bir diğer örneği de bu.

Yine, bu basın açıklaması esas alınarak, benim bu çağrıyla Türkiye genelinde açlık grevlerini başlattığım söylendi. Bu basın açıklamasında açlık grevlerine çağrıya ilişkin herhangi bir şey yok; olmadığı gibi, bunu ima edecek bir şey de yok; tamamen herkesi sağduyuya davet eden, sükûnete davet eden bir açıklamadır. Bu açıklamadan sonra 168'e l'den bana dava açılmadı:169'dan daha sonra dava açıldı. Yine bu parti binamız ve tüm Türkiye genelindeki binalarımız arandı, aramalarda da -özellikle bunu da belirtmek istiyorum- yapılan aramalar usule aykırı sürekli yapılmıştır. Dosyalar tomar halinde parti binalarımızdan, ilçe binalarımızdan, il binalarımızdan alınıp torbalara yerleştiriliyor, götürülüyor, emniyette tasnif ediliyordu. Dolayısıyla, zaman zaman yasaklanmış kimi kitaplar, aynı iki ciltlik bir kitabın bir tanesi benim odama, bir tanesi genel başkan yardımcılarından birisinin odasına yazılabilindi. Dolayısıyla, bu aramalar sırasında böylesi bir usule aykırı aramanın da olduğunu belirtmek istiyorum.

Bu dava daha sonra erteleme yasası kapsamında görülerek kesin hükme bağlanmadan ertelendi.

Sayın Başkan, sayın üyeler; eğer, böylesi kesinleşmemiş davaları esas alırsak o zaman Yargıtay cumhuriyet başsavcıları istedikleri partiyi kapatırlar, istedikleri parti hakkında çok sayıda dava açılır o davalar getirilir dolayısıyla odak noktası olması iddiasıyla da o partinin kapatılmasını talep edebilirler.

Bu anlamda bir örnek olması açısından, yine bir örnek vermek istiyorum. Konya İl Yönetimimiz 1998 yılında bir şenlik yapıyor, benim herhangi bir mesajım yoktu, ama, ondan iki üç gün önce yaptığım bir basın açıklaması vardı; genel başkanın mesajı olmadığı için tutmuşlar, onlar, benim basın açıklamasını mesaj gibi okumuşlar. Bu şölenden sonra, şöleni tertip eden il yöneticilerimiz hakkında soruşturma başlatıldı, bu soruşturmaya basın açıklamasından dolayı benim de mesajım şeklinde algılanarak ben de bu soruşturmaya dahil edildim. 1998 yılında Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesinden ifadem alındı. Aradan üç yıl geçtikten sonra Konya il yöneticileriyle benim hakkımda Adana Devlet Mahkemesinde 168'e 2'den dava açıldı ve benim tutuklanmam istendi. Bu, benim HADEP Genel Başkanlığına yeniden seçildiğim günün hemen arifesindeydi.

Devlet güvenlik mahkemelerinde HADEP'le ilgili bütün davalarda benzer iddianameler kullanılıyor, gerekçeler hepsi hemen hemen aynı. Benzer iddianameler kullanılıyor. Mahkeme tutuklama talebini reddetmişti, daha sonra bu dava görüldü ve ilk celsede hepimizin beraatine karar verildi, beraat kararı da kesinleşti. Bu açıdan Yüce Mahkemenizin böylesi kesin hükme bağlanmamış davalar konusunda titiz davranacağına inanıyorum, bunları gayriye almayacağı düşüncesindeyim.

Sayın Başkan, sayın üyeler; siyasî partilere üye olması yasak olan hiçbir kişiyi bilerek partimize üye ve yönetici yapmadık. Siyasî Partiler Kanununda bir siyasi partiye üye olmak isteyen yahut da bir siyasî partinin kongresi sırasında yöneticilik için başvuran kişiden siyasî partilerin sabıka kaydı isteme gibi bir zorunlulukları yok. Dolayısıyla, bizim böyle bir, yasal mecburiyet olmadığı için üye olanlardan sabıka kaydı istemediğimizden dolayı zaman zaman kimi siyasî partiye üye olması yasak olan, yönetici olması yasak olan kişilerde üye olmuş olabilir, yönetici olmuş olabilir; ancak, bunlar, bunlara ilişkin dosya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına gönderiliyor, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yasak olanları tespit ettiği zaman ilgili partiye bildiriliyor. Bu şekilde bize bu güne kadar kaç kişinin ismi bildirilmiş ise, biz derhal gereğini yerine getirmişiz ve sonucunu da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmişizdir. Bilerek kendimiz farkında olarak hiçbir kimseyi partimize yasaklı bir kişiyi üye yapmadık.

Sayın Başkan, sayın üyeler; şunu da kısaca hemen belirteyim. PKK ile hiçbir organik bağımız yok, bunu gönül rahatlığıyla hep söyleyebilirim.; kimseden biz talimat almadık, dağa adam

göndermedik, PKK'den de para almadık; bunların hiçbirisi doğru değildir, bu iddiaları kabul etmiyoruz. Türkiye'deki en şeffaf parti biziz; çünkü, en çok takip edilen partiyiz ve hemen şunu da belirteyim: Bizim -bırakın kendimizi- yakınlarımızın dahi telefonları dinleniyor; benim eşimin telefonlarının dinlendiği, bundan önce dinlenen telefonlar listesinde adı çıkmıştı. Dolayısıyla, böyle bir durum söz konusu olmuş olsaydı, bunun kapalı kalabileceğine asla ben inanmıyorum.

Sayın Başkan, sayın üyeler; bugün huzurunuza belirttiğimiz nedenlerle ve savunmamız ile son savunmamızda da belirttiğimiz sebeplerden dolayı, ayrıca, yüksek Mahkemenizce de re'sen tespit edilecek edeceği nedenlerden dolayı Halkın Demokrasi Partisinin temelli kapatılmasına ilişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının talebinin reddine karar verilmesini saygılarımla arz ve talep ediyorum."

IX- SİYASİ PARTİLER KANUNU'NUN KİMİ KURALLARININ ANAYASA'YA AYKIRILIĞI KONUSU

A- DAVALI PARTİNİN İDDİASI

Davalı Parti vekilleri tarafından verilen 01.03.2002 günlü dilekçede şöyle denilmektedir:

"*A- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NIN İSTEMİ VE DAYANILAN ANAYASA/YASA HÜKÜMLERİ:*

Yargıtay C. Başsavcısı tarafından vekili olduğumuz Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılması istemi ile açılan işbu dava dosyası incelendiğinde, 29.1.1999 tarihli iddianame ve Cumhuriyet Başsavcısının 9.4.1999 tarihli "Esas Hakkındaki Görüş"ünde yer alan istem ve dayanılan yasa maddeleri ile, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 17.1.2002 günlü sözlü açıklamalarında yer alan istem arasında farklılıklar bulunduğu görülmektedir:

- 29.1.1999 tarihli iddianamede, HADEP'in kapatılması talep edilirken, bu partinin hem "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü aleyhindeki eylemlerin odağı haline geldiği" ve hem de Siyasi Partiler Yasası'nın bazı maddelerine aykırı eylemlerde bulunulduğu iddia edilmiş ve SPY'nın belirtilen hükümleri ile Anayasa'nın 68 ve 69. maddeleri uyarınca kapatma kararı verilmesi talep edilmiştir. Yani, iddianamede 2820 sayılı Siyasi Partiler

Yasası'nın 78, 79, 80, 81 ve 82. maddeleri ile Anayasa'nın 68 ve 69. maddelerine dayanılmıştır.

- 9.4.1999 tarihli Esas Hakkındaki Görüşte de; yine SPY'nın belirtilen maddeleri ile Anayasa'nın 68 ve 69. maddelerine dayanılarak, iddianamedeki istem yinelenmiştir.

17.1.2002 günü C. Başsavcılığı'nın Anayasa Mahkemesi önündeki sözlü açıklamada ise, Halkın Demokrasi Partisi'nin Anayasa'nın 68/IV ve 69/VI. maddeleri uyarınca kapatılması talep edilmişse de, iddianame ve esas hakkındaki görüşün içeriğinin de yinelendiği belirtilmiştir. Yani, sözlü açıklamada Siyasi Partiler Yasası'nın 78, 79, 80, 81 ve 82. maddelerine dayanılıp dayanılmadığı ya da HADEP'in bu maddelere aykırı eylemler dolayısıyla kapatılmasının istenilip, istenilmediği açık değildir. Fakat, iddianameye ve esas hakkındaki görüşe gönderme yapılmış olması nedeniyle, dolaylı bir şekilde SPY'nın anılan maddelerine de dayanıldığı söylenebilir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın davada SPY'nin yukarıda belirtilen maddelerine dayanıp dayanmadığı ve bu maddelerden dolayı da kapatma isteminde bulunup bulunmadığı, son derece önemlidir. Bu açıdan, kapatma isteminin hangi hukuksal nedenlere dayandırıldığının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına açıklattırması gerektiği düşüncesindeyiz.

B- 2820 SAYILI SİYASİ PARTİLER YASASI'NIN 78, 79, 80, 81 VE 82. MADDELERİNİN ANAYASAYA AYKIRI OLDUĞUNA İLİŞKİN İTİRAZIMIZ:

I. 4709 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra, Anayasa'nın Siyasi Partilerin uyması gereken esaslar ve kapatılmaları ile ilgili hükümleri:

Siyasi Partilerin uyacakları esaslar ve kapatılma koşulları, Anayasa'nın 69. maddesinde düzenlenmiştir. Anayasa'nın 69. maddesinin IV. ve devamı fıkraları siyasi partilerin kapatılmaları ile ilgilidir. Siyasi partilerin kapatılmasını gerektiren nedenler maddenin beşinci, altıncı ve onuncu fıkralarında yer almaktadır. Bunlardan, yabancı devlet, kişi ya da kuruluşlarından yardım alan siyasi partilerin kapatılacağını öngören onuncu fıkra davamızı ilgilendirmemektedir. Davamızı ilgilendiren ve onuncu fıkra dışındaki temel kapatma nedenlerini düzenleyen beşinci ve altıncı fıkralar ise aynen şöyledir:

"Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci fıkranın dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir.

"Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir.Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti yönetim organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır."

Anayasa'nın 69. maddesinin yukarıya aynen alınan beşinci ve altıncı fıkra hükümleri karşısında siyasi partilerin kapatılması (onuncu fıkrada yazılı hal hariç) iki nedenle olabilecektir. Birincisi, siyasi partinin program ve tüzüğünün 68 inci maddenin dördüncü fıkrasına aykırı olması; ikincisi ise, bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerin odağı haline gelmiş olmasıdır. Belirtilen bu iki neden dışında herhangi bir nedenle siyasi partilerin kapatılması mümkün değildir. Dolayısıyla, Anayasa'nın 69. maddesinin beşinci ve altıncı maddelerinde yazılı olan nedenlerin dışında bir nedenle ya da belirtilen nedenlerin genişletilmesi yoluyla siyasi partilerin kapatılması Anayasa'ya aykırı olacaktır.

Anayasa'nın siyasi partilerin uyacakları ve uymadıkları takdirde 69 uncu maddenin göndermesi ile kapatma nedenleri sayılacak esasları düzenleyen 68 inci maddenin dördüncü fıkrası ise aynen şöyledir:

"Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez."

Bir siyasi partinin tüzük ve programı, yukarıdaki fıkra hükümlerine aykırı olamayacağı gibi; eylemleri de, bu fıkra

hükümlerine aykırı olamayacaktır. Aksi takdirde o siyasi partinin kapatılması gündeme gelebilecektir.

II. İddianame ve Esas Hakkındaki Görüşte yer alan kapatma nedenleri ve uygulanacak Anayasa hükmü:

Yargıtay C. Başsavcılığının iddianamesinde ve esas hakkındaki görüşünde, HADEP'in parti tüzük ve programına yöneltilmiş bir iddia bulunmamaktadır, iddia, "partinin Anayasa'nın 68/IV maddesinde yazılı hükümlere aykırı eylemlerin odağı haline gelmiş olduğu"dur. Bu durumda, davamızda uygulanacak kapatma nedenleri bakımından uygulanacak Anayasa hükümleri 68 inci maddenin dördüncü fıkrası ile 69 ncu maddenin altıncı fıkrasıdır. Anayasa'da yazılı nedenler dışında bir siyasi partinin kapatılmasına karar verilmesi olanağı bulunmadığına göre, davamızda uygulanılması istenilen ve kapatma nedenleri olarak öne sürülen Siyasi Partiler Yasası'nın 78, 79, 80, 81 ve 82 inci maddelerinin Anayasa'nın 68/IV maddesine uygun olup olmadığının tartışılması ve saptanması gerekmektedir. Doğal olarak, yapılacak tartışma ve saptamalarda Anayasa'nın diğer hükümlerinin ve Türkiye'nin tarafı olduğu uluslararası sözleşmelerin de göz önünde bulundurulması bir zorunluluktur.

III. Siyasi Partiler Yasası'nın 78, 79, 80, 81 ve 82 inci maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğu yönündeki görüşlerimiz:

a) Siyasi Partiler Yasasının 78 inci maddesi:

Siyasi Partiler Yasası'nın Anayasa'ya aykırı olduğunu öne sürdüğümüz 78. maddesi aynen şöyledir:

Madde 78 - Siyasi partiler:

a) Türkiye Devletinin Cumhuriyet olan şeklini; Anayasanın başlangıç kısmında ve 2 nci maddesinde belirtilen esaslarını; Anayasanın 3 üncü maddesinde açıklanan Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, diline, bayrağına, milli marşına ve başkentine dair hükümlerini; egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunun ancak, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanılabileceği esasını; Türk Milletine ait olan egemenliğin kullanılmasının belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı veya hiçbir kimse veya organın, kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı hükmünü; seçimler ve halkoylamalarının serbest, eşit, gizli, genel oy, açık sayım

ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılması esasını değiştirmek;

Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, dil, ırk, renk, din ve mezhep ayrımı yaratmak veya sair herhangi bir yoldan bu kavram ve görüşlere dayanan bir devlet düzeni kurmak; Amacını güdemezler veya bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar, başkalarını bu yolda tahrik ve teşvik edemezler.

b) Bölge, ırk, belli kişi, aile, zümre veya cemaat, din, mezhep veya tarikat esaslarına dayanamaz veya adlarını kullanamazlar.

c) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini veya zümre egemenliğini veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamazlar ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

d) Askerlik, güvenlik veya sivil savunma hizmetlerine hazırlayıcı nitelikte eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunamazlar.

e) Genel ahlak ve adaba aykırı, amaçlar güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

f) Anayasanın hiçbir hükmünü, Anayasada yer alan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir faaliyette bulunma hakkını verir şekilde yorumlayamazlar.

Yukarıdaki madde metni, Anayasa'nın 68/IV maddesinden son derece geniş ve farklı hükümler içermektedir. Anayasa'nın 68/IV maddesi, Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemlerini sadece aşağıdaki nedenlerle sınırlamıştır:

Siyasi Partilerin tüzük ve programları ile eylemleri;

Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz;

Sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz;

Suç işlemeyi teşvik edemez.

Yukarıya alınan SPY'nın 78 inci maddesi ise, Anayasa hükmü ile karşılaştırılamayacak ölçüde geniş yasaklar getirmektedir. SPY'nın 78 nci maddesi ile, Anayasa'nın 68/IV maddesi arasındaki aykırılık herhangi bir açıklamayı gerektirmeyecek ölçüde açıktır. Bu madde, başta Başlangıç Kısmı, 2., 3,, 4., 5., ve 67. maddeleri olmak üzere Anayasa'nın birçok hükmünde yazılı hususlara gönderme yapmakta, sınırları ve içeriği belirsiz pek çok kavrama yer vermektedir. Bu maddeye dayanılarak Anayasa'da yer almayan nedenlerle siyasi partilerin kapatılması dava edilebilecektir.

b) Siyasi Partiler Yasası'nın 79. maddesinin (a) ve (b) fıkraları:

Bu madde de aynen şöyledir:

Bağımsızlığın korunması:

Madde 79 - Siyasi partiler:

a) Türkiye Cumhuriyetinin, milletlerarası hukuk alanında bağımsızlık ve eşitlik ilkesine dayanan hukuki ve siyasi varlığını ortadan kaldırmak yahut milletlerarası hukuk gereğince münhasıran Türkiye Cumhuriyetinin yetkili olduğu hususlara diğer devletlerin, milletlerarası kuruluşların ve yabancı gerçek ve tüzelkişilerin karışmasını sağlamak amacını güdemezler ve bu amaçlara yönelik faaliyette bulunamazlar.

b) Yurt dışında teşkilatlanıp faaliyette bulunamazlar.

c) Yabancı devletler, milletlerarası kuruluşlar ve yabancı gerçek ve tüzel kişiler ile yabancı ülkelerdeki dernek, grup ve kurumlardan herhangi bir suretle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, yardım kabul edemezler; bunlardan emir alamazlar ve bunların Türkiye'nin bağımsızlığı ve ülke bütünlüğü aleyhindeki karar ve faaliyetlerine katılamazlar.

Maddenin (a) fıkrasında yer alan "'veya milletlerarası hukuk gereğince münhasıran Türkiye Cumhuriyetinin yetkili olduğu hususlara diğer devletlerin, milletlerarası kuruluşların ve yabancı gerçek ve tüzelkişilerin karışmasını sağlamak amacı güdemezler ve bu amaçlara yönelik faaliyette bulunamazlar" cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğu düşüncesindeyiz. Öncelikle, Anayasa'nın 68/IV maddesinde böyle bir sınırlama ve hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla Anayasa'da bulunmayan bir yasak getirmekte ve siyasi

partiler yönünden kapatma nedeni olabilecektir. Ayrıca, uluslararası ilişkilerin geldiği bu günkü konum göz önünde tutulduğunda, böyle bir yasağın sınırlarını ve içeriğini de tam olarak belirlemek mümkün değildir. Bir örnek vermek gerekirse, bu gün demokratik ülkeler "insan hakları sorunlarını" ülkelerin iç sorunu olarak görmemektedir. Hangi ülkede olursa olsun insan hakları ihlalleri söz konusu olduğunda, o ülkenin iç kamuoyu ve devlet organları yanında, diğer tek tek ülkeleri ya da uluslararası kuruluşları da ilgilendirmektedir. Fakat, SPY'nın 79/a maddesindeki bu cümleye dayanılarak, herhangi bir partinin insan hakları alanındaki faaliyet ve dayanışma ilişkileri kapatma nedeni olarak öne sürülebilecektir.

79. maddenin (b) fıkrası da, hem Anayasa'nın 68/IV maddesinde olmayan yeni bir sınırlama getirmekte, hem de günümüz uluslararası ilişkiler bakımından da sakıncalar içermektedir. Bilindiği gibi, uluslar arası ilişkiler günümüzde devletler arasında, devletlerin çeşitli organları arasında (parlamentolar, meslek kuruluşları, yargı kuruluşları vs.) arasında olabileceği gibi, siyasi partiler arasında da olabilmektedir. Çeşitli ülkelerin sol partilerinin üye olduğu "Sosyalist Enternasyonal" buna bir örnektir. "Yurt dışında teşkilatlanma ve faaliyette bulunma" kavramları her türlü yoruma açık kavramlardır. Anayasa'nın 69/X maddesi hükmü ile 68 inci maddedeki "Devletin bağımsızlığına aykırı" eylemlerde bulunmama kuralı, amacı yeterince karşılamaktadır. Bu bakımdan, 79. maddenin (b) fıkrası da Anayasa'ya aykırıdır.

c) Siyasi Partiler Yasası'nın 80. maddesi: Siyasi Partiler Yasası'nın 80. maddesi aynen şöyledir:

Devletin tekliği ilkesinin korunması:

Madde 80 - Siyasi partiler, Türkiye Cumhuriyetinin dayandığı Devletin tekliği ilkesini değiştirmek amacını güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

Anayasa'nın 68/IV maddesi, "Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü" aleyhine faaliyeti yasaklamıştır. İlk bakışta, SPY'nın 80. maddesinin yukarıdaki hükmü, Anayasa'nın 68/IV maddesinde belirtilen bu ilkenin bir tekrarı gibi görünmektedir. Ancak, her iki düzenlemenin tamamen çakıştığını söylemek mümkün değildir. Anayasa hükmünde, devletin ve milletin bütünlüğünün korunması söz konusu iken, 80. madde hükmü daha çok Devletin "yönetim biçimi" ile ilgilidir. Örneğin, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve Merkezi

Hükümetin bazı yetkilerinin yerel yönetimlere bırakılması yönündeki bir faaliyetin, "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne" aykırı olduğu söylenemeyeceği halde, 80. maddeye aykırılık olarak değerlendirilebilecektir. Dolayısıyla, bu madde ile Anayasa'da öngörülenden farklı ve siyasi parti faaliyetlerini aşırı sınırlayan bir yasaklama getirilmiş olmaktadır.

Siyasi Partiler Yasasının 81. maddesi:

Siyasi Partiler Yasası'nın 81. maddesi şöyledir:

Azınlıkların yaratılmasının önlenmesi:

Madde 81 - Siyasi partiler:

a) Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde milli veya dini kültür veya mezhep veya ırk veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri süremezler.

b) Türk dilinden veya kültüründen başka dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak millet bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler ve bu yolda faaliyette bulunamazlar.

c) Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'den başka dil kullanamazlar; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plaklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar. Ancak, tüzük ve programlarının kanunla yasaklanmış diller dışındaki yabancı bir dile çevrilmesi mümkündür.

Yukarıya alınan yasa hükmü, Anayasa'nın çeşitli maddelerinde yer alan "Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü" kavramından farklı ve çok daha geniş sınırlamaları içermektedir. Siyasi partilerin temel varlık sebebi, ülke sorunlarını saptayıp, çözümler üretmektir. Fakat, SPY'nın 81. maddesi, Türkiye'deki farklılıkların konuşulmasını dahi yasaklamaktadır. Yasa hükmü, ülkemizin sosyolojik gerçeklerine, çağdaş çoğulcu demokrasi ilkelerine, uluslararası yükümlülüklerine ve demokratik standartların yükseltilmesi yönündeki çabalara da açıkça engel oluşturmaktadır. Bu maddede kullanılan kavramlar her yöne çekilebilecek, istenildiği anda

kapatma nedeni olarak kullanılabilecek niteliktedir. Anayasa'da siyasi partilerin kapatılması nedenleri arasında "azınlıklar yaratma" gibi bir neden bulunmamaktadır. Madde tüm olarak Anayasa'ya aykırıdır.

Siyasi Partiler Yasası'nın 82. maddesi:

Siyasi Partiler Yasası'nın 82. maddesi şöyledir:

Bölgecilik ve ırkçılık yasağı:

Madde 82 - Siyasi partiler, bölünmez bir bütün olan ülkede, bölgecilik veya ırkçılık amacını güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

Maddede yer alan "bölgecilik" kavramı her yöne çekilebilecek ve farklı yorumlara uygun bir kavramdır. Bu madde hükmü dolayısıyla, herhangi bir siyasi partinin, ülkenin belirli bir bölgesinin sorunlarını hedef alan söylem ve faaliyetleri kolaylıkla kapatma nedeni olabilecektir. Ayrıca, "bölgecilik" kavramının Anayasa'daki "Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü" ile de bir ilgisi yoktur. Bölgesel sorunların dile getirilmesinin ya da tartışılması ile "ülke bütünlüğü" arasında bir bağlantı kurmak son derece yanlış ve tehlikelidir. Madde bu yönüyle Anayasa'ya aykırıdır.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan ve Yüksek Mahkemenizin kendiliğinden gözeteceği nedenlerle, Siyasi Partiler Yasası'nın 78 - 79 - 80 - 81 ve 82 nci maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğu yönündeki iddiamızın ciddi bulunarak, incelenmesini ve sonuçta söz konusu yasa maddelerinin İPTALİNE karar verilmesini saygı ile dileriz."

B- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI'NIN GÖRÜŞÜ

Davalı Parti'nin Siyasi Partiler Kanunu'nun kimi kurallarının Anayasa'ya aykırılığı iddiasına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının 8.3.2002 günlü, SP.60.Muh.2002/141 sayılı yazısında;

"*Anayasamızın 3. maddesinde "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir.*

Bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ayyıldızlı albayraktır.

Milli Marşı İstiklal Marşıdır.

Başkenti Ankara'dır." Hükmüne yer verilmiştir.

Anayasamızın 4. maddesindeki hükme göre ise 3. madde hükmü değiştirilemez, değiştirilmesi teklif edilemez.

Anayasamızın 3. maddesi dahil, başlangıç maddelerinde yer verilen temel ilkelerin siyasi partilerce ihlalini önlemek amacıyla Anayasamızın 68. maddesinin 4. fıkrasında şu şekilde bir hükme yer verilmiştir:

"Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf ve zümre diktatörlüğünün veya herhangi bir diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez."

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun davalı parti genel başkanı tarafından Anayasaya aykırı olduğu iddia edilen 78, 79, 80, 81 ve 82. maddeleri, Anayasamızın değiştirilmesi mümkün olmayan ve değiştirilmesi teklif dahi edilemeyecek olan 3. maddesi ile 68. maddesinin 4. fıkrasında belirlenen ilkelere uygun olarak vaz edilmiş Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığını ve Devletin tekliğini koruyan, azınlık yaratılmasını önleyen bölgecilik ve ırkçılık yasağı koyan maddelerdir.

Başsavcılığımız, bu maddelerin Anayasaya aykırı olduğuna dair davalı Parti Genel Başkanının iddiasının isabetli olmadığı görüşündedir" denilmektedir.

C- ANAYASA VE YASA KURALLARI

1- İptali İstenilen Yasa Kuralları

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun iptali istenilen kuralları şunlardır:

***1-"Madde 78.-** Siyasi Partiler:*

a) Türkiye Devletinin Cumhuriyet olan şeklini; Anayasanın başlangıç kısmında ve 2 nci maddesinde belirtilen esaslarını; Anayasanın 3 üncü maddesinde açıklanan Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, diline, bayrağına, milli marşına ve

başkentine dair hükümlerini; egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunun ancak, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanılabileceği esasını; Türk Milletine ait olan egemenliğin kullanılmasının belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı veya hiçbir kimse veya organın, kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı hükmünü; seçimler ve halkoylamalarının serbest, eşit, gizli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı denetimi altında yapılması esasını değiştirmek;

Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, dil, ırk, renk, din ve mezhep ayrımı yaratmak veya sair herhangi bir yoldan bu kavram ve görüşlere dayanan bir devlet düzeni kurmak;

Amacını güdemezler veya bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar, başkalarını bu yolda tahrik ve teşvik edemezler.

*b**)** Bölge, ırk, belli kişi, aile, zümre veya cemaat, din, mezhep veya tarikat esaslarına dayanamaz veya adlarını kullanamazlar.*

c) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini veya zümre egemenliğini veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamazlar ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar.

d) Askerlik, güvenlik veya sivil savunma hizmetlerine hazırlayıcı nitelikte eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunamazlar.

e) Genel ahlak ve adaba aykırı amaçlar güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyetlerde bulunamazlar.

f) Anayasanın hiçbir hükmünü, Anayasada yer alan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir faaliyette bulunma hakkını verir şekilde yorumlayamazlar."

***2-"Madde 79.-** Siyasi Partiler:*

a) Türkiye Cumhuriyetinin, milletlerarası hukuk alanında bağımsızlık ve eşitlik ilkesine dayanan hukuki ve siyasi varlığını ortadan kaldırmak yahut milletlerarası hukuk gereğince münhasıran Türkiye Cumhuriyetinin yetkili olduğu hususlara diğer devletlerin, milletlerarası kuruluşların ve yabancı gerçek ve tüzelkişilerin

karışmasını sağlamak amacını güdemezler ve bu amaçlara yönelik faaliyette bulunamazlar.

b) ***(Mülga: 12.8.1999- 4445/25. md.)***

c) ***(Değişik: 12.8.1999- 4445/13. md.)*** *Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, Türk uyruğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden herhangi bir suretle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak yardım kabul edemezler, bunlardan emir alamazlar ve bunların Türkiye'nin bağımsızlığı ve ülke bütünlüğü aleyhindeki karar ve faaliyetlerine katılamazlar."*

3- "Madde 80.- *Siyasi Partiler, Türkiye Cumhuriyetinin dayandığı Devletin tekliği ilkesini değiştirmek amacını güdemezler ve bu amaca yönelik faaliyette bulunamazlar."*

4-"Madde 81.- *Siyasi Partiler:*

a) Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde milli veya dini kültür veya mezhep veya ırk veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri süremezler.

b) Türk dilinden veya kültüründen başka dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak millet bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler ve bu yolda faaliyette bulunamazlar.

c) Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'den başka dil kullanamazlar; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plaklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar. Ancak, tüzük ve programlarının kanunla yasaklanmış diller dışındaki yabancı bir dile çevrilmesi mümkündür."

5-"Madde 82.- *Siyasi Partiler, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu prensibine aykırı amaç güdemez ve faaliyette bulunamazlar."*

2- İlgili Yasa Kuralları

İlgili görülen yasa kuralları şunlardır:

1- *"**Madde 101.-(Değişik:12/8/1999-4445/16 md.)** Anayasa Mahkemesince bir siyasî parti hakkında kapatma kararı;*

a) Bir siyasî partinin tüzük ve programının Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olması, sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlaması, suç işlenmesini teşvik etmesi,

b) Bir siyasî partinin, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespiti,

c) Bir siyasî partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddî yardım alması,

Hallerinde verilir.

***(Ek:26/3/2002-4748/4 md.)**Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin almakta olduğu son yıllık Devlet yardımı miktarının yarısından az olmamak kaydıyla, bu yardımdan kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına, yardımın tamamı ödenmişse aynı miktarın Hazineye iadesine karar verebilir."*

***2- "Madde 103.-** Bir siyasi partinin Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne aykırı eylemlerinin odak halini oluşturup oluşturmadığı hususu Anayasa Mahkemesince belirlenir.*

Bir siyasi parti; bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre, merkez karar ve yönetim kurulu veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır."

3- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde dayanılan Anayasa kuralları şunlardır :

1- "Madde 68. - (Değişik: 23/7/1995-4121/6 md.) *Vatandaşlar, siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.*

Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Siyasi partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.

Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

Hakimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasi partilere üye olamazlar.

Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir. Kanun bu elemanlarının, siyasi partilerin merkez organları dışında kalan parti görevi almalarına cevaz veremez ve parti üyesi yüksek öğretim elemanlarının yüksek öğretim kurumlarında uyacakları esasları belirler.

Yüksek öğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine ilişkin esaslar kanunla düzenlenir.

Siyasi partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabi olduğu esaslar kanunla düzenlenir.

2-"Madde 69. - (Değişik: 23/7/1995-4121/7 md.) *Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir.*

Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.

Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir.

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.

Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir.

Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. ***(Ek cümle: 3.10.2001-4709/25. md.)*** *Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.*

(Değişik: 3.10.2001-4709/25. md.)*Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin Devlet yardımından kısmen ya da tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.*

Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz. Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli

kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılır.

(Değişik:3.10.2001-4709/25.md.)*Siyasi partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasi partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir."*

D- ANAYASA'YA AYKIRILIK SORUNUNUN İNCELENMESİ

1- 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 25. Maddesi Yönünden

Davalı Parti, Siyasi Partiler Kanunu'nun 78., 79., 80., 81. ve 82. maddelerinin Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmüştür.

10.11.1983 günlü, 2949 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 25. maddesinde, *"12 Eylül 1980 tarihinden, ilk genel seçimler sonucu toplanacak Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanı oluşturuluncaya kadar geçecek süre içinde, yasama ve yürütme yetkilerini Türk milleti adına kullanan, 2356 sayılı Kanunla kurulu Milli Güvenlik Konseyinin yönetim dönemi içinde çıkarılan kanunlar, kanun hükmünde kararnameler ile 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun uyarınca alınan karar ve tasarrufların Anayasaya aykırılığı iddia edilemez"* denilmiştir.

Bu maddenin dayanağını oluşturan Anayasa'nın Geçici 15. maddesinin son fıkrası ise 3.10.2001 günlü, 4709 sayılı Yasa'nın 34. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle, bakılmakta olan davada uygulanacak kural olan 10.11.1983 günlü, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 25. maddesi Anayasa'ya aykırı görüldüğünden, Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddeleri uyarınca, bu maddeye ilişkin esas hakkında bir karar verilmek üzere davanın geri bırakılmasına, 9.7.2002 gününde karar

verilmiş, Anayasa Mahkemesi'nin aynı günlü, Esas: 2002/121, Karar: 2002/62 sayılı kararıyla iptal edilerek 31.8.2002 günlü, 24862 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2- Siyasi Partiler Kanunu'nun 78., 79., 80., 81. ve 82. Maddeleri Yönünden

Davalı Parti Genel Başkanı Murat Bozlak'ın 1.3.2002 günlü sözlü savunmasında ve Parti vekillerinin aynı tarihli dilekçelerinde, partilerin kapatılmasının 3 Ekim 2001 günlü, 4709 sayılı Yasa'yla Anayasa'nın 68. ve 69. maddelerinde sayılan hallerle sınırlandırıldığı, bu nedenlede Siyasi Partiler Yasası'nın 78., 79., 80., 81. ve 82. maddelerinin Anayasa'ya açıkça aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 8.3.2002 günlü yazısında özetle, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun davalı Parti tarafından Anayasa'ya aykırı olduğu iddia edilen 78, 79, 80, 81 ve 82. maddelerinin, Anayasa'nın değiştirilmesi mümkün olmadığı gibi, değiştirilmesi teklif dahi edilemeyecek olan 3. maddesi ve 68. maddesinin dördüncü fıkrasında belirlenen ilkelere uyumlu olarak düzenlendiği, Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığını ve Devletin tekliğini koruyan, azınlık yaratılmasını önleyen, bölgecilik ve ırkçılık yasağı koyan adı geçen maddelerin Anayasa'ya aykırılık oluşturmayacağı belirtilmiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 101. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, bir siyasi partinin, Anayasa'nın 68. maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesi'nce tesbiti halinde kapatılmasına karar verileceği hükme bağlanmaktadır.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve Mahkeme'nin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir.

Uygulanan yasa kurallarından, davanın değişik aşamalarında ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye, kararın dayanağını oluşturmaya yahut tarafların istek ve savunmaları çerçevesinde karara varmakta ön planda tutulması zorunlu yasa hükümleri anlaşılmalıdır.

Siyasi Partiler Kanunu'nun 101. maddesinde *"Anayasa Mahkemesince bir siyasî parti hakkında kapatma kararı;*

a) Bir siyasî partinin tüzük ve programının Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine ayrı olması, sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlaması, suç işlenmesini teşvik etmesi,

b) Bir siyasî partinin, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespiti,

c) Bir siyasî partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddî yardım alması,

Hallerinde verilir.

***(Ek : 26/3/2002-4748/4 md.)** Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin almakta olduğu son yıllık Devlet yardımı miktarının yarısından az olmamak kaydıyla, bu yardımdan kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına, yardımın tamamı ödenmişse aynı miktarın Hazineye iadesine karar verebilir.";*

104. maddesinde de *"Bir siyasî partinin bu Kanunun 101 inci maddesi dışında kalan emredici hükümleriyle diğer kanunların siyasi partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen yazı ile başvurulur.*

Anayasa Mahkemesi, söz konusu hükümlere aykırılık görürse bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasi parti hakkında ihtar kararı

verir. Bu karar, o siyasi parti genel başkanlığına yazılı olarak bildirilir. Bu yazının tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde aykırılık giderilmediği takdirde, Cumhuriyet Başsavcısı Anayasa Mahkemesine bu siyasi partinin kapatılması için resen dava açar."

denilmektedir.

Kapatılma davası Parti'nin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline geldiği ileri sürülerek açılmıştır.

Bu durumda olayda Siyasi Partiler Kanunu'nun eyleme uyan 101. maddesinin (b) fıkrasının uygulanması gerekir.

Oysa Yasa'nın 78., 79., 80., 81. ve 82. maddelerinin uygulanabilmesi davanın Yasa'nın 104. maddesine göre açılmasına bağlıdır.

Bu nedenle, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen 78., 79., 80., 81. ve 82. maddeleri bakılmakta olan davada uygulanacak kurallar niteliğinde bulunmadıklarından Anayasa'ya aykırılık iddiasının reddine karar verilmiştir.

Haşim KILIÇ ile Yalçın ACARGÜN bu görüşe katılmamışlardır.

X- İNCELEME

A- ÖN SORUNLAR YÖNÜNDEN

1- Davanın Yasa'ya Aykırı Olarak Açılıp Açılmadığı

Davalı Parti, yakın bir tarihte genel seçimlerin yapılması sözkonusu olduğundan, bu dönemde kapatma davası açılmasının usul ve yasaya aykırı olduğunu, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 100. maddesinin son fıkrasında "…maddenin birinci fıkrasının Bakanlar Kurulu kararı üzerine Adalet Bakanı'nın istemiyle veya bir siyasi partinin istemi üzerine siyasi partiler hakkında kapatma davası açılmasına ilişkin (b) ve (c) bentlerinde yer alan hükümler milletvekili genel seçimiyle, bu seçimin yenilenmesine veya milletvekili ara seçimlerine dair verilen kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde uygulanmaz…" denildiğini, anılan kuralın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından re'sen açılacak kapatma

davalarında da uygulanması gerektiğini, TBMM'nin milletvekili genel seçimlerinin ve mahalli idareler genel seçimlerinin 18 Nisan 1999 günü yapılmasına ilişkin kararının 2.8.1998 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandığını, bu nedenle kapatma davası açılmasının Siyasi Partiler Yasası ile demokratik ilkeler ve hukukun genel ilkelerine aykırılık oluşturduğunu ileri sürmüştür.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı 4.2.1999 günlü, SP.60 Muh. 1999/83 sayılı yazısında, şartların oluştuğu hallerde bir siyasi partinin kapatılması için dava açma hakkının yorum yaparak sınırlandırılmasının mümkün olmadığını belirtmiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 100. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasa'da yazılı nedenlerle siyasi partiler hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından kapatma davasının re sen veya Bakanlar Kurulu kararı üzerine Adalet Bakanının istemiyle ya da bir siyasi partinin istemi üzerine açılabileceği; son fıkrasında Bakanlar Kurulu kararı üzerine Adalet Bakanının istemiyle veya bir siyasi partinin istemi üzerine kapatma davalarının milletvekili genel seçimiyle, bu seçimin yenilenmesine veya milletvekili ara seçimlerine dair verilen kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde açılamayacağı belirtilmiş olup, bakılmakta olan davada Anayasa Mahkemesi'ne Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından re'sen açılmış olduğundan, söz konusu kural bu tür kapatma davalarında uygulanamaz.

Açıklanan nedenlerle, 16.2.1999 gününde Anayasa Mahkemesi'nce, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 100. maddesinde, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın doğrudan (re sen) siyasi parti kapatma davası açmasının bir süreye bağlı tutulmaması nedeniyle oybirliğiyle istemin reddine karar verilmiştir.

2- Davalı Parti'nin Yapılacak Genel Seçimlere Katılmasının Önlenmesi İstemi

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı 25.2.1999 ve 9.4.1999 günlü yazılarında özetle, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleriyle 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 98 ila 108. maddelerinde yer alan kurallar gereğince, Anayasa Mahkemesi'nin bir siyasi partinin seçime katılmasını önlemeye yönelik tedbir niteliğinde karar verebileceğini, delillerin davalı Parti'nin kapatılmasını gerektirdiğini, kapatma

kararının gecikmesi halinde partinin seçimlere katılmasının sakıncalı durumlar ortaya çıkarması olasılığı bulunduğunu ileri sürmüştür.

Davalı Parti konuya ilişkin savunmasında özetle, istemin "yürürlüğün durdurulması" veya "ihtiyati tedbir" niteliği taşımadığı gibi koşullarının da bulunmadığını, kapatma kararı verilemeyeceğini belirtmiştir.

Yürürlüğün durdurulması kurumunun, Anayasa'ya aykırılık denetimi ile ilgili olması nedeniyle siyasi partiler hakkında açılan kapatma davalarında uygulanması olanağı yoktur.

Davalı parti hakkında açılan kapatma davası sırasında bu aşamada toplanabilen delillerin Parti'nin seçimlere girmesinin önlenmesi yolunda tedbir kararı verilebilmesi için yeterli görülmemesi nedeniyle Anayasa, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu kuralları uyarınca istem yerinde görülmeyerek reddine karar vermiştir.

Haşim KILIÇ bu sonuca farklı gerekçe ile katılmıştır.

B- ESAS YÖNÜNDEN

- PKK Terör Örgütünün Faaliyet ve Amaçlarıyla İlgili Genel Açıklama

Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 22.11.1999 günlü, E:1999/1296 ve K:1999/3623 sayılı kararının PKK terör örgütünün kuruluş, amaç ve faaliyetlerine ilişkin bölümü şöyledir: *"…Bu örgüt başlangıçta üç yıl süre ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde "Kürdistan Devrimcileri", "UKO'cular", "APO'cular'' adı altında kadrolaşmış, 1977 yılından sonra sık sık silahlı eylemlere girişmiş, örgütün programı bizzat sanık Abdullah Öcalan tarafından kaleme alınarak, 21.11.1978 tarihinde Diyarbakır ili Lice ilçesi Ziyaret (Fis) köyünde yapılan 1.Kongrede kabul edilip yedi kişilik parti yürütme kurulu tarafından kuruluş bildirgesi hazırlanmış, 1978 yılından itibaren de merkezi örgütlenmeye yönelerek 1979 yılında Kürdistan İşçi Partisi adını almış ve genel sekreterliğine sanık getirilmiş, 15 Ağustos 1984 tarihinde ise H.R.K. (Hezen Rizgariye Kürdistan — Kürdistan Kurtuluş Birliği) adı altında yeniden eylemlere başlamış ve 21 Mart 1985 tarihinde E.R.N.K. (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi)'ni oluşturmuş, yurtiçi ve yurtdışında legal ve illegal alanda gazete ve dergi çıkartılmak*

suretiyle yayın faaliyeti yürütülmüş, ayrıca MED TV. adı ile bir televizyon kanalı yayına sokularak örgütün propagandasının yapılması amaçlanmıştır. Örgütün mali kaynaklarını; vergilendirme, bağış, aidat adı altında toplanan paralarla, cezalandırma, gasp, soygun, silah ve uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen gelirler teşkil etmiş, amacının ise; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hakimiyeti altındaki topraklardan bir kısmını silahlı mücadele vererek devlet idaresinden ayırmak suretiyle, Kürdistan Devleti kurmak olup, ilk dönemde propaganda yoluyla halkı bilinçlendirmek, silahlı eylemlerle ordu teşkilatına, ekonomik hedeflere sabotajlar düzenlemek suretiyle devlet otoritesini zaafa uğratmak stratejisinin planlandığı belirlenmiş, bugüne kadar örgütün faaliyetlerine ilişkin bütün sorunların ve geleceğe yönelik planlama ile kapsamlı yapısal değişikliklerin ele alındığı geniş katılımlı çok sayıda kongre ve konferanslar gerçekleştirilmiştir.

Başlangıçta Marksist-Leninist ideolojiyi benimsediğini açıkça dile getiren örgüt, dünya siyasi konjonktüründeki gelişmelere paralel olarak görüntüsünde de değişiklik yapma kararı almış, bu çerçevede 5. Kongrede öncelikle örgüt amblemindeki ‘‘orak-çekiç’’in çıkarılmasını kararlaştırmış; Parti, Ordu, Cephe bölümlenmesini benimseyip, parti olarak P.K.K. (Partiye Karkerani Kürdistan - Kürdistan İşçi Partisi), Cephe olarak E.R.N.K. (Kürdistan Kurtuluş Cephesi) ve Ordu olarak da A.R.G.K (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) şeklinde teşkilatlanıp, cephe ve ordunun, partinin çizdiği çerçevede hareket edeceği ilkesini benimsemiştir

1970 yılında bölücü DDKO (Devrimci Doğu Kültür Ocakları) ve THKP/C (Dev-Genç) gibi örgütlerden etkilenen Abdullah Öcalan liderliğindeki bir grup üniversite öğrencisi, Kürt milliyetçiliği ile Marksist-Leninist fikirlerin sentezi temelinde bir görüş yaratmaya çalışmış ve doğulu öğrencilerden oluşan sempatizanlarını bu yönde eğitmiştir.

Kürtlerin ayrı bir ulus olduğunu, sömürge halinde yaşadıkları için bağımsız bir örgütlenmeye haklarının olduğunu savunan Abdullah Öcalan ve arkadaşları, bu doğrultuda sürdürdükleri faaliyet alanın 1976 yılında Ankara-Dikmen toplantısından sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesine taşımışlardır.

1977 yılı sonrasında Kürdistan Devriminin yolu isimli broşür ile mücadelenin taktik ve stratejisini ortaya koyan grup, fiilen silahlı eylemlere başlamıştır.

27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır Lice ilçesindeki ziyaret (Fis) köyünde gerçekleştirilen 1. Kongre ile grup ismini Partiya Karkerani Kürdistan (PKK) olarak benimsemiş ve 30 Temmuz 1979 tarihinde dönemin Adalet Partisi Şanlıurfa Milletvekili M. Celal Bucak'a yapılan saldırı ile örgüt kuruluşunu ilan etmiştir.

12 Eylül 1980 hareketinin takip eden günlerde, Suriye üzerinden Lübnan'daki Filistin kamplarına ulaşan PKK grubu, Suriye ve Lübnan'da askeri ve siyasi eğitim çalışması ve propaganda ile örgütlenme faaliyetlerini sürdürmüş, Avrupa'da çeşitli sosyal-kültürel amaçlı dernekler oluşturarak ismini duyurmaya başlamıştır. Aynı tarihlerde Türkiye'den kaçarak Suriye'nin Şam şehrine yerleşen Abdullah Öcalan PKK örgütünü buradan yönlendirmeye başlamıştır.

Bu dönemde PKK, Irak Kürdistan Demokrat Partisi ile ilişkiye geçmiş, bunun akabinde Suriye'de bulunan PKK mensuplarından bir kısmını Irak Kürdistan Demokrat Partisinin kontrolündeki Kuzey Irak'ta üslendirilmesi için varılmış ve sonra birçok PKK elemanını gruplar halinde bölgeye aktarılmıştır.

1984'te Şam'da gerçekleştirilen II. Kongre'den sonra kamplardaki mensuplarını gerilla savaşına hazırlayan örgüt stratejik savunma safhasından, stratejik denge safhasına geçmek için özellikle Güneydoğu Anadolu'nun Hakkari, Mardin ve Siirt illerini kapsayan alan içerisindeki askeri hedeflere karşı Kürdistan Silahlı Kuvvetleri (Hazen Rıgariya Kürdistan- HRK) adı altında cephe-ordu örgütlenmesinin ordu ayağının ön biçimini oluşturmuş ve 15 Ağustos 1984'te Eruh-Şemdinli ilçelerine yönelik saldırılar ile terör eylemlerine fiilen başlamıştır.

Pusu taciz atışı gibi silahlı eylemleri ile Güneydoğu bölgesinde etkili olmaya başlayan örgüt, bu avantajını çoğaltmak için 21 Mart 1985'te Nevroz Bayramını vesile ederek Cephe birimi olan ERNK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi)'yi ilan etmiştir.

1986 ila 1990 yılları silahlı eylemlerin tırmandırıldığı, kitle katliamlarının yaygınlaştığı yıllar olmuştur. Örgüt 26-30 Ekim 1986 tarihinde Lübnan Bekaa Vadisinde 3. Kongresini yapmış ve bu kongre sonucu HRK (Kürdistan Kurtuluş Birliği) adlı askeri kanadının ismini ARGK (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) olarak değiştirmiştir. Örgüt 3. Kongrede aldığı kararlar doğrultusunda eylemler sırasında kendilerine büyük zorluklar çıkaran köy koruculuğu sistemine karşı topyekün

saldırıya geçmiş, birçok köy ve mezra basılarak genç kız ve erkekler topluca dağa kaçırılmış, birçok vatandaşımız öldürülmüştür.

Örgüt 26 ila 31 Aralık 1990 tarihleri arasında gerçekleştirilen IV. Kongrede, 2000 yılına kadar bölgede bağımsız bir Kürdistan Devleti Kurmak için genel ayaklanmaların başlatılması kararını almıştır. Bu karar doğrultusunda Cizre-Nusaybin ve Silopi'de kitle olayları patlak vermiştir.

Ağustos 1990 tarihinde meydana gelen Körfez Savaşı sonrasında Kuzey Irak'ta meydana gelen otorite boşluğundan yararlanarak, bu bölgede yerleşime ağırlık vererek eylemlerini yoğunlaştıran örgüt, 1992 yılında Kuzey Irak bölgesinde Kürdistan Ulusal Meclisini Toplama ve kurtarılmış bölgelerde "Savaş Hükümeti" ilan etme gibi ütopik hedeflere yönelmiş, ancak başarılı olamamıştır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin aynı yıl bölgeye düzenlediği askeri hareket sonucu ağır kayıplar veren örgüt, yeni arayışlara yönelmiş, Kuzey Irak Kürt Liderlerinden Celal Talabani ile işbirliği yaparak, yeniden toparlanmak amacıyla tek yanlı ateşkes ilan etmiştir. Bu kararın örgütte dağılma ve çözülmeye yol açacağını fark ederek 24 Mayıs 1993 tarihinde Bingöl-Elazığ karayolu üzerinde gerçekleştirdiği yol kesme eylemi ile yeniden silahlı eylemlerine başlamış, özellikle Güneydoğu yöresine basın kuruluşlarının girmesine engel olma, okul yakma ve öğretmenleri öldürme eylemleri ile bölgede devleti işlemez hale getirmeyi amaçlamıştır.

Bu dönemde örgütün kitle desteğini arttırmak ve daha fazla kimseyi kullanmak amacıyla legal alanda kurulan Halkın Emek Partisi'nin kuruluşunu desteklediği, her düzeydeki birimlerinde yandaşlarının görev almasını sağladığı, ayrıca özgür halk, Yeni Ülke, Dilan ve Özgür Gündem gibi yayınlarla propagandasını yaptığı görülmüştür. 1990 genel seçimlerinde örgütün desteği ile Halkın Emek Partisi'nden parlamentoya giren Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan, Sedat Yurttaş, Zübeyir Aydar, Ahmet Türk, Sırrı Sakık gibi milletvekilleri gerek parlamentodaki faaliyetleri ve gerekse parlamento dışındaki faaliyetleri ile örgütün görüş ve düşüncelerini yansıtan tavır ve davranışlar içine girmeleri sonucu milletvekilliği dokunulmazlıkları kaldırılarak yargılanmış ve PKK örgütü adına faaliyetleri ispatlandığı gerekçesi ile mahkum olmuşlardır.

Örgütün 1994 yılı içinde eylemlerini metropol kentlere ve turistik yörelere kaydırdığı, Yunanistan'ın desteği ile Türkiye'nin turizm

gelirlerinde düşüşü hedeflediği görülmüş, ancak alınan tedbirler sonucu bir kaç münferit olay dışında başarılı olmadığı anlaşılmıştır.

Ülke içinde gerçekleştirilen etkili operasyonlar ve 1995 yılında gerçekleştirilen "çelik hareketi" sonucu örgütün eylemlerinde hızlı bir düşüş kaydedilmiştir.

PKK örgütünün amacı; Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgemizdeki toprakları Türkiye'den ayırarak Marksist-Leninist ideolojiye dayalı bağımsız bir Kürdistan devleti kurmak olduğundan, bunun gerçekleşmesi için uzun süreli bir halk savaşı stratejisi ile silahlı propagandayı benimsemiştir. Öncelikle halkı örgütleyerek silahlanmayı ve uzun sürecek bir gerilla savaşıyla nihai gayesine erişmeyi amaçlamaktadır.

PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği başlıca eylemlerden örnekler şöyedir:

-1991-1996 yılları arasında Adana'da 114 eylem yaparak 100 kişi öldürülmüş, 98 kişi ağır şekilde yaralanmış,

- 1992-1996 tarihleri arasında Konya'da 3 kişi öldürülmüş,

- Hatay bölgesinde 17.02.1995 ile 18.05.1998 tarihleri arasında 46 kişi öldürülmüş, 42 kişi yaralanmış,

- 16.08.1992 tarihi ile 20.05.1998 tarihleri arasında Osmaniye de 15 kişi öldürülmüş, 18 kişi ağır yaralanmış,

- 14.10.1992 tarihinde Kilis'de bir er öldürülmüş,

- Aksaray'da bir kişi ağır yaralanmış olup, bu eylemlerin detayları Adana Devlet Güvenlik Mahkemesine açılan davanın 22.12.1998 tarih ve 1998/492 sayılı iddianamesinde açıkça belirtilmiştir.

-05.08.1985 günü Van ili Çatak ilçesi Kanalga köyü Taşbucak mezrasına düzenlenen silahlı saldırı sonucu 10 kişinin öldürülmesi,

- 22.02.1981 günü Şırnak ili Uludere ilçesi Taşdelen köyüne silahlı saldırı sonucu 13 kişinin öldürülmesi,

- 19.08.1987 günü Diyarbakır ili Eruh ilçesi Bağgöze bucağı Kılıçkaya köyü Milan mezrasına silahlı saldırı sonucu 25 kişinin öldürülmesi,

- 10.10.1987 günü Şırnak ili Meşeiçi köyü Çobandere mezrasına silahlı saldırı sonucu 11 kişinin öldürülüp, 9 kişinin yaralanması,

- 29.03.1988 günü Şırnak ili Eruh ilçesi Yağızkonak köyüne silahlı saldırı sonucu 9 kişinin öldürülmesi,

- 07.05.1983 günü Şırnak ili Dereler köyü Taraklı mezrasına silahlı saldırı sonucu 9 kişinin öldürülmesi,

- 24.11.1989 günü Yüksekova ilçesi İkiyaka köyüne silahlı saldırı sonucu 26 kişinin öldürülüp, 300 adet koyunun gasbedilmesi,

- 28.04.1991 günü Solhan ilçesi Memurlar lokaline düzenlenen silahlı saldırı sonucu ilçe Kaymakamı, Cumhuriyet Savcısı ile Orman Bölge Şefinin öldürülmesi,

- 21.06.1992 günü Solhan ilçesi Elmasırtı köyüne silahlı saldırı sonucu 5 kişinin öldürülüp, köydeki evlerin yakılması,

- 22.06.1992 günü Gercüş ilçesi Seki köyüne silahlı saldırı sonucu 9 kişinin öldürülmesi,

- 25.06.1992 günü Silvan ilçesi Yolaç köyüne silahlı saldırı sonucu 10 kişinin öldürülüp, 3 kişinin yaralanması,

- 01.10.1992 günü Bitlis ili Cevizdalı köyüne silahlı saldırı sonucu 28 kişinin öldürülüp, 11 kişinin yaralanması,

- 23.10.1992 günü Tunceli Mazgirt ilçesi Dedebağı köyüne silahlı saldırı sonucu 11 kişinin öldürülüp, 4 kişinin yaralanması,

- 23.01.1993 günü Diyarbakır ili Bağlar semtine silahlı saldırı sonucu 7 kişinin öldürülmesi,

- 14.06.1993 günü Şirvan ilçesi Gözlüce köyüne silahlı saldırı sonucu 7 kişinin öldürülmesi,

- 05.07.1993 günü Erzincan ili Kemaliye ilçesi Başbağlar köyüne silahlı saldırı sonucu 31 kişinin öldürülüp, 3 kişinin yaralanması,

- 18.07.1993 günü Van ili Bahçesaray ilçesinde yaylaya düzenlenen silahlı saldırı sonucu 24 kişinin öldürülmesi,

- 15.08.1993 günü Çemişgezek ilçesi Güneybaşı köyüne silahlı saldırı sonucu 6 kişinin öldürülmesi, bir otomobilin yakılması,

- 28.08.1993 günü Kovancılar ilçesi Yoncalıbayır köyüne silahlı saldırı sonucu 9 kişinin öldürülmesi,

- 03.09.1993 günü Muş ili Korkut ilçesi Kümbet köyündeki Tarım Açık Cezaevinin basılması, cezaevinin ateşe verilip, giyecek ve yiyeceklerin gaspı, bir hükümlünün kaçırılması,

- 17.09.1993 günü Diyarbakır ili Eğil ilçe merkezine silahlı baskın sonucu ilçe mal müdürü, tapu müdürü, belediye memuru, nüfus memuru ve gece bekçisinin öldürülüp PTT binasının yakılması,

- 25.10.1993 günü Erzurum ili Çat ilçesi Yavi kasabasına silahlı saldırı sonucu 32 kişinin öldürülüp, 10 kişinin yaralanması,

- 12.12.1993 günü Adıyaman ili Ağaçkonak köyüne silahlı saldırı sonucu 10 kişinin öldürülüp, 1 kişinin yaralanması,

- 13.08.1994 günü Elazığ ili Alacakaya ilçesi Halkalı köyüne silahlı saldırı sonucu 10 kişinin öldürülüp, 1 kişinin yaralanması,

- 25.12.1991 günü İstanbul ili Bakırköy ilçesi Çetinkaya giyim mağazasına molotof kokteyli atılması sonucu 12 kişinin öldürülüp, 12 kişinin yaralanması,

- 12.02.1994 günü İstanbul ili Tuzla Tren istasyonuna bomba konulması sonucu 5 yedek subay okulu öğrencisinin öldürülüp, 16 askeri öğrenci ve 11 erin yaralanması,

- 09.05.1990 günü Muş-Bingöl seferini yapan 3005 sefer sayılı trenin Yörecik köyü yakınlarında durdurulup, 3 görevlisinin öldürülmesi,

- 10.06.1992 günü Bitlis ili Kokarsu köyü Çubuk-Sütlüce mezra yolunun kesilerek minibüsteki 13 kişinin öldürülmesi,

- 09.10.1992 günü Şirvan ilçesi Kayahisar köyü yolunun kesilip 4 kişinin öldürülmesi, 5 kişinin yaralanması,

- 20.10.1992 günü Solhan ilçesi Hazerşah köyü yolunun kesilip otobüsteki 19 kişinin öldürülerek otobüsün yakılması,

- 25.10.1992 günü Muş-Elazığ seferini yapan 2561 sefer sayılı trene bombalı, roketatarlı silahlı saldırı düzenlenmesi sonucu bazı vagonların Murat nehrine uçması ile 2 makinistin ölümü ve 45 kişinin yaralanması,

- 10.08.1993 günü Genç ilçesi Ardıçdibi-Çaytepe arasında yolcu taşıyan minibüsteki 9 kişinin öldürülmesi,

- 04.08.1993 günü Bingöl ili Solhan ilçesi Bağönü köyü yakınlarında 12 minibüsün durdurularak 16 kişinin öldürülüp, 14 kişinin yaralanması,

- 18.09.1993 günü Bitlis-Muş Karayolunda 5-6 aracın durdurularak 8 kişinin öldürülüp, 14 kişinin yaralanması,

- 07.09.1994 günü Hakkari ili Çukurca ilçesi Köprülü köy yolunun kesilip 13 aracın yakılması, 5 kişinin öldürülmesi ve 15 kişinin kaçırılması,

- 01.06.1994 günü Kozluk ilçesi Ulaşlı köy yolunun kesilerek 3 kişinin öldürülmesi,

- 21.03.1990 günü Palu ilçesi Kayaönü köyü yakınlarında, Şark Krom - Ferre Krom Müessese Müdürlüğüne ait araçların durdurularak müessese müdürü dahil 9 kişinin öldürülmesi,

- 11.09.1992 günü Kozluk ilçesi Yanıkkaya köyü yakınlarındaki Shell - Mobil şirketine ait sondaj kuyusu ve toplama kampına ait araç gereçlerin yakılması, 3 mühendisin öldürülüp, 4 mühendisin yaralanması,

- 23.10.1993 günü Kığı ilçesi Günlük köyü kil ocağında 10 işçinin öldürülüp, 2 işçinin yaralanması,

- 21.09.1996 günü Alacakaya ilçesi Etibank Şark Kromları İşletmesine silahlı saldırı sonucu 5 güvenlik görevlisinin öldürülüp, iş makinaları ve yatakhanelerin tahrip edilmesi,

- 30.06.1996 günü Tunceli ili Cumhuriyet Meydanında Zeynep Kınacı isimli PKK militanının merasim kıtasının içine girip, üzerindeki bombayı patlatması sonucu kendisi ile beraber 1 astsubay ve 4 erin öldürülmesi,

- 11.11.1998 günü Yüksekova ilçesi Jandarma Komutanlığı önündeki askeri konvoyun arasına giren PKK militanı Fatmi Özen'in çantasındaki bombayı patlatması sonucu. 1 astsubayın ölümü, 3 astsubay ve 2 vatandaşın yaralanması,

- 14.04.1994 günü Elazığ ile Arıcak ilçesi Bükardı köyü ilkokul öğretmenlerinden 5 kişinin öldürülmesi

- 24.06.1993 günü Tunceli ili Meşeyolu köyü okul müdürü ve öğretmeninin öldürülmesi, okulun yakılması,

- 07.10.1993 günü Tunceli ili Pertek ilçesi Pirinçli köyünde 4 öğretmenin öldürülüp, 1 öğretmenin yaralanması,

- 11.09.1994 günü Tunceli ili Mazgirt ilçesi Darıkent beldesine düzenlenen silahlı saldırı sonucu PTT binasının ve okulun yakılması, jandarma karakolunun taranması, belediye binası ile sağlık ocağının tahrip edilip, 6 öğretmenin öldürülmesi, 3 sağlık memurunun kaçırılması,

- 21.06.1994 günü Fethiye ilçesi Yat Limanı yakınındaki çay bahçesine konulan zaman ayarlı bombanın patlaması sonucu, 7'si Alman ve İngiliz vatandaşı olmak üzere toplam 13 kişinin yaralanması,

- 22.06.1994 günü Marmaris ilçesi Belediye Halk Plajına ve Abdi İpekçi Parkına konulan bombaların patlaması sonucu 1 İngiliz turistin öldürülüp, 3 İngiliz ve 7 Türk vatandaşının yaralanması,

- 11.09.1995 günü İzmir ili Gaziemir Tansaş binası yakınına konulan bombanın patlaması sonucu 5 kişinin öldürülüp, 28 kişinin yaralanması,

- 25.10.1985 günü 3/118 Jandarma Sınır Taburu Serin Jandarma Takımına silahlı saldırı düzenlenmesi sonucu 9 jandarma erinin öldürülüp, 2 erin yaralanması,

- 04.08.1991 günü Şemdinli ilçesi Samanlı Karakoluna silahlı saldırı sonucu 9 er ve erbaşın ve 1 geçici köy korucusunun öldürülme-si, 9 subay, astsubay ve erin yaralanması, 1 erin kaçırılması,

- 25.10.1991 günü 10. Jandarma Sınır Bölük Komutanlığına silahlı saldırı sonucu 15 erin öldürülüp, 1 asteğmen ile 9 erin yaralanması,

- 24.05.1993 günü Elazığ-Bingöl karayolunun kesilerek izinden dönen 33 er ve erbaş ile 3 vatandaşın öldürülmesi,

- 15.09.1993 günü Van ili Çatak ilçesi Kanalga Karakoluna silahlı baskın sonucu 13 er ve erbaşın öldürülmesi,

- 09.11.1994 günü Eruh ilçesi Dağdöşü köyü çevre emniyet timine karşı girişilen silahlı saldırı sonucu 15 er ve erbaşın öldürülüp, 13 erin yaralanması,

- 15.06.1995 günü Şemdinli ilçesi Ortaklar jandarma Karakoluna silahlı saldırı sonucu 2 astsubay ve 13 erin öldürülmesi, 6 erin yaralanması, 5 erin kaçırılması gibi,

PKK terör örgütü 1978 yılından sanığın yakalandığı 15.02.1999 tarihine kadar toplam; 6036 saldırı, 3071 bombalama, 388 gasp, 1046 adam kaçırma olayı gerçekleştirmiş ve bu olaylarda 4412 vatandaş, 3874 asker, 241 polis, 1225 geçici köy korucusu öldürülmüş ve şehit edilmiş, 5620 vatandaş, 8118 asker, 909 polis, 1655 geçici köy korucusu yaralanmıştır.

Yukarıda örnekleri verilen, PKK'nın gerçekleştirdiği ve sanığın da sorumluluğunu kabul ettiği eylemlerin her birinin, ulusal ve uluslararası hukuk literatüründe kabul edildiği üzere; doğrudan doğruya masum insanları hedef alan, kitleleri korkutup sindirmeyi amaçlayan nitelik ve nicelikte mutlak terör eylemleri olduğu hususunda kuşku bulunmamaktadır"

Bu karardan, PKK örgütünün Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmak, Türk

Ulusu'nu ırk esasına dayalı "Türk ve Kürt ulusları" biçiminde ikiye bölmek amacıyla ezilen halk olarak nitelediği Kürt kökenli vatandaşları, ayrı bir ulus olarak devletini kurma yolunda kanlı şiddet eylemlerine yönelttiği anlaşılmıştır.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları Divanı, Zana-Türkiye davası nedeniyle verdiği 25 Kasım 1997 günlü (69/1996/688/880) sayılı kararında, "PKK isimli örgütü amaçlarına ulaşmak için şiddet kullanan bir terörist örgüt" kabul ederek, "Türkiye'nin Güneydoğu Bölgesinde PKK'nın sivillere yönelik kanlı saldırılar düzenlediğini" belirtmiş; Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 25 Haziran 1998 tarihindeki toplantısında aldığı 1377 sayılı Kararın 5. maddesi ile de PKK tarafından başlatılan ve Türkiye'nin güneydoğusunda yaşayan nüfusun yerlerinden edilmesine yol açan şiddet eylemleri ve terörizm sert bir biçimde kınanmıştır. Ayrıca, 13.12.2002 günlü, L 337/93 sayılı Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanan 12.12.2002 günlü terörizme karşı savaşta alınan tedbirlerin uygulanması konusunda 2001/931/CFSP sayılı Ortak Posizyonu güncelleyen ve 2002/340/CFSP sayılı Ortak Pozisyonu iptal eden Konsey Ortak Pozisyonu'nunda terörizme destek veren kişiler, gruplar ve örgütler belirtilmiş ve bu Karara ekli listenin 2/14. maddesinde terörizmi destekleyen örgütler arasında PKK'ya da yer verilmiştir.

1- İDDİA VE SAVUNMA

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının İddianamesinde, esas hakkında görüşünde ve sözlü açıklamasında özetle, Davalı Halkın Demokrasi Partisi'nin Genel Başkanı Murat Bozlak'ın, diğer yöneticilerinin, bazı il ve ilçe teşkilat başkan ve üyelerinin söylemlerinde Kürt halkının Türk halkından farklı bir ulus olduğunu, kendi kimliklerini özgürce yaşamaları gerektiğini, Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından Kürt halkına karşı baskı ve zulüm politikası uygulandığını, PKK terör örgütü ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti arasında bir savaşın yaşandığını, bu savaşta Kürt halkının PKK terör örgütünün yanında yer alması gerektiğini belirttikleri, birçok HADEP il ve ilçe teşkilatlarında açlık grevlerinin yapıldığı, 23.6.1996 günlü HADEP 2. Olağan Genel Kongresinde Türk bayrağının indirilerek yerine PKK terör örgütünün başı Abdullah Öcalan'ın posterinin asıldığı, böylece PKK terör örgütüne ve onun başı Abdullah Öcalan'a yardım ve destek sağlanarak Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylem ve davranışlar içerisinde bulundukları ve Davalı Parti ile mensuplarının bu eylemlerinin Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı Siyasi Partiler

Kanunu'nun 78., 79., 80., 81. ve 82. maddelerine göre odak oluşturduğunu, bu nedenle Davalı Parti'nin kapatılması gerektiği ileri sürülmüştür.

Davalı Parti savunmalarında özetle, Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılması için kampanya başlatıldığını, ülke genelinde HADEP binalarında aramalar yapılarak, kamu davaları açıldığını, kapatma davası dosyasına konulan ya da iddianamede dayanılan kanıtların hukuka uygun, adil ve tarafsız bir soruşturmanın ürünü olmadıklarını, yürütülen soruşturmaların sonuçlanmadığını, iddianamede kanıt olarak gösterilen yazılı belgeler, ses ve görüntü kasetleri, parti binalarında ve yöneticilerin evlerinde elde edildiği iddia edilen maddi kanıtların, tanık beyanlarının ve yargılanan parti yöneticilerinin sanık sıfatıyla anlatımlarının tek tek incelenmesine olanak bulunmadığını, bu nedenle hükme esas alınamayacağını, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki görüşünün tümüyle davanın açılmasından sonra ortaya konulan Abdullah Öcalan ve diğer bazı kişilerin HADEP aleyhine alınan tek yanlı ifadelere dayandırıldığını, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin gerek kuruluş ve yapıları ve gerekse uyguladıkları farklı yöntemler nedeniyle adil yargılama yapabilecek nitelikte bağımsız ve tarafsız mahkemeler olmadığını, bu mahkemeler ile bu mahkemeler nezdinde faaliyet yürüten Cumhuriyet Savcılarının yaptıkları tüm işlemlerin ve verdikleri kararları Anayasa Mahkemesi'nin kapatma davasında esas alınmaması gerektiğini, delil olarak gösterilen Kongre, toplantı ve gösterilerde PKK terör örgütünün propagandasına yönelik eylemlerin de davalı Parti'nin dışında, kontrol edemediği kişilerce yapıldığını, Türkiye'nin başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere kimi uluslararası sözleşmeleri kabul ettiğini, iç hukuk normu ile ulusalüstü norm arasında bir çatışma söz konusu olduğunda, mahkemelerin ulusalüstü normu doğrudan uygulaması gerektiğini, ulusalüstü normların iç hukuktan üstün ve bağlayıcı olduğunu, davalı Parti'nin hiçbir şekilde Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylemlerin odağı haline gelmediği gibi PKK terör örgütü ile de bir bağlantısının bulunmadığını belirtmiştir.

2- DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a- Parti Organlarının Eylemleri

aa- Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Kongresi

23.6.1996 günü, Ankara Atatürk Spor Salonunda Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Kongresi'nin yapıldığı, bu kongrenin başlamasını takiben daha önce salona asılan Türk Bayrağının PKK terör örgütü ile ilişkisi bulunduğu Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin verdiği kararla doğrulanan Faysal Akçan isimli kişi tarafından indirilerek yere atıldığı ve yerine PKK terör başı Apdullah Öcalan'ın bez üzerine çizilmiş büyük posterinin asıldığı, bu eylemin salonda bulunan Parti delegeleri tarafından coşkuyla alkışlandığı, PKK terör örgütü ve lideri Abdullah Öcalan lehine sloganlar atıldığı, görevli hükümet komiserinin uyarılarına karşın Türk Bayrağı önceki yerine asılmadığı gibi salondaki bir kısım parti delegelerince çiğnendiği, bunu takiben salonda üzerlerinde "HADEP Görevlisi" yazılı tişortlar bulunan kişiler ve salondaki diğer partililerce Abdullah Öcalan'ın posteri ile PKK terör örgütünün bayrağının uzun süre alkışlar ve sloganlarla eller üzerinde dolaştırıldığı, ayrıca Parti Genel Başkanı Murat Bozlak'ın posterinin yanına Abdullah Öcalan'ın posteri ile PKK terör örgütünün sözde bayrağının asıldığı, bu eylemleri gerçekleştirenler arasında maskeli çok sayıda terör örgütü militanlarının bulunduğu, Parti'nin en yetkili organı olan Büyük Kongrede açıkca PKK terör örgütünün propagandasının yapıldığı, Mahkememizce izlenen video kaset görüntüleri ile dosyadaki diğer kaset çözüm tutanaklarından anlaşılmıştır.

Kongredeki olaylar karşısında Davalı Parti'nin en büyük organı olan Kongrede Genel Başkan Murat Bozlak ile Divan Başkanı Hikmet Fidan, olayları önlemeye yönelik herhangi bir girişimde bulunmadıkları gibi, görevli hükümet komiserinin bu yöndeki uyarılarını da dikkate almamışlardır.

Böylece, Davalı Parti'nin Genel Kongre'deki eylemleri, Parti ile PKK terör örgütü arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koymaktadır.

bb- Davalı Parti'nin Genel Başkanı Murat Bozlak Yönünden

- 23.6.1996 Günü HADEP 2. Olağan Kongresinde Yaptığı Konuşma İle Eylemler Karşısındaki Tutumu

23.6.1996 günü, Ankara Atatürk Spor Salonunda Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Kongresi'nin yapılması sırasındaki eylemler karşısında Murat BOZLAK Parti'nin Genel Başkanı olmasına karşın ikazda bulunmadığı, kayıtsız kaldığı gibi, kendi posterinin yanında asılı bulunan Abdullah Öcalan posteri ve sözde PKK bayrağının önünde yaptığı konuşmada, *"…HADEP'e Kürt halkı*

güven duymaktadır. Zira HADEP Kürt halkının bir parçasıdır. Kürt hareketinin bir parçasıdır. Şimdi bu ülkenin temel sorunu olan Kürt sorunu konusundaki düşüncelerimi ifade etmek istiyorum…şimdi bu ülkenin kurtuluşunda kan veren Kürtlerin inkarı var. Anadilleri ile konuşmaları yasak, kültürlerini geliştirmeleri yasaklanmış durumda…1924 Anayasası ile birlikte Kürtlerin varlığı inkar edilmiştir. 20 milyon insan için 1982 Anayasasında da aynı hüküm konulmuştur. Artılarıyla konulmuştur…Kürtler kimlik mücadelesi veriyor. Kürtler varlıkları için mücadele veriyorlar. Operasyonlara rağmen, katliamlara rağmen provakasyonlara rağmen, PKK hala bu ateşkesini devam ettiriyor. Bunu değerlendirmek lazım. Bu lafla olmaz. Adam gibi çıkacaksın madem ki sen silahını susturdun, bende talimat veriyorum askerime sizde susun diyeceksin. Operasyonla çözümlenmiyor, İŞGALLE ÇÖZÜM OLMUYOR. Çözüm olsa idi bu kaçıncı operasyon. Şimdiye kadar olurdu. Operasyonlar, katliamlar, provakasyonlar çözüm değil, çırpınıştır, batıştır, çöküştür... 2 Temel şart, savaş dursun taraflar diyalog sürecine girsin, ikinci etapta bu diyalog sürecinin uzamaması için kesin ve kalıcı bir barışın sağlanması lazım. Yapılması gereken açık şeyler var. Olağanüstü hal Kürt halkının başına zulüm yağdırmakta. Başka bir işe yaramadı... Kürtler göç ettirildi, köyleri yakılıp yıkıldı. Şimdi 4 milyon civarında Kürt göçer durumdadır. Yerlerinden, yurtlarından edilmişlerdir. Bunların tazminatları ödenerek geri gönderilmelidir. Herkes kendi kültürünü geliştirsin. Herkes bu ülkede kendi kişiliği ile kendini ifade etsin. Bundan kimsenin zararı yok. Bırakın Kürtlerde kendi kişilikleri ile kendilerini ifade etsinler, gelin bu darbecilerin bu çizmecilerin getirdiği demokratik olmayan ve Türkiye toplumunun gerçeklerine uymayan bu 82. Anayasasını değiştirelim. Bu anayasa değiştirilmeli, Kürt toplumunun kimliği kabul edilmelidir…" demiştir.

Kongrenin yapıldığı salondaki olaylara Parti Genel Başkanı Murat Bozlak'ın tepki göstermemesi, kayıtsız kalması, buradaki konuşmasında Türkiye Cumhuriyeti Devletinin teröre karşı mücadelesini işgal olarak tanımlanması ve Kürtlerin ayrı bir halk olarak gösterilmesi Davalı Parti ile Murat Bozlak'ın Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmak amacında olan PKK terör örgütünü desteklediğini açıkça ortaya koymaktadır.

Adı geçenin bu eylemlerini Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi "hal ve vasfını bilerek PKK isimli terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" suçu olarak değerlendirip 4.6.1997 günlü, E:1996/80 ve K:1997/102 sayılı kararıyla Türk Ceza Yasası'nın

169.,31.,33. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca altı sene ağır hapis cezası verilmiş, Yargıtay 9. Ceza Dairesi 8.6.1998 günlü, E:1997/3736 ve K:1998/1820 sayılı kararıyla eksik inceleme gerekçesiyle hükmü bozması üzerine kararı veren Mahkeme yargılamanın devam ettiği sırada yürürlüğe giren 4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa'yı gözeterek 4.7.2002 günlü, E:1998/104 ve K:2002/119 sayılı kararıyla kamu davasını ertelemiştir.

Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin anılan kararının gerekçesinde, *"Sanık Murat BOZLAK HADEP Genel Başkanıdır. Türk bayrağının indirildiği HADEP Genel kurul toplantısında yaptığı konuşmada Hadep'e Kürt halkının güven duyduğunu Türkiye'nin sorununun Kürt sorunu olduğunu Kürtlerin kimlik mücadelesi verdiğini, Türklerin, Kürdistan'ı işgal ettiğini, Türkiye'nin PKK'nın ilan ettiği ateşkese cevap vermediğini bildirerek bölücü içerikli konuşma yapmıştır. Bu konuşmayı yaparken, arkasında PKK örgüt mensuplarınca Türk bayrağı indirilerek yere atıldığı ayaklar altında, çiğnendiği salonu inletecek şekilde PKK'yı övücü sloganlar atıldığı halde, başını dönderip arkasına bile bakmamıştır. "Ben sizi görmüyorum. Ne yaparsanız yapın." diyerek olayları görmezlikten gelmiştir.*

Yüzü puşu ile sarılı (Faysal AKÇAN'ın beyanına göre 150 kişilik) örgüt mensubu gözlerinin önünde bölücü içerikli slogan atarken, Abdullah ÖCALAN'ın posterlerini PKK bayrağını eller üzerinde taşıyarak gösteri yaparken hiçbir müdahalede bulunmamış ve sesini çıkarmamıştır. Halbuki genel kurul toplantısını düzenleyen, büyük ebatta Türk bayrağını genel kurul toplantı salonuna astıran kişi kendisidir. Sanık PKK örgüt mensupları ile daha önce anlaşmış indirilmek üzere Türk bayrağını genel kurul toplantı salonuna astırmıştır. Sanığın eyleminin başka türlü değerlendirilmesi mümkün değildir. Daha önceki HADEP genel kurul toplantılarında Türk bayrağının asılmamış olması bu olguyu doğrulamaktadır. Halk deyimi ile "sağır sultanın" duyacağı herkesin görebileceği şekilde PKK örgüt mensupları, yüzleri puşu ile sarılı olarak indirilen Türk bayrağının yerine Abdullah ÖCALAN'ın posterini ve PKK bayrağını astıkları halde buna engel olmamış tersine diğer sanıklarla birlikte PKK örgüt mensuplarını gizleyerek, onları kamufle ederek, eylem yapmalarını yani örgütsel faaliyette bulunmalarına yardımcı olmuştur. Ayrıca sanık yasadışı PKK örgütünün yurtdışından Türkiye'ye gönderdiği bölücü içerikli bildirileri haber bültenlerini, teröristleri cesaretlendirecek

yazıları HADEP Genel merkezinde ve diğer teşkilat binalarında saklayarak yasa dışı PKK örgütüne yardım etmiştir. Başka suçtan sanık olan kişilerin beyanları, HADEP PKK ilişkisini dolayısı ile sanığın kastını açık bir şekilde ortaya koymuştur. Sanık örgüt mensuplarının eylemde bulunmaları için ortam sağlayarak, indirilmek üzere Türk bayrağını asarak yüzü puşu ile sarılı örgüt mensuplarını aralarında gizleyerek ve kamufle etmek suretiyle bilerek isteyerek hür iradesiyle yardım etmiştir.

Sanık HADEP GENEL Başkanıdır. Parti içinde ve genel kurul toplantı salonunda geniş yetkilere haiz iken Türk bayrağı indirildiği sırada arkasına bakarak ve konuşmasına ara vererek Türk bayrağını yerine astırması imkanı var iken bunu yapmamış tersine teröristlerin eylem yapmasına göz yummuştur. Sanığın yetkilerini, konumunu, suçun işleniş şeklini, yerini , zamanını göz önünde tutan Mahkememiz sanığa alt sınırın üzerinde bir ceza verilmesi Mahkememizde sanığa ceza tayin ederken sanığın bu durumunu takdir teşdit sebebi saymış sanığa alt sınırın üzerinde bir ceza verilmesi Mahkememizce uygun görülmüştür" denilerek, davalı Parti ile adı geçenin PKK isimli terör örgütüne yardım ve destek sağladığı kabul edilmiştir.

- 13.11.1998 ve 15.11.1998 Tarihli Basın Açıklamaları

HADEP Genel Başkanı olan Murat BOZLAK'ın 15.11.1998 tarihinde yaptığı basın açıklamasında, *"…Başta İtalya olmak üzere Avrupa ülkelerinin Kürt sorununun barışçıl, demokratik çözümü konusundaki dostane istemleri yanlış değerlendirilmiş ve hep geri çevrilmiştir.*

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın İtalya'ya gidişi ile birlikte yeni ve önemli bir gelişme meydana gelmiştir.

Kürt sorununun barışçıl, demokratik çözümü konusundaki istemini sürekli dile getiren İtalya'nın barışa hizmet etmeyecek yeni acı ve üzüntülerin yaşanmasına sebebiyet verecek bir karara imza atması beklenmemelidir…";

HADEP Ankara İl Örgütü imzalı 13 Kasım 1998 günlü "Basına ve Kamuoyuna " başlıklı basın açıklamasında, *"PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'nın başkenti Roma'ya gidişi ile ortaya çıkan durum Kürt sorununun siyasal-demokratik çözümünü bir kez daha kaçınılmaz bir zorunluluk olarak dünya gündemine oturtmuştur. Artık Kürt sorunu evrensel bir sorundur…*

…Bu amaçla halkımızın talebi karşısında il binasında dört günlük açlık grevi başlatılıyor. Demokratik kamuoyunu duyarlılığa çağırıyoruz…" denilmiştir.

Bu açıklamalarda, PKK terör örgütü liderinden "PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN" diye bahsederek ona saygınlık ve meşruluk kazandırılmak istenmiş ve Türkiye Cumhuriyetinde ayrı bir Kürt ulusunun var olduğu mesajının verildiği anlaşılmıştır.

Basın açıklamalarını takiben PKK isimli terör örgütü lideri Abdullah ÖCALAN'ın İtalya'da tutuklanmasını ve Türkiye'ye iadesi girişimlerini protesto etmek amacıyla başta Ankara İl binası olmak üzere Türkiye genelinde HADEP il ve ilçe binalarında açlık grevlerine başlanılmıştır. Bu durum davalı Parti'nin PKK terör örgütüne yardım ve destek sağladığını açıkça ortaya koymaktadır.

Kaldı ki, Murat Bozlak'ın bu eylemlerini Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, "silahlı çete PKK'nın hal ve vasfını bilerek silahlı çeteye yardım etmek" suçu olarak değerlendirip 24.2.2000 günlü, E:1999/1 ve K:2000/20 sayılı kararla, *"…PKK terör örgütü ile Halkın Demokrasi Partisi arasında organik bağ olduğu, diğer sanıklarla birlikte adı geçenin PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın İtalya'da yakalanmasını müteakip başlatılan iade girişimlerini engellemek ve kendisine destek vermek amacıyla basın açıklamalarını yaptığı ve açlık grevi eylemlerinin ülke genelinde başlatıldığı…"*nı kabul ederek Türk Ceza Yasası'nın 169, 59, 31, 36, 40. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca üç sene dokuz ay ağır hapis cezasına mahkum etmiş, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin, 23.1.2001 gün ve E:2000/2409 ve K:2001/162 sayılı kararıyla hükmün bozulması üzerine kararı veren mahkeme, 2.5.2001 günlü, E:2001/35 ve K:2001/75 sayı ile 4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun'un 1. maddesinin dördüncü bendi uyarınca adı geçen hakkındaki kamu davasının kesin hükme bağlanmasının ertelenmesine karar vermiştir.

b- Ülke Genelinde Halkın Demokrasi Partisi Yönetici ve Üyelerinin Eylemleri

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının 29.1.1999 günlü, davalı Parti'nin kapatılmasına ilişkin başvurusundan önceki tarihlerde, ülke genelinde birçok HADEP yönetici ve üyesi hakkında, "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü

ortadan kaldırmaya yönelik propaganda yapma, halkın bir kesimini diğer kesim aleyhine ırk ve bölge farklılığı gözetmek suretiyle kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme, hal ve sıfatını bilerek PKK terör örgütüne yardım ve yataklıkta bulunma" suçlarından çok sayıda soruşturma yapılarak kamu davası açıldığı görülmüştür.

aa- Hikmet Fidan Yönünden

- HADEP 2. Olağan Kongresindeki Eylemler Karşısındaki Tutumu

Hikmet Fidan'ın HADEP Parti Meclis üyesi ve HADEP İstanbul İl başkanı olduğu, 23.6.1996 günü, Ankara Atatürk Spor Salonunda yapılan Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Kongresi'nde Divan Başkanı olarak seçildiği, kongrenin başlamasını takiben salona asılan Türk Bayrağının PKK terör örgütü ile ilişkisi bulunduğu Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin verdiği kararla doğrulanan Faysal Akçan isimli kişi tarafından indirilerek yere atıldığı, bu eylemin salonda bulunan Parti delegeleri tarafından coşkuyla alkışlandığı, salonda PKK terör örgütü ve sözde lideri Abdullah Öcalan lehine sloganlar atıldığı ve yerine PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın bez üzerine çizilmiş büyük ebattaki posterinin asıldığı, görevli hükümet komiserinin uyarmasına karşın Türk bayrağı önceki yerine asılmadığı, salonda bulunan bir kısım parti delegelerince üzerine basılarak çiğnendiği, bunu takiben salonda üzerlerinde "HADEP Görevlisi" yazılı tişortlar bulunan kişilerle ve diğer partililerce Abdullah Öcalan'ın posteri ile PKK terör örgütünün sözde bayrağının uzun süre alkışlar ve sloganlarla eller üzerinde dolaştırıldığı, ayrıca Parti Genel Başkanı Murat Bozlak'ın posterinin yanına Abdullah Öcalan'ın posteri ile PKK terör örgütünün sözde bayrağının asıldığı, salondaki eylemleri gerçekleştirenler arasında maskeli çok sayıda terör örgütü militanının bulunduğu ve açıkça PKK terör örgütünün propagandasının yapıldığı anlaşılmıştır.

Divan Başkanı olan Hikmet FİDAN'ın belirtilen bu olaylara müdahale etme ve önlem aldırma imkanı olduğu halde kayıtsız kalması, gerekli uyarıda bulunmaması ve görevli hükümet komiserinin uyarılarını dikkate almaması, kongreyi devam ettirmesi, mensubu olduğu davalı Parti ile PKK terör örgütünün dayanışma içerisinde olduğunu açıkça göstermektedir. Nitekim adı geçenin bu eylemlerini 4.6.1997 günlü, E:1996/80 ve K:1997/102 sayılı kararıyla "hal ve vasfını bilerek PKK terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" suçu olarak değerlendiren Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin

mahkumiyet kararının gerekçesinde, *"Kongre Divan Başkanlığı sıfatını taşıyan Hikmet Fidan, Divan başkanlığı yetkilerini kullanarak teröristlerin yaptığı eylemlere engel olmaya çalışmamış, aksine desteklemiştir. PKK örgüt mensuplarınca Türk bayrağının indirilerek ayaklar altında çiğnenmesine yerine PKK bayrağı ile Abdullah ÖCALAN'ın posterinin asılmasına seyirci kalmıştır. Divan başkanı olarak toplantıya ara verip güvenlik kuvvetlerini çağırarak örgüt mensuplarını yakalatıp indirilen Türk bayrağını yerine astırabilirdi. Sanık bunun tamamen aksini yapmış, toplantıya ara vermemiş diğer sanıklarla birlikte örgüt mensuplarını aralarında gizleyerek örgütsel faaliyette bulunmalarına yardımcı olmuştur. Örgüt mensupları divan başkanlığının önünde yüzleri puşu ile sarılı olarak PKK'nın bölücü içerikli sloganlarını atarak, Abdullah ÖCALAN'ın posterini ve PKK pankartlarını ellerinde taşıyarak gösteri yapmışlardır. Bu olgu duruşmada izlenen video kasetlerle sabittir. Sanık örgüt mensuplarının faaliyetlerine zımnen katılmış onlarla birlikte hareket ederek yukarıda belirtilen örgütsel faaliyetleri örgüt mensupları ile topluluk oluşturarak birlikte gerçekleştirmişlerdir. Görüldüğü gibi sanık örgüt mensuplarının Türk bayrağını indirerek ayaklar altında çiğnemelerine, PKK'nın propagandasını yapmalarına, Abdullah ÖCALAN'ın posterini ve PKK bayrağını asmalarına, bölücü içerikli slogan atmalarına teröristleri aralarına alarak onları gizleyerek ve kamufle etmek suretiyle bilerek ve isteyerek hür iradesi ile yardım etmiştir.*

Adı geçenin yetkisini genel kurul toplantısındaki yerini ve görevini, suçun işleniş şeklini, yerini, zamanını göz önünde tutan Mahkeme bu durumu takdir ve teşdit sebebi sayarak alt sınırın üzerinde bir ceza tayin etmiştir" denilmiştir.

- HADEP 2. Olağan Kongresinde 23.6.1996 günü Yaptığı Konuşma

Hikmet Fidan 23.6.1996 günü HADEP 2. Olağan Kongresinde yaptığı konuşmada, *"…Bizim arkamızda meşruluk var, haklılık var, Kürt halklarının kimlik mücadelesi var, siyasi haklarımızın kalması talebi var. Ve biz böyle bir mecburiyetten arkamıza böyle büyük bir halk desteği alarak geliyoruz…Biz bu düzenin şiddet politikasına karşı, inkar politikasına karşı talan politikasına karşı halkımızla beraber, partilerle beraber göğüs gererek bu duruma geldik…70 yıldır bu ülkeyi yöneten düzen sahiplerinin arkasında 5000'i aşkın faili meçhul, 3000'in üzerinde yakılıp yıkılan köy, yerinden yurdundan edilen göç ettirilen 5 milyona yakın Kürt halkı, Kürt halkına uygulanan*

baskı ve şiddet politikası vardır…Şu anda fizikman aramızda bulunmayan ve çok yakınımızda Ulucanlar cezaevinde bulunan Hatip Dicle'leri, Leyla Zana'ları, Selim Sadak'ları, kurultayımız adına selamlıyoruz…Türkiye'nin dev gibi büyüyen sorunlarını çözmek mümkün değil. Bu nedenle diyorum ki 15 Aralık'tan bu yana süren ateşkese çift yönlü destek verelim. Bu Türkiye'nin sorunlarının çözümüne önemli bir katkı verecektir…" demiştir. Konuşmasında ülkedeki vatandaşlardan bir kısmını "Kürt halkı" olarak nitelendirmesi, bu halka karşı bir baskı ve talan politikasının yürütüldüğünü ve buna karşılık Kürt halkının da kimlik mücadelesi verdiğini belirtmesi adı geçenin ülkenin bölünmez bütünlüğüne karşı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

- 30.5.1996 Günlü Abdullah Öcalan'a Karşı Girişilen Suikasti Kınayan "Halklarımıza" Başlıklı Bildiri

30.5.1996 günlü Demokrasi Gazetesinde yer alan ve altında Hikmet Fidan'ın ismi bulunan "Halklarımıza" başlıklı bildirideki, *"PKK Genel Başkanı Sayın Abdullah Öcalan'a karşı girişilen bombalı suikast girişimini kınıyoruz. Halkların eşitlik, özgürlük ve kardeşlik özlemine karşı yapılan bir sabotaj olarak değerlendiriyoruz"* biçimindeki sözleriyle PKK terör örgütüne meşruluk ve saygınlık kazandırmaya çalışıldığı görülmektedir.

Hikmet Fidan'ın yukarıda sayılan eylemlerini Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, "silahlı çete PKK'nın hal ve vasfını bilerek yardım etmek" suçu olarak değerlendirip 4.6.1997 günlü, E:1996/80 ve K:1997/102 sayılı kararıyla Türk Ceza Yasası'nın 169. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca altı sene ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 8.6.1998 günlü, E:1997/3736 ve K:1998/1820 sayılı kararıyla bozulduğu, kararı veren Mahkeme'nin "4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa"yı gözeterek 4.7.2002 günlü, E:1998/104 ve K:2002/119 sayılı kararıyla Yasa'nın 1. maddesinin dördüncü bendi uyarınca kamu davasının kesin hükme bağlanmasını ertelediği anlaşılmıştır.

bb- Kemal Bülbül Yönünden

- HADEP Ankara İl Başkanlığı 3. Olağan Kongresinde Yaptığı Konuşma

HADEP Ankara İl Başkanı olan Kemal Bülbül HADEP Ankara İl Başkanlığı 3. Olağan Kongresinde yaptığı konuşmada, *"…Halkın Demokrasi Partisi ne istiyor? HADEP'in ne istediğini şu an salonda bulunan ilgili kişilere de soruyorum. Halkların kardeşliğini istiyorlar, biz yasal demokratik çözümü istiyoruz. Kürt sorununun siyasi çözümünü istiyoruz. Bunun tarifi nedir? Bunun tarifi şudur: Bu ülkede Kürt halkı bir gerçektir ve bu gerçekliği kabul etmek durumundasınız. Kültürüyle, diliyle ve her türlü halk iradesiyle kabul edilmek durumundadır…"* diyerek ülkede yaşayan insanlardan bir kısmını kültürüyle, diliyle ve her türlü halk iradesiyle kabul edilmek durumunda olan "Kürt halkı" olarak belirtmesi ülkenin bölünmez bütünlüğünü yok etme iradesi taşıdığını ortaya koymaktadır.

Ayrıca, adı geçenin kimi eylemleride Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce, "silahlı çete PKK'nın hal ve vasfını bilerek silahlı çeteye yardım etmek" suçu olarak değerlendirilip 24.2.2000 günlü, E:1999/1 ve K:2000/20 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 169. ve 59. maddeleri ile 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca üç sene dokuz ay ağır hapis cezası verildiği, 4616 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesi ile Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 23.1.2001 günlü, E:2000/2409 ve K:2001/162 sayılı bozma kararı üzerine hükmü veren Mahkeme'nin, "4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa"yı gözeterek 2.5.2001 günlü, E:2001/35 ve K:2001/75 sayılı kararıyla 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin dördüncü bendi uyarınca kamu davasının kesin hükme bağlanmasını ertelediği anlaşılmıştır.

- Evinde Yapılan Aramada Ele Geçen Doküman

22.6.1998 günü Kemal Bülbül'ün evinde yapılan aramada ele geçirilen "Tarihsel Haksızlıkla Karşı Karşıya Kalan Kürtler, Kürt Sorunu ve Çözüm Önerileri" başlıklı 7 sahifeden ibaret yazıda, *"...Bu gün Kürt halkı iskeleti ve beyni parçalanmış, Devletler arası paylaşılmış bir konumdadır. Ne acıdırki sömürgelerin bile statüsü varken Kürtlerin ve Tarihi ülkesi olan Kürdistan'ın hiç bir uluslararası resmi statüsü yoktur. Kürtlerin ulusal kimliği dili, kültürü, tarihi ve tüm ulusal değerleri imha sürecine tabi tutulmuştur. ...bu gün kimileri tarafından "Güneydoğu, Türkiye Kürdistan'ı, Kuzey Kürdistan" olarak anılan topraklarda Kürt nüfusu yüzde seksen-Doksan gibi büyük bir çoğunluğu temsil etmektedir... Türkiye Cumhuriyetinin Osmanlı topraklarının bir kısmı üzerinde kuruluş sürecinin başladığı ilk dönemlerde Türkler ve Kürtler arasında bu günkü gibi önemli sorunlar*

olmamıştır. Asıl sorun 1923 Lozan Anlaşması ve sonrasında ilan edilen 1924 Anayasası ile başlamıştır. Çünkü bu Anayasa "Türklerin ve Kürtlerin ortak devleti" projesini tamamıyla yürürlükten kaldırmıştır. "Türkiye'de yaşayan herkes Türk'tür" gibi ırkçı bir resmi ideoloji ile Kürtlerin varlığı dahi inkar edilmiş, Kürt dili, kültürü ve tarihi değerleri bir imha sürecine tabi tutulmuştur. Kürtler bu köleci statüyü ya da statüsüzlüğü o tarihten beri asla kabullenemediler, 1925-1938 yılları arasında Türkiye Cumhuriyetinin resmi verilerine göre tüm 28 kez silahlı olarak ayaklandılar... 1960-1980 yılları arası bu günkü Kürt Ulusal uyanışı ve Özgürlük Mücadelesinin temellerinin atıldığı yıllardır... 1994 yılında Kürdistan İşçi Partisi (PKK) nin politik önderliğinde başlatılan silahlı mücadele kesintisiz 14 yıldır devam ediyor. ... mirasını diğer kapatılan partilerden alan partimiz bütün Anti Demokratik ve hukuk dışı uygulamalara rağmen 1995 de girdiği Genel Seçimlerden Kürtlerin oyunun büyük çoğunluğunu alarak Kürtleri legal alanda temsil eden bir siyasi parti olduğunu bir daha ortaya koymuştur. ...Kürt sorununu bir azınlık sorununa indirgeyerek sadece kültürel hakların tanınmasıyla çözülebileceğine inanan bazı uluslararası çevreler bu teşhislerinde kesinlikle yanılmaktadır. Kuşkusuz ki Kürtlerin Ulusal kimliği ve Kültürel haklarının Türkiye tarafından tanınması çözümde ileri bir adım olacaktır. Ancak yetersizdir. ...Kürt sorununa PKK'yı dışlayarak çözüm arayan bazı ulusal ve uluslararası topluluklar siyasi çözüme kesin olarak hizmet etmemekte, aksine sorunu daha da karmaşık hale çevirmektedir, öncelikle belirtmeliyiz ki siyasi çözüm yolunda ilerleme sağlamanın ilk adımı Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile PKK arasında karşılıklı bir ateşkesin yürürlüğe girmesidir. ...Güney Afrikada'ki ırkçı rejimi dize getiren belirleyici faktör her ne kadar zenci halkın mücadelesi ise de, Güney Afrika baskıcı rejimine karşı Avrupa, ABD ve diğer Dünya Devletlerinin uyguladıkları yaptırımlar olmasaydı Nelson Mandela bu gün Devlet Başkanı olabilir miydi? Irkçı rejim tarihin çöp sepetine gönderilebilecek miydi? Türkiye Cumhuriyetinde de benzer şekilde Ekonomik idari yaptırımlarla, silah ambargosu ve Turizm boykotu ile kıskaca alınmaması durumunda bu savaşın daha yıllarca süreceğini ve giderek Orta Doğu'da barış ve güvenliği ciddi boyutlarda tehdit edeceğini söylemek kehanet sayılmamalıdır..." denilmektedir.

Ankara il başkanı Kemal Bülbül'ün, evinde yapılan aramada elde geçirilen ve HADEP Genel Merkezi'nden aldığını ifade ettiği belgelerin içeriği ile konuşmasındaki anlatımların birbirini tamamladığı, böylece PKK terör örgütüyle fikri bağlantı içinde olduğu, fiil "PKK terör örgütüne yardım etmek" suçu olarak nitelendirilerek 7.7.1998 günlü iddianame ile açılan davada, Ankara 2 Nolu Devlet

Güvenlik Mahkemesi'nce 25.9.2002 günlü, 1998/38 Esas ve 2002/99 sayılı Kararla "4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa" gözetilerek kamu davasının kesin hükme bağlanmasını ertelendiği anlaşılmıştır.

cc- Kemal Okutan Yönünden

21.12.1997 tarihine kadar HADEP Ankara İl Başkanlığı görevini yürüten Kemal Okutan, HADEP Ankara İl Kongresinde 12.5.1996 günü yaptığı konuşmasında özetle, Kürt halkının 2600 yıllık baskılara dayandığını, HADEP'in kan dökerek bugünlere geldiğini, daha önce birkaç kişi iken şimdi salonlara, alanlara sığmaz olduklarını, 1991-1992 yıllarında nevruzun kutlandığını, ancak sarı, kırmızı, yeşil renklerden pek çok insanın katledildiğini, Başbakanın bu renklerin Ergenekon'dan getirildiğini söylemesine rağmen bu renkleri taşıyanlara ateş edildiğini, bu düzenin yalnız Kürtleri sömürdüğünü, PKK'nın altı aydır kimseye ateş etmediğini, buna rağmen operasyonların sürdüğünü, Zilan'da, Dersimde'ki gibi bitmeyeceklerini belirtmiş, 28.6.1996 günlü PKK terör örgütünün yayın organı olan MED TV'deki canlı yayına katılarak yaptığı telefon konuşmasında da, *"…Mücadelemiz belli bir düzeye gelmiştir. Bu süreçte düzen partilerinin ve egemen güçlerin oyunları sözkonusu idi. Halkın mücadelesini geri çevirmek için her şeyi kullandılar. Bu taktik halk tarafından bozulmuştur. Bu bozulmadan sonra arkadaşlarımız katledilmeye başlanmıştır. HEP kapatıldı DEP kuruldu. Mehmet Sincar katledildi. DEP kapatıldı. Milletvekillerimiz hapse atıldı. HADEP kuruldu. 24 Aralık seçimlerinden önce Türkiye solu ile dayanışmaya geçildi. Bunu içine sindiremeyenler tekrar saldırıya geçti. Bu kurultay bir barış şöleni olarak kutlanmak istendi. Ama bunu engellemek için provakasyon yapıldı. PKK tek taraflı ateşkes ilan etmişti. Bu gözaltılar buna cevaptır. Arkadaşlarımızdan haber alamıyoruz…DGM Savcıları, Emniyet şefleri bu kadar kirli iş varken bu arkadaşlarımızı gözaltına alıyorlar. Bu bayrak yürüyüşlerini Devlet-Medya ve 12 Eylül faşistleri ortaya çıkarıyor…Biz bayrağın asılması için müdahalede bulunduk. Ama kitle psikolojisi bayrağı astıramadık…"* demiştir.

Adı geçen bu konuşmalarında, PKK terör örgütünü desteklediğini, görüşlerini benimsediğini ve terör örgütü ile kendisinin ve mensubu olduğu Halkın Demokrasi Partisi'nin bağlantı içinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi de 4.6.1997 günlü, E:1996/80 ve K:1997/102 sayılı kararıyla fiili terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak olarak

değerlendirip Kemal OKUTAN hakkında Türk Ceza Yasası'nın 169. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca dört sene altı ay ağır hapis cezası verdiği, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin eksik inceleme gerekçesiyle 8.6.1998 günlü, E:1997/3736 ve K:1998/1820 sayılı bozma kararı üzerine kararı veren Mahkeme "4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa"yı gözeterek 4.7.2002 günlü, E:1998/104 ve K:2002/119 sayılı kararıyla kamu davasının kesin hükme bağlanmasını ertelediği anlaşılmıştır.

dd- Kudret Gözütok Yönünden

HADEP Parti Meclisi üyesi olan Kudret Gözütok'un Bursa'daki ikametgahında yapılan aramada PKK terör örgütünün askeri kanadını oluşturan ERNK'ya ait rozet ve PKK terör örgütünün Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı direnişi ile PKK'nın bu konudaki politikalarını belirleyen ve Abdullah Öcalan tarafından yazılan "12 Eylül Faşizmi ve PKK direnişi", "Diriliş Tamamlandı Sıra Kurtuluşta", "PKK 5. Kongresine Sunulan Politik Rapor" isimli kitaplar bulunmuş, işyerinde yapılan aramada ise, içerisinde Yozgat Cezaevinde Mart 1995 tarihinde PKK örgüt mensupları tarafından gerçekleştirilen örgütsel konferanslar sonunda yapılan değerlendirmeler, tutuklu ve hükümlülerin özgeçmişleri ve Abdullah Öcalan'a övgülerin yeraldığı 141 sayfalık el yazısı örgütlsel doküman ele geçirilmiştir.

Ele geçirilen PKK'nın askeri kanadı olan ERNK amblemli rozet, kitaplar ile PKK mensupları tarafından düzenlenen örgütsel dokümanlar bu kişiyle PKK terör örgütü arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koymuştur. Nitekim Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi de 4.6.1997 günlü, E: 1996/80, K: 1997/102 sayılı kararıyla Kudret Gözütok'un fiilini terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak olarak değerlendirilip Türk Ceza Kanunu'nun 169. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca dört sene altı ay ağır hapis cezası verdiği, kararın Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 8.6.1998 günlü, E:1997/3736 ve K:1998/1820 sayılı hükmüyle bozulduğu, Mahkeme'ce "4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa" gözetilerek 4.7.2002 günlü, E:1998/104 ve K:2002/119 sayılı kararıyla Yasa'nın 1. maddesinin dördüncü bendi uyarınca kamu davasının kesin hükme bağlanmasının ertelendiği anlaşılmıştır.

ee- Eşref Odabaşı Yönünden

HADEP Kırşehir İl Başkanı olan Eşref Odabaşı'nın HADEP Genel Merkezi tarafından yayımlanan HADEP Bülteni'nin Ocak 1997 tarihli sayısında "Bir Grup Din Adamından İnsanım Diyen Herkese Açık Mektup" başlıklı parti amblemini taşıyan yazıyı çoğaltarak Kırşehir ilçe ve köylerinde bulunan muhtar ile din adamlarına posta ile gönderdiği anlaşılmıştır.

İçeriğinde, *"Kur'an'daki kimi ayetler yorumlanırken İslam dininin ana kuralların a aykırı olarak Kürt milletinin kendi kimliğini ana dili kültürü ile örf ve adetlerine uygun yaşama istekleri nedeniyle zulme uğradıkları, köyleri boşaltılarak işkenceye maruz kaldıkları, Anayasa ve yasalarımıza göre Kürt milletinin yok sayıldığı, ana dili olan Kürtçenin yasaklandığı…neden ben müslümanım diyen herkes bu zulme karşı çıkmıyor"* biçimindeki ifadelerin yer aldığı yazıyı çoğaltıp dağtması nedeniyle Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 1.12.1997 günlü, E:1997/163 ve K:1997/146 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 312/2-3. maddeleri uyarınca "ırk ve bölge farklılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa açıkca tahrik" suçundan cezalandırıldığı, cezanın 647 sayılı Yasa'nın 6. maddesine göre ertelendiği, hükmün Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 23.2.1998 günlü, E:1998/1165 ve K:1998/2188 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılarak adı geçenin, halkın bir bölümünü ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkca tahrik ettiği sonucuna varılmıştır.

ff- Recep Doğaner Yönünden

HADEP Meclis üyesi olan Recep Doğaner'in 1996 Eylül ayında HADEP Ankara İl binasında 1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle yaptığı konuşmada,*"…Bugün Türkiye'nin güvenlik kuşağı adı altında 70.000'i aşkın bir asker zırhlı araç ve gereçleriyle Kuzey Irak sınırına yığılmış durumdalar. Bugün Güney Kürdistana geçecek bu güçlerin oradaki yerleşim birimlerini oradaki insanları yerlerinden yurtlarından edecekler sivil halka yine zulmü dayatacaklar. Bunlar eğer orada barışı sağlayabileceklerse kendi ülkelerindeki bu savaşa ne diyecekler? Erzincan'da barışı sağlayamamış, Sivas'ta barışı görmemiş, Diyarbakır'da savaşı sürdürmüş, Hakkari'de hiçbir zaman barış ortamı yaratamamış ve bu sorunu, Kürt meselesini hiçbir zaman gündeminden düşürmemiş bu güç güneyde Kürtlerin bölgesinde ne yapacaktır? Buradaki savaşı oraya taşımış olacaktır. Ama burası çok iyi anlaşılmalıdır ki, savaşı kazanacak haklılardır, savaşı hiçbir zaman teknoloji kazanamamıştır, güçlü olan kazanamamıştır, haklı olan*

kazanmıştır. Dünyada hep böyle olmuştur. Bu da şunu gösteriyor, mazlum halkların kurtuluşları güçlü teknolojilerin üzerindeki denemeleri sonuçsuz kalmış, halklar kendi mücadelelerini başarı ile sonuçlandırmış ve kendi haklarına kavuşmuşlardır. Bugün Türkiye Cumhuriyet Devleti savaşı gündemine almış, barış isteyen insanları cezalandırıyor, barış kelimesinden dolayı insanları cezalandırıyor. Barış kelimesi yasak edilmiş bir coğrafyada yaşıyoruz. Bu ülkede savaş var mıdır ki barış olsun deniliyor. Bal gibi savaş vardır. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar kanlı bir savaş bu aşamada yaşanmıyor..Bu savaş yine Devlet tarafından bu coğrafyada yaşayan halklara karşı yürütülüyor…" denilmiştir.

Bu konuşma nedeniyle Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik propaganda yapmak suçundan 16.6.1998 günlü, E:1998/4 ve K:1998/66 sayılı kararla 3713 sayılı Yasa'nın 8/1. maddesi ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca on ay hapis ve beşyüz milyon lira ağır para cezası ile cezalandırıldığı, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 11.5.1999 günlü, E:1999/589 ve K:1999/2204 sayılı kararla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Buna göre adı geçenin Kuzey Irak'ta üstlenen ve buradan ülkemize girerek toplu katliamlar ile yakma ve yıkma eylemlerini gerçekleştiren PKK militanlarına karşı Türk Güvenlik Güçleri'nce girişilen operasyonları kınıyıp karşı çıkarak terör örgütü lehinde propaganda yaptığı sonucuna varılmıştır.

gg- Mehmet Satan Yönünden

HADEP Genel Başkan Yardımcısı ve üyesi olan Mehmet Satan Parti Genel Merkezi tarafından ocak 1997 tarihinde yayımlanan HADEP Bülteni'ndeki yazısında, "*…Aynı zamanda Kürt halkına katliam ve tehditle barış girişimlerine karşı da gözdağı oluyor. Katliam ve tehdit bayrak provakasyonu ile daha dün uygulandı…Onbinlerce Mehmetçik ve PKK savaşçısının toprağa düşmesi binlerce anaya bacıya kardeşe hayatın zehir edilmesi bu askeri çözüm politikalarının Türkiye insanına hediyesi oldu…Sözde Mehmetçiğe sahip çıkan şehit aileleriyle dayanışma içerisinde olduğunu söyleyen bu kan emicilere sormak gerekir. Senin oğlun nerede askerlik yaptı, yapıyor? Barış bunların korkulu rüyasıdır…Gelin bu meseleyi Türkiye'de bizler tartışalım. Dışarıda çözüm aramayalım. Sadece Kürtler değil Türk halkına da danışalım halk karar versin…Kamuoyunda işin doğası*

gereği arabulucu olacak, bu konuda tarafsızlığını isbatlamış Mazlum-Der ve İHD gibi kuruluşların tüm tarafları çağırıp toplumun tüm kesimlerinin özgürce düşüncelerini ifade ettiği bir çalışmaya sıcak bakacağımızı söylüyoruz. Bu tartışmadan çıkan sonuçları kamuoyu ve hükümete iletmesini tıpkı yasakların kaldırılmasında olduğu gibi bu konuda da halka danışılmasını istiyoruz…" demiştir.

Mehmet Satan'ın bu yazısında, HADEP 2. Olağan Kongresindeki bayrak indirme olayını provakasyon olarak nitelendirdiği, operasyonlar sırasında hayatını kaybeden Türk askeri ile öldürülen PKK teröristlerini eşdeğerde görerek, PKK teröristlerinden "PKK savaşçısı" olarak bahsettiği, şehit ailelerine destek verenleri "kan emiciler" olarak belirttiği, böylece amacı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak olan PKK terör örgütüne destek verdiği anlaşılmaktadır. Bu beyanların davalı Parti'nin Genel Başkan Yardımcısı sıfatını taşıyan bir kimseye ait olması ve davalı Parti'nin yayın organı olan HADEP Bülteninde yayımlanması davalı Parti'nin PKK terör örgütüne destek verdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Adı geçenin bu eylemi Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce, "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda yapmak" suçu niteliğinde kabul edilerek 17.9.1998 günlü, E:1997/59 ve K:1998/117 sayılı kararıyla 3713 sayılı Yasa'nın 8/1-son maddeleri uyarınca bir yıl dört ay hapis ve 3.733.333.333 lira ağır para cezası ile cezalandırıldığı, hükmün Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 8.2.1999 günlü, K:1998/17995 ve K:1999/1086 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

hh- Hamit Geylani ve Veysel Turhan Yönlerinden

HADEP Genel Sekreteri ve Parti Meclisi üyesi olan Hamit Geylani ile Hadep Siirt İl Başkanı Veysel Turhal'ın Parti Genel Merkezi tarafından Ocak 1997 tarihinde yayımlanan Bültendeki yazılarında, *"…Dünyanın hiçbir yerinde görülmeyen %10'luk barajda antidemokratik seçim sistemi ile kürt halkının özgür iradesinin Türkiye Büyük Millet Meclisine yansıtılması engellendi…Savaş alanında aldığı bazı illerde %55'lere varan oy oranı ile düzen partilerinin gerçek yüzünü açığa çıkarmış ve 22 halk meşru temsilcilerini seçmiştir…Kürt halkının kendisini özgürce ve kimliği ile her alanda ifade etmesini engelleyen ve diğer antidemokratik yasa ve uygulamaların kaldırılmasını öngörmekte ve bunun mücadelesini verecektir.*

Cezaevindeki siyasi tutsaklar üzerinde insanlık ve hukuk dışı uygulamalar devam etmektedir…HADEP barış demokrasi ve özgürlük mücadelesini daha yükselterek kürt halkının ulusal ve demokratik savaşımını…savunmada kesin ve kararlı olduğunu kamuoyuna duyuruyor…" demişlerdir.

Adı geçenlerin bu yazılarında Türk Devleti içinde tek bir millet olan Türk ulusunu halklar diye bölerek Türk ve Kürt halklarını iki ayrı topluluk olarak vurguladığı, ülkenin bir kısmını "savaş alanındaki iller" olarak ve terör örgütü militanlarını cezaevindeki siyasi tutsaklar şeklinde nitelendirdiği, Devletin terör örgütüne karşı yürüttüğü mücadeleyi savaş olarak değerlendirdiği, bu bölgede halkın 22 meşru temsilcisini seçtiğini ve Kürt halkının kendisini özgürce ve kimliği ile ifade etmesinin engellendiğini, bunun mücadelesinin Kürt halkının ulusal ve demokratik savaşım olduğunu belirttiği, böylece Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu beyanların davalı Parti'nin Genel Sekreteri ile il başkanı sıfatını taşıyan kimselere ait olması ve yayın organı olan HADEP Bülteninde yayımlanması davalı Parti'nin de aynı amacı taşıdığını açıkça ortaya koymaktadır.

Kaldı ki, adı geçenlerin bu sözleri Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda" suçunu oluşturduğu kabul edilerek, 17.9.1998 günlü, E:1997/59 ve K:1998/117 sayılı kararla, 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası ile son fıkrası uyarınca bir yıl dört ay hapis ve 3.733.333.333 lira ağır para cezası verildiği, hükmün Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 8.2.1999 günlü, E:1998/17995 ve K:1999/1086 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

III- Mehmet Selim Okçuoğlu Yönünden

HADEP Parti Meclisi üyesi ve hukuk komisyonu sözcüsü olan Mehmet Selim Okçuoğlu'nun Parti Genel Merkezi tarafından yayımlanan Bültenin Ocak 1997 tarihli sayısındaki "Yöneticilerimiz hakkında yürütülen dava üzerine" başlıklı yazısında, "*...Gözaltına alınmalarının nedeni Parti Kurultayı sırasında kurultayın yapıldığı salonun salonun tavanına Parti yönetimi tarafından asılmış bulunan Türk bayrağının toplantıya katılan izleyicilerden küçük bir grup tarafından indirilmiş olmasıydı.*

Türk yasalarına göre siyasi partilerin kurultay yaptıkları yerlere Türk bayrağı asma zorunluluğu olmamasına karşın HADEP kamuoyunda bilinçli olarak yaratılmaya çalışılan şovenist propagandaya karşı iç barışı ve kardeşliği savunduğunu göstermek için Türk bayrağını asmakta bir sakınca görmedi. Salondaki bayrak HADEP tarafından satın alınmış ve kurultay salonuna asılmıştı.

…Ülkenin doğu ve güneydoğusunda bulunan kürt illerinde büyük bir oranla birinci parti olmuştu" denilerek davalı HADEP'in 2. Olağan Kongresinde meydana gelen bayrak indirme eylemini önemsemeyerek desteklenmesi ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki illerin kimilerini Kürt illeri olarak nitelendirilmesi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesi aleyhine propaganda yaptığını açıkça ortaya koymaktadır.

Adı geçenin bu sözleri Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce, "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda yapmak" suçunu oluşturduğu kabul edilerek 17.9.1998 günlü, E:1997/59, K:1998/117 sayılı kararla, 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası uyarınca bir yıl hapis ve 2.800.000.000 lira ağır para cezası verildiği, hükmün Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 8.2.1999 günlü, E:1998/17995 ve K:1999/1086 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

jj- Hayri Ateş Yönünden

HADEP Denizli İl Teşkilatı Gençlik Komisyonu Başkanlığı görevini yürüten Hayri Ateş'in 24.10.1998 günü Antalya ilinde düzenlenen "Örgütlü Gençlik, Özgürleşen Gençlik" isimli toplantı ile 25.10.1998 günü HADEP Denizli İl Teşkilatı tarafından düzenlenen "Gençlik Şöleni"nde yaptığı konuşmasında, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan ve Türkiye Cumhuriyetine vatandaşlık bağı ile bağlı olan Kürt kökenli bir kısım vatandaşların kendilerine Kürt kimliğinin tanınması ve bunun için örgütlenmeleri gerektiğini, bu yönde savaşım yapılmasını, kürt vatandaşlara ülkeyi yönetenlerce baskılar yapıldığını, PKK genel başkanı Abdullah Öcalan tarafından ilan edilen ateşkesin halklarına büyük bir umut verdiğini, Kürtlerin kimlik istemelerine ve özgürce yaşama taleplerine kulak verilmesini ve bu halkın susmayacağını ifade etmesi nedeniyle İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, 24.12.1998 günlü, E:1998/262 ve K:1998/296 sayılı kararıyla 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddeleri uyarınca 20 ay hapis

ve 10.166.666.666 lira ağır para cezası ile cezalandırıldığı, kararın Yargıtay 9.Ceza Dairesi'nin 5.3.1999 günlü, E:1999/192 ve K:1999/1244 sayılı hükmü ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Buna göre, adı geçenin PKK terör örgütünü desteklediği, görüşlerini benimsediği ve bu örgütle mensubu olduğu Halkın Demokrasi Partisi'nin bağlantı içinde olduğu sonucuna varılmıştır.

kk- Hasan Doğan Yönünden

HADEP Malatya İl Başkanı olan Hasan Doğan'ın, Türkiye'ye getirilen Abdullah Öcalan'a ve PKK terör örgütü mensuplarına destek ve kamuoyu oluşturmak için, HADEP Malatya İl Teşkilat binasında bir kısım tutuklu ve hükümlü yakınlarını açlık grevine başlatması, parti binasının muhtelif yerlerine "Kalbimiz Roma'da…Özgürlük Güneşimizi Karartamazsınız…Berxwedan Jiyane…Ateş Güllerini Selamlıyoruz…Zindanlar Boşalsın…Tutsaklara Özgürlük…" gibi PKK terör örgütü ve Abdullah Öcalan'ı destekleyici pankartlar astırması, parti binası salonunda uydu anteni kullanarak MED TV isimli televizyondan PKK terör örgütünün propagandasına yönelik olarak örgüt elemanlarının dağ ve kamp yaşantılarını, Abdullah Öcalan'ın konuşmalarını ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve güvenlik güçlerini aşağılayıcı yayınları parti binasına gelenlere izlettirmesi, ayrıca parti binasında yapılan aramada terör örgütünün yayınlarından olan çok sayıda gazete ve derginin ele geçirilmesi nedeniyle "PKK isimli örgüte yardım ve yataklık yapmak suçu"ndan Malatya 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 16.12.1999 günlü, E:1998/138 ve K:1999/177 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 169., 3713 sayılı Yasa'nın 5. ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddesi uyarınca üç yıl dokuz ay ağır hapis cezası verilmiş, bu kararın Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 4.12.2000 günlü, E:2000/1685 ve K:2000/3069 sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Buna göre Hasan Doğan'ın bu eylem ve davranışlarını kendisi ve mensubu bulunduğu Halkın Demokrasi Partisi'yle PKK terör örgütü arasındaki bağlantıyı açıkca ortaya koyduğu sonucuna varılmıştır.

ll- Mehmet Yücedağ Yönünden

HADEP Malatya İl Gençlik Komisyonu üyesi olan Mehmet Yücedağ parti il binasında haftasonu üniversitede okuyan öğrencilere, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde ayrı bir Kürt halkının olduğunu ve bu halkın sorunlarının bulunduğunu belirtir seminerler

düzenlenmesi, örgütsel içerikli tiyatro, folklor, şiir çalışmaları yaptırması nedeniyle "PKK terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" suçundan Malatya 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 16.12.1999 günlü, E:1998/138 ve K:1999/177 sayılı kararıyla Türk Ceza Yasası'nın 169., 3713 sayılı Yasa'nın 5. ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddesi uyarınca üç yıl dokuz ay ağır hapis cezası verilmiş, bu kararın Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 4.12.2000 günlü, E:2000/1685 ve K:2000/3069 sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece adı geçenin ve mensubu olduğu Parti'nin terör örgütü ile bağlantısı olduğu sonucuna varılmıştır.

mm- Arif Atalay Yönünden

HADEP Adana İl sekreteri olan Arif Atalay Adana İl Teşkilatının düzenlediği 29.5.1998 günlü toplantıda yaptığı konuşmasında, *"…eğer bu topraklar üzerinde yaşayan her halk kendi özgür kimliğine sahip değilse bu ülkeye demokrasi gelmez. Daha önce partisi kapatılan bu halk dimdik ayakta kaldı. Halkın demokrasi partisinde mücadelesine devam etti…meclisten apar topar sürüklenerek götürüldüler ama başaramadılar, çünkü demokrasi Türkiye'de kendilerinin sonu olacak. 11 Şubat 1998 günü parti genel merkezi basılarak genel başkanımız sayın Murat Bozlak ve merkez yöneticilerimiz tutuklandı. Daha önce partimizi kapattılar, fakat mücadelemiz devam etti. Bundan ders alamayanlar şunu bilmelidirler ki bu halk ayakta kalmaya devam ettiği müddetçe, bu halk partisine sahip çıktığı müddetçe hiçbirşey kazanamayacaklardır. Bu bakımdan biz diyoruz ki bu savaş sona ersin, bu ülkeye barış gelsin, bu ülkede kan dökülmesin. Biz bu halkın diğer halklardan ayrılması veya bir halkın bir halka üstün olmasını istemiyoruz. Biz dedik ki tüm halklar kardeştir. Ancak saldırılara devam ediyorlar. Tüm bu saldırılara rağmen biz Halkın Demokrasi Partisi olarak mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz. Bizi tükenmeyecek gibi görüyorlar…Siz insanları zindanlara tıktığınızda, milyonlarca insanı inkar ettiğinizde, yerinden yurdundan ettiğinizde sesimiz çıkmayacak mı, bizim parti prensiplerimiz mazlum halkın sesini dile getirmektir. Soyguna, talana, zulme ve baskıya karşı olmaktır. Bizim politikamız barışı dile getirmektir, halkların kendi kendilerini soylu ve eşit bir şekilde ifade etmelerini sağlamaktır. Eğer biz bunlardan vazgeçersek her şeyimiz gider. Bu uğurda yüzlerce şehit verdik, binlerce şehit daha vereceğiz. Halkın Demokrasi Partisinin faaliyetlerini engellemek için aşama aşama yürürlüğe konan engellemeler devam etse bile başarıya*

ulaşamazsınız. Siz ki Vedat Aydın'ı, Musa Anter'i, Mehmet Sincar'ı, Savaş Buldan'ı ve Halkın Demokrasi partili 268 kişiyi katlederek ele geçirilecek bir kale olarak mı görüyorsunuz. Bu politikalarla nereye varacaksınız. Biz Anadolu'yu halklarla bezeyen ortamı özgürleştireceğiz, büyüteceğiz, yürüteceğiz…" demiştir.

Adı geçenin bu konuşmasında, etnik köken ayrılığını belirtmesi, Türkiye Cumhuriyeti Devletini kürt kökenli vatandaşlara karşı bir mücadele ve savaş içerisinde bulunduğunu ileri sürmesi, Devletin terörle mücadelesi sırasında öldürülen örgüt mensuplarını Kürdistan şehitleri olarak adlandırması, ırk ve bölge farklılığı gözetmek suretiyle halkın bir kesimini diğer kesim aleyhine kin ve düşmanlığa tahrik ettiğinin kanıtıdır.

Kaldı ki, Adana 1 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 16.12.1998 günlü, E:1998/234 ve K:1998/432 sayılı kararıyla adı geçenin, "halkın bir kesimini diğer kesimi aleyhine ırk ve bölge farklılığı gözetmek suretiyle kin ve düşmanlığa açıkça tahrik" suçundan Türk Ceza Kanunu'nun.312. maddesinin ikinci fıkrası ve 59. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 10 ay hapis ve 1.266.666 lira ağır para cezası ile cezalandırıldığı, kararın 17.6.1999 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

nn- Hamza Abay Yönünden

- 13.5.1998 Günlü Basın Açıklaması

HADEP Eskişehir İl Başkanı olan Hamza Abay Sakarya caddesi Bayat Pazarında 40-50 kişilik bir gruba okuduğu "Basına ve Kamuoyuna" başlıklı 13.5.1998 günlü basın açıklamasında, *"…Özgürlüğün düşmanları, kirli savaşın tacirleri, kuduz köpeğin sudan korktuğu gibi yurtseverlerden, devrimcilerden ve örgütlü emekçiden korkan faşizm örgütlendirilmiş ve silahlandırılmış bir tarzda kan döküyor.*

Şemdin Sakık'ın olduğu iddia edilen ifadeler aslında aylar öncesinde daktiloya alınan belirli devrimci ve yurtsever merkezleri hedefleyen kirli savaşı metropollere taşıyan faşist savaş planıydı.

Malatya'da Cihan Tahon'un faşizm tarafından akıtılan kanı kurumadan İzmir'de intihar ettiği iddia edilen Ali Serkan Eroğlu'nun zehirlenerek öldüğü kesinlik kazandı. Son dönemde yoğunlaştırılan ırkçı, faşist propagandanın devamı olarak faşist şiddetlendirilerek

yoğunlaştırıldı. Antalya'da gerilla cesetlerini parçalayan saldırganlık 1 Mayısın hemen ertesinde Bolu'da Kenan Mak isimli öğrenciyi bıçaklayarak öldürdü. İstanbul'da HADEP üyesi Bilal Vural adlı devrimci pompalı tüfekle katledildi…Susmak onaylamaktır. Zaman birlik zamanıdır, zaman hesap sorma zamanıdır…" denilmiştir.

Bu basın açıklaması ile, PKK terör örgütü militanlarından gerilla olarak sözedilmesi, terörün önlenmesine yönelik operasyonların kan dökme ve kirli savaş olarak nitelendirilmesi, ülkeyi bölmeye yönelik faaliyetlere katılanlar ile destekleyenlerin yurtsever olarak adlandırılması, halkın bir bölümünün operasyonları yürütmekte olan güvenlik güçlerine karşı koymaya teşvik edilmesi ve bölücü örgütün yasadışı eylem ve faaliyetlerinin haklı ve meşru olduğunun savunulması suretiyle Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik propaganda yaparak terör örgütüne yardım ve destek sağlandığı anlaşılmıştır.

Kaldı ki adı geçenin bu eylemi ile ilgili Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 14.1.1999 günlü, E:1998/106 ve K:1999/4 sayılı kararıyla, "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü aleyhinde propaganda yapmak" suçundan 3713 sayılı Yasanın 8. maddesinin birinci fıkrasına göre bir yıl dört ay hapis ve 4.400.000 lira ağır para cezası ile cezalandırıldığı, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 11.5.1999 günlü, E:1999/554 ve K:1999/2203 sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- 6.5.1998 Günü Eskişehir HADEP İl Binasında Yapılan Basın Açıklaması

HADEP Eskişehir İl Başkanı olan Hamza Abay 7.5.1998 günü İstikbal Gazetesinde de yayımlanan 6.5.1998 günlü Eskişehir HADEP İl Binasında yaptığı basın açıklamasında, *"1998 yılının barış ve özgürlük getirmesini istemiştik. Maalesef bu yılın da diğer yıllardan farklı olmadığını görüyoruz. 15 yıldan beri sürdürülen kirli savaş en acımasızca sürdürülmektedir. Dünyada barış süreçleri yaşanırken ülkemizde hala savaşta ısrar edilmektedir. Topyekün savaş bütün aygıtlarıyla sürdürülüyor. Bugünlerde psikolojik imha savaşı halkımız üzerinde derinleştirilmiştir. Antalya'nın Serik ilçesinde gerilla cesetlerinin çıkarılması ve parçalanması tek kelime ile insanlık ayıbı ve vahşetidir. Bu vahşet yaşanırken halk buna tepki göstermiyor, şoven kışkırtmalar sonucu kendisi de bu suça iştirak ediyor. Halkın Demokrasi Partisi faşist saldırıları kınıyor ve kirli savaşa karşı barışı ve kardeşliği ısrarla savunuyoruz"* denilmesi nedeniyle, Ankara 2 Nolu

Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 1.7.1998 günlü, E:1998/74 ve K:1998/84 sayılı kararla "halkın bir kesimini diğer kesimi aleyhine ırk ve bölge farklılığı gözetmek suretiyle kin ve düşmanlığa açıkça tahrik" suçunu oluşturduğu kabul edilerek, Türk Ceza Yasası'nın 312. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iki yıl hapis ve 3.040.000 lira ağır para cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 8.10.1998 günlü, E:1998/2824 ve K:1998/2484 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Adı geçenin halkın bir bölümünü ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkca tahrik ettiği sonucuna varılmıştır.

oo- Yılmaz Açıkyüz Yönünden

HADEP Eskişehir İl sekreteri olan Yılmaz Açıkyüz yerel İstikbal Gazetesinde 16.5.1998 tarihinde yayımlanan açıklamasında, *"…Önceki gün akşam saatlerinde il başkanımızın evi, işyeri ve arabasında arama yapılıp parti arşivimize el kondu. Türkiye çok irrasyonel bir süreci yaşıyor. Kürt illerinde onbeş senedir adı konmamış bir savaş yaşıyor. Ellibinlerle yüzbinlerle operasyonlar yapılıyor. Adı savaş olmuyor. Kürt illerinde yükseltilen kirli savaş sivil faşistler vasıtasıyla metropollere taşınmak istenmektedir…"* demiştir.

Yılmaz Açıkyüz'ün açıklamasında, ülkenin bir kısım illerini Kürt illeri olarak nitelendirdiği, bölgede adı konmamış kirli bir savaşın yaşanmakta olduğunu, bu savaşın sivil faşistler vasıtasıyla metropollere taşınmak istendiğini belirterek, Türkiye Cumhuriyeti Devletini savaşan taraf olarak gösterdiği, böylece Parti il sekreteri olan adı geçenin Devletin güvenlik güçlerinin terörizme karşı yaptığı mücadeleyi kirli savaş olarak nitelendirerek PKK terör örgütüne destek verdiği anlaşılmıştır.

Kaldı ki, adı geçenin bu eylemi Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü aleyhinde propaganda yapmak" suçu olarak nitelendirip 14.1.1999 günlü, E:1998/106 ve K:1999/4 sayılı kararla 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası uyarınca bir yıl dört ay hapis ve 4.400.000 lira ağır para cezası verdiği, hükmün Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 11.5.1999 günlü, E:1999/554 ve K:1999/2203 sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

öö- Güven Özata Yönünden

Halkın Demokrasi Partisi Genel Başkan vekili olan Güven Özata 1997 yılı Ocak ayında çıkan HADEP Bülteni'nin 2. sayfasındaki yazısında, *"... Kurulu olan bu düzenden Türkiye halkı yoksul insanları zarar görürken en çok zarar gören ise yoksul Kürt halkı olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin temelinde kanı ve canı bulunan Kürt insanı siyasi alanda kendi kimliği ile söz hakkına da sahip olma hakkından mahrum bırakılmıştır. Kimliksizlik ve kişiliksiz kılınma temel politika haline getirilirken bu durum ister istemez bir sağlıksızlığa ve büyük dengesizliğe yol açmış baskı ve şiddetinde başlıca nedenlerini oluşturmuştur. doğaldır ki bu durum sadece Kürtlerin değil tüm Türkiye halkının da çıkarlarına ters düşmekte sorunların giderek artmasına ve büyümesine yol açmaktadır...";*

Aynı Bültenin 6., 7. ve 8. sayfalarında "HADEP'in yürüyüşü engellenemez" başlıklı il başkanları toplantısında yaptığı konuşmaya ilişkin yazıda, *"... Tüm emekten yana olan güçlere ve mazlum Kürt halkına uygulanan baskılar bugün partimiz şahsında doruğa çıkarılmıştır... Kurtulduğu günden bu yana emeği ile geçinenlerin çıkarlarını ve Kürt halkının haklı demokratik meşru taleplerini savunmayı varlık nedeni sayan politikalarını... HADEP Kürt ve Türk halklarının barış taleplerini şölene dönüştürmüştür... Kürt sorununun siyasal yolla çözülmesi ve akan kanın durması için ısrarlı bir çaba sarfeden HADEP savaşan taraflardan birinin tek taraflı ateşkes ilan etmesi ile çabalarını daha da yoğunlaştırmış barışa giden yolu açık tutmayı ilke olarak ele almıştır... ancak 12 yıldır sürdürülen kirli savaş yüz milyar dolarlık bir ekonomik kayba onbinlerce Türk ve Kürt gençlerinin hayatlarına mal olmasına milyonlarca kürtün sürülmesine rağmen bir çözüm olmadığı... Türkiye yi çökertmeye taşıyan kirli savaş odaklarının gelinen noktada terör ve provakasyonların dışında iktidarlarını sürdürmeleri imkansız hale gelmiştir... arkalarında halk desteği kalmayan kirli savaş odakları suçluluklarını ve cinayetlerini kapatmak telaşı içinde hareket etmekte, barış kardeşlik ve özgürlükten insan haklarından korktukları kadar hiçbir şeyden korkmamaktadırlar... ve de kirli savaşa çeteleri gündemi değiştirerek günü kurtarmalıydılar"* demiştir.

Güven Özata, söz konusu yazılarda tek bir ulus olan Türk halkını Kürt ve Türk halkları olarak ikiye ayırdığı, silahlı kuvvetlerin terör örgütüne karşı yapmış olduğu mücadeleyi halk desteği kalmayan kirli savaş ve cinayet olarak nitelendirmesi nedeniyle Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 17.9.1998 günlü,

E:1997/59 ve K:1998/117 sayılı kararla Türk Ceza Kanunu'nun 79. ve 312. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca "halkı ırk esasına dayalı bir şekilde açıkça kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçundan cezalandırıldığı, hükmün Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 8.2.1999 günlü, E:1998/17995 ve K:1999/1086 sayılı ilamıyla kesinleştiği anlaşılmıştır.

pp- Mehmet Mansur Reşitoğlu Yönünden

HADEP Diyarbakır Merkez İlçe Başkanı olan Mehmet Mansur Reşitoğlu HADEP Parti ilçe binasında 16.3.1998 günü davetliler ve basın mensuplarına okuduğu "HADEP Diyarbakır İl Başkanlığı" antetli kağıda yazılı "Basına ve Kamuoyuna" başlıklı bildiride, *"Kürtler tarih boyunca egemenlikler altında bulundukları rejimler tarafından katliamlara maruz bırakılıp uzayan tırnak misali kesilip atılmışlardır…Kürtlerin tarihi katliamlarla doludur. Halepçe ilk olmadığı gibi son da olmamıştır. Halepçe'den önce Dersim, Ağrı Zilan katliamları yaşandığı gibi, Halepçe'den sonra da görülmüştür ki, Kürtler aynı uygulamalarla Lice'de, Şırnak'ta, Kulp'ta, Nusaybin'de, Cizre'de ve son olarak Ninova'da maruz kalmışlardır"* demiştir.

Mehmet Mansur Reşitoğlu bu beyanında, 1988 yılında Irak yönetimi tarafından Kuzey Irak'ta kimyasal silah kullanılarak gerçekleştirilen katliam ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti güvenlik güçlerinin terörü önlemek amacıyla yaptığı operasyonları aynı düzeyde nitelendirdiği, güvenlik güçlerinin teröre karşı yürüttüğü mücadeleyi kürtlerin katledilmesi olarak kabul ettiği, böylece halkın bir bölümünü ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik ettiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, adı geçenin bu sözleri Diyarbakır 3 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce "halkı ırk esasına dayalı bir şekilde açıkça kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçu olarak nitelendirildiği 9.3.1999 günlü, E:1998/269 ve K:1999/70 sayılı kararla Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca on ay hapis ve ağır para cezası verildiği ve cezanın 647 sayılı Yasa'nın 4. maddesi uyarınca para cezasına dönüştürüldüğü hükmün 7.10.1999 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

rr- Hediyetullah Ülgen Yönünden

HADEP Güngören İlçe Başkanı Hediyetullah Ülgen 16.11.1998 günü HADEP Güngören İlçe teşkilat binasına gelen şahıslara terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanışını protesto

amacıyla yürüyüş yapmak üzere Belediye binası önünde toplanmalarını söylemesi üzerine çok sayıda kişinin Belediye binası önünde toplanması ve "Biji PKK, Biji Apo, Apo'ya uzanan eller kırılsın" şeklinde sloganlar atması, pankart taşınması nedeniyle "Yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmesi suçundan İstanbul 4 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi 6.12.1999 günlü, E:1998/488 ve K:1999/620 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 169 ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca üç sene dokuz ay ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 26.6.2000 günlü, E:2000/1761 ve K:2000/1891 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece, Hadep Güngören İlçe Başkanı olan adı geçenin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylemlerde bulunan PKK terör örgütüne açıkça yardım ve destek sağladığı sonucuna varılmıştır.

ss- Mehmet Emin Bayar Yönünden

- 1995 Yılında İzmir'de Beş Kişinin Ölümü İle Sonuçlanan Bombalama Olayı

Olay tarihinde HADEP Buca İlçe Başkanı olan Mehmet Emin Bayar'ın parti ilçe binasına gelen PKK terör örgütü mensupları ile görüşerek ilişki kurması, cezaevindeki örgüt mensuplarına bölgeden ve halktan toplanan paraları göndermesi, kırsal alanda yapılan operasyonlar sırasında yaralanan yasadışı örgüt militanlarının tedavilerini yaptırması ve lojistik destek sağlaması, 1995 yılı içerisinde İzmir ilinde meydana gelen ve beş kişinin ölümü ile sonuçlanan bombalama ve adam öldürme olaylarını kolaylaştırması, operasyon sırasında ölü olarak ele geçirilen Baver kod adlı Mahmut Balcı'nın üzerinde bulunan nottan, PKK terör örgütü elemanları ile irtibat sağlayarak onlara yardımcı olduğunun anlaşılması, PKK örgüt üyesi olmaktan mahkum olan Şahin kod adlı Hasan Aşkın'la örgütsel çalışma yapması, İzmir ilinde gerçekleştirdikleri bombalama ve terör eyleminde kullanılan 21 DS 328 plakalı aracı temin etmesi nedeniyle, "örgüt mensuplarına hal ve sıfatlarını bilerek yardım ve yataklık etmek" suçundan, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 21.5.1998 günlü, E:1998/11 ve K:1998/85 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 169. maddesi uyarınca üç yıl dokuz ay süreyle ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 16.11.1998 günlü, E:1998/2728 ve K:1998/3118 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- 17.11.1998 Tarihinde HADEP Konak İlçe Binasında Yapılan Açlık Grevi

Olay tarihinde HADEP Konak İlçe Başkanı olan Mehmet Emin Bayar'ın PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye iadesinin önlenmesi amacıyla il teşkilatının oluru alınarak parti merkezinde 17.11.1998 tarihinde açlık grevini başlatması nedeniyle, " örgüt mensuplarına hal ve sıfatlarını bilerek yardım ve yataklık etmek" suçundan, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 17.8.1999 günlü, E:1998/300 ve K:1999/164 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 169., 59. maddenin ikinci fıkrası ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca üç yıl dokuz ay süreyle ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 27.3.2000 günlü, E:1999/1671 ve K:2000/768 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece Hadep Buca ve Konak İlçe Başkanlıklarını yapan Mehmet Emin Bayar'ın PKK terör örgütüne yardım ve destek sağladığı sonucuna varılmıştır.

şş- Süzan (Suzan) Erdoğan Yönünden

HADEP Çiğli Yönetim Kurulu üyesi ve Kadın Komisyonu sorumlusu Süzan (Suzan) Erdoğan'ın, bölücü örgüt PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanışını protesto amacıyla HADEP İzmir İl Teşkilatı tarafından alınan karar üzerine 18.11.1998 günü Küçükçiğli'de kahveler durağındaki gösteriye parti adına katılması, gösteride katılanlarla birlikte "dişe diş kana kan seninleyiz Öcalan, Apo Roma'da T.C. komada, Biji Apo Biji PKK" şeklinde sloganlar atması nedeniyle yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmek" suçundan, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi 11.5.1999 günlü, E:1998/308 ve K:1999/74 sayılı kararla adı geçenin Türk Ceza Kanunu'nun 169, 3713 sayılı Yasanın 5. maddeleri uyarınca üç yıl dokuz ay ağır hapis cezası verdiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 25.1.2000 günlü, E:1999/1439 ve K:2000/20 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece Hadep Çiğli Yönetim Kurulu üyesi ve kadın komisyonu sorumlusu Suzan Erdoğan'ın Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylemlerinde bulunan PKK terör örgütüne açıkça yardım ve deste sağladığı sonucuna varılmıştır.

tt- Halime Köklütaş Yönünden

HADEP Çiğli Kadın Komisyonu Başkanı Halime Köklütaş'ın, bölücü örgüt PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanmasını protesto amacıyla HADEP İzmir İl Teşkilatı tarafından alınan karar üzerine 18.11.1998 günü Küçükçiğli'de kahveler durağındaki gösteriye parti adına katılması, gösteride katılanlarla birlikte "dişe diş kana kan seninleyiz Öcalan, Apo Roma'da T.C. komada, Biji Apo Biji PKK" şeklinde sloganlar atması nedeniyle "Yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmek" İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi 11.5.1999 günlü, E:1998/308 ve K:1999/74 sayılı kararla adı geçenin Türk Ceza Kanunu'nun 169, 3713 sayılı Yasanın 5. maddeleri uyarınca üç yıl dokuz ay ağır hapis cezası verdiği hükmün kararın Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 25.1.2000 günlü, E:1999/1439 ve K:2000/20 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

uu- Mehmet Yardımcıel Yönünden

HADEP Kars İl Başkanı olan Mehmet Yardımcıel, 21.3.1997 günü Kars HADEP İl Başkanlığının Kars Düğün Salonunda düzenlediği nevruz kutlamaları sırasında *"…Biz Kürt halkı olarak tüm devrimci, emekçi, yurtsever halk olarak bir olalım. Kendimize ait olan örf, adet ve geleneklerimiz zalimlere karşı başkaldırımızı onların bayramı olarak kutlamayacağız. Kutlamaya hakları yoktur. Arkadaşlar, Kürt halkının kırmızıyı sevdiğini söylüyorlar. Doğrudur kürt halkı yıllardır özgürlükleri için dökmüş oldukları kanın rengi olduğu için kırmızıyı seviyoruz. Kürt halkı yeşili seviyor yeşil kurtuluşun hazırlığının rengi olduğu için yeşili seviyor. Kürt halkı sarıyı seviyor çünkü sarı her şeyin hazırlığını gösterdiği için sarıyı seviyor…"* biçimindeki konuşma nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda yapmak suçundan Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 4.6.1999 günlü, E:1997/389 ve K:1999/141 sayılı kararıyla 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddesi uyarınca 10 ay hapis ve 2.250.000.000 lira ağır para cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 7.10.1999 günlü, E:1999/13801 ve K:1999/13403 sayılı ilamıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece Mehmet Yardımcıel'in bu sözleri Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan davranış içinde olduğunu açıkça göstermektedir.

üü- Şemistan Ağbaba Yönünden

16.11.1998 günü HADEP Kars İl binasında yapılan aramada, amacı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmak olan bölücü terör örgütü PKK'nın bayrağı ve çok sayıda yasadışı kitaplar ve yayınların elde edilmesi, parti ilan panosunda güvenlik kuvvetleriyle girdikleri çatışmalarda ve cezaevlerinde açlık grevlerinde ölen terör örgütü mensuplarının resimlerinin bulunması PKK terör örgütünün yayın organı olan MED TV yayınlarının partiye gelen kişilere izlettirilmesi nedeniyle parti yönetiminden sorumlu Hadep Kars İl Başkanı Şemistan Ağbaba'ya "Terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" suçundan Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 24.12.1999 günlü, E:1998/360 ve K:1999/385 sayılı kararla "terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" Türk Ceza Yasası'nın 169 ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca üç yıl dokuz ay ağır hapis cezası verilmiş, hüküm Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 31.10.2000 günlü, E:2000/1681 ve K:2000/2673 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

Bu durum davalı Parti ve parti binasının yönetiminden sorumlu olan il başkanı Şemistan Ağbaba'nın PKK isimli terör örgütüne destek ve yardım sağladığını açıkça göstermektedir.

vv- Zeki Kılıçgedik, Hıdır Berktaş, Yaşar Uçar, Sakine Berktaş, Muharrem Bilbil (Bülbül), Hasan Yıldırım, Beser Kaplan, Serhat İnan (İman), Sabri Sel, Ferhat Avcı, Ali Gelgeç ve Abuzer Yavaş Yönlerinden

HADEP Malatya Merkez İlçe Başkanı Zeki Kılıçgedik'in, merkez ilçe üyesi Hıdır Berktaş'ın, Battalgazi İlçe Başkanı Ali Gelgeç'in, Battalgazi Yönetim Kurulu üyesi Yaşar Uçar'ın, HADEP İl Yönetim Kurulu üyesi ve parti üyeleri Sakine Berktaş, Muharrem Bilbil (Bülbül), Hasan Yıldırım, Beser Kaplan, Serhat İnan (İman), Sabri Sel, Ferhat Avcı ve Abuzer Yavaş'ın terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanışını protesto amacıyla cezaevlerindeki hükümlü ve tutukluların başlattıkları eylemleri desteklemek için parti binalarında açlık grevi başlatmaları, parti binalarının muhtelif yerlerine pankartlar "Kalbimiz Roma'da…Özgürlük Güneşimizi Karartamazsınız…Berxwedan Jiyane…Ateş Güllerini Selamlıyoruz…Zindanlar Boşalsın…Tutsaklara Özgürlük…" gibi PKK terör örgütü ve Abdullah Öcalan'ı destekleyici pankartlar astırmaları, parti binasında uydu anteni kullanarak MED TV isimli televizyondan PKK terör örgütünün propagandasına yönelik olarak örgüt

elemanlarının dağ ve kamp yaşantılarını, Abdullah Öcalan'ın konuşmalarını ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve güvenlik güçlerini aşağılayıcı yayınları parti binasına gelenlere izlettirmaleri, parti binasında ve evlerinde yapılan aramada terör örgütünün yayınlarından olan çok sayıda gazete ve derginin ele geçirilmesi, ayrıca Battalgazi İlçe Başkanı olan Ali Gelgeç'in evinde çatışmalarda ölen PKK örgüt mensuplarının fotoğraflarının bulunması, Hıdır Berktaş'ın muhtelif tarihlerde Dilek kasabasındaki evinde bazı kişilere MED TV izlettirdiği, HADEP İl Yönetim Kurulu üyesi Muharrem Bilbil'in daha önce güvenlik güçlerince uydu anten ve televizyona el konulmasına rağmen MED TV yayınlarının izlenmesinin güvenlik güçlerince engellenmesine rağmen parti binasında yayınları izlettirdiği nedenleriyle adı geçenin "terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım ve yataklık yapmak" suçundan Malatya 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 16.12.1999 günlü, E:1998/138 ve K:1999/177 sayılı kararla PKK Türk Ceza Yasası'nın 169. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5., 59. maddeleri uyarınca üçer yıl dokuzar ay ağır hapis cezası verildiği, hükmün, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 4.12.2000 günlü, E:2000/1685 ve K:2000/3069 sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece adı geçenlerin bu eylem ve davranışlarının kendileri ve mensubu bulundukları Halkın Demokrasi Partisiyle PKK terör örgütü arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koyduğu sonucuna varılmıştır.

yy- Bedir Çetin, Hüseyin Duran, İsmail Minkara, Hacı Pamuk, İsmail Turap, Abuzer Arslan, Rıza Kılınç, Şükrü Karadağ ve Ramazan Sertkaya Yönlerinden

HADEP Adıyaman parti örgütünde yönetim kurulu üyeleri Bedir Çetin, Hüseyin Duran, İsmail Minkara, Hacı Pamuk, İsmail Turap, Abuzer Arslan, Rıza Kılıç, Şükrü Karadağ ve Ramazan Sertkaya'nın terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanışını protesto amacıyla Adıyaman Parti il binasında 17.11.1998 tarihinde açlık grevi başlatmaları ve yönlendirmeleri, parti binalarında PKK terör örgütüne ait bayrağı bulundurmaları nedeniyle "örgüte yardım ve yataklık etmek" suçundan Malatya 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi 6.5.1999 günlü, E:1999/1 ve K:1999/37 sayılı kararla TCK.169, 3713 Sayılı Yasanın 5. maddeleri uyarınca üçer yıl dokuzar ay ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 15.5.2000 günlü, E:1999/2174 ve K:2000/1450 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece adı geçenlerin bu eylem ve davranışlarının kendileri ve mensubu bulundukları Halkın Demokrasi Partisiyle PKK terör örgütü arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koyduğu sonucuna varılmıştır.

c- Diğer Delliler

aa- PKK Terör Örgütü Başı Abdullah Öcalan'ın Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı ve Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesindeki Beyanları

PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen 1997/514 sayılı hazırlık soruşturması aşamasındaki 22.2.1999 günlü ifadesinde *"...23 Nisan 1996 tarihinde yapılan HADEP kurultayında Türk Bayrağının indirilmesi olayı tamamen HADEP'in bir gafıdır. Olaydan birkaç gün sonra MED TV'de yaptığım konuşmada bu olayın yanlış olduğunu ortaya koydum.*

HADEP bünyesinde yurt içinde oluşturulan Gençlik ve Kadın komisyonlarında yapılan eğitim çalışmalarıyla Romanya ve Moldavya gibi ülkelerde yapılan eğitim çalışmaları tamamen benim perspektifime, görüşlerime uygun olarak yapılan çalışmalardır. Ben kendilerine buraya PKK ideolojisini taşıyamazsınız siyasal ve yasal gerçeklere uygun bir eğitim yaparak bilinçlenmeyi sağlayacaksınız diyordum.

Romanya ve Moldavaya gibi ülkelerde yapılan eğitim çalışmalarında yetişen müdahaleci grupların HADEP'in faaliyetlerinde ve icraatlarında söz sahibi oldukları doğrudur. Yurtdışındaki ve özellikle Romanya'daki eğitim çalışmalarını Mehmet Hoca kod Cevat Soysal yürütmüştür. Mehmet Hoca kod Cevat Soysal benimle telefonla irtibat kurarak görüş ve talimatlarımı alıyordu.

HADEP'in il ve ilçe teşkilatlarında gerek yurtdışındaki kamplara ve gerekse kırsal alana eleman gönderme faaliyetinin yürütüldüğü doğrudur. Ancak ben kendilerine bu işin yasal parti olmaları nedeniyle kendilerine zarar vereceğini bu faaliyetlerinin yanlış olduğunu belirtiyordum. HADEP'in kuruluşu sırasında Avrupa teşkilatımız vasıtasıyla para yardımı yaptık. Zannederim bu yardım 200.000 mark civarında idi. Kendileri adına düzenlenen gecelerde toplanan paralar bu şekilde bu partiye aktarılmıştır.

Halen cezaevinde hükümlü olarak bulunan PKK mensubu Sabri

Ok'un HADEP'lilere talimatlar verdiği doğrudur. Üst düzey kararları da vermektedir. Ancak benim demek istediğim şudur. Ben esasen bir siyasi kanal arayışı içindeyim, fakat bir HADEP'linin yasal gerçekler karşısında kendisini PKK militanı gibi görmesi ve göstermesi yanlıştır. HADEP'le olan işbirliğimizi şu çerçevede anlatabilirim. Madem ki bu parti bizim tabanımıza dayanıyor, bizi temsili doğru olarak yapması ve bunun için de eğitim görmesi gerekir. Siyasi bir realite karşısında yasal bir parti olduğunu da unutmaması gerekir..." ;

31.5.1999 tarihinde Ankara 2 nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 1999/21 esas sayılı dava dosyasıyla ilgili alınan ifadesinde, *"...HADEP PKK'nın tabanı üzerinde politika yaptı. HADEP içerisinde PKK ya kırsala eleman temini yönünde çalışmalar yapılmış olabilir ama resmi PKK kuruluşudur diyemeyiz....*

...Bir de 1996 süreci önemlidir. 1996 Nisan ayında Mesut Yılmaz iktidara geldikten sonra önce HADEP'ten Recep Doğaner aracılığı ile bizimle ilişkiye geçildi...

...Ya HEP ya da HADEP dönemiydi yer bulmaları için kendilerine biraz yardım istediler ikiyüzbin mark yardımda bulundum. Kimlerin aracılık ettiğini isim düzeyinde bilemiyorum Avrupa'da böyle bir yardımın yapıldığını biliyorum..."

demiştir.

Adı geçene ait ifadeler Halkın Demokrasi Partisi hakkında kapatma davası açılmasından sonraki tarihlerde alınmış ise de, anlatımların dava açılmadan önceki eylemlerle doğrudan ilişkili olması ve Siyasi Parti ile PKK örgütü arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koyması nedeniyle değerlendirilmiştir.

Abdullah Öcalan hakkında verilen Ankara 2 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 29.6.1999 günlü, E:1999/21 ve K:1999/13 sayılı kararından adı geçenin Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırarak üzerinde Marksist-Leninist ideolojiye dayalı bir Kürdistan devleti kurmak amacıyla oluşturulan PKK adlı illegal örgütün kurucusu ve en üst düzey yetkilisi olduğu, yakalandığı tarihe kadar aldığı kararlar, verdiği emir ve talimatlarla, PKK terör örgütü militanlarınca gerçekleştirilen çok sayıda silahlı saldırı, yol kesme, bomba atma, sabotaj, silahlı soygun eylemlerinde binlerce vatandaş, asker, polis, köy korucusu ve kamu görevlisinin öldürülmesi ve yaralanmasından

sorumlu olduğu kabul edilerek Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca "ölüm cezası" ile cezalandırıldığı ve eylemlerinin yoğunluğu, sürekliliği, bebek, çocuk, kadın, ihtiyar ayrımı gözetilmeden binlerce masum insanın öldürülmüş olması, bu eylemlerin ülke için ciddi, yakın ve büyük tehlike teşkil etmesi, ceza adaletinin sağlanması bakımından, hak ve nesafet kuralları da gözetilerek aynı Yasa'nın 59. maddesinin uygulanmasına yer olmadığına hükmedildiği anlaşılmıştır. Anılan karar Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 22.11.1999 günlü, E:1999/1296 ve K:1999/3623 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiş, daha sonra 9.8.2002 günlü, 24841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren bulunan 4771 sayılı "Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"la yapılan değişiklikle kimi istisnalar dışında idam cezalarının müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmesi üzerine, Ankara 2 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 3.10.2002 günlü, E:1999/21 ve 1999/73 sayılı ek kararıyla adı geçen hakkında verilen ölüm cezası 4771 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin (a) fıkrasına göre müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüştür.

PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın yukarıda belirtilen ifadeleri Davalı Halkın Demokrasi Partisi ile PKK terör örgütü arasında güçlü bir bağlantının bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

bb- HADEP ile PKK Terör Örgütü Arasındaki Bağlantıyı Gösteren Örgüt Elemanlarının Anlatımları

- Mehmet Aktar'ın İfadeleri

Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevinde terör suçundan hükümlü Mehmet Aktar'ın 1 Şubat 1999 günlü Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği dilekçede şunları söylemiştir:

"...Terör örgütü PKK, amacına ulaşmak için terörle birlikte çeşitli legal parti ve dernekleri kullanmaktadır...

...bu tür yasal görünüm altındaki örgütler, PKK'nın halk içinde eli, ayağı, gözü, kulağı gibidir. Çünkü örgüt, direkt halk içine inmekte zorluk çekmektedir. Diğer taraftan, böylelikle uluslararası kamuoyunda sanki arkasında halk desteği varmış gibi bir izlenim uyandırmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda bu tür paravan örgütleri vasıtasıyla biraraya topladığı insanları, Güneydoğu Anadolu bölgemiz ile Kuzey Irak'a göndererek, PKK'nın askeri kanadı olan ARGK'ye

eleman kazandırmaya çalışan terör örgütü, bunda epey başarılı sonuçlar elde etmiştir. Yığınla insan HADEP tarafından kandırılıp dağa çıkarılarak, bu insanların hayatları söndürülmüştür...

…HADEP terör örgütü ile organik ilişkisi olan bir partidir. Bu ilişki Avrupa'da sözde örgütün siyasi kanadı olan ERNK yoluyla, Türkiye'de de cezaevinde bulunan PKK üyeleri aracılığıyla sağlanmaktadır. HADEP genel merkez yöneticileri sık sık Avrupa'ya giderek, burada PKK'nın Avrupa sorumlularıyla görüşür ve talimatlarını alırlar. Brüksel'deki "Sürgünde Kürt Parlamentosu" yine Brüksel'deki HADEP irtibat bürosu, PKK'nın talimatlarını HADEP'e aktarırlar. Yine Avrupa'da eğitilen birçok terör örgütü militanı, HADEP içinde faaliyet göstermek üzere Türkiye'ye gönderilmektedirler. Cezaevinden çıkan fakat dağda faaliyet yürütemeyecek durumda olan terör örgütü üyeleri genelde HADEP içinde çalıştırılırlar. Bu insanlar genelde HADEP içinde yönetici konumundadırlar. Yine bu kişilerin yaptığı faaliyetler, cezaevi ve Avrupa ERNK örgütü tarafından denetlenmektedir. Yanlış bir çalışma yaptıkları takdirde bu insanlar terör örgütü yöneticilerince gerektiğinde uyarılabilirler, yine görevlerine son verilebilir.

Hadep'in Terör Örgütü Açısından Oynadığı Rol

1- Terör örgütüne dünya ve Avrupa kamuoyunda meşruluk kazandırmak. Avrupa'daki demokrat, sosyalist, liberal ve Yeşilcilerin PKK'ya destek vermelerini sağlamak.

Bu amaçla sosyal etkinlikler düzenleyerek, devlet karşıtı propaganda yaparlar. Açlık grevleri organize ederek, milletvekilleri aracılığıyla Avrupa ülkelerindeki çeşitli kuruluşlarla ilişkiye geçerler. Bu ilişkiler vasıtasıyla Türkiye'yi tecrit etmeye çalışırlar.

2- Örgütün dağ kadrosuna eleman kazandırmak.

Bu amaçla HADEP, kendi bünyesinde kurduğu, kadın, işçi, gençlik, esnaf komisyonları aracılığı ile, insanları ilk önce terör örgütü PKK sempatizanı haline getirir. İkinci adımda ise dağa çıkarır. Bunun için de çok çeşitli etkinlikler düzenlerler. En başta HADEP binaları terör örgütünün eğitim yuvaları haline getirilmiştir. Geziler düzenleme, spor, müzik, folklor gibi çeşitli etkinliklerle halk içinde potansiyel kazanarak, bu potansiyeli örgüte aktarırlar.

3- Terör örgütünün sempatizan kitlesini devlete karşı çeşitli eylemlere çekerek, terör örgütü PKK'nın "siyasal ordumuz" adını verdiği eylemci bir kitle yaratmak. Bunun için, terör örgütünün ideolojik söylemleri yumuşatılır. Herkesin kabul edebileceği bir kalıba dökülür. Böylelikle herkesin sıcak baktığı bazı kuru söylemler ve sloganlar etrafında bölge halkını birleştirmek ve terörün şehirlerdeki destekçileri haline getirmek vs. gibi amaçlarını her türlü yöntemi kullanarak yaşama geçirmeye çalışırlar.

4- HADEP, Türkiye'de bölücü bir örgütün legal kurumları olarak faaliyet gösteren tüm dernek, sendika , kültür merkezi gibi oluşumların, yine dergi, gazete gibi basın-yayın organlarının hepsinin koordinesini yapar. Türk sol örgütlerinin bu yönlü oluşumları ile PKK adına ilişkiler kurar.

5- HADEP'ten seçilecek milletvekilleri yoluyla Meclis'te ve Türkiye rejimi içerisinde çatlak sesler yaratmak aykırı düşünceler ortaya atarak bir rejim bunalımı yaratmak veya en azından demokratik yapılanma dahilindeki bazı güçleri birbirine düşürmek. Örneğin, 1991 yılında Meclise giren HEP kökenli milletvekillerinin yaptıkları ilk iş; yemin sırasında sansasyonel söz ve davranışlarla olay çıkarmak olmuştur. Toplumu, bu olaylar etrafında bir tartışma zeminine çekerek, bu sorunu kabul edenlerle etmeyenler arasında bir ikilik yaratıp, tartıştırmak ve sonuçta kendilerini gündemleştirmeyi amaçlamışlardır. Hem de bölücü terör örgütünün düşünceleri Meclis'te bile dillendirilmiştir.

6- Örgüte lojistik destek sağlamak

Terör örgütü PKK'nın dağ kadrolarının giyecek, ilaç, teknik malzeme yine erzak gibi çeşitli ihtiyaçlarının büyük bir kısmı HADEP örgütleri tarafından temin edilerek örgüte ulaştırılmaktadır. İhtiyacı olan bölgelere para da gönderilmektedir. Bu amaçla HADEP örgütleri "Yoksullara yardım", "Güneydoğudan göç eden muhtaç ailelere yardım" adı altında, her zaman para, yiyecek-giyecek ilaç gibi şeyler toplar. Bunun için kampanyalar düzenlerler. Bu kampanyalarda topladıkları herşeyi kırsala veya cezaevindeki PKK'lılara gönderirler.

7- Yurtdışında veya kırsalda eğitildikten sonra eylem amacıyla Türkiye'ye gönderilen PKK üyelerinin halk içinde barınmalarını sağlamak, deşifre olmalarını engellemek ve her türlü ihtiyaçlarını gidermek.

Örgüt tarafından eylem ve örgütlenme yapmak amacıyla Türkiye'ye gönderilen şahıslar, buralarda barınma, ilişki kurma, malzeme temin etme gibi çeşitli sorunlarla karşılaşırlar. PKK, bunları bildiği için Türkiye'ye gönderdiği mensuplarına HADEP içinde faaliyet gösteren, önceden ayarlanmış kişilerin adreslerini verir, böylece terör örgütü üyesi şahısın her türlü ihtiyaçları giderilir. Toplum içinde bu kişilerin deşifre olup, örgüt üyesi olduklarının anlaşılmaması için bu kişilere iş bulunur veya bir ailenin yanına, Güneydoğu'dan gelen akraba görüntüsü verilerek yerleştirilir. Aynı şekilde deşifre olan örgüt mensuplarının yurtdışına aktarılmaları da HADEP eliyle yapılır.

8- Örgütün eylemsiz kaldığı çeşitli dönemlerde HADEP, çeşitli eylemler yaparak eylemsizliği gidermeye çalışır.

Örneğin bölücü terör örgütü PKK, eylemsiz kaldığı zor dönemlerinde ateşkes ilan edince, HADEP'e talimat vererek kitle gösterileri, açlık grevleri ve çeşitli protesto gösterileri düzenlemelerini istemektedir.

Anlaşıldığı üzere Türkiye'nin demokratik yapısından yararlanarak kurulan bu tür kuruluşlar, bölücü düşüncelerin yayıldığı halkın bu yolla zehirlendiği ve devlet düşmanı haline getirildiği, PKK'nın paravan örgütleridir. Bunun en somut örneği bizler olmaktayız. Büyük çoğunluğumuz bu tür paravan örgütlerin propagandalarına kanarak, terör örgütüne katıldık..."

Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.1999 günlü yazılı istemi üzerine Cumhuriyet Başsavcılığı'nda 2.3.1999 tarihinde alınan ifadesinde de, dilekçe ve altındaki imzanın kendisine ait olduğunu, HADEP'in seçimlere girerek PKK terör örgütünün Meclise taşınmasının engellenmesi gerektiğini, bu görüşlerin cezaevinde bulunan diğer itirafçıların da görüşleri olduğunu, HADEP'le temasta bulunan örgütün cephecisi ve yurt dışı ile bağlantısını sağlayan kişilerin halen cezaevinde bulunduğunu belirtmiştir.

Ayrıca Mehmet Alkın, Arif Sakık, Raşit Akcan ve Mehmet Yazar'ın aynı tarihte Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca alınan ifadelerinde ise:

- Mehmet ALKIN ifadesinde, *"...Ben 1995 tarihinde Diyarbakır E Tipi Cezaevine yakalanarak girdim. HADEP adlı partinin temin etmiş olduğu para, ilaç ve elemanları zaman zaman ben alıp yerlerine ilettim. HADEP Diyarbakır il binasında il başkanının odasının yanındaki odada*

halen örgüt propagandası yapılmaktadır. Cezaevi ile örgüt arasındaki iletişimi de yine HADEP il teşkilatı tarafından tutuklu yakınları vasıtasıyla sağlanmaktadır. Ben Diyarbakır Aydın/Söke ve İzmir'deki parti binalarında bana teslim edilen elemanları alarak dağa götürdüm. Bu sistem halen böyle işlemektedir. Partinin adı ne kadar değişirse değişsin PKK örgütünün görünürde legal temsilcisi gibi davranmaktadır...",

- Arif SAKIK ifadesinde, *"...Ben örgüt içerisine 1996 yılında kaçtım. Toplam 3 yıl kaldım. Ben şu anda Diyarbakır E Tipi Kapalı Tutukevinde hükümlü olarak bulunmaktayım. HADEP'in örgüte ne şekilde adam kazandırdığı konusunda bilgim vardır. Şu anda Muş merkezde fotoğrafçılık yapan HADEP'te yönetici konumunda bulunan Selahattin İŞLEK Muş civarındaki insanlara propaganda yaparak Mersin'de Adana'da ve İzmir'de sahte kimlikle faaliyette bulunan Nimet YILMAZ'a iş birliği halinde kandırdıkları kişileri PKK'nın askeri kanadına teslim etmektedirler. Her ikisi de şu anda HADEP'te faal durumdadırlar. Ayrıca Ankara'da Abdülmelik FIRAT'da bu şekilde adam temin ederek örgüte savaşçı kazandırmaktadırlar. Hatta Ankara Cezaevinde hükümlü bulunan Leyla ZANA'da zaman zaman ortak tanıdıkları vasıtasıyla örgütün üzerine fazla gitmememizi ve yıpratmamamız yönünde telkinler gelmektedir. Şu anda halen bu kişiler tarafından örgüte savaşçı gönderildiğini ziyaretime gelen tanıdıkların vasıtasıyla öğrenmekteyim...",*

- Raşit AKÇAN ifadesinde, *"...Ben 1997 yılında İstanbul'da Bağcılar'da oturan ablamın yanına tedavi olmaya gittiğimde burada Bağcılar HADEP ilçe binasına gidip gelmeye başladım. Buradaki yayınları okuyarak MED TV izleyerek örgütün fikirlerinden etkilendim. Daha sonra memleketim olan Tatvan'a döndüğümde evden kaçarak Mayıs 1998 tarihinde Van iline giderek HADEP il Başkanının kendimi örgüte göndermesini istedim. Ancak il başkanı bunu kabul etmeyerek benden şüphelendi. Aradan bir saat geçtikten sonra yanında bulunan Ekrem kod isimli PKK militanı beni kenara çekerek nereli olduğumu sordu. Ve bununla birlikte İran'a geçtik. Van Başkaleden çıkış yaptık. Daha sonra güvenlik güçlerine teslim oldum. PKK militanı ile bizim tanışmamız HADEP il binasında olmuştur. HADEP İl Başkanının bu kişinin PKK militanı olup olmadığını bilmemesi mümkün değil...",*

- Mehmet YAZAR ifadesinde, *"...Temsilcimiz Mehmet AKTAR'ın Yargıtay Başsavcılığına göndermiş olduğu dilekçe içindeki görüşler doğrudur. Ben örgüt içerisinde cepheciydim. Yani şehir faaliyetinde bulunuyordum. Benim HADEP'liler ile o dönemde örgüt adına yakın*

ilişkim vardı. Bunların ne şekilde militan kazandırıp bizim vasıtamızla örgüte gönderdikleri, kimlerin bu işlere karıştığı, bu şekilde örgüte yardımda bulunduğu bağlantıların ne olduğu, isim ve yer verilmek suretiyle halen yargılanmış bulunduğum Diyarbakır 4 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin 1996/377 Esas sayılı dosyadaki gerek benim ifadelerim ve gerekse diğer sanıkların ve özellikle HADEP'li yöneticiler Hamza AKALIN ve Ahmet YAKUT'un ifadelerinde bu bağlantılar çok açık bir biçimde ortaya konmuştur. Başsavcılık arzu eder ise, bu dosyayı incelemek suretiyle söz konusu Partinin ülkeye ne gibi zararlar verdiğini görecektir. Yine aynı dosyada HADEP yöneticileri Celal AYÜS ve Zülfükar ODABAŞI'nın ifadelerinde görülecektir...",

şeklinde açıklamalarda bulunmuşlardır.

Adı geçenlerin bu beyanları, amacı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak olan ve bu yönde silahlı eylem ve faaliyetlerde bulunan PKK terör örgütü ile davalı Halkın Demokrasi Partisi arasında bağlantının olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

cc- Halkın Demokrasi Partisi İle PKK Terör Örgütü Arasındaki Bağlantıyı Gösteren Eylemler

Haklarındaki soruşturmalarda davalı partinin değişik organlarında görevli oldukları belirtilmekle birlikte yapılan yazışmalarda bu konuda açıklık bulunmaması karşısında Halkın Demokrasi Partisi ile PKK terör örgütü arasındaki bağlantıyı açıkça ortaya koymaları gözetilerek aşağıda isimleri geçen kişilerin üzerinde de durulmuştur.

- Faysal Akcan'ın HADEP 2. Olağan Kongresindeki Bayrak İndirme Eylemi

Faysal Akcan'ın 23.6.1996 günü, Ankara Atatürk Spor Salonunda yapılan Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Kongresi'nde salona asılı bulunan Türk Bayrağını bulunduğu yerden çözerek yere attığı, yerine PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın büyük bez üzerine çizilmiş posterini astığı, bu eylemin salonda bulunan Parti delegeleri tarafından coşkuyla alkışlandığı, Abdullah Öcalan'ın lehine sloganlar atıldığı, görevli hükümet komiserinin uyarmalarına karşın Türk Bayrağı önceki yerine asılmadığı gibi salonda bulunan bir kısım parti delegelerince üzerine basılarak

çiğnendiği, "HADEP Görevlisi" yazılı tişortlar giyen kişilerle salonda bulunan diğer partililerce terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın posteri ile PKK terör örgütünün bayrağının uzun süre alkışlar ve sloganlarla eller üzerinde dolaştırıldığı, ayrıca Parti Genel Başkanı Murat Bozlak'ın posterinin yanına Abdullah Öcalan'ın posteri ile PKK terör örgütünün bayrağının asıldığı, bu eylemleri gerçekleştirenler arasında maskeli çok sayıda terör örgütü militanı olduğu izlenimini veren kişilerin bulunduğu ve salonda açıkça terör örgütünün propagandasının yapıldığı anlaşılmıştır.

Nitekim adı geçenin bu eylemini Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi "Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf fiil işlemek" suçu olarak değerlendirip 4.6.1997 günlü, E:1996/80 ve K:1997/102 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 125. maddesi uyarınca 22 yıl altı ay ağır hapis cezası verilmiş, hüküm Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 8.6.1998 gün ve 21997/3736 Esas ve 1998/1820 sayılı kararla onanarak kesinleşmiştir.

- Famiha Aslan'ın HADEP Adana İl Teşkilatının Düzenlediği 29.5.1998 Günlü Toplantıdaki Eylemi

Famiha Aslan'ın, HADEP Adana İl Teşkilatının düzenlediği 29.5.1998 günlü toplantıda sunuculuğu sırasındaki konuşmasında, *"…ateşin ve güneşin çocuklarına selam olsun, ülkelerinin aslanları olan yiğitlere selam olsun, çocuklarını, kardeşlerini ve kocalarını ölümlerden ve görünmezliklerden kaybeden analara selam olsun, yaşanılır ve özgür bir yaşam için direnen onbinlere selam olsun, güç sahibi yurtseverler ve büyük bir mücadele için burada bulunanlara merhaba…Kürdistan şehitleri için bir dakikalık saygı duruşu yapalım, kimse Kürtlere ölü demesin, Kürtler yaşıyorlar, hiç düşmeyecek Kürt bayrağı…"* demiştir.

Famiha Aslan konuşmasında, etnik köken ayrılığını vurgulayarak Devletin kürt kökenli vatandaşlara karşı bir mücadele hatta bir savaş içerisinde bulunduğunu belirtmesi, Devletin terörle mücadelesi sırasında öldürülen örgüt mensuplarını Kürdistan şehitleri olarak adlandırması nedeniyle "halkın bir kesimini diğer kesimi aleyhine ırk ve bölge farklılığı gözetmek suretiyle kin ve düşmanlığa açıkça tahrik" suçundan Adana 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 16.12.1998 günlü, 1998/234 Esas ve 1998/432 sayılı kararla Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesinin ikinci fıkrası ve 59.

maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 10 ay hapis ve 1.266.666 lira ağır para cezası verilmiş, hüküm 17.6.1999 tarihinde kesinleşmiştir.

- Leyla Zana, Mehmet Salih Altun, Abdullah Mehmet Varlı, Mehmet Yağmur, İsmet Kılıçarslan, Kazım Yakmaz, Kerem Soylu, Ali Şola, Mehmet Reşit Irgat, Reşit Köçeroğlu, Mehmet Nuri Görkey ve Fehmi Demir'in 1997 Yılı Ocak Ayında Yazdıkları HADEP Bülteninde Yayımlanan Yazıları

Leyla Zana Halkın Demokrasi Partisi bülteninin 14. sayfasında "Geciken bülten" başlığı altında Tutuklu DEP Milletvekili imzasıyla yazmış olduğu yazıda, *"Bizler gibi sömürülen yok sayılan sürgün ve imha ile karşı karşıya bırakılan bir halkın kurumlaşarak politika yapması alabildiğine güçtür... HEP ve DEP mirasını devralan HADEP in onlarca şehidi bir o kadarda tutuklusu vardır. ... yine şunu çık iyi bilmeliyiz ki bizi düzen partilerinden parklı kılan halkın özgücüne dayanmamız ve halktan aldığımız destek ve cesaretle hareket etmemizdir... art niyet, bencillik, kariyerimiz ve kişisel çıkar gibi yaklaşımların halkımızca kabul görmeyeceği bilinmelidir. savaşın giderek yoğunlaştığı böylesine zor bir süreçten geçerken bireysel çıkar ve benlerimizden uzaklaşarak hep bir olmalıyız"*;

Abdullah Mehmet Varlı, Mehmet Yağmur, İsmet Kılıçarslan, Kazım Yakmaz, Kerem Soylu, Ali Şola, Mehmet Nuri Görkey, Fevzi (Fehmi) Demir, M.Reşit Irgat, Reşit Koçeroğlu'nun ise, bahse konu bültenin 21-22-23-24. sayfalarında "HADEP'i Destekleyen Bir Grup Din Adamından: İnsanım Diyen Herkese Açık Mektup" başlıklı , isimlerini taşıyan beyanlarında, *"... Dinle kardeşlik kuralı ve tanımı bu iken ülkemizde yaşanan durum böyle midir? yoksa Kürt milleti kendi kimliği anadili kültürü kendi örf ve adeti ve yargı değerleri ile yaşamak istiyor diye niçin zulme uğruyor... dinde bir milletin kimliği inkar, kültürünü yok saymak var mıdır. anadilini yasaklamak var mıdır... bugün Türkiyemizde anayasamıza göre Kürt milleti yoktur. Kürtlerin anadili Kürtçe yasaktır. peki Kürt insanının da diğer insanlar gibi Allah yaratmadı mı? ... bu devlet Kürtlere yasaklamıştır bu bir zulumdür. neden? 'ben müslümanım' diyen herkes bu zulme karşı çıkmıyor. ... ey islam alemi size ne oldu, Ortadoğu'da İran, Irak, Suriye, ve Türkiye de kürdü öldürüyorsunuz hem de islam adına... Kürtler İslam aleminin yetimleridir diye mi öldürülüyor... yeter müslümanlar yeter artık... bunlar ne Kürtlere ne de Türklere yarar getirir... senin Kürt kardeşinin varlığı inkar ediliyor. kültürü yok sayılıyor yerinden yurdundan ediliyor. yok olup gidiyor...";*

Mehmet Salih Altun'un aynı bültenin 25-26-27 sayfalarındaki, "HADEP Seçilmiş Halk Temsilcileri Grup Sözcüsü Yardımcısı" imzalı rapor başlıklı yazısında, *"... Ama başka özellikleri daha vardı, Dilan ve Berivan Kürttü, Neden bunları anlatıyorum, Bu coğrafyada yaşamaya hele Kürt olmaya birileri bedel koymuştu. Kimisine bu bedel 80'inde ödetilir, kimisine 18 inde, 25 inde ödetilir kimi sinede Berivan ve Dilan gibi hayati tanımadan neyin bedeli olduğunu bilmeden daha çocukluğunu yaşamadan canı ile ödetilir... Türkiye'nin bugünkü drurumu yaşanan savaşı, savaşın çirkinliği acımasızlığı ve kirliliğini halka aktarmıya çalışıyorduk, ateşkes sürecini bu ateşkesin Türkiye halkları için önemini anlatmaya çalışıyorduk... dilan ile berivan iki tane küçük çocuktular isimleri kadar kendileri de güzeldi, ama birileri fermanı vermişti, dilan ile berivanlara yaşam hakkı tanınmayacaktı ve tanımadı, bunu herkes bilmelidir. berivan ile dilanları katletmek insanlık dışı bir olaydır... Gelin hep beraber başka Berivan ve Dilan'ların katledilmemesi için ve sıra sevgi ile güle gelmeden bu kirli savaşa dur diyelim, Kendimizi geleceğimiz olan çocuklarımız için siper edelim"*

demişlerdir.

Sözkonusu yazıların davalı Halkın Demokrasi Partisi'nin yayın organı olan "Bülten"de yer alması Parti'nin Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne yönelik tutumunu ortaya koymaktadır.

Kaldı ki belirtilen yazılardaki söylemleriyle adı geçenlerin halkı ırk esasına dayalı bir şekilde açıkça kin ve düşmanlığa tahrik etmek suçunu işledikleri kanısına varan Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi, 17.9.1998 günlü, E:1997/59 ve K:1998/117 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 79. ve 312. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ikişer yıl hapis ve 1.720.000'er lira ağır para cezası verdiği, hükmün Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 8.2.1999 günlü, E:1998/17995 ve K:1999/1086 sayılı ilamıyla kesinleştiği anlaşılmıştır.

- Tahir Han'ın 26.6.1994 Günü Atatürk Spor Salonunda Yapılan HADEP 1. Olağan Kongresinde Gerçekleştirdiği Eylemler

Tahir Han 26.6.1994 günü Atatürk Spor Salonunda yapılan HADEP 1. Olağan Kongresinde yaptığı konuşmada, *"Sayın Başkan, değerli delege arkadaşlarım…Demokrasi Partisinin ilk olağan kurultayında yine bir aradaydık. O gün de halkımıza ve bize yönelik saldırılar, kuşatmalar üst boyutlardaydı. Ülkemize, ulusumuza karşı*

sürdürülen sömürgeci vahşet, dünyanın gözleri önünde büyük bir pervasızlıkla sürdürülüyordu…Arkadaşlar, hatırlatmak açısından söylüyorum. Biz ülkenin demokratikleşmesinin önündeki en büyük engel bizzat Kürdistan sorununun varlığı, Kürdistan'ın sömürge olduğu gerçeğidir. Ve Kürdistanın sömürge statüsü değişmeden de Türkiye'nin demokratikleşmesi mümkün değildir. Bu bakımdan demokrasinin olmazsa olmaz şartı Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının bağımsızlık ve özgürlük üst koşulu, ön koşuluyla desteklenmesidir. Dolayısıyla Kürt ulusunun bu hakkını bağımsız ve özgür koşullarda kullanmak üzere başvurduğu her türlü mücadele araçları meşrudur, haklıdır…Bu bakımdan T.C.'nin dayattığı formaliteler ve yasal zorunluluklarla çatışma içine girilmesi kaçınılmazdır. Çünkü, T.C.'nin mevcut hukuk sistemi Kürdistanın sömürge konumuna yasal bir biçim verilmesi üzerine kuruludur. Ve bizce legal mücadele yasayı değil, meşruiyeti esas almalıdır…Parlamentodaki Kürt milletvekillerinin varlığı, dünya kamuoyuna bu organın hem Kürt hem Türk ulusunun siyasal iradesini temsil eden meşru bir organ oluşuna delil gösterilmektedir. T.C'nin parlamentosu meşru olunca Kürdistan üzerindeki sömürgeci terör de meşru olmaktadır…Sömürgeci şiddet her geçen gün azgınlaşmış…yüzlerce kişi bu saldırılarda şehit düşmüş…politik kadroların legal mücadelelerindeki tüm basiretsizliklerine rağmen Kürt ulusu özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini, büyük bir özveri ve kararlılıkla sürdürmüş ve bu mücadelede Kürt ulusu bizden beklenen aktif destekten yoksun bırakılmıştır" demiştir.

Adı geçen konuşmasında, Kürt halkının farklı bir kimliği ve Kürdistan isimli bir ülkesi bulunduğunu, ulus ve ülkelerine karşı bir vahşetin sürdürüldüğünü, Kürdistan'ın sömürge olduğunu, bu statü değişmeden Türkiye'nin demokratikleşmesinin mümkün olmadığını, Kürt ulusuna kendi kaderini tayin hakkının, bağımsızlık ve özgürlüğünün verilmesi gerektiğini, Kürt ulusunun bu amaca ulaşabilmek için başvurduğu her türlü mücadele araçlarının meşru ve haklı bulunduğunu, Kürt halkının büyük bir özveri ve kararlılıkla özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini sürdürmekte olduğunu belirtmesi nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hedef alan bölücülük propagandası yapmak suçundan Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 22.1.1997 günlü, E:1996/19 ve K:1997/3 sayılı kararıyla 3713 sayılı Yasanın 8. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 1 sene hapis ve 100.000.000 lira ağır para cezası verilmiş, hüküm Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 1.3.1999 gün ve E:1998/1505 ve K:1998/1132 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

- Bayram Karkın'ın 22.3.1997 günü Ankara HADEP İl Teşkilatının Düzenlediği Nevruz Şenliğinde Yaptığı Konuşma

Bayram Karkın 22.3.1997 günü Ankara HADEP İl Teşkilatının düzenlediği Nevruz şenliğinde yaptığı konuşmada, *"Nevroz bize göre Mezopotamya halklarının cezaevinde yakıp Demirci Kawa yandaşlarını mağlup edişidir. Bunun davamızdaki müjdecisi Nevroz ateşidir. Yani nevroz halkların özgürleşme, özgürlüğüne kavuşma destanıdır. Peki günümüz zalim Dehakları kimlerdir? Onlar özelleştirme, kamulaştırma…milyonlarca işçiyi sokağa atan sendika hakkı için mücadele eden işçileri joplayan cezaevlerine tıkan işçilerin alın terlerini zorunlu tasarruf diye el koyanlardır…Onlar kürt halkını kirli savaş ve katliamları ile yoketmeye çalışanlardır. Onlar artık pek çok insanın kanını içip onbinlerin yüzbinlerin kanı ile beslenen emperyalist kan içicilerdir…Onlar bir avuç kahrolasıdır. Dersim'de, Şırnak'ta, Halepçe'de en son Lice'de halklarımızı katleden kontrgerillanın ta kendisidir…Sermaye sınıfı çıkarlarını koruyan bir örgüttür…Peki bu cinayet örgütünün bir avuç para babasının tahakkümüne son verecek, onları alaşağı edecek, halkımızı, dünya halklarını kurtuluşa götürecek kurtuluşun mucize nevroz ateşini yakacak olan kimlerdir? Yani günümüzün Demirce Kawaları kimlerdir? Tüm baskılara katliamlara rağmen sömürüye ve zulme başkaldıran emekçi halklardır. Model işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı bilimin bilinci ile donanmış devrimcilerimizdir…Ne yaparlarsa yapsınlar Nevroz sermayeye karşı devrimcinin simgelerindendir…biz diyoruz ki sermaye ve onun düzenine karşı direnmek emekçilerin ezilenlerin savaştan ve kapitalizmden özgürleşme mücadelesidir. Sömürüye, zulme ve tüm bunların asıl kaynağına karşı ortak mücadeledir…Bugün nevroz Demirci Kawanın yaktığı özgürlük ateşini tüm sokaklarda ve alanlarda yakabilmektir"* demiştir.

Bayram Karkın halkın etnik köken farklılığı gözetilerek ırken bölündüğünü, işçi sınıfı ve kürt halkının zulüm gördüğünü ve sömürüldüğünü ileri sürülerek bu kesimleri yönetime karşı koymaya çağırdığı anlaşılmaktadır.

Nitekim adı geçen hakkında Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 22.10.1997 günlü, E:1997/146 ve K:1997/135 sayılı kararıyla ırk ve bölge farklılığı gözeterek halkı açıkça kin ve düşmanlığa tahrik suçundan Türk Ceza Yasası'nın 312. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bir yıl hapis ve 860.000 lira ağır para cezası verilmiş, hüküm Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 21.1.1998 günlü, E:1997/18657 ve K:1998/172 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

- Güven Bekirhan'ın 21.3.1997 Günü Kars HADEP İl Başkanlığınca Kars Düğün Salonunda Düzenlenen Nevruz Kutlamaları Sırasında Yaptığı Konuşma

21.3.1997 günü Kars HADEP İl Başkanlığınca Kars Düğün Salonunda düzenlenen nevruz kutlamaları sırasında sunuculuk yapan Güven Bekirhan konuşmasında, Buca ve Erzurum cezaevlerinde silahlı çete üyesi olmak ve bu çete adına silahlı eylemlere katılmak suçlarından dolayı hükümlü ve tutuklu bulunan şahıslarca gönderilmiş mesajlarmış gibi, metinleri orada bulunanlara okuduğu, metinlerin içeriğinde nevruz bayramının Kürt halkının bir bağımsızlık kazanımının yıldönümü imişçesine ve Kürtlere özgü bir gün olarak yeniden böyle bir doğrultuda, bu amaca hizmet etmesi için kutlanması gerektiğinin ifade edilmesi nedeniyle "bölücülük propagandası yapmak" suçundan Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 4.6.1999 günlü, E:1997/389 ve K:1999/141 sayılı kararıyla 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddesi uyarınca 10 ay hapis ve 2.250.000.000 lira ağır para cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 7.10.1999 günlü, E:1999/13801 ve K:1999/13403 sayılı ilamıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- Osman Tağu, Cüneyt Subaşı, Fersende Sanğir, Ayhan Tekin, Sadık Altürk, Mehmet Aksoy ve Tahir Aksoy'un Katıldığı Terör Örgütü Başının Roma'da Yakalanışını Protesto Amacıyla 16.11.1998 Günü HADEP Güngören İlçe Teşkilatının ve Teşkilatta Görevli Kişilerin Yönlendirmesiyle Güngören İlçesinde Meydana Getirilen Eylemler

HADEP İstanbul Güngören İlçe Başkanı olan Hediyetullah Ülgen parti binasına gelen şahıslara terör örgütü başının Roma'da yakalanışını protesto amacıyla yürüyüş yapmak üzere Belediye binası önünde toplanmalarını söylemesi üzerine Osman Tağu, Cüneyt Subaşı, Fersende Sanğir, Ayhan Tekin, Sadık Altürk, Mehmet Aksoy ve Tahir Aksoy ile birlikte çok sayıda kişinin Belediye binası önünde toplandığı, "Biji PKK, Biji Apo, Apo'ya uzanan eller kırılsın" şeklinde sloganlar attıkları, pankart taşıyarak yürüdükleri nedeniyle "yasa dışı örgüte yardım ve yataklık yapmak" suçundan İstanbul 4 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 6.12.1999 günlü, E:1998/488 ve K:1999/620 sayılı kararıyla Türk Ceza Yasası'nın 169 ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca üçer sene dokuzar ay ağır hapis cezası verildiği ayrıca Osman Tağu ve Mehmet Tahir Aksoy'a yaşları nedeniyle 55. maddenin üçüncü fıkrası uyarınca cezalarında indirim yapıldığı,

hükmün Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 26.6.2000 günlü, E:2000/1761 ve K:2000/1891 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- Feyaz Yılmaz, Fatma Erik, Fikret Güçer, Demircan Aktaş, Erdem Kılıç, Abdullah Yılmaz, Yetkin Alkan, Zeytin Kıyak ve Necibe Büyükgöl'ün Katıldığı Terör Örgütü Başının Roma'da Yakalanışını Protesto Amacıyla 18.11.1998 Günü HADEP İzmir İl ve Çiğli İlçe Teşkilatının ve Teşkilatta Görevli Kişilerin Yönlendirmesiye Küçükçiğli'de Meydana Getirilen Eylemler

Feyaz Yılmaz, Fatma Erik, Fikret Güçer, Demircan Aktaş, Erdem Kılıç, Abdullah Yılmaz, Yetkin Alkan, Zeytin Kıyak ve Necibe Büyükgöl'ün PKK örgütü başı Abdullah Öcalan'ın İtalya'da yakalanmasını protesto etmek, örgüte destek vermek ve kamuoyu oluşturmak amacıyla 16.11.1998 ve 18.11.1998 tarihlerinde HADEP İzmir İl ve Çiğli İlçe Teşkilatında görevli kişilerin yönlendirmesiyle Çiğli Güzeltepe futbol sahası karşısında ve Küçükçiğli'de kahveler durağında yasadışı gösteriler düzenledikleri, gösterilerde adı geçenler tarafından "dişe diş kana kan seninleyiz Öcalan, Apo Roma'da T.C. komada, Biji Apo Biji PKK" şeklinde sloganlar attıkları nedeniyle "yasadışı örgüte yardım ve yataklık yapmak" suçundan İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 11.5.1999 günlü, E:1998/308 ve K:1999/74 sayılı kararla Türk Ceza Yasası'nın 169. ve 3713 sayılı Yasanın 5. maddeleri uyarınca üçer yıl dokuzar ay ağır hapis cezası verildiği, Erdem Kılıç'ın cezasının tekerrürden artırıldığı, Feyyaz Yılmaz'ın cezasının ise yaşının küçüklüğü gözetilerek indirildiği, hükmün Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 25.1.2000 günlü, 1999/1439 Esas ve 2000/20 Karar sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

- Nevruz Yıldırım, Banu Yetkin, Elveda Çelik, Rahmetullah Tepe, Ahmet Bürüsk Altındağ, Hasine Kay ve Hüseyin Sarıaltın'ın Katıldığı 21.3.1998 Günü HADEP Teşkilatı Tarafından İzmir Cumhuriyet Alanında Düzenlenen Açık Hava Toplantısında Yapılan Konuşmalar ve Meydana Gelen Olaylar

21.3.1998 günü İzmir Cumhuriyet meydanında HADEP İzmir İl Teşkilatı tarafından düzenlenen "nevruz bayramı" konulu gösteride Rahmetullah Tepe, Nevruz Yıldırım ve Elveda Çelik'in PKK örgütünün lideri Abdullah Öcalan ile Mazlum Doğan'ın posterlerini gösteri alanına getirdikleri, posteri Nevruz Yıldırım'ın, PKK örgütünün işaret ve amblemi bulunan bayrağı ise Ahmet Bürüsk Altındağ'ın taşıdığı, güvenlik güçlerinin müdahalesi sırasında Hasine Kay'ın PKK terör örgütünün bayrağını sakladığı, yapılan aramada bayrağın adı geçenin

evinde ele geçirildiği, Hüseyin Sarıaltın'ın da örgütün bayrağını açarak taşıdığı, adı geçenlerin gösteriler sırasında PKK terör örgütünü ve liderini öven sloganlar attıkları nedeniyle İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce, Nevruz Yıldırım "yasadışı bölücü örgütün sair efradı olmak" suçundan 25.3.1999 günlü, E:1998/117 ve K:1999/46 sayılı kararıyla Türk Ceza Yasası'nın 168. maddesinin ikinci fıkrası ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca 12 yıl 6 ay süreyle ağır hapis cezası, diğer kişiler ise "yasa dışı bölücü örgüte yardım ve yataklık yapmak" suçundan Türk Ceza Yasası'nın 169. ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca üç yıl dokuzar ay ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 11.10.1999 günlü, E:1999/1114 ve K:1999/3329 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- Emine Çelebi, Abdullah Kutal, İhsan Yaşlı, Fırat Kutal, Cengiz Kurt, Hüseyin Baran, Mirzat Sati, Burhanettin Emektar, Cengiz Kaçan ve Volkan Uğraş'ın Katıldıkları Terör Örgütü Başının Roma'da Yakalanışını Protesto Amacıyla ve HADEP İzmir İl ve Konak İlçe Teşkilatının ve Teşkilatta Görevli Kişilerin Yönlendirmesiyle, 25.10.1998 Günü Kadifekale'de ve 17.11.1998 Günü Limontepe'de Meydana Gelen Eylemler

PKK terör örgütü başının İtalya'da yakalanması ve Türkiye'ye iadesinin istenmesi üzerine Halkın Demokrasi Partisi İzmir İl yönetiminin yönlendirmesiyle adı geçenler 25.10.1998 tarihinde İzmir Kadifekale'de ve 17.11.1998 tarihinde de İzmir Limontepe semtinde gösteriler düzenledikleri, PKK terör örgütü lehine sloganlar attıkları ve HADEP Konak İlçe binasında örgütü desdeklemek amacıyla açlık grevi başlattıkları nedeniyle "terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" suçundan İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 17.8.1999 günlü, E:1998/300 ve K:1999/164 sayılı kararla Fırat Kutal, Cengiz Kurt, Hüseyin Baran, Burhanettin Emektar ve Volkan Uğraş'ın Türk Ceza Yasası'nın 169., 55., 59. maddeleri ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddesi uyarınca ikişer yıl altışar ay süreyle ağır hapis cezası, Emine Çelebi, Abdullah Kutal, Mirzat Sati, Cengiz Kaçan, Mehmet Emin Bayar ve İhsan Yaşlı'nın Türk Ceza Yasası'nın 169., 59. maddenin ikinci fıkrası ve 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca üç yıl dokuz ay ağır hapis cezası verildiği, hükmün Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 27.3.2000 günlü, E:1999/1671 ve K:2000/768 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- Nuri Turan, Beyaz Emektar ve Cezmi Yalçınkaya'nın Katıldığı 25.10.1998 Günü Denizli HADEP Gençlik Komisyonları

Tarafından Düzenlenen Gençlik Şöleni İsimli Etkinlikte Meydana Gelen Olaylar

25.10.1998 tarihinde Denizli HADEP İl Teşkilatı ve Gençlik Komisyonu tarafından Denizli Açıkhava Tiyatrosunda düzenlenen gençlik şöleninde sunuculuk yapan Nuri Turan konuşmasında, *"...şu anda Kürdistanın askerleri için ve ölü askerler için bir dakika saygı duruşu için ayağa kalkalım"* diyerek izleyicileri saygı duruşuna kaldırmış, bilahare Kürtçe olarak yaptığı konuşmasında *"tüm Kürtlerin bir arada olması ayakta kalması için, her Kürdün birlikte olması için çoğu zindanlarda ve hapishanelerde ömürlerini çürütmüş ve ateşle oynamışlar, çoğu Kürtler ta yıldızlara kadar uzandılar, biz bir daha diyoruz ki bizim şehitlerimiz, bizim önderlerimizdir, biz de onların arkasında yürüyeceğiz. Onlar bizim önderimiz, başımızdır, onlar bize bu yolu göstermişlerdir...", "...Ateş bizim Kürtler içindir, ateş bedene dönüşür, ateş cana dönüşür, sizce de malum ki Dicle ile Fırat arasında kan dökülüyor, bu kana yeter diyoruz, biz artık kan dökmek istemiyoruz, eğer kan dökmek istersek, eğer canımızı vermek istersek kendi yurdumuz için canımızı ve kanımızı veririz. Hani Nemrut dağının üzerindeki Kürtler, aynı saflarda omuz omuza mücadele vermenin onurunu yaşıyoruz, yaşasın halkların kardeşliği"* dediği, Beyaz Emektar isimli sunucu ile birlikte izleyicileri Kürdistan askerleri için saygı duruşuna davet ettiği ve, *"...ölüm fikirlerimizin yazgı kürttü, yasaktı adı, tırnaklarımızla kazıdık adımızı Diyarbakır surlarına, bir damla gözyaşı olup, denizlerde can verdik, güneşten koptu yüreğimiz, dağlardan şehirlere ulaştı, her sözümüz bir isyan, her gürültümüz ateşten kopan bir parça olup yıldızlarla buluştu"* şeklinde sözler sarfetmişler; Pamukkale Üniversiteli "yurtsever" öğrenciler tarafından gönderilen *"Halkımıza kurulduğu günden bu yana baskı, şiddet ve asimilasyon politikalarını pervasızca uygulayan özel savaş rejimi günümüzde bu uygulamalarına psikolojik savaş aygıtlarını da ekleyerek savaşı tırmandırmaktadır. Kuruluş mayasında Anadolu'da yaşayan Türk, Kürt, Türkmen, Ermeni, Arap, Çerkez ve Laz halklarını soykırım temelinde gerçekleştiren özel savaş rejimi her türlü ulusal ve demokratik hak taleplerini zor aygıtlarla en kanlı bir şekilde bastırmaktadır. Ermeni soykırımı ile başlayan bu süreçle Mustafa Sülfi'lerin Karadeniz'de boğdurulması, Şeyh Said'in katledilmesi ve Dersim'de ana karnında bebeklerin süngülenmesi ile devam edip günümüze kadar gelişmektedir. Günümüzde ülkenin bir parçasının gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini en vahşi bir tarzda bastırmaya çalışırken insanların bütün değerlerini ayaklar altına alan öldürülen insanların organlarından koleksiyon yapacak kadar hayvanlaşan özel savaş rejimi aynı saldırıyı zindanlara doldurduğu tutsaklar üzerinde*

uygulamak istemektedir. Can güvenliğinden sorumlu olduğu tutsaklar üzerinde tam bir vahşet uygulanmaktadır. 12 Eylül karanlığında Amed şafağını yaratarak vahşete karşı direniş geleneğini başlatan Mazlum Kemal ve Hayriler ile sayıları bugün onbinleri bulmuştur. Zindanlardaki özgür tutsaklar bir halkın ulusal önderliğine karşı başlatılan ve halkı bitirmeye yönelik olan politikalarını bastırmak, protesto etmek için bedenlerini bir ateşe veriyorlar. Özel savaş rejiminin topyekün olarak başlattığı bitirme ve yoketme hareketlerine karşı zindanlarda yükselen bu meşale bütün Anadolu'yu saracaktır. Halkımızın gençliği bu saldırılara ve zindanlarda yakılan meşaleyi özgürlük dağlarında yükseltecektir, gelecek kazanılacaktır. Yaşasın halkların kardeşliği" içerikli metni okuduğu, Cezmi Yalçınkaya'nın Türkçe ve Kürtçe olarak söylediği şarkıda, *"Canım hanım güle her taraf Kürdistandır...Bizim el üzerimizdeki gençler onlar Kürtlerimizdir, onlar şehit oldular, tek tek onlar bize çağrı yaptılar, bize, şehitler ölmez, dağların üzerindekiler çalışmalara devam ediyorlar, bizi yanlarına çağırıyorlar, şehitler ölmez, haydi dağ başına çıkalım, kendimizi çalışmaya verelim, hepimiz dağlardaki çalışmalarımıza devam edelim, çalışın, çalışınız, dağlardaki çalışmanızı, biz sizlere çağrı yapıyoruz, şehitler ölmez, onlar köyümüzde epey büyük kişilerdir, bizim önderimizden önderlik yapıyorlar, bizim gönlümüzde çok saygındırlar ve büyüktürler, bize sesleniyorlar, şehitler ölmez, şehitler kendini bilmeyenlerin ellerine geçtiler, o ağır ve güçlü askerlerimiz biz Kürtleri bağımsızlığa koşturacaklar, o kahraman askerlerimiz ağır güçlü Kürdistan askerleri şehitler ölmezler, ölmezler..."* dediği nedenleriyle "bölücülük propagandası yapmak" suçundan İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 3.6.1999 günlü, E:1998/298 ve K:1999/100 sayılı kararla adı geçenlerin 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin birinci fıkrası ve Türk Ceza Yasası'nın 59. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca birer yıl hapis cezası verilmiş, bu ceza paraya çevrilerek ertelenmiş ve hüküm Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 21.12.1999 günlü, E:1999/2130 ve K:1999/4069 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

- Mahmut Güngör'ün Katıldığı Terör Örgütü Başının Romada Yakalanışını Protesto Amacıyla 17.11.1998 ve 6.12.1998 Günleri Arasında HADEP Malatya İl ve Battalgazi İlçe Teşkilatlarında Görevli Kişilerin Yönlendirmesiyle Malatya'da Meydana Getirilen Eylemler

Mahmut Güngör'ün terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanışını protesto etmek ve cezaevlerindeki hükümlü ve tutukluların açlık grevi eylemlerini desteklemek amacıyla HADEP

Malatya il binasında başlatılan açlık grevine katıldığı, parti binasının muhtelif yerlerine "Kalbimiz Roma'da…Özgürlük Güneşimizi Karartamazsınız…Berxwedan Jiyane…Ateş Güllerini Selamlıyoruz…Zindanlar Boşalsın…Tutsaklara Özgürlük…" gibi PKK terör örgütü ve onun başı Abdullah Öcalan'ı destekleyici sözlerin yazılı bulunduğu pankartların asılması, uydu anteni kullanarak MED TV adlı televizyon yayını aracılığıyla PKK terör örgütünün propagandasına yönelik olarak örgüt elemanlarının dağ ve kamp yaşantılarını, terör örgütü başının konuşmalarını ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve güvenlik güçlerini yerici yayınları parti binasına gelenlere izlettirilmesine yardımcı olduğu ve evinde yapılan aramada terör örgütü yayınlarından olan gazete ve dergilerin ele geçirildiği nedeniyle adı geçenin "PKK terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak" suçundan Malatya 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce Türk Ceza Yasası'nın 169., 3713 sayılı Yasa'nın 5. ve yine Türk Ceza Yasası'nın 59. maddeleri uyarınca üçer yıl dokuz ay ağır hapis cezası verilmiş, hüküm Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 4.12.2000 günlü, E:2000/1685 ve K:2000/3069 sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmiştir.

- Sakine Sürgülü, Fatma Dolaş, Gülseren Öner, Nazife Bilgiç, Arzu Doymaz, Sakine Doymaz, Fatma Doymaz ve Hüseyin Aslan'ın Katıldığı 17.11.1998 Günü Abdullah Öcalan'ın Tutuklanmasını Protesto Amacıyla Adıyaman HADEP İl Binasında Yapılan Açlık Grevleri

Yukarıda adı geçenlerin PKK silahlı terör örgütünün lideri Abdullah Öcalan'ın İtalya'da yakalanması ve bu ülkede tutuklanmasını protesto etmek amacıyla Adıyaman HADEP il binasında 17.11.1998 tarihinde açlık grevi başlatıp bu eyleme katıldıkları ve böylece yasadışı PKK silahlı çete örgütüne destek verdikleri nedeniyle "yasa dışı örgüte yardım ve yataklık yapmak" suçundan Malatya 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce 6.5.1999 günlü, E:1999/1 ve K:1999/37 sayılı kararla Türk Ceza Kanunu'nun 169, 3713 sayılı Yasanın 5. maddeleri uyarınca ceza verildiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 15.5.2000 günlü, E:1999/2174 ve K:2000/1450 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

dd- Aramalarda Ele Geçirilen Yayın, Eşya ve Diğer Belgeler

Halkın Demokrasi Partisi hakkında çeşitli soruşturmalar nedeniyle yetkili ve görevli yargı mercilerince verilen kararlar üzerine adı geçen Parti'nin birçok teşkilat binasında görevlilerce aramalar yapılmış ve bu aramalar sırasında Davalı Parti ile terör örgütü PKK

arasındaki bağlantıyı ortaya koyacak nitelikte yayın, eşya ve diğer belgeler ele geçirilmiştir.

- HADEP Genel Merkezinde Ele Geçirilen Yayın ve Diğer Belgeler

Ankara 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 9.2.1998 günlü, 1998/24 D. İş sayılı kararı uyarınca 10.2.1998 Günü HADEP Genel Merkezinde yapılan aramada, Abdullah Öcalan'ın yazdığı "19. Yüzyıldan Günümüze Kürdistan Gerçeği ve PKK Hareketi", "Politik Rapor", "PKK'nın Parti Tarihi", "Eğitim Programı", "Toplumlar Tarihine Giriş", "Kürt Tarihi" başlıklı ders notlarının bulunduğu, eğitim salonundaki kara tahta üzerine tebeşirle yazılmış "Ape Musa Eğitim Devresi" yazısının bulunduğu, Ali Fırat (Abdullah Öcalan)ın "Kürdistanda Kişilik Sorunu" isimli kitabı, Seracettin Kırıcı'nın yazdığı "Eşa Hadepe Jana Amede", "Aydınlar Ne Diyor Kürt Sorunu", İsmail Beşikçi'nin "Kürt Aydını Üzerine Düşünceler", Kemal Kirişçi'nin "Kürt Sorunu Kökeni ve Gelişimi", Abdullah Öcalan'ın "Kadın ve Aile Sorunu", Menduh Mahmut Ayan'ın "Gerilla Kartaldır" isimli kitapların bulunduğu, kasette PKK terör örgütünün yayın organı olan MED TV yayını ile ilgili görüntülerin yer aldığı, genel olarak ülkenin milletiyle bölünmez bütünlüğüne yönelik, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin işleyişi, siyasi gelişmeler ve yönetimle ilgili yanlı beyan ve açıklamalar içeren haber/açıkoturum görüntülerinin ve yayın sunucuyla birlikte, Necdet Buldan, Avukat Hasip Kaplan, Gazeteci Yazar Hasan Aslan Gürgün tarafından yapılan konuşmaların ve terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın telefon bağlantısıyla yaptığı açıklamaların yer aldığı kasetin elde edildiği, duvara asılan pano üzerine silahlı PKK örgütü ve örgütün başı Abdullah ÖCALAN ile ilgili terör örgütünün propagandasını yapan gazetelerden kesilmiş kupürlerin yapıştırıldığı, bu gazete küpürlerinde, *"Avrupa'nın bir çok kentinde eylem yapan Kürtler ÖCALAN'a destek için Roma'ya akacak"*, *"Kürtler Roma'ya aktı", "Cezaevlerinde ölüm bekleniyor", "Abdullah ÖCALAN : vasiyetleri bizim için emirdir.", "PKK.lı ve DHP.li tutukluların suikast girişimini protesto için bedenlerini ateşe vermeleri üzerine bir açıklama yapan PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN yakma eylemlerinin durdurulması gerektiğini belirttiği,"* yazılarının bulunduğu, duvara sarı üzerine kırmızı renkle Kürt sorununa demokratik çözüm yazılı bez pankartın asıldığı, HADEP Genel Merkezi eğitim salonunda bulunan kara tahta üzerine "partinin yolu, misyonu - legal - illegal" yazdığı bu suretle HADEP'in illegal faaliyetlerinin de olduğunun belirtildiği; 19.11.1998 günü HADEP Genel merkezinde yapılan aramada ise çok sayıda video kaseti bulunduğu, 6 numaralı kasette,

HADEP Siirt İl Başkanlığı'nın 26 Nisan 1997 de verdiği dayanışma yemeğinin görüntülerinin bulunduğu bu yemekte bir konuşmacının Kürtçe olarak *"Ey Kürt halkı biz bu kemal savaşına karşı baş kaldıralım. Ey arkadaşlar bunlar resmen bizim Kürt halkımıza savaş açmışlar."* dediği,14 numaralı kasette 12 Mart 1997 günü HADEP Şanlıurfa Parti Teşkilatının düzenlediği Nevruz kutlamaları görüntülerinin bulunduğu, *"Halkın savaşçıları Kürdistan bizi bekliyor kaç bin yıldan beri Kürdistan el altındadır. Mazlum doğan sen Kürtlerin liderisin mazlum doğan"* sözleriyle şarkılar söylendiği, dört gencin PKK.nın bayrağını sallayarak, toplulukta dolaştırıldığının görüntülendiği, Mardin ve başka cezaevlerinde bulunan çok sayıda PKK militanının açlık grevine başladıklarını belirten mektuplarının bulunduğu bir örneği Mahkeme'de bulunan soruşturma aşamasındaki tutanaklardan anlaşılmıştır.

- Mehmet Emin Toprak ve Hasan Gül'ün Katıldığı 17.11.1998 Günü HADEP Adıyaman İl Binasında Yapılan Eylemler

Adı geçenlerin, terör örgütü başı Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanışını protesto amacıyla Adıyaman Parti il binasında 17.11.1998 tarihinde başlatılan açlık grevine destek verdikleri nedeniyle "örgüte yardım ve yataklık etmek" suçundan Maltya 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi 6.5.1999 günlü, E: 1999/1 ve K: 1999/37 sayılı kararla Türk Ceza Kanunu'nun 169., 3713 sayılı Yasa'nın 5. maddeleri uyarınca üçer yıl dokuzar ay ağır hapis cezası verdiği, hükmün Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 15.5.2000 günlü, E: 1999/2174 ve K: 2000/1450 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

- HADEP Ankara İl Teşkilat Binasında Ele Geçirilen Yayın ve Diğer Belgeler

HADEP Ankara İl Teşkilat Binasında 24.6.1996 günü yapılan aramada, Abdullah Öcalan'ın Ali Fırat ismiyle yazdığı "Türkiye Sosyalist ve Demokratik Hareketi" isimli "Kürdistan'lı Marksistlerin Görevleri" başlıklı "Sterka Rızgari" isimli kitap ile çok sayıda cezaevindeki terör örgütü suçundan tutuklu olanların HADEP Genel Merkezi'ne gönderdikleri dilekçeleri, üzerinde PKK militanlarının gazeteden kesilmiş resimlerinin bulunduğu duvar panosu, İsmail Beşikçi'nin "PKK Üzerine Düşünceler" isimli kitabı, "Kirli Savaşa Hayır" yazılı pankart, PKK faaliyetlerini görüntüleyen video kasetleri; 10.2.1998 günü yapılan aramada ise 20.2.1992 tarihli "Savaş Hukuku" başlıklı üç sahifelik yazı, 150/80 ebadında "Kirli Savaşa Hayır" yazılı pankart, ülkenin bölünmez bütünlüğüne yönelik isyana

ve ayaklanmaya teşvik edici beyanlar içeren teyp ve video kasetlerinin ele geçirildiği bir örneği Mahkeme'de bulunan soruşturma aşamasındaki tutanaklardan anlaşılmıştır.

- HADEP Altındağ İlçe Teşkilat Binasında Ele Geçirilen Belgeler

HADEP Altındağ İlçe Teşkilat Binasında 24.6.1996 günü yapılan aramada PKK mensuplarının fotoğraflarından oluşturulmuş PKK'yı öven dokümanlar, 10.2.1998 günü yapılan aramada ise, 1998 yılına ait üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bir kısım topraklarını da içine alacak şekilde düzenlenen çok sayıda Kürdistan haritasının bulunduğu duvar takvimi ele geçirilmiştir.

ee- Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 1998/527 Hazırlık Numarası Üzerinden Yürütülen Soruşturma Kapsamında Ülke Genelinde Yapılan Aramalar

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 1998/527 Hazırlık numarası üzerinden yürütülen soruşturma kapsamında ülke genelinde arama yapılmasına ilişkin karar doğrultusunda yapılan aramalarda çok sayıda belge, yayın, doküman ve eşyalar ele geçirilmiştir.

HADEP Adana İl binasında yapılan aramada, Abdullah ÖCALAN'ın Ali Fırat takma adıyla yazdığı "Kürdistan'da Kişilik Sorunu", "Sosyalizm ve Devrim Sorunları", "12 Eylül Faşizmi ve PKK Direnişi" isimli kitaplar, Evina Velat isimli Abdurrahman Durre'nin yazdığı kapağında Kürdistan haritası olan kitap, üzerinde "Nevrozunuz Kutlu olsun ve Kürtçe "Nevroz Piroz B" yazılı 106 adet Kürdistan haritası olan afiş;

HADEP İstanbul İl Binasında yapılan aramada 1x5 metre ebadında "Dersim Direnecek HADEP İstanbul il Başkanlığı" yazı ve imzası bulunan pankart, 1x3 metre ebatlarında üzerinde eli sıkılı PKK. teröristi resmi ve yaşasın 15 ağustos atılım ruhu yazısı bulunan bez pankart;

HADEP Bakırköy ilçe binasında yapılan aramada, ilçe başkanının odasındaki panoda PKK terör örgütünün başı Abdullah ÖCALAN'in üzerlerinde sarı yeşil kırmızı renklerden oluşan kurdele ile bağlanmış fotoğrafı, içinde Abdullah ÖCALAN'ın resminin de bulunduğu "PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'dan çözüm

çağrısı “yazısı bulunan fotoğraf “PKK Türkiye Partisidir” yazılı resimli döviz, önü PKK militanları, M.Hayrı DURMUŞ, Kemal PIR, Akif YILMAZ, Ali ÇİÇEK’in resimlerinin yapıştırıldığı kağıt üzerinde “TC.nin Güney Kürdistan’daki harekatını nefretle kınıyor” yazılı döviz, 3 PKK militanının resmi;

Eminönü HADEP ilçe binasında yapılan aramada 12 adet komando tipi askeri pantolon;

HADEP Van İl Binasında yapılan aramada çok sayıda örgüt yayını, il başkanının odasında kitaplık içinde gizlenmiş yabancı menşeli yeşil renkte askeri tip üzerinde H.E.R. DM 41 SIPLITTER yazılı el bombası ile 1x1.5 metre ebadında PKK bayrağı;

bulunduğu, dosyadaki tutanak ve belgelerden anlaşılmıştır.

HADEP Genel Merkezi ile İl ve İlçe Teşkilatı binalarında ele geçirilen belge, yayın, doküman, eşyalar ile video ve teyp kasetlerinin nitelikleri ve içerikleri davalı Parti’nin PKK terör örgütü ile ilişkisini açıkça ortaya koymaktadır.

XI- DEĞERLENDİRME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davalı Halkın Demokrasi Partisi’nin Genel Başkanı Murat Bozlak ile diğer yöneticilerinin, birçok il ve ilçe teşkilatı başkan ve üyelerinin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylem ve davranışlarda bulunduklarını ve bu eylemlerinin Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası’nda belirtilen odak halini oluşturduğunu ve davalı Parti’nin kapatılması gerektiğini ileri sürmüştür.

Davalı Parti savunmasında özetle, HADEP’in kapatılması için kampanya başlatıldığını, ülke genelinde HADEP binalarında aramalar yapılarak kamu davaları açıldığını, kapatma davası dosyasına konulan ya da iddianamede dayanılan kanıtların hukuka uygun, adil ve tarafsız bir soruşturmanın ürünü olmadıklarını, yürütülen soruşturmaların sonuçlanmadığını, iddianamede kanıt olarak gösterilen yazılı belgeler, ses ve görüntü kasetleri, parti binalarında ve yöneticilerin evlerinde elde edildiği iddia edilen maddi kanıtların, tanık beyanlarının ve yargılanan parti yöneticilerinin sanık sıfatıyla aşamalardaki anlatımlarının tek tek incelenmesine olanak bulunmadığını, bu nedenle hükme esas alınamayacağını, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki görüşünün tümüyle

davanın açılmasından sonra ortaya konulan Abdullah Öcalan ve diğer bazı kişilerin HADEP aleyhine alınan tek yanlı ifadelere dayandırıldığını, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin gerek kuruluş ve yapıları ve gerekse uyguladıkları farklı yöntemler nedeniyle adil yargılama yapabilecek nitelikte bağımsız ve tarafsız mahkemeler olmadığını, bu mahkemelerin ve nezdinde faaliyet yürüten Cumhuriyet Savcılıklarının yaptıkları tüm işlemlerin ve verdikleri kararların Anayasa Mahkemesi'ndeki kapatma davasında esas alınmaması gerektiğini, delil olarak gösterilen kongre, toplantı ve gösterilerde PKK terör örgütünün propagandasına yönelik eylemlerin Parti'nin dışında, kontrol edemediği kişilerce yapıldığını, Türkiye'nin başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere kimi uluslararası sözleşmeleri kabul ettiğini, iç hukuk normu ile ulusalüstü norm arasında bir çatışma söz konusu olduğunda mahkemelerin ulusalüstü normu doğrudan uygulaması gerektiğini, ulusalüstü normların iç hukuka üstün ve bağlayıcı olduğunu, Parti'nin hiçbir şekilde Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylemlerin odağı haline gelmediği gibi, PKK terör örgütü ile de bir bağlantısının bulunmadığını belirterek davanın reddini istemiştir.

Dava, kapatılması istenen siyasi partinin Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmaya yönelik fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği ileri sürülerek açıldığından öncelikle konuya ilişkin Anayasa, Siyasi Partiler Kanunu ve ilgili uluslararası sözleşmelerin incelenmesi gerekli görülmüştür.

Anayasa'nın Başlangıcı'nın birinci paragrafında, "Türk Vatanı ve Milletinin ebedî varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda"; beşinci paragrafında, "Hiçbir faaliyetin Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihî ve manevî değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve lâiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılamayacağı"; 3. maddesinin birinci fıkrasında, " Türkiye Devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir"; 5. maddesinde, "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini ..."; 14. maddesinin birinci fıkrasında, "Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik

Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz" denilmiş, ayrıca 28., 30., 58., 81., 103., 130. ve 143. maddelerinde de bölünmez bütünlük ilkesine yer verilmiştir.

Siyasi partilerin uyacakları esasları belirleyen Anayasa'nın 69. maddesinin altıncı fıkrasında, "Bir siyasî partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.", 68. maddenin dördüncü fıkrasında ise, "Siyasî partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez." denilerek buna aykırı davranan siyasi partilerin kapatılacağı öngörülmüştür.

Siyasal partilere ilişkin Anayasa kuralları incelendiğinde, anayasakoyucunun bu konuya özel bir önem verdiği görülür. Partilerin kuruluş ve çalışmalarında özgür olmaları temel ilkedir. Partiler, belli siyasal düşünceler çerçevesinde birleşen yurttaşların özgürce kurdukları ve özgürce katılıp, ayrıldıkları kuruluşlardır. Kamuoyunun oluşumunda önemli etkisi olan partiler, yurttaşların istem ve özlemlerinin gerçekleşmesine çalışan ve siyasal katılımları somutlaştıran hukuksal yapılardır.

Demokrasinin olmazsa olmaz koşulu olan partilerin, sosyal ve siyasal yaşamdaki etkileri ve ulusal iradenin gerçekleşmesindeki rolleri nedeniyle, anayasakoyucu, onları öteki tüzelkişilerden farklı tutarak, kurulmalarını, çalışmalarında uyacakları esasları ve kapatılmalarında izlenecek yöntem ve kuralları, özel olarak belirlemekle kalmamış, Anayasa'nın 69. maddesinin son fıkrasında, çalışma, denetleme ve kapatılmalarının Anayasa'da belirlenen ilkeler çerçevesinde çıkarılacak bir yasayla düzenlenmesini öngörmüştür.

Siyasî partilerin demokratik siyasî yaşamın vazgeçilmez öğeleri olmaları, devlet örgütü ve kamu hizmetleriyle yoğun ilişki içinde bulunmaları, onların her istediklerini yapabilecekleri anlamına gelmez. Siyasal partilerin baskı ve engellerden uzak kalmalarını sağlamaya yönelik kurulma ve çalışma özgürlüğü, Anayasa ve bu alanı düzenleyen yasalarla sınırlıdır. Bu belirleme aynı zamanda Anayasa'nın 2. maddesinde kurala bağlanan demokratik hukuk devleti olmanın da gereğidir. Çünkü, hukuk devleti herşeyden önce hukukun üstünlüğünü tanıyan ve koruyan devlettir.

Öte yandan, Siyasi Partiler Kanunu'nun 101. maddesinin (b) fıkrasında da Anayasa'nın 68. ve 69. maddelerine koşut kurallar getirilerek belirtilen yasaklara aykırılık halinde partilerin kapatılacağı kabul edilmiştir.

Ulusal düzenlemelerin yanısıra örgütlenme özgürlüğüne ve terörizme ilişkin kimi esaslar uluslararası sözleşmelerde de yer almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin barışçı amaçlarla dernek kurma özgürlüğüne sahip olduğu belirtilmiş, ikinci fıkrasında ise, bu hakların kullanılmasına, ulusal güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeninin korunması, suçun önlenmesi, genel sağlık ve ahlâk veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için ancak yasalarla kısıtlamalar getirilebileceği, 17. maddesinde, sözleşme hükümlerinden hiçbirinin bir devlete, topluluğa veya ferde, sözleşmede tanınan hak ve hürriyetlerin yok edilmesi veya sözleşmede belirtilenden daha geniş ölçüde tahditlere tabi tutulmasını istihdaf eden bir faaliyete girişme veya harekette bulunma hakkı sağladığı şeklinde tefsir olunamayacağı öngörülmüştür.

Paris Şartı'nda da :

"Tüm ilkeler, herbiri diğerleri dikkate alınmak suretiyle yorumlanarak, kayıtsız şartsız ve aynı derecede uygulanır. Bu ilkeler ilişkilerimizin temelini oluşturur."

...

"Taraf devletlerin bağımsızlığını, egemen eşitliğini ya da toprak bütünlüğünü ihlâl eden faaliyetlere karşı demokratik grupları savunmak hususunda işbirliği yapmaya kararlıyız. Dışarıdan yapılan

baskı, zora başvurma ve yıkıcılık gibi yasadışı faaliyetler burada söz konusu olan özelliklerdir."

…

"Her türlü terörist eylemleri, yöntemleri ve uygulamaları açıkça suç olarak kınıyor ve bunların ikili olduğu kadar çok taraflı işbirliği ile ortadan kaldırılması için çalışmaya kararlı olduğumuzu ifade ediyoruz."

...

"Taraf devletler, halkın iradesiyle özgürce kurulmuş olan demokratik düzeni, kendi yasaları uyarınca ve yüklendikleri uluslararası insan hakları görevleri ve uluslararası taahhütleri uyarınca, bu düzeni ya da başka bir taraf devletin düzenini yıkmayı amaçlayan terörizm ya da şiddete başvuran ya da terörizmden veya şiddetten vazgeçmeyi reddeden kişilerin, grupların ve teşkilatların faaliyetlerine karşı savunmak ve korumak sorumluluğunu taşıdıklarını kabul ederler" denilmiştir, böylece, ırkçılık, etnik düşmanlık ve terörizm kınanmış, ülke bütünlüğü ve demokratik düzeni yıkmayı amaçlayan hareketlere girişen kişi, grup ve örgütlere karşı koruma ve kollama sorumluluğu uluslararası bir çağrı olarak kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler'e üye devletlerin katılmalarıyla 14-25 Haziran 1993 günlerinde Viyana'da gerçekleştirilen "Dünya İnsan Hakları Konferansı" sonunda yayımlanan Deklerasyon'da da, "Eşit Haklar" ilkesine uygun olarak ırk, din ve renk ayrımı gözetmeksizin ülkesine ait bütün insanları temsil eden bir hükûmete sahip egemen ve bağımsız bir devletin ülke bütünlüğünü ve siyasî birliğini kısmî veya bütüncül biçimde parçalayacak herhangi bir eyleme izin verilemeyeceği gibi desteklenemeyeceği de vurgulanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ve bu ilkenin vazgeçilmez bir unsuru olan ortak dil, kültür, eğitim ve Atatürk Milliyetçiliği kavramları hukuksal ve siyasal olduğu kadar, tarihsel ve sosyal gerçeklere de dayanmaktadır.

Türk Devletinin vatandaşları arasında özel ve kamusal alanda etnik ya da diğer herhangi bir nedenle siyasal veya hukuksal ayrılık sözkonusu değildir. Nitekim, Türk Milleti içinde yer alan farklı kökenden vatandaşlar arasında Türkiye'nin her yerinde yaşama, eğitim ve medeni haklar yanında seçme ve seçilme hakkından tam

olarak yararlanma, istek ve başarılarına göre her türlü işte çalışma, Türk dil ve kültüründen faydalanma ve katkıda bulunma gibi konularda tam eşitlik anlayışı içinde hiçbir ayırım gözetilmemektedir. "Ülke ve milletin bölünmez bütünlüğü"yle ilgili bu tarihsel oluşum tüm anayasalarımızda vazgeçilmez ve ödün verilmez temel kural olarak yer almıştır. Tarihin çok uzun bir gelişme süreci içinde gerçekleşip kaynaşma ve bütünleşmeye dayanan Türk Ulusu gerçeği ve olgusuna karşı ayrımcılığa, bölücülüğe, terör ve sonuçta yok olmaya yol açacak eylemler kabul göremez.

Anayasa'ya ve Siyasi Partiler Yasası'na göre ülke ve ulus bütünlüğü, devletin bölünmezliğinin temel ögeleridir. Bu nedenle her iki yasal düzenleme ile de belirtilen değerleri birlikte ve ödünsüz olarak korunması amaçlamıştır.

Anayasamız, Türk Devleti'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesi Türk sayan birleştirici ve bütünleştirici bir milliyetçilik anlayışına sahiptir. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, bu çağdaş milliyetçilik anlayışının belirgin niteliklerinden birini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda Anayasa'ya göre, Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin hangi etnik gruptan olursa olsun Türk sayılması onun etnik kimliğini inkar anlamında değil, devletine "Türk Devleti", ulusuna "Türk Ulusu" ve ülkesine "Türk Vatanı" denen ve toplum yapısında çeşitli etnik gruplar bulunan ülkede bütün vatandaşlar arasında eşitliğin sağlanması ve çoğunluk içinde bulunan etnik grupların azınlığa düşmesini önleme amacına yöneliktir. Bu nedenle, Anayasamıza göre siyasal açıdan önemli olan soy değil, ulusal topluluktan olmaktır.

Ulusal birlik, devleti kuran, ulusu oluşturan toplulukların ya da bireylerin etnik kökeni ne olursa olsun, yurttaşlık kurumu içinde ayrımsız birliktelikleriyle gerçekleşir.

Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği ilkesi azınlık yaratılmamasını, bölgecilik ve ırkçılık yapılmamasını ve eşitlik ilkesinin korunmasını da içerir.

Siyasi partilerin, çalışmalarında devletin ülkesi ve ulusu ile bölünmezliği temel kuralına uymaları, ülkenin ya da ulusun bir bölümünün bugünkü bütünlüğünü bozarak ayrılması sonucunu doğrudan doğruya veya dolayısıyla doğurabilecek her türlü eylemden

kaçınıp çalışmalarını bu bütünlüğü daha da pekiştirecek biçimde yürütmeleri anayasal ve yasal zorunluluktur. Bunun sonucu da ülke ve ulus bütünlüğünü zedeleyebilecek olan her türlü davranışın siyasi partiler için yasak olmasıdır.

Demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez ögesi olan siyasal partiler, vatandaşların bir kısmını çoğunluktan çıkarıp azınlık durumuna getirerek ulusu ve ülkeyi bölmeye, etnik köken ayrımını kışkırtarak silâhlı ayaklanmaya çağırmaya, ulusun bireylerini, bölge halklarını birbirine düşman edip aralarında husumet yaratmaya yönelik eylemde bulunamazlar.

Demokratik hak ve özgürlüklerden yararlanılarak, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı gerçekleştirilen eylemler kabul edilemez. Bu durumda hak ve özgürlüklerin kötüye kullanılmasına engel olmak, devletin görevi ve varlık nedenidir. Teröre destek verip ondan destek alan bir siyasî partinin Anayasa ve yasaya göre varlığını sürdürmesi düşünülemez.

Davalı Halkın Demokrasi Partisi'nin Genel Başkanı Murat Bozlak'ın ve diğer yöneticilerinin, birçok il ve ilçe teşkilat başkan ve üyelerinin Parti adına düzenlenen etkinlikler sırasında yaptıkları konuşma ve basın açıklamalarıyla, Kürt halkının Türk halkından farklı bir ulus olduğunu, Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından Kürt halkına karşı baskı ve zulüm politikası uygulandığını, PKK terör örgütü ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti arasında bir savaşın yaşandığını, bu savaşta Kürt halkının PKK terör örgütünün yanında yer alması gerektiğini söyleyerek, amacı Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak olan PKK terör örgütüne ve onun başı Abdullah Öcalan'a yardım ve destek sağladıkları ve böylece kimi mahkeme kararlarıyla da sabit olan Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelik eylem ve davranışlarda bulundukları, ayrıca, 23.6.1996 günü Ankara Atatürk Spor Salonunda yapılan Halkın Demokrasi Partisi'nin 2. Olağan Kongresi'nde meydana gelen, ayrıntıları ilgili bölümlerde açıklanan olaylar ile Genel Merkez ve teşkilat binalarında yapılan aramalarda elde edilen eşya ve dokümanların da bu durumu doğruladığı anlaşılmıştır.

Halkın Demokrasi Partisi'ne mensup kişilerin ve parti teşkilatının gerçekleştirdikleri eylemler ile elde edilen deliller PKK terör örgütü ile davalı Parti arasındaki bağlantıyı açıkca ortaya koymaktadır. PKK terör örgütü başı Abdullah Öcalan'a yönelik bombalı suikast girişimini, yakalanması için Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından yürütülen

çalışmaları, yakalanmasını ptotesto amacıyla PKK terör örgütünün istem ve talimatlarıyla gösteriler, bildiriler, açlık grevleri ve çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi, "özgürlük", "kardeşlik" ve "barış" kavramları kullanılarak ülkenin belirli kesiminde yaşayan veya belirli bir etnik kökenden geldiğini iddia eden vatandaşlar üzerinde farklı bir ulus bilincinin uyandırılmaya çalışılması, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin PKK terör örgütüne yönelik olarak sürdürdüğü mücadelenin "kirli savaş" olarak nitelendirilmesi ve bu savaşta PKK terör örgütünün yanında yer alarak kimi eylem ve davranışlar içerisinde bulunulması, parti içi eğitim adı altında PKK terör örgütünün eylemleri için önce Parti daha sonraki aşamada da PKK terör örgütüne eleman temin edilmesi amacıyla kimi gençlerin PKK ideolojisi doğrultusunda eğitildikten sonra örgütün dağlardaki kamplarına silahlı militan olarak yetiştirilmek üzere gönderilmesi, Parti'nin genel merkez, il ve ilçe teşkilatında çok sayıda, hakkında çeşitli yargı mercilerince toplatma ve yasaklama kararı verilen PKK terör örgütünün propagandasına yönelik eşya, kitap, pankart ve doküman ile PKK terör örgütü mensuplarının resimlerinin bulundurulması ve propaganda amacıyla örgütün yayın organı olan MED TV'nin gelenlere izlettirilmesi, 2. olağan kongresinde yapılan konuşma ve eylemler gibi birçok eylem ve bunlara ilişkin yargı kararları davalı Halkın Demokrasi Partisi ile PKK terör örgütünün bağlantı ve dayanışma içinde olduğunu göstermektedir.

Bu durumda, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya ve PKK terör örgütüne yardım ve destek sağlamaya yönelik eylemlerin işlendiği odak haline geldiği sabit olan Halkın Demokrasi Partisi'nin Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleriyle, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 101. maddesinin (b) bendine göre kapatılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

XII- KAPATMA KARARININ SONUÇLARI

Anayasa'nın 69. maddesinin sekizinci fıkrasına koşut olarak Siyasi Partiler Yasası'nın 12.8.1999 gün ve 4445 sayılı Yasa ile değişik 95. maddesinin ikinci cümlesinde, "…Bir siyasi partinin kapatılmasına söz veya eylemleriyle neden olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamazlar" denilmektedir.

Beyan ve eylemleriyle Parti'nin kapatılmasına neden olan Murat Bozlak, Hikmet Fidan, Kemal Bülbül, Kemal Okutan, Kudret Gözütok, Eşref Odabaşı, Recep Doğaner, Mehmet Satan, Hamit Geylani, Mehmet Selim Okçuoğlu, Hayri Ateş, Hasan Doğan, Mehmet Yücedağ, Arif Atalay, Hüseyin Duran, İsmail Minkara, Hamza Abay, Yılmaz Açıkyüz, Muharrem Bilbil (Bülbül), Serhat İnan (İman), Güven Özata, Bedir Çetin, Hacı Pamuk, İsmail Turap, Abuzer Arslan, Rıza Kılınç, Şükrü Karadağ, Ramazan Sertkaya, Mehmet Mansur Reşitoğlu, Hediyetullah Ülgen, Mehmet Emin Bayar, Suzan Erdoğan, Halime Köklütaş, Mehmet Yardımcıel, Şemistan Ağbaba, Zeki Kılıçgedik, Sakine Berktaş, Hasan Yıldırım, Beser Kaplan, Hıdır Berktaş, Sabri Sel, Ferhat Avcı, Yaşar Uçar, Ali Gelgeç, Veysel Turhan, Abuzer Yavaş'ın gerekçeli kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak beş yıl süre ile bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamayacaklarına karar verilmesi gerekir.

XIII- SONUÇ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 29.1.1999 günlü, SP.60.Hz.1999/37 sayılı İddianamesi ile Halkın Demokrasi Partisi'nin kapatılması istenilmekle gereği görüşülüp düşünüldü:

1- HALKIN DEMOKRASİ PARTİSİ'nin, kimi eylemleri yanında PKK isimli terör örgütüne yardım ve destek de sağlayarak Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 101. ve 103. maddeleri gereğince **TEMELLİ KAPATILMASINA**,

2- Beyan ve eylemleriyle Parti'nin kapatılmasına neden olan kurucuları dahil üyelerinden;

Kadir ve Fatma'dan olma, 1952 doğumlu, Ankara Şereflikoçhisar Aktaş Köyü nüfusuna kayıtlı **Murat BOZLAK**,

Süleyman ve Adle'den olma, 1956 doğumlu, Mardin Ömerli Güzelağaç Köyü nüfusuna kayıtlı **Hikmet FİDAN**,

Musa ve Zeliha'dan olma, 1963 doğumlu, Malatya Arguvan Çobandere Köyü nüfusuna kayıtlı **Kemal BÜLBÜL**,

Vakkas ve Sultan'dan olma, 1957 doğumlu, Adıyaman Besni

Eğerli Köyü nüfusuna kayıtlı **Kemal OKUTAN**,

Nuri ve Suzan'dan olma, 1957 doğumlu, Tokat Merkez Karkıncı Köyü nüfusuna kayıtlı **Kudret GÖZÜTOK**,

Nazim ve Remziye'den olma, 1959 doğumlu, Yozgat Yerköy Yenimahalle nüfusuna kayıtlı **Eşref ODABAŞI**,

Abdülvehap ve Fatma'dan olma, 1960 doğumlu, Muş Varto Kumlukıyı Köyü nüfusuna kayıtlı **Recep DOĞANER**,

Mustafa ve Necibe'den olma, 1956 doğumlu, Gaziantep Nizip Pazarcami Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Mehmet SATAN**,

Abdullah ve Duri'den olma, 1947 doğumlu, Hakkari Şemdinli Korgan Köyü nüfusuna kayıtlı **Hamit GEYLANİ**,

Süleyman ve Fidan'dan olma, 1964 doğumlu, Elazığ Karakoçan Okçular Köyü nüfusuna kayıtlı **Mehmet Selim OKÇUOĞLU**,

Hasan ve Sakine'den olma, 1964 doğumlu, Tunceli Pülümür Karagöz Köyü nüfusuna kayıtlı **Hayri ATEŞ**,

Battal ve Meryem'den olma, 1948 doğumlu, Malatya Hekimhan Koşar Köyü nüfusuna kayıtlı **Hasan DOĞAN**,

Ali ve Sultan'dan olma, 1973 doğumlu, Malatya Arguvan Aşağısürmeli Köyü nüfusuna kayıtlı **Mehmet YÜCEDAĞ**,

Hasso (Hüsso) ve Ayşe (Aşa) Fatma'dan olma, 1950 doğumlu, Adıyaman Besni Akdurak Köyü nüfusuna kayıtlı **Arif ATALAY**,

Bedir ve Bedriye'den olma, 1958 doğumlu, Adıyaman Kahta Çobanlı Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Hüseyin DURAN**,

Ali ve Gülüzar'dan olma, 1964 doğumlu, Adıyaman Besni Meydan Köyü nüfusuna kayıtlı **İsmail MİNKARA**,

Ali ve Perihan'dan olma, 1949 doğumlu, Tunceli Pertek Çakırbahçe Köyü nüfusuna kayıtlı **Hamza ABAY**,

Hasan ve Hayriye'den olma, 1971 doğumlu, Erzurum Hınıs Akgelin Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Yılmaz AÇIKYÜZ**,

Musa ve Zeliha'dan olma, 1966 doğumlu, Malatya Arguvan Çobandere Köyü nüfusuna kayıtlı **Muharrem BİLBİL (BÜLBÜL)**,

Abdullah ve Zeliha'dan olma, 1975 doğumlu, Bingöl Karlıova Yorgançayır Köyü nüfusuna kayıtlı **Serhat İNAN (İMAN)**,

Behçet ve Süphiye'den olma, 1945 doğumlu, Bitlis Merkez Atatürk Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Güven ÖZATA**,

Bekir ve Veziha'dan olma, 1949 doğumlu, Adıyaman Samsat Balcılar Köyü nüfusuna kayıtlı **Bedir ÇETİN**,

Hasan ve Zeynep'ten olma, 1963 doğumlu, Adıyaman Merkez Uzunköy nüfusuna kayıtlı **Hacı PAMUK**,

Devriş (Derviş) ve Zeliha'dan olma, 1963 doğumlu, Adıyaman Merkez Doğanlı Köyü nüfusuna kayıtlı **İsmail TURAP**,

Mahmut ve Zeynep'ten olma, 1941 doğumlu, Adıyaman Merkez Davuthan Köyü nüfusuna kayıtlı **Abuzer ARSLAN**,

Hasan ve Ayşe'den olma, 1966 doğumlu, Adıyaman Merkez Durukaynak Köyü nüfusuna kayıtlı **Rıza KILINÇ**,

İsmail ve Sultan'dan olma, 1951 doğumlu, Adıyaman Merkez Büyükkırıklı Köyü nüfusuna kayıtlı **Şükrü KARADAĞ**,

Hasan ve Emine'den olma, 1960 doğumlu, Adıyaman Merkez Kuyucak Köyü nüfusuna kayıtlı **Ramazan SERTKAYA**,

Ferit ve Fatma'dan olma, 1970 doğumlu, Diyarbakır Hazro İncekavak Köyü nüfusuna kayıtlı **Mehmet Mansur REŞİTOĞLU**,

Hasan ve Emine'den olma, 1951 doğumlu, Diyarbakır Bismil Babahaki Köyü nüfusuna kayıtlı **Hediyetullah ÜLGEN**,

Bozan ve İslim'den olma, 1961 doğumlu, Şanlıurfa Merkez Yakubiye Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Mehmet Emin BAYAR**,

Şah Hüseyin ve Çiçek'ten olma, 1975 doğumlu, Muş Varto Onpınar Köyü nüfusuna kayıtlı **Süzan (Suzan) ERDOĞAN**,

Abdülbari ve Kamile'den olma, 1962 doğumlu, İzmir Çiğli

Güzeltepe Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Halime KÖKLÜTAŞ**,

Ebubekir ve Zümrüte'den olma, 1961 doğumlu, Kars Digor Dağpınar Köyü nüfusuna kayıtlı **Mehmet YARDIMCIEL**,

Sürmeli ve Hanife'den olma, 1966 doğumlu, Kars Selim Koyunyurdu Köyü nüfusuna kayıtlı **Şemistan AĞBABA**,

İbrahim ve Melek'ten olma, 1950 doğumlu, Bingöl Merkez Kültür Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Zeki KILIÇGEDİK**,

Hıdır ve Hanım'dan olma, 1976 doğumlu, Malatya Darende Ağılbaşı Köyü nüfusuna kayıtlı **Sakine BERKTAŞ**,

Kaya ve Kibar'dan olma, 1948 doğumlu, Elazığ Palu Karabörk Köyü nüfusuna kayıtlı **Hasan YILDIRIM**,

Rıza ve Cemile'den olma, 1957 doğumlu, Elazığ Merkez Şahinbey Köyü nüfusuna kayıtlı **Beser KAPLAN**,

Yusuf ve Yeter'den olma, 1941 doğumlu, Malatya Darende Ağılbaşı Köyü nüfusuna kayıtlı **Hıdır BERKTAŞ**,

Hüseyin ve Zeynep'ten olma, 1947 doğumlu, Adıyaman Çelikhan Kaya Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Sabri SEL**,

Abuzer ve Hatice'den olma, 1971 doğumlu, Malatya Yeşilyurt İkizce Köyü nüfusuna kayıtlı **Ferhat AVCI**,

Hacı ve Nuriye'den olma, 1967 doğumlu, Adıyaman Kahta Yaprak Köyü nüfusuna kayıtlı **Yaşar UÇAR**,

Abuzer ve Zeynep'ten olma, 1971 doğumlu, Malatya Battalgazi Alacakapı Mahallesi nüfusuna kayıtlı **Ali GELGEÇ**,

Ali ve Fatma'dan olma, 1968 doğumlu, Siirt Eruh Oymakılıç Köyü nüfusuna kayıtlı **Veysel TURHAN** ve

Yusuf ve Fatma'dan olma, 1953 doğumlu, Adıyaman Merkez Doğanlı Köyü nüfusuna kayıtlı **Abuzer YAVAŞ**'ın,

Anayasa'nın 69. maddesinin dokuzuncu fıkrası gereğince gerekçeli kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak

beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamayacaklarına,

3- Parti tüzel kişiliğinin kapatma kararının verildiği tarihte sona ermesine,

4- Davalı Parti'nin bütün mallarının 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 107. maddesi gereğince Hazine'ye geçmesine,

5- Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 107. maddesi uyarınca Başbakanlığa ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine, 13.3.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Mustafa BUMİN	Başkanvekili Haşim KILIÇ	Üye Yalçın ACARGÜN
Üye Sacit ADALI	Üye Ali HÜNER	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ertuğrul ERSOY	Üye Tülay TUĞCU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Enis TUNGA	Üye Mehmet ERTEN	

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLAR DERGİSİ'NİN 39. SAYISININ 2. CİLDİNDE YER ALAN KARARLAR

Karar Sayısı	Esas Sayısı	Kararların Yayınlandığı Resmi Gazete'nin Günü	Sayısı	Dergideki Sayfa Numarası
2003/44	2003/42	22.07.2003	25176	573
2003/46	2003/46	16.07.2003	25170	579
2003/47	2002/8	19.12.2003	25321	585
2003/48	2002/132	19.12.2003	25321	590
2003/60	2001/392	18.12.2003	25320	598
2003/61	2001/375	24.12.2003	25326	610
2003/63	2001/346	08.11.2003	25283	623
2003/66	2000/38	26.12.2003	25328	661
2003/80	2003/76	24.09.2003	25239	670
2003/81	2003/77	14.11.2003	25289	674
2003/83	2003/79	07.11.2003	25282	682
2003/89	2003/84	17.12.2003	25319	686

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLAR DERGİSİ'NİN 39. SAYISININ 2. CİLDİNDE YER ALAN KARARLAR

Karar Sayısı	Esas Sayısı	Kararların Yayınlandığı Resmi Gazete'nin Günü	Sayısı	Dergideki Sayfa Numarası
SİYASİ PARTİLERLE İLGİLİ DAVALAR				
2003/1	2002/3 (SP İhtar)	12.07.2003	25166	696
2003/2	2002/4 (SP İhtar)	12.07.2003	25166	704
2003/3	2002/7 (SP İhtar)	08.04.2003	25073	711
2003/4	2002/5 (SP İhtar)	01.11.2003	25276	715
2002/15	2000/9 (SPMD)	25.03.2003	25059	719
2002/18	2000/21 (SPMD)	25.03.2003	25059	723
2002/24	2001/24 (SPMD)	25.03.2003	25059	727
2002/25	2002/5 (SPMD)	26.03.2003	25060	730
2002/26	2001/3 (SPMD)	26.03.2003	25060	732
2002/27	2002/24 (SPMD)	26.03.2003	25060	734
2003/1	2002/29 (SPMD)	29.05.2003	25122	737
2003/2	2001/2 (SPMD)	28.05.2003	25121	741
2003/3	2001/13 (SPMD)	17.06.2003	25141	744
2003/4	2001/28 (SPMD)	30.05.2003	25123	747
2003/5	2002/6 (SPMD)	30.05.2003	25123	752
2003/6	2002/26 (SPMD)	17.06.2003	25141	758
2003/7	2002/31 (SPMD)	17.06.2003	25141	762
2003/8	2002/7 (SPMD)	18.06.2003	25142	765
2003/9	2002/32 (SPMD)	18.06.2003	25142	770
2003/10	2002/13 (SPMD)	18.06.2003	25142	773
2003/11	2002/3 (SPMD)	28.05.2003	25121	776
2003/12	2003/1 (SPMD)	18.06.2003	25142	779
2003/13	2003/3 (SPMD)	29.05.2003	25122	782
2003/14	2003/20 (SPMD)	16.11.2003	25291	785
2003/15	2000/24 (SPMD)	15.11.2003	25290	788
2003/16	2001/16 (SPMD)	15.11.2003	25290	794
2003/17	2002/10 (SPMD)	15.11.2003	25290	799
2003/18	2002/17 (SPMD)	16.11.2003	25291	805
2003/19	2000/13 (SPMD)	16.11.2003	25291	810
2003/1	1999/1 (S.P.K)	19.07.2003	25173	814

ALFABETİK ARAMA CETVELİ

İptale, İtiraza ve Yürürlüğün Durdurulmasına İlişkin Kanunlar ve KHK'ler

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	- A -	
2003/47	19.3.1969 günlü, 1136 sayılı **Avukatlık Kanunu'nun** 2178 sayılı Yasa ile değiştirilen 3. maddesinin (b) bendinin Anayasa'nın 10. ve 70. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	585
2003/48	19.3.1969 günlü, 1136 sayılı **Avukatlık Kanunu'nun** 2178 sayılı Yasa ile değiştirilen 3. maddesinin (b) bendinin Anayasa'nın 2., 10. ve 70. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	590
	- D -	
2003/81	14.7.1965 günlü, 657 sayılı **Devlet Memurları Kanunu'na**, 18.5.1994 günlü, 527 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle eklenen I SAYILI CETVEL'in "V- AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI" başlıklı bölümünün 1. derece avukatlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanacak 3000 ek gösterge yönünden, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	674

İptale, İtiraza ve Yürürlüğün Durdurulmasına İlişkin Kanunlar ve KHK'ler

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	- E -	
2003/46	20.2.2001 günlü, 4628 sayılı **Elektrik Piyasası Kanununun**; A- 2. maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin ilk paragrafının "... Elektrik enerjisi iletim faaliyeti Türkiye Elektrik Kurumu İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür." bölümünün, B- 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin; 1- (2) sayılı alt bendinin ilk paragrafında yer alan "... mevcut ve ..." ibaresinin, 2- (3) sayılı alt bendinin ikinci, beşinci ve altıncı paragraflarının, C- Geçici 3. maddesinin (b) bendinin (2) sayılı alt bendinin "...Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca... Bu faaliyetlerden iletim faaliyetiyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür." bölümünün, Anayasanın Başlangıcı ile 2., 5., 10., 13., 35., 48., ve 167. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	579
2003/63	6.4.2001 günlü, 4638 sayılı "**Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun**"un; A) 1. maddesiyle değiştirilen, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinin; 1- Altıncı fıkranın, ...*liyakat koşullarını belirlemek*..., ...*Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu*..., 2- Yedinci fıkranın, ...*liyakat koşullarını belirlemek*..., ...*Genel Müdürlük Yüksek*	623

Karar Sayısı		**Sayfa Numarası**
	Değerlendirme Kurulu..., 3- Onikinci fıkranın, (B) Grubu komiser yardımcıları ve komiserler için öngörülen 6'şar yıllık en az bekleme süreleri, 4- Ondördüncü fıkranın, ...*polis amiri olduktan sonra yapılan*..., 5- Onbeşinci fıkranın, ...*paraya çevrilse veya tecil edilse dahi* ..., 6-Onyedinci fıkranın, ..*% 10'unu* .., bölümlerinin, B) 4. maddesiyle 3201 Sayılı Yasa'ya Eklenen Ek Madde 23'ün; 1- Birinci fıkranın, ...*yaş şartı aranmaksızın,* ...*emekli edilir,* 2- İkinci fıkranın, ...*emekliliğe sevk edilebilir*, **3-Üçüncü fıkranın, ..*tekrar Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil bir görevde istihdam edilmeleri mümkün olmayıp*..., bölümlerinin Anayasa'nın 2., 6., 7., 10., 70. ve 128. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.**	
	- F -	
2003/60	23.11.2000 günlü, 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, **Finansman Kanunu**, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	598

İptale, İtiraza ve Yürürlüğün Durdurulmasına İlişkin Kanunlar ve KHK'ler

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	- G -	
2003/60	23.11.2000 günlü, 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, **Gelir Vergisi Kanunu**, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	598
2003/61	31.12.1960 günlü, 193 sayılı **Gelir Vergisi Kanunu'na** 4605 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile eklenen Geçici 58. maddenin altıncı fıkrasında yer alan "... 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler ..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 49., 50., 61. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	610
	- K -	
2003/80	13.10.1983 günlü, 2918 sayılı **Karayolları Trafik Kanunu**'nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın 10. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	670
2003/60	23.11.2000 günlü, 4605 sayılı "Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, **Katma Değer Vergisi Kanunu** ile 4306 ve 4481 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve **Kurumlar Vergisi Kanununa** Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	598

İptale, İtiraza ve Yürürlüğün Durdurulmasına İlişkin Kanunlar ve KHK'ler

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	- M -	
2003/66	24.6.1995 günlü, 556 sayılı "**Markaların Korunması Hakkında Kanun** Hükmünde Kararname"ye 4128 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen 61/A madde ile aynı Kararname'nin değişik 82. maddesinin, Anayasa'nın 7., 38. ve 87. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istemidir.	661
2003/60	23.11.2000 günlü, 4605 sayılı **"Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu**, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4306 ve 4481 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun"un 12. maddesinin (a) bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	598
	- Ş -	
2003/44	21.5.2002 günlü, 4758 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı **Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun**"un 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 4616 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 9. bendinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	573

İptale, İtiraza ve Yürürlüğün Durdurulmasına İlişkin Kanunlar ve KHK'ler

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
2003/89	21.5.2002 günlü, 4758 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı **Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'**un 1. maddesiyle yeniden düzenlenen 4616 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 4. bendinin, Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	686
	- T -	
2003/83	1.3.1926 günlü, 765 sayılı **Türk Ceza Kanunu**'nun 522. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın Başlangıç hükümleri ile 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.	682

ALFABETİK ARAMA CETVELİ

İhtar, Mali Denetime ve Kapatmaya Konu Olan Siyasi Parti Davaları

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	İHTAR	
	- A -	
2003/1	Siyasi Partiler Yasası'na aykırı olduğu gerekçesiyle Parti tüzüğünün 60. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan kuralın Yasa'ya uygun hale getirilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın istemini süresinde yerine getirmeyen **Anavatan Partisi**'ne 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemidir.	696
	- B -	
2003/3	2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 74. maddesi gereğince 1999 yılı parti kesinhesabını ve parti merkez ve bağlı ilçelerini de kapsayan iller teşkilatının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini göndermeyen **Büyük Adalet Partisi'**ne Siyasî Partiler Yasası'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemidir.	711
	- C -	
2003/2	Siyasî Partiler Yasası'na aykırı olduğu gerekçesiyle Parti Tüzüğü'nün 55. maddesinin onbirinci fıkrasında yer alan kuralın Yasa'ya uygun hale getirilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın istemini süresinde yerine getirmeyen **Cumhuriyet Halk Partisi**'ne 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 104. maddesi uyarınca ihtar verilmesi istemidir.	704

İhtar, Mali Denetime ve Kapatmaya
Konu Olan Siyasi Parti Davaları

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	- S -	
2003/4	Tüzüğü'nün 46. maddesinin birinci ve 58. maddesinin ikinci fıkralarındaki düzenlemeleri, yapılan uyarıya rağmen 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 19. ve 31. maddelerine uygun hale getirmeyen Sosyal Demokrat Parti'ye, aynı Yasa'nın 104. maddesi uyarınca ihtar kararı verilmesi istemidir.	715
	MALİ DENETİM	
	- A -	
2003/18	**Adalet ve Kalkınma Partisi'nin** 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	805
2003/2	**Anayol Partisi'**nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	741
2003/11	**Anayol Partisi'**nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	776
2003/12	**Avrasya Partisi**'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir	779
2003/14	**Aydınlık Türkiye Partisi'**nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	785
	- D -	
2003/4	**Demokrasi ve Barış Partis**i'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	747

İhtar, Mali Denetime ve Kapatmaya
Konu Olan Siyasi Parti Davaları

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
2003/3	**Demokrat Parti**'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	744
2003/6	**Demokrat Parti**'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	758
2003/10	**Demokratik Halk Partisi**'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	773
2003/19	**Demokratik Sol Parti'nin** 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	810
2002/15	**Demokrat Türkiye Partisi**'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	719
	- F -	
2002/18	**Fazilet Partisi**'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir	723
	- G -	
2003/8	**Gönül Birliği Yeşiller Partisi'**nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	765
	- H -	
2003/5	**Halkın Demokrasi Partisi**'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	752

İhtar, Mali Denetime ve Kapatmaya
Konu Olan Siyasi Parti Davaları

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
	- L -	
2003/9	**Lider Türkiye Partisi**'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	770
	- M -	
2003/15	**Milliyetçi Hareket Partisi'**nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	788
2003/16	**Milliyetçi Hareket Partisi'**nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	794
2003/17	**Milliyetçi Hareket Partisi'**nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	799
	- R -	
2003/1	**Radikal Değişim Projesi Partisi'**nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	737
2003/13	**Radikal Değişim Projesi Partisi'**nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	782
	- S -	
2002/24	**Sosyalist İktidar Partisi**'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	727
	- T -	
2002/26	**Türkiye Özürlüsü ile Mutludur Partisi'nin** 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	732

İhtar, Mali Denetime ve Kapatmaya
Konu Olan Siyasi Parti Davaları

Karar Sayısı		Sayfa Numarası
2002/25	**Türkiye Özürlüsü ile Mutludur Partisi**'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	730
	- U -	
2002/27	**Ulusal Muhtariyet Partisi'**nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	734
	- V -	
2003/7	**Varlığımız Partisi**'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.	762
	KAPATMA	
2003/1	**Halkın Demokrasi Partisi'**nin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı haline geldiği ileri sürülerek Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı "Siyasi Partiler Kanunu"nun 78., 79., 80., 81. ve 82. maddeleri uyarınca kapatılmasına karar verilmesi istemidir.	814